Digitized by Google

LVI
E.
39.

BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
LVI
E
39
NAPOLI

DE STATV BOHEMICO PERTVRBATO,

Hoc eſt,

DE BELLI BOHEMO GERMANICI INITIO, CAVSSA ET PROGRESSV INTER GLORIOSISSIMVM IMPERATOREM, FERDINANDum ſecundum, & Fredericum quintum Palatinum geſti Tractatio publica

IN QVA PRAETER HISTORICAM RELATIONEM OMNIS GENERIS EPISTOLAE, PROPOSITIONES, RESOLVtiones, proteſtationes, reſponſiones, Banni & alia eius generis acta inter proceres imperii hucuſq; tum in publicis, tum priuatis comitiis, ventilata continentur.

Curante M: Lon: S

Cum indice nunc prodit.

Francofurti, apud Ioann-Fridericum Weiſſium, Impenſis Schonvvetterianis.

ANNO M. DC. XXI.

INLVSTRIS ATQVE INCLVTÆ REIPVBLICÆ MOENOFRANCOFVRTENSIS TRIVMVIRIS:

IAN-MARTINO Bauwr ab YSENECK
PRÆTORI,

IANO BIBINGERO, ET
IAN-LODOICO à GLAVBVRGO } COSS.

TOTIQVE EIVSDEM REIPVB. SENATOrio ordini Ampliſſimo atque Sapientiſſimo, Patriæ Patribus, atque Dominis meis obſeruandiſſimis,

MICHAEL GASPAR. LVNDORPIVS
Hiſtoriographus

S. D. P.

QVemadmodum magna etiamnum durantis mundi machina, INLVSTRES INLVSTRIS PATRIÆ PATRES, Domini multis mihi nominibus colendiſſimi, rerumque omnium creatarum conſeruatio manifeſtiſſime oſtendunt, quod res non caſu factæ aut creatæ ſient, ſed

multo potius æterni Omnipotentiſque numinis præſidio & auxilio conſeruentur: ita in hac ipſa Imperiorum conſtitutione & mutatione quiuis ſanæ mentis facilime iudicare poteſt, quod Regna non caſu aut fortuito conſtituantur, ſed diuino nutu ſtabiliantur atque transferantur. Quis enim autumet tantas clades, quæ humano generi in regnorum conſtitutione, vel in eorumdem deſtructione obtigerunt, fortuito & caſu accidiſſe? Quis non deplorabit horrendas iſtas confuſiones, cædes, incendia, atque direptiones, quæ hactenus in Regno Bohemiæ, eidem incorporatis Prouinciis, aliiſque vicinis in locis (de priſco Romano Imperio, quum proximus noſter paries ardeat, quanto illud ſanguine partum, & quantis bellis ciuilibus [a] conquaſſatum, quantis denique irruptionibus [b] diſcuſſum ſiet, heic iam nulla verba facio) ante inſignem iſtam Cæſaris Ferdinandi II. ope & auxilio Sereniſſimi Domini Maximiliani Vtriuſque Bauariæ Ducis &c. contra Bohemos, eorumdemue aſſeclas IV. Nouemb. Anno Chriſti M. DC. XX. obtentam Victoriam Pragenſem, contigerunt?

[a] *Syllæ, Marii, Pompeii, Bruti, Antonii.*
[b] *Gotthicis, Vandalicis, Hunnicis, Arabicis, Turcicis &c.*

Scipio, (ob res in Aphrica præclare feliciterque geſtas Aphricanus dictus) incendium Carthaginis ſpectans, illachrymaſſe, ac ſic dixiſſe fertur: Deplorandam eſſe in rebus humanis fortunæ inconſtantiam, & dolere ſe non dumtaxat vicem Carthaginis, quæ olim florens virtute, opibus, & imperio, nunc ſpoliata incendio pereat: ſed etiam de Romanæ Vrbis fato cogitare, quæ aliquanto poſt ſimili calamitate peritura ſiet, quum nulla imperia ſint perpetua. Recte itaque de fortunæ viciſſitudine, & ſummorum Imperiorum fato atque excidio Poeta [c] quodam in loco cecinit:

[c] *Pet. Lindebergius.*

Sic

Sic variant ſortes: SIC VERSAT IVPPITER VRNAM
Vt quæ ſumma prius, de ſummis infima fiant.
Quid ROMA vberius? quid TROIA maius? ATHENIS
Clarius? & clara CARTHAGINE celſius? omnes
Infeſtos nouere Deos, nouere ruinam,
Et ſibi multiplici fabricarunt funera luctu.

Varia eſt (inquit lumen ſeu potius numen Romanæ eloquentiæ [d]) vitæ commutabiliſque ratio: vaga, volubiliſque fortuna: & alibi Phoebus ille Haſſiacorum Poetarum [e].

d Cic. in orat pro Mil.
e Herm. Kirchnerus I.V.D. Orat. Hiſtor. & Poeta Cæſar. Profeſſor olim Marpurg. in Coriolano ſuo.

——futurarum rerum curriculum nemo
Præſcire poſſumus: nec in manibus noſtris gubernaculum
Earum ita poſitum eſt, vt ad euentum, 7 heſeo quaſi filo,
Quemcunque velimus perducere negotium omne poſſimus.
Anceps fortunæ paſſus eſt: nec quemquam, poſt homines natos,
Inuenias, quem non lubricitas eius deluſerit.

Neminem (ait priſcæ elegantiæ parens [f]) eo fortuna prouexit, vt non tam illi minaretur, quantum permiſerat. Noli huic tranquillitati confidere: momento mare vertitur: eodem die, vbi luſerunt, nauigia ſorbentur. Criticorum fax & lampas [g] autem Sortis ſuæ inconſtantiam quodam in loco ſic deplorat:

f Seneca in epiſt.
g Familiaris meus Plautus in Capt.

Memini cum dicto haud audebat, facto nunc lædat licet.
Sed viden'? Fortuna humana fingit, artatque, vt lubet:
Me, qui liber fueram, ſeruum fecit: è ſummo infimum:
Qui imperare inſueueram, nunc alterius imperio obſequor.

Fortuna (Muſarum ingenuo iſto pullo [h] teſte) quo magis alludit, blanditur, fauet, eo fallit de improuiſo magis, nocetque acerbius. Inter roſas (pergit idem ille) etiam ſunt ſpinæ: & in terra nihil eſt tam ex omni parte beatum, quod non offendat.

h Franc. Philel. in epiſt.

Seſoſtris (vt ex Poetarum Oratorumque Scholis, ad Hiſtoricorum vireta tranſeamus) Rex Aegyptiorum [i] felix, opibuſque potens, plurimas nationes ſeruituti ſubegerat: vnde curru, ex auro pretioſiſſimiſque lapillis conſtructo, vehi ſolitus eſt, qui à 4. Regibus ab ipſo deuictis, trahebatur. Cumque vnus ex iſtis Regibus, ſæpius reſpiciens, rotam, quæ voluebatur, contemplaretur: Seſoſtris percunctatus, quur toties in trahendo reſpiceret? Intuẽs, reſpondit ille, rotæ volubilitatem, in qua SVMMA CITO FIVNT INFIMA: cogito fortunæ inſtabilitatem, alias excelſa humiliantem, alias humilia exaltantem. Qua parabola intellecta, Seſoſtris currum amplius ab iſtis Regibus trahi noluit.

[i] *Vide Herod.*

Quamuis autem, Nobiliſſimi, Ampliſſimi, & Prudentiſſimi Viri, Domini Obſeruandiſſimi, de cauſis iſtarum mutationum & variationum in Imperiis, præſtantiſſimi aliquot Philoſophi [k] varie diſputent, & acutiſſime de iiſdẽ diſſerant, dum Plato & Ariſtoteles, vti apparet ex eius ſect. XIX. problem. XXVIII. eamdem iſtam Imperiorum Regnorumque viciſſitudinem ex Harmonia Muſica, Cardanus autem ex aſtris, & potiſſimum ex caducæ Vrſæ maioris extrema Stella colligere nititur: nihilominus tamen iſtiuſmodi inſignium mutationum cauſſæ non dumtaxat ab aſtris, tamquam cauſſis ſecundis, ſed ad ipſo Deo Ter Optumo Maxumo, qui conſtituit, atque transfert regna, petendæ ſunt, quemadmodum illud ſequentia aliquot SS. Scripturæ dicta Prophetica ſatis ſuperq; teſtantur: *Illius* enim, inquit Propheta [l], *eſt ſapientia, & maieſtas: ille tempus & horam mutat, ille Reges repudiat & conſtituit. Niſi Dominus*, ait Vates Regius [m], *cuſtodierit ciuitatem* &c. *Qui dat ſalutem Regibus*: [n] *Vt oculus videat, & auris audiat*, Regum Sapientiſsimorũ Sapientiſſimus [o] inquit, *Deus dat vtrunque*. Et lumen illud gentium

[k] *Plato, Ariſtoteles, & Hieronymus Cardanus.*

[l] *Dan. 3.*

[m] *Pſal. 126.*

[n] *Pſal. 143.*

[o] *Salom. 16.*

tium : p *Quæ ſunt poteſtates, à Deo ordinatæ ſunt &c.* Sed de hiſce ſatis. p *Rom.13.*

Quis vero ad perículoſiſſimum iſtud incendium Bohemicum, Regni iſtius deſolationem, innocentiſsimi ſanguinis tot M. animarum profuſionem, inauditas, etiam apud gentes immanitate barbaras, cædes, incendia, direptiones &c. (quarum in limine epiſtolæ huius dedicatoriæ facta mentio) anſam occaſionemque dederit: de eo heic vt temere & audacter multa effutiam, non eſt mei inſtituti, fidum enim S. Rom. Imperii, & Nobiliſs. Ampliſs. meorum Dominorum ſubditum, non peregrinæ controuerſiæ (quam aliquot eiuſdem S. Rom. Imperii Electores, Principes, & Ordines non componere, multo minus tollere potuerunt) iudicem me eſſe probe memini. *Duo enim clauſtra* (inquit idem ille F. Philelphus q) *natura linguæ obiecta ſunt, &* DENTES, *&* LABRA: *quibus admonemur nihil temere effutiendum, ſed omnia adſeruanter prudenterque dicenda eſſe. Nihil quoque*, ait lumen illud Batauicum r; *ſubito ſtatuendum, ſed conſulto potius, quam cito loquendum*: Nam; q *lib.10. ep.52.* r *Def. Eraſ. in Chil.*

Nobile lingua malum: nobile lingua bonum.

Præſentes tamen ipſius S. Cæſ. Maieſt. Domini noſtri clementiſsimi, S. Rom. Imperii Electorum, Principum, ac Ordinum monitoriales, ex vernacula in Romanam linguam à me tralatæ litteræ, & alia eiuſdem Imperii ACTA PVBLICA, ea reuelabunt, quæ lubentius ſicco pede præteriiſſem, quam gratæ poſteritati (cui tamen inſeruire nemo non obligatur) communicaſſem.

Etiamſi vero modo iam commemoratæ; ab ipſa Cæſ. Maieſt. Sereniſsimis Dominis Electoribus, aliiſque S. Rom. Imperii Principibus & Ordinibus profectæ, ſeorſimque editæ litteræ forſitan maiori patrocinio non indigeant, quippe cum ipſæ à propriis ſuis Auctoribus ſatis ſuperque manu-

manuteneantur: nihilominus tamen quum Theoninum dentem (à quo etiam SS. illi Patres Auguſtinus, Hieronymus, & Gregorius, Petrarcha ſ teſte, ſibi cauere minime potuerunt) metuam: iccirco Amplitud. & Magnificentiæ Veſtræ patrocinium, contra malignum liuoris dentem, humillime imploro, eidemque in debitæ gratitudinis τεκμήριον (quanta enim, ad interceſſionales & commendatitias Ampliſſimo Veſtro Ordini tum temporis ſub Originali exhibitas litteras CL. VV. Rudolphi Goclenii, & Petri Hermanni Nigidii I.V.D. Profeſſorum in Academia Marpurgenſi Celeberrimorum A. C. M. DC. I. & rurſum, dum ex Saxoniæ Inluſtri Academia Vitebergenſi ad Patriæ lares, à morte parentis mei deſideratiſs. p. m. A. C. M. DC. IV. rediiſſem, in me immerentem Magnif. Veſtra contulerit beneficia, grata id mente ſæpius iterum atque iterum reuoluo) hancce meam S. Rom. Imperii ACTORVM PVBLICORVM PARTEM PRIMAM ſummiſſo ſtudio inſcriptam volo iubeoq;, eamdemq; maxumopere rogo, oro, atque obteſtor, vt non dumtaxat iſti meo Chartaceo muneri album calculum adiicere, illudue ab omnibus maliuolorum punctiunculis tutum præſtare, verum etiam me, meaque ſtudia impoſterum, vti & hactenus, ſibi quam commendatiſſima eſſe non dedignetur. Deus Ter Optumus Maxumus, turbulentis perturbatiſque præſertim hiſce temporibus, Amplitud. & Magnif. Veſtram, ad Patriæ meæ vlteriorem conſeruationem & maius incrementum, quam diutiſſime florentem atque incolumem conſeruet. Dabantur Moenofrancfurti ex Muſæiolo meo 1. Aug. A. C. M. DC. XXI.

ſ Franc. Petrarcha Ep. lib. 1.

Ad Lectorem Prooëmiolum.

CANDIDO LECTORI S. D. P.

SAcrum Romanum Imperium, amice atq; beniuole lector, aliquot nunc annorum ſpacio, poſt ſancitam ſtabilitamque in eodem S. R. Imperio pacem Sacro-profanam, in varias diffidentias, ſiniſtraſq; opiniones, ſciſſum atque diuiſum quaſi hactenus fuiſſe, luce Meridiana clarius eſt, adeoque vlteriori, proh dolor, aſſeueratione neutiquam indiget. Quamuis vero Glorioſiſſimus, pientiſſimæ feliciſſimæque recordationis, Romanorum Imperator ſemper Auguſtus, D. Rudolphus, Princeps Chriſtianiſs. atque adeo vtroque, vti dictitant, pollice ad cœlum vſque extollendus, ob inſperatum iſtum caſum ſalubertima, atque, ad ſedandam iſtam renaſcentem intemperiem, conuenientiſſima adplicarit remedia, nihilominus tamen incaſſum laborando Aethiopem dealbaſſe omnibus eſt manifeſtiſsimum. Quocirca laudatiſsimæ memoriæ Cæſar Matthias, mox ab inchoatione Imperii ſui Cæſarei, (qui ad auertendam, tam à S. R. Imperio, quam ab hæreditariis ſuis Prouinciis, Regniſque, repullulantem cladem nullum non mouit lapidem) Comitiis aliquot diuerſis in S. R. Imperii locis abſque vllo fructu celebratis, A. C. M. DC. IIIX. non ſolummodo ad confœderatos S. R. Imperii Heilbronnæ congregatos Principes, verum etiam ad hæreditarios ſuos ſubditos, Ordineſq; Regni Bohemiæ repetitas aliquot epiſtolas Cæſareas ablegauit. Et inde adhuc durans pernicioſiſſimũ periculoſiſſimumque belli incendium in iocundiſsima noſtra Patria, Germania, inchoatum in hodiernũ vſq;, diem longius latiuſq; ſerpit, pedetentimque maiores vires, eundo quaſi adquirit: id quod

ſequentia ACTA PVBLICA, & SCRIPTA COMMVTATORIA, ſatis ſuperque teſtabuntur.

CONTINVATAE BELLI PACISQVE TRACTATIONIS, A PRINCIPIO CAES. MAIESTATIS FERDINANDI II. in Bohemorum Regem electi, ſubſequutique Rhenano-Bohemici Belli ad noſtra vſque tempora,

PARS PRIMA.

CAPVT I.

Matthiæ Rom. Imperat. p. m. ad Electorem Palatinum epiſtola.

COngregatis Heilbronnæ Correſpondentibus Dominis Germaniæ Principibus, & Conuentum celebrantibus, Cæſarea Maieſtas ad Electorem Palatinum ſequentem epiſtolam, ſub dato 3. April. A. C. M.DC.IIIXX. ablegari curauit.

INLVSTRISSIME, amantiſſime adfinis & Elector, Septemuiralis tua Celſitudo procul omni dubio, citraque vllas ambages, ſibi reuocabit in memoriam, quam fideliter & curioſe mox ab inchoato noſtro Imperio Cæſareo, ob requiſita officii noſtri Cæſarei, & iuxta conſtitutiones AVREAE BVLLAE Electoralemque capitulationem, tam oretenus quam ſcriptis publicis paucos ante annos exortis diſſidiis, confœderationibus & vnionibus pernicioſiſſimis in S. R. Imperio finē imponere voluerimus. Quem in finem etiam tam ſuperioris, q̃ inferioris ſtatus atque dignitatis noſtri ac S. R. Imperii Ordines non vna dumtaxat vice, & quotieſcunque id vrgens neceſſitas poſtulauit, ab iſtiuſmodi pernicioſiſſimis confœderationibus clementiſſime dehortati, illud ipſum quoque inpoſterum non intermiſſuri ſumus. Iuxta illud nobis itidem in memoriam reuocamus quales à cæteris Romano-Catholicis Confœderatis Ordinibus, propter tollendam ipſorum fœderationem, concluſiones reſolutionesque factæ fuerint: ſumma ſpe, ſolidaque fiducia freti Electoralem tuam Celſitudinem, vna cum confœderatis ſuis Principibus & Ordinibus, ſimiliter quoq; ſeſe quamprimum reſoluturam. Quam iccirco (id quod Elect. T. Celſitud. minime latet) re ipſa cum noſtris ac S. R. Imperii Septemuiris, tanquam illius intimis Conſiliariis, vel in perſona propria colloquendi, vel per delegatos noſtros & amicam conferentiam eo potiſſimum cogitandi tractandique ſtet ſententia, quo videlicet pacto præſenti S. R. Imperii turbulento omnium rerum ſtatui, & adcreſcenti diffidentiæ, obviam iri queat, & quo itidem ſalutari conſilio ſuborta grauamina vtrimque iterum vel tolli, vel amice componi, aut tamen alias, iuxta in S. R. Imperio conſueta media abſque vlla vlteriori dilatione ad exoptatam metam lenitatemque rurſus reduci poſſint. Poſtquam etiam perceperimus Inluſtriſs. T. Electoralem Celſitudinem, vna cum Correſpondentibus Dominis Principibus, & Ordinibus, mox conuentum celebraturam, nos vero, ratione officii noſtri Cæſarei, & clementiſſimæ paternæ prouidentiæ, lubentiſſime præcaueremus,

uteremus, vt videl. commemoratæ periculoſiſſimæ Vniones & Confœderationes in S. R Imperio, Patria noſtra iocundiſſima, præſertim perturbata hacce rerum omnium confuſione, vtrimque intermitterentur, neque vice verſa, penes alia intolerabilia ferme onera, incommoditates atque ignominioſa præiudicia, omnia forſitan peregrina circumiacentia bella in S. R. Imperium introducerentur. Quocirca T. Elect. Celſitudinem hiſce paterne adhortamur, rogamus, eidemque ſerio mandamus, vt, ante iſtum inſtitutum Correſpondentium Dominorum Principum Conuentum, non ſolummodo pro ſua perſona omnem operam diligentiamque adhibeat, verum etiam apud modo dictos confœderatos ſuos Principes (id quod optimo modo facere poterit) ſalutaria & conducibilia officia atque remedia proponat, quo omnes iſtiuſmodi pernicioſæ confœderationes intermitti, nobis vero, tanquam ſummo S. R. Imperii capiti, omnis debitus reſpectus & obſequia præſtari queant. Quem in finem, ad intermiſſionem ſcilicet iſtius Confœderationis, & accommodationem eo commodius promouendam, Reuerendiſſimum Illuſtriſſimumq; S. R. Imperii Septemuirum, Dominum Archiepiſcopum Moguntinum (qui, vti ſimiliter cognouimus, vna cum confœderatis Romano-Catholicis ſimilem, ceu Correſpondentes Domini Principes Seculares, Conuentum celebraturus eſt) ſerio, peramice, clementiſſime, atque vehementiſſime adhortamur, eidemve iniungimus & mandamus (quemadmodum Electoralis tua Celſitudo ex inſerta copia, ſub litteris A. & B. ſignata, videre poterit) illud ipſum, quod noſtris & S. R. Imperii ciuitatibus, vel earundem Heilbronnæ iam congregatis delegatis, clementiſſime iniungi curauimus. Id quod Elector. tuam Celſitud. ad propagationem conſeruationemque iocundiſſimæ pacis, quietis, atque concordiæ, haud indubie facturam, nobis certo pollicemur; cui impoſterum, vti & hactenus, amicitiam & gratiam noſtram Cæſaream clementiſſime impertitam volumus. Dabantur Pragæ in arce noſtra Regia III. April. A. C. M. DC. IILXX. Regnorum noſtrorum Romani V. Hungarici IX. & Bohemici VI. annis.

MATTHIAS

I. L. von Vlm.

Ad mandatum Sac. Cæſ. Maieſtatis Prop.

I. R. Pucher.

CAPVT II.

S. Cæſ. Maieſtatis ad Vnitarum ciuitatum Imperialium delegatos, Heilbrunnæ congregatos, epiſtola.

HOneſti, ac perdilecti fideles, vobis, vti clementiſſime nobis pollicemur, humillimo in obſequio adhuc minime erit incognitum, quatenus non ſolummodo vos, verum etiam & alias noſtri & S. R. Imperii ciuitates, ſub dato XXX. April. A. C. M. DC. XII. clementiſſime monuerimus, vt videlicet apud nos, tanquam hodiernum regnantem Romanorum Imperatorem, & veſtrum omnium immediatum ſupremum caput, conſtanter perſeuerare, omnibus confœderationibus renunciare, & ad nullam aliam contrarietatem vos conuertere velitis. Notum viciſſim eſt vobis omnibus & ſingulis, quam paterno prorſus animo & prouidentia, mox ab inchoato noſtro imperio Cæſareo, tam in Comitiis Ratisbonenſibus A. C. M. DC. XIII. quam alibi ad hodiernum vſque diem in id vnice incubuerimus, vt à Sereniſſimis aliquot S. R. Imperii Electoribus aliiſque Ordinibus indicata grauamina vel ſaltim mitigarentur, vel plane tollerentur, quemadmodum adhuc hodie quoque prompti & parati ſumus modo commemoratam noſtram intentionem, vel per amicam commodamque interpoſitionem, vel per alia in S. R. Imperio conſueta media, in effectum deducere, & eo maxumopere adlaborare, quo periculoſæ initæ Confœderationes iterum tolli queant: quem in finem etiam perdilectos noſtros ad[illegible]nes Electorem Moguntinum, & Septemuirum Palatinum, tanquam ex vtraque parte directores principales, ad intermittendas pernicioſas periculoſaſque iſtiuſmodi Confœderationes, clementiſſime admonuimus.

Cum itaque & vos, quemadmodum etiam vniuerſi & ſinguli, probe perpendant, penes hancce noſtram tam pacificam clementiſſimamq; intentionē, extra noſtram, S. R. Imperii Supremi Capitis, voluntatem atque mandatum, nulla alia conſtitutione, Vnione & Confœderatione noua (quæ nunc paucos aliquot ante annos ſancitæ & initæ fuerunt,) opus eſſe, ſed vice verſa, eo ſpectent, quo nimirum pacto ſingulæ & vniuerſæ iterum tolli & priſtino ſuo ſtatui atque nitori reſtitui poſſent, ne ſubinde aliæ nouæ difficultates, vtpote in ipſa rei veritate nihil aliud, quam pernicioſæ ſeparationes, ruina & interitus tam bene conſtitutæ Harmoniæ S. R. Imperii, eiuſdemue ſaluberrimarum laudatiſſimarumque adeo conſtitutionum, in ſummum præiudicium atque deſpectum exterorum Regum, Principum, Nationum, aliorumque populorum in Imperio, ſuboriantur, atque tandem periculoſiſſimæ circa S. R. Imperium ſuſceptæ præparationes bellicæ in ſuauiſſimam noſtram patriam introducerentur: iccirco, ad præcauenda mala iſta omnia, ratione Cæſarei noſtri officii, ex amore Patriæ, & iuxta præſcriptionem AVREAE BVLLAE, Electoralis tractationis, aliarumque laudatiſſimarum S. R. Imperii Conſtitutionum, hactenus per beniuolam ſedulamque noſtram impenſam operam, inſtitutas ſuſceptaſque diuerſis in locis amicas tractationes, apud quoſdam Electores, Principes, alioſque S. R. Imperii Ordines Priſco-Romano-Catholicæ Relligioni addictos, tantum impetrauimus vt, ad intermittendas tollendaſque Ligas & Vniones, (modo ab aduerſa parte idem fieret) ſeſe tum temporis reſoluerint.

Adhortamur vos igitur, & ex clementiſſima paternaque prorſus intentione vobis iniungimus, vt non ſolummodo pro vobismetipſis, ſed & aliis noſtris &

S. R.

S. R. Imperii liberis Imperialibuſq; ciuitatib⁹, iuxta à vobis, nobis & S.R. Imperio præſtita iuramenta, in conſideratione ſupra commemoratarum cauſſarum circumſtantiarumq;, nobis. tamquam infallibili immediato ſummo capiti, vnicæ & ſolæ adſociare, omnes econtra pernicioſas confœderationes omni ſtudio deuitare, & illud humillime cum obſequio à nobis expectare velitis, quod ſupra promiſſæ noſtræ beniuolentiſſimæ atq; pacificæ intentiones requirere videbuntur. Econtra eiuſdem adhuc ſumus clementiſſimæ adfectionis, eamdemq;, vos à nobis certo polliceri debere iubemus, nos videlicet omnibus præmiſſis promiſſiſq; per omnia, plene & ſufficienter, ſatisfacturos, eoque pro virili adlaboraturos eſſe, vt non dumtaxat contra iniquam iniuſtamque violentiam defendi queatis, verum etiam ne, contra ſupra citatas laudatiſſimas S. R. Imperii Conſtitutiones, nouæ quædam exactiones, grauamina, aliæque incommoditates vobis imponantur.

Et in hoc DEO TER OPTVMO MAXVMO gratiſſimum feceritis officium, quod nobis non ſolummodo acceptiſſimum, verũ etiam vobis ipſis, ad comparandam haud contemnendam gloriam, ſummæ laudi erit, quoque tamdem laudatiſſimum admodumque conducibile gratæ poſteritati exemplum imitationemque rellinquetis. Hiſce vobis omnibus & ſingulis gratiam clementiamque noſtram Cæſaream, vti & hactenus, ita & nunc impoſterum quoq; pollicemur.

CAPVT III.

CORRESPONDENTIVM DOMINORVM PRINCIPVM ATQVE ORDINVM, AD EPISTOLAM SAC. Cæſ. Maieſtatis, ex Heilbronna, ſub dato IIIX. April. A.C. M.DC.IIIXX.

LITERÆ RESPONSORIÆ.

INVICTISSIME atque Potentiſs. Romanorum Imperator, ſemper Auguſte;, ac Domine Clementiſſime. Binas Cæſ. Maieſtatis veſtræ litteras, quarum vna ad nos Comitum Palatinum, S.R. Imperii Septemvirum, altera ad ſingulas confœderatas ciuitates ablegata fuit, mox ab inchoata noſtra congregatione heic accepimus. Quoniam vero ambæ iſtæ epiſtolæ vnius ferme eiuſdemque argumenti fuerint, iccirco de iiſdem cum cæteris quoque noſtris confœderatis Ordinibus, quos res iſta æque, ac noſmetipſos, tetigit, deliberare minime intermiſimus. Perceptis itaq;, obſequioſiſſimo cum obſequio, binarum iſtarum Cæſarearum epiſtolarum argumentis, tantum breuiter intelleximus, quod Cæſareæ Maieſtati, rex in limine inchoati ſui Imperii Cæſarei, non tantum ratione officii Cæſarei, verum etiam iuxta præſcriptionem AVREÆ BVLLÆ, Electoralemque Capitulationem, ſummopere curæ cordique fuerit, quo ſcilicet pacto pernicioſiſſimæ ſegregationes, Vniones atque Confœderationes in S. R. Imperio tamdem tollerentur quodq; per amicam tractationem à Romano-Catholicis tantum impetrauerit, vt quam primum videlicet in tractationem Cæ-

ſar[illegible] conſ[illegible]e velint, m[illegible]do ſi & nos quoque i[illegible]rum exemplum imitare[illegible]mu[illegible]. Cum etiam Cæſ. veſtra Maieſtas apud ſe decreuerit cum S. R. Imperii E[illegible]ctoribus, tanquam iſtius intimis Conſiliariis, vel in perſona propria, vel per delegatos ſuos, peramicamque conferentiam, ad eum potiſſumum ſcopum collimare, vt perturbato rerum præſenti ſtatui & diffidentiæ in S. R. Imperio, vel pacifice obuiari, vel tamen alias ille per conſuetas S. R Imperii conſtitutiones ſalutariaque i[illegible]em compræhenſa remedia componi queat. Item nihil amplius maiuſve Cæſ[illegible]. Veſtram Maieſtatem habere in votis, quam vt periculoſæ [illegible]modi Vniones atque Confœderatione[illegible], turbulenta cum primis hacce rerum omnium facie, impedirentur: per illas ſiq[illegible]dem, penes alias incommoditates perniocioſiſſimas, peregrina circumiacentia bella in S R. Imperium introduci poſſe. quocirca, iuxta Cæſ veſtram pacificam paternamque prorſus intentionem, aliis Confœderationibus (quæ dumtaxat ad periculoſam ſegregationem & interitum tam bene con[illegible]tutæ Harmoniæ S. R. Imperii eiuſdemve laudatiſſimarum Conſtit[illegible]tionum, anſam occaſionemque præberent) minime opus eſſe. Petere itaque Cæſ. veſtram Maieſtatem, quod videlicet nos omneis & ſinguli propter præſtita ſolemnia iuramenta, quibus [illegible]ux Cæſ. Maieſtati ac S. R. Imperio obligati obſtrictique ſimus, noſtram Vnionem deſerere, iſti prorſus renunciare, ac Cæſ. Veſtræ Maieſtati, pro decenti more debitoque, nos humili eum obſequio (vti ex Cæſ. Veſtræ Maieſtatis epiſtola latius videre eſt) accommodare debeamus.

Quod igitur Cæſar. Veſtra Maieſtas ad proſperum ſtatum, pacem atque concordiam, in S. R. Imperio, iocundiſſima noſtra patria, conſeruandam, adeo paterne adfecta ſiet, repetitiſque promiſſionibus Cæſareis ad idem faciundum adhuc ſeſe declaret, quo commodius omnes diffidentiæ aliaque hactenus conqueſta grauamina, vnde turbulentiſſimus iſte præſens rerum omnium ſtatus potiſſumum ſuam traxit originem.) in S. R. Imperio iterum tollerentur, pro tam Clementiſſimo Cæſar. Veſtræ Maieſt. erga communem vniuerſalemque GERMANICÆ NATIONIS Patriam adfectu Cæſareæ Veſtræ Maieſt. humiles humillimaſque agimus gratias. Et quemadmodum hactenus de hac laudatiſſima Cæſ. Veſtræ Maieſt pacifica intentione numquam dubitauimus, ita etiamnum vnice confidimus, nihilque amplius in vniuerſo hocce terrarum Orbe exoptamus & rogamus, quam vt confuſa iſta rerum omnium facies tandem priſtino ſuo nitori reſtitui & omnes S. R Imperii Ordines ſub Cæſ. Veſtra Maieſtate tanquam capite, ceu membra vnius corporis, in bona Germanica confidentia & ſummopere expetenda concordia (quo tranquillo pacatoque ſtatu, auxiliante DEO TER OPTVMO MAXVMO, omnia Regna & Prouinciæ in flore cõſeruantur) conſtanter inter ſeſe perſeuerare & viuere queant. In quod nos omneis & ſinguli hactenus [illegible]nice [illegible]cub[illegible]us, etiamque imposterum hocce conſtanti in propoſito perſeue[illegible] ſ[illegible]us. Idque laudatiſſimi Maiores & Anteceſſores noſtri ardentiſſimis cordi[illegible]piriis exoptarunt, ſumma diligentia, multifariis mediis modiſque in medium propoſitis, ſumptuoſiſſimiſque Le[illegible]ationibus eo maxumopere adlaborarunt. Sin igitur & alii ſimiliter adfecti fuiſſent & non multo poti[illegible] omnia ſua conſilia & actiones eo direxiſſent, quo arctius Euangelico-Orthodoxi S. R. Imperii Ordines preſſi &, ſub variis prætextibus ac diuerſimodis vanis prætenſionibus, coanguſtati fuerint. Item ſi hactenus ſacro-profana pax

na pax inuiolata permanſiſſet, de eademque firma ſpes conſtanſque lætitia ipſo cum effectu concipi potuiſſet, lubentes ſane fatemur, & fateri neceſſum habemus, nulla amplius, ad conſeruandam in S. R. Imperio pacem & tranquillitatem, neceſſariamque defenſionem ſuſcipiendam, remedia quæritanda, ſed, vice verſa, iiſdem minime opus, & Imperii conſtitutiones, circulorumque & Exequutionum ſanctiones obſeruandas fuiſſe. Quum vero hactenus, & in hodiernum vſque diem, contrarium (vti vltima Cæſar. V. M. in nuperis Comitiis conqueſta grauamina luculentiſſimum rei præbent teſtimonium) adparuerit, & reipſa, proh dolor, quoque manifeſtum fiet Euangelicum Ordinem vnum poſt alterum, ſub ſpecioſo prætextu iuris, per ſubſequutas difficillimas exequutiones bellicas, etiam cum priuatione ſuæ Relligionis, & iactura adeo incredibilibus fermie ſumptibus recuperatarum libertatum, priuilegiorum, iuriumque, non ſolummodo oppreſſum, & ab Imperio excluſum, verum etiam in extremam perniciem præcipitatum, nec eidem neque Circulorum, neque Exequutionum Sanctiones & Conſtitutiones conducibiles vtileſque fuiſſe; idcirco nobis coactis quaſi, permittente illud ipſa natura atque ratione, diuina humanaque iura eiuſmodi remedia in manus noſtras tradiderunt, quæ iam antea in S. R. Imperio vſurpata fuere: Similiter & nos Ciuitates, maiori quidem ex parte, peculiarium aliquot Cæſareo-Regiorum Priuilegiis gaudentes, in eadem hacce Vnione hactenus perſeuerauimus, idque nullum alium in finem quam vt nos à peregrina & domeſtica violentia, DEO TER OPTVMO, Cæſarea Veſtra Maieſtate atque reliquis pacificis S. R. Imperii Ordinibus nobis auxiliantibus, defenderemus atque tueremur: nullo modo vero, vt hoc ipſo facto nos à Cæſarea Veſtra Maieſt. S. R. Imperio, vel aliis eiuſdem membris pacificis ſeparáremus: nihil horum namque nobis vmquam in mentem venit, ſed multo potius apud Cæſaream Veſtram Maieſt. tamquam noſtrum vnicum à DEO ipſo conſtitutum S. R. Imperii caput, fideliter & ſyncere, prout illud iuramenta Cæſ. Veſtræ Maieſt. & Imperio præſtita requirunt, conſtantes perſeuerabimus: quemadmodum etiam nos ciuitates præcipue, quod videlicet coniunctioni & Vnioni iſti ſubſcripſerimus, nequaquam contra noſtra iuramenta & Cæſaream V. M. aliquid hoſtiliter ſuſcepimus, ſed, vice verſa, abſque vllo pudore iſti lubentes ſane ſubſcripſimus. quem in finem etiam, vt ad ſcopum noſtrum tandem aliquando collimaremus, glorioſiſſimo, pientiſſimæ recordationis, Romanorum Imperatori, nuper e viuorum conſortio ſublato, aliiſque Regibus, Principibus, & Ordinibus in: & extra S. R. Imperium grauamina & intentiones noſtras ſignificauimus: quo facto Cæſarea S. M. ita melius informata, omnes præconceptas ſiniſtras cogitationes in poſterum poſtpoſuit: Vt iam taceamus quod, hocce noſtro laudabili attentato, contra AVREÆ BVLLÆ Conſtitutiones (quæ dumtaxat pernicioſas conſpirationes & ſeditioſos motus contra legitimos Magiſtratus prohibet) peccauerimus. Reuocamus itidem nobis in memoriam, etiam Cæſaream V. M. antequam ad Imperialem dignitatem faſtigiumque euecta eſſet, de ſæpe nunc dicta noſtra Vnione atque Confœderatione nullas non dumtaxat ſiniſtras cogitationes concepiſſe, verum etiam eandem, tanquam admittendam, reſpectu ſuo Clementiſſimo approbaſſe, & conqueſta grauamina pro legitimis querelis æſtumaſſe.

Confidimus igitur hanccenoſtram iure diuino, humano, & naturali ad legiti-

legitimam noſtram defenſionem conceſſam Confœderationem nullum S.R.Imperii Ordinem in ipſius præiudicium perturbaturam, ſed multo potius pacem, tranquillitatem atque quietam concordiam conſeruaturam eſſe: quemadmodum etiam, huius noſtræ Vnionis cauſſa, hactenus in Imperio nullus motus exſtitit, etiam, DEO TER OPTVMO MAXVMO volente, nullus exſtiturus eſt: ad neminem enim offendendum noſtra ſtat ſententia, ſed, vice verſa, vna cum aliis S. R. Imperii membris & Ordinibus eo vſque pacifice viuemus, quo vſque nobis nemo ad legitimam conceſſamque defenſionem anſam, occaſionemq; præbuerit. Quocirca ſenſibus noſtris haud ſatis ſane comprehendimus, quempiam mortalium, in hoc noſtro tam pacifico atque conſtanti propoſito, ſub quolibet prætextu, peregrina circumiacentia bella atque armaturas in S.R. Imperium introducere poſſe. Sin vero illud à pacis oſoribus, irrequietiſque hominibus, Cæſareæ V. M. reſpectu, obſequio, & S. R. Imperii Conſtitutionibus poſthabitis, cum extirpatione omnis amoris erga Patriam GERMANICÆ NATIONIS, præter omnium ſpem & expectationem forſitan adtentari debeat, minime tunc dubitamus Cæſaream V. M. ratione officii & auctoritatis, ad impediendam auertendamque renaſcentem perniciem, læſos contra iniquam violentiam defenſuram, ſibique certo perſuaſuram nos noſtro officio, vti par erit, minime defuturos: ſumma ſpe freti DEVM TER OPTVMVM MAXVMVM ad inſperatum iſtum caſum incenſum ignem primis eiuſdem motoribus immiſſurum, & promeritam pœnam ab ipſis ſumpturum.

Non neceſſarium porro eſſe autumamus, vt Cæſareæ V. M. quomodo videlicet cum Romano-Catholica Liga, eiuſdem origine, progreſſu, & intentione comparatum ſiet, multa denuo incalcemus, ſuoque iam loco relinquimus, quomodo iſtius auctores, ad tollendam illam, ſeſe reſoluerint: aſt inter noſtram ipſorumque Confœderationem magnam mehercle reperimus differentiam: Licet enim Romano-Catholici initam Ligam Confœderationemq; ſuam (cui maiori ex parte peregrinos Duces, Capitaneos, & Officiales, qui apud nos nuſquam gentium reperiuntur, præfecerunt) iterum ſublaturi eſſent, nihilominus tamen, quantum quidem ad Eccleſiaſticos Ordines attinet, impoſterum ſemper ſub peregrino capite, cui, vt & Cæſareæ V M. obligati, indiſſolubili quaſi vinculo inter ſe inuicem cohærerent: vt iam taceamus, quod alias apud omneis ferme S. R. Imperii Conuentus atque adeo rebus quoque in omnibus, pro ſuo lubitu & voluntate, maiora habere minime erubeſcant. Nos, econtra, autem in vniuerſo terrarum Orbe nullum amplius ſummum caput, quam Cæſaream V M agnoſcimus. Et ſane, proxime quæ fatis conceſſit, S. Cæſ. Maieſtas hancce differentiam, & quales apud vtramque partem, ratione initarum Confœderationum, intentiones fuerint, prudenter ac ſufficienter mature ſatis intellexit, ideoque etiam, vti paullo ante commemorauimus, poſtquam omneis ſuſceptæ noſtræ Chriſtianæ Confœderationis circumſtantias rite percepiſſet, nihil contra illam moliтas eſt.

Et inde humillime confidimus Cæſaream V M. ſyncera hacce atq; rotunda reſolutione clementiſſime contentam fore, idque eo magis, quod præterea adhuc neſciamus quomodo nos, niſi maiora grauamina & ſubitaneæ periculoſiſſimæque nobis metuendæ exequutiones præcaueantur in tempore, ex ingenti

iſto

[illegible] periculo & [illegible] quæ [illegible] mus i [illegible] nobis [illegible] in [illegible] quod [illegible], Cæſarea V. M. ex altera parte ſancito depreſſa Ratiſ. omni [illegible] miſſion, & loco iuramenti quaſi, conceſſum pollicitumque fuerit, ne interea & ad vſque [illegible] S. R. Imperij [illegible] eorum vtrimque quiſpiam violaretur, ſed pacifice atque quiete omnes [illegible] inſtinctu [illegible] bellicoſorumq; capitum in circulo Weſtphalo-Burgico aliiſque in locis, inchoatæ incommoditates, inuaſiones atque exequutiones, quæ tamen [illegible] ex parte Cæſarea V. M. [illegible], [illegible] potentiſſimi peregrini exercitus huc vſque, continuo [illegible]. quo facto modo dictus ille [illegible] culus vel prorſus ab Imperio annullatus, vel tamen ipſo euentu ſeu [illegible] vtilis eſt redditus.

Optimum tutiſſim [illegible] remedium vero ad conſeruandam propagandamque in S. R. Imperio pacem, Concordiam, atque ſynceram Correſpondentiam [illegible] Ordines, iuxta [illegible] humilimumq; iudicium noſtrum, hoc eſt, adeoque quod Cæſarea V. M. in [illegible] litteris [illegible] abalius [illegible], videlicet quomodo [illegible] nunc vtrimque [illegible] eoſdem S. R. Imperij [illegible] pernicioſiſſimæ [illegible] pacificatoria, non autem coacta media, tenuius tolli queant, pro quibus omnibus Cæſareæ V. M. ingentes gratias agimus.

Cumque Cæſarea V. M. [illegible] adhuc probe clementiſſimeque recordetur in memoria [illegible] quo pacto ſcilicet in nuperis Comitiis Interpoſitionis Compoſitionisque tractatio inſtituta [illegible] idcirco non ſolummodo [illegible] verum etiam plures [illegible] Cæſaream [illegible] [illegible] a [illegible] que [illegible], poſt [illegible] A. C. M. DC XV. X I. [illegible] apud S. Cæſ. V. M. modo dictæ compoſitionis cauſſa, humile humillimeque inſtitimus, quam pacificam viam etiam Cæſ. V. M. non ingratam fuiſſe [illegible] tempori bene [illegible]. Humile [illegible] equ. Cæſaream V. M. [illegible] rumiter [illegible] ta [illegible], [illegible] eam, compoſitio [illegible] mors [illegible] optatum [illegible] ortiatur. Et quemadmodum nos [illegible], a Cæſarea V. M. [illegible] probat [illegible] ab initio ad præſentem vſq; horam [illegible] ſemper accomodauimus, ad ea [illegible] & in effectum deducenda non [illegible] modo aliquot Electores & Ordines, [illegible] etiam toti S. R. Imperij [illegible] apud S. Cæſaream V. M. [illegible] [illegible] multo potius [illegible] [illegible] Cæſarea V. M. [illegible] Imperialis [illegible] Cæſaream interponat, quo commodius [illegible] [illegible] intentio, [illegible] noſtrum deſideri [illegible] [illegible] cauſis [illegible] graui [illegible] quandiu [illegible] n [illegible] lædatur, & imprimis [illegible] prius [illegible] executiones p[illegible] captam [illegible] quæ non ſolummodo a Cæſarea V. M. [illegible], [illegible] rerum omnium [illegible] [illegible] occaſionem [illegible] præbent, penitus intermittantur. Item [illegible] quoque [illegible] adeo [illegible] Donauerdæ, [illegible] a [illegible], [illegible] a Cæſarea V. M. ipſa [illegible] ſuum ſortiatur, omni priſtino

[illegible] o ſ[illegible]o [illegible] ac ad [illegible] con[illegible] [illegible]antur, & denique Euangelico Orthodoxi Ordinibus [illegible] iſtis ſumptibus recuperata Priuilegia, Conſuetudines, pacta [illegible] ſacta, [illegible] que conſeruentur, & ab omni iniuria, oneribus, nouiſque impoſitionibus tueantur atque defendantur.

Inter alia [illegible] S. Cæſarea V. M. Collegii Electoralis, tamquam Imperii præcipuorum membrorum & columnarum, clementiſſimam mentionem fecit, cui, ad promouendam laudabilem ſuam intentionem, nullam hoc metam [illegible] voluerit: Sin vero amica iſta conferentia ad principale negotium [illegible] eſſe debeat, veremur ſane rebus illo medio parum conſultum iri, præſertim [illegible] hoc tam vniuerſali negotio omnes S. R. Imperii Ordines [illegible] & domini Electores tantum onus non libenter in humeros ſuos [illegible] paſſuri ſint.

Interea quoque nos alia media non bene excogitare poſſemus (ſi, præter omnem ſpem & expectationem noſtram, toties promiſſa compoſitionis [illegible] forſan [illegible] debeat) quibus Cæſarea V. M. ad intentionem propoſitam [illegible] peruenire poſſet: minime [illegible] dubitare debet, ſi [illegible] ante præmeditatum ac ſalutare illud conſilium & [illegible]ium bene cœperit, idem quoque Cæſaream V. M. ope & auxilio diuino, pacificum [illegible] S. R. Imperii Ordinum, [illegible] cum laude atque gloria, feliciter ad exoptatum finem [illegible], & ita id [illegible] obtentum, quo quilibet conf[illegible] ac S. R. Imperii conſtitutionibus conſentaneum æquilibrium, abſque vllo Religionis reſpectu [illegible] requirat. Eo ipſo [illegible] bona ac Priſca inter S. R. Imperii Ordines Correſpondentia reducitur, & ad [illegible] poſteritatem propagatur, atque adeo pulcherrima iſta Harmonia Imperii [illegible] eiuſdem caput & membra re ipſa conſeruatur. Quemadmodum etiam hactenus apud Cæſaream V. M. eiuſdemque [illegible] in [illegible] Antecesſorum in Imperio, citra omnem [illegible] gloriam [illegible] hodiernum vſque diem conſtanter [illegible] [illegible] eandem Conſtantiam [illegible] V. M. [illegible] ulteriori reſolutione addita nos [illegible] Cæſareæ V. M. [illegible] quod [illegible] les Ordines [illegible] ſummo [illegible] præſtiti iuramenti, facere tenen[illegible].

[illegible] M. ad litteras ſuas nobis inſcriptas humile atque [illegible] [illegible] ore volumus ſummo nunc cum deſiderio in effectum [illegible] promiſſamque Cæſaream [illegible] atque Cæſaream V. M. Omnipotentis [illegible] [illegible] tem, & [illegible] Cæſareo Imperium, nos [illegible] Veſtræ Clementiæ [illegible] tutelæ [illegible] ac [illegible] commendamus. Dabantur Heilbronnæ [illegible] A C. M. DC. IIIXX

Cæſareæ Veſtræ Maieſtati [illegible], [illegible]ſſimi atque obſequentiſſimi.

FRedericus, [illegible], S. R. Imperii Archidapifer & Elector, [illegible]

Io[illegible] S[illegible], Marchio Brandeburgenſis, S. R. Imperii Archi-[illegible] & Septemuir, Boruſſiæ, Iuliaci, Cliuiæ & Bergæ, Dux &c.

Ioan-

Ioannes, Comes P[illegible]us, Bauariæ, Iuliaci, Cliuiæ & Be[illegible]æ Dux, Comes in [illegible] & [illegible]um.

Ch[illegible], Marchio Brandeburgenſis, Dux Boruſſiæ &c

Ian-E[illegible]us, Marchio Brandeburgenſis &c.

Ian-Fr[illegible]cus, Dux Wurtenbe[illegible] & Teccenſis, Comes MontisPeligardi &c.

[illegible]gio-Fredericus, Marchio B[illegible]enſis & Hochbergenſis

Ch[illegible]nus, Princeps Anhaltin[illegible], Com[illegible] Aſ[illegible], pro ſe, & no[illegible] Dominor[illegible] ſuorum fr[illegible] G[illegible]ma[illegible]or[illegible]m.

G[illegible]ſfredus Comes [illegible], & III denuncia[illegible]oriæ ciuitat[illegible] pro ſe & aliis Vnitis confœderatiſque ci[illegible]tibus.

CAPVT IV.

SVb[illegible]ente Maio, & quid[illegible] eiuſdem [illegible] ANN[illegible] M. DC. [illegible] MATTHIAS [illegible]anorum I[illegible] Conuentum Prouincialem Pragæ indixit, in quo Archiducem Ferdi[illegible] in Bohemorum Regem eli[illegible] propoſuit.

CAESAREA PROPOSITIO ORDINIBVS BOHEMIAE FACTA, OB FERDINANDVM ARCHIDVCEM Auſtriæ in ipſorum Regem eligendum.

ROMANA, Cæſarea, & Hungariæ atque Bohemiæ Regia Maieſtas, Dominus noſter Clementiſſimus, ſibi de tam inſigni apparitione fidelium Regni Bohemiæ Ordinum in Conuentu hocce Pragenſi hodierni diei clemen[illegible] gratulatur, [illegible] clemen[illegible] ſignificat, quatenus [illegible] Cæſareæ [illegible]fariam [illegible]eliſſ[illegible] officiorum e[illegible]ationem ſæpius, & [illegible] magna cu[illegible] ſingularis emolumenti perceptione, ſibi in memoriam [illegible], quæ [illegible] dict[illegible] Coronæ Bohemicæ Ordines non ſolum [illegible] ſuæ Cæſ. M. verum etiam laudabilibus eius Antec[illegible]oribus [illegible] co[illegible] magnorum auxiliorum vrgente neceſſitate tone[illegible] præ[illegible] tum Ca[illegible] nomini promouendum, ſuo ipſius ſanguini [illegible] hactenus [illegible] laudatiſſimo facto etiam reliquis Cæſareæ S. M. Regnis [illegible] Prouinc[illegible] imit[illegible] exemp[illegible] re[illegible] quo[illegible] & [illegible] Cæſareæ S. M. ea[illegible] fidelitate & obſequi[illegible] poſt[illegible]uros. Quo e[illegible] S M. [illegible] Anteceſ[illegible] os Regni Bohemiæ Ordines tanquam obſequentiſſimi [illegible], non ſolummodo dũ adhuc [illegible] Imperio [illegible] bene[illegible] omni genere [illegible] exhibere, [illegible] pro[illegible] ve[illegible] & [illegible] Re[illegible] quã [illegible], in [illegible] flore pace, tran[illegible] [illegible] omni[illegible], quod contra [illegible] periculoſi[illegible] dum dentia[illegible] a[illegible] [illegible] prætexeret, tuto ac realiter [illegible] poſſet;

> *Propoſitio Cæſ. Ordinibus Bohemis ad deliberandum facta.*

 poſſet;

p[illegible] icirc[illegible] Cæſaream S. M. [illegible] (quod tamen non Iupiter, ſed Deus Ter [illegible]s Maximus [illegible] uncato [illegible] qu[illegible] ceu mortales cæteri, [illegible] morti obnoxia ſit, [illegible] præca[illegible]ere ac nolle vt hoc ipſum regnum, incorporatæque ei [illegible] Prouinciæ, abſque capite futuroque Rege atque Domino permanere, & hoc ca[illegible] forſitan in e[illegible]emam vel perniciem, vel tamen ad minus in periculoſiſſimam aliquam mutationem, id quod antehac multis ſane Prouincüs obti[illegible], præcipitari debeat. Ad laudabile igitur exemplum laudatiſſimorum D[illegible] Anteceſſorum ſuorum, Cæſaream S. M. mature [illegible] prouidere velle, vt videlicet (ſi forſitan Cæſarea S. M. abſque maſculis hæredibus ex mortali ærumnoſaque hacce lachrumarum valle decedere contingat) Regnum Bohemiæ, vna cum incorporatiſque Prouincüs, ad iſtius emolumentum incrementumve, futuro Rege ornetur, & hoc ipſo facto omnes pernicioſæ intentiones, diſcordiæ, atque interitus in tempore præcaueantur.

Poſtquam etiam S. Cæſarea S. M inter alia porro probe conſideraſſet Sereniſſimos Archiduces Auſtriæ, Maximilianum videlicet, & Albertum [illegible] ferme dierum vitæ numerum compleuiſſe, & hæredibus [illegible] eſſe, ideoque Cæſareæ S. M. non abs re viſum fuit, ſi Maieſt. eius dominus propinquus Archidux Ferdinandus (quem propter inſignes eius virtutes, quibus a DEO TER OPTVMO MAXVMO ſingulari diuina gratia præ cæteris [illegible] que [illegible]nitus eſt, Cæſarea S. M. conſen[illegible] do[illegible] tius laudatiſſimæ domus Auſtriacæ, in [illegible]ium ad[illegible]) in R[illegible] eligeretur, publicaretur, atque ſolemni more coronaretur [illegible] nem ambos Cæſareæ S. M. dominos fratres Germanos (a[illegible]ntibus ipſorum abs [illegible]e datis litteris Reuerſalibus, quæ Ordinibus traden[illegible] quod in regno Bohemico prætendant, [illegible] vna cum vniuerſa laudatiſſima Archiducali domo Auſtriaca, hac Cæſarea declaratione optume eſſe contentos, adeo vt [illegible] in c[illegible]gregationę & tractatione vlteriores Bohemicorum Ordinum [illegible], minime requirantur: rogare [illegible] Cæſareæ S. M. [illegible] fidel[illegible] Ordini[illegible] clementiſſime vt ſerio per[illegible] conſideratiſue commemoratis [illegible], Sereniſſimum Illuſtriſſimumque dominum Archiducem Ferdinandum (ſin forſitan Cæſarea S. M. vti paulo ante dictum, abſque [illegible] maſcula [illegible]tam cum morte commutatura eſſet) in Regem d[illegible] acceptare, publicare, agnoſcere, in[illegible]re, c[illegible], ad R[illegible]ionem, diem terminum præfigere et de[illegible]tur.

E[illegible] de ca[illegible] Sereniſſimum Archiducē Fe[illegible] ſæpe nunc c[illegible] Bohemiæ Ordinibus quamprimum litteras [illegible] traditurum, in quibus iiſdem (Ordinibus) donec cau[illegible], ſeſe, viuente etiamnum Cæſarea S. M. regimini aulæ, Cameræ [illegible] ſua ſponte [illegible] que Cæſareæ S. M. præ[illegible] & matura [illegible] Officialium Prouincialium, [illegible] Conſiliariorumq; Cæſareorum, minime [illegible] M. mo[illegible] ab Ordinibus CORONATVS REX BOHEMIÆ [illegible], & [illegible] titulo Regio [illegible].

Si [illegible] Archidux Ferdinandus [illegible] tiam adhuc Cæſarea S. M. abſque [illegible] & Cæſareæ S. M. [illegible]

t[illegible] aliquid [illegible] auctoritate contra Regnum Bohemiæ moliri conetur, Or[illegible] in Inuictiſſimæ ipſius Celſitudini nullo obſequio & Iuramento obligatos obſt[illegible]oſque fore. Cæterum Celſitudo ſua omne illud (quod Cæſarea M. & o[illegible] Priores Bohemiæ Reges, Iuramenti, Confirmationis Priuilegiorũ, aliorumque requiſitorum cauſſa, præſtiterunt, [illegible] idem clementer prompteque præſtare, & exequi tenebitur.

Sperare igitur & elementiſſime polliceri ſibi S. Cæſaream M. eius fideles Ordines [illegible] perquam neceſſarium negotium abſque vlla mora in humeros ſuos [illegible] ſcepturos, atque, commemorato nunc modo, commodiſſime promoturos Id Cæſaream Sac. Maieſtatem penes ſua[illegible]ſimos dilectiſſimoſque Dominos fratres, Dominum conſanguineum & filium Archiducem Ferdinandum, Cæſ[illegible] erga omnes Ordines, ac vnumquemque in ſpecie, gratia clementiſſime iteram [illegible] cnituram, fideliſſimorumque Ordinum ac ſubditorum clementiſſimum Regem ac Dominum permanſuram.

CAPVT V.

Poſtquam vero Ordines Bohemiæ, VI. & VII. Iunii, de hac propoſitione Cæſarea inter ſe inuicẽ deliberaſſent, Cæſar, duo Archiduces Auſtriæ, vna cũ Bohemiæ Ordinibus, in palatio Prouinciali iterum comparuerunt, vbi modo dicti iam Ordines ad Cæſaream [illegible] propoſitionem ſequenti verborum formula reſponderunt.

Bohemiæ Ordinum ad Cæſaream propoſitionem reſponſio.

Serenissime, Potentiſſime atque Inuictiſſime Romanorum Imperator, Hungariæ, atque Bohemiæ Rex &c. Domine Clementiſſime. Quod Cæſarea V. M proximo elapſo die Erici, non tam in Prouinciali Conuentu, quam oretenus, ſingulis nobis tribus Regni Bohemiæ Ordinibus, Cæſareo-Regiæ Veſtræ Maieſtati fideliſſimis ſubditis, clementiſſime proponi curauerit, [illegible] ſingulari animi ſ[illegible]miſſione humillime percepimus. Quocirca Cæſareæ V. M [illegible] qu[illegible] m mat[illegible]ra exactaque ſatis habita deliberatione [illegible] [illegible], clementiſſime prouiderit, quo pacto ſcilicet hoc Regnum vna cum incorporatis Prouinciis, vt & hactenus, ita quoq; & hodierno noſtro tempore in pace, charitate, concordia & proſpero ſucceſſu conſeruari poſſet, [illegible] ma [illegible] deuotione ingentes gratias agimus.

[illegible] que nos omnes & ſinguli cum S. M. V. Cæſareæ [illegible] atque re[illegible] [illegible] comenti[illegible] mus, ita a Deo Ter Optimo Maximo [illegible] [illegible] re optamus, vt is Cæſareæ V. M. longæuam vitam, proſperam val[illegible], [illegible] e V[illegible] o[illegible] nimicorum Regni, incorporatarumque Prouinciarum a[illegible] ſalutem totius Chriſtiani nominis, & procreationem, [illegible] tam al[illegible] [illegible] o, iocundæ ſobolis, clementiſſime be[illegible] de[illegible]etur.

Qu[illegible] odum etiam non minus Cæſaream V. M. humillimo cum obſequio [illegible], vt tanto Clementiſſimo atque feliciſſimo R[illegible] atque [illegible] æ [illegible] conſtanter perſeuerat [illegible] & [illegible] in Regno [illegible], [illegible] me imp[illegible] velit. Ad Cæſareæ V. M. ſupra commemoratam [illegible] ationem vero (dum [illegible] Regno, [illegible] forſitan Cæſareæ V. M. abſ[illegible] contin[illegible] de [illegible] Rege atque Domino proſpiceretur) [illegible], manifeſtum eſt, quod Cæſarea V. M. tanquam clementiſſimus

 noſter

noſter M[illegible]giſtratus & pater patriæ, nihil aliud quærat, quam ſalutem atque proſperitatem Regni Bohemiæ, eius incorporatarum Prouinciarum noſtrorumque omnium ſubditorum, & quod Regnum omnibus modis promouere parata ſiet, cum tamen nos Ordines, etiamſi Cæſarea Veſtra clementia & paterna erga Regnum incorporataſque eius Prouincias adfectio nos lateret, de beniuolentiſſima iſta Cæſareæ V. M. propenſione minime dubitemus, nec de noſtra ipſius promotione (quod malum auerruncato Iupiter) vnquam cogitemus, vel etiam tale quidpiam præſumere debeamus.

Si enim (poſito, non conceſſo) Regnum Bohemiæ, incorporatæque eiuſdem Prouinciæ, viuente adhuc Cæſarea V. M. abſque capite atque futuro Rege permanere debeat, quot periculoſæ mutationes, ruinæ atque interitus, qui hactenus multis ſane Prouinciis obtigerunt, ipſi metuendæ forent? quæ tamen mala Cæſaream V. M. nobis Ordinibus, tanquam fideliſſimis eius ſubditis, non precari, ſed potius, vice verſa, prudentiſſime admodum perpendat, quatenus Sereniſsimus Archidux Ferdinandus, Regio ſanguine procreatus, tam ipſius Cæſaris Ferdinandi, tanquam electi Bohemiæ Regis, quam Reginæ ANNÆ, Regni huius hæredis, & ita ambarum Cæſarearum Maieſtatum, feliciſſimæ recordationis, nepos, a Maieſtate V. C. conſilio Dominorum fratrum & la[illegible] domus Auſtriacæ, in filium adoptatus fuerit, quodque in modo dicto Do[illegible] Archiduce Ferdinando ſingularia dona diuina, cum pietate, ſapientia, i[illegible] bona diſcretione erga pauperes, beneficentia &c. coniuncta, eluceant. Qu[illegible] omneis ſibi a DEO pollicentur, Sereniſſimam ipſius Celſitudinem, ſi [illegible] dem eo vſque proceſſerit, hocce Regnum, ad Dei Ter Optumi Maxumi laudem, emolumentum atque proſperum ſucceſſum eiuſdem Regni, incorporatarum[illegible] Prouinciarum, inquilinorum, adminiſtraturam & amplificaturam, cum pr[illegible] quod eadem Sereniſsima ipſius Celſitudo non paucas dumtaxat hære[illegible] Prouincias poſſideat, verum etiam, ex depræhenſis grauiſſimis cauſis atque circumſtantiis, manifeſtiſſime diuina prouidentia & voluntas appareat.

Quod igitur Felix Fauſtumque ſiet, in nomine SS. atque indiuiduæ Trinitatis, quæ conatibus noſtris [illegible] adſit, eoſdemve beet, proſperet, atque ſecundet, [illegible] & p[illegible]mus, volente, proponente, & con[illegible] [illegible] Cæſarea Maieſtate, tanquam Bohemiæ Rege, Sereniſſimum Dominum Archiducem Ferdinandum, Maieſtatis V. C. [illegible]iſſimum co[illegible] [illegible] in hoc mundo (hac tamen cum conditione ſi, ex diuina vo[illegible] [illegible], Cæſaream V. M. abſque prole maſcula mori contigerit) in Regem Bohemiæ, tanquam eo honore regio [illegible], ob commemoratas cauſas, [illegible] eidem hoc Regno, [illegible] [illegible]iſſimum [illegible], eundemque cum debita reuerentia, iuxta veteres [illegible] atque c[illegible], [illegible] Rege & Domino noſtro a[illegible], ita videlicet vt [illegible] ipſius Celſitudo A[illegible] die quo [illegible] Gentiles I[illegible] nos Chriſtiani vero [illegible] PETRO & PAVLO [illegible] & Seruatoris [illegible] Ieſu Chriſti Apoſtolis, [illegible], hora [illegible] Iunii [illegible] Cæſareæ V. M. [illegible] heic [illegible] S. Viti Martyris, iuxta [illegible] [illegible] Deo Ter Optumo M[illegible] Cæſareæ V. M. [illegible] gra[illegible] coronetur,

[illegible], atque ſequentibus potiſſimum [illegible]tionibus Primo: Vt Sereniſſima ip[illegible] Celſitudo, in ſolemni iſta inauguratione Regia, Bohemiæ Ordinibus conſuetum iuramentum præſtet, & tum omnia Priuilegia, Maieſtates, Conceſſiones, libertates, iura, conſtitutionem Prouincialem, veteres bonas conſuetudines & ritus, in omnibus punctis atque clauſulis, nullis excluſis, & quemadmodum illud ipſum à Cæſarea V. M. Domino noſtro Clementiſſimo, & prioribus Bohemiæ Regibus factitatum, pariter confirmet. Cum vero modo iam commemorata Confirmatio ante Cæſareæ V. M. obitum (quem tamen Deus Omnipotens quam diutiſſime præcauere velit) præſtari nequeat: ideo à morte Cæſareæ V. M. & poſt inchoationem Regii ſui Imperii, intra IV. Septimanarum ſpacium, Sereniſſima ipſi' Celſitudo confirmationem dictorum Priuilegiorum, Maieſtatum, conceſſionum, libertatum, iurium, conſuetudinum, conſtitutionis Prouincialis, veterum bonorum [illegible] &c. in omnibus punctis atque clauſulis, nullis exceptis, quemadmodum illud ipſum à Cæſarea V. M. Domino noſtro Clementiſſimo, & Prioribus Bohemiæ Regibus factitatum, præſtare, eandemque ſupremo Burggrauio Pragenſi, vel, nullo, tum temporis, in viuis exiſtente ſupremo Burggrauio, proximo poſt eum præcipuo Officiali Prouinciali [illegible] tradere teneatur, quam confirmationem ſupremus Burggrauius, vel, poſt eum, proximus ac præcipuus Prouincialis Officialis ex ipſius manibus accipiat, & poſtmodum in proximo Prouinciali Conuentu, præſentibus præcipuis Officialibus Prouincialibus ad Prouincialem tabulam & Prouincialium Priuilegiorum Copias [illegible], vt videlicet poſtea, iuxta decretum [illegible] Prouincialis Congregationis, quæ huius rei gratia fieri aſſolet, ad Priuilegia Caꝛlſteinium verſus ſolemni conſuetoque comitatu deducantur atq; inibi, pro veteri more, deponantur.

In ipſa vero Regia inauguratione Sereniſſima ipſius Celſitudo Ordinibus Regni Bohemiæ litteras reuerſales tradere teneatur, in quibus promittat, [illegible] Cæſarea M. tanquam Rege Bohemiæ, Regni negotiis, extra conſ[illegible] Cæſareæ M. [illegible] præcipuorum Officialium Prouincialium, [illegible] Prouincialis Aſſeſſorum, Cæſareæ V. M. Conſiliariorum Aulicorum & Cameralium, duarum perſonarum ex Dominis Ordinibus, [illegible] circulo Pragenſium & delegatorum, ex cæteris [illegible] ciuitatibus [illegible] hoc Prouinciali Conuentu conſtitutarum perſonarum, non immixturum, [illegible] mortem Cæſareæ V. M. Quem in [illegible] Sereniſſima ipſius Celſitudo [illegible] coronatus Rex Bohemiæ [illegible], veneraretur, & titulo [illegible] Bohemiæ Regis [illegible].

[illegible] Sereniſſima ipſius Celſitudo, viuente [illegible] Cæſarea V. M. Re[illegible] nos Ordines ipſius Celſitudini tum nullo obſequio vel iuramento obligati erimus. Vice verſa vero Sereniſſima ipſius Celſitudo, iuxta litterarum [illegible] tenorem, Confirmationem Priuilegiorum Prouincialium ſupremo [illegible] Burggrauio, vel, poſt eum, ſupremo Officiali Prouinciali, [illegible] à morte Cæſareæ V. M. intra IV. Septimanarum inchoati Imperii ſpacium, [illegible] tradere tenebitur. Cumque in ſolemnibus Bohemiæ Regum Coronationibus certa [illegible] contributio facta fuerit: ita & in eandem [illegible] nos quoque conſentimus, & ſemeſtralem penſionem poſt Galli diem

premit-

promittimus, quam & a ſubditis noſtris exigemus, atque proximo Feſto Natiuitatis Chriſti, vel intra VI. ſeptimanarum ſpacium ab iſto Feſto decenti more tradem us atque deducemus: Qui articulus non minus quam antea vſu receptus atque in Conuentu prouinciali decretus fuit: iuxta quem, propter commiſſionem Carlſteinium verſus, aduectionem coronæ aliorumque in augurationibus Regiis conſuetorum Clenodiorum, in nouo Prouinciali Conuentu certo procurabimus.

Hic autem trium noſtrorum Ordinum Regni Bohemiæ conſenſus, quem ad Clementiſſimam Cæſareæ V. M. poſtulationem ex ſubiectiſſima deuotione & amore erga Cæſaream V. M. præbuimus, Regni Bohemiæ Priuilegiis, conceſſionibus, libertatibus, bonis conſtitutionibus, priſcis conſuetudinibus, ritibus & Decretis iam, & impoſterum in perpetuum nihil quicquam derogaturus eſt. Publicatum in Prouinciali palatio Pragenſi, Cæſarea ſua Maieſtate, & duobus Dominis Archiducibus Maximiliano, atque Ferdinando præſentibus, a Meridie diei Veneris, qui erat IX. Iun. M. DC. IIIXX.

Perlecto hoc decreto in modo dicto Prouinciali Palatio, ſupremus Burggrauius Ordines interrogauit num ex illis vnus, vel alter, inuertere & eidem contradicere poſſet. Cum vero ex illis nemo quidpiam obloqueretur, ſed in genere electio iſta approbaretur, Sereniſſimum Dominum Archiducem Ferdinandum prædictus ille ſupremus Burggrauius in Regem Bohemiæ publice proclamauit, eidemue, in nomine SS. Trinitatis, proſperam Fortunam, vitam longæuam, pacificum imperium, Prouinciis vero pacem atque protectionem impertiuit: quam gratulationem etiam Ordines reiterarunt, præcipuis vero modo proclamatus Rex Bohemiæ cum oblatione ſuæ Clementiæ manum porrexit.

CAPVT VI.

POſtquam igitur vniuerſi & ſinguli Bohemiæ Ordines Sereniſſimum Archiducem Ferdinandum, vti in præcedenti capite diximus, in Regem ſuum elegiſſent & publice proclamaſſent, Cæſarea Maieſtas vero, atque Rex Ferdinandus, reſpectiue eius nominis II. Viennam & Presburgum ſeſe contuliſſent: Cæſar in dicto in Conuentu Prouinciali ſequentem propoſitionem fieri curauit, Ordineſque clementiſſime rogauit, vt Regem Ferdinandum, tanquam hæreditarium ſucceſſorem, acceptare & coronare ne dedignarentur.

CAESAREA IN CONVENTV PRESBVRGENSI FACTA PROPOSITIO.

QVamuis Romana Cæſarea, Hungariæ atque Bohemiæ Regia Maieſtas, Dominus noſter clementiſſimus, ex paterno amore & ſingulari inclinatione erga hoc Regnum Hungariæ, ex intimis cordis ſui viſceribus iamdudum exoptauerit, vt perſonaliter tam ſplendido multorum Ordinum Conuentui adeſſe, & grauaminibus ipſius Regni ſalutaribus remediis occurrere potuiſſet: nihilominus tamen Cæſarea ſua M. ob grauiſſima expedienda S. R. Imperii negotia, pro-

ſperum Regiæ ſucceſsionis in Regno Bohemiæ effectum, & ſanctionem exoptatiſſimæ pacis inter Ferdinandum, Regem Bohemiæ, & Archiducem Auſtriæ ex vna, & Sereniſsimam Rempublicam Venetam, altera parte, aliaſque impedimentorum ſarcinas, adeo fuit obruta, vt, etiam præter voluntatem ſuam Cæſaream, deſiderium ſuum paternum, & clementiſſimam erga hoc Regnum Hungariæ beniuolentiam minime in perſona propria explere potuerit. Acceſsiſſe inſuper aduerſam corporis valetudiné, quæ ex itinere, quod hyemali tẽpore non ſine propriæ vitæ ſuæ periculo, ex immenſo amore erga hoc Regnum ſuſcepiſſet, morbũ magis magiſq; indies auxiſſet, adeo vt, modo dicta de cauſſa, DEI TER OPTVMI MAXVMI voluntatem patienter ferre, atq; ita propoſitam profectionẽ nolens volens differre coacta fuerit. Ne autem ex procraſtinata iſta ſua mora Reſpublica in Regno Hungariæ forſitan detrimentũ aliquod interea caperet, Cæſareã ſuã Maieſt. ſepoſitis aliis grauiſſimis S.R.Imperii, ſuorũ Regnorum, hæreditariarumque Prouinciarum negotiis, neglecta quoque proprii ſui corporis imbecillitate & infirmitate, (cui paternum amorem & curam longe antetulerit ex Bohemia Viennam verſus, vtpote Hungaricis limitibus aliquanto viciniorem, magnis itineribus ſeſe contuliſſe, & iam etiam (cum, vti nunc dictum, ob infirmitatem corporis tam ſplendidæ Ordinum huius Regni fidelium congregationi præſens adeſſe non poſſit) per præſentes literas Cæſareæ S.M. paternam intentionem clementiſſime declarare voluiſſe, nimirum:

Omnibus & ſingulis ipſis manifeſtum cognitumquẽ eſſe, qua fideliſſima ſcilicet cura, labore, vigiliis, immenſis ſumptibus, ac imminenti aliquoties ſummo vitæ diſcrimine, Cæſarea ſua Maieſtas vnice hactenus eo adlaborarit, quomodo videlicet adeo peruetuſtum atque inſigne difficillimis inceſſabilibuſque belli oneribus defatigatum Regnum, Chriſtiani nominis potentiſſimo hoſti ex faucibus iterum eripi, ab omnibus internis diſſenſionibus ſeditionibuſq; liberari, ab imminenti præſentiſſimoque interitu forti manu vindicari, & priſtino ſuo nitori, quieti atque concordiæ reſtitui poſſet. Hanc autem magnam curam Cæſareæ S M pro communi patria & regno huius nationis Hungaricæ (potiſſimum quoniam cum externo hoſte pax ſancita ſiet, & Cæſarea S. M. diuina gratia clementiſſime adſiſtente, regni iſtius imperium feliciter inchoauerit) ſuſceptã pluribus hîc commemorare minime neceſſum eſt, cum primis quod ea, tamquam recens, firma adhuc omnium ferme memoria teneatur, quodque ſucceſſus proximi effluxi temporis ſatis ſuperque comprobet Cæſaream S. M. poſt ſepoſitionem belli Turcici, in ſedanda huius regni interna ſeditione, quæ periculoſiſsima atque pernicioſiſsima ciuilis diſcordia, ceu grandis quidam fluctus marinus, ſeſe in vicinas quoque prouinicas effuderat, nullis prorſus ſumptibus, nulli moleſtiæ, curæ, atque labori peperciſſe, ſed potius, ſpreto, etiam fraterno odio atque inuidia, opes ſuas, vna cum ſanguine proprio, fluxæ mutabilique fortunæ commiſiſſe, & propriarum ſuarum prouinciarum hæreditariarum extraneorumq; Principum auxilia in emolumentum locorum iſtorum illuc conuertiſſe, vt iam alto prætereatur ſilencio, quod Cæſarea S. M publicæ ſalutis atque tranquillitatis cauſſa, rebus ita comparatis, aliquandiu de propria ac ſumma ſua auctoritate non minimũ ſane remiſerit, modo vt iſtæ intemperies, factiones, internæ ſeditiones, aliaque ſumme metuenda mala quibus omnibus communis,

magno labore modo cum hæreditario Chriſtiani nominis hoſte concluſa pax facillime iterum diſturbari potuiſſet) in herba quaſi opprimerentur & extinguerentur, atque tamdem longe ante exoptata quies, concordia, & tranquillitas in hoc regno iterum confirmarentur, vtque etiam ſeſe Cæſarea S. M. tamquam verus Pater Patriæ, ac defenſor non ſolum Hungariæ, verum etiam communis & priuatæ ſalutis, in ipſa rei veritate ipſoque facto oſtenderet. Et ſane de laudatiſſimi huius propoſiti fructu atque vtilitate, quam Cæſarea ac Regia S. M. penes fideliſsimorum huius Regni Ordinum conſilia conſequuta eſt, Cæſarea S. M. nō immerito ſummopere exultat, quæ pro paterna ſua cura & beniuolentiſsima affectione erga laudatiſsimum hocce Regnum Hungariæ, tamquam Primum Regni ſui Imperii, impoſterum quoque eo lubentius omnes ſuas vires atque conſilia eo conuertere decreuit, vt videlicet omnia vbique in pacificum ſtatum iterum conuertantur, quem in finem etiam initis confœderationibus ſerio inuigilabit, ne hoſtium commoditates forſitan per eaſdem promoueātur, econtra vero ſalutaris pax, communis tranquillitas, atque adeo omnibus exoptanda vnanimis concordia iterum diſturbentur.

Poſtquam vero Cæſareo-Regia Maieſtas vniuerſalem omnium hominum è viuorum conſortio emigrationem, ingraueſcentem ætatem, & familiares ſuæ Cæſ. M. morbos probe exacteq; perpendiſſet, cumprimis vero prudenter conſideraſſet, quam graue pernicioſumque laudatiſsimo huic regno Hungariæ futurum foret, ſi Cæſareæ S. M. (quod tamen Deus Ter Optumus Maxumus clementiſſime auertat) humani quid contingeret, antequam de legitimo ſucceſſore Regno iſti, in quo ſumma Patriæ vtilitas conſiſtit, proſpectum fuiſſet, & quot grauiſſima pernicioſiſſimaque pericula, ſeditiones, atque periculoſiſſimi motus, per iſtiuſmodi interregnum, huic potiſſumum Regno (quod alias inceſſabili odio vicinorum, & intolerabili potentia Chriſtiani nominis hoſtis crebro infeſtatur) metuendi eſſent, quæ omnia mala Cæſarea S. M. à fideliſſimis ſuis Ordinibus ex amore patriæ citius præcaueri, quam magno ſuo damno, atque incommodo experiri malit: Iccirco, vt Cæſarea S. M. laudatiſſimis laudatiſſimorum ſuorū Anteceſſorū & Maiorū veſtigiis inſiſteret, & futuro informunio maturo cōſilio occurreret, clementiſſime decreuit certū quemdā Regem & ſucceſſorē (ſi forſitan abſq; legitima prole maſcula ſibi moriundum eſſet) huic Regno deſtinare. Quamuis vero hoc loco Sereniſſimi atq; Illuſtriſſimi Principes, Dominus Maximilianus, & Dominus Albertus, ambo Archiduces Auſtriæ, Cæſareæ ſuæ Maieſtati, tamquam dilectiſſimi Domini fratres Germani propiores, pro laudabili more atque conſuetudine huius Regni non immerito conſiderandi & præferendi fuerint: nihilominus tamen re mature ſatis deliberata, omnibuſq; neceſſariis circumſtantiis diligenter perpenſis, vniuerſalis, & Regni huius Hungariæ ſalutis proſperitatiſque ergo, poſthabitis omnibus iſtiuſmodi prætenſionibus (quibus Sereniſsimi iſti Domini Archiduces in peculiaribus ad Cæſaream Maieſtatem datis litteris expreſſe renunciarunt, eamdemque fraterne rogarunt, ac inſtanter ſollicitarunt, vt, abſque prole maſcula in tanta ſenectute, exceptis ſuis perſonis, huic regno de alio ſucceſſore proſpicere ne dedignaretur) Cæſarea S. M. æquum maxumeque vtile fore æſtumauit, ſi Sereniſſimus Illuſtriſſimuſq; Princeps ac Dominus, Dn. Ferdinandus, Rex Bohemiæ

& Au-

& Auſtriæ Archidux (quem Cæſarea S. M. propter heroicas ipſius tam animi, quam corporis, virtutes in filium adoptaſſet, & procul omni dubio in tam vegeta ætate, vltra ſuas Prouincias hæreditarias, ad maiora honorum faſtigia natus, iiſdemque bene dignus eſſet) à fideliſſimis Hungarici Regni Ordinibus in Regem Hungariæ proclamaretur agnoſceretur, acceptaretur & coronaretur: Quē in finē etiam Cæſareā ac Regiā S. M, huius Regni Ordines paterne atq; clementiſſime rogare, vt cōmemorata iſta iuxta omnes circumſtantias ſedulo perpendere, & Regē Bohemiæ Ferdinandum, aliquoties honorificentiſſime nunc cōmemoratū, tanquā Cæſareæ S. M. dilectiſſimū Dominum conſanguineū & filium in Regē Hungariæ proclamare, honorare, & in ſolemni hocce Conuentu ad Coronationē Regiam certum quemdā diem cōmodiſſime p̄figere minime dedignaretur. Præter omnia commemorata iſta vero hoc potiſſumum æquitati conſentaneum eſt, & requirit illud ipſum debita erga Cæſaream M. gratitudo, vtpote quæ tot, tantaſque curas, labores, & moleſtias, ad conſeruandam iſtam coronam, periculoſiſſimis quoq; temporibus ſuſtinuit, ſeſe toties tam potentiſſimo Chriſtiani nominis hoſti hæreditario, Turcorum Imperatori, eiuſdemue formidabiliſſimis exercitibus obpoſuit, pergrandem ſummam peccuniæ, ad defenſionem limitum, vltra Ordinarias ſuorum Regnorum hæreditariarumq; Prouinciarum contributiones, ex opibus ſuis Cameralibus & Aulicis, ex vera paterna adfectione & clementia, impendit, internas exortas ſeditiones prudenter compeſcuit, & demum ex omni parte nihil prorſus intentatum relliquit, quod ad Regni huius aſſecurationem, eiuſdemue honorem & gloriam, atque vniuscuiuſque vtilitati commodoue inſeruire potuit, adeo vt huic Coronæ Hungaricæ, præ cæteris ſuis Regnis & Prouinciis cumprimis ſeduloque inuigilauerit, atque (abſque vllius læſione & in veritatis teſtimonium hoc dictum ſiet) Cæſarea S. M. laudatiſſimos Dominos Anteceſſores Regni Hungariæ, qui tamen eidem Coronæ ingentia ſane beneficia exhibuerunt, hac in re longe ſuperauerit.

Animaduertunt igitur fideliſsimi Ordines Hungariæ, ex Paterno Cæſareæ ſuæ M. erga regnum hoc adfectu, quod idem vltra humanos alios adfectus longe lateque ſe extendat, dum Cæſarea S. M. talem Principem ſibi ſucceſſorem dari depoſcit, qui non minus, quam Cæſarea S. M. ipſa, ex regio ſanguine S. Regis Stephani exortus, & ad imperium, tanquam à natura ipſa, inſtructus atque formatus eſt, & in quo (quod quidem ad Regiæ S. M. tam pietatem, humanitatem, excultiſſimos mores, ſapientiam & prudentiam in adminiſtrando Imperii Regimine vires, atque inuincibilem animum heroicum, quam corporalem benedictionē regiorum hæredū, vel alias præclariſſimas Regiæ ſuæ Celſitudinis Virtutes attinet nihil prorſus reperitur, quod non ſuapte dignitatis atque ſtatus Regii decore dignum eſſet. Poſſidet, præterea, Regia S. M. ſub ſua ditione, Dominia & Prouincias ſuas hæreditarias, Regno huic Hungariæ finitimas, quibus hactenus ſumma cum laude præfuit, & ſine cuius ſingulari auxilio Regni huius reſtantes Prouinciæ ægre contra immaniſſimum Chriſtiani nominis hoſtem hæreditarium, tempore neceſſitatis, tueri & defendi poſſent.

Inſuper Regia S. M. etiam Potentiſſimis Regibus, Monarchis, atque Principibus totius Chriſtianitatis conſanguinitate & adfinitate iuncta eſt, ex quibus omnibus manifeſtum eſt & cognitum, quis, & quam potens auxiliaris ſuccurſus

huic Regno Hungariæ exinde ſperandus ſiet : Quocirca etiam laudatiſsimum Regnum Bohemiæ, eiuſdemque incorporatæ Prouinciæ, de tali præſtantiſsimo Succeſſore ſibi haud immerito maxumopere gratulati ſunt, ac Cæſareæ ac Regiæ S. M. feliciſsimum Imperium (quod Maieſtati ſuæ longæuum atque proſperum à DEO TER OPTUMO MAXUMO precentur) apud Regiam S. M. in pari feliciſsimo ſtatu, cum ſubſequutione ſummæ Maieſtatis, continuatum iri, ſummopere confidant.

Præter commemorata iſta omnia, Cæſarea ac Regia ſua M. reuerſales literas obligationemque Regis Ferdinandi Ordinibus huius Regni tradere prompta ac parata eſt, in qua Regia S. M. pollicecatur, ſeſe, viuente etiamnum Cæſarea M. atq; extra Cæſareæ S. M. legitimum expreſſumq; conſenſum, & abſq; præmiſſa Ordinũ deliberatione, regimini & adminiſtrationi Regni Hungarici eiuſdẽ, ve negotiis nullo modo immixturam, ſed ſolummodo Regium titulum, abſque vlla adminiſtratione, vſurpaturam, vſque dum Cæſarea M. de hac re vel aliud quidpiam ſtatueret, vel prorſus è vita diſcederet.

Sin vero hiſce contrarium quiddam attentetur, tum Ordines Regni huius Hungariæ, à præſtito iuramento iterum liberati, Regi Ferdinando debitum alias obſequium minime præſtare teneantur. Sereniſsima ipſius Regia Maieſtas quoque omnia Regni Hungariæ Priuilegia, Libertates, Conceſsiones, immunitates, quæque ad eaſdem porro pertinere videbuntur, quas hactenus Cæſareo-Regia ſua M. eiuſdemque laudatiſsimi Domini Maiores & Anteceſſores confirmarunt, itidem nihilominus clementiſsime confirmare non grauabitur.

Confidere igitur Cæſareo-Regiam ſuam M. perfideles eius Ordines huius Regni Hungarici, ex notiſsima ipſorum fidelitate debitaque gratitudine, abſque vlla vlteriori procraſtinatione, de perquam ſeria ſucceſsione Regia ante omnia grauiſsima alia negotia mature deliberaturos, & pro virili eamdem ad felicem exoptatumque finem perducturos. Quod laudabile ac perquam neceſſarium opus, ad honorem diuini nominis, incrementum Reipub. exoptatiſsimæ pacis confirmationem, inimicorum conſternationem, & ad vniuſcuiuſque ſalutem atque vtilitatem, procul omni dubio, ſpectabit. Idque Cæſareo-Regia M. pro inceſſabili, Paterna, atque clementiſsima erga ſingulos Regni Hungariæ Ordines adfectione, vna cum Regia M. Ferdinando, Sereniſsimiſque Archiducibus Auſtriæ, Cæſareæ S. M. reſpectiue Dominis fratribus, conſanguineis, ac filiis, non ſolummodo clementiſsime gratum acceptumque habebit, verum etiam illud ipſum vniuerſis & ſingulis Ordinibus gratiſsimo animo clementiſsime retribuet, omnibus iiſdem Cæſareo-Regiam ſuam gratiam clementiſsime hiſce obſferens atque impertiens.

CAPVT IIX.

POſtquam autem Cæſarea S. M. relicta Cæſareo-Regia ſua Reſidentia Pragenſi, Viennam verſus ſeſe contuliſſet, Ordines quos vulgo SVB VTRAQVE nuncupant) Conuentum Pragæ celebrarunt. Quo intellecto, Cæſareo-Regia S. M. primam hanc, prohibitæ Congregationis ergo, epiſtolam, ſub Dato XI. Martii A. C. M.DC.IIXX. ad eoſdem Ordines perferri curauit.

CAESAREAE M. PRIMA AD BOHEMIAE ORDINES PRAGENSES, OB CELEBRATVM PRAGAE *Conuentum, epiſtola monitoria.*

MATTHIAS &c. Generoſi, Strenui, perdilecti fideles: Quid in celebrato veſtro Conuentu, quem in Collegio Cæſareo CAROLI IV. feliciſsimæ recordationis, Pragæ nuperrime habuiſtis, actitatum fuerit, illud omne non tantum ex veſtris ad nos perſcriptis litteris, verum etiam ex incluſa Actorum copia aliiſque diuerſis locis, & relationibus clementiſſime intelleximus: Ex Actorum pellectione vero inuito ſane animo deprehendimus quod conuentus iſte contra Cæſareo-Regiam noſtram perſonam indictus fuerit, dum cauſſa, ob nouum in ciuitate Cloſtergrabenſi (quæ Archiepiſcopo Pragenſi ſubiacet) exædificatum templum, & pœna eiuſdem ciuitatis ſubditorum ex vrbe Braunauienſi exaggeratur, quæ tamen omnia ex ſerio noſtro Cæſareo mandato facta & actitata ſunt.

Secundo quod plus ſibi arrogent, quam ipſis in litteris Maieſtatis, & inter vtroſque, ſub VNA videlicet, & ſub VTRAQVE, Ordines inſtituta compoſitione conceditur, dum peregrinorum ſubditorum, in cauſſis iniuſtis, & contra noſtram reſolutionem Cæſaream, curã tutelãmque in ſeſe ſuſcipiunt, ipſorumque inobedientiam & motum contra nos expreſſe defendunt, & eoſdem in pertinacia ſua confirmare & roborare conantur, dum in conuentu iſto diuolgatum, & in ipſorum citationibus per expreſſum poſitum fuit, quaſi pactorum, inter vtroſque Ordines initorum, litterarumque Maieſtatis valor infringi velit, & quod forſitan peregrinus exercitus in Bohemiæ regnum introduci debeat: per quæ apud ignobile vulgus, cui de rebus hiſce minime conſtat, nobis abſentibus, in malam pernicioſiſſimamque ſuſpicionem, apud fideles vero noſtros ſinceriorẽſque ſubditos in magnum odium incidimus, vnde etiam varii inſperatique tumultus, & periculoſiſſimæ aliæ intemperies in Regno noſtro Bohemiæ, cum irrecuperabili omnium ſubditorum damno, periculo, atque præiudicio exoriri poſſunt: quod quidem de quibuſdam paucis perſonis, horum malorum præcipuis auctoribus, coryphæis, atque Anteſignanis minime ſperaſſemus, neque vmquam induci potuiſſemus eaſdem, inadeo tutiſſimo loco Cæſareæ noſtræ Maieſtati ſeſe obpoſituras, & in læſæ Maieſtatis crimen incurſuras.

Cum iccirco noſtra bonitate, manſuetudine atque clementia abutantur, & plus ſibi tribuant, quam ipſis in prædictis Maieſtatis litteris & Pactis, quæ in ſui ſubſidium allegant, permittitur, Regem Dominumque prouinciarum vero, antequam iſtud incendium latius ſerpat, maioreſque vires adquirat, illud antevertere deceat: icirco nullo modo intermittere potuimus, quin ſummo ſtudio in rei iſtius pernicioſiſſimæ auctores inquireremus, & in iſtiuſmodi tranſgreſſores, pro vnius cuiuſque merito, animaduerteremus, vobis ſimul ſerio mandantes, vt citatores ceteris, ipſiſque, noſtri nomine locoque, ſeuere mandetis, vt interim, & vſque ad noſtrum in Regnum Bohemiæ reditum, vel aliam noſtram conſtitutionem, eiuſmodi conuentus indicere intermittant, ſubditorum Braunauienſium aliorumque exterorum nullam curam ſuſcipiant, vobis ad ſeditionem ac diſcordiam nullam anſam occaſionemque præbeant: alios quoque inquilinos, quum Citationes iſtæ abſque vlla neceſſaria cauſſa factæ fuerint, ad

comparendum ſeuere dehorteris. Quoniam vero quidam ex veſtro medio, Pragenſes aliquot, aliique inquilini, obſequioſi, & fideles noſtri ſubditi, ad citatorum ad iſtum conuentum citationem, reſpectu noſtri, tamquam ipſorum Regis atque Domini, minime comparuerunt, illud ſingulari gratia Cæſarea percipimus, illorumque, oblatis occaſionibus, haud erimus immemores: & in hoc voluntatem noſtram Cæſaream exequimini. Viennæ Auſtriacorum D. Mercurii poſt Dominicam OCVLI XI. Martii A. C. MDCIIXX.

CAPVT IIX.

SVbſequente M. Maio, die eiuſdem XX. defenſores Pragæ ab Omnibus ſuggeſtibus Euangelicis, tam in Germanica, quam Bohemica linguis ſequentem ad populum exhortationem, ipſorum ſequente die inſtituti Conuentus cauſſa, fieri curarunt.

Defenſorū ad omnes Euangelicas Eccleſias Pragenſes neceſſaria adhortatio.

Dilecti in Chriſto Ieſu &c. Notum ſit vobis omnibus & ſingulis ex ſingulari noſtra Sanctione: Poſtquam Omnipotens & miſericors Deus per diuinam ſuam gratiā clementiſſime conceſſerit, quod, poſt immenſos factos ſumptus, & exantlatos grauiſſimos, duriſſimoſque labores, in Chriſtiana noſtra Religione SVB VTRAQVE, temporibus laudatiſſimi glorioſiſsimique Romanorum Imperatoris D. RVDOLPHI II. feliciſſ. Memoriæ omneis Dominorum Equitum & Ciuium Ordines, aliique Bohemicam Confeſsionem amplectentes ſubditi, GRATIAM, & LIBERVM RELIGIONIS NOSTRÆ EXERCITIVM impetrauerint, cuius tam SVB VTRAQVE quam Sub Vna Religio, per inita pacta Dominorum Ordinum Sub Vtraque & Coniunctionis, cum Dominis Sileſiis & moderna Cæſarea M. Domino noſtro clementiſſimo confirmata fuit; iccirco iſtam libertatem hactenus per aliquot annos, mediocri quiete ac pace, retinuimus, nemo etiam nobis diuinum illud donum libertatemque Chriſtianam publice iterum extorquere conatus eſt. Verum enimuero expertum cognitumq; nunc eſt Dominis Ordinibus SVB VTRAQVE, quod quidam diuini honoris veritatiſque aduerſarii ſalutarem pacem omnemque inter nos amorem & concordiam in hoc Regno Bohemiæ penitus tollere conentur, per diuerſimodas clandeſtinas inſidias doloſaſque fallacias Religionem atq; confeſſionem noſtram SVB VTRAQVE intolerabilibus anguſtiis calamitatibuſque vexando, ad Dei laudem & gloriam incredibilibus ſumptibus exædificata templa, in contemptum atque ludibrium Chriſtianæ noſtræ Religionis, non ſolummodo hoſtiliter occludendo, verum etiā è fundamento diruendo, miſeros homines duriſsimis vinculis puniendo, & ad abnegationem diuinæ veritatis violenter cogendo, idque potiſſimum eum in finem quo melius litteræ Maieſtatis, liberum Religionis exercitium & libertas penitus à nobis iterum tollerentur.

Hiſce de cauſſis ipſorum Dominationes, quemadmodum & nuperis diebus, ita etiam iam olim, aliquoties, ex poteſtate ſibi conceſſa, in magno Collegio Caroli IV. Cæſaris conueniſſe, grauamina iſta Cæſareæ ſuæ M. indicaſſe, & clementiſſimam eorumdem ſubleuationem humillime atque pacifice expectaſſe: aſt, præter omnium ſpem & expectationem, à diuinæ veritatis hoſtibus, aliiſque ſalutaris pacis oſoribus, innocentiſſime (quaſi publicas congregationes,

contra

contra Cæſaream S. M. Dominum ipſorum Clementiſsimum celebrarent, confœderationemque quandam clandeſtinam inter ſe inuicem inirent) apud Cæſaream S. M. fuiſſe traductos: Contra quod falſum Dominationes ſuas corã Deo ac omni mundo proteſtari, ſummam hac in re ſibi fieri iniuriam, ſiquidem ſibi nihil horum vnquam in mentem veniſſe, quod videlicet aliquid contra Cæſaream S. M. Dominum ipſarum Clementiſſimum hoſtiliter moliri fuerint, ſed vice verſa, Dei laudem atque gloriam quærere, & in Relligione ſua Chriſtiana in hoc Bohemiæ Regno conſtanter, & ad extremum vſque vitæ ſuæ ſpiritum, iuxta litteras Maieſtatis pacifice perſeuerare, atque adeo cum omnibus aduerſæ Relligioni addictis hominibus, pacem, amorem, atque concordiam conſeruare decreuiſſe.

Et hæcce ideo vobis omnibus & ſingulis ſignificare voluimus, vt (ſi forſitan quiſpiam ex illis inter vos, præſertim vero inter laicos atque idiotas diuolgare & eloqui conetur Dominationes ipſorum contra Cæſaream S. M. Dominũ ipſarum Clementiſſ. Confœderationẽ inire, vel tam iam, quam etiam imposterum, hoſtiliter aliquid moliri) dictis illis fidem minime habeatis, nec Dominationes ſuas pro iſtiusmodi ſeditioſis hominibus æſtumetis, ſed multo potius certo credatis, hæc omnia ad DEI TER OPTVMI: MAXVMI laudem gloriamque, ad auertendas omnes calamitates in Chriſtiana noſtra Relligione Sub Vtraque, vniuscuiuſque ſalutem, fieri: Iccirco ipſorum Dominationes excuſabitis, ab iiſdemue vos ab aliis ſegregare numquã patiemini. Cumq; ipſorum Dominationes, omnes Ill. Domini Ordines, vna cũ defenſoribus, craſtina exoriente luce iterũ, ob Dei honorem atq; gloriam, in magno Collegio congregentur, vt ſupra dicta Relligionis grauamina, aliaque grauiſſima negotia, deliberando ad amuſſim examinent, & porro Cæſareæ S. M. clementiſſimam prouiſionem implorent: itaque vos omnes & ſingulos, tamquam Chriſtiana membra, rogant, vt ad Deum ex filiali fiducia conuertamini, & diuinam ipſius Maieſtatem ardenti ſpiritu, veroque pœnitenti corde, inuocetis, vt, propter Sanctiſſimi ſui nominis gloriã, noſtrarumque animarum omnium ſalutem ſempiternam, ante omnia Cæſareæ S. M. Domini ac Regis noſtri Clementiſſimi cor, amorem, animumque erga ipſos & nos tamquam fideliſſimos eius ſubditos inclinet, & Cæſareæ S. M. eiuſdemue Cæſareæ coniugi longæuam vitam, & feliciſsimum ſupra nos imperium Clementiſsime largiri ne dedignetur.

Porro quoque veſtras preces ad Deum Ter Optumum ſedulo fundatis pro ſingulis Dominis Ordinibus, qui, ob Dei gloriam, nullis laboribus nulliſq; ſumptibus parcunt, ſed pro nobis omnibus Sub Vtraque fideliſſimam curã gerunt, vt videlicet ex immenſa ſua miſericordia atque Omnipotentia Dominationes ipſorum fortificet, obſignet, & confirmet: ipſorum curam, laborem & induſtriã, ad Sanctiſsimi ſui nominis honorem atque gloriam diuina ſua benedictione proſperet, & ad felicem exoptatumque finem perducat: ipſis quoque laborioſiſsimos conatus vera gratia tam in hac temporali, quam in altera ſempiterna vita rependat: ſuæ diuinæ, ac Cæſareæ Maieſtatis, atque adeo noſtros hoſtes confundat, conuertat, nobiſque omnibus pacem & concordiam per multa futura tempora clementiſsime largiatur, vt omnes in vera charitate & concordia vtrimque:

que vnanimes permanere, & diuinę eius Maieſtati impoſterum quoque diutius inſeruire queamus: Ex intimis ergo noſtris cordibus canamus:

Pacem diebus his, Deus,
Des: en neceßitates &c.

Ordinum Euangelicorum in Collegio Carolino Conuentus Pragenſis.

Exhortatione iſta ſacra, quam modo commemorauimus, rite peracta, ſubſequenti die, XXI. videlicet die M. Maii, Conuentus iſte Ordinum Euangelicorum Pragæ in Collegio Carolino, præſentibus multis proceribus, & omnium trium ciuitatum aliquot ciuibus, celebratus eſt. Initio Actus iſte ſolemnis ſacris aliquot cantionibus inchoatus fuit, quibus finitis, Bohemicus quidam ſacerdos ſermonem quemdam habuit, quo peracto iterum ſacris cantilenis res acta, & tum ad deliberationem acceſſus factus, atque inter alia propoſitio facta eſt, quomodo videlicet Euangelica doctrina atque Eccleſia, non ſolummodo in Pragenſium ciuitatibus, verum etiam in omnibus Prouinciis (quas aduerſarii extirpare templaque demoliri conabantur) in flore vigoreque ſuo conſeruari poſſent.

Die Mercurii, XXIII. huius menſis Domini Ordines in aulam, ſinguli vno famulo, duobus ſclopetis manuariis inſtructo, comitati, equitarunt, & coram præcipuis Dominis Officialibus Prouincialibus grauamina ſua expoſuerunt, reſolutionem Dominorum Officialium audiuerunt, in: & regreſſi ſunt: Cumq; ſupremus Dominus Burggrauius, penes Dominum Popelum Crucigerum & magnum Priorẽ, ad B. Mariæ Virginis ſeſe Ordinibus non mediocriter accommodaſſent, Dominus Slabata ſupremus Prouincialis Iudex aulicus, & Dominus Smiſanſkius vero à contraria parte paullulum ſtetiſſent: Ordines modo commemoratos iſtos duos ſeorſim in Cancellariam abduxerunt, eoſdemque, vna cum Secretario Michna, è feneſtra in ſubiectam foſſam præcipites dari iuſſerunt, qui tamen, licet ex alto deiecti fuerint, peculiari Dei Prouidentia, vita ſalua illinc euaſerunt. Quo facto magnus in arce tumultus & animorum conſternatio facta eſt: Aliquot Ordines autem, imprimis Comes à Thurn, illico equis in veterem vrbem ſeſe receperunt, populo ſubinde adclamantes, ne quid turbarum moliretur, nihil ſiquidem ſibi metuendum eſſe periculi: quicquid fecerint, ſeſe apud Cæſaream M. ſcripto tramiſſo deducturos atque probaturos. Sedato hunc in modũ populo, Ordines Supremũ Burggrauium in domum ſuã comitati ſunt, & tã arcis capitaneũ ipſum, q̃ ipſius fidei commiſſos portæ excubitores Sclopetarios, & tres ciuitates Pragenſes præſtito ſibi prius iuramento, in fidẽ ſuam receperunt. Tum ferme cottidie in Palatio Prouinciali, (LXXX. militibus Sclopetariis, qui perſonantibus tympanis ac tibiis ſemper ad: & iterum deducti ſunt, ipſis ſubſeruientibus & excubias agentibus) conuenerunt, atque, facta confœderatione, Dei, ipſorum Regis, ſuis ipſis & litteratum Maieſtatis aduerſariis bellum indixerunt, quem in finem etiam non contemnendas equitum peditumque copias conſcripſerunt.

CAPVT X.

POrro quoque iidem Domini Regni Bohemiæ Ordines ſequentem Apologiam, vna cum inſertis ſuis litteris Apologeticis, ſub Dato XXV. Maii, ad Cæſaream M. ablegarunt:

ORDI-

ORDINVM BOHEMICORVM AD CAES. MAIEST. LITTERAE APOLOGETICAE.

NOS Domini, Equites, Pragenſes, Kuttenbergenſes, aliorumq; Ordinum Delegati, omneis III. Regni huius Bohemiæ Ordines, Corpus & Sanguinem Domini Noſtri Ieſu Chriſti Sub Vtraque Specie percipientes, Bohemicam Confeſſionem amplectentes, & iam in Pragenſi arce congregati, notum facimus, tam pro nobis præſentibus, quam abſentibus in genere, omnibus & ſingulis: Quamuis poſt multifarias perpeſſas ærumnas, quas, ex inſtinctu & irritatione irrequietorum turbulentorumque, tam Eccleſiaſticorum, quam ſecularium, aliquot hominum, potiſſumum vero impellente pernicioſiſſima ſecta Ieſuitica in hoc Regno (cuius omnes cogitationes & conatus eo cumprimis ſpectarunt, vti non ſolummodo Dominum noſtrum Regem clementiſſimum, verum etiam vniuerſi huius Regni inquilinos & Ordines Svb Vtraqve, fallaci doloſoque modo, Romanæ ſedi, tamquam peregrino Magiſtratui, ſubiicerent) omneis III. Ordines & incolæ dicti iſtius Regni tam in Politicis, quam Eccleſiaſticis in rebus ſuſtinere neceſſum habuerunt, A. C. M. DC.IX & M.DC.X. conſtans ac firma pax ſancita, & tam per litteras Maieſtatis Glorioſiſſimi Romanorum Imperatoris, Rvdolphi II. pientiſſimæ feliciſſimæque recordationis, quam per factam pacificationem Ordinum Svb Vtraqve & Vna in vniuerſali Conuentu Prouinciali decretum firmiſſimeque vtrimque concluſum fuerit, quod neutra pars alteram conuitiis irritare, ſed vt illa pars Svb Vna, ita quoque & altera Svb Vtraqve iuxta modo commemoratam compoſitionem pacificatoriam, pacifice Deo vbicunque locorum, abſque vllo obſtaculo Eccleſiaſtici & ſecularis Magiſtratus, libere & ſecure inſeruiret, quemadmodum illud ipſum litteræ Maieſtatis, & pacta in Prouinciali iſto Conuentu vtrimque inita ſatis ſuperque teſtabantur: Quodque Cæſarea S. M. Dominus noſter Clementiſſimus, ſub Imperii ſui in hoc Regno initium, pro harum Prouinciarum more atque conſuetudine, non tantum In Genere, verum etiam In Specie firmiſsimis rationibus & fundamentis ſufficientiſsimis comprobauit atque confirmauit.

Nihilominus tamen ſupra dicti Regis, Prouinciarum, atque communis ſalutis & tranquillitatis pernicioſiſsimi hoſtes ab incepto ſuo minime deſtiterunt, ſed multo potius omneis peſtiferi ſui ingenii neruos eo direxerunt, quo pacto videlicet exoptatam confirmatamque pacem iterum perturbare, &, vice verſa, malam ſuam huic Regno, & poſteris noſtris, periculoſiſsimam pernicioſiſsimamque intentionem in effectum deducere poſſent, dum etiam tum temporis, cum commemorata iſta pax atque concordia iam ante concluſa & vtrimq; confirmata fuiſſet, alias perſonas ex ſuo medio, & Sub vna, cæteris Sub vtraque prætulerint, litteris Maieſtatis, factæ pacificationi, & Amniſtiæ (qua cum Imperatore Rudolpho, laudatiſſimæ feliciſſimæque memoriæ, iterum reconciliati ſumus, & exinde omnis ſupra nos vindicta penitus ſublata fuit) ſubſcribere recuſauerint, ſed omne illud tolli exoptauerint, maliuolentiſsimum ſuum animum voluntatemque ipſo facto erga non paucos Ordines declarauerint: cumque an-

rehac non ſaltim clandeſtini, verum etiam, multis ſane in rebus publici huius ſuæ Patriæ hoſtes extiterint, iam quoque Regem Dominumque noſtrum clementiſſimum de futura ſucceſſione vel deſignatione Regia periclitati, immo plane defraudare, & ad alium transferre conati fuerunt, quod tamen ipſis minime ſucceſſit, ſed Deus Ter Optumus Maxumus, vice verſa, clementiſſime conceſſit, quod omnia ad exoptatum finem feliciter perducta, eademque à clementiſſimo noſtro Domino Rege confirmata fuerint.

Minime tamen aduerſarii noſtri interea quieſcere potuerunt, ſed per dictos iſtos Ieſuitas, aliaque ſua pernicioſa inſtrumenta nos variis calumniis atq; famoſis conuitiis iniurioſe onerarunt, Noſque Sub Vtraque etiam condemnarunt, dum tam in Scriptis Publicis, quam etiam oretenus euomuerunt, quod hæretici eſſemus quibus, iuxta ipſorum doctrinam, nulla fides, quam Sancte etiam ipſis eſſet pollicita, ſeruanda ſiet: contumelioſa quoque nobis nomina, in ſummum contemptum atque præiudicium noſtræ Relligionis, impoſuerunt, dum nos Sub Vtraque nuncuparunt: immo (vt ſanguinolento ſuo deſiderio per omnia ſatisfacerent) omneis eos SVB VTRAQVE & vnumquemque in ſpecie, Relligioni Romano-Catholicæ minime addictum, penes honorum priuationē, etiam ad mortem condemnarunt: Magiſtratus mundi huius, ad eorum Sub vtraque extirpationem, inſtigarunt, quoque facilius homines fallerent, & inter Ordines Sub Vtraque lites diſcordiarumque ſemina ſpargerent, iidem illi harum Prouinciarum & communis tranquillitatis hoſtes nos Ordines Sub Vtraque, quemadmodū & à nobis, cum Cæſareæ ſuæ M. Clementiſſimo cōnſenſu atque confirmatione, grauiſſimis de cauſſis conſtitutos defenſores, qui noſtram cum ſæpe nunc citatis Maieſtatis litteris conceſſam atque confirmatam Relligionem tueri debebant, à ſe inuicem diuellere, & exinde noſtrum etiam Conſiſtorium Sub Vtraque plane tollere conati ſunt: quemadmodum etiam nos coniunctos Ordines in publicis conuentibus non ſolummodo per ſe, ſed etiam per mala ſua inſtrumenta, ſeparare, ad diſcordiam anſam præbere non deſtiterunt, ſed multo potius noſtram inter nos Ordines SVB VTRAQVE ipſos inſtitutam, cum Maieſtatis litteris, Prouinciali Conuentu, & Cæſareæ M. Domini hodierni noſtri Regis clementiſſimi generali clementiſſime communicata omnium noſtrorum Priuilegiorum libertatumque huius Regni in ſpecie confirmatione ſtabilitam Concordiam, modo ad propagandā peſtiferam ſuam intentionem, aliter atque aliter explicarunt: defenſores mox blandis pollicitationibus aureiſque montibus, mox, mutato conſilio, & renudata pelle ſua lupina, diris grauiſſimiſque minis Cæſareæ S. M. inclementiæ, eo inclinare conati ſunt, vt videlicet Ordinibus valedicere deberent, & tandem adulatoria ſua blandiloquentia & oblatione magnorum honorum atque officiorum puſillanimos & infirmos quoſdam ex noſtro medio in naſſam ſuam pertraxerunt, vt, contra ipſorum propriam conſcientiam, confeſſam & profeſſam ante diuinam veritatem, temporalium bonorum, euaneſcentiumque honorum, ergo, abnegauerint, & ſeſe ad ipſos converterint.

Poſthæc vlterius progreſſi, adeptis ita magnis honorum officiis, non ſolummodo apud Regias & Prouincionales expeditiones, verum etiam in Cæſareæ S. M. ditionibus veteres perutileſq; officiales ab officiis ſuis remouerunt, iiſdemque

que alios Capitaneos ex ſuo medio & Svb Vna ſurrogarunt, per quos diuerſimodis modis homines coanguſtarunt, eoſdem, ſub prætextu commiſſi alicuius criminis Ciuilis, in exſilium pepulerunt, ſacerdotes Svb Vtraqve, qui quibuſcunque etiam in locis, ſecundum Maieſtatis litteras, Euangelium Ieſu Chriſti docuerunt, itidem abrogarunt, iiſdemue alios, Svb Vna, ſubſtituerunt. In Pragenſibus ciuitatibus vero præcipua officia inter Romano-Catholicos & Svb Vna, iiſdem noſtris hoſtibus promotoribus, diſtributa ſunt, qui poſtmodum, multifariis ſuis dolis atque intentatis minis, libidinem ſuam erga alios Senatores Svb Vtraqve adeo exercuerunt, vt iidem omnia Catholicorum Romanorum imperata facere coacti fuerint.

Illud ipſum ſiquidem nobis Coſſ. & Senatui in veteri, noua, ac minori Ciuitate Pragenſi, qui Bohemicam confeſſionem amplectimur, & Svb Vtraqve communicamus atque comprænhendimur, obtigit, quod nimirum nobis non per omnia fuerit cognitum Maiores noſtros omneiſque alios Ordines Svb Vtraqve cum impreſſione ſuæ ciuitatis ſigilli, vno tempore in vniuerſali conuentu Prouinciali, cum litteræ Maieſtatis & libertas Relligionis efflagitatæ fuerint, altioribus Ordinibus Svb Vtraqve, & econtra ipſos rurſus illis (Maioribus) tam ſancte, ſub iactura honorum, obſtrictos fuiſſe, vt videlicet omneis pro vno vi. ō; & vnus vicißim pro omnibus ſtare, alter alterum defendere velit debeatque, quodque quilibet alter alteri præſtare, iuxta litteras Maieſtatis, & Decretum Prouincialis Conuentus, obligatus obſtrictuſque fuit: Item, quando ſupra Conſiſtorium & Pragenſem Academiam conſtituti Domini defenſores, ad deliberationem rerum litteras Maieſtatis, noſtramque Relligionem concernentium, ſupremi Domini Officiales Prouinciales, Iuris Prouincialis Adſeſſores, & Cæſareæ S. M Aulico-Camerales Conſiliarii, vna cum vi. perſonis ex quolibet Circulo, Pragam verſus vocarentur, quo rum nos quoque ex quali bet ciuitate duas perſonas noſtri medii illuc ablegare neceſſum habuerimus. Et illud ſane, vti paullo ante dictum, nobis non per omnia ſcire licuit, adeo vt mox ab illo tempore officia in ciuitatibus aliquoties innouata, vel plane etiam mutata fuerint.

Porro quoque iidem, vniuerſalis tranquillitatis, noſtrique hoſtes etiam nobis apud præpoſitas noſtras perſonas, Svb Vna, quemadmodum etiam apud alios Officiales, obſtaculo & impedimento fuerunt, dum Cæſareæ S. M. ordinariis hoc in loco iudicibus, omnibus Svb Vna, ante digreſſum Suæ Cæſ. M. contra omnem priorem morem atque conſuetudinem, eiuſmodi inſtructionem dederint, quod videlicet noſtri templi, Svb Vtraqve, fundationi eiuſdem annuorum redituum rationibus, aliiſque noſtris Conſuetudinibus in Relligionis iſto negotio ſeſe immiſcere debeant. Quæ omnia liberari, litteris Maieſtatis, & Coniunctioni noſtræ aduerſantur, quæ inter alia & hoc requirunt: *Quantum quidem ad illorum, Svb Vtraqve, res proprias, Eccleſias, atque Relligionem attinet, ne iiſdem Cæſarea S. M. oneretur. Ordines Svb Vtraqve ipſimet de eiſdem iudicare atque ſtatuere debent &c.* nihilominus tamen ipſorum ſuauiloquiis permoti (poſtquam nos Domini defenſores, extrema hac vice, bis per litteras ordinarie vocaſſent) neminem ex noſtro medio, pro more atque conſuetudine priori, ablegauimus, ſed penes illas perſonas, Svb Vna quæ in

Senatu de rebus, ad noſtrā partem, SVB VTRAQVE, ſolummodo ſpectantibus, vna nobiſcum (quod tamen fieri minime debuit) deliberauimus: id quod ad Cæſaream M. Dominum ac Regem noſtrum clementiſsimum, perſcripſerunt, eamdemque, quod nimirum neminem ex noſtro medio in collegium miſerimus, ſummiſſe rogarunt, vt illud ratificare clementiſsime non dedignetur: cui porro inſeruerunt, quod nos vna cum communitatibus noſtris, extra Cæſaream S. M. neminem amplius pro defenſore agnoſcamus, nec etiam alio quodam indigeamus. Ex quibus, quid hodiernis temporibus, cum illud, quod contra omnes SVB VTRAQVE ſuſcipi debuit, manifeſtum factum eſſet, etiam nobis obuenire potuerit, quiuis ſanæ mentis facillime intelligit. Cum vero Sophiſtarum iſtorum technas, & noſtrorum ſeductionem hactenus animaduertiſſemus, noſtrum periculum, ceruicibus noſtris iam imminens, perpendiſſemus, etiam nobis ad oculum demonſtratum fuiſſet (ad ſummam defenſionem atque protectionem ſupra nos Ordines huius Regni Bohemici quod attinet) quod in Præfatione noſtræ per typos diuolgatæ Confeſſionis expreſſe reperiatur, omnes tres Ordines, SVB VTRAQVE, ſupra ipſorum Confeſſionem fidei, adminiſtratorum & CONSISTORII, nullo, poſt Deum, defenſore atque protectore indigere, quam ſola Cæſarea M. Domino ac rege noſtro clementiſſimo, & illis, qui, cum Conſenſu & Præſcientia Cæſareæ S. M. ab omnibus III. Ordinibus SVB VTRAQVE, ad legitimam Prouiſionem atque curam dicti iam modo CONSISTORII, rite ordineque eligerentur.

Hiſce, & ſimilibus grauiſſimis de cauſſis nos coram ſupra commemoratis altioris gradus, nunc in arce Pragenſi congregatis, Dominis Ordinibus, quemadmodum etiam coram noſtris Communitatibus, (qui à defenſione noſtræ Relligionis ne latum quidem vnguem vnquam receſſerant) commemoratæ noſtræ ad Cæſaream M. datæ epiſtolæ cauſſa, decenter nos excuſauimus, & tantum obtinuimus quod nos in ipſorum numerum receperint: idque omne iam & impoſterū quoq; ꝙ videlicet ad conſeruationem ſæpe nunc dictarum litterarum Maieſtatis, quæque ad iſtas pertinere videbuntur (ſiquidem omne iſtud adeo in compendio quaſi compræhenſum eſt vt neutrum, ſine alterius adminiculo, conſiſtat) cum conſenſu & adprobatione Cæſareæ M. conſtitutum eſt, fideliter, ſyncere, & ex omnibus noſtris viribus ſedulo exequemur.

Vt autem nos à principio commemorati Euangelici Ordines, SVB VTRAQVE, noſmet iterum ad ſæpius nunc dictos Regni, Prouinciarum, atque communis tranquillitatis hoſtes conuertamus, & hoc à nobis probari docerique queat, quatenus porro & aliis rebus ſeſe immiſcuerint: nimirum quod, abſque vllo iure, in ordinario Conuentu Prouinciali alias conſueto, ſeſe ipſos pro Iudicibus Maieſtatis litterarum, Coniunctionis, & decreti conuentus Prouincialis, ſtiterint: cumque vidiſſent, quod Romano-Cæſarea M. Dominus noſter clementiſſimus, grauiſſimis, vniuerſum terrarum Orbem Chriſtianum concernentibus, negotiis multis modis obruta fuerit, atque adeo non omnia ad Prouinciarum libertates, Priuilegia, Compoſitiones &c. ſpectantia firma memoria retinere potuerit, eidem Cæſareæ S. M. (modo vt eamdem contra Ordines, SVB VTRAQVE, irritarent, & eo inclinarent, vt iſtiuſmodi mandata, quæ in litteris Maieſtatis expreſſe ſunt prohibita, publicari curaret) ſcripto compræhenſam ſuam

beniuo-

beniuolentiā & curioſam curam obtulerunt, quaſi in ſæpiſſime nunc allegatis litteris Maieſtatis minime reperiri poſſet, quod monaſteriis ſubiecti ſubditi templa exædificare iure poſſint: cum tamen illud ipſum ad propriam ipſorum conſiderationem atque perpenſionem minime pertineat, ſed multo potius, vti ſuo loco dictum, per Prouincialem Conuentum hic definitus Proceſſus vtriſque partibus ideo communicatus fuerit, ſi quæ controuerſia hiſce in negotiis vtrimque forſitan exoriretur, quod tunc, eius rei gratia, ordinarium ius, cum certis quibuſdam vtrique Religioni addictis Perſonis, pari numero iterum tolli atque componi debeat.

Verum enimuero, poſtpoſito iam commemorato Proceſſu, hac ſua oblata beniuola conſideratione nihilominus contra Ciuitatem Braunauium mandata Cæſarea impetrarunt, vt videlicet ciues inchoatum ſuum templi ædificium abrumpere imperfectumque relinquere deberent: quod cùm Braunauienſes à nobis conſtitutis defenſoribus iterum retuliſſent, refugium ſuum apud eoſdem quæſiſſent, & maxumopere, ſummoque ſtudio ab iiſdem petiiſſent, vt iuxta tenorem litterarum Maieſtatis, quibus in Conuentu Prouinciali incorporati eſſent, defenderentur atque protegerentur; defenſores vero ſua ſponte aliquid in hac cauſſa decernere noluiſſe, ideoque ad deliberationem iſtam, pro requiſitis Conuentus Prouincialis, & ſibi datæ inſtructionis, ſupremos Officiales Prouinciales, Iuris Prouincialis Adſeſſores, Romano-Cæſareæ Maieſtatis aulico-Camerales conſiliarios, SVB VTRAQVE, & adhuc ex omnibus Circulis VI. Perſonas Pragam verſus vocaſſe: vbi, matura habita deliberatione, cognouiſſent Braunauienſes, quemadmodum & omnes relliquos Clero Regni Bohemici ſubiectos ſubditos, non ſolummodo propter in hac noſtra Apologia repertos impreſſos articulos, verumetiam alias ob cauſſas (quæ iocundæ breuiatis ergo merito heic ſicco, vti aiunt, pede prætereuntur) omnium à Cæſarea S. M. Ordinibus, SVB Vtraq; clementiſſime communicatorum beneficiorum pari modo eſſe participes.

Aſſeuerant quoque eædem litteræ Maieſtatis inter alia expreſſis verbis: quod videlicet contra iſtas, & noſtram aſſecurationem, nulla mandata, neque aliud quidpiam, quod in minimo etiam nobis mutationem, remoram atque impedimentum inicere poſſet, neq; à Cæſarea S. M. eiuſdemve hæredibus, neq; à futuris Bohemiæ Regibus edi, nec acceptari debeant: etiamſi quoque ederentur, & à quopiam acceptarentur, nihilominus tamen abſque vigore eſſent, neque vlterius quidquam in hoc negotio, vel iure, vel abſque Iure decerneretur. Quocirca poſt noſtram deliberationem, reique ſedulam conſiderationem nos præſentes Ordines & Defenſores dictis Braunauienſibus, quemadmodum etiam Cloſtergrabii, montani oppidi, inquilinis, Archiepiſcopatui Pragenſi ſubiectis, reſpondimus, quod vnum vel alterum templum porro exædificando abſoluere, iiſdemve ad diuinum cultum vti frui poſſent, hac tamen cum expreſſa additione, vt pacifice atque decenti more viuerent, ad diſcordiam nemini ex Romano-Catholicis, SVB VNA, multo minus Domino Abbati, vel Domino Archiepiſcopo, tamquam ſuis Magiſtratibus, vel per iritationem, famoſos ſermones, vel quemcunq; alium modum (quum probe ſciant illud ſub graui pœna eſſe prohibitum) anſam occaſionemque præberent, ſed tam ipſis Dominis q̃ ipſorū Officialibus omnem debitam obedientiā in omnibus

nibus mundano-politicis rebus, tamquam fideles ſubditi, præſtarent. Et hanc commemoratis iſtis Praunauienſibus, conſilio requiſitarum tum temporis ex noſtro medio perſonarum, datam reſponſionem noſtram, nos omneis III Ordines, SVB VTRAQVE, in vniuerſali, A. C. MDXV. Conuentu Prouinciali, in arce Pragenſi celebrato, per noſtras ex pleniſſimo iſto Conuentu Defenſoribus datas litteras, approbauimus & confirmauimus.

Quamuis vero, in prædicto Prouinciali conuentu, Cæſareæ S. M. tamquam Domino ac Regi noſtro clementiſſimo, hæcce & multifaria alia grauamina & anguſtias noſtras, (quæ non ſolummodo commemoratis iſtis in locis, verum etiam in aliis Cæſareæ S. M. ditionibus, contra expreſſum textum Maieſtatis litterarum, & coniunctionem noſtram, miſeros homines grauiſſime afflixerunt,) copioſioribus expoſuerimus, & eorumdem mitigationem, vel plenariam ſublationem, humillimis votis inſtanter petierimus, certiſſima ſpe freti, haſce res, antequam Conuentus iſte finiretur, iri compoſitas.

Nihilominus tamen ſæpiuſcule nunc à nobis commemorati, Regni, Prouinciarum, & vniuerſalis pacis atque tranquillitatis hoſtes, ſeſe rurſus ad conſuetas ſuas fallacias, doloſaſque technas, conuerterent, ideoque brachio & fulcro Cæſareæ M. inniti, (apud quam nihil nō ſeſe obtinere poſſe non falſo arbitrabantur) omnibus modis remoram iniecerunt, ne nobis Ordinibus ante finitum Conuentum Prouincialem ad poſtulata noſtra reſponderetur: ſed, vice verſa, poſtquam pauci dumtaxat ex ipſorum medio in Conuentibus, inquiſitionibus Iuridicis, aliiſque expeditionibus, omnia fraudibus, dolis, mirabilibusque fallaciis violenter egerint, eo vſque audaciæ ſuæ vires extenderunt, vt nos Ordines, Cæſareæ S. M. perfideles ſubditi, intolerabiles ferme contributiones quinquennales, ad perſoluenda Cæſareæ S. M. debita, pro nobis & miſeris noſtris ſubditis, ſtipulati ſimus, ſola ſpe, quæ nobis facta fuit, ſubleuandorum grauiſſimorum onerum hactenus lactati, & tamen eadem iterum fruſtrati.

Sed peracto nunc Conuentu iſto Prouinciali, impulſoribus iſtis Regni totiùs hoſtibus, nulla nobis, ad conqueſta noſtra grauamina, facta eſt reſponſio, multo minus iſtorum onerum mitigatio atque ſublatio promiſſa, ſed multo potius ſæpe nunc commemorata grauamina, contra omnem ſpem & expectationem, indies magis, magiſque accumulata fuerunt, donec tamdem Cæſarea S. M. iā iā diſceſſum ex hoc regno maturans, in arce ſua Brandiſia, quo vſque Praga tum temporis progreſſa erat, vni Defenſorum, (abſque omni dubio ex impulſu noſtrorum hoſtium) nempe Domino Henrico-Matthæo à Thurn, eo tempore Carlſteinenſi Burggrauio, præſentibus adhuc aliis duabus Perſonis, retulerit, ſeſe Ordinum, Sub Vtraque, grauamina & poſtulata neutiquam, vt legitima, adprobare poſſe, iccirco omneis ſuarum ditionum Collatoras Archiepiſcopo Pragenſi tradidiſſe, & huius negotii curam omnem à ſe in ipſum tranſtuliſſe. Poſtquam vero modò commemoratus Dominus Comes ſeſe coram Cæſarea S. M. humillime excuſaſſet, quod videlicet hancce ſuæ C. M. reſolutionem verbalem in ſeſe recipere non poſſet, imprimis cum res omneis III. Ordines, Sub Vtraque, concerneret, iccirco rogare vt Cæſarea S. M. præſenti tum temporis ſupremo Cancellario iniungeret, vt modo dictam iſtam ſuam reſolutionem ſcripto comprehenſam ſibi traderet, tum enim ſeſe illam, ad vlteriorem rei delibe-

tationem, loco decenti oblaturum. Quamuis vero Cæſarea S. M. in hanc Domini Comitis petitionem conſenſiſſet, eiuſque rei gratia iam commemorato ſupremo Cancellario iniunxiſſet vt reſolutionem ſuam ſcripto compræhenderet & Comiti iſti traderet, nihilominus tamen, toties etiam efflagitata, neutiquam impetrari potuit: ſed, vice verſa, Dominus Archiepiſcopus magnis ſumptibus extructum templum Cloſtergrabenſe, ad cuius exædificationem aliquot S. R. Imperii Electores, Principes, aliique pientiſsimi homines non contemnendam ſane contributionem fecerant, in opprobrium atque ludibrium Euangelicæ, noſtræ Religionis, Sub Vtraque, deſtruere ſoloque adæquare iuſſit. Pari modo & Braunauienſibus quoq; iterum in mandatis datum, ſerioque iniunctum fuit, templo ſuo impoſterum abſtinere, illud Abbati tradere, illiuſque claueis ad Bohemicam Cancellariam perferri curarent: ipſis autem renuentibus & mandatum iſtud, de reſtituendo templo ſuo, obnixe deprecantibus, aliquot magnæ exiſtimationis auctoritatiſque viri ex ipſorum medio in Pragenſem arcem poſtulati, & inibi in vincula coniecti ſunt, vbi etiamnum, non abſque magnis lamentis planctuque ſuarum coniugum, liberorum, & bonorum amicorum, captiui detenti ſunt.

Cum iccirco inter infinitas alias, hactenus diuerſis in locis perpeſſas, ærumnas, nouæ iterum Prouincialium querimoniæ ad Defenſores perlatæ fuiſſent, iidemque omnibus ferme in Circulis accuſarentur, quaſi præſtito ab ipſis iuramento non per omnia ſatisfacerent, ex præſcripto toties repetiti Conuentus Prouincialis, & grauiſsimis de cauſſis, ſæpe nunc dictos ſupremos Officiales Prouinciales, Iuris Prouincialis adſeſſores, Cæſareæ S. M. Conſiliarios, & VI. e quouis circulo perſonas, Sub Vtraque, iterum Pragam euocarunt: in quo Conuentu nos, vna cum ipſis, de grauiſſimo iſto negotio deliberauimus, &, cum pro virili omni moderationi & æquitati ſtuduerimus, nihil aliud ipſo facto attentauimus, ſed dumtaxat libellum vnum ſupplicem Dominis Vicariis exhibuimus, alterum vero Viennam verſus ad Cæſaream S. M. perferri curauimus, eamque humillima cum obſeruantia rogauimus, vt non ſolummodo grauiſſima ea onera tollere, verum etiam Braunauienſes adhuc captiuos priſtinæ ſuæ libertati iterum reſtituere clementiſſime ne dedignaretur: Quem in finem etiam nos in Dominos Ordines Marchionatus Morauiæ, quam principes & Ordines ſuperioris inferioriſq; Sileſiæ, vt & Dominos Ordineſq; inſuper & inferiori Luſatiæ, tamquam huius regni incorporata membra, pro interceſsione apud Cæſaream Suam Maieſtatem per litteras noſtras inſtanter rogauimus: alium etiam inſuper Conuentum vna cum Defenſoribus, in Caroli IV. Romanorum Imperatoris p. m. Collegio celebrandum ad diem Lunæ poſt Rogationum hunc in finem indiximus, vt videlicet Cæſareæ Suæ M. ad porrectum noſtrum Libellum ſupplicem clementiſſimam reſolutionem & reſponſionem, ſi aliqua interim nobis obtigiſſet, inibi percipere & de eadem maturam deliberationem inſtituere poſſemus. Aſt in Conuentu iſto tantum percepimus, quod Cæſarea S. M. ad prædictum iſtum noſtrum libellum ſupplicem toto iſto tempore non ſolummodo non reſponderit, verum etiam ſæpe nunc commemorata noſtra grauamina multo minus ſuſtulerit, ſed potius, vice verſa, inſtinctu noſtrorum inimicorum, Vicariis ſuis acrem admodum, tam Defenſoribus,

quam

quam etiam nobis ipſis periculoſiſſimam epiſtolam tranſiſerit, &, vt nimirum eiuſdem contenta Defenſoribus proponerentur, iiſdem ſerio iniunxerit.

Et Primo quidem quod Cæſarea S. M. percipiat huncce noſtrum Conuentum contra propriam ſuam Cæſareo-Regiam Maieſtatem indictum inſtitutumque eſſe.

Secundo, quod ad templum Cloſtergrabenſe, & pœnam inobedientium quorumdam Braunauienſium attineret, vtrumque illud ex iuſto Cæſareæ S. M. mandato factum eſſe.

Tertio, quod metam conceſſionis Litterarum Maieſtatis, & pactorum, inter nos Ordines, SVB VTRAQVE, initorum, tranſgreſſi ſimus.

Quarto, quod peregrinorum ſubditorum in cauſis illegitimis contra Cæſaream S. M. protectionem ſuſceperimus, eorumdem ve manifeſtiſſimam inobedientiam & rebellionem contra Cæſaream S. M. defendere conaremur, id quod eadem S. Cæſarea M. de quibuſdam paucis perſonis, intemperiei huius auctoribus, minime ſperaſſet: hac addita vlteriori clauſula Cæſaream S. M. (cuius bonitate abuti, & metas noſtri officii tranſgredi conaremur) etiam porro inquirere neutiquam ceſſaturam, & in delinquentes, pro ipſorum merito, animaduerſuram. prohibere etiã Cæſaream S. M. Defenſoribus, ne interea, vſque ad Maieſtatis ſuæ in hoc Regnum reditum, vel expreſſum aliud mandatum, iſtiuſmodi Conuentus indicerẽt, ſed multo potius Dominos Vicarios, vel alios inquilinos, ad non comparendum adhortentur, quemadmodum iſta omnia in dicta epiſtola Cæſarea latius compræhenduntur.

Præter omnium autem noſtrorum Ordinum ſpem & expectationem accidit, quod, ex impulſu & inſtinctu noſtrorum hoſtium, à Maieſtate Sua Cæſarea, loco ſatis faciundæ noſtræ humillimæ petitionis, nobis tamen minime auditis, condemnari, & etiamnum vnice exequutioni reſeruari debeamus: ſiquidem ſi (pro vt Cæſareæ Suæ Maieſt. male informatæ epiſtola confirmat) contra propriam ſuam Cæſareo-Regiam Maieſtatem Conuentum indixiſſemus, peregrinorum ſubditorum in cauſſis iniuſtis contra Cæſaream S. M. tutelam ſuſcepiſſemus, eorumdemue manifeſtiſſimam inobedientiam & rebellionem contra eamdem S. Cæſaream M. adprobaſſemus & confirmaſſemus, nobis neutiquam incognitum omnia iſtiusmodi attentata per Iuris atque Prouinciarum Conſtitutionem huius Regni ſub iactura corporis honoriſque eſſe prohibita. Quamuis autem id à nobis minime factitatum ſiet, ſed multo potius apud Cæſaream S. M ab hoſtibus noſtris innocentiſſime prorſus iterum atq; iterum malitioſe traducti fuerimus, nihilominus tamen iidem iſti noſtri hoſtes, regiam iſtam epiſtolam (quam ad noſtram ignominiam multis in locis hinc inde inter homines ſparſerunt) prætendentes, ſatis ſuperque teſtati ſunt, quam auide (ſi modo nobis, vel vni inter nos, in dicundo iure pro forma dumtaxat adſociarentur) contra nos iam ante prolatam ſententiam, ex ardente ſua erga nos malitia, exequi & confirmare parati ſint.

Cum iccirco certo ſiet certius, hæc omnia ex ipſorum conſilio atque deliberatione prouenire, acerrimamque iſtam epiſtolam Pragæ conceptam, & Cæſareæ S. M. ad ſubſcribendum tramiſſam fuiſſe, faciliime ſane hinc colligere eſt, ſi nos ab ipſis condemnandi fuiſſemus, nullam tum ipſos aliam ſupra nos ſententiam,

tentiam, in propriam tamen ſuam ignominiam, tuliſſe, ſed (dum hactenus nobiſcum violenter agere minime potuerint) ſub prætextu iuris & Iuſtitiæ, nos honeſtos homines, & Cæſareæ S. M. fideles ſubditos, in cordolium & miſerabilem lamentationem noſtrarum coniugum, liberorum, chariſſimorumque amicorũ, tam corporibus, quam honoribus noſtris nos priuare voluiſſe, modo vt hoc pacto litterarum Maieſtatis valorem infringerent, libertatem Religionis noſtræ tollerent, immo omne illud, quod iamdudum per eaſdem Maieſtatis litteras, & inita, cum illis Sub Vna, pacta; perque vniuerſalem Conuentum Prouincialem, tamquam perpetuo duraturum ius, in hoc Regno recognitum atque confirmatum fuit, omnino prorſus deſtruerent, & adeo nos coarctarent, vt etiam defenſores, etiamſi nobis, quemadmodum & illis ipſis, ſummum immineret periculũ, nos minime vocare, neque de iſtis omnibus certiores reddere poſſint, quo grauius acerbiuſque nobis ſane nihil contingeret. Quocirca cum ipſorum dolo malo nobis paratas inſidias & pericula libenter euitare vellemus, illi inſidioſa ſua remora & impedimento rem eo tamdem deduxerunt, vt à Cæſarea ſua M. licet id humillima cum obſeruantia atque deuotione petiiſſemus, nullo prorſus reſponſo dignati fuerimus: Vice verſa vero Cæſarea S. M. ipſorum dictis factiſque omnem, nobis vero omnino nullam prorſus fidem adhibuit, multo minus auditi fuimus, vt iam taceamus quod Ordinum noſtrorum, SVB VTRAQVE, Defenſorumque nomina Cæſareæ Suæ M. auditu res admodum odioſa fuerit, de quo maliuoli pernicioſiſſimique iſti homines maxumopere gloriati ſunt. Præter hæc omnia vero omnibus & ſingulis manifeſtum cognitumque eſt, ipſos, ſi bonis viris incommodare, de iiſdemue conſilium captare voluerunt, omne, licet etiam omni Iuri, æquitati, & bonæ conſtitutioni id repugnauerit, in effectum deduxiſſe, multos homines mirabilibus inconſuetiſque mediis ac artibus bonis ſuis ſpoliare, eoſdemue præſertim vero Euangelicos, in ſummum adhuc diſcrimen præcipitare conatos fuiſſe, ipſorum ius atque iuriſdictionem ad minus retardaſſe, ex atro album, & rurſum ex albo atrum pro ſuo lubitu feciſſe, perfideles Cæſareæ Suæ M. ſubditos infideles, infideles autem fideles appellaſſe, leues improbo ſque homines ad honores atque diuitias prouexiſſe, bene meritos econtra ludibrio contemptuique habuiſſe, non tam ſuos, quam Cæſareæ S. M. ſubditos, religioni SVB VTRAQVE addictos, grauiſſime adflixiſſe, & ad amplectendam ſuam religionem Sub Vna, inaudita alias crudelitate atque tyrannide, eoſdem, etiam inuitos, & contra expreſſam literam Maieſtatis litterarum, coegiſſe: immo per Iudicem aulicum Regio-Liberarum ciuitatum, eiuſdemue grauiſſimas intentatas comminationes, aliquas vrbes permouiſſe, quod Ordinum renunciationi ſubſcribere neceſſum habuerint, aliaque quamplurima mala perficiunda in animum induxiſſe, quemadmodum etiam & illud, quod ſupra allegata epiſtola, noſtraque condemnatio, ex ipſorum conſilio profecta non fuerit, minime negare potuerunt.

Hiſce & ſimilibus de cauſſis duos ex ipſorum medio, nimirum Guilielmũ Slavvatam de Chlum & Coſſumberg, & Iaroſlaum Borzitam à Martinitz, alias Smeczanskyum dictum, tamquam Iuſtitiæ & communis pacis perturbatores, quodque ſua officia & functiones poſthabuerint, iſtiſque, ad derogationem Cæſareæ S. M. Domini ac Regis noſtri Clementiſſimi, auctoritatis, turpiter abuſi

E fuerint,

fuerint, pacemque publicam in hoc Regno Bohemiæ perturbauerint, vna cum quodam Secretario, ipſorum [illegible], generalios, ſimilis farinæ homines in ciuitatibus Pragenſibus multis confuſionibus ancam hac cauſſam antido-cedentem [illegible] publicatione ac proclamatione pro[illegible]s, quales ipſo facto [illegible], pauco de more ex feneſtra præcipitauimus: Cæteri vero vita [illegible] mortis periculum euaſerint, omnes, qui eorundem patrocinium ſuſceperunt, contentaue defenderunt, pari modo perſequi noſtra ſtat ſententia, cum præcipuis autem violatores atque corruptores litterarum Maieſtatis pactorumque vtrinque initorum, ex iisdemque in ſpecie Paulum Michnam, hominem corruptiſſimum, proditorem & perturbatorem communis pacis, qui, viribus licet artis nataiibus, Bohemicæ Cancellariæ Secretarius factus, breui temporis ſpacio eò audaciæ proceſſit, vt etiam ſibi ſoli, vna cum ſæpius nuper commemoratis noſtris hoſtibus, ſummam Imperii eiuſdem & adminiſtrationem in hoc Regno vendicauerit adeo vt etiam ſupra Ordines ſeſe extulerit, ſupremis Officialibus turnique Prouincialis Adſeſſoribus ſeſe inſinuauerit, eoſdem tamen naucì æſtumarit, omnibus rebus, licet ad eum minime pertinentibus, ſeſe immiſcuerit, per immodicum inſolenſque ſuum deſiderium ad multa in hoc Regno mala auſam occaſionemque dederit, confuſiones inſtituerit, & omnibus tamdem ſuis viribus eo potiſſimum adlaborarit, vt Ordines, SVB VTRAQVE, Priuilegiis atque libertatibus ſuis priuari poſſent, quique tamen, fuga pedibuſque ſuis ſibi ſalutem quæritando, ex hoc Regno turpiter elapſus eſt.

Quem in finem etiam in hoc arcis Pragenſis Conuentu, in Cæſareæ S. M. huius Regni, & dilectiſſimæ noſtræ Patriæ emolumentum, adque defenſionē noſtrarum coniugum & liberorum, contra omne imminens periculum in vniuerſo hoc Regno legitimam conceſſamque defenſionem inſtituimus. Quod tamen à nobis non eo fine factum quaſi Cæſareæ S. M. Domino ac Regi noſtro Clementiſſimo aduerſi quid creare, vel aliis pacificis hominibus, Sub Vna, amicis noſtris dilectis (ſin modo & ipſi pacifice atque quiete viuere ſeſeque continere voluerint) minimum ſaltim in periculum præcipitare velimus, cum omnibus notum atque perſpectum fiet, quod huncce apud Actum nulli, neque ſeculari, neque Eccleſiaſticæ cuidam perſonæ vlla a nobis iniuria illata, neq; violentus motus exortus fuerit, ſed multo potius quo pacto videlicet in ciuitatibus Pragenſibus, adeoque vniuerſo Bohemiæ Regno, ſalutaris pax atque tranquillitas communis conſeruari poſſet: Id quod ex ſupra commemoratis cauſſis ineuitabilibus, & requirente illud ipſum noſtro officio intermittere ac negligere minime potuimus.

Quapropter neutiquam ſperare volumus, Cæſaream S. M. Dominum ac Regem noſtrum Clementiſſimum, hoc noſtrum factum aliter interpretaturam, neque contrariæ cuiuſdam Relationi fidem adhibituram. Confidere pari modo noſumus domeſticos noſtros amicos, Sub Vna, ob punitionem legitimam perturbatorum communis pacis, noſtrarum Maieſtatis litterarum, pactorumq; vtrinque initorum, aliquid aduerſi molituros, multo minus, ſiue per ſe, ſiue per alios, publice, vel clanculum, contra nos hoſtile quidpiam ſuſcepturos, indubia ſpe freti quemlibet, ſupra citatis cauſſis probe perpenſis (cum noſtra intencio numquam hactenus fuerit, & etiamnum hodie non fiet, contra Cæſaream

S. M.

S. M. Dominum noſtrum Clementiſsimum, Rómanam Relligionem, Sub Vna, & cum [illegible] aliquid innocenter ſuſcipere)non dumtaxat nos excuſatos habiturum, verum etiam vna nobiſcum omne illud, quod ad conſeruationem communium Priuilegiorum libertatumque noſtrarum, adeoque vniuerſalis tranquillitatis & concordiæ pertinebit, contra omneis & ſingulos noſtros adverſarios defenſurum & maicule tuiturum. Qua de cauſſa etiam ad Cæſaream S. M. Dominum ac Regem noſtrum Clementiſſimum confugimus, ac aliam quamdam latiorem ampliorémque Apologiam, quo vſque id rei neceſſitas poſtulauerit, ſubiungemus, noſque tamdem coram omni mundo excuſatos eſſe volumus. Actum in arce Pragenſi & vniuerſali noſtro Conuentu die Veneris poſt Aſcenſionis Chriſti, qui erat xxv. Maii, ſtylo nouo, An. Chriſti M. DC. XVIII.

CAPVT XI.

ORDINVM BOHEMICORVM SVB VTRAQVE AD CAESAREAM MAIESTATEM EPISTOLA Apologetica, ſub dato 26. Maii, Anno Chriſti M. DC. XVIII.

Bohemicorum Ordinum alia Apologia.

INVICTISSIME Glorioſiſſimeque Romanorum Imperator, ſemper Auguſte, Domine clementiſſime &c. A Deo Ter Optimo Maximo Cæſareæ V. M. proſperã valetudinem, & ſupra nos, fideliſſimos Cæſareæ V. M. ſubditos, feliciſſimum multos per annos imperium humillimo cum obſequiò ex animo precamur. Quibus grauiſſimis ineuitabilibuſque de cauſſis præteritis hiſce diebus Guilielmum Slabatam, & Smiſanskium, vt & M. Philippum Fabrum, tamquam perturbatores communis vtilitatis (quorum clandeſtinas pernicioſiſſimasque fallacias, quibus nobis Maieſtatis litteras, ob liberum noſtræ Relligionis exercitium nobis ab Imperatore Rudolpho, P. M. Cæſareæ V. M. Domino fratre Germano ſuauiſſimo clementiſſime conceſſas, atque à Cæſarea V. M. itidem clementiſſime confirmatas, ſubtrahere, aliaſque res, pacta inter nos inuicem inita, Conuentus Prouinciales, defenſionem noſtræ Relligionis libertatumque noſtrarum concernentes maliuole impedire conati ſunt, ferre atque ſuſtinere diutius non quiuimus, ſiquidem ſi ipſorum intentiones exoptatam metam attigiſſent, & peſtilens eorumdem propoſitum Deus clementiſſimus non clementiſſime in tempore auertiſſet, nobiliſſimum florentiſſimumque hocce regnum tum procul omni dubio in extremam ruinam præcipitatum fuiſſet) ceu fideles filii & amantes patriæ, pro ipſorum merito condigna pœna adfecerimus, & alios quoque eiuſdem farinæ ſeditioſos homines, ipſorum aſſeclas, pari modo plectere ſtatuerimus, id Cæſarea V. M. ex hiſce inſerta humillima relatione, & pro ſingulorum notitia diuolgata noſtra apologia pluribus copioſioribusque percipiet. Iuxta illa Cæſareã V. M. quoq; latere noluimus, nos, probe conſideratis temporis huius periculoſiſſimis difficultatibus & propria noſtra neceſſitate, ad obuiandum in tempore hoſtium noſtrorum peſtiferis inſidioſiſque conatibus atque fallaciis

(quibus Cæſaream V. M. tamquam nobis à Deo deſtinatum ſummum Magiſtratum, non ſolummodo de hoc Regno, verum etiam de aliis Prouinciis periclitari, atque adeo noſtra priuilegia infringere, immo plane à nobis auferre conati ſunt) auxiliante diuina Omnipotentia certam quamdam inter nos defenſionem, vnanimi noſtrorum omnium conſenſu & voluntate, iuxta in talibus quoque caſibus alias conſueta approbataq; exempla, ad defenſionem Cæſareæ V. M. noſtræque dilectiſſimæ patriæ, concluſiſſe. Quoniam vero non omni tempore pariter congregati eſſe poſſimus, iccirco ex noſtro medio omnium III. Ordinum peculiares aliquot directores, regulos, atque Prouincionales Conſiliarios, qui aſſidue in Pragenſium ciuitatibus commorari, atque omne illud, quod ad defenſionem auctoritatis V.C. noſtrorum fideliſſimorum ſubditorum, noſtrarum coniugum, liberorum, Iurium, Maieſtatis litterarum, Priuilegiorum, libertatum Prouincialium, & vniuerſalis pacis, ſalutare æſtumare poſſent, (quæ omnia nos, tamquam omneis coram præſentes, ipſorum, noſtrorumque loco, iuxta priora exempla, rata habebimus.) conſtituimus: idque non eo fine, quaſi Cæſaream V. M. tamquam Dominum & Regem noſtrum clementiſſimum, etiam in minimo offendere, vel aliis pacificis hominibus & amicis noſtris dilectis, Sub Vna (modo & ipſi quiete ac tranquille viuant) aliquod damnum detrimentumue inferre velimus, ſed multo potius in ſingulare emolumentum Cæſareæ V. M. noſtrorumque fideliſſimorum ſubditorum, eximia ſpe freti Cæſaream V. M. veluti dominum ac Regem noſtrum clementiſſimum, nobiſcum clementiſſime fore contentam, &, ſin forſitan hoc quiſpiam, quiſquis etiam ille fuerit, aliter interpretari conetur, fictæ iſtiuſmodi relationi fidem minime habituram, noſq; veſtræ Cæſ. M. odioſos reddi neutiquam conceſſuram, ſupradictarum famoſarum, erga Cæſaream V. M. nos Ordines, noſtramque iocundiſſimam patriam in tam horrendis deteſtandiſque cauſſis adeo incurioſarum perſonarum rationem nullam habituram, ſed multo potius & alios, ipſis per omnia ſimiles, tamquam malos, infideles, fallaceſque conſiliarios perturbatorum noſtrarum Maieſtatis litterarum, pactorum noſtrorum vtrimque initorum, Decretorum Conuentus Prouincialis, & vniuerſalis, denique noſtræ pacis, ceu clementiſſimus Rex & Dominus noſter, ipſo facto ad promeritam poenam rapi clementiſſime permiſſuram, contra nos Cæſareæ V. M. fideles ſubditos vero nihil iſtiuſmodi, quod Cæſareæ V.M nobis, totique Regno forſitan perniciosum foret, ex peſſimorum hominum inſtinctu, ſuſcepturam: Quæ veſtræ Cæſ. M. erga nos fideles ſubditos habentia iura, paternam curam & ſollicitudinem nos cum oblatione omnium bonorum, atque adeo proprii noſtri corporis & ſanguinis, etiam ad extremam noſtram perſequutionem fideliſſime atque humillime recompenſabimus: nulli enim rei amplius intenti ſumus, quam apud Cæſaream V. M. obſequioſiſsima deuotione conſtanter atque fideliter vſque ad extremum vitæ noſtræ ſpiritum perſeuerare: Hiſce Cæſaream V. M. diuino-paternæ protectioni atque tutelæ ſummiſſiſsime commendantes. Pragæ XXVI. Maii A. C. M. D C. IIXX.

CA-

CAPVT XII.

PROSCRIPTIO PATRVM SOCIETATIS IESV EX REGNO BOHEMIAE.

NOS Domini, Equites, Pragenſium, Kuttenbergenſium, aliorumque Ordinum Delegati, omnes III. Regni Bohemiæ confœderati vnitique Ordines, corpus & ſanguinē Domini noſtri Ieſu Chriſti Sub vtraq; percipientes, Bohemicā confeſsionem amplectentes, & iam in regia arce Pragenſi congregati, &c. notum eſt Vniuerſis & ſingulis, in quibus periculoſis anguſtiis laudatiſsimum hocce regnū Bohemiæ aliquot nunc per annos, quibus hypocritica ſecta Ieſuitica in idem hocce regnum introducta fuit, aſsiduè verſatum fuerit, & quam periculoſi motus, modo dicta iam de cauſſa, nunc aliquoties exſtiterint, id quod nos Ordines, noſtri ſubditi, aliique inquilini huius regni, non abſque ſingulari molestia hactenus patienter ferre neceſſum habuimus. Cum autem re ipſa, ipſoque acto, cognouerimus intemperiei iſtius vnicam cauſſam eſſe peſtiferam atque venenatam ſectam iſtam Ieſuiticam, quæ omnibus viribus eo dumtaxat & vnice adlaborat, quo pacto videlicet Romanam ſedem fulcire, omniaque regna atque prouincias huius mundi ſibi ſubiugare poſſent; quæ media abſque vllo reſpectu Dei altiſsimi longe lateque vſurpare ſolent: glorioſiſsimos laudatiſsimoſq; præterea mundi monarchas aduerſus ſe inuicem irritarunt, inter Ordines vnius cuiuſque Prouinciæ, præſertim diſsidentibus animis in Relligionis negotio, perniciosas ſeditiones excitarunt, Magiſtratus erga ſubditos &, vice verſa, ſubditos contra Magiſtratus commouerunt, Regibus vnctiſque Domini, Deum Omnipotentem & propriam ſuam conſcientiam conſiderantibus, pernicioſaq; venenatæ iſtius ſectæ conſilia non adprobantibus, multo minus ſequentibus, per ſicarios (quibus vitam æternam & liberationem ex Purgatorio pollicebantur) insidias ſtruxerunt, amicos contra amicos concitarunt, per omnium peccatorum confeſsionem omnia cordium humanorum myſteria explorarunt, hominum conſcientias adeo torſerunt, vt bonum vel malum faciendi, licet illud ipſum expreſſo Dei verbo repugnauerit, in dubium traxerint: exinde vero exemplo Templariorum, non ſane contemnendas mundi opes corraſerunt, politico Regimini in omnibus ferme clandeſtinis angulis ſeſe immiſcuerunt, & in genere docuerunt omneis Romano-Catholicæ Relligioni non addictos homines nulla fide dignos, eoſdemque tamquam hæreticos proclamarunt.

Quorum ſane inſidioſis fallaciis, dolis, atque technis cum primis Occidentalis Francia, Anglia, Hungaria, Tranſyluania, Venetiæ, Belgium, aliæque Imperii Prouinciæ &c. luculentiſsimum præbent teſtimonium. Idem quoque poſtea in hoc Bohemiæ regno attentatūt: vbi nos, poſt multas, procul dubio ex ipſorum inſtinctu, perpeſſas ærumnas, Chriſtianæ noſtræ Relligionis contra futuras eorumdem doloſas fallacias, litteras Maieſtatis à laudatiſſimæ memoriæ Imperatoreque glorioſiſſimo Rudolpho II: ſupra liberum Relligionis exercitium impetrauimus, & non minus cum iis, Sub Vna, certa compacta, vt melius vtraque pars Relligionem ſuam abſque vituperationibus atque calumniis alterius partis profiteri & exercere poſſet, conſtituimus. Licet vero illud quidem S. M. confirmauerit, & inter acta Prouincialis tabulæ, quo pacta vtrimque

Ieſuitarum ex Bohemia proſcriptio.

trimque inita conſtantius ſeruarentur, relatum fuerit: nihilominus tamen poſthabita graui tranſgreſſoribus in iiſdem Maieſtatis litteris intentam pœna, in ludibrium contemptumue Maieſtatis iſtarum litterarum, nos Ordines, Sub Vtraque, tam in ſuis concionibus, quam hinc inde diuolgatis Scriptis, ac ceteris ſatis calumniati ſunt, æternæ vitæ ſpe priuarunt, verba, in litteris Maieſtatis comprehenſa, extranee & contrarie explicarunt, iiſdemue peregrinum intellectum (quaſi ſæpius nunc dictæ Maieſtatis litteræ Cæſareæ S. M. ſubditos, monaſteriorum vel cleri, Ordinumque, Sub vna, ſubditos neutiquam comprehenderent indiderunt, & ipſam quoque Cæſaream auctoritatem atque potentiam in Regno hocce Bohemiæ labefactarunt, dum publice euomere minime erubuerunt, quod videlicet Cæſarea S. M. nobis Ordinibus, fideliſſimis eius ſubditis, iſtiuſmodi Maieſtatis, Relligionem concernentes, litteras, abſque conſenſu Romani pontificis, communicare haud potuerit, qui (papa) tamen neque nobis Ordinibus, multo minus Domino atque Regi noſtro clementiſſimo quicquam imperare potis eſt. Eouſque nihilominus penetrarunt, quod Cæſareæ S. M. Cleri, Ordinumque, Sub Vtraque, ſubditi in negotio Religionis grauiter adflicti, ab ea abalienati, & ad illam, Sub Vna, per ipſis iniecta vincula, aliaque ad illud excogitata doloſa media, publice, ſub prætextu ciuilis alicuius commiſſi facinoris, inuiti coacti fuerint: hinc Euangelicorum templa occluſerunt, aliis in locis eadem ſolo æquarunt, cultum diuinum prohibuerunt, omnia præcipua Regni, Prouinciarum, ciuitatumque officia, perſonis, Sub Vna, commiſerunt, eos vero, SVB VTRAQVE, qui in emolumentum Regis & patriæ, conſcientia ſua ad id impulſi, aliquid obloquuti ſunt, & in ipſorum technas fallaciaſque minime conſentire voluere, magno cum ludibrio ab officiis ſuis remouerunt: immo paucis dumtaxat perſonis, Sub Vna, & perfidis ſuæ ipſius patriæ filiis ſummam Imperii, & vniuerſam Regni huius directionem commiſerunt: quibus pernicioſiſſimi iſti Sectarii iocundiſſimam noſtram Patriam in ſummum diſcrimen atque adeo extremum exitium præcipitare, nos fideles ſubditos vero funditus delere & extirpare conati ſunt, quod etiam doloſis ſuis fallaciis mitiſque artificiis, (ni Deus ex ſingulari ſua miſericordia & diuina propenſione erga ſaluificum eius verbum & nos, malum iſtud clementiſſime à nobis auertiſſet) iam dudum in effectum deduxiſſent.

Cum igitur intemperiei huius in hoc Regnô Bohemiæ auctores ſient, merito etiam promeriti ſunt vt non diutius in hoc Regno tolerentur. Quocirca ex præcedentibus omnibuſque aliis legitimis de cauſſis nos mature ſatis conſiderauimus, quãdiu videlicet pernicioſiſſima iſta ſecta in hoc Regno perſeueraret, ſuſpradictam intemperiem nullo modo imminui, nec firmam pacem concludi poſſe, ſed multo potius nos Cæſareæ S. M. fideles Ordines, quemadmodum mox ab initio, ita quoque & impóſterum, in magno noſtrorum corporum bonorumque diſcrimine verſari neceſſum haberemus.

Omnibus & ſingulis igitur notum manifeſtumque facimus, quod nos, vnanimi omnium III. Ordinum conſenſu & voluntate, vniuerſum Ieſuitarum Ordinem ex Regno hocce, omnibus ciuitatibus, lociſque earumdem, vbi iam in Collegiis ſuis adhuc commorantur, vtpote ex Pragenſium ciuitatibus, Bohemico Crummauio, Commutauio, Neobuſio, Glatzio, aliiſque locis, relegauerimus,

& e choꝛte præſentium harum litterarum in perpetuum proſcribimus, adeo videlicet, vt omnes & ſinguli, quibuſcunque etiam in locis & apud quoſcunq; in hoc Regno aliquando antehac commorentur, Regni huius locis omnibus pacifice excedant, & in perpetuum impoſterum, quibuſcunque etiam excogitatis modis, aut ſub eque vel huius, vel alterius cuiuſdam Ordinis titulo, neutiquam reuertantur. Sin vero quiſpiam ex ipſorum medio, qualis qualis etiam ille ſiet, & apud quemcunque qualem ſe commoretur, contra manifeſtiſſimum iſtud noſtrum interdictum, ſub quocunque deprehenſus fuerit, is vna cum ſuo hoſpite, & ita ambo ſimul, tanquam perturbatores Reipublicæ, Prouinciarum Corruptores, & hoſtes publici, ex præſcripto conſuetudinum conſtitutionumque Prouincialium, coram Ordinariis Iudicibus ſiſtantur, & contra eoſdem Ordinario iudiciario modo procedatur.

Pari modo prædictus ille Ieſuitarum Ordo, poſt hanc primam ipſorum ex Prouinciis hiſce proſcriptionem, neque Romani pontificis, neque alterius cuiuſdam, qualis qualis etiam ille ſiet, interceſſione atque Patrocinio, vel quocunque etiam alio ab humana aſtutia excogitato modo, impoſterum & in perpetuū in hoc Regnum iterum introducatur: ſin vero quiſpiam ipſorum, per conſuetos ſibi dolos, fraudes, atque technas forſitan clanculum irrepſerit, & in Vniuerſalibus Conuentibus Prouincialibus de ipſorum in Prouincias receptione tractatū fuerit, tum nullus ex Regni huius Ordinibus, ſub pœna transgreſſoribus, Reipublicæ perturbatoribus, & hoſtibus publicis in conſtitutione atque Sanctione Prouinciali interminata, pro iiſdem intercedat: Id quod ad ſempiternam rei memoriam per Litteras haſce Patentes omnibus & ſingulis notum manifeſtumq; eſſe volumus.

Ad alios Ordines Religionis, SVB VNA, vero quod attinet, qui in monaſteriis & alibi locorum commorantur, pacificeque victitant, eoſdem hæ Patentes Litteræ minime tangunt, ſed dumtaxat commemoratos modo Ieſuitas; quæ pernicioſa atque ſeditioſa ſecta antidhac, quod indiſſolubilibus horrendiſque laqueis mundi Prouinciarumque Magiſtratus implicarint, ab iis Magiſtratibus ex aliis Regnis & Prouinciis proſcribi oportuit, modo vt iiſdem ſalutaris Pax, atque communis tranquillitas iterum reſtitui potuerit.

In præmiſſorum fidem quoq; Patentes iſtæ Litteræ ſigillis ſingularium aliquot ex noſtro medio Perſonarum, loco & nomine omnium III. noſtrorum Ordinum Regni huius, SVB VTRAQVE, munitæ, obſignatæ, & confirmatæ ſunt. Actum in arce Pragenſi, die Sabbathi poſt Ferias Pentecoſtes & miſsionem diuini Flaminis, h. e. 9. Iunii, A. C. M. DC. XVIII.

CAPVT XIII.

CAESAREAE MAIEST. AD APOLOGIAM, ET EPISTOLAM APOLOGETICAM BOHEMICORVM

Ordinum reſponſio, ſub Dato 18. Iun. A. C. M. DC. IIXX.

MATTHIAS &c. Generoſi, Strenui, perdilecti fideles &c. Veſtras ad nos, ſub Dato Sabbathi poſt Aſcenſionis. Anni huius M. DC. IIXX. exaratas litte-

litteras, vna cum veſtra nobis tramiſſa Apologia, primum proxime elapſo die Mercurii accepimus. Illud vero, quod contra noſtros vicarios & Secretarium, dilectos fideles noſtros, in arce Pragenſi, Regia noſtra reſidentia, atque Bohemica Cancellaria, vbi ſummus reſpectus, atque adeo tutiſſima ſecuritas ſperanda, nefarie ſuſceptum eſt, adprobare neutiquam poſſumus. Quamuis enim in iiſdem veſtris literis cauſſa oſtenditur, quaſi miris technis, & fraudulentis fallaciis perniciosſam regni noſtri Bohemici ruinam moliti fuerint, minime tamen decuit vt adeo velociter, inaudita cauſſa & abſque legitima iudicis cognitione, tamquam noſtri vicarii & miniſtri, condemnari debuerint, multo minus quod tam equitum peditumque militares copiæ, ignoto & nullo apparente hoſte, abſque noſtra, vt legitimi regis & Domini veſtri, præſcientia, in perniciẽ noſtrorum ſubditorum, potiſſimum vero miſerorũ hominum in circulis noſtris, ꝓpria veſtra auctoritate penes alia veſtra in litteris veſtris cõmemorata attentata, cõſcriptæ fuerint. Nihilominus tamen quũ in modo dictis litteris veſtris inter alia mentionẽ faciatis, vos ad extremũ quoq; vitæ veſtræ ſpiritũ nobiſcum conſtantes permanſuros: iccirco exemplar Cæſarearũ litterarũ patentium, in regno noſtro Bohemię publice adfixarũ, ad vos tramittimus, ex quibus clementiſſimam noſtrã voluntatem copioſioribus cognoſcetis. Ex præſcripto igitur commemoratarum litterarum noſtrarum patentium vobis mandamus atque iniungimus vt in priſtina veſtra obedientia etiam vlterius perſeueretis, conſcriptas veſtras militares copias iterum dimittatis, maiorem militum conſcriptionem ſubditorumque Prouincialium poſtulationem intermittatis, contra S. R. Imperii & Prouinciales Conſtitutiones nihil hoſtiliter attentetis, & Cæſaream noſtram vlteriorem curam ac prouiſionem in omnibus pacifice expectetis. Alias ſiquidem vos celare minime volumus, nos (quum perceperimus in noſtro Regno Bohemiæ tam equitum, quam peditum militares copias eſſe conſcriptas) pariter ad defenſionem contrariam, & conſeruationem noſtri regni Bohemici, Cæſareæque noſtræ exiſtumationis atq; auctoritatis, fideliſſimorumque noſtrorum ſubditorum, equites pediteſque conſcribi iuſſiſſe. Speramus tamen, vos, tamquam fideles noſtros ſubditos, multo potius ad pacem, & clementiſſimam noſtram adfectionem, quam ad minimam etiam contrarietatem, vtpote nobis maxumopere inuiſam odioſamque, anſam occaſionemque præbituros. Qua in re clementiſſimam noſtram voluntatem exequimini &c. Viennæ IIXX. Iun. A. C. M. DC. IIXX.

CAPVT XIV.

CAESAREAE PATENTES LITTERAE ORDINIBVS BOHEMIAE, OB INTERMITTENDAS PRAEparationes bellicas, ſub dato Viennæ IIXX. Iun. A. C. M. DC. IIXX. tramiſſa.

MATTHIAS &c. Generoſi, Strenui, perdilecti fideles &c. Notum manifeſtumque eſt vobis omnibus & ſingulis, quid videlicet die Mercurii, poſt ſeptimanam S. Crucis, cum noſtris Vicariis Regiis, atque Secretario, dilectis fidelibus

delibus noſtris, in areis Pragenſis, Regiæ noſtræ Reſidentiæ Cancellaria Bohemica vbi ſummus Reſpectus, & tutiſſima erat ſperanda Securitas, hiſce, & ſequentibus aliquot diebus actitatum fuerit.

Quum vero hæc omnia ſub titulo, quaſi Maieſtatis litteræ, & liberum, SVB VTRAQVE, Religionis exercitium tolli debeant, facta fuerint: ideo litteris hiſce patentibus vos neutiquam latere volumus, nos, vti numquam percipere poteritis, ad ſublationem earumdem Maieſtatis litterarum, & vtrimque SVB VNA, & SVB VTRAQVE, factæ Compoſitionis, quicquam attentaſſe, multo minus aliis, ex Ordinibus noſtris Bohemici regni ad idem faciundum, permiſiſſe: numquam enim nobis aliud quicquam in mentem venit, neque etiamnum aliter adfecti ſumus quam vt Ordines, SVB VNA, & SVB VTRAQVE, tueremur, eorumdemue priuilegia, libertates, Maieſtatis litteras, Decreta Conuentuum Prouincialium, aliaque vtrimque inita pacta ſarta tectaque conſeruaremus: ſi quis vero hancce noſtram mentem præconceptamque ſententiam aliter explicaturus eſt, is coram Deo ac vniuerſo mundo nobis ſummam fecerit iniuriam. Confidimus igitur perfideles Ordines Regni noſtri Bohemiæ nulli mortalium, ſi forſitan quiſpiam iſtiusmodi de nobis falſos rumores ſparſerit, fidem vllam habituros, multo minus de nobis tale quidpiam ſuſpicaturos.

Licet vero nobis nihil foret gratius & acceptius, quam vt quamprimum perſonaliter ad noſtram Regiam Sedem, ac fideles noſtros ſubditos omnium III. Ordinum & inquilinorum Regni noſtri Bohemiæ, peruenire, omneſque de hoc arduo negotio exortas lites atque controuerſias rite ac decenti ordine, auxiliante nobis diuina gratia, iterum componere poſſemus: nihilominus tamen cum, tam aduerſæ valetudinis noſtræ, quam aliorum grauiſſimorum, quæ nobis incumbunt, negotiorum cauſſa pro tempore adhuc præpediamur, iccirco abſque vlla mora certos, auctoritate & exiſtumatione graues & præſtantes viros, ad tollendam componendamque iſtam controuerſiam, conſtituemus.

Interea tamen quum nullus hoſtis, (qui nobis tamquam Regi Bohemiæ, omnibus III. Ordinibus, & inquilinis modo dicti noſtri Regni Bohemici damnum detrimentumue inferre poſſet, cuius gratia, ex præſcripto articuli conſtitutionis Prouincialis, ad Prouinciarum defenſionem, præparationes bellicæ inſtitui oporteat) in promptu ſiet: & omnis moleſte grauatus, quiſqeis etiam ille ſiet, ordinario proceſſu iuris, ex præſcripto Priuilegiorum Prouincialium, Maieſtatis litterarum, libertatum, Prouincialiumque Conſtitutionum, vti frui poſſet, nemo vero in cauſſa ſua propria iudex eſſe debeat, qua in re, vt nemini fiat iniuria, omnibus & ſingulis protectionem noſtram Cæſaream pollicemur: iccirco clementiſſime vobis mandamus, & volumus, vt conſcriptas veſtras militares copias, ad præcauenda maiora damna & ſumptus, tum ad euitandam ſummam perniciem & egeſtatem miſerorum priuatorumque hominum, Sacramento iterum abſoluatis & dimittatis, maiores vires non adquiratis, omnes inquilinos, tam SVB VNA, quam SVB VTRAQVE, neque verbis, multo minus ipſo facto inter ſe inuicem lædere permittatis, ſed vt pacifice viuant, alterque alterum in minimo etiam non offendat, prouide euretis: & tandem, tamquam fideles Ordines, in priſtina obedientia & obſequio fideliter conſtanterque perſeueretis.

Quamprimum etiam conſcriptas militares copias in Regno noſtro Bohemiæ iterum dimiſeritis, & ſubditorum inquilinorumque Prouincialium poſtulationem intermiſeritis, tum & nos quoque noſtrum militem, quem, vobis nos ad id impellentibus, conſcripſimus, Sacramento nobis præſtito abſoluemus, & abſque vlla mora iterum dimittemus: ſiquidem omnibus noſtris perdilectis ac fidelibus ſubditis in effundendis ſumptibus & ſuſtinendis ærumnis, quæ plerumque bello exoriri ſolent, omnibus modis parcere volumus.

Sin vero, contra omnem noſtram ſpem & expectationem, clementiſſimam paternamque noſtram adhortationem, æqua legitimaque noſtra mandata Cæſarea, militares Veſtræ in Regno noſtro Bohemiæ conſcriptæ copiæ & Prouincialium poſtulatio non dimitti debeant: aliud nihil exinde colligere & cognoſcere poſſumus, quam quod conſtitutiones, Iura, & æquitates poſtponi velint: quo facto etiam inuiti cogeremur, adſiſtente & auxiliante nobis diuina gratia, per quam, ceu legitimus Rex & Dominus, vobis ordinario legitimoque modo præpoſiti ſumus, eiuſmodi media arripere, quibus reſpectus noſter Cæſareus, ſummaque in terris auctoritas legitime tueri atque conſeruari poſſit. Cumque quilibet facile ſecum colligere & perpendere queat, quam pernicioſæ incommoditates, periculoſæ anguſtiæ, & quærimoniæ miſerorum hominum ex bello & ſeditionibus exoriantur: iccirco coram DEO TER OPTVMO MAXVMO, ac omni mundo teſtatum volumus, nos ad iſtiuſmodi intemperiem nullam vmquam cauſſam, anſam, neque occaſionem præbuiſſe. Vice verſa vero omnibus & ſingulis, Cæſareo-Regio mandato noſtro obtemperantibus, inquietoſq; ac ſeditioſos homines (ſi qui forſitan à mandato hocce noſtro Cæſareo, contra omnem ſpem expectationemque noſtram, adeo paterne adhortari noluerint) cane peius & angue, vti veteri habetur in prouerbio, deuitantibus omnem noſtram Cæſareo-Regiam gratiam, tutelam, atque protectionem clementiſſime pollicemur. Viennæ IIXX. Iun. A. C. M.DC.IIXX.

CAPVT XV.

EIVSDEM CAESAREAE MAIEST. AD DOMINOS ELECTORES EPISTOLA, BOHEMIAE Ordines concernens, ſub Dato vlt. Iun.

NOS MATTHIAS &c. Quibus de cauſſis, ob in noſtro Regno Bohemiæ, atque adeo noſtra in Regia Reſidentia, & arce Pragenſi, non ita pridem exortum motum, & ſubſequutam aliam pernicioſiſſimam intemperiem, Cæſareas noſtras Patentes litteras per S. R. Imperium diuolgari curauerimus, id ex inſertis exemplaribus copioſioribus cognoſcere poteritis. Clementiſſime iccirco vobis mandamus, vt modo commemoratas noſtras Patentes litteras in noſtra & S. R. Imperii libera ciuitate Colonia, aliiſque locis, vbi alias iſtiuſmodi res, ad cuiuſcunque notitiam atque monitionem, publicari ſolent, ad valuas publice adfigatis, ſummoque ſtudio eo potiſſumum incumbatis, vt quoque Patentes iſtæ litteræ noſtræ Cæſareæ, pro decenti more & æquitate, vi noſtrarum & S. R. Imperii Conſtitutionum, abſq; vlla mora atque tergiuerſatione ipſo facto exequantur,

tur, iiſdemue per omnia debita obedientia præſtetur: Atque in hoc Clementiſſimam noſtram voluntatem exequimini: Nos vero Cæſarea noſtra gratia impoſterum, vti & hactenus, vobis ſemper bene cupimus. Viennæ vlt. Iun. An. Chriſti M.DC.IIXX.

CAPVT XVI.

EIVSD. C. M. PATENTES LITTERAE, AD S. R. IMPERII Electores & Principes, Militarium Copiarum dimiſſionem concernentes.

NOS MATTHIAS &c. Notum facimus vobis omnibus & ſingulis S. R. Imperii Septemuiris, & Principibus tam Eccleſiaſticis, quam ſecularibus &c. Manifeſtum atque cognitum procul omni dubio vobis, atque adeo omnibus in: & extra S. R. Imperium erit, qualis videlicet motus atque ſeditio paullo ante, XXIII. videlicet die Maii, in propria etiam noſtra regia reſidentia & arce Pragenſi, nobis, Legitimo ipſorum rege, abſentibus, exorta, & quam indigne noſtri in regno noſtro Bohemiæ conſtituti, atque poſt nos relicti vicarii, officiales, aliique regii miniſtri habiti & tractati fuerint. Quum iccirco de fide digniſſimis Viris perceperimus, cottidianæ etiam aduentantes relationes ſatis ſuperque teſtentur, prædictos noſtros regni Bohemiæ aduerſarios (qui in hoſtilibus ſuis attentatis, reiecta atque poſtpoſita noſtra clementia & manſuetudine, quam ipſis tam in obſignatis, quam patentibus litteris Cæſareis non vna dumtaxat vice manifeſtauimus, & omnia ſaluberrima media, ad compoſitionem ſublationemque iſtius exortæ intemperiei, aliquoties propoſuimus.) in pertinaci ſuo propoſito indies magis magiſque pergere, &, ad peragendam ſuam in ludibrium atque contemptum Cæſareæ noſtræ auctoritatis, præeminentiæ, atque Iuriſdictionis vergentem intentionem, omnibus ferme in locis, immo in ipſo etiam S. R. Imperio, eiuſdemue Electoratibus, Principatibus, Prouinciis, Ciuitatibus, villis, Pagis, Magiſtratibus & ditionibus, tam equites pediteſque conſcribere. Cum vero, pro vt Sereniſſimæ Veſtræ Dilect. minime ignorant, iſtiuſmodi modo commemoratæ militarium Copiarum lectiones & conſcriptiones, in noſtris & S. R. Imperii ſaluberrimis conſtitutionibus, cumprimis vero Anni M.D.LXX. Receſſu, abſque noſtro, tamquam Regentis Romanorum Imperatoris, ſummiq; capitis, præſcitu, conceſſis litteris Patentibus Cæſareis, præſtitaque conſueta decentique cautione, aliiſque neceſſariis requiſitis, omnino prohibeantur: icciro mandamus Vobis ſingulis & Vniuerſis ex poteſtate auctoritateque noſtra Cæſarea, vt in prædictis Veſtris Electoratibus, Principatibus, Comitatibus, Prouinciis & ciuitatibus, omnibuſque Veſtris ſubditis & inquilinis, cuiuſcumque ſtatus atque dignitatis etiam illi fient, commemoratas ante Bohemorum militares conſcriptiones, diribitoria, liberoſque tranſitus, abſque exhibitione noſtrarum Cæſarearum litterarum Patentium, Conceſſionum, aliorumque in ante dictis S. R. Imperii receſſibus neceſſariorum conſuetorumque requiſitorum, omnino non concedatis, ſed abſque vlla mora ſeuere admodum prohibeatis, reali execu-

tione, detentione, diſsipatione, abſque vllo vllius hominis reſpectu, conatibus iſtiuſmodi remoram iniiciatis, eoſdem renocetis atque annulletis, idq; ſub pœna Cæſareæ noſtræ inclementiæ, & in commemoratis ante S. R. Imperii Conſtitutionibus atque Receſsibus præſcriptæ mulctæ. Volumus præterea, atque definitiua & ſeuera tamdem noſtra eſt ſententia, vt Cæſareis Copiis hiſce Patentibus, ceu Originali ipſi, plena fides habeatur, & de iſtis omnibus obſequioſiſsima exequutio præſtetur. Manifeſtum, porro, cognitumque quoque eſt quo pacto videlicet quidam noſtrorum ſubditorum in Regno noſtro Bohemiæ eo vſque audaciæ proceſſerint, vt etiam in noſtram Pragenſem arcem, Regiamque noſtram Reſidentiam, adeoque ipſam Cancellariam Bohemicam, ipſum Iuſtitiæ aſylum, in quo non immerito omnis reſpectus obſeruari, & quilibet tutus eſſe debebat, armata manu irruerint, ac inibi duos ex noſtris Vicariis vnumque Secretariũ, perdilectos noſtros fideles, inauditos, & abſque vlla vllius iudicis cognitione ſumma cum violentia appræhendiſſe, eoſdemve per feneſtras in profundam arcis foveam præcipitaſſe, &, ni ſingulari Dei prouidentia vita ſalua incolumes euaſiſſent ac ſeſe in tutum recepiſſent, procul omni dubio, ex præſcripto ipſorum Apologiæ, ipſorum furor atque immanis tyrannis innocentium fideliſſimorum noſtrorum vitæ neutiquam peperciſſet. Super hæc omnia & aliis quoque noſtris miniſtris & Conſiliariis inſidias ſtruxerunt, eoſdemve tam bonis, quam honoribus ſuis priuarunt atque ſpoliarunt, XXX. Directores, Regentes, & Conſiliarios Prouinciales propria auctoritate inter ſe inuicem crearunt, omnes expeditiones, adeoque totum ferme imperium ad ſe pertraxerunt, arci peregrinam conſcriptam cuſtodiam impoſuerunt, priores præſidiarios vero nouo Sacramento ſibi obligarunt, ſupremum Regni Bohemici Burggrauium arreſto detinuerunt, eumdem præ ſuis foribus certa militum manu cuſtodiuerunt, exitu vrbis, quemadmodum & alios abſentes Vicarios, prohibuerunt, &, ad Citationes noſtras Cæſareas, comparere eidem abſolute, cæteris inquilinis autem abſque ipſorum, Ordinum, conſenſu, interdixerunt, Eccleſiaſtica Collegia, contra Conuentus Prouincialis expreſſum textum, atque Decretum Ordinum tam Sub Vna, quam Sub Vtraque, abrogarunt, ipſis tabulæ Prouinciali incorporata bona de facto ſubtraxerunt, e Regno in perpetuum proſcripſerunt, per inconuenientes fictaſque informationes non ſolummodo noſtras fideles Prouincias atque ſubditos, verum etiam noſtri ac S. R. Imperii Electores & Principes contra nos irritare, immo prorſus à nobis diuellere conati ſunt, editam ſuam Apologiam multis cõtumaciis inconuenientiiſque ornarunt, Regiæ ac Prouinciali Contributioni manus iniecerunt, in iure Prouinciali cum Ordinum conſenſu conſtitutos ſupremos Quæſtores, Contributionumque iſtarum Collectores, ab officiis ſuis remouerunt, alios iiſdem ſubſtituerunt, peregrinum equitum peditumque exercitum, abſque noſtro, tamquam Bohemiæ Regis, præſcitu & voluntate, conſcripſerunt, Prouinciam, eiuſdemue inquilinos, cum introductione peregrini iſtius militis admodum dure onerarunt, & in armis ad ſiſtendum ſeſe, abſque vllo iure & poteſtate, per patentes litteras exhortarunt, ciuitatem noſtram Crummauienſem, tamquam bonum noſtrum hæreditarium, cum abrogatione atque remotione noſtrorum inibi à nobis conſtitutorum officialium, & Bohemicam Buduiſam extrema cum interminatione ſibi dedi poſtularunt, hac addita grauiſſima crude-

crudeliſſimaque appendice, niſi deditio fieret, tum ſeſe eaſdem igni gladioque ita vaſtaturos, vt intra tridui temporis ſpacium ſcopis in vnum cumulum congeri debeat, inſuper nec infanti in vtero materno parſuros: illos ex Ordinibus vero, qui hanc intemperiem minime probarunt, ad confœderationem cum ipſis ineundam coegerunt, noſtras Patentes & in Bohemiæ Regni emolumentum ipſis tramiſſas Cæſareas litteras, quibus ipſos, ad armorum depoſitionem, vlteriorem militarium Copiarum conſcriptionem, & debitam nobis obedientiam clementiſſime adhortati ſumus, publicari prohibuerunt, diſtinctas noſtras litteras, fideliſſimas atque adeo paternas exhortationes, quod nimirum controuerſiam iſtam abſque exercitu & per decentia ordinariaque in iure conceſſa media tollere velimus, nauci æſtumarunt, Cæſareum noſtrum curſorem Veredarium, qui, tamquam ſummum noſtrum Regale, noſtra & S. R. Imperii grauiſſima negotia concernit, non vna dumtaxat vice intercepęrunt, litteras noſtras reſerarunt, & tamdem in Prouincialibus finibus aditus occuparunt, noſtris vero armata manu eoſdem occludere conati ſunt: Supra Priorem ſuam iterum nouam quamdam Defenſionem, Die Lunæ poſt S. Iohannis Baptiſtæ A. C. M. DC. IIXX. videlicet, conſtituerunt, in qua, inter alios articulos, illos à nobis indictos Conuentus Prouinciales, & eorundem vnanimem conſenſum, quibus etiam ipſi aliquoties interfuerunt, pro intolerabilibus & impoſſibilibus taxarunt, vice verſa tamen ipſimet grauiſſima onera Prouincialibus ſubditis impoſuerunt, & proprium noſtrum Dominium, ac bona Cameræ ad ſe pertraxerunt.

Porro quoque inter alia enormia mentionē faciunt, ipſorum exercitum ad defenſionem Prouinciæ ſpectare, noſtram vero, ceu ipſorum Regis atque Domini, militis lectionem, peregrinam eſſe, Prouinciali Conſtitutioni aduerſari, grauiſſima ſeueriſſimaque interminatione contra nos vtentes, ſin videlicet copiæ noſtræ progreſſuræ ſient, quod tum omnia monaſteria & clerici in vniuerſa prouincia ab ignobili vulgo hoſtiliter inuadi poſſint, cui malo ſeſe non dumtaxat non reſiſtere poſſe, ſed multò potius ob id excuſatos eſſe velle. An igitur hæc omnia nobis & prouinciis, vti de ſe gloriantur, in emolumentū, & non potius in Cæſareæ noſtræ auctoritatis atq; reputationis ludibrium contemptumve, adeoque totius Regni extremam perniciem & damnum vergant, illud cuilibet ſanæ mentis prudenter diiudicandum relinquimus.

CAPVT XVII.

ALIA EIVSDEM CAESAR. M. AD ORDINES BOHEMIAE, TRAMISSAS LITTERAS PATENTES concernens, epiſtola, ſub dato Viennæ IOANNIS Baptiſtæ.

GENEROSI, HONESTI, prudentes, perfideles dilecti &c. Nos proprio Curſore ex Dominorum, Equitum, Ciuiumque Ordinibus, SVB VTRAQVE, tum temporis congregatis perſonis epiſtolam, penes Cæſareas illas patentes litteras, quæ in noſtro regno publice adfixæ fuerunt, tramiſimus: cum-

que nullum ipſorum reſponſum receperimus, ſecundum quoque curſorem cum litteris, & incluſis copiis, ad illas perſonas, quæ ex omnibus Ordinibus proxime elapſo die Lunæ congregatæ eſſe debuerunt, ablegauimus: ex quibus II. Epiſtolis vos noſtram clementiſſimam Voluntatem, paternamque curam, quo pacto videlicet tota iſta controuerſia abſque vllis præparationibus bellicis iterum vel componi, vel prorſus omnino tolli poſſet, procul omni dubio percepiſtis. Interea autem ex fide digniſſimorum hominum relatione cognoſcimus, Comitem à Thurn cum exercitu ſuo ciuitati Buduiſæ adpropinquaſſe, conſuli ac Senatoribus iſtius Reipub. ſcripſiſſe, & per delegatos ſuos (quemadmodum etiam ſubditis noſtris Crummauienſibus) ſignificaſſe, quod noſtras militares copias, vrbi in præſidium atque cuſtodiam impoſitas, dimittere, & vrbe excedere deberent, ni dicto audientes eſſent, ſeſe etiam infantem in materno vtero trucidaturum: quod tamen neque illi, neque alicui alii, vt videlicet adeo rigide perfideles noſtri ſubditi tractentur, conuenit, ferre etiam, multo minus concedere illud diutius poſſumus. Quocirca omnem noſtrum equitum peditumque exercitum luſtrare ſinimus, hocque cum expreſſo mandato, quod abſque vlla remora atque cunctatione in Regnum noſtrum Bohemiæ ſecedat, & perfideles noſtros ſubditos contra illos, qui ipſos, ſub noſtro titulo ac nomine, offendere conentur, protegat & defendat. Id quod vobis tenore Præſentium ſignificare volumus, quo maturius malum, quod inde exoriri poſſit, perpendatis, & potius à veſtro propoſito, per paternam hancce noſtram exhortationem, abſtineatis, quam vt noſtri Bohemiæ, veſtrorum ipſorum, & Subditorum veſtrorum pernicies, eiuſdemue auctores & impulſores eſſe velitis. Vice verſa vero perdilecti noſtri ſubditi, qui ſeſe motibus iſtis minime immiſcuerunt, certi ſient, quod ipſos alioſque per haſce noſtras militares copias etiam in minimo lædere neutiquam permiſſuri, ſed multo potius eoſdem protecturi atque clementiſſime defenſuri ſimus. Et hæc ad inſtructionem veſtram vos minime celare volumus. Viennæ ipſo die Ioannis Baptiſtæ A. C. M. DC. IIXX.

CAPUT XIIX.

ORDINUM BOHEMIAE, AD CAESAREAS ISTAS Litteras Reſponſio, ſub Dato Pragæ 30. Iun. A. C. M. DC. IIXX.

INVICTISSIME atque Clementiſſime Romanorum Imperator &c. A Deo Ter Optumo Maxumo Cæſareæ V. M. omnem proſperitatem humilimo cum obſequio optamus. Eo ipſo tempore, quo hunc curſorem, cum incluſiua iſta omnium III. Dominorum Regni huius Bohemiæ Ordinum reſponſione, aliiſque rebus, ablegaſſemus: alia à Cæſarea V. M. ad nos exarata epiſtola, ſub Dato Viennæ, proxime elapſo die Mercurii, nobis fuit reddita: ex quibus percepimus, quod Cæſarea V. M. (potiſſimum ea de cauſſa, quod Dominus Comes à Thurn non contemnendo ſane exercitu Buduiſæ adpropinquauerit, ipſoſque Buduiſenſes grauiſſima interminatione terruerit, vt vrbe excederẽt, vel, ſin hoc facere recuſarent, ipſum eos vi ad illud compulſurum &c.) conſcriptum exerci-

tum

tum luſtrare, eumdemue in Regnum Bohemiæ mittere decreuerit, hac addita clauſula, quot quantæque periculoſæ pernicioſæque res ex eo ſequuturæ ſient.

Quocirca, clementiſſime Imperator, Rex, atque Domine, Cæſaream V. M. humillimo cum obſequio rogamus, vt primum hancce omnium III. Ordinum adiunctam reſponſionem clementiſſime admittere, & de eadem matuiam deliberationem inſtituere clementiſſime non dedignetur: quo facto, procul omni dubio Cæſarea V. M. ex omnibus hactenus Cæſareæ V. M. tramiſſis rebus clementiſſime cognoſcet, hancce defenſionem, à Dominis Ordinibus inſtitutam, non contra Cæſaream V. M. ſed vice verſa, pro eadem, & ad legitimam defenſionem huius Regni, Bohemiæ, noſtrarum coniugum & liberorum eſſe ſuſceptam, adeo vt nulla prorſus neceſſitas requirat, quod Cæſarea V. M. aliquot militares copias conſcripſerit, eaſdemue in hoc regnum, ad iſtius ſummam perniciem atque interitum, mittere decreuerit. Ad Buduiſenſes vero, tamquam huic regno incorporatam ciuitatem, quod attinet, Cæſaream V. M. in ipſa rei veritate certiorem reddere poſſumus, Comitem à Thurn/ in proprium ipſorum emolumentum, ex Ordinum mandato, moderate admodum cum ipſis tractaſſe, ne videlicet externus atque peregrinus miles forſitan ab ipſis detineretur, potiſſumum quod illud in Conſtitutionibus ac decretis Conuentuum Prouincialibus regni huius Bohemiæ ſeuere ſiet prohibitum, ſed multo potius vt eumdem dimitterent, hac adiecta pollicitatione, ſin hoc fieret, nullum ipſum (Comitem) vrbi præſidium ex noſtro exercitu impoſiturum. Poſtquam vero illudipſum facere recuſaſſent, & hoc ipſo facto ſeſe pro hoſtibus Prouinciæ declaraſſent, aſperiora ſane verba, de quo tamen, iſtis præſertim in caſibus, nemo miretur, ipſis data ſunt: nihilominus tamē Dominus Comes iſte ipſis minimum etiam detrimentum inferre noluit; id quod exemplo Crummauienſium apparet, quorum nulli, cum, Comitis dicto audientes, peregrinun militem dimiſiſſent, vnicum etiam damnum illatum, neque ipſorum vrbi externum peregrinumue aliquod Præſidium fuit impoſitum. Ex quibus omnibus Cæſarea V. M. clementiſſime poterit colligere, quod hoc tempore, nulliſque legitimis cauſſis exſiſtentibus, in Buduiſienſium gratiam, ipſorumque lenem admodum forſitan relationem, peregrinus miles in hoc Regnum introduci debeat.

Quamuis autem minime dubitemus, noſtros huiuſque Regni hoſtes Cæſaream V. M. per dies noctesque, eo deducturos, modo vt voluntas ipſorum expleatur, & peregrinus exercitus in hoc Regnum introducatur: nihilominus tamen humilliime confidimus (pro quo etiam Cæſaream V. M. nomine omnium III. Ordinum obſequioſiſſime rogamus) Cæſaream V. M. ad ipſorum pernicioſiſſima conſilia minime ſe commoueri paſſuram, multo minus iiſdem aſſenſuram, penes enim ante commemoratam deſignationem, quam Domini Ordines epilogo Suæ Reſponſionis inſeruerunt, nos porro etiam Cæſaream V. M. celare nolumus, quod hactenus, diuina nobis adſiſtente gratia, noſtro negotio adeo prouide inuigilauerimus, vt etiam nemo ex illis Sub Vna in minimo quoq; læſus fuerit.

Sin aūt à Maieſt. V. C. aliquot militares copiæ, cōtra cōſtitutiones Prouinciales & Decreta Prouincialiū Conuentuū, introduci debeāt, timemus ſane, ꝙ ignobile vulgus in omnibus III. Ciuitatibus Pragenſibus, vt & in Circulis, quamprimum

mum etiam quicquam horum perceperit, omnia monaſteria, aliaſque perſonas Eccleſiaſticas, hoſtiliter inuadere audeat: cui quidem, vti mallemus, reſiſtere, perquam graue nobis futurum eſſet, & eo ipſo facto (quod tamen malum Deus Ter Optumus Maxumus clementiſſime auerruncato) forſitan multus innocens ſanguis profundi poſſet: pro qua dein innocentis ſanguinis profuſione non huius Regni Ordines, ſed potius ille, qui peregrinum exercitum in hoc Regnum introduxiſſet vel miſiſſet, rationem reddere tenebitur: Maius quoque exinde metuendum foret periculum, ſi videlicet Ordines in hiſce ineuitabilibus & coactis, ad contrariam defenſionem, neceſſitatibus contra militares iſtas copias externa auxilia & Protectionem quærere neceſſum habeant: id quod Cæſarea V. M. clementiſſime, iterum, atque iterum, perpendere ne dedignetur. Iterum tamen humillima cum obſeruantia confidimus, Cæſaream V. M. ob paucas quaſdam perſonas & malos conſiliarios, tamquam horum, futurorumque malorum auctores, Conſilium mutaturam, neque, ad maiores forſitan motus anſam occaſionemque daturam: Eamdem diuinæ Protectioni humillime commendantes. Dabantur in Pragenſi arce, Sabbathi XXX. Iun. A. C. M. DC. IIXX.

CAPVT XIX.

PLENARIA CAESAREAE M. AD DISTINCTAS BOHEMIAE ORDINVM LITTERAS, RESPONSIO *ſub dato Viennæ 9. Iul. Anno Chriſti M. DC. IIXX.*

MATTHIAS &c. Generoſi, Strenui, perdilecti fideles &c. Binas Veſtras Literas, quarum vnæ XVII. alteræ XXX. proxime elapſi Iunii die datæ erant, vna cum, ſupra priorem, contra nos inſtituta veſtra defenſione, per proprium veſtrum curſorem accepimus, ex quibus, ſupra omnes noſtras paternas exhortationes & fideles inculcationes, percepimus, quod non dumtaxat modo commemoratæ noſtræ paternæ admonitiones, declarationes & mandata apud vos locum nullum inuenerint, verum etiam, viceverſa, multi graues ſane, atque adeo intolerabiles prorſus articuli eidem veſtræ epiſtolæ immixti fuerint, cumprimis periculoſæ comminationes & proteſtationes, quod videlicet (ſin forſitan à nobis conſcriptus exercitus in Bohemiæ Regnum, contra Prouinciales conſtitutiones & Decreta Prouincialium Conuentuū, introduci debeat) timeatis, ignobile vulgus in omnibus III. Pragenſibus Ciuitatibus & circulis omnia monaſteria & Eccleſiaſticos homines hoſtili modo inuadere auſit, & licet malum iſtud præcauere velitis, illud tamen vobis impoſſibile futurum eſſet: item quod, propter innocentis ſanguinis metuendam profuſionem non vos, ſed is, qui peregrinum militem in Prouinciam veſtram introducturus eſſet, rationem reddere teneatur.

Quamuis vero de fidelibus noſtris ſubditis iſtiuſmodi conatus minime ſperemus, multo minus inducamur, quod huiuſmodi Chriſtiano nomini indigna facta ipſis in mentem venire debeant, cumprimis quod nullam certam cauſam prætendere poſſint, nos quoque fideles noſtros ſubditos lædere in animum

mum numquam induxerimus, ſed dumtaxat irrequietos patriæ perturbatores pro ipſorum merito punire velimus, idque non per peregrinum, ſed in noſtro Regno & Prouinciis, tum etiam in S. R. Imperio conſcriptum inquilinum militem. Nihil quoque gratius acceptiusue nobis contigiſſet, neque etiamnum contingeret, quam vt hiſce omnibus ſuperſedere potuerimus, quemadmodum vos etiam mox ab initio ad exoptatam pacem adhortati ſumus, tamdiu etiam nullas militares copias conſcripſimus, quouſque vos ipſi arma arripuiſtis &, bellum, ſubſequutamque innocentis ſanguinis profuſionem pacificis tranquilliſque mediis prætuliſtis. Cum igitur, vobis ipſis auctoribus. co vſque peruenire oportuerit, & apud vos adeo paternæ atque clementiſſimæ noſtræ admonitiones re ipſa nullum locum inuenerint, icicirco Deus Ter Optumus Maxumus nobis ciuſmodi media clementiſſime largietur, quibus innocentes Eccleſiaſtico-politicos ſubditos defendere, atque ſub vmbra alarum noſtrarum protegere poſſimus: imprimis cum eiuſmodi attentata omni Rationi, ipſi etiam naturæ, Decretis Conuentuum Prouincialium, omnibus conſuetudinibus, Iuribus, conſtitutionibus Prouincialibus, & compoſitioni inter eos SVB VNA, & SVB VTRAQVE, Litteriſque Maieſtatis Veſtris è diametro repugnent, aduerſentur, atque adeo à nullo ſanæ prudentiſque mentis viro probari laudariue queant.

Ad perturbatores deſtructoreſque pacis quod attinet, quos in ius vocare nolitis, ſed re ipſa, pro ipſorum merito, puniri caſtigariue petatis: æquum illud æſtumamus, & iſtiuſmodi tranſgreſſores Iure plectere noſtra ſtat ſententia. Quum vero, ex præſcripto omnis Rationis. iuriumque naturalium efficacia, nemo pro iſtiuſmodi hominibus haberi poſſit & debeat, prius quam de hiſce audiatur, conuincatur, & condemnetur; icicirco heic terminus hæreat: Vice verſa vero Priuilegia veſtra, iura, atque conſtitutiones Prouinciales ipſimet tolletis, & perniciosum admodum exemplum ſupra voſmetipſos, veſtros liberos & poſteros introducetis, id quod nos quoque, tamquam legitimus veſter Rex, qui pro Conſtitutionibus Prouincialibus, & Priuilegiis Veſtris iuramentum præſtitit, nullatenus probare, neque ad iſtas inconuenientias ſilere omnino poſſumus. Cumque in epilogo Veſtro eiuſmodi minas ſpiretis, quod nimirum extra Regni limites peregrina auxilia & protectionem contra noſtras vireis implorare neceſſum habeatis, illud ipſum omnibus in rebus iam modo ipſo facto præſtitiſtis: aſt certa infallibilique ſpe lactamur, nullum Chriſtianum Magiſtratum Veſtram intemperiem adprobaturum, imprimis cum cuilibet metuendum, vt ſub eodem prætextu ſimile, vel deteſtabilius etiam quiddam, à ſubditis ſuis experiri oporteat. Et hoc, loco Reſponſionis, vos, ad veſtram ad nos datam epiſtolam, latere noluimus. Viennæ 9 Iul. An. C. M. DC. IIXX.

CAPVT XX.

ORDINVM BOHEMIAE, AD LITTERAS CAESAREAE M. CONTRARIA EPISTOLA, SVB DATO Pragæ 19. Iul. A. C. M. DC. IIXX.

POTENTISSIME Inuictiſſimeque Romanorum Imperator &c. Cæſareæ V. M. Litteras, ſub dato 19. Iulii, proxime elapſo die Veneris, XIII. huius, acce-

pimus. Ad haſce Cæſareæ V. M. quam primum reſpondiſſemus: aſt Sereniſſimus Dominus Elector Palatinus Rheni inſignem quamdam legationem ad nos ablegauit, & neceſſaria, Cæſareæ V. M. huic Regno, adeoque vniuerſo Rom. Imperio admodum conducibilia negotia proponi curauit: quemadmodum etiam eius rei gratia ad inclytum Celſiſſimumque Dominum Septemuirum Saxoniæ noſtros Legatos miſimus, eiuſque reſponſionem ſingulas per horas auidiſſimo animo expectamus. Ex hac, aliiſq; ineuitabilibus de cauſſis ſubiectiſſimæ noſtræ Reſponſioni mora iniecta eſt, cuius tantillæ morulæ gratia Cæſarea V. M. gratioſiſſime nos excuſatos habeat.

Quamprimum igitur iſtas Cæſareæ V. M. ad nos exaratas Litteras debita cum Reuerentia accepiſſemus, ex iis ſemper lætum aliquod Remedium eorum, (quæ hactenus, inſtinctu malorum deprauatorumque aliquot Conſiliariorum, Cæſareæ V. M. Ordinum, SVB VTRAQVE, huius Regni hoſtium, in ludibriū Cæſareæ V. M. huiuſque Regni ſummum extremumque excidium & interitum ſuſcepta ſunt) ſpectauimus: aſt, proh dolor, contra omnem ſpem & expectationē noſtram, experiri neceſſum habemus, quod Cæſarea V. M. etiamnum paucas dumtaxat aliquot perſonas infidelium perniecioſorumque Conſiliariorum magis, quam vniuerſos Ordines, SVB VTRAQVE, Cæſareæ V. M. obſequentiſſimos ſubditos, quemadmodum & alia diuerſis ex locis communicata ſaluberrima Conſilia, foueat: econtra vero noſtra omniumque Ordinum SVB VTRAQVE, fideliſſima monita aduerſus propriam noſtram mentem intentionemque aliter explicet, pro comminatione æſtumet, idque ea potiſſumum de cauſſa, quod ſcilicet in nuperis ad Cæſaream V. M. datis Litteris mentionem fecerimus, ſi videlicet Cæſarea V. M. peregrinum quemdam exercitum in hoc Regnum introducere velit, tum vulgus ignobile monaſteria Eccleſiaſticoſque alios homines hoſtiliter inuaſurum, vbi ob innocentis ſanguinis profuſionem non nos, ſed multo potius is, qui peregrinum militem in Regnum hocce introduxiſſet, rationem reddere teneatur.

Illud vero ſincero obſequentiſſimoque ex amore erga Cæſaream V. M. tam ad oſtentationem beniuolentiſſimæ inclinationis, quam Ordines SVB VTRAQVE, erga Ordines SVB VNA, gerunt (quod ſcilicet ipſorum perniciem non exoptent, ſed, vice verſa, in Chriſtiana charitate atque Concordia cum illis viuere malint) factum eſſe omni aſſeueratione teſtamur. Verum enimuero Ordinum, SVB VTRAQVE, huius Regni, repetita ante ſaluberrima Cæſareæ V. M. humillime propoſita media proh dolor locum nullum inuenire potuerunt, verum econtra hoſtiles in hoc Regnum inuaſiones ſeueriſſime nobis interminantur: quum tamen multo potius ſperauerimus Cæſaream V. M. per alia conducibiliora remedia totam iſtam controuerſiam ad exoptatum finem perducturam, cumprimis quum Cæſarea V. M. noſtra Priuilegia, libertates, Maieſtatis Litteras, Prouincialium Conuentuum Decreta, & Ordinum SVB VTRAQVE, cum illis SVB VNA compoſitionem labefactare, multo minus tollere noluerit, ſed, vice verſa, auctoritate & exiſtimatione inſignes præcellenteſque Viros conſtituere voluerit, qui omnia in hoc Regno acta & actitata, loco Cæſareæ V. M. amice componerent. Quocirca Ordines hactenus indubiam infallibilemque ſpem conceperant, ipſorum grauamina hoc modo ſublata fore: aſt reipſa experimur

timur Cæſaream V. M. contra priorem ſuam clementiſſimam intentionem in vltimis hiſce litteris & hoc addi iuſſiſſe, quod videlicet dumtaxat perturbatores Patriæ, non quidem externo, ſed inquilino, in hoc Regno & S. R. Imperio, aliiſque Cæſareæ V. M. Prouinciis conſcripto milite caſtigare velit, quæ verba & ſeueras admodum comminationes, ex inſtinctu malorum Cæſareæ M. V. Conſiliariorum factas, liberi Ordines huius Regni SVB VTRAQVE, minime ſunt promeriti, quod videlicet, pro fideliſſimis obſequentiſſimiſque, cum oblatione Corporum & ſanguinis ſui proprii, Cæſareæ V. M. & toti laudatiſsimæ domui Auſtriacæ, fortunato infortunatoque tempore exhibitis beneficiis, meritis & officiis iſtiuſmodi gratiam iam reportare debeant: Rogant igitur Cæſaream V. M. iidem fidelisſimi Ordines, ne pro perturbatoribus Patriæ habeantur, ſed multo potius pro fidelibus ſynceris Bohemis, diuinæ veritatis amatoribus, Cæſareæ V. M. obſequentiſsimis ſubditis, & Patriæ dilectiſsimæ protectoribus contra omnes Prouinciarum vaſtatores, qui tam antea, quam etiamnum hodie cum infidelibus corruptiſsimiſque ſuis Conſiliis Cæſareæ V. M. Ordinum, huiuſque Regni extremam perniciem ſectantur atque meditantur, quem in finem etiam, vt videlicet hoc Regnum bello petatur, omnes ſuas actiones & conſilia eo conuertunt.

Quod autem Cæſarea V. M. nullo peregrino, ſed in hoc Regno, aliiſque, Cæſareæ V. M. ac S. R. Imperii Prouinciis conſcripto exercitu punire velit, eo ipſo mali conſiliarii, hoſtes noſtri, rectum intellectum Cæſareæ V. M. ſupra conſtitutionem Prouincialem præſtiti Iuramenti inuertendo deprauant, immo modo dictam Conſtitutionem Prouincialem turpiter ac malitioſe corrumpunt, illudque exinde extorquere volunt, cum Cæſareæ V. M. exercitus in eius atque S. R. Imperii Prouinciis conſcriptus fiet, ideo Cæſareæ V. M. eſſe licitum, vt hoc Regnum hoſtiliter inuadat, eiuſque ſubditos miſeros peſſumdet.

Quæ tamen conſequentia ipſis minime conceditur, inuerſa ſiquidem iſta ipſorum interpretatio Cæſareæ V. M. præſtito Iuramento è diametro repugnat, illud enim neutiquam requirit quod Cæſarea V. M. cum in eiuſdem, & S. R. Imperii Prouinciis conſcripto milite Regnum hocce, eiuſdemue miſeros ſubditos vexare, & Ordines perſeuera iſtiuſmodi media punire, ſed, vice verſa quod vniuerſam Regni Bohemiæ communionem, eiuſdemque Conſtitutiones, Iura, Priuilegia, ſtatuta, libertates, Iuriſdictiones, & omneis laudatiſſimas conſuetudines conſeruare, Regnum augendo locupletare, & omne illud, quod ad emolumentum incrementumque Regni Bohemici pertineret, præſtare debeat.

Aduerſatur inſuper iſta hoſtium falſa interpretatio Conſtitutioni Prouinciali, & vnumquemque pro Regni huis hoſte declarat, qui per vnicum etiam medium cum exercitu hoc Regnum hoſtiliter inuadere meditetur. In quo autem hæcce aduerſariorum portentoſa conſilia, & doloſæ technæ, cum Cæſareæ V. M. præſtito Iuramento & ſæpius nunc commemorata conſtitutione Prouinciali conueniant, id clementiſſimæ ac prudentiſſimæ Cæſareæ V. M. deliberationi humillimo cum obſequio relinquimus.

Cumque porro fiat mentio, quod Cæſareæ V. M. nihil gratius acceptiuſque contingat, quam vt iſta grauamina vtrimque tollerentur, hac tamen addita cautela, ſi, ex impulſu Ordinum, innocentes Eccleſiaſtico-politici ſubditi

 forſitan

forſitan lædantur, tum Cæſaream ipſius M. ipſos defenſuram atque protectu-ram: icirco Inuictiſſime Imperator, Rex, atque Domine clementiſſime, Cæſareæ V. M. in ipſa rei veritate ſignificamus, ſi ſiniſtras iſtas opiniones & mala conſilia pernicioſorum improborumque hominum poſtponere, & econtra, fideliſſimorum Cæſareæ V. M. ſubditorum beniuolentiſſimas intentiones, ſaluberrimaque ſæpius in medium prolata media clementiſſime perpendere dignaretur, hoſtiles tum in hoc Regnum impreſſiones minime fore neceſſarias, ſed exinde non dumtaxat Cæſareæ V. M. & huic Regno, verum etiam aliis Cæſareæ V. M. Prouinciis infinitas vtilitates ſua ſponte profuturas.

Non neceſſarium eſt inſuper, quod Cæſarea V. M. Eccleſiaſtico-politicorum hominum ergo, ſingulares vireis bellicas Prouinciis, ad earumdem defenſionem, immittat: ſiquidem Ordines SVB VTRAQVE, numquam ſibi in animum induxerunt, neque etiamnum hodie inducunt alteram partem SVB VNA; vel alios ex ipſorum medio, qui in vera charitate atque concordia pacifice eum ipſis viuere volent, vel lædere, vel iiſdem minimum etiam damnum inferre.

Inter alia porro hancece in Cæſareæ V M. Litteris Reſponſionem reperimus, Ordinum intentionem videlicet omni rationi, omni naturæ, Decreto Conſtitutionis Prouincialis, Sanctioni, Iuri, ipſi Conſtitutioni Prouinciali, & initæ inter Ordines, SVB VNA & SVB VTRAQVE, compoſitioni, Maieſtatis etiam Litteris expreſſe aduerſari, & à nemine ſanæ mentis probari approbariue poſſe.

Ex quibus omnibus manifeſtiſſime etiam cognoſcimus, quod ſupra dicti improbi conſiliarii & inimici noſtri Cæſareæ V. M. perſuadere conentur, omne illud, quod ipſimet aduerſus Deum, Cæſaream V. M. propriam ſuam conſcientiã, intellectum, Conuentus Prouincialis Decreta, Statuta, Iura, Prouinciales conſuetudines, compoſitionem inter Ordines, Sub Vtraq; & SVB VNA, contra Maieſtatis Litteras, veram infucatamque concordiam, vniuerſalem pacem, & Cæſareæ V. M. ſupra nos fideliſſimos eius ſubditos pacificum imperium fecerunt (quod maxime à nemine, bonam conſiderante conſcientiam, rerumque iſtarum experto adprobari nequit) in nos fideles Ordines SVB VTRAQVE retorſiue reiecſſe, noſtramque beniuolentiſſimam intentionem aliter atque aliter explicaſſe. Quomodo vero illud cum ipſa rei veritate, & expreſſa littera nobis, in puncto Religionis, datarum conceſſarumue Maieſtatis Litterarum, conſtitutione Prouinciali, Compoſitione, & Prouincialis Conuentus conſenſu (quod per ſe liquidum, clarum, manifeſtumque eſt, & friuolis inuerſis ipſorum interpretationibus ne latum quidem vnguem cedet) conueniat, id denuo Cæſareæ V. M. & cuilibet ſanæ mentis prudentique viro ad diiudicandum in medio relinquimus. Dum quoque Cæſarea V. M. clementiſſime æquum eſſe autumet, vt turbatores pacis publicæ promerita pœna plectantur, attamen ne quiſpiam pro huiuſmodi nauci & ſeditioſis hominibus habeatur, priuſquam de hiſce ordinario modo auditus, conuictus, atque condemnatus fuerit. Ad illum articulum, Inuictiſſime Imperator, Rex, atque Domine clementiſſime, Cæſareæ V. M. humillima cum deuotione reſpondemus: ſi nimirum illud ipſum Ordinibus SVB VTRAQVE contigiſſet, vt ad tam multifarias ipſorum multis nunc ab annis tam in Vniuerſalibus Prouincialibus Conuentibus, quam extra eoſdem, per Ordinarios.

dinarios Defenſores, aliaſque præcipuas perſonas, factas preces, ordinario modo auditi, & non per epiſtolam quamdam, quæ ſub Cæſareæ V. M. nomine, ex falſa fictaque relatione pernicioſorum Conſiliariorum, Cæſareæ V. M. & noſtrorum hoſtium, Viennæ data fuit, inaudita cauſſa, contra omne Ius & æquitatem condemnati fuiſſemus, neque inimici etiam officium defenſorium (ad conſeruandas, liberi Religionis exercitii ergo, datas Maieſtatis Litteras, Decreta Prouincialia, compoſitionem Ordinum SVB VTRAQVE, & SVB VNA) aliaque ſalutaria media nobis ſubtraxiſſent, Ordinibuſque nullam violentam remoram inieciſſent, omnis iſta ſubſequuta intemperies procul omni dubio declinari euitatique potuiſſet.

Quoniam autem illegitima condemnatio legitimæ audientiæ prælata fuerit, hoſtes etiam noſtri, iactabundi quaſi, grauiſſimas minas ſpirauerint, quod videlicet noſtri iudices, & aliquot ex noſtro medio capita ſaltatura forent, atque adeo liberum Religionis exercitium coarctarint, Maieſtatis Litteras, compoſitionem, Prouincialiſque Conuentus conſenſum debilitare, & funditus quaſi euellere atque extirpare conati fuerint, cum tamen modo, immo ſæpius nunc commemoratæ Maieſtatis Litteræ & noſtra compoſitio vnumquemque, qui nobis remoram aliquam iniicere conatetur, tamquam communis pacis perturbatorem publice declaret, & Prouincialis cõſtitutio Ordinibus poteſtatem faciat, vt in perturbatores publicæ pacis abſque vllo iudiciali proceſſu, ſeuere admodum animaduertant &c.

Iccirco hac, aliiſque de cauſſis, minime conuenit, vt cum iſtiuſmodi communis pacis violatoribus, Cæſareæ V. M. totiuſque Prouinciæ hoſtibus, nôſmet in quopiam iudiciali proceſſu immiſceamus: & ita contra ipſos reipſa ab exequutione, iuxta Conſtitutiones Prouinciales, & permulta tam in hoc Regno, quam aliis etiam in locis, conſueta, vſitata, vſurpataque exempla, ad futuram admonitionem improborum, malorumque hominum, proceſſimus: quo ipſo facto Priuilegia noſtra minime debilitauimus, ſed multo magis confirmauimus, nobiſque noſtriſque liberis & poſteris nullum odioſum exemplum rellinquimus: Cæſareæ V. M. iuramentum vero eo ipſo noſtro facto firmatur, non infirmatur.

Quod autem in Cæſareæ V. M. epiſtolæ epilogo affirmetur, quaſi verba noſtra minas ſpirent, dum ſonant: peregrinum auxilium implorare neceſſum habuimus &c. Licet vero illud diuerſis in locis quæſiiſſemus, confidere atque ſperare tamen Cæſaream V. M. nullum Chriſtianum Magiſtratum indecentes hoſce (hæc Cæſareæ V. M. verba formalia) Ordinum Bohemicorum conatus approbaturum, cum quilibet metuere neceſſum habeat quod ſimile, vel etiam deteſtabilius quidpiam à ſuis ſubſiditis aliquando experiri cogatur.

Pro hac obiectione Ordines huius Regni, SVB VTRAQVE, Omnipotenti altiſſimoque Deo confidunt, quod nihil indecenter atque incongrue contra Cæſaream V. M. attentauerint: ſummo ſtudio enim hactenus eo adlaborarunt, & magna induſtria in id vnice incumbunt, ne videlicet quidpiam ad læſionem diuini nominis, Cæſareæ V. M. atque Reputationis, neque quod à cæteris hominibus adprobari non poſſet, inchoarent: quo in legitimo etiam ipſorũ propoſito hactenus ab omnibus impediti permanſerunt, & vlterius, Deo volente, adhuc permanebunt.

 Quum

Quum vero, præter omnem ſpem & expectationem, hoſtilis quidam in hoc Regnum impetus fieri debeat (quod tamen, vti humillime confidimus, Cæſarea V. M. ſatis mature prohibebit) nihilominus tamē Ordines Deo Ter Optumo Maxumo, (qui cumprimis, tamquam iuſtus Iudex atque protector ſuorum vere Credentium, in hac ſua propria cauſſa pro nobis fortiter dimicabit) iterum atque iterum vnice confidunt, ipſum eiuſmodi humana auxilia & media clementiſſime ipſis largiturum, quibus Religionis patriæque hoſtibus maſcule ſeſe obponere queant. Pari modo Chriſtiano quoque Magiſtratui, ſi iuramentum, fidelibus ſuis ſubditis præſtitum, decenti more perpendat, per illud ipſum auxilium, quo nobis in tam iuſtiſſima cauſſa præſto eſſe poſſit, à ſuis ſubditis, ſi modo omne promiſſum etiam reipſa ſeruaretur, nihil periculi omnino metuendum foret.

Confidimus tamen, & ſimul Cæſaream V. M. humillime rogamus, vt, poſthabitis pernicioſiſſimis iſtis Conſiliariis, fideliſſimum, candidiſſimum, perneceſſarium, atque adeo ineuitabile hocce Ordinum huius Regni propoſitum clementiſſime adprobare, Cæſareo-Regiam auctoritatem interponere, & nos ratione huic Regno præſtiti Iuramenti, contra improbos iſtos conſiliarios & pernicioſos communis pacis turbatores (qui ad omnem iſtiuſmodi diſcordiam, intemperiem, atque adeo omne malum pernicioſiſſimis deteſtabilibusque ſuis conſiliis anſam occaſionemque præbuerunt) clementiſſime tueri atque defendere ne dedignetur, quo citius huic intemperiei obuiam iri, & hoc Regnum, tamquam præcipuum membrum S. R. Imperii, ſub auſpicatiſſimo feliciſſimoque Cæſareæ V. M. Imperio, vna cum ſuis Priuilegiis, in conſtanti inuiolabilique pace ſartum tectumque conſeruari queat. Id quod Deo Ter Optumo, adeoque toti S. R. Imperio gratiſſimum acceptiſſimumque erit officium, eoque ipſo Cæſareæ V. M. corona Cæſarea magis magiſque confirmabitur.

Quoniam etiam Cæſarea V. M. vti ſupra commemorauimus, clementiſſime promiſerit, certos quoſdam auctoritate & exiſtumatione præſtantes viros, ceu Commiſſarios, abſque vlla mora conſtituere, qui omne illud, quod hactenus in hoc Regno accidiſſet, loco ac nomine Cæſareæ V. M. per decentia ordinaria media ad exoptatum finem perducerent, (quemadmodum, abſque omni dubio, Cæſarea V. M. à ſereniſſimis Dominis Electoribus, Palatino atque Saxone, peramice, ad idem faciundum, adhortata fuit, nos quoque ab Inluſtriſſimo modo commemorato Domino Septemuiro Palatino ad Rhenum per inſignem ſuæ Celſitudinis præſentem legationem exhortati fuimus, & ſereniſſimi Domini Electoris Saxoniæ clementiſſimam Reſolutionem, per noſtros delegatos in reditu indies expectamus) eo ipſo ſane nihil nobis contingeret exoptabilius.

Si igitur Cæſareæ V. M. ſaluberimum hocce medium arriſerit, & abſque vlla mora in effectum deduci curauerit, vti nos Ordines hactenus humillime ſperauimus, ſperamuſque adhuc hodie, procul omni dubio breui tempore omnibus noſtris Priuilegiis, tam in Religionis, quam politiæ negotio, conſtantiſſimaque pace gaudebimus, adeoque per diuinum auxilium, mediatoribus iſtis præſtantiſsimis Commiſſariis Cæſareis (probatæ fidei viris, non Cæſareæ V. M. Ordinumque hoſtibus) omnis iſta exorta intemperies atque diffidentia vtrimque tolletur.

Sin

Sin vero, vice verſa, Cæſarea V. M. præter omnē ſpem expectationemque noſtram, contra exoptatam pacem, vti hactenus accidit, ſeſe à commemoratis improbis corruptisque conſiliariis impoſterum quoque ſeduci paſſa fuerit, & econtra ſummam beniuolentiam Ordinum, Cæſareæ V. M. fideliſsimorum ſubditorum, aliaque ſincera præſtantiſsimorum virorum conſilia, poſtponere atque negligere voluerit, Ordines tum iterum atque iterum coram Deo Ter Optumo Maxumo, omnique mundo, proteſtantur teſtanturue, ſi, quod tamen idem Deus clementiſsime auertat, perniciofius quiddam ſubſequuturum ſiet, nos tum ab omni culpa immunes, liberique eſſe volumus: vice verſa vero Cæſarea V. M. omneſque, illi, qui hactenus ad iſtiuſmodi perniciofiſsima conſilia & ſubſequuta attentata, anſam occaſionemque præbuerunt, & à peſtifero ſuo propoſito etiamnum hodie minime deſiſtunt, coram Deo Ter Optumo Maxumo omnique mundo eorum omnium rationem reddere tenebuntur.

Quæ nunc igitur Cæſareæ V. M. clementiſsima ſiet Voluntas atque intentio, eius rei quamprimum, vti humillime rogamus, elementiſsime certiores fieri cupimus. Dabantur in Pragenſi arce XIX. Iulii A. C. M. DC. IIXX.

CAPVT XXI.

ORDINVM AVSTRIACORVM AD CAESAREAM MAIEST. MONITORIALES LITTERAE.

POſtquam Ordines Auſtriaci periculoſum in Regno Bohemiæ exortum motum aliquanto maturius perpendiſſent, ad Cæſaream M. ſequentes monitoriales Litteras ablegari curarunt.

Ad motum Bohemicum, quod attinet, grauis adhuc de eodem inſtituitur deliberatio atque diiudicatio, quoniam vna, atque altera pars nondum ſufficienter audita, & Cæſarea M. eius rei gratia ſingularem inquiſitionis cognitionem inſtituere intenta eſt. Poſito autem, (ſed non conceſſo) Ordines, SVB VTRAQVE, eſſe conuictos, & pro rebellibus declaratos: nihilominus tamen re ipſa depræhenditur, Cæſareæ M. adeoque toti illius laudatiſsimæ Domui Auſtriacæ nihil perniciofius, & quod magis in Cæſareæ S. M. contemptum ludibriumque vergat, fuiſſe perſuaſum, quam quod arma contra Bohemos ſumpſerit.

Quamuis enim Cæſarea M. certam victoriam in manibus quaſi habere autumet, attamen nihil amplius lucratur, quam quod antea ſuum fuit: qua de cauſſa illud etiam nullum lucrum nuncupandum, ſiquidem illud ante victoriam illæſum permanet, poſtea vero vaſtatum corruptumque, iterum ad ipſius manus peruenit: immo Cæſarea M. ipſa per grandes militarium copiarum conſcriptiones introductionemque Hungarorum non ſolummodo amœniſsimum florentiſsimumque inter omneis Auſtriacas Prouincias Regnum deuaſtat, de quo (ad inſignes eius opeis potentiſsimumque titulum quod attinet) etiam Rex Hiſpaniarum, vel alii in Europa potentiſsimi Principes minime gloriari, vel, vrgente neceſsitate, præualere poſſunt: ſed vice verſa aliis quoque ſuæ M. C. Prouinciis tam grauem intolerabilemque incommoditatem infert, quibus ſe ipſam

pſam omnibus mediis,ad proprium ſuum, Hungaricorum,aliorumque limitum perneceſſarium ſubſidium pertinentibus, omnibus modis deſtituit: Hac namque conditione ex Bohemia nullos prouentus percipiet, & Bohemicæ incorporatæ Prouinciæ propriæ ſuæ defenſionis inſtitutione excuſando ſeſe tuebuntur. Ex Hungaria paruum ſane C. M. emolumentum capit, abſque auxilio enim hæreditariarum ſuarum Prouinciarum ægre fineis (Hungariæ) tuetur, vt iam taceamus quod in iſta corona Regiam ſuam reſidentiam figere neceſſariamque ſuſtentationem inibi percipere debeat. Auſtriacæ Prouinciæ per periculoſas iſtiuſmodi militum conſcriptiones, tranſitus, diribitoria, aliaſque, quas bellum parit, incommoditates, exſuguntur, adeovt Cæſarea S. M. eius rei gratia nullum Conuentum Prouincialem celebrare poſſet. Durante irrequieta iſta intemperie nulla ex S. R. Imperio ſperanda ſubſidia, bonaque Cameræ & reditus iſto in bello detinentur: ex omnibus itaque regnis & Prouinciis Cæſarea S. M ne oboli quidem pretium redituum loco, vel minimum etiam medium ad Maieſtatis ſuæ proprium, Turcorum finium, vel continuandi inchoati belli ſubſidiũ, percipere poterit. Ante hæc quidem tempora fides prævalebat, quæ tamen hodierno tempore, proh dolor, ob notoria grandia debita, prouinciarumque exhauſtionem, omnino euanuit, corruitque eo magis adhuc indies, quam diu iſtiuſmodi conſcriptiones, & pericula bellicã durabunt.

Ad continuationem belli autem quantum fidei in externa peregrinaque auxilia collocandum ſiet, id priora tempora ſatis ſuperque teſtantur, & de iiſdem Glorioſiſſimus Romanorum Imperator Maximilianus, ipſiuſque Domini Anteceſſores non vna dumtaxat vice maxumopere conqueſti, eorumdemue vanitatem experti ſunt: Circumſtantiæ inſuper teſtantur exteros, cum iſtiuſmodi conceſſionibus auxiliorumque contributionibus ſuis, ad continuandos, qui neceſſario requiruntur, belli ſumptus, ob redituum prouentuumque ſuorum exilitatem minime ſufficere, vel tamen, ſi ſufficiant, longam moram nectere. Sin igitur C. S. M. manipulo peccuniæ ad tam infeſtum bellum ſeſe flecti patiatur, in perſoluendo autem militi ſtipendio poſtmodum hæreat, vniuerſum denique debitorum onus Prouinciis incumbit, quæ tamen alias adeo oneratæ, &, per pparationes iſtas bellicas, vaſtatæ ſunt, vt immerenter, vna cum ſua Cæſ. M. ad maledictionẽ perniciemque multorum honeſtorum Chriſtianorum hominum, qui dicto modo bonis ſuis ita priuantur, funditus interire neceſſum habeant. Sed, procul omni dubio, quidam ſibi imaginantur Cæſaream S. M. per promeritam Bohemorum mulctam, bonorumque confiſcationem damnum ſuum reſarcire poſſe, exemplo Cæſaris Rudolphi II. & Confiſcationis Poppelianæ, aliorumque condemnatorum Bohemicorum virorum Iluſtrium: aſt, quiſquis ille ſiet, toto cœlo errat: res enim iſta ad Ordines minime ſpectabat, ſed iure, non bello, agebatur, neque ad litis iſtius deciſionem Cæſareæ M. ſumptus requirebantur: hocce motu vero res potentes admodum Ordines, & inſignem nobilitatem tangit. Cæſareæ S. M. inſuper militarium copiarum conſcriptiones ſunt difficiles, nec tanta etiam victoria excreſcentes iſtos ſumptus perſoluere potis eſt, nulla ſiquidẽ victoria, qualis qualis etiã illa ſiet, monarchæ cuidam opes, ſed tantum territoria & regalia parit, quæ hoc in loco alias Cæſareæ S. Maieſt. debentur, pecunia vero remanet penes populum, Capitaneos, miniſtros, alioſque officiaſeis &c.

Rex

Rex Ferdinandus A. C. M. D. XLVII. & XLVIII. Bohemos debellabat, magisque quam Domini Anteceſſores ſui antehac fecerant: licet vero quamplurimæ, immo potiores familiæ eo tempore condemnarentur, nihilominus tamen bellum non plus vtilitatis conferebat, quam victoria prodeſſet: Cæſareæ M. S. miniſtri ſiquidem, qui tum temporis circa M. S. erant, fiebant locupletes, debita Cæſareæ S. M. vero adeo in immenſum creſcebant, quod poſtmodum omne lucrum iterum ad Bohemos redierit, adeo vt, poſtquam ipſis priuilegia ſua adempta fuerint, eadem magis, quam maiorum ſuorum temporibus, corroborata confirmataque ſint.

Equidem Cæſareæ S. M. tamquam prudentiſſimo Domino, debitorum intolerabilia plane onera hactenus ſummopere curæ cordique, fuerunt, & in proximo Conuentu Prouinciali, certos quoſdam delegatos ad deliberationem iſtam dari petiit: verum prædicta iſta debitorum onera adeo late ſeſe extenderunt, vt vix vlla ad perſolutionem media excogitari poſſint, niſi conſtans pax atque firma concordia hiſce in Prouinciis certam quamdam viam præmonſtrauerint. Si igitur Cæſarea S. M. nunc difficilimis copiarum militarium conſcriptionibus, periculoſiſſimiſque præparationibus bellicis (ſingulis menſibus ad minimum C C. florenorũ M. conſtantibus) ſeſe immiſcere debeat, Prouinciis ſane exhauſtis viroque deſtitutis, Cæſarea S. M. ex oneribus iſtis ſeſe numquam extricare poterit, & vere aureo hamo piſces cæperit, vbi metuendum omnia bona Cameræ, ciuitates atque Prouinciàs peregrinorum Principum Dominio ſubiectas, atq; adeo prorſus a laudatiſſima domo Auſtriaca auulſas iri: quæ tamen omnia præcaueri poſſent, ſi Cæſarea S. M hoſce in Regno Bohemiæ exortos motus abſque vi armorum iterum compoſuerit.

Nunc vero extremum, extra præparationem iſtam bellicam, Cæſareæ S. M. laudatiſſimæque Domui Auſtriacæ, metuendum imminenſque periculum multo pluris æſtumandum: ad inſtans enim bellum conatus ac præmeditata conſilia ſemper ſpecioſa atque acceptabilia, initium facile, medium graue laborioſumque, exitus vero incertus eſt: Cæſarea S. M. in adeo decrepita ſenectute periculoſis morbis obnoxia ſolummodo quiete indiget, & curam, irrequietam vitam ac innumeras moleſtias, quæ in iſtiuſmodi exercitiis bellicis ineuitabiles, abſque familiarium morborum auctione vitæque abbreuiatione, declinare minime poſſet. Sin igitur Cæſareæ S. M. (quam Deus Ter Optumus Maximus adhuc diu florentem incolumemque conſeruet) ſub iſtis motibus fatalis quiſpiam caſus accidat, certo certius coronam iſtam Bohemicam omnino à domo Auſtriaca tranſlatam iri: à multis ſiquidem annis hactenus (vt heic minime ſilentio inuoluamus, quæ ſæpius in Bohemia à fide digniſſimis honeſtiſſimiſque hominibus audita ſunt) binæ Religiones, cumprimis Euangelica, in omnibus ferme Prouinciis palmam obtinens, ſupra tardas expeditiones aulicas, viles ac nauci pretii effectus, derogationem Priuilegiorum, inæqualem ſupe: & inferiorum officiorum diſtributionem, intolerabilia iudicia & ſententias, periculoſos Proceſſus in Prouincialibus Conuentibus, ſuperbiam, falſitatem & auaritiam Regentium, audaciam Eccleſiaſticorum, contemptum metuendamque oppreſſionem Euangelicorum, magnam diffidentiam, clandeſtinam impatientiam & curam priuationis bene recuperatarum iuriſdictionum &c. conqueſti ſunt: acerrima in-

ſuper in Auſtriacis & Styriacis Prouinciis contra eoſdem (Euangelicos) Romano-Catholicorum attentata, illos ipſos terruerunt; qui, dum hactenus ſalutaria media onerumque iſtorum ſubleuationem à Cæſarea S. M. auide expectarunt & implorarunt, eo magis à Cæſareis miniſtris oppreſſi ſunt, & in hodiernum etiam diem grauiter immo plus, quam antea, adhuc premuntur. Summa quoque aſperitas olim Regis Ferdinandi, ſeueræ actiones Archiducis Calori, inſperatæ & potentes admodum incurſiones Archiducis Leopoldi, ſuſpecta facta Regis Ferdinandi, Archiducum Maximiliani & Alberti (qui hac in controuerſia mediatores eſſe debebant) auxilia bellica, omniumque iam commemoratorum Dominorum Conſiliariorum graues minæ & calumniæ, omnem ferme confidentiam è cordibus ipſorum radicitus quaſi euulſerunt, & vti adparet; Bohemi, vel reformationem vel mutationem meditantur: quamobrem omnia paterna manſueta media abſq; periculoſiſſimo armorum ſtrepitu in tempore, & maturè ſatis excogitanda.

Ad deſignationem coronationemque Regis Ferdinandi quod attinet, iſto fulcro ſane nemo nitatur: ſæpius enim in Hungaria, Bohemia, aliiſque, Prouinciis accidit, vt, viuentibus etiamnum ſuis Regibus, Principibus atque Dominis, nominati, electi, atque coronati ſucceſſores aliis cedere neceſſum habuerint: Quocirca omnes ad diffidentiam anſam occaſionemque præbentes cauſſæ ſummopere euitandæ, ne paruum, nupero tempore magna cura & moleſtia recuperatum, impoſterum facilima ſane incuria toti laudatiſſimæ Domui Auſtriacæ iterum amittatur. Similis quoq; conſideratio in perſequenda victoria coincidit: Cæſarea S. M. namque, ope & auxilio totius laudatiſſimæ Domus Auſtriacæ, magnas quidem vireis & exercitatos belli duces comparare poteſt: id igitur coronæ Bohemicæ non contemnendum damnum inferre queat. Si vero Deus Ter Optumus Maxumus, vti plerumque fieri aſſolet (fortuna namquè vitrea eſt, cum ſplendet frangitur) Cæſareæ S. M. forſitan infortunium immiſerit, & manum retraxerit, tum communiones, priuatiq; homines, æque, ceu potentes principes & monarchæ, modum ſeruare neſciunt: metuendum ſiquidem eos ipſos non dumtaxat Prouincias hoſtiliter inuaſuros, verum etiam proprium naturalemque ſuum Dominum prorſus omnino amiſſuros, alterius Domini tutelæ atque protectioni ſeſe ſubmiſſuros, & prius Regimen numquam ſane iterum admiſſuros.

Rex iccirco non minimo in periculo verſatur, vincantur Bohemi, vel non vincatur. Si enim vincantur, in pernicioſiſſimam deſperationem incidunt, quam quiſlibet monarcha cane peius & angue vitare debet; ne eidem idem accidat, quod olim Romanorum Imperatori Sigiſmundo contigit, qui omnibus, Romani pontificis, S. R. Imperii, Archiducis Alberti, Dominorumque fratrum ſuorum coniunctis viribus auxiliaribus à paruo quaſi Huſſitarum manipulo victus ac fugatus eſt: vel idem, quod Balduino, Gottofredi Boullionæi ducis fratri germano, qui M. C C. viris, Coliphū vna cum XXIX M. militibus ſuperauit: vel, quod Lodoico, vltimo Flandriæ Comiti, qui, dum aliquando rebelles ſuas gentes domare, armiſque ad priſtinam obedientiā reducere deſtinaſſet, ciuitatum inquilinis etiam grauiter interminatus eſſet, vt videl. facta deditione, arma deponere, apertis capitibus, flexis genibus, laqueum circa collum geſtantibus, clemen

mentiam vel inclementiam prædicti Comitis expectare debeant, pari modo ipſe victus eſt: ii enim (ſubditi) ceu rabidi lupi, in deſparationem verſi, numero V. M. in Comitem ſummum impetum fecerunt, eidemq; X L. militum M. trucidarunt.

Similiter & omnibus temporibus infinita innumerabiliaque exempla reperiuntur, quod in omnibus ferme Prouinciis, præſertim vero bellis Hungaricis, paruæ copiæ magnam maioremque militum manum feliciter vicerint, adeo vt Magnates viribus ſuis non admodum confidere debeant. Malum hocce aliud malũ cumulat: Cæſareæ enim S. M exercitus plerumque non pſolutus eſt, adeoque facilime ad ſeditionem inclinare poſſet: ſin enim ſtipendiis defraudatus fuerit, Cæſarea S. M. tum miniſterio ſuo in anguſtiis minime ſecura eſt, ſed milites plerumque, defectu ſtipendiorum, hoſti ſuam operam addicere ſolent, id quod in ſummum Cæſareæ S. M. periculum, damnum, atque detrimentum vergeret.

Porro quoque probe conſiderandum eſt quod miſeri agricolæ, à militibus male tractati, ſpoliati, & ad extremam inopiam redacti, omniaq; adeo extrema paſſi, ex deſperatione inſurgere, &, præſertim cũ ipſi egeant, & nihil amplius militi erogare queant, arma arripere poſſint: quo facto nihil certius ſperandum quam finitimos vna cum ipſis, Bohemis, cum ſummo tam S. M. Cæſareæ, eiuſdemue fideliſſimarum Prouinciarum, quam ipſorum etiam Bohemorum periculo, ſeſe coniuncturos, & generalem quemdam motum ſeditionemque excitaturos. Quod itaque hæc noſtra cura, ob Bohemiæ coronam ſuſcepta, non cõtemnenda ſiet, id priora tempora caſuſque nobis liquido præmonſtrãt, quibus Bohemi tertia etiamnum vice, rellicta laudatiſſima domo Auſtriaca, aliis capitibus ſeſe ſubmiſerint. I. Poſt mortem Regis Rudolphi II. A. C. M. CCC VII. II. Poſt Ducem Fredericum, cognomento Pulchrum A C. M. C C C. IX. vbi per C X X. ſub Comitum Lucemburgenſium imperio permanſerunt. III. Poſt mortem Regis Ladiſlai A. C. M. C C C C. L VIII. Parumque ſane abfuit, quod non etiã vice nunc quarta, poſt mortem Lodoici A. C. M. D X X X. Ferdinandus Romanorum Imperator ab Electore Saxoniæ, & duce Bauariæ, Regno pulſus fuerit.

Ex quibus omnibus Meridiana etiam luce clarius adparet, quam facilime florentiſſimum adeo Regnum à laudatiſſima iſtiuſmodi domo deriuari, quamque difficilimè iterum recuperari poſſit, etiam eo potiſſimum ipſo tempore, quo pacta, adfinitates, & ipſe ſanguis, iuxta iſtiuſmodi electionem, quæ tamen ex familia minime procedit, magnã ad ſucceſſionem acceſſionem præparare potuerunt. Hocce tempore autem, vbi prætenſio ad Regnum vnice & ſolummodo in libera Ordinum electione conſiſtit, & imposterum non amplius ad certam quamdam domum ſiue familiam alligata eſt, (in quam etiam illi ex laudatiſſima domo Auſtriaca exorti Reges, datis de ſeſe litteris Reuerſalibus, conſenſerunt, & eo ipſo facto Iuri ac iuriſdictioni ſuæ quaſi renunciarunt) ſub iſtiuſmodi graui iactura ad Regnum illud recuperandum parua ſane ſpes ſupereſſet, cum corona iſtiuſmodi ſane capita reperire poſſet, quæ non ſolummodo alienam potentiam minime veritura, verum etiam adeo pinguem offam ſibi difficilime iterum ex faucibus extorqueri paſſura eſſent.

Cumque, vti habetur in prouerbio, nulla calamitas ſiet ſola, ſed malum plerumque ſequatur & alterum, ideo penes periculum Bohemicum, periculum etiam Hungaricum in promptu eſt. Quamprimũ enim Romano-Catholici Cæ-

pimus. Ad haſce Cæſareæ V. M. quam primum reſpondiſſemus: aſt Sereniſſimus Dominus Elector Palatinus Rheni inſignem quamdam legationem ad nos ablegauit, & neceſſaria, Cæſareæ V. M. huic Regno, adeoque vniuerſo Rom. Imperio admodum conducibilia negotia proponi curauit: quemadmodum etiam eius rei gratia ad inclytum Celſiſſimumque Dominum Septemuirum Saxoniæ nostros Legatos miſimus, eiuſque reſponſionem ſingulas per horas auidiſſimo animo expectamus. Ex hac, aliiſq; ineuitabilibus de cauſſis ſubiectiſſimæ noſtræ Reſponſioni mora iniecta eſt, cuius tantillæ morulæ gratia Cæſarea V. M. gratioſiſſime nos excuſatos habeat.

Quamprimum igitur iſtas Cæſareæ V. M. ad nos exaratas Litteras debita cum Reuerentia accepiſſemus, ex iis ſemper lætum aliquod Remedium eorum, (quæ hactenus, inſtinctu malorum deprauatorumque aliquot Conſiliariorum, Cæſareæ V. M. Ordinum, Svb Vtraqve, huius Regni hoſtium, in ludibriũ Cæſareæ V. M. huiuſq; Regni ſummum extremumque excidium & interitum ſuſcepta ſunt) ſperauimus: aſt, proh dolor, contra omnem ſpem & expectationẽ noſtram, experiri neceſſum habemus, quod Cæſarea V. M. etiamnum paucas dumtaxat aliquot perſonas infidelium pernicioſorumque Conſiliariorum magis, quam vniuerſos Ordines, Svb Vtraqve, Cæſareæ V. M. obſequentiſſimos ſubditos, quemadmodum & alia diuerſis ex locis communicata ſaluberrima Conſilia, foueat: econtra vero noſtra omniumque Ordinum Svb Vtraqve, fideliſſima monita aduerſus propriam noſtram mentem intentionemque aliter explicet, pro comminatione æſtumet, idque ea potiſſumum de cauſſa, quod ſcilicet in nuperis ad Cæſaream V. M datis Litteris mentionem fecerimus, ſi videlicet Cæſarea V. M. peregrinum quemdam exercitum in hoc Regnum inrroducere velit, tum vulgus ignobile monaſteria Eccleſiaſticoſque alios homines hoſtiliter inuaſurum, vbi ob innocentis ſanguinis profuſionem non nos, ſed multo potius is, qui peregrinum militem in Regnum hocce introduxiſſet, rationem reddere teneatur.

Illud vero ſincero obſequentiſſimoque ex amore erga Cæſaream V. M. tam ad oſtentationem beniuolentiſſimæ inclinationis, quam Ordines Svb Vtraqve, erga Ordines Svb Vna, gerunt (quod ſcilicet ipſorum perniciem non exoptent, ſed, vice verſa, in Chriſtiana charitate atque Concordia cum illis viuere malint) factum eſſe omni aſſeueratione teſtamur. Verum enimvero Ordinum, Svb Vtraqve, huius Regni, repetita ante ſaluberrima Cæſareæ V. M. humillime propoſita media proh dolor locum nullum inuenire potuerunt, verum econtra hoſtiles in hoc Regnum inuaſiones ſeueriſſime nobis intermінantur: quum tamen multo potius ſperauerimus Cæſaream V. M. per alia conducibiliora remedia totam iſtam controuerſiam ad exoptatum finem perducturam, cumprimis quum Cæſarea V. M. noſtra Priuilegia, libertates, Maieſtatis Litteras, Prouincialium Conuentuum Decreta, & Ordinum Svb Vtraqve, cum illis Svb Vna compoſitionem labefactare, multo minus tollere noluerit, ſed, vice verſa, auctoritate & exiſtimatione inſignes præcellenteſque Viros conſtituere voluerit, qui omnia in hoc Regno acta & actitata, loco Cæſareæ V. M. amice componerent. Quocirca Ordines hactenus indubiam infallibilemque ſpem conceperant, ipſorum grauamina hoc modo ſublata fore: aſt reipſa experimur

timur Cæſaream V. M. contra priorem ſuam clementiſſimam intentionem in vltimis hiſce litteris & hoc addi iuſſiſſe, quod videlicet dumtaxat perturbatores Patriæ, non quidem externo, ſed inquilino, in hoc Regno & S. R. Imperio, aliiſque Cæſareæ V. M. Prouinciis conſcripto milite caſtigare velit, quæ verba & ſeueras admodum comminationes, ex inſtinctu malorum Cæſareæ M. V. Conſiliariorum factas, liberi Ordines huius Regni SVB VTRAQVE, minime ſunt promeriti, quod videlicet, pro fideliſſimis obſequentiſſimiſque, cum oblatione Corporum & ſanguinis ſui proprii, Cæſareæ V. M. & toti laudatiſsimæ domui Auſtriacæ, fortunato infortunatoque tempore exhibitis beneficiis, meritis & officiis iſtiuſmodi gratiam iam reportare debeant: Rogant igitur Cæſaream V. M. iidem fideliſsimi Ordines, ne pro perturbatoribus Patriæ habeantur, ſed multo potius pro fidelibus ſynceris Bohemis, diuinæ veritatis amatoribus, Cæſareæ V. M. obſequentiſsimis ſubditis, & Patriæ dilectiſsimæ protectoribus contra omnes Prouinciarum vaſtatores, qui tam antea, quam etiamnum hodie cum infidelibus corruptiſsimiſque ſuis Conſiliis Cæſareæ V. M. Ordinum, huiuſque Regni extremam perniciem ſectantur atque meditantur, quem in finem etiam, vt videlicet hoc Regnum bello petatur, omnes ſuas actiones & conſilia eo conuertunt.

Quod autem Cæſarea V. M. nullo peregrino, ſed in hoc Regno, aliiſque, Cæſareæ V. M. ac S. R. Imperii Prouinciis conſcripto exercitu punire velit, eo ipſo mali conſiliarii, hoſtes noſtri, rectum intellectum Cæſareæ V. M. ſupra conſtitutionem Prouincialem præſtiti Iuramenti inuertendo deprauant, immo modo dictam Conſtitutionem Prouincialem turpiter ac malitioſe corrumpunt, illudque exinde extorquere volunt; cum Cæſareæ V. M. exercitus in eius atque S. R. Imperii Prouinciis conſcriptus fiet, ideo Cæſareæ V. M. eſſe licitum, vt hoc Regnum hoſtiliter inuadat, eiuſque ſubditos miſeros peſſumdet.

Quæ tamen conſequentia ipſis minime conceditur, inuerſa ſiquidem iſta ipſorum interpretatio Cæſareæ V. M præſtito Iuramento è diametro repugnat, illud enim neutiquam requirit quod Cæſarea V. M. cum in eiuſdem, & S. R. Imperii Prouinciis conſcripto milite Regnum hocce, eiuſdemque miſeros ſubditos vexare, & Ordines perſeuera iſtiuſmodi media punire, ſed, vice verſa quod vniuerſam Regni Bohemiæ communionem, eiuſdemque Conſtitutiones, Iura, Priuilegia, ſtatuta, libertates, Iuriſdictiones, & omneis laudatiſſimas conſuetudines conſeruare, Regnum augendo locupletare, & omne illud, quod ad emolumentum incrementumque Regni Bohemici pertineret, præſtare debeat.

Aduerſatur inſuper iſta hoſtium falſa interpretatio Conſtitutioni Prouinciali, & vnumquemque pro Regni huis hoſte declarat, qui per vnicum etiam medium cum exercitu hoc Regnum hoſtiliter inuadere meditetur. In quo autem hæcce aduerſariorum portentoſa conſilia, & doloſæ technæ, cum Cæſareæ V. M. præſtito Iuramento & ſæpius nunc commemorata conſtitutione Prouinciali conueniant, id clementiſſimæ ac prudentiſſimæ Cæſareæ V. M. deliberationi humilimo cum obſequio relinquimus.

Cumque porro fiat mentio, quod Cæſareæ V. M. nihil gratius acceptiuſque contingat, quam vt iſta grauamina vtrimque tollerentur, hac tamen addita cautela, ſi, ex impulſu Ordinum, innocentes Eccleſiaſtico-politici ſubditi

forſitan lædantur, tum Cæſaream ipſius M. ipſos defenſuram atque protecturam: icirco Inuictiſſime Imperator, Rex, atque Domine clementiſſime, Cæſareæ V. M. in ipſa rei veritate ſignificamus, ſi ſiniſtras iſtas opiniones & mala conſilia pernicioſorum improborumque hominum poſtponere, & econtra, fideliſſimorum Cæſareæ V. M. ſubditorum beniuolentiſſimas intentiones, ſaluberrimaque ſæpius in medium prolata media clementiſſime perpendere dignaretur, hoſtiles tum in hoc Regnum impreſſiones minime fore neceſſarias, ſed exinde non dumtaxat Cæſareæ V. M. & huic Regno, verum etiam aliis Cæſareæ V. M. Prouinciis infinitas vtilitates ſua ſponte profuturas.

Non neceſſarium eſt inſuper, quod Cæſarea V. M. Eccleſiaſtico-politicorum hominum ergo, ſingulares vireis bellicas Prouinciis, ad earundem defenſionem, immittat: ſiquidem Ordines SVB VTRAQVE, numquam ſibi in animum induxerunt, neque etiamnum hodie inducunt alteram partem SVB VNA; vel alios ex ipſorum medio, qui in vera charitate atque concordia pacifice cum ipſis viuere volent, vel lædere, vel iiſdem minimum etiam damnum inferre.

Inter alia porro hancce in Cæſareæ V M. Litteris Reſponſionem reperimus, Ordinum intentionem videlicet omni rationi, omni naturæ, Decreto Conſtitutionis Prouincialis, Sanctioni, Iuri, ipſi Conſtitutioni Prouinciali, & initæ inter Ordines, SVB VNA & SVB VTRAQVE, compoſitioni, Maieſtatis etiam Litteris expreſſe aduerſari, & à nemine ſanæ mentis probari approbariue poſſe.

Ex quibus omnibus manifeſtiſſime etiam cognoſcimus, quod ſupra dicti improbi conſiliarii & inimici noſtri Cæſareæ V. M. perſuadere conentur, omne illud, quod ipſimet aduerſus Deum, Cæſaream V. M. propriam ſuam conſcientiā, intellectum, Conuentus Prouincialis Decreta, Statuta, Iura, Prouinciales conſuetudines, compoſitionem inter Ordines, Sub Vtraq;, & SVB VNA, contra Maieſtatis Litteras, veram infucatamque concordiam, vniuerſalem pacem, & Cæſareæ V. M. ſupra nos fideliſſimos eius ſubditos pacificum imperium fecerunt (quod maxime à nemine, bonam conſiderante conſcientiam, rerumque iſtarum experto adprobari nequit) in nos fideles Ordines SVB VTRAQVE retorſiue reieciſſe, noſtramque beniuolentiſſimam intentionem aliter atque aliter explicaſſe. Quomodo vero illud cum ipſa rei veritate, & expreſſa littera nobis, in puncto Relligionis, datarum conceſſarumue Maieſtatis Litterarum, conſtitutione Prouinciali, Compoſitione, & Prouincialis Conuentus conſenſu (quod per ſe liquidum, clarum, manifeſtumque eſt, & friuolis inuerſis ipſorum interpretationibus ne latum quidem vnguem cedet) conueniat, id denuo Cæſareæ V. M. & cuilibet ſanæ mentis prudentique viro ad dijudicandum in medio relinquimus. Dum quoque Cæſarea V. M. clementiſſime æquum eſſe autumet, vt turbatores pacis publicæ promerita pœna plectantur, attamen ne quiſpiam pro iſtiuſmodi nauci & ſeditioſis hominibus habeatur, priuſquam de hiſce ordinario modo auditus, conuictus, atque condemnatus fuerit. Ad illum articulum, Inuictiſſime Imperator, Rex, atque Domine clementiſſime, Cæſareæ V. M. humillima cum deuotione reſpondemus: ſi nimirum illud ipſum Ordinibus SVB VTRAQVE contigiſſet, vt ad tam multifarias ipſorum multis nunc ab annis tam in Vniuerſalibus Prouincialibus Conuentibus, quam extra eoſdem, per Ordinarios

dinarios Defenſores, aliaſque præcipuas perſonas, factas preces, ordinario modo auditi, & non per epiſtolam quamdam, quæ ſub Cæſareæ V. M. nomine, ex falſa fictaque relatione pernicioſorum Conſiliariorum, Cæſareæ V. M. & noſtrorum hoſtium, Viennæ data fuit, inaudita cauſſa, contra omne Ius & æquitatem condemnati fuiſſemus, neque inimici etiam officium defenſorium (ad conſeruandas, liberi Relligionis exercitii ergo, datas Maieſtatis Litteras, Decreta Prouincialia, compoſitionem Ordinum SVB VTRAQVE, & SVB VNA) aliaque ſalutaria media nobis ſubtraxiſſent, Ordinibuſque nullam violentam remoram inieciſſent, omnis iſta ſubſequuta intemperies procul omni dubio declinari euitarique potuiſſet.

Quoniam autem illegitima condemnatio legitimæ audientiæ prælata fuerit, hoſtes etiam noſtri, iactabundi quaſi, grauiſſimas minas ſpirauerint, quod videlicet noſtri iudices, & aliquot ex noſtro medio capita ſaltatura forent, atque adeo liberum Relligionis exercitium coarctarint, Maieſtatis Litteras, compoſitionem, Prouincialiſque Conuentus conſenſum debilitare, & funditus quaſi euellere atque extirpare conati fuerint, cum tamen modo, immo ſæpius nunc commemoratæ Maieſtatis Litteræ & noſtra compoſitio vnumquemque, qui nobis remoram aliquam iniicere conaretur, tamquam communis pacis perturbatorem publice declaret, & Prouincialis cõſtitutio Ordinibus poteſtatem faciat, vt in perturbatores publicæ pacis abſque vllo iudiciali proceſſu, ſeuere admodum animaduertant &c.

Idcirco hac, aliiſque de cauſſis, minime conuenit, vt cum iſtiuſmodi communis pacis violatoribus, Cæſareæ V. M. totiuſque Prouinciæ hoſtibus, nóſmet in quopiam iudiciali proceſſu immiſceamus: & ita contra ipſos reipſa ab executione, iuxta Conſtitutiones Prouinciales, & permulta tam in hoc Regno, quam aliis etiam in locis, conſueta, vſitata, vſurpataque exempla, ad futuram admonitionem improborum, malorumque hominum, proceſſimus: quo ipſo facto Priuilegia noſtra minime debilitauimus, ſed multo magis confirmauimus, nobiſque noſtriſque liberis & poſteris nullum odioſum exemplum rellinquimus: Cæſareæ V. M. iuramentum vero eo ipſo noſtro facto firmatur, non infirmatur.

Quod autem in Cæſareæ V. M. epiſtolæ epilogo affirmetur, quaſi verba noſtra minas ſpirent, dum ſonant: peregrinum auxilium implorare neceſſum habuimus &c. Licet vero illud diuerſis in locis quæſiiſſemus, confidere atque ſperare tamen Cæſaream V. M. nullum Chriſtianum Magiſtratum indecentes hoſce (hæc Cæſareæ V. M. verba formalia) Ordinum Bohemicorum conatus approbaturum, cum quilibet metuere neceſſum habeat quod ſimile, vel etiam deteſtabilius quidpiam à ſuis ſubſiditis aliquando experiri cogatur.

Pro hac obiectione Ordines huius Regni, SVB VTRAQVE, Omnipotenti altiſſimoque Deo confidunt, quod nihil indecenter atque incongrue contra Cæſaream V. M. attentauerint: ſummo ſtudio enim hactenus eo adlaborarunt, & magna induſtria in id vnice incumbunt, ne videlicet quidpiam ad læſionem diuini nominis, Cæſareæ V. M. atque Reputationis, neque quod à cæteris hominibus adprobari non poſſet, inchoarent: quo in legitimo etiam ipſorũ propoſito hactenus ab omnibus impediti permanſerunt, & vlterius, Deo volente, adhuc permanebunt.

 Quum

Quum vero, præter omnem ſpem & expectationem, hoſtilis quidam in hoc Regnum impetus fieri debeat (quod tamen, vti humillime confidimus, Cæſarea V. M. ſatis mature prohibebit) nihilominus tamē Ordines Deo Ter Optumo Maxumo, (qui cumprimis, tamquam iuſtus Iudex atque protector ſuorum vere Credentium, in hac ſua propria cauſſa pro nobis fortiter dimicabit) iterum atque iterum vnice confidunt, ipſum eiuſmodi humana auxilia & media clementiſſime ipſis largiturum, quibus Religionis patriæque hoſtibus maſcule ſeſe obponere queant. Pari modo Chriſtiano quoque Magiſtratui, ſi iuramentum, fidelibus ſuis ſubditis præſtitum, decenti more perpendat, per illud ipſum auxilium, quo nobis in tam iuſtiſſima cauſſa præſto eſſe poſſit, à ſuis ſubditis, ſi modo omne promiſſum etiam re ipſa ſeruaretur, nihil periculi omnino metuendum foret.

Confidimus tamen, & ſimul Cæſaream V. M. humillime rogamus, vt, poſthabitis pernicioſiſſimis iſtis Conſiliariis, fideliſſimum, candidiſſimum, perneceſſarium, atque adeo ineuitabile hocce Ordinum huius Regni propoſitum clementiſſime adprobare, Cæſareo-Regiam auctoritatem interponere, & nos ratione huic Regno præſtiti Iuramenti, contra improbos iſtos conſiliarios & pernicioſos communis pacis turbatores (qui ad omnem iſtiuſmodi diſcordiam, intemperiem, atque adeo omne malum pernicioſiſſimis deteſtabilibusque ſuis conſiliis anſam occaſionemque præbuerunt) clementiſſime tueri atque defendere ne dedignetur, quo citius huic intemperiei obuiam iri, & hoc Regnum, tamquam præcipuum membrum S. R. Imperii, ſub auſpicatiſſimo feliciſſimoque Cæſareæ V. M. Imperio, vna cum ſuis Priuilegiis, in conſtanti inuiolabilique pace ſartum tectumque conſeruari queat. Id quod Deo Ter Optumo, adeoque toti S. R. Imperio gratiſſimum acceptiſſimumque erit officium, eoque ipſo Cæſareæ V. M. corona Cæſarea magis magiſque confirmabitur.

Quoniam etiam Cæſarea V. M. vti ſupra commemorauimus, clementiſſime promiſerit, certos quoſdam auctoritate & exiſtumatione præſtantes viros, ceu Commiſſarios, abſque vlla mora conſtituere, qui omne illud, quod hactenus in hoc Regno accidiſſet, loco ac nomine Cæſareæ V. M. per decentia ordinaria media ad exoptatum finem perducerent, (quemadmodum, abſque omni dubio, Cæſarea V. M. à ſereniſſimis Dominis Electoribus, Palatino atque Saxone, peramice, ad idem faciundum, adhortata fuit, nos quoque ab Inluſtriſſimo modo commemorato Domino Septemuiro Palatino ad Rhenum per inſignem ſuæ Celſitudinis præſentem legationem exhortati fuimus, & ſereniſſimi Domini Electoris Saxoniæ clementiſſimam Reſolutionem, per noſtros delegatos in reditu indies expectamus) eo ipſo ſane nihil nobis contingeret exoptabilius.

Sin igitur Cæſareæ V. M. ſaluberimum hocce medium arriſerit, & abſque vlla mora in effectum deduci curauerit, vti nos Ordines hactenus humillime ſperauimus, ſperamuſque adhuc hodie, procul omni dubio breui tempore omnibus noſtris Priuilegiis, tam in Religionis, quam politiæ negotio, conſtantiſſimaque pace gaudebimus, adeoque per diuinum auxilium, mediatoribus iſtis præſtantiſsimis Commiſſariis Cæſareis (probatæ fidei viris, non Cæſareæ V. M. Ordinumque hoſtibus) omnis iſta exorta intemperies atque diffidentia vtrimque tolletur.

Sin vero, vice verſa, Cæſarea V. M. præter omnē ſpem expectationemque noſtram, contra exoptatam pacem, vti hactenus accidit, ſeſe à commemoratis improbis corruptisque conſiliariis impoſterum quoque ſeduci paſſa fuerit, & econtra ſummam beniuolentiam Ordinum, Cæſareæ V. M. fideliſsimorum ſubditorum, aliaque ſincera præſtantiſsimorum virorum conſilia, poſtponere atque negligere voluerit, Ordines tum iterum atque iterum coram Deo Ter Optumo Maxumo, omnique mundo, proteſtantur teſtanturue, ſi, quod tamen idem Deus clementiſsime auertat, perniciosius quiddam ſubſequuturum ſiet, nos, tum ab omni culpa immunes, liberique eſſe volumus: vice verſa vero Cæſarea V. M. omneſque, illi, qui hactenus ad iſtiuſmodi pernicioſiſsima conſilia & ſubſequuta attentata, anſam occaſionemque præbuerunt, & à peſtifero ſuo propoſito etiamnum hodie minime deſiſtunt, coram Deo Ter Optumo Maxumo omnique mundo eorum omnium rationem reddere tenebuntur.

Quæ nunc igitur Cæſareæ V. M. clementiſsima ſiet Voluntas atque intentio, eius rei quamprimum, vti humillime rogamus, clementiſsime certiores fieri cupimus. Dabantur in Pragenſi arce XIX. Iulii A. C. M.DC.IIXX.

CAPVT XXI.

ORDINVM AVSTRIACORVM AD CAESAREAM MAIEST. MONITORIALES LITTERAE.

POſtquam Ordines Auſtriaci periculoſum in Regno Bohemiæ exortum motum aliquanto maturius perpendiſſent, ad Cæſaream M. ſequentes monitoriales Litteras ablegari curarunt.

Ad motum Bohemicum, quod attinet, grauis adhuc de eodem inſtituitur deliberatio atque diiudicatio, quoniam vna, atque altera pars nondum ſufficienter audita, & Cæſarea M. eius rei gratia ſingularem inquiſitionis cognitionem inſtituere intenta eſt. Poſito autem, (ſed non conceſſo) Ordines, SVB VTRAQVE, eſſe conuictos, & pro rebellibus declaratos: nihilominus tamen re ipſa depræhenditur, Cæſareæ M. adeoque toti illius laudatiſsimæ Domui Auſtriacæ nihil pernicioſius, & quod magis in Cæſareæ S. M. contemptum ludibriumque vergat, fuiſſe perſuaſum, quam quod arma contra Bohemos ſumpſerit.

Quamuis enim Cæſarea M. certam victoriam in manibus quaſi habere autumet, attamen nihil amplius lucratur, quam quod antea ſuum fuit: qua de cauſſa illud etiam nullum lucrum nuncupandum, ſiquidem illud ante victoriam illæſum permanet, poſtea vero vaſtatum corruptumque, iterum ad ipſius manus peruenit: immo Cæſarea M. ipſa per grandes militarium copiarum conſcriptiones introductionemque Hungarorum non ſolummodo amœniſsimum florentiſsimumque inter omneis Auſtriacas Prouincias Regnum deuaſtat, de quo (ad inſignes eius opeis potentiſsimumque titulum quod attinet) etiam Rex Hiſpaniarum, vel alii in Europa potentiſsimi Principes minime gloriari, vel, vrgente neceſsitate, præualere poſſunt: ſed vice verſa aliis quoque ſuæ M. C. Prouinciis tam grauem intolerabilemque incommoditatem infert, quibus ſe ipſam

pſam omnibus mediis, ad proprium ſuum, Hungaricorum, aliorumque limitum perneceſſarium ſubſidium pertinentibus, omnibus modis deſtituit: Hac namque conditione ex Bohemia nullos prouentus percipiet, & Bohemicæ incorporatæ Prouinciæ propriæ ſuæ defenſionis inſtitutione excuſando ſeſe tuebuntur. Ex Hungaria paruum ſane C. M. emolumentum capit, abſque auxilio enim hæreditariarum ſuarum Prouinciarum ægre fineis (Hungariæ) tuetur, vt iam taceamus quod in iſta corona Regiam ſuam reſidentiam figere neceſſariamque ſuſtentationem inibi percipere debeat. Auſtriacæ Prouinciæ per periculoſas iſtiuſmodi militum conſcriptiones, tranſitus, diribitoria, aliaſque, quas bellum parit, incommoditates, exſuguntur, adeo vt Cæſarea S. M. eius rei gratia nullum Conuentum Prouincialem celebrare poſſet. Durante irrequieta iſta intemperie nulla ex S. R. Imperio ſperanda ſubſidia, bonaque Cameræ & reditus iſto in bello detinentur: ex omnibus itaque regnis & Prouinciis Cæſarea S. M ne oboli quidem pretium redituum loco, vel minimum etiam medium ad Maieſtatis ſuæ proprium, Turcorum finium, vel continuandi inchoati belli ſubſidiū, percipere poterit. Ante hæc quidem tempora fides præualebat, quæ tamen hodierno tempore, proh dolor, ob notoria grandia debita, prouinciarumque exhauſtionem, omnino euanuit, corruitque eo magis adhuc indies, quam diu iſtiuſmodi conſcriptiones, & pericula bellicā durabunt.

Ad continuationem belli autem quantum fidei in externa peregrinaque auxilia collocandum ſiet, id priora tempora ſatis ſuperque teſtantur, & de iiſdem Glorioſiſſimus Romanorum Imperator Maximilianus, ipſiuſque Domini Anteceſſores non vna dumtaxat vice maxumopere conqueſti, eorumdemue vanitatem experti ſunt: Circumſtantiæ inſuper teſtantur exteros, eum iſtiuſmodi conceſſionibus auxiliorumq̃ue contributionibus ſuis, ad continuandos, qui neceſſario requiruntur, belli ſumptus, ob redituum prouentuumque ſuorum exilitatem minime ſufficere, vel tamen, ſi ſufficiant, longam moram nectere. Sin igitur C. S. M. manipulo peccuniæ ad tam infeſtum bellum ſeſe flecti patiatur, in perſoluendo autem militi ſtipendio poſtmodum hæreat, vniuerſum denique debitorum onus Prouinciis incumbit, quæ tamen alias adeo oneratæ, &, per ꝑparationes iſtas bellicas, vaſtatæ ſunt, vt immerenter, vna cum ſua Cæſ. M. ad maledictionē perniciemque multorum honeſtorum Chriſtianorum hominum, qui dicto modo bonis ſuis ita priuantur, funditus interire neceſſum habeant. Sed, procul omni dubio, quidam ſibi imaginantur Cæſaream S. M. per promeritam Bohemorum mulctam, bonorumque confiſcationem damnum ſuum reſarcire poſſe, exemplo Cæſaris Rudolphi II. & Confiſcationis Poppelianæ, aliorumque condemnatorum Bohemicorum virorum Inluſtrium: aſt, quiſquis ille ſiet, toto cœlo errat: res enim iſta ad Ordines minime ſpectabat, ſed iure, non bello, agebatur, neque ad litis iſtius deciſionem Cæſareæ M. ſumptus requirebantur: hocce motu vero res potentes admodum Ordines, & inſignem nobilitatem tangit. Cæſareæ S. M. inſuper militarium copiarum conſcriptiones ſunt difficiles, nec tanta etiam victoria excreſcentes iſtos ſumptus perſoluere potis eſt, nulla ſiquidē victoria, qualis qualis etiā illa ſiet, monarchæ cuidam opes, ſed tantum territoria & regalia parit, quæ hoc in loco alias Cæſareæ S. Maieſt. debentur, pecunia vero remanet penes populum, Capitaneos, miniſtros, alioſque officialeis &c.

Rex

Rex Ferdinandus A. C. M. D. XLVII. & XLVIII. Bohemos debellabat, magiſque quam Domini Anteceſſores ſui antehac fecerant: licet vero quamplurimæ, immo potiores familiæ eo tempore condemnarentur, nihilominus tamen bellum non plus vtilitatis conferebat, quam victoria prodeſſet: Cæſareæ M. S. miniſtri ſiquidem, qui tum temporis circa M. S. erant, fiebant locupletes, debita Cæſareæ S M. vero adeo in immenſum creſcebant, quod poſtmodum omne lucrum iterum ad Bohemos redierit, adeo vt, poſtquam ipſis priuilegia ſua adempta fuerint, eadem magis, quam maiorum ſuorum temporibus, corroborata confirmataque ſint.

Equidem Cæſareæ S. M. tamquam prudentiſſimo Domino, debitorum intolerabilia plane onera hactenus ſummopere curæ cordique, fuerunt, & in proximo Conuentu Prouinciali, certos quoſdam delegatos ad deliberationem iſtam dari petiit: verum prædicta iſta debitorum onera adeo late ſeſe extenderunt, vt vix vlla ad perſolutionem media excogitari poſſint, niſi conſtans pax atque firma concordia hiſce in Prouinciis certam quamdam viam præmonſtrauerint. Sin igitur Cæſarea S. M. nunc difficilimis copiarum militarium conſcriptionibus, periculoſiſſimiſque præparationibus bellicis (ſingulis menſibus ad minimum C C. florenorũ M. conſtantibus) ſeſe immiſcere debeat, Prouinciis ſane exhauſtis viroque deſtitutis, Cæſarea S. M. ex oneribus iſtis ſeſe numquam extricare poterit, & vere aureo hamo piſces cæperit, vbi metuendum omnia bona Cameræ, ciuitates atque Prouincias peregrinorum Principum Dominio ſubiectas, atq; adeo prorſus à laudatiſſima domo Auſtriaca aualſas iri: quæ tamen omnia præcaueri poſſent, ſi Cæſarea S. M hoſce in Regno Bohemiæ exortos motus abſque vi armorum iterum compoſuerit.

Nunc vero extremum, extra præparationem iſtam bellicam, Cæſareæ S. M. laudatiſſimæque Domui Auſtriacæ, metuendum imminenſque periculum multo pluris æſtumandum: ad inſtans enim bellum conatus ac præmeditata conſilia ſemper ſpecioſa atque acceptabilia, initium facile, medium graue laborioſumque, exitus vero incertus eſt: Cæſarea S. M. in adeo decrepita ſenectute periculoſis morbis obnoxia ſolummodo quiete indiget, & curam, irrequietam vitam ac innumeras moleſtias, quæ in iſtiuſmodi exercitiis bellicis ineuitabiles, abſque familiarium morborum auctione vitæque abbreuiatione, declinare minime poſſet. Sin igitur Cæſareæ S. M. (quam Deus Ter Optumus Maxumus adhuc diu florentem inlocumemque conſeruet) ſub iſtis motibus fatalis quiſpiam caſus accidat, certo certius coronam iſtam Bohemicam omnino à domo Auſtriaca tranſlatam iri: à multis ſiquidem annis hactenus (vt heic minime ſilentio inuoluamus, quæ ſæpius in Bohemia à fide digniſſimis honeſtiſſimiſque hominibus audita ſunt) binæ Religiones, cumprimis Euangelica, in omnibus ferme Prouinciis palmam obtinens, ſupra tardas expeditiones aulicas, viles ac nauci pretii effectus, derogationem Priuilegiorum, inæqualem ſupe: & inferiorum officiorum diſtributionem, intolerabilia iudicia & ſententias, periculoſos Proceſſus in Prouincialibus Conuentibus, ſuperbiam, falſitatem & auaritiam Regentium, audaciam Eccleſiaſticorum, contemptum metuendamque obpreſſionem Euangelicorum, magnam diffidentiam, clandeſtinam impatientiam & curam priuationis bene recuperatarum iuriſdictionum &c. conqueſti ſunt: acerrima in-

H ſuper

ſuper in Auſtriacis & Styriacis Prouinciis contra eoſdem (Euangelicos) Romano-Catholicorum attentata, illos ipſos terruerunt; qui, dum hactenus ſalutaria media oneruumque iſtorum ſubleuationem à Cæſarea S. M. auide expectarunt & implorarunt, eo magis à Cæſareis miniſtris oppreſſi ſunt, & in hodiernum etiam diem grauiter immo plus, quam antea, adhuc premuntur. Summa quoque aſperitas olim Regis Ferdinandi, ſeueræ actiones Archiducis Calori, inſperatæ & potentes admodum incurſiones Archiducis Leopoldi, ſuſpecta facta Regis Ferdinandi, Archiducum Maximiliani & Alberti (qui hac in controuerſia mediatores eſſe debebant) auxilia bellica, omniumque iam commemoratorum Dominorum Conſiliariorum graues minæ & calumniæ, omnem ferme confidentiam è cordibus ipſorum radicitus quaſi euulſerunt, & vti adparet; Bohemi, vel reformationem vel mutationem meditantur: quamobrem omnia paterna manſueta media abſq; periculoſiſſimo armorum ſtrepitu in tempore, & maturè ſatis excogitanda.

Ad deſignationem coronationemque Regis Ferdinandi quod attinet, iſto fulcro ſane nemo nitatur: ſæpius enim in Hungaria, Bohemia, aliiſque, Prouinciis accidit, vt, viuentibus etiamnum ſuis Regibus, Principibus atque Dominis, nominati, electi, atque coronati ſucceſſores aliis cedere neceſſum habuerint: Quocirca omnes ad diffidentiam anſam occaſionemque præbentes cauſſæ ſummopere euitandæ, ne paruum, nupero tempore magna cura & moleſtia recuperatum, impoſterum facilima ſane incuria toti laudatiſſimæ Domui Auſtriacæ iterum amittatur. Similis quoq; conſideratio in perſequenda victoria coincidit: Cæſarea S. M. namque, ope & auxilio totius laudatiſſimæ Domus Auſtriacæ, magnas quidem vireis & exercitatos belli duces comparare poteſt: id igitur coronæ Bohemicæ non contemnendum damnum inferre queat. Si vero Deus Ter Optumus Maxumus, vti plerumque fieri aſſolet (fortuna namque vitrea eſt, cum ſplendet frangitur) Cæſareæ S. M. forſitan infortunium immiſerit, & manum retraxerit, tum communiones, priuatiq; homines, æque, ceu potentes principes & monarchæ, modum ſeruare neſciunt: metuendum ſiquidem eos ipſos non dumtaxat Prouincias hoſtiliter inuaſuros, verum etiam proprium naturalemque ſuum Dominum prorſus omnino amiſſuros, alterius Domini tutelæ atque protectioni ſeſe ſubmiſſuros, & prius Regimen numquam ſane iterum admiſſuros.

Rex iccirco non minimo in periculo verſatur, vincantur Bohemi, vel non vincatur. Si enim vincantur, in perniciosiſſimam deſperationem incidunt, quam quiſlibet monarcha cane peius & angue vitare debet; ne eidem idem accidat, quod olim Romanorum Imperatori Sigiſmundo contigit, qui omnibus, Romani pontificis, S R. Imperii, Archiducis Alberti, Dominorumque fratrum ſuorum coniunctis viribus auxiliaribus à paruo quaſi Huſſitarum manipulo victus ac fugatus eſt: vel idem, quod Balduino, Gottofredi Boullionæi ducis fratri germano, qui M. C C. viris, Coliphũ vna cum X X I X M. militibus ſuperauit: vel, quod Lodoico, vltimo Flandriæ Comiti, qui, dum aliquando rebelles ſuas gentes domare, armiſque ad priſtinam obedientiã reducere deſtinaſſet, ciuitatum inquilinis etiam grauiter interminatus eſſet, vt videl. facta deditione, arma deponere, apertis capitibus, flexis genibus, laqueum circa collum geſtantibus, clemen

mentiam vel inclementiam prædicti Comitis expectare debeant, pari modo ipſe victus eſt: ii enim (ſubditi) ceu rabidi lupi, in deſparationem verſi, numero V. M. in Comitem ſummum impetum fecerunt, eidemq; X L. militum M. trucidarunt.

Similiter & omnibus temporibus infinita innumerabiliaque exempla reperiuntur, quod in omnibus ferme Prouinciis, præſertim vero bellis Hungaricis, paruæ copiæ magnam maioremque militum manum feliciter vicerint, adeo vt Magnates viribus ſuis non admodum confidere debeant. Malum hocce aliud malū cumulat: Cæſareæ enim S.M exercitus plerumque non pſolutus eſt, adeoque facilime ad ſeditionem inclinare poſſet: ſin enim ſtipendiis defraudatus fuerit, Cæſarea S. M. tum miniſterio ſuo in anguſtiis minime ſecura eſt, ſed milites plerumque, defectu ſtipendiorum, hoſti ſuam operam addicere ſolent, id quod in ſummum Cæſareæ S. M. periculum, damnum, atque detrimentum vergeret.

Porro quoque probe conſiderandum eſt quod miſeri agricolæ, à militibus male tractati, ſpoliati, & ad extremam inopiam redacti, omniaq; adeo extrema paſſi, ex deſperatione inſurgere, &, præſertim cū ipſi egeant, & nihil amplius militi erogare queant, arma arripere poſſint: quo facto nihil certius ſperandum quam finitimos vna cum ipſis, Bohemis, cum ſummo tam S. M. Cæſareæ, eiuſdemue fideliſſimarum Prouinciarum, quam ipſorum etiam Bohemorum periculo, ſeſe coniuncturos, & generalem quemdam motum ſeditionemque excitaturos. Quod itaque hæc noſtra cura, ob Bohemiæ coronam ſuſcepta, non cōtemnenda ſiet, id priora tempora caſuſque nobis liquido præmonſtrāt, quibus Bohemi tertia etiamnum vice, relicta laudatiſſima domo Auſtriaca, aliis capitibus ſeſe ſubmiſerint. I. Poſt mortem Regis Rudolphi II. A. C. M. CCC. VIII. Poſt Ducem Fredericum, cognomento Pulchrum A. C. M. C C C. IX. vbi per C X X. ſub Comitum Lucemburgenſium imperio permanſerunt. III. Poſt mortem Regis Ladiſlai A. C. M. C C C C. L VIII. Parumque ſane abfuit, quod non etiā vice nunc quarta, poſt mortem Lodoici A. C. M. D X X X. Ferdinandus Romanorum Imperator ab Electore Saxoniæ, & duce Bauariæ, Regno pulſus fuerit.

Ex quibus omnibus Meridiana etiam luce clarius adparet, quam facilime florentiſſimum adeo Regnum à laudatiſſima iſtiuſmodi domo deriuari, quamque difficilime iterum recuperari poſſit, etiam eo potiſſimum ipſo tempore, quo pacta, adfinitates, & ipſe ſanguis, iuxta iſtiuſmodi electionem, quæ tamen ex familia minime procedit, magnā ad ſucceſſionem acceſſionem præparare potuerunt. Hocce tempore autem, vbi prætenſio ad Regnum vnice & ſolummodo in libera Ordinum electione conſiſtit, & impoſterum non amplius ad certam quamdam domum ſiue familiam alligata eſt, (in quam etiam illi ex laudatiſſima domo Auſtriaca exorti Reges, datis de ſeſe litteris Reuerſalibus, conſenſerunt, & eo ipſo facto Iuri ac iuriſdictioni ſuæ quaſi renunciarunt) ſub iſtiuſmodi graui iactura ad Regnum illud recuperandum parua ſane ſpes ſupereſſet, cum corona iſtiuſmodi ſane capita reperire poſſet, quæ non ſolummodo alienam potentiam minime veritura, verum etiam adeo pinguem offam ſibi difficilime iterum ex faucibus extorqueri paſſura eſſent.

Cumque, vti habetur in prouerbio, nulla calamitas ſiet ſola, ſed malum plerumque ſequatur & alterum, ideo penes periculum Bohemicum, periculum etiam Hungaricum in promptu eſt. Quamprimū enim Romano-Catholici Cæ-

ſareæ S. M. auxiliareis Hungaros contra Bohemos adduxerint, Hungari, intemperiem hancce Relligionis negotium æſtumantes, ocyus ad arma proſilient, factiones excitabunt, & Tranſyluaniæ principem ad ſuas partes pertrahent: quoniam vero is perpotens, & Hungaris, ob idem ferme linguæ idioma, conformes ritus, opes, & ſimilē formam imperii, gratus acceptuſque eſt, ac Turcorum Imperatoris, cuius vaſallus eſt, vires ac potentiam minime extimeſcit, Palatinus vero, impar viribus ſuis, nihil contra ipſum attentare audeat: iccirco idem, quod à morte Regis Lodoici accidit, facillime iām quoque contingere poſſet, vt Tranſyluāno in Regem adſcito, corona Bohemica quoque à laudatiſſima domo Auſtriaca transferretur.

Equidem Regis Ferdinandi temporibus hoc ſupererat & reſtabat adhuc remedium, quod, locupletiſſimarum inexhauſtarum prouinciarum & S. R. Imperii auxilio, ſub ſpe pacifici Regiminis, Tranſyluanus in arctum cogi potuerit: aſt hodierno noſtro tempore ſi Bohemiça ſubſidia Cæſareæ S. M. ſubtracta, aliæ Prouinciæ plane exhauſtæ, S. R. Imperii contributiones admodum exiles, & bona Cameræ detenta eſſent, parua ſane ſpes de regni iſtius recuperatione concipienda foret. Penes omnia iſta adhuc ſumma cum induſtria perpendendum erit, quod Turcici Imperatoris legati nondum ad ſuos ſeſe receperint, qui Chriſtanarum Prouinciarum diſcordiam, belli confuſionem & perniciem propriis etiam ſuis oculis intuentur, quæ omnia Conſtantinopolim verſus perſcribent, & vti Rationi humanæ non adeo videtur abſonum, Regem ſuum iſti Chriſtianorum negotio implicabunt, eumdemue incitabunt ne tam idoneam exoptatamque occaſionem Chriſtianos hoſtiliter inuadendi è manibus iterum elabi patiatur. Qua immaniſſima autem innocentiſſimi Chriſtiani ſanguinis profuſione, pernicie atque iactura Prouinciarum iſtæ tributariæ, vel multo magis eidem Turcorum Imperatori propriæ fieri poſſint, quiuis ſanioris prudentioriſque mentis facile æſtumare poteſt: quorum malorum omnium cauſſæ licet primis motoribus imputandæ eſſent, nihilominus tamen Cæſarea S. M. vniuerſa laudatiſſima domus Auſtriaca, & Hiſpania iſtius belli molem & ſuſpicionem apud Chriſtianitatem in ſe deriuabunt.

Vlterius præterea periculum ob S. R. Imperii iacturam exoritur: Bohemorum enim iactura S. R. Imperii iacturam poſt ſe trahit, quemadmodum, vice verſa primus tutiſſimuſque gradus ad Imperium conſequutio Bohemicæ huius Coronæ eſt: idque praxis Romanæ ſucceſſionis oſtendit, ex propriis enim reditibus, quiuis Romanorum Imperator ægerime ſeſe de S. R. Imperii prouentibus ſuſtentare poteſt: quemadmodum CAROLVS IV prouerbii loco ſæpius dictitare ſolebat: ROMANORVM IMPERATOR CVM BOHEMORVM ABVNDANTIA MENSAM SVAM STERNERE, AVCTORITATEMVE SVAM CVM EADEM SVPERFLVITATE EXORNARE NECESSVM HABET. Si itaque Cæſarea S. M. Bohemicam coronam vi & armis ſubiugare volet, omnem ſuam, laudatiſſimæque domus Auſtriacæ, potentiam atque vires ſummo cum periculo illuc conuertere cogetur, quòd nullo modo perſuadendum, ſed multo potius MEDIAE, tamquam tutiſſimæ, VIAE inſiſtendum, h. e. vt Monarchæ, in omnibus etiam manifeſtiſſimis rebellionibus & enormitatibus, conniuere & tempori aliquid

Chreia Cæſaris Caroli IV.

quid condonare debeant: ſedatis enim motibus, hominibuſque vna cum Prouinciis illæſis conſeruatis, per prudentia remedia læſa auctoritas facillime recuperari poteſt: vbi vero populi & prouinciæ etiam vi & armis conſeruantur, ibi quoque reputatio euanuit, & recuperari numquam poteſt.

Lodoicus Pius. Lodoicus, cognomento Pius, Romanorum Imperator, ob res præclare geſtas Domini ſui parentis, & Domini Aui, inter ſummos qui vmquam fuerant, numerabatur Monarchas, nihilominus tamen, decrepitæ ſenectutis ergo, tam ſe, quam potentiſſimas ſuas Prouincias, & populos, per vnicum, ambitioſum, ſuperbum & auarum hominem, Bernhardum Hiſpanum videlicet, Cubicularium ſuum, impulſu & inſtinctu ipſius etiam Imperatricis, regi patiebatur: licet vero ſubditi de oneroſo moleſtoque iſto imperio non vna dumtaxat vice conqueſti eſſent, attamen Cæſar hoc viro carere noluit: quocirca populi & ſubditi vnanimi omnium conſenſu aduerſus modo commemoratum iſtum cubicularium inſurrexerunt, eiuſdemue grauiſſimum intolerabileque imperium amplius tolerare noluerunt: cumque Imperator pernocioſiſsimam illam exinde metuendam intemperiem vi & armis compeſcere conaretur, nihilominus tamen cum vidiſſet Rebellionem maiores vires acquiſiuiſſe, adeo vt etiam remotio ſibi metuenda eſſet, prædictum Bernhardum Hiſpanum omnino prorſus abrogauit. Imperatricem vero, quouſque Prouinciæ iterum ſedatæ fuiſſent, è latere ſuo ſeiunxit, eamdemue alium in locum ablegauit: quo facto Rempublicam & imperium ſuum adeo prudenter adminiſtrauit, vt non ſolummodo omneis & ſinguli illud adprobauerint, verum etiam à multis modis damnoſa iſta ſeditione impoſterum deſtiterint. Paullo poſt dilectiſſimam ſuam coniugem ſibi iterum adſociauit, atque imperium Prouinciaſque ſuas in bona conſtantique reputatione conſeruauit, quibus alias excedere neceſſum habuiſſet.

Ioannes cognomento caecus, Rex Bohemiæ. Ioannes, cognomento cœcus, rex Bohemiæ, è familia Domus Lucemburgicæ oriundus, famoſiſsimus alias & inclytus heros, omni ferme tempore Rheni incolas, ſiue Belgas circa ſe fouebat, quibus officia in Regno Bohemiæ pro ſuo lubitu communicabat, eoſdemue per abſentiam ſuam Vicarios conſtituebat: verum iis pro arbitrio ſuo Rempublicam adminiſtrantibus, Bohemi quidem eius rei gratia conquerebantur, aſt nihil obtinebant: quocirca præcipui Domini, vt pote Dominus à Leippa, Wartenbergius, Roſenſteinius, Landenſteinius, aliique plures, inſurgebant, militareis copias conſcribebant, & tam à rege, quam Regina Regni Inſignia & clenodia auferebant. Licet autem rex ipſe non contemnendum ſane exercitum collegiſſet, tamen cum Regina ad Regni limites vſque ſecedebat Cum vero controverſia iſta vtrimque maiores indies vires adquireret, Lodouicus Imperator tamquam arbiter ſeſe interponebat, binas inter ſeſe inuicem altercantes diſſidenteſq; partes Agriam verſus euocabat, &, ad præcauenda maiora mala, differentiam iſtam, vtriuſque partis conſenſu, hoc modo componebat: quod, primum, Rex peculiari iuramento ſe obſtringere coactus fuerit omneis Rheni accolas, ſiue Belgas, inter quos etiam Epiſcopus quidam Moguntinus, & Epiſcopus Olenzis vna cum Camerario fuerunt, remouere, officiis Bohemos præficere, eoſdemue, per ſuam abſentiam, vicarios conſtituere, eaque omnia Cæſare præſente exequi: quo facto Bohemi tum primum iuramentum præſtiterunt, quod videlicet Regi impoſterum omnem obedientiam præſtare ve-

re velint: præſtito autem modo dicto iuramento iidem (Bohemi) Cancellarium, qui antea ipſum Regem, omneque ferme imperium in manibus ſuis habuerat, in vincula coniecerunt, in quibus etiam vitam cum morte commutauit. Sublata denique vtrimque omni controuerſia, Rex vſque ad extremum vitæ ſuæ ſpiritum, maiori, quam antea, Reputatione Regnum adminiſtrauit. Erat autem hic rex Romanorum Imperatoris filius, Cæſaris Caroli IV. parens, duorum Imperatorum auus, & Romanæ Imperatricis cuiuſdam abauus, ſapientiſsimorum & inuictiſsimorum heroum, qui vmquam antea vixerant, celeberrimus, &, quoad amicitiam & opes, in S. R. Imperio princeps potentiſsimus, nihilominus tamen prudentiſsimus iſte Imperator, durante adhuc ſuorum Ordinum rebellione, ſalutarius conducibiliuſque eſſe autumauit, ſi reputationem ſuam ſuſpenderet, quam ius ſuum vi & armis periculoſe exequeretur; potentiſsimi ſiquidem Ordines non, vti minores ſolent prouinciæ, ſibi frenum iniici patiuntur: experientia namque omnibus temporibus teſtata eſt, quod illi Monarchæ, qui exortam rebellionem manſuete, & cum Reputationis ſuæ propriæ ſuſpenſione, tollere conati ſunt, & periculoſis anguſtiis circundati fuerunt, omni tempore Reputationem ſuam iterum impetrauerint: qui autem reſpectu reputationis, ſumma violentia, vehementia, armiſque ſeſe vindicare voluerunt, ii ſemper reputationem ſuam amiſerunt, & fortunæ ſuccubuerunt.

Carolus V. magnanimus victorioſuſque Monarcha Don Pietro di Toleto, vicem Hiſpaniarum Regis Neappli agentem, ad Neapolitanorum multifaria conqueſta grauamina, indiſcretionem ipſius contra Nobilitatem concernentia, non, iuxta Salernitani principis & Marchionis del Cuaſto conſilia, in Hiſpaniam reuocare volebat: exiſtimabat enim id Maieſtati & Cæſareæ Reputationi ſuæ aduerſaturum, ſi illum, quem ad tanta honorum culumina euexerat, à munere iſto iterum remoueret. Poſtquam autem Cæſarea S. M. animaduertiſſet, Ordines, ob commemorata ſua grauamina, Regem Occidentalis Franciæ in auxilium vocaturos, vicarium ſuum in Hiſpaniam reuocare, quam Regnum amittere, & grauiſsimo periculo ſe implicare maluit. Pari modo idem glorioſiſsimus Imperator cum Ferdinando Gōzaga, cui vniuerſū ſuum imperium in Italia commiſerat, egit: Cum enim Mediolanenſes & relliqui Itali de ſumma ac intolerabili prorſus Gonzagæ auaritia conqueſti eſſent, Cæſarea S. M. etiam ſi Ferdinandus iſte ſummum officium adminiſtraſſet, Conſaluum, tamquam manſuetum, diſcretum, atque benignū Dominum, in Italiam ablegauit, ſine cuius conſilio Ferdinandus ille ne minimū quidem propria auctoritate attentare auſus fuit. Ita Cæſarea S. M. remotione præcipuorum, chariſſimorum, fideliſſimorumque ſuorum ſubditorum, multo ſalutarius eſſe exiſtumauit, ſi reputationem auctoritatemque ſuam Cæſaream ſuſpenderet, quam vt Ordinum diſſidentiam vi & armis compeſceret.

Dux Albanus ſtolidus Caroli V. conſiliarius.

Vice verſa poſtquam idē laudatiſsimus Imperator, poſt reportatā à Germanis victoriā, A. C. M. D. LII. in deliberatione de vlteriori inſtituēda adminiſtratione, magis Duci Albano (qui ſuaſerat, quod Imperator Germanos, quos iam debellauerat, cum acrimonia, & vehementia regere, numquam vero ipſis ſua priuilegia reſtituere deberet) quam celeberrimo, experientiſsimo, & prudentiſsimo Capitaneo Caſtaldo (q moderationē, & vt ad libertatem auidæ Germanorum nationi aliquantulum indulgeretur, ſuaſerat) obtemperaſſet, Cæſar, præter om-

nem

nem ſpem & expectationem, omnem gloriam & reputationem, quam hactenus in potentiſsimis Regnis, vtpote Occidentali Francia, Italia, Germania & Hiſpania immortali laude conſequutus fuerat, cum ſua fuga coram Electore Saxoniæ Mauritio, prorſus omnino deleuit & extinxit: ſiquidem S. R. Imperii principes & Ordines multo plura Priuilegia & libertates, tam in Relligionis, quam Politiæ negotio, tum temporis acceperunt, quam antea exoptaſſent.

Nihil autem hoc ipſo in negotio clarius manifeſtiuſque eſſe poteſt, quam iactura Belgii, quæ Prouinciæ, propter exortas aliquot periculoſas innouationes cum Inquiſitione, auctionem antehac conſueti numeri Epiſcopatuum, introductionem Hiſpanorum &c. iam ſatis in arctum redactæ erant, licet per aliquot libellos ſupplices onerum iſtorum ſubleuationem & mitigationem, aſt fruſtra, petiiſſent. Cum igitur Hiſpaniarum Rex Philippus, contra Gomezii præſcientiam, & ad omnem moderationem clementiſsimamque indulgentiam datum conſilium, in tam ardua deliberatione paullo ante dicto Duci Albano (qui, pro more ſuo, ad vindictam, acerbitatem, pœnamque, inaudita parte adflicta, ſuaſerat) obtemperaſſet, nulli cedere, atque adeo ſummo rigore, vi, & armis Reputationem exiſtumationemque ſuam Regiam tueri voluiſſet; idcirco penes iacturam aliquot auri myriadum, & debitorum ſuorum grauiſsimam auctionem pulcherrima ſua hæreditaria Regna, & florentiſsimas Prouincias, cum omnibus annuis prouentibus & reditibus, amiſit, cum labefactatione Reputationis Regiæ pacem nuperis ſuis ſubditis impertiuit, cum illis tranſigere, concludere, eoſdemque pro liberis Ordinibus renunciare atque proclamare neceſſum habuit. Verum itaque permanet, idque ex praxi, & rerum politicarum experientia, quod plerumque Monarchæ, in ſummis inſperatiſque caſibus, motibus, & manifeſtiſſimis rebellionibus fortunæ patienter cedentes, auctoritatem ſuam exiguo quidem tempore ſaltim ſuſpendant, contumaces, & cedere nolentes vero, eamdem ſæpe in perpetuum amittant.

Philippus Rex Hiſpaniæ.

Sed heic quidam obiiciunt, Chriſtiani nominis caput obligari, vt videlicet malum puniat: Bene admodum & recte ſane loquuntur, ſi iſtiuſmodi pœna abſque ſingulari iniuſtitia, offenſione innocentium & ad correctionem corrupti ſtatus præſumatur: vbi vero innocens per iſtiuſmodi pœnitentiam magis patitur, quam nocens, ibi centum peccatores abſoluere, quam vnum iuſtum condemnare, melius eſt. Cæſarea S. M. de XXX. perſonis, à quibus offenſa fuit, conqueritur, vice verſa vero multa innocentium hominum M. tam viros, quam mulieres, Eccleſiaſticos & ſeculares, bello, latrociniis, horrendiſque incendiis crudeliſſime perſequitur: ſpoliantur, deuaſtantur, calumniantur, atque indigniſſimis ſane modis tractantur, qui M. S. Cæſaream defendere debebāt, omnia Iuſtitiæ & politiæ opera prorſus inuertuntur, vera pietas, veruſq; Dei cultus euaneſcunt, quos tamen Cæſarea S. M. fouere tenetur, horrendaq; peccata atque ſcelera committuntur, quæ Monarcha funditus extirpare debebat, quæque maledictionem ſupra ipſos Dominos, Prouincias atque populos inducunt. Hoc igitur non punire malum, ſed augere eſt: non REPVTATIO SED DEVASTATIO dicitur: neque id quoque reputatio aliqua nuncupanda eſt, violenter aliquem cogere & obprimere poſſe, quum iſtiuſmodi encomium etiam cuilibet potentiſſimo hoſti hæreditario, tyrannis, atque virtute deſtitutis improbis hominibus

Obiectionis ſolutio.

com-

commune fiet. Aſt hoc verum præconium, res digna nomine, laudabile, & non vulgare eſt, cum prudentia, manſuetudine, abſque violentia & ira, motum vel ſeditionem aliquam pernicioſam ſedare: per prudentiam & auctoritatem arma ſuis ſubditis è manibus exorquere, intemperiem ſedare, pacem reparare, homines ad officium perducere, in eoq; cum amore & bona voluntate continere poſſe: Nam, vt Ladiſlaus II. Rex Hungariæ dictitabat, *non parvum negotium eſt placare Regnum novitatis avidum*.

Simile à medico. *Applicatio.* Quemadmodum enim bonus medicus irrequietum & male habentem ægrotum curioſa cura, ſalubri domicilio, ſubtili puroque potu melius tractat, eidemue magis parcit quam ſano homini, &, ni faciat, morbus magis magiſque adcreſcit, medicus vero exinde maiorem laborem inſumit, minoremque gloriam & honorem reportat: ita quælibet rebellio, motus, & ſimilis intemperies peculiaris quidam morbus Reipublicæ eſt. Si igitur illam vi & armis iterum ſedare volueris, tum ſpiramo majus incendium excitas, quod poſtmodum longius latiuſque ſe extendit: aſt ſyncera prudentia, moderatione, & reali bonâ reformatione omnia ad exoptatum finem perducuntur: arma etiam & peregrina auxilia adeo minus neceſſaria, quaſi medicus ad citam curationem ægrotantis peregrinis aromatibus, quæ non in ipſius poteſtate, nec omni tempore in neceſſitatibus habentur, conſideret.

Cæſarea S. M. in limine ſui imperii ſuper florentiſſimas nobiliſſimaſque haſce Prouincias, pacem vniuerſis & ſingulis promiſit, in quo omneis ſane Prouinciæ adquieſcunt, exultant, lætanturque ſupra illud, & penes ſeſe percipiunt quod eo maxumopere indigeant; vice verſa vero, dum Cæſarea S. M. in omnibus Prouinciis magnas præparationes bellicas fieri imperet, ſuos debellare, tam præcellentiſſimum Regnum hoſtiliter inuadere, fideliſſimas ſuas Prouincias, abſque vlla data cauſſa, grauiſſime onerare in animum inducat: exinde certe nihil aliud ſequi poteſt quam graueis innocentis ſanguinis profuſiones, & magnæ inter Chriſtianos diffidentæ, qui tamen ſuæ M. fidei in defenſionem, & vt pro imminentibus periculis paterne præmoneantur, commiſſi ſunt atque concrediti. Hæc & ſimilia omnia omni Reputationi grauiter repugnant: caput nominis Chriſtiani ſiquidem lanienam immanemque innocentis Chriſtiani ſanguinis profuſionem excuſare minime poteſt, cumprimis iſtiuſmodi Chriſtianorum qui Cæſareæ S. M. imperio ſubiecti, iſtiuſque corporis tutelæ atque protectioni commiſſi ſunt: vnde etiam laudatiſſimi Monarchæ, aliique pii principes patriæ patres nuncupantur.

Aliud ſimile à liberis. *Accommodatio.* Si interdum liberi inobedientes atque petulantes fiunt, non tamen ad necem vſque virgis cæduntur, ſed potius, ne parens ſe ipſum ſuo priuet, eoque grauem pœnitentiâ & cordolium ſibi ipſi accerſat, iſto in loco caſtigantur, in quo nullum protſus, vel minimum etiam damnum queat exiſtere: ita quoque ſubditi aliquando inſurgentes, rebellionemque excitantes, non vi & armis, grauiſſimiſque interminationibus, tamquam peregrini & hoſtes, quorum iactura iſti monarchæ nihil de ſuo cedit, ſed paternis melioribus informationibus, atque conniuentia à prudentiſſimo Monarcha caſtigantur, vt videlicet eoſdem ad priſtinam obedientiam reducat, & ne bono ſuo proprio, inexcuſabili apud poſteros relicto exemplo, ſeipſum defraudet atque ſpoliet. Vnde de ſapientiſſimi & præ-

præcellentiſſimi Imperatoris Antonini imperio (cui, ob conſeruandam libertatem, non paucæ quidem Orientales ſuæ Prouinciæ rebellauerant, & legatos ſuos, rebelles iſtos redarguere & repræhendere conantes, trucidauerant, nihilominus tamen ipſis poſtulata clementiſſime conceſſerat, & Prouincias Imperio conſeruauerat) hoc prouerbium in genere circumfertur: ROMANI IGNOSCENDO CRESCVNT: id quod Monarchis magnam ſane laudem parit. Quocirca laudatiſsima domus Auſtriaca ad tam altum honorum faſtigiũ excreuit, quod præ omnibus aliis inluſtriſsimis familiis olim plerumque manſuetudine, clementia, atque benignitate imperium ſuum moderauerit; adeo vt etiamnum hodie loco prouerbii de eadem dicatur, quod AVSTRIACA INCLEMENTIA MELIOR SIET, QVAM SAXONICA GRATIA &c. procul omni dubio quod apud laudatiſsimam inclytamque domum Saxonicam forſitan aliquando acrimonia, pœnæque rigor plerumque gratiæ atque clementiæ prælatus fuerint. *Antoninus Imperator.* *Prouerbiũ de Romanis, & Auſtriacis.*

Quum itaque Cæſareæ S. M. Dominus parens MAXIMILIANVS II. laudatiſsimæ pientiſsimæque memoriæ, inter alia pulcherrima exempla prudentiſsimi moderatiſsimique ſui Imperii, Ferdinandum ducem Saxoniæ &c. (qui Gothæ, vna cum multis proceribus, viriſque inluſtribus, aduerſus Cæſarem, ſereniſsimos Dominos Electores, atque adeo vniuerſum S. R. Imperium rebellauerat, coronæ Romanæ violentas inſidias ſtruxerat, idque etiam publice profiteri neutiquam erubuerat) non ſolummodo vita, quam, ob læſæ Maieſtatis crimen amiſerat, non priuaſſet, verum etiam eumdem longe ante ipſius obitum ex vinculis priſtinæ ſuæ libertati reſtituiſſet, ni S. R. Imperiũ, & laudatiſſima Domus Saxonica, ob diuerſimodam metuendam intemperiem, Captiuitatem ipſius libertati prætuliſſent: iis ſane pacificis, ſalubertimiſque laudatiſſimi Regiminis mediis, omnium hominum amorem in ſe deriuauit, &, quicquid etiam voluerit, feliciter obtinuit. Immo per manſuetum & ſapientiſſimum gubernandi modum prædicta laudatiſſima Domus Auſtriaca hactenus Romanum Imperium ſumma Reputatione, quaſi iure hæreditario, poſſedit: econtra odioſa & maledicta eſt apud omneis paſſim gentes Regula Hiſpanica, ob vehementem ſuam aſperitatem & præconceptã Reputationem, adeo vt omneis libertatis ſuæ amanteis populi eãdem pro intolerabili exiſtiment, licet culpa, reſpectiue, non ipſorum Dominorum, ſed miniſtrorum, qui eo ipſo præ cæteris omnibus magnam auctoritatem & reſpectum conſequi ſatagunt. *Maximilianus II.*

Epilogi loco Cæſareæ S. M. abſque omni dubio ſedulo inculcabitur, aduerſarii ipſius Cæſareæ Maieſtati, totique domui Auſtriacæ quod Bohemi arma ſumant. Cæſarea S. M. vero minime: contra illud ſuperius aliquot exemplis demonſtratum eſt potentiſſimos Inuictiſſimoſque Romanorum Imperatores atque Monarchas illud ipſum minime curaſſe, ſed, etiamſi exercitum collegerint, eumdem iterum dimiſiſſe: qui etiam hoc tempus acutius aliquanto intuetur, reipſa comperit Bohemorum præparationem bellicam ex metu Cæſareæ offenſionis, & quod Officialibus Prouincialibus, aliiſque, qui aduerſus coronam Bohemicam minas ſpiraſſent, Bohemi minime confidant, ſed multo potius aduerſus offenſionem armati in procinctu ſtare velint, inſtitutam eſſe, quemadmodum Bohemorum hac de re publicata diuolgataque ſcripta Meridiana luce clarius luculentiuſque teſtantur.

Vice verſa Cæſareæ S. M. armatura non fit ex metu Bohemorum, neque ſuæ ipſius perſonæ, vel ſuarum Prouinciarum aſſecuratione, ſed, vt Bohemos ad obedientiam reducat: iccirco Cæſarea S. M. abſque vlla iactura Cæſareæ ſuæ Reputationis conſcriptum exercitum iterum dimittere poſſet, quo melius Prouinciæ oneribus ſubleuarentur, & Bohemi eo minus ſeſe excuſare queant, quod ex metu Cæſarei exercitus ſua grauamina Cæſareæ S. M. renudare non potuerint. Quamobrem intermiſſio conſcribendarum militarium copiarum Cæſareæ S. M. multo potius inſeruiret ad oſtentandam Cæſ. S. M magnanimitatem, & præbendum intellectum, quod videlicet ſuorum ſubditorum arma pro nihilo quaſi æſtumaret, ſed ſibi bene confideret, ſolummodo per ipſius Cæſareæ M. auctoritatem, ſine armis, eadem ponere, quam cum ſubditis dimicare. Sin igitur Cæſarea S. M contra adeo manifeſtiſſimas cauſſas cum militarium copiarum conſcriptionibus perrexerit, tum ſane non dumtaxat apud peregrinos, verum etiam apud proprias ſuas Prouincias magnam diffidentiam excitabit, quaſi iſtiusmodi militum lectiones non ſolummodo contra Bohemiam, ſed etiam aduerſus alias Auſtriacas Prouincias directæ fient; id quod Cæſareæ S. M. laudatiſſimis proauis, in conſeruata apud Ordines ſyncera Correſpondentia & Reputatione Cæſarea, è diametro quaſi repugnaret.

Quum itaque haccé noſtra deductione vniuerſis & ſingulis ob oculos ponatur, quod Cæſareæ S. M. laudatiſſimæ Domui Auſtriacæ, & Prouinciis populiſque ſuis nihil pernicioſius, nihilque ad violandam Cæſaream Reputationem periculoſius perſuaſum fuerit, quam ſi Bohemos bello peteret: iccirco nihil amplius reſtat, quam ſi, quid factu opus, Cæſarea S. M. clementiſſime reſoluat, & ad vnicum dumtaxat finem ſpectet: NIMIRVM QVO PACTO CÆSAREA S.M. CORONAM BOHEMICAM PRO SE, SVISQVE POSTERIS, IN PACE ET QVIETE CONSERVARE POSSET.

CAPVT XXII.

POſtquam Cæſarea M. interea ſatis ſuperque cognouiſſet Ordines Bohemiæ, apud S. R. Imperii Sereniſſimos Dominos Electores, & Principes, diſſimiles ſane informationes hinc inde ſpargere; iccirco binas Informationes, ad omnium notitiam, publicari iuſſit. Quarum prima proſtat ſupra cap. xvi.

CAPVT XXIII.

PRO CAESAREA S. M. INFORMATIO II.

POſtquam Inuictiſſima, Potentiſſimaque Cæſarea S. M. A. C M. DC XI. ex ſingulari Dei Ter Optumi Maxumi Prouidentia imperium Coronæ Bohemicæ feliciter inchoaſſet, Abbas Braunauienſis apud eamdem de ſubditis ſuis maxumopere vehementerque conqueſtus eſt, quod videlicet non ſolummodo contra ipſius præſcientiam, verum etiam, licet ſeſe iiſdem fortiter obpoſuerit, præter volun-

voluntatē, nouum templū in ſuo pago, qui tamen alias nullū amplius Dominum recognoſceret, exædificare in animum induxerint, &, cōtra omne ius & æquitatem etiam coram ſuis oculis in ædificando præfracte pergant. Quocirca Cæſaream S. M. humillime in auxilium vocare & rogare, ſubditis iſtis clementiſſime iniungere ne dedignaretur, vt videlicet ab iſto ædificio impoſterum abſtineant, & ad officium ſuum reuertantur, ſibique, ceu legitimo ipſorum Domino, conſuetam debitamque obedientiam præſtare non deſiſtant. Itaque clementiſſimus Dominus Imperator iſtam Abbatis petitionem adprobauit, & quamprimum Braunauienſibus, vt huius rei gratia Cæſaream ſuā M. ex omnibus circumſtantiis certiorem facerent, & interea ab incæpto ædificio deſiſterent, clementiſſime iniunxit: aſt neutrum horum (vti perhibetur, litem .n. iſtā meā non facio, ſed interpretis munere fungor) exequuti ſunt, ſed viceverſa Regia mandata nulla Reſponſione dignarunt, ſed Defenſores ac directores Conſiſtorii Pragenſis ſollicitarunt, eorundemue opē & auxilium contra Cæſareā S. M & Abbatem ſuū implorarunt, quo facto animoſiores redditi cæptum templum eo animoſius alacriuſque continuarunt: id quod Abbatem miris modis vexabat atque excruciabat.

Cum autem Cæſarea S. M interim, ob grauiſſima, quæ S. M incumbebant, expediunda negotia, ex Regno Bohemiæ in alias Prouincias ſuas ſeſe contuliſſet, atque poſt reditum, qui A. C. M. DC. XVI. factus eſt, commemoratam iſtam controuerſiam iterum tollere decreuiſſet, litteras Maieſtatis, vti appellātur, (quamuis hoc in negotio aliquanto rigidiorem ſeſe exhibere potuiſſet) reuoluit, & inter vtroſque Ordines SVB VTRAQVE, & SVB VNA, factam compoſitionem diligentius perpendit. In quibus inter alia repperit, quod templa extrūere vnice S. R. Ordinibus competat: ſubditorum vero, præſertim vero cleto ſubiectorum, ne minima quidem fiat mentio: Compoſitio autem ſolummodo ſubditos in Cæſareæ S. M. ditionibus atque Dominiis differenter concernat, adeo vt iuri tertii ne minimum quoque hoc in caſu detrahatur, neque vel Compoſitionē, neq; ipſas etiā Maieſtatis litteras ad cleri ſubditos torqueri poſſe. Quo facto Cæſarea S. M. comitem à Thurn/ vna cum duabus aliis perſonis e Defenſorum medio, ad ſe vocauit, iiſdemue ſequentē reſolutionem clementiſſime communicauit: quod videlicet ſubditi in bonis Eccleſiaſticorum templa exædificare minime poſsint, idque neque ſub prætextu litterarum Maieſtatis, neque ſubſequutæ vtrimque tranſactionis: immo quod etiam ii, qui rebellibus iſtiuſmodi ſubditis ſuppetias, tutelam atque protectionem præſtant, neque vnicam dumtaxat fundamentalem cauſſam, quibus certo nitantur, adferre queant. Hac reſolutione Cæſarea nihilominus æquitati ipſi conſentanea, percepta, defenſores, ira vindictaque ardentes, collegas ſuos conuocant, eorumdem ſententias exquirunt, nouas technas nouaſque explicationes pro ſuo lubitu excogitant, omnia quæ dumtaxat Cæſarearum Prouinciarum ſubditis, non quidem a Rege ipſo, ſed a tertiis conceſſa ſunt, etiam de bonis Eccleſiaſticis intellecta volunt: idque potiſsimum hac de cauſſa, quod piæ iſtiuſmodi fundationes cumprimis reges pro fundatoribus ſuis agnoſcant, & ita bona Eccleſiaſtica Cameræ propria bona male ſano quidem intellectu nuncupent. Et hanc regiæ recta contrariam opinionem defenſores, ex adſumpta poteſtatis plenitudine, Braunauienſibus pro intellectu inculcant, hunc modum ipſis præſcribunt, quod illud ipſum verus nu-

cleus, & proprius ac genuinus compoſitionis tranſactioniſque intellectus ſiet, quem etiam mordaciter admodum tuentur atque defendunt.

Hac ipſa de cauſſa ciueis magis magiſque irritarunt, qui poſtmodum Regiæ S. M. mandatis Regiis non amplius obtemperare, de propoſito ſuo ne latum quidem vnguem recedere, neque claueis templi, vti ipſis iniunctum erat, prius ad Bohemicam Cancellariam perferre voluerunt antequam præcipua capita, & tamquam anteſignani ſiue coryphæi iſtius rebellionis atque ſeditionis in vincula coniicerentur. Cumque in pago Cloſtergrabenſi ſimilis ferme controuerſia exoriretur, & Dominus iſtius loci, Archiepiſcopus Pragenſis videlicet, de iure ſuo templum, nuperrimo tempore à ſuis ſubditis propria auctoritate conſtructum, ſolo æquari curaret: defenſores, itidem nouas ſubinde occaſiones quæritantes, nouum Conuentum Confeſſioni ſuæ addictis hominibus indicebant, numero tot, quot poſſent, conuocabant, prætendentes omnem ipſorum ſalutem iam in ſummo verſari diſcrimine, libertates ſuas violentiam pati, Maieſtatis litteris clanculum inſidiari, magnas vires bellicas, quæ, contra Patriæ leges, patriam obruituræ eſſent, in aperto campo conſpici, atque adeo ſummum periculum, ni inuigilent, & rebus ſuis mature conſul[illegible], ipſorum capitibus imminere. Hiſce & ſimilibus vanis paniciſque prorſus conſternationibus omnibus metum iniiciunt: quem rumorem cum ignobile vulgus, quod ſuſpicionibus alias magis, quam æquum eſt, locum relinquit, percepiſſet, res ad manifeſtum tumultum ſeditionemque ſpectauit. Quam graue autem curioſiſſimo patri patriæ, & vniuerſalis pacis atque tranquillitatis amatori, Cæſareæ S. M. id acciderit, & quam moleſte illud ipſum tulerit, ipſius ad vicarios & officiales Regni eius rei gratia ablegatæ litteræ ſatis ſuperque adeoque ſummo cum cordolio teſtantur: in iis ſiquidem ſuis ſubditis (Bohemicis) omnem ſecuritatem, neceſſariamq; defenſionem atque protectionem clementiſſime eſt pollicitus, modo Regni membra atque Ordines ipſi debitam obedientiam præſtarent & ab iſtiuſmodi ſuſpectis conuentibus abſtinerent: ſin vero & porro dubium quoddam vel periculoſa inter vtriuſque Relligionis Ordines controuerſia interim ſuborirctur, iiſdem clementiſſime iniunxit, vt ſcilicet iſtius litis deciſio ad velociſſimum Cæſareæ S. M. aduentum vſque differretur: interea pacifice abſque rixis victitarent, & pernicioſas ſuſpiciones, quarum nulla prorſus cauſſa exiſtat, ſummo ſtudio vitarent, vnicuique etiam ſuis Priuilegiis gaudere, vti, & pro ſuo lubitu frui clementiſſime conceſſit.

Sed ſpretis neglectiſque hiſce omnibus iidem defenſores XXI. D. Maii maiori, quam antea, numero conuenerunt, &, poſtquam pridie populum per paſtores ex omnibus ſuggeſtibus perfecto, gratioſo, acceptoque ſermone ad inſurgendum inuigilandumque excitaſſent, in qua hæcce conſilia inter ſe inuicem excogitarunt, quæ ſubſequuta dies Mercurii in lucem protulit: qua magna hominum armata manu ſtipati arcem Regiam Cæſareæ S. M. Regiam reſidentiam Bohemicamque Cancellariam (locum alias tutiſſimum, oppreſſorum & innocentium aſylum portumque vnicum) violenter occuparunt, conſiliarios, regnique officiales præcipuos, inluſtri familia oriundos (quibus hoc in caſu nulla culpa imputari poterat) contra omnia diuina humanaque iura, S. R. Imperii Conſtitutiones, omnium populorum temporumque conſuetudines ſumma violentia

lentia inauditos cauſſaque incognita, multo minus conuictos confeſſoſque, nulloque contra ipſos inſtituto proceſſu, immo SS. Eucahriſtiæ vſu (quem tamẽ humana bonitas corruptiſſimis etiam hominibus, nefandis latronibus, atque ſceleratiſſimis quibuſcumque perſonis permittit) minime conceſſo, de feneſtris in imum præcipitarunt: quo facto omnia, contra Cæſareæ S. M. dignitatem, reputationem, atque auctoritatem, vnanimi omnium conſenſu moliri auſi ſunt, dum arcis præſidiarios, Pragenſium, aliarumque ciuitatum inquilinos, à præſtito Cæſareæ S. M. iuramento abalienarunt, & in ſua verba iurare coegerunt, quoſdam, legitimis de cauſſis in vincula coniectos, propria auctoritate è carceribus violenter eripuerunt, alios Cæſareo-Regios fideles miniſtros vero, præmiſſis grauiſſimis interminationibus, carceribus incluſerunt, alios bonis ſuis priuarunt, grandi ære mulctarunt: arcem munitionemque Carolſteinium, tamquam locum firmiſsimum, in quo corona Bohemica aliaque Regni Priuilegia adſeruantur, remoto ab officio Burggrauio, aliiſque præcipuis Regni Officialibus abrogatis, occuparunt, annuos Antemonitanorum reditus (qui ad neceſſariam Hungaricorum finium defenſionem deputati erant. alioſque Regios cenſus auaris ſuis manibus ad ſe rapuerunt, quæſtores Prouincialium Contributionum loco remouerunt, iiſdem alios ſubſtituerunt, iſtamque Contributionem (quod ipſi etiam Regi minime licuit) contra expreſſum S. R. Imperii tenorem, in alios vſus conuerterunt, tam equitum quam peditum militareis copias conſcripſerunt, Cæſareæ S. M. perfideles dilectos, & conſtantia S. R. Imperii membra grauiſsimis minis ad ſuas partes pertraxerunt, alios ſibi repugnantes inobedienteſque ſubditos irritarunt, ſcholas conſenſu omnium Regni Ordinum fundatas, adeoque præcellentem Academiam, Bohemicæ Iuuentutis conſeruatricem, inque bonis moribus honeſtatis propagatricem, eiuſdemue Profeſſores, alioſque Eccleſiaſticos homines, eruditiſsimos clariſsimoſque viros ex tota Prouincia in exilium pepulerunt, templa vaſtarunt (eorumdemue Reditus & Prouentus ſibi reſeruarunt, contra Cæſareo-Regios officialeis omnem violentiam exercuerunt, officio ſuo fungi eoſdem prohibuerunt, iiſdem, antequam intemperies iſta ſedaretur, loco excedere interdixerunt, Burggrauium, cui, poſt Regem omnis concredita poteſtas, in propriis ſuis ædibus armata præ foribus manu cuſtodiuerunt.

Omnem vero iſtam audaciam non alio modo excuſant, quam quod litterarum Maieſtatis Priuilegia, & coanguſtatæ Relligionis SVB VTRAQVE, conſeruatio, immo ipſius Cæſareæ M. florentiſsimique iſtius Regni ſalus & proſperitas hunc neceſſariæ defenſionis modum ſibi præmonſtrauerint. Cuius figmenti vanitas ex hoc liquido apparet, quod etiam ne minimum quidem hoſtem vel fingere, vel nominare poſsint, qui opprimi oportuiſſet, vel etiam quod Regnum in extremam perniciem atq; interitum forſitan coniectum fuiſſet. Equidem in ipſorum per typos diuolgata Apologia IV. perſonæ nominantur, quæ, etiam inauditæ, publici hoſtes Regni ac vniuerſalis quietis atque tranquillitatis hoſtes & perturbatores iniurioſe appellantur, ad quam ſuo loco reſpondebitur. Aſt iudicet nunc quilibet ſanæ mentis iudex, an videlicet ob cõmemoratas iſtas cauſſas iugum obedientiæ excuti, frenum rebellionis ſolui, conſtitutiones opprimi, & innocentia Regni membra damno pernicioſiſsimi adeo belli implicari oportuerint, & an ſubditis contra legitimum ſuum Regem inſurgere, vicinarum

Prouinciarum, Regum, Electorum, aliorumque S.R Imperii principum & Ordinum opem & auxilium implorare, eoſdemue contra Cæſaream S.M. irritare atque commouere licitum conceſſumque fuerit?

Notum, præterea, manifeſtumque eſt omnibus & vniuerſis, in ipſa rei veritate quoque certum, conſtans, atque immotum permanebit, Priuilegiis litteriſque Maieſtatis ne minimum quidem derogatum fuiſſe, neq; etiamnum hodie derogari: immo Cæſareæ S. M. numquam in mentem venit, minimam etiam litteram contra clementiſsime conceſſas confirmationes immutare vel in dubium trahere, id quod peculiares aliquot Cæſareæ S. M. editæ Reſolutiones atque declarationes ſatis ſuperque teſtantur. In iis vero rebus, quæ ſub libertate Relligionis atque adeo abſque vllo dubio occurrunt, vtpote an licitum ſiet ſubditis in territorio Eccleſiaſticorum Dominorum templa extruere &c. illarum inquam rerum ſententiæ, explicationes, & deductiones inter litigitantes minime defendendæ, neque defenſoribus ob id licuit quod inopportuno adeo tempore falcem ſuam alienæ meſsi immiſerint, ſed definitiua iſtiuſmodi ſententia, explicatio, & deductio, tamquam cauſſa, cuius nouum Priuilegium nullam mentionem facit, merito Cæſareo-Regiæ S. M. ſyncero iudicio reſeruata fuit.

Quamobrem inconcinnũ admodum videtur, quod inaudita iſtiuſmodi attentata ſub prætextu Relligionis defendantur, quæ ipſam etiam Cæſaream S. M. non parum concernunt. Licet vero eadem Cæſarea S. M. neceſſariis mediis minime deſtituta ſiet, quibus pro merito tranſgreſsionem rebellionẽque iſtam punire atque Cæſaream ſuam auctoritatem tueri poſſet: nihilominus tamen pro innata ſua Cæſarea bonitate atque clementia, qua multifaria pericula, quæ plerumque ex bello exoriri ſolent, quaſi iam oculis ſuis ex commiſeratione & cordolio intuetur, coram vniuerſo mundo proteſtatur ſe nihil aliud in votis habere, quam quod, ex præſcripto S. R. Imperii Conſtitutionum, per ordanariam rei inueſtigationem ius obſeruetur, & iuxta omneis ſolemnitates & conſuetudines vtrimque militareis copiæ dimittantur, atque adeo extremum periculum huius Regni per legitima iuſtitiæ mediã mature auertatur: quam æquiſsimam etiam Cæſaream ſuam inclinationem, animiq; legitimam intentionem tam per patentes, quam alias quoque priuatas litteras omnibus & ſingulis Relligioni SVB VTRAQVE addictis hominibus innuere voluit, quemadmodum quilibet ex ſequentibus Exemplaribus cognoſcere poterit, ſi, ex ſincero, & non ab affectibus corrupto ſenſu, manſuetam, omnibuſque S. R. Imperii Conſtitutionibus, iuribus, & Conſuetudinibus conformem mentem Cæſareo-Regiæ S. M. æſtumare voluerit.

CAPVT XXIV.

CVm in prioribus actionibus Litterarum Maieſtatis (quas tam Imperator RVDOLPHVS, quam & Cæſar MATTHIAS, tanquam Bohemiæ Reges, pientiſſimæ glorioſiſſimæque memoriæ, Ordinibus Bohemiæ clementiſſime donarunt) ſæpius crebra fiat mentio, quarum cauſſa etiam tota iſta controuerſia & periculoſiſſima ſuſequuta intemperies exortæ ſunt, iccirco earum tenorem heic inſerere voluimus.

CAESA-

CAESAREAE MAIEST. RVDOLPHI II. P.M. MAIESTATIS LITTERAE:

NOs RVDOLPHVS II. Diuina fauente clementia electus Romanorũ Imperator ſemper Auguſtus, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ, & Sclauoniæ &c. Rex, Archidux Auſtriæ, Marchio Morauiæ, Dux Lucemburgiæ & Sileſiæ, Marchio Luſatiæ, Comes Tyrolis &c.

IN SEMPITERNAM REI MEMORIAM, tenore præſentium litterarum, notum facimus omnibus & ſingulis: poſtquam omneis III. Ordines noſtri Regni Bohemici, verum corpus verumque ſanguinem Domini & Seruatoris noſtri IESV CHRISTI SVB VTRAQVE Specie percipientes, noſtri perfideleis dilecti in vniuerſali Conuentu Prouinciali (qui præcedentis ANNI M. DC. IIXX. die Lunæ poſt Exaudi in arce Pragenſi inchoatus, & eiuſdem anni die VENERIS poſt IOHANNIS BAPTISTÆ finitus eſt) Nos, tamquam ipſorum Regem, humillime ac decenti ordine rogaſſent, vt videlicet in Bohemica Confeſſione fidei, (quæ ab aliquibus AVGVSTANA nuncupatur CONFESSIO) A. C. M. D. LXXV. in communi Prouinciali Conuentu collecta, & Cæſareæ M. MAXIMILIANO, glorioſiſſimæ memoriæ, Domino noſtro parenti amantiſſimo tradita (quæ ipſis tunc temporis, vti certiſſime percepimus, & ex ſuauiſſimi noſtri Domini parentis manu propria exaratis litteris, aliiſque tabulæ Prouinciali incorporatis monumentis cognouimus, confirmata fuit) & inter ſe inuicem inſtituta atque in prooemio commemorata compoſitione & tranſactione, aliiſque requiſitis Relligionem ſuam concernentibus, conſtanter tuerentur, & Chriſtianam ſuam Relligionem SVB VTRAQVE, libere, atque impedite exercerent, propagarent, atque adeo in omnibus Ordines à nobis aſſecurarentur. quemadmodum etiam hic articulus, tabulæ Prouinciali, & libro viridi vniuerſalium Conuentuum Prouincialium A C M. D C. IIX die Lunæ poſt Exaudi ſub littera K. 8. inſertus, hæc omnia in ſeſe latius copioſiuſue complectitur.

Quoniam vero nobis eo ipſo tempore, ob grauiſſima, quæ nobis incumbebant, negotia, & quorum gratia commemoratus Conuentus Prouincialis potiſſumum inſtitutus erat, quæque nullam moram remoramque patiebantur, illud ipſum confirmare minime potuerimus: iccirco, ad vlteriorem huius rei expeditionem, dilationem ad futurum vſque Conuentum Prouincialem, die Iouis ante MARTINI inſtitutum clementiſſime petiimus, interea quoque iiſdem Ordinibus certo promiſimus, niſi illud in commemorato modo Conuentu Prouinciali exequeretur, quod tum liberum Relligionis ſuæ exercitium vſurpare, & vſque ad finalem articuli huius depoſitionem, ad aliam perpenſionem vel tractationem aliorum ipſis a nobis in propoſitione conuentus Prouincialis proponendorum articulorum nullo modo obligati & obſtricti eſſe debeant, quemadmodum illud clementiſſima noſtra petitio & facta aſſecuratio ſatis ſuperque teſtatur. Poſtquam autem Conuentus Prouincialis, qui, vti diximus, die Iouis ante MARTINI inſtitutus erat, aliis grauiſſimis de cauſis à nobis iterum dilatus, & alius quidem die Martis poſt PAVLI CONVERSIONIS A.C.M D C.IX. inſtitutus, noſtriſque mandatis in arcem Pragenſem indictus fuiſſet, commemorati iſti Ordines,

dines, SVB VTRAQVE, iterum priorem ſuam Confeſſionem, factamque inter ſe inuicem tranſactionem nobis obtulerunt, neque deſtiterunt nos, tanquam ipſorum Regem & Dominum, tam per exhibitos libellos ſupplices, quam per inſignes & ſplendidas interceſſiones ſollicitare, vt in ipſorum, ceu fidelium noſtrorum ſubditorum, petitionem clementiſſime conſentiremus.

Poſtquam vero illud negotium cum ſupremis noſtris Officialibus Prouincialibus Regni huius Bohemici in diligentiſſimam deliberationem Cæſaream pertraxiſſemus: conducibile, vtile, & neceſſarium eſſe autumauimus, ſi, ad humillimam factam omnium III Ordinum, SVB VTRAQVE, Dominorum, Equeſtris Ordinis, Pragenſium, aliarumque ciuitatum delegatorum Regni huius Bohemici petitionem, vniuerſalem Prouincialem Conuentum poſt diem Solis Rogationum ANNI huius M. D C. IX. per Regia noſtra mandata ad Pragenſem arcem indiceremus, & in publicatis iſtis mandatis ſimul adnecteremus, quod videlicet in Conuentu iſto per definitiuam tandem ſententiam in propoſitione Conuentus de articulo, Relligionem concernente, decernere & ſimul ſtatuere velimus, quo pacto ſcilicet omneis & ſinguli, tam SVB VTRAQVE, quam etiam SVB VNA, quique nobis exhibitæ confeſſioni addicti ſunt, Relligionem ſuam, abſque vlla moleſtia & impedimento tam Eccleſiaſticorum, quam Secularium hominum libere exercere & propagare poſſint, id quod noſtra mandata, ſub dato in arce noſtra Pragenſi Sabbathi poſt Dominicam IVBILATE Anni huius M. D C. IX. commemorato iſto in articulo latius commonſtrant. Quem ad Conuentum quum omnes iſti III. Ordines obſequioſiſſime ſeſe contulerint, nos quoque, iuxta clementiſſimum noſtrum promiſſum, in prædicto noſtro mandato articulum de Relligione in propoſitione Conuentus Prouincialis ante omnia proponi curauerimus, omneis dicti III. Ordines SVB VTRAQVE, vnanimi omnium conſenſu, priorem ſuam petitionem per nobis humillime oblatum Scriptum renouarunt, eiuſdemue ſufficientem aſſecurationem, & confirmationem apud Prouincialem tabulam humillimo ſtudio implorarunt.

Quum itaque nobis nihil gratius acceptius ve poſſit contingere, quam vt in noſtro Regno inter omneis III. Ordines, tam SVB VNA, quam SVB VTRAQVE SPECIE, nunc & in perpetuum conſtans concordia, pax, & vniuerſalis tranquillitas, ad incrementum & conſeruationem Reipublicæ, propagentur, & quælibet pars in ſua Relligione, penes alteram, inuiolata, ſarta, tectaue conſeruetur, atque adeo A C. M. D C. IIX. facto Prouincialis Conuentus Decreto, & nupero noſtro publicato mandato (in quibus conſœderatos Ordines, ſæpe nunc commemoratam Confeſſionem amplectentes, pro iis, qui hactenus ſemper fuerunt, nempe pro noſtris fideliſſimis obſequentiſſimiſque ſubditis, ſub noſtra clementiſsima protectione, ad omneis conſtitutiones, iura, Priuilegia atque libertates huius Regni pertinentes, & ad quos Regium noſtrum iuramentum, iura, & Prouinciales Conſtitutiones ſeſe extendunt, habuerimus & cognouerimus, eoſdemue etiamnum hodie pro iiſdem adhuc & habeamus, & cognoſcamus) per omnia ſatiſfiat; iccirco, ratione inſignium interceſsionum, eorumdemue Ordinum SVB VTRAQVE, humillimæ petitionis, nobiſque toto noſtri Imperii tempore fideliſsimorum præſtitorum officiorum, aliiſque grauiſsimis de cauſis, maturo conſilio, decente deliberatione, bona noſtra conſcientia,

tia, Regia Bohemica poteſtate, conſilio præcipuorum noſtrorum Officialium, Prouincialis iuris Adſeſſorum, & relliquorum conſiliariorum, atticulum, Relligionem concernentem, cum omnibus III. huius Bohemici Regni Ordinibus in præſenti Prouinciali Conuentu & arce Pragenſi, definiendo concluſimus, & Ordines, SVB VTRAQVE, hiſce noſtris litteris Maieſtatis aſſecurauimus.

Primo, quemadmodum antea apud prouincialem tabulam Lit. A. 32. confirmatum eſt, quod ad Relligionem, tam SVB VNA, quam SVB VTRAQVE SPECIE, attinet, quod videlicet neutra pars alteram lædere & conuitiari, ſed, vice verſa, ceu veri minimeque fucati amici, conſtanter tueri debeat, illud hoc in atticulo ratum permaneat, & binæ partes, vti & iam, ſic quoque & inpoſterum, inter ſeinuicem confœderatæ ſient: ſub pœna transgreſſoribus in Conſtitutione Prouinciali interminata. Quoniam vero ii SVB VNA in hoc Regno Bohemiæ liberum impeditumque Relligionis ſuæ exercitium habent, in quo ab iis SVB VTRAQVE, confeſſionemque amplectentibus, ne quicquam perturbari debent, idcirco hac in re ſeruetur conformitas & æqualitas. Idcirco conſentimus, iiſdemue ius & potentiam adtribuimus, quod videlicet ſupradicti confœderati Ordines, SVB VTRAQVE, Domini, & Equeſtris dignitatis homines, Pragenſes, montanæ, aliæque vrbes, vna cum omnibus ſuis ſubditis, & in ſumma omneis Bohemicam confeſſionem (quæ laudatiſſimæ & beatiſſimæ memoriæ Imperatori Maximiliano, dilectiſſimo Domino & parenti noſtro in vniuerſali Conuentu Prouinciali A. C. M. D. LXXV. & iam denuo nobis exhibita fuit, & in qua eoſdem tueri atque defendere promiſimus) amplectentes, nemine excepto, Chriſtanam ſuam Relligionem SVB VTRAQVE iuxta ipſorum confeſſionem, & factam inter ſeinuicem tranſactionem, libere & impedite omnibus in locis exercere, & in toto iſto diuino cultu atq; ordinatione & ſanctione Eccleſiaſtica, qua iā fruuntur, vel impoſterū conſtitui queat, pacifice victitare poſſint vſq; ad vniuerſalem ob relligionē in S. R. Imperio compoſitionem. Et ita neq; iam, neq; in futurum tempus ad compacta, quæ in vniuerſali Conuentu Prouinciali A.C.M.D.LXVII. in Priuilegiis Prouincialibus & alibi omiſſa ſunt, tenebuntur.

Porro quoque Ordinibus, SVB VTRAQVE, impoſterum hanc peculiarem gratiam atque Cæſaream clementiam pollicemur, & omnibus III Ordinibus, hanc Confeſſionem amplectentibus, inferius Pragenſe conſiſtorium iterum plenarie adtribuimus, clementiſſimeque in id etiam conſentimus, quod videlicet confœderati Ordines SVB VTRAQVE illud Conſiſtorium cum ſuis paſtoribus, vel miniſterio Eccleſiaſtico, reforment, Prædicantes ſuos, tam in Bohemico, quam Germanico idiomate, ordinari ſinant vel ante ordinatos illinc, abſque vllo Archiepiſcopi Pragenſis inpedimento, ſuis Collaturis & parochiis præficiant.

Similiter & iiſdem Ordinibus Pragenſem Academiam (quæ alias & antiquitus illis competiit) cum omnibus ſuis requiſitis denuo & clementiſſime adtribuimus, ea lege vt in eadem idonei & clariſſimi omnium facultatum profeſſores foueantur, & ſupra Conſiſtorium & Academiam idonei & prudentes Defenſores conſtituantur.

Antequam autem hæc omnia decenti ordine peragantur, non minus omneis III. Ordines SVB VTRAQVE, vti ſupra commemorauimus quod vide-

licet Religionem ſuam abſque impedimento vllaque remora exercere poſſent, perfecte atque plenarie relinquantur: quot etiam perſonas idoneas iidem confœderati vnitique Ordines, SVB VTRAQVE, ſupra commemoratum ipſorum conſiſtorium & Academiam vnanimi omnium conſenſu ex omnibus III. Ordinibus pari numero conſtituerint, & eaſdem nobis, tamquam ſuo Regi atque Domino, exhibuerint, illas omneis & ſingulas, nulla excluſa, volumus & debemus, intra duarum Septimanarum ſpacium exhibitæ nobis deſignationis, confirmare, pro defenſoribus declarare, & ſupra Ordinibus præſtitum iuramentum, in aliam inſtructionem nullo alio nobis præſtando iuramento obligare.

Quum vero, aliis grauiſſimis de cauſſis & impedimentis, prædicto tempore eaſdem non confirmaremus, vel confirmare nollemus, ii nihiloninus ſupra vtrumque (Conſiſtorium videl. & Academiam) Defenſores permaneant, omneque illud non minus peragant quam ſi Defenſores à nobis conſtituti fuiſſent: ſin quoque aliquot ex ipſis morerentur, tum Ordines, SVB VTRAQVE, in defunctorum locum alium ſubſtiuant, eumdemue viuentibus cæteris adiungant: id quod inpoſterum quoque ſupra commemorato modo, tam à nobis, quam noſtris hæredibus & futuris Bohemiæ Regibus, quemadmodum etiam ab iiſdem Ordinibus & Defenſoribus SVB VTRAQVE inuiolabiliter atque ſancte vtrimque obſeruetur.

Sin quoque aliquis ex confœderatis omnibus III. Ordinibus huius Regni, SVB VTRAQVE, ſupra iam habentia alias ad ipſos pertinentia templa (quæ ipſis impoſterum etiam tueri atque conſeruari debent) forſitan in ciuitatibus, vrbeculis & pagis, vel alibi, plura templa & ſeminaria, ad pie educandam iuuentutem, extruere velit, illud ipſum pariter, non ſecus quam Dominis, & Equeſtris Ordinis Viris, & Pragenſibus, montanis, aliiſque ciuitatibus in genere, & alicui in ſpecie, iam & impoſterum quoque abſque vllo impedimento conceſſum ſit.

Quoniam etiam in multis noſtris Regiis & Reginæ huius noſtri Regni Bohemici vrbibus, non pauci, tam SVB VNA, quam SVB VTRAQVE, inter ſe inuicem ſimul cohabitent: idcirco conſtans & peculiare noſtrum eſt mandatum, quod ad conſeruandam charitatem & Concordiam neutra pars, in peragendo ſuo diuino cultu, alteri quicquam praeſcribere, ſepulturam mortuorum cadauerum in templis & cœmiteriis, quemadmodum & conſuetum campanarum vſum, minime prohibeat, & ita, de hodierni huius diei dato, nullus ex ſuperioribus & inferioribus Ordinibus, Ciuibus, vrbecularum pagorumque inquilinis, Eccleſiaſticis, vel ſecularibus, à ſua Religione abalienari, & per inſidioſas fraudulentaſque ad id excogitatas technas, ad alteram Religionem cogi debeat. Id quod ad nihil aliud, quam ad conſeruationem charitatis & concordiæ, fideliter inſtitutum eſto.

Quocirca, vi verborum noſtrorum Regiorum, ſancte pollicemur, quod omneis III. confœderati Ordines, Bohemicam Confeſſionem amplectentes, vna cum omnibus ſuis poſteris, in omnibus ſupra commemoratis rebus, à nobis, noſtris hæredibus, & futuris Bohemiæ Regibus, perfecte & plenarie, abſque omni confuſione atque perturbatione, conſeruari atque tueri debeant, quemadmodũ & eos ipſos paci Religionis S.R. Imperii, tamquam eiuſdem præcipuũ membrum,

brum, includimus, iiſdemue hoc in negotio neque à nobis, noſtris hæredibus, vel futuris Bohemiæ Regibus, neque ab aliis Eccleſiaſticis, vel ſecularibus perſonis, futuris & perpetuis temporibus nulla importantia neque præſcriptio fieri debet. Contra ſupra dictam pacem Prouincialem, & Ordinibus, SVB VTRAQVE, à nobis clementiſſime præſtitam aſſecurationem, nolumus quod vnicum aliquod mandatum, vel aliud quiddam, quod minimam etiam remoram atque impedimentum creare poſſet, a nobis, noſtris hæredibus, & futuris Bohemiæ Regibus, vel à quoquam alio, edi, vel etiam acceptari debeat: poſito autem quod tale quidpiam forſitan ederetur, vel ab aliquo acceptaretur, nihilominus tamen illud fiet inefficax, neque de eodem vel cum, vel abſque iure aliquid pronunciari neque decerni debet: quem in finem etiam omnia alia mandata, hactenus contra Ordines SVB VTRAQVE, Bohemicamque Confeſſionem amplectentes, ex omnibus quibuſcunque locis promulgata, præſentibus hiſce tollimus, annullamus, & pro mortuis agnoſcimus: Et quod omne, quod iidem Ordines tam iam, quam etiam antea ſub articuli huius confirmatione petierunt, omniaque iſta, quæ interim acciderunt, neque hodie, neque in futurum tempus, ad vnicum præiudicium vel derogationem honeſtæ famæ omnium III. Ordinum, in genere, & in ſpecie, à nobis, noſtris hæredibus, & futuris Bohemiæ Regibus imputari vel de modo dictis Ordinibus male interpretari debeat, idque in futura perpetua tempora.

Mandamus igitur omnibus noſtris ſupremis Officialibus Prouincialibus, iuris Prouincialis Adſeſſoribus & Conſiliariis, ſingulis etiam Ordinibus & Inquilinis huius Regni Bohemici, præſentibus & futuris, fideliſſimis noſtris, quod ſæpius nunc commemoratos Dominos, Equeſtris Ordinis viros, Pragenſes, montanas, aliaſque ciuitates, omneis III. Ordines Regni huius Bohemici, vniuerſos eorundem ſubditos, atque adeo omneis SVB VTRAQVE, Confeſſionem hancce Bohemicam amplectentes, tenore præſentis noſtræ aſſecurationis, litterarumque Maieſtatis, pro vt verba in omnibus articulis, ſententiis & clauſulis ſonant, defendatis, protegatis, iiſdem nihil præſcribatis, multominus idem faciundum aliis permittatis, idque ſub euitatione noſtræ iræ & inclementiæ.

Et volumus præterea, ſin forſitan aliquis ex Eccleſiaſticis, vel ſecularibus perſonis, haſce noſtras Maieſtatis litteras tranſgredi conetur, immo noſmet, hæredes noſtros, & futuros Bohemiæ Reges, adeoque omneis Ordines, obligatos iudicamus, omneis iſtiuſmodi tranſgreſſores, tamquam perturbatores & violatores communis pacis atque tranquillitatis, comprehendere, econtra vero Ordines vna cum ſuis tueri atque defendere, quemadmodum illud ipſum in conſtitutione Prouinciali articulus de Prouinciæ, eiuſdemue Conſtitutionum & iurium defenſione expreſſe teſtatur.

Et denique tam ſuperi quam inferioribus Officialibus tabulæ Prouincialis huius Regni Bohemiæ iniungimus, quod, in futuram rei memoriam, haſce Maieſtatis litteras in relatione Prouincialis Conuentus, quæ in hoc ipſo Conuentu ab omnibus III. Ordinibus Regni huius Bohemiæ fiet, modo commemoratæ iſti Prouinciali tabulæ inſerant, & poſtmodum hoc noſtrum Originale ad alia Prouincialia Priuilegia & libertates ad Carolſteiniū ſeponant atque cuſtodiant. In fidem teſtimoniumque commemoratorum iſtorum Cæſareum no-

ſtrum ſigillū ad Maieſtatis noſtras litteras adpendi mandauimus: quæ dabantur in Regia noſtra arce Pragenſi Die Iouis poſt S. Procopii A. C. M. DC. IX. Regnorum noſtrorum Romani XXXIV. HVNGARICI XXXVII. & BOHEMICI etiam XXXIV. ANNIS.

RVDOLPHVS.

Adamus de Sternberg ſupremus Burggrauius Pragenſis.

Ad Mandatum Sac. Cæſ. Maieſt. proprium.

Paulus Michna &c.

TRANSACTIO, QVAE INTER ORDINES, SVB VNA, ET SVB VTRAQVE, FACTA, ET TABVLAE Prouinciali A. C. M. DC. IX. die Sabbathi poſt Egidii inſerta eſt.

AD articulum, Relligionem concernentem, quod attinet, qui, iuxta clementiſſimam Cæſareæ S. M. petitionem, in Prouinciali Conuentu A. C. M. DC. IIX. die Lunæ poſt Dominicam EXAVDI celebrato, vſque ad ſubſequentem Conuentum, & iſtius (articuli) totalem definitiuam ſententiam dilatus fuit, quoniam modo dicta laudatiſſima Cæſarea S. M. cum omnibus Ill. huius Regni Ordinibus eumdem in Prouinciali hocce Conuentu concluſerit, & illi parti, corpus, ſanguinemque Domini & Seruatoris noſtri Ieſu Chriſti Sub Vtraque ſpecie percipienti, per paulo ante commemoratas Maieſtatis Litteras, certam adſecurationem cautionemque præſtiterit, quod videlicet libero ſuo Relligionis exercitio, Bohemica Cæſareæ S. M. exhibita Confeſſione, & facta inter ſe inuicem tranſactione & compoſitione libere, publice, & impedite vti frui poſſet: inſuper quoque inferius Conſiſtorium & Pragenſem Academiam, vna cum omnibus requiſitis, iis, Ordinibus ſub Vtraque, (quemadmodum ante dictæ, in peculiari Conuentus Prouincialis relatione tabulæ Prouinciali inſertæ, & die Iouis poſt S. Procopii A. C. M. DC. IX. datæ Maieſtatis Litteræ ſatis ſuperque teſtantur) clementiſſime attribuerit, iccirco omnia in iiſdem Litteris compræhenſa requiſita non immerito in ſuo valore rellinquuntur.

Quoniam etiam Pars Sub Vna, cum Ordinum Sub Vtraque delegatis conſtitutiſque Perſonis tranſegerit, quod videlicet Ordines Sub Vtraque, alteram partem, Sub Vna, eiuſdemue omnia templa, diuinum cultum, Cæremonias, Collaturas, Monaſteria, Collegia, erogationes, donationes, decimas, annuos reditus, accidentia, & priſcas conſuetudines relliquas minime impedire, ſed, quemadmodum & alteram partem Sub Vtraque, in poſſeſſione ſua quietam rellinquere & velit, & debeat: ſimiliter ſi Cæſarea S. M. etiam, tamquam Rex Bohe-

miæ

miæ in ſuis Dominiis, vel alius quiſpiam ex ſuperioribus Ordinibus, ſiue Sub Vna, vel Sub Vtraque iſte ſiet, pro ſe, vel ſuis ſubditis, ſuæ Parocciæ vel Collaturæ, ſacerdotem quemdam Sub Vna, & ab Archiepiſcopo Pragenſi conſecratum, præficere vellet, quod id iure præſtare poſſet, & debeat.

Quantum vero ad Pragenſes, aliaſque huius Regni ciuitates attinet, quoniam communio omnium trium Pragenſium ciuitatum, earumdem ve diuini verbi præcones atque miniſtri, & permultæ adhuc aliæ vrbes magno numero ad Ordines Sub Vtraque ſeſe contulerint, Confeſſionem Bohemicam receperint, & quod, ex præſcripto Conſtitutionis, qua ii Sub Vtraque, iuxta ipſorum Confeſſionem, fruuntur, & impoſterum quoque fruentur, pacifice viuere velint, polliciti fuerint: ideirco, ad præcauendas contentiones & metuendas Communionū rixas, hæc vtrimque cautela poſita, quod, ſi quis in Paroecia vel Communione quapiam adhuc reperiatur, qui iuxta normam ſacerdotis cuiuſdam Sub Vtraq;, qui ab Archiepiſcopo Pragenſi iuxta Bohemicæ Confeſſionis tenorem conſecratus eſſet, viuere velit, quod ex illis quilibet, & pro ſuo etiam lubitu, (attamen abſque ad rixam contentionemque data occaſione iſti Communitati, & à Cæſarea S. M. Ordinibus Sub Vtraque clementiſſime concesſo Conſiſtorio) ad iſtiuſmodi ab Archiepiſcopo Pragenſi conſecratum ſacerdotem ſeſe conuertere, & officia Eccleſiaſtica ab eodem rite percipere poſſit.

Sepulcra cadauerum mortuorumque hominum quod concernit, ii Sub Vtraque, apud Parochias, vel templa & Communiones Sub Vna non ſepeliri debent, & econtra &c. niſi id fiat peculiari conſenſu & voluntate Collatoris, vel templi iſtius Curatoris Eccleſiaſtici. Sin vero aliquot homines Sub Vtraque ad Communionem ſiue Parochiam quamdam Sub Vna pertinerent, & ad eamdem vel decimas vel alios annuos reditus conferrent, ii, abſque rogatione ſuperiorum Collatorum, iſtis in locis ſepeliri poterunt, & econtra &c.

Si vero Collatorum quiſpiam, vel alius, quicumque etiam ille ſiet, ſepulchra mortuorum cadauerum minime concedere vellet, hæredes ſuperſtites tum decimas, alioſque annuos reditus impoſterum porrigere & exhibere neutiquam tenebuntur: ſed, vice verſa, ſubditorum iſtorum Dominus & Magiſtratus ad aliam Eccleſiam prouentus iſtos annuos transferre, & inibi mortuorum ſepulchra inſtituere poterit. Quibus in locis & ciuitatibus autem, vel in Cæſareæ S. M. Reginæ, regnique dominiis, ii Sub Vtraque propria ſua templa & ſepulchra cum iis Sub Vna pariter atque ſimul non habeant, ii, vi & efficacia ſupra ſæpiuſque commemoratarum Maieſtatis Litterarum, peculiaria templa, ad exercendū diuinum cultum exædificare, & certa loca ad mortuorum ſuorum ſepulturam eligere poterunt.

Sin quoque aliquis cum altero, Collaturæ cuiuſdam cauſſa, coram ordinario huius Regni Iudicio, iam ante hancce tranſactionem, in, ſub iudice adhuc dependente, lite, victor euaſiſſet, & lis in iudiciali cognitione adquieſceret, binæ contrariæ concertanteſque partes definitiuam iſtius litis ſententiam expectare tenebuntur: attamen illi, & ita quilibet qui ante alterutrum Collaturam cuiuſdam Eccleſiæ obtinere volet, poſſeſſori iſtius Collaturæ non moleſtus ſiet, neque ſeſe illi immiſceat, niſi id ipſi per ordinarium Iuris modum (ex præſcripto vtrimque inſtitutæ tranſactionis) peculiariter conceſſum fuerit. Cum igitur aliquoties

nunc dictæ Maieſtatis Litteras, huic ab Ordinibus vtriſque, tam Sub Vna, quam etiam Sub Vtraque ſpecie, factæ compoſitioni econtra modo dicta vtrimque facta compoſitio iſtis Maieſtatis Litteris minime aduerſetur, & iſta partium cautela vtrimque neceſſaria, atque adeo nulli parti recta protectionis explicatio violabilis exiſtat: iccirco Cæſarea S. M. non ſolummodo promiſſis Litterarum Maieſtatis clementiſſime adquieſcit, verum etiam vtrimque factam compoſitionem tranſactionemque pari Cæſarea clementia approbat, & clementiſſime in id conſentit vt videlicet obſignata Copia, ſub prouinciæ ſigillo huius Regni, tam litterarum iſtarum Maieſtatis, quam articuli huius Prouincialis Conuentus, illis Sub Vna, &c. vice verſa, illis Sub Vtraque a Prouinciali tabula communicetur. Actum die Iouis poſt S. Procopii A. C. M. DC. IX.

CAPVT XXVI.

EIVSDEM GLORIOSISSIMI ROMANORVM IMPERATORIS RVDOLPHI II. PRINCIPIBVS & Ordinibus Sileſiæ Communicatæ Maieſtatis Litteræ.

NOS RVDOLPHVS II, Dei gratia Romanorum Imperator ſemper Auguſtus, Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ, & Sclauoniæ &c. Rex, Archidux Auſtriæ, Dux Burgundiæ, Marchio Morauiæ, Dux Lucemburgiæ, Sileſiæ, Brabantiæ, Styriæ, Carinthiæ, Wirtembergæ & Teccæ &c. Notum facimus pro nobis, noſtris hæredibus, & futuris Bohemiæ Regibus, tenore præſentium litterarum, omnibus & ſingulis. Poſtquam noſtri fideles & obedientes Auguſtanæ Confeſſioni addicti Principes & Ordines, in ſuper: & inferiori Sileſia, præterito tempore per delegatos ſuos Generoſum, & ampliſſimos, doctiſſimos, honeſtiſſimoſque viros, perdilectos noſtros fideles, Vicardum Promnitzium, Baronem Pleſſenſem in Sorauw/ & Tribel/ & Hoyerverda, Ian. Georgium a Zedlitz in Stroppa, Sigiſmundum à Burghaus in Stoltz, Andream Geiſlerum I. V. D. & Venceslaum Otterum, inter alia Prouinciæ grauamina, cumprimis à nobis, tamquam Bohemiæ Rege & ſupremo Duce Sileſiæ, humillime petiiſſent, vt videlicet Auguſtanam Confeſſionem libere atque impedite exercere, & ob id per omnia aſſecurari poſſint. Cumque iiſdem, ſub Dato X VI. M. Decembris proxime elapſi anni, clementiſſime ſignificari curaſſemus, nos, ſi quilibet in eo iure perſeueraret, nec violenter de illo ipſo præcipitaretur, ipſis poſtmodum nullam omnino iniuriam à quouis inferri permiſſuros, ſed in Relligionis negotio eoſdem, quemadmodum laudatiſſimorum Dominorum noſtrorum Anteceſſorum, vtpote Imperatorum FERDINANDI & MAXIMILIANI, temporibus factum fuerit, clementiſſime ſartos tectoſq;, quemadmodum eos ipſos ab inchoato noſtro Imperio repetiiſſemus, conſeruaturos. Quoniam vero hiſce cum delegatis ſuis porro nos humillime certiorem fecerint, hancce Reſolutionem noſtram Cæſaream in hoc ipſis grauem oneroſamque ſatis videri, quod iſta conditionalis ſiet, & eo ipſo Romano-Catholicis, aduerſus Auguſtanæ Confeſſioni addictos homi-

homines rixas contentionesque excitare, anſa occaſioque præbeatur, humillime igitur rogare ipſos denuo, vt, in Puncto Religionis, ſimilis clementiſſima Cæſarea Reſolutio, qualem Ordinibus noſtris Bohemiæ SVB VTRAQVE dediſſemus, ipſis obſequioſis Principibus & Ordinibus pari ſatisfactione clementiſſime impertiretur.

Quum igitur iſtiuſmodi noſtrorũ obſequentiſsimorum fideliſsimorumque Auguſtanæ Confeſsioni addictorum Principum & Ordinum humillimas preces oculis miſericordiæ clementiſsime ſimus intuiti, iuxta illud quoque multifaria, magnaque & multis modis onerosa pericula, quæ, vti etiam aliis in locis, in Sileſia ob Religionum Controuerſias, exorta probe perpendiſſemus, quæque impoſterum (ſi vna pars, vti hactenus factitatũ, ius & Iurisdictionem ſuam, quam olim & ante inchoationem Imperii noſtri, homines aduerſus ſe inuicem perſequuti ſunt, contra Cæſareas fundationes, monaſteria, templa, Conſiſtoria, decimas, ahnuos reditus & prouentus, ſiue ex prima fundatione, quam iure patronatus, vel alio quouis titulo, ſcrupuloſe inquirere poſſet, & in petitorio allegare, de eo altercari, alteramque partem turbare & coanguſtare debeat) quam facillime eo magis magiſque cumulari poſſent: itaque vt malo iſti in tempore occurratur, & quemadmodum etiam in omnibus noſtris Regnis & Prouinciis, ita etiam in Sileſia inter vtriuſque Relligionis, Romano-Catholicos nimirum, & Auguſtanæ Confeſsioni addictos, cultores, noſtros obſequentiſsimos Principes & Ordines, fideleſque ſubditos, iam & impoſterum, conſtans amor, pax, concordia & Confidentia, in Reipub. incrementum, propagari atque conſeruari, etiam neutra pars binarum iſtarum commemoratarum Relligionum deinceps in ſua poſſeſsione & exercitio perturbari, ſed in iſto ſtatu pacifice atque tranquille, abſque vlla vllius hominis remora, relinqui & poſsit & debeat: idcirco, commemoratis hiſce, aliiſque grauiſsimis de cauſsis, cumprimis vero ob ab iiſdem obedientiſsimis Principibus & Ordinibus nobis, toto noſtri Cæſareo-Regii Imperii tempore, quibuſuis occurrentibus occaſionibus beniuolentiſsime & ſingulari cum conſtantia præſtita officia, quorum vlteriorem continuationem nobis omni obſequio porro pollicentur, permoti, noſtra bona voluntate, & ex maturo præconcepto conſilio ſupremorum noſtrorum officialium Prouincialium, Iuris Prouincialis Adſeſſorum, Nobilium Conſiliariorum, aliorumque fideliſsimorum noſtri Regni Bohemiæ, articulum, Religionem concernentem, clementiſsime denique concluſimus: in cuius rei maiorem confirmationem, vtque dicta eo conſtantius & firmius ſeruarentur, iiſdem noſtris obedientiſsimis, Auguſtanam Relligionem & Confeſsionem amplectentibus, Principibus atque Ordinibus, vt & cæteris fideliſsimis noſtris ſubditis omnia iſthæc, tenore ipſis ſupra iſta clementiſsime exhibitarum Maieſtatis litterarum, confirmauimus.

PRIMO: Quum Romano-Catholici in Sileſia liberum ſuum impeditumque Relligionis exercitium habeant, in quo ab Auguſtanæ Confeſsionis cultoribus minime impediuntur, ſed multo potius in conſeruandis ſuis templis, cultu diuino, Ceremoniis, monaſteriis, ſcholis, parochiis, fundationibus, decimis, cenſibus, accidentiis, annuis reditibus, & veteribus Conſuetudinibus, (vti hactenus iſtiuſmodi omnia tranquille atque pacifice poſſederunt quemadmodum etiam litteris Maieſtatis, & interdicto VTI POSSIDETIS, ITA POS-

SIDEA-

SIDEATIS &c. pacifice rellinquuntur, eoſdemue ita rellinquere & debent, & volunt: iccirco, quò melius æqualitas & conformitas vtrimque ſeruaretur, conſentimus inſque & poteſtatem facimus quod videlicet obſequentiſsimi Principes & Ordines, atque adeo omneis inquilini totius Sileſiæ, licet illi Eccleſiaſticis, vel ſecularibus Principibus, Dominis Commendatoribus & Principatibus noſtris hæreditariis ſubiecti ſient, in Prouincia, Ciuitatibus & pagis, Auguſtanamque Religionem & Confeſsionem amplectentes, nemine prorſus excepto, Religionem ſuam libere & impedite vbiuis exercere, & apud modo hancceipſorum Confeſsionem, ſacerdotium, & Conſtitutionem Eccleſiaſticam, qua iam vtuntur fruuntur, pacifice & tranquille permanere poſsint, nec ad aliam, quam hactenus habuerint, Religionem ſub quouis Eccleſiaſtico, vel ſeculari Magiſtratu cogi, multo minus ob id forſitan in exilium pelli, vel ab officiis remoueri, vel vllo alio modo tribulari & perturbari debeant, ſed multo potius, & vice verſa iidem Auguſtanæ Religioni addicti homines, cuiuſcumque etiam ſtatus atque conditionis iſti ſient, vna cum ipſorum templis, cultu diuino, Ceremoniis, Scholis, parochiis, monaſteriis, fundationibus, decimis, cenſibus, accidentiis, reditibus annuis, aliiſque prouentibus, quemadmodum iſta omnia hactenus poſſederunt & vſurparunt, liberi impeditique rellinquantur.

SECVNDO: Volumus & conſtituimus quod omne illud, quod vna pars, tam Romano-Catholici, quam ſynceræ incorruptæque Auguſtanæ Confeſsioni addicti homines, olim, quemadmodum & ante, quam poſt inchoationem laudatiſsimi noſtri Imperii, contra fundationes, monaſteria, templa, conſiſtoria, prouentus, decimas, alioſque annuos reditus, ſiue ex prima fundatione, iure patronatus, aut alio quouis titulo, quomodo iſte in petitorio fingi, vel excogitari poſsit & queat, iure poſtulare potuerint, pacifice poſsidere, cumprimis autem templa & Scholas, haud perpenſo ad quem olim iſtæ pertinuerint, & ob id ſua iura patronatus adhuc prætendere poſsint, retinere, minimeque ab aduerſa parte eius rei gratia, vel cum, vel abſque iure perturbari & coanguſtari debeant.

TERTIO: In hoc quoque conſentimus, ſi forſitan ex Principibus & Ordinibus præter iam habentia ſua templa, cum quibus omnibus pacifice defendi atque protegi debent, in ciuitatibus, vrbeculis, pagis, vel aliis in locis plura templa, ſacras ædeis, vel Scholas, ad piam inſtitutionem & educationem iuuentutis, erigere & exſtruere velint, quod illud, quemadmodum Principibus atque Dominis, eorumdemue omnibus ſubditis, ita etiam hæreditariis Principatibus, tam in ciuitatibus quam pagis in genere, & alicui in ſpecie, iam, & impoſterum liberum rellictum ſiet.

QVARTO: Auguſtanæ Religioni addictis Principibus & Ordinibus hanc peculiarem gratiam impertimus, quod ii Principes, qui temporibus glorioſiſsimi Domini aui, & Domini parentis noſtri, ſub inchoatione noſtri Imperii, conſiſtoria ſua habuerunt, & hucuſque in Eſſe conſeruarunt, eodem Priuilegio & impoſterum gaudere, & à nullo vmquam homine impediri debeant: & quod cæteris quoque, Auguſtanæ Confeſsioni addictis, Principibus & Ordinibus, qui hactenus nulla habuerunt Conſiſtoria, noua condere liceat, in quibus iiſdem, nó ſecus ceu aliis, qui hactenus ea tenuerunt, in Ordinationis, & matrimonialibus cauſsis procedere fas æquumq; eſto. In quo cumprimis hæreditariis Principatibus

patibus clementiſſime liberum rellinquimus, vt in Ordinationibus, quemadmodum antehac, ſacrum ritum iſtum continuent, & paſtores priſca manuum impoſitione ordinari permittant: in cauſſis Matrimonialibus vero vel Conſiſtoria Auguſtanam Confeſſionem amplectentium Principum vſurpent, vel per Capitaneos, & Prouinciales ad id negotium conſtitutas perſonas, itidem Auguſtanæ Confeſſionis, certo quodam in loco generale quoddam Conſiſtorium conſtituant: attamen ad clementiſſimam noſtram ratificationem vſque, quæ intra vnius menſis ſpacium, poſt ipſorum obſequentiſſimam Propoſitionem, ſubſequetur, vel, id ni fiat, conſiſtorium ab ipſis inchoatum obſeruetur, & abſque vlla vllius hominis iniecta remora atque impedimento à deputatis ad id perſonis dirigatur. Et ad illud inſtitutum Conſiſtorium omnes & ſingulas matrimoniales cauſſas remittere ipſis liceat, expreſſa hacce conditione tamen ſibi reſeruata, quod in modo dictis iſtis matrimonialibus & connubialibus cauſſis, quemadmodum in hocce, ſic quoque & in aliis omnibus Conſiſtoriis diligentiſſime obſeruetur, ne videlicet quiſpiam ſanguine ſibi iunctam in vxorem ducat, vel, ſi fieri debeat, modus tamen coercendi & puniendi, pro more in S.R. Imperio, & inter Auguſtanam Relligionem amplectentes, hactenus recepto, obſeruetur.

QVINTO: Sepulturæ mortuorum cadauerum, tam in templis, quam Cœmiteriis, quemadmodum & campanarum in deductione funerum conſueti clangores iis, qui templa iſtiuſmodi frequentarunt, minime denegari debent: nihilominus tamen apud Romano-Catholicas Eccleſias Auguſtanæ Confeſſioni addictis hominibus nihil aliud, quam in locis iſtis conſueti receptique ritus, vice verſa quoque Romano Catholicis apud Auguſtanam Confeſſionem amplectentes homines nihil aliud, quam vſitatæ apud ipſos ceremoniæ, permittatur. Sin vero fiat, tum, ob denegatam ſepulturam, ad Eccleſiam iſtam pertinentes reditus ſubtrahantur, &, vna cum ipſa ſepultura, conſentiente Magiſtratu, ad aliam Eccleſiam transferantur: propter peregrinorum funera autem omne illud, Collatoris & parochi iſtius loci bona cum voluntate, peragatur: In quibus locis & Ciuitatibus autem Confeſſionis Auguſtanæ homines peculiaria ſua templa & ſepulturas, vel coniunctim cum Romano-Catholicis non habuerint, illi, ex præſcripto clementiſſimæ huius noſtræ Conceſſionis, tam templa quam Cœmiteria extruere, & peculiaria ad modo dictas iſtas ſuas ſepulturas loca ſeligere poteſtatem habebunt.

Ne vero, Sexto, hoc ipſo in negotio ſæpe nunc commemoratis noſtris obſequioſiſſimis Principibus & Ordinibus, atque adeo omnibus noſtris in Ducatu Sileſiæ & noſtris in eodem Principatibus hæreditariis fideliſſimis ſubditis & inquilinis, aliquod impedimentum ſiue remora iniiciatur: iccirco omnia mandata (quæ antehac contra Auguſtanam Confeſſionem amplectentes, in ſpecie autem contra illos qui ob prohibitos gradus in contrahendo matrimonio, alioſque in puncto Relligionis edita ſunt) tenore p̄ſentiū iterū tollimus, & plane annullamus.

DENIQVE & hoc quoque volumus, quod videlicet, ad conſeruandum charitatis & concordiæ vinculum, quælibet pars alteri, tam Romano-Catholici, quam Auguſtanæ Relligioni addicti homines, in tam clementiſſime conceſſo libero Relligionis exercitio, Conſtitutionibus Eccleſiaſticis, & communicatis libertatibus atque Priuilegiis, nihil præſcribere, Eccleſiaſtici Politicis, & econtra

Politici Eccleſiaſticis negotiis minime immiſcere, multo minus alter alterum in iurioſis conuitiis proſcindere, ſed nunc multo potius, tamquā vnius corporis coniuncta membra, ſeſe inter ſe inuicem diligere, honorare, promouere, & vtrimque in omnibus noſtris & communis patriæ occurrentibus neceſſitatibus, tamquā fidi amici conſiſtere, & in ſumma de hodierni diei Dato, nullus ab altero, quemadmodum ex Principibus, Dominis, & Ordinibus, ita etiam ex ciuitatibus, vrbeculis, & paganis ruralibuſque hominibus, ob Relligionis negotium, lædi, & ad aliam forſitan Relligionem, ſiue violenter, ſiue fraudulenter cogi debeat.

Et hæc omnia & ſingula, quæ ordine recenſuimus, confirmamus & obſignamus tenore præſentium litterarum, ex Regia Bohemica plenitudine, poteſtate, atque potentia: &, ceu ſupremus Dux Sileſiæ, ponimus, ſancimus, & conſtituimus, vi regiorum verborum noſtrorum pollicentes, quod videlicet ſæpius nunc commemorati Auguſtanam Confeſſionem amplectentes Principes & Ordines, vna cum prædictis in noſtris Prouinciis & hæreditatiis Principatibus degentibus dilectiſſimis noſtris ſubditis, tā pro ſe, q̄ ſuis poſteris, apud omnia iſta commemorata, à nobis, futuris Bohemiæ Regibus, ſupremis Sileſiæ Ducibus, vſque ad Chriſtianam, perfectam, & finalem Compoſitionem & vniuerſalem Concordiam in Relligionis negotio in S. R. Imperio ſanciendam, plenarie & perfecte in pace & quiete illæſi rellinqui, &, ceu alii, in pace Relligionis S. R. Imperii ſarti tectiue conſeruari debeant: vice verſa quoque iiſdem ne minimum quidem neque à nobis, neque, vti ſuo loco dictum, omnibus noſtris ſucceſſoribus, neque ab aliis Eccleſiaſticis, vel ſecularibus Perſonis, omnibus præſentibus, & futuris temporibus, impedimentum vel importanitia quædam fieri, multo minus aliquid contra iſtam S. R. Imperii pacem publicam, hancque noſtram aſſecurationem ſuſcipi molirique debeat, quod minimam etiam remoram ſupra commemoratis omnibus iniicere poſſit: Sin vero quidpiam præter omnem ſpem & expectationem forſitan ederetur, vel ab aliquo acceptaretur, illud tamen eo modo neque eum, neque abſque iure diiudicari vel poſſit, vel debeat.

MANDAMVS igitur ſuperioribus aliiſque noſtris Capitaneis Supe: & inferioris Sileſiæ, quod ſæpius nunc commemorati obſequentiſſimi Principes & Ordines, atque adeo omneis noſtri fideles ſubditi & inquilini, in ſupe: & inferiori Sileſia, toties commemoratam Auguſtanam Confeſſionem amplectentes, cum hac noſtra aſſecuratione & Maieſtatis litteris, iuxta omneis in iiſdem compræhenſos articulos, ſententias, atque clauſulas, defendantur, protegantur, neque ſibi ipſis ſiniſtri quidpiam ob id importent, multo minus aliis, idem faciundum, permittant. Sin vero quiſpiam, ſiue is Eccleſiaſticus, vel ſecularis ſiet, hanc noſtram aſſecurationem, & clementiſſime impertitas Ordinibus Sileſiæ Maieſtatis litteras tranſgredi conetur, eumdem, quiſquis etiam ille fuerit, tamquam violatorem & perturbatorem communis pacis & tranquillitatis, noſtro loco, & ex ipſis à nobis, vel ſæpius citatis noſtris Dominis Succeſſoribus, clementiſſime commiſſo conceſſoque officio, compræhendere, & ita obſequioſiſſimos noſtros Principes & Ordines conſtanter tueri, protegere, atque defendere fas iuſque eſto: idque ſub euitatione noſtræ, noſtrorum Dominorum ſucceſſorum & futurorum Bohemiæ Regum, Ducumque ſupremorum in Sileſia, grauiſſimæ indignationis, pœnæ & inclementiæ &c.

In fidem præmiſſorum, maioriſque aſſecurationis gratia, haſce litteras maiori noſtro Cæſareo-Regio Sigillo confirmari iuſsimus. Dabantur Pragæ in arce noſtra Regia X X. die M. Auguſti, à ſalutifero partu Domini & Seruatoris noſtri IHESV CHRISTI M. DC. IX. Regnorum noſtrorum, Romani XXXIV. Hungarici XXXVII & Bohemici etiam XXXIV. Annis.

RVDOLPHVS.

Adamus de Sternberg, Supremus Burggrauius Pragenſis.

Ad mandatum Sac. Cæſ. Maieſt. proprium.

Paullus Michna.

CAPVT XXVII.

POSTQVAM vero Tampirius cum exercitu ſuo, Cæſareæ Maieſtatis iuſſu, in Regnum Bohemiæ ſeſe contuliſſet; Neohuſium, Guilielmi Slabatæ oppidum, ſequentem epiſtolam ad eumdem Comitem Tampirium ablegauit. Generoſe &c. Poſtquam C. V. X I. V. die Auguſti ſummo mane, cum Cæſareæ S.M militaribus copiis, non noſtro, ſed Generoſi Domini, Domini Guilielmi Slabatæ, de Chlum, & Coſſemburg &c. Domini noſtri clementis oppido nobis inſciis neque prius admonitis, adpropinquaſſet, & certior fieri voluerit, an fideles Cæſareæ S. M. Domini noſtri clementiſsimi ſubditi permanſuri ſimus: Quum itaque, quemadmodum & clemens noſter Magiſtratus, ita & nos C. S. ſubditi, contra Cæſaream S. M. toto vitæ noſtræ tempore nihil hoſtiliter vmquam in animum induxerimus, ſed multo potius vſque ad extremum vitæ noſtræ, & Cæſareæ S. M. terminum Cæſaream S. M. pro Domino noſtro clementiſſimo agnoſcamus, miramur ſane, immo ſummo tangimur cordolio, quod adeo hoſtilis impetus factus, domorum incendiis, violentis ſcriniorum ciſtarumque reſerationibus & perfractionibus, pecudum abactionibus, vicinorum laniemis, templi S. Venceſlai, hæredis & patroni Bohemici Regni, ſpoliatione, direptione calicis, ornatus aliarumque S. Relliquiarum, Litterarum fundationum Indulgentiarumque, imaginum deiectione, ſanctorum diſſecatione, prædii & pagi cuiuſdam, ad clementem noſtrum Magiſtratum ſpectantis, incenſione &c. omnia hoſtiliter & plus quam barbarico modo repleta fuerint: id quod præter omnium noſtrorum miſerorum perturbatorumque hominum ſpem & expectationem accidit: à nullo ſiquidem homine miſeria iſta ſiccis oculis & abſque cordolio intueri poteſt; neque omneis ſibi in animum inducere poſſunt, Cæſaream S. M. Dominum noſtrum clementiſſimum, tamquam paternum & Chriſtianum Magiſtratum tam horrendæ abominationis, & deplorandi ſtatus cauſſam, multo minus auctorem eſſe.

Quoniam vero hocce tempore claueis ciuitatis non ſub noſtra, ſed Domini Capitanei Brandi, cuſtodia adſeruentur: iccirco V. C. nos, ceu Cæſareæ S. M. Domini noſtri clementiſſimi ad mortem vſque fideliſſimos ſubditos, clementer

excuſatos habeat, quouſque à clemente noſtro Domino aliam reſolutionem perceperimus. Rogamus interim C. V. humillime ne effræni militi eiuſmodi attentata contra nos permittat. C. V. nos ad clementem fauorem hiſce commendantes. Dabantur XVI. Aug. A. C. M. DC. IIXX.

CAPVT XXVIII.

PAri modo & Bohemiæ Ordines, de aduentante Cæſareo Exercitu certiores redditi, Cæſaream M. pacis tractationis ergo, per ſequentes litteras ſollicitarunt.

ORDINVM BOHEMIÆ AD CAESAREAM M. EPISTOLA SVB DATO PRAGÆ XXIX. Aug. A. C M. DC. IIXX.

INVICTISSIME Romanorum Imperator, Rex & Domine Clementiſsime. Dubitare humillime nolumus Cæſaream V. M. conſtitutorum Dominorum noſtrorum Directorum, conſiliariorumque Prouincialium heſternam iteratam, humillimamque epiſtolam, ſub dato XXVIII. huius, clementiſsime accepiſſe, & noſtram omnium obſequioſiſſimam intentionem pari clementia percepiſſe, eoque intellexiſſe, quod, quoniam Cæſarea V. M. iam pridem, per magnæ authoritatis exiſtumationiſque legatos, ſubleuationem grauiſsimorum adeoque ferme intolerabilium grauaminum harum Prouinciarum nobis clementiſsime promiſerit, indubia ſpe freti adhuc certo nobis polliceamur, Cæſaream V. M. iſtam exoptatam pacificam tractationem nobis clementiſſime propoſituram, & huic innocentiſſimo Regno maioribus militarium copiarum viribus clementiſsime parſuram: quem in finem Cæſareæ V. M. præſentem clementiſsimam reſolutionem nos omneis III Ordines ex intimo cordis deſiderio in hodiernam vſque horam, aſt fruſtra, expectauimus. Interea ad deliberationem, quomodo videlicet iocundiſsima hæcce noſtra patria ex magis magiſque imminenti hoſtili periculo eripi, & hæc loca commodiſsime tueri atque defendi poſſent, heſterna luce in Pragenſi arce conuenimus, & à deputatis noſtris late deductam quamdam Relationem, ex iſtius pellectione, percepimus. Teſtamur igitur coram Deo Ter Optumo Maxumo, quod eadem verba, quæ forſitan Cæſaream V. M. tamquam Dominum noſtrum clementiſsimum offenderint, à nobis non ita intellecta & æſtumata fuerint: etiamſi quoque, præter omnem ſpem & expectationem noſtram, tale quidpiam contigiſſet, nihilominus tamen humillime confidimus Cæſaream V. M. illud cum inclementia neutiquam percepturam: qua de re Cæſaream V. M. humillime rogatam obteſtatamque volumus.

Nobis vero, clementiſsime Domine Imperator, ceu Cæſareæ V. M. fideliſſimis ſubditis perquam moleſtum accidit, Comitem Tampirium cum aliquot militum millibus in hoc Regnum proceſsiſſe: Cæſaream V. M. eius Conſiliarium, cubicularium, & Dominum capitaneum Ian-Euſebium Caiinum, tamquam Commiſſarium, plenaria cum poteſtate conſtituiſſe, qui itidem, aliquot militum millibus ſtipatus, Tampirium in hoc Regnum ſubſequitur, & patentes litteras, (quarum duo exemplaria Cæſarea V. M. nobis tramiſit, & in vniuerſali no-

ſtro

ſtro Conuentu publico pellecta ſunt hinc inde hiſce in Prouinciis adfigendas, ex mandato Cæſareæ V. M. circumferr. Iccirco nos omneis III. Ordines, vnanimi omnium conſenſu, publice & denuo, quemadmodum hactenus ſemper à nobis factitatum, nos reſoluimus & promittimus, quod videlicet Cæſareæ V. M. fidelisſimi, & conſtantisſimi ſubditi & antidhac fuerimus, etiamnum ſimus, & impoſterum quoque tales, ad extremum vſque vitæ noſtræ ſpiritum, permanere velimus: quemadmodum, vice verſa, nobis tam gratum quam gratisſimum accidit, quod Cæſarea V.M. in clementisſima paternaque ſua intentione perſeuerare, noſque, in conſeruandis litterarum Maieſtatis, tranſactione & compoſitione Ordinum, tam SVB VNA, quam SVB VTRAQVE, & decreto Conuentus Prouincialis, clementisſime tueri atque protegere ne dedignetur: certa indubiaque ſpe freti, Cæſaream V. M. penes omneis ſapientisſimas paternaſque ſibi innatas conſiderationes, clementisſime hoc quoque mature perpendere minime intermiſſuram, quod videlicet, mirabili Dei Ter Optumi Maxumi decreto & permiſſione, hocce Regnum & iocundisſima noſtra patria, paucis hinc ab annis, terna etiam vice potentisſimis militarium copiarum viribus impetita & tentata fuerit; id quod, Cæſareæ V. M. gratia, hactenus patienter pertulimus, & grauisſima regno illata damna æquo animo tolerare neceſſum habuimus.

Quocirca Cæſaream V. M. tamquam clementisſimum, & à natura ipſa ad bonitatem manſuetudinemque inclinatum Regem & Dominum noſtrum humillime & tanta quidem fiducia rogamus obteſtamurque, quod videlicet nullas ſiniſtras alias cogitationes de nobis concipere clementisſime dignetur, quam quod exoptatisſimæ pacis ſimus auidisſimi: tum etiam Cæſareæ V. M. exercitus vlteriorem progreſſum inhibeat, & omnia metuenda hoſtilia attentata clementisſime à nobis omnibus & ſingulis quamprimum auertere non deſiſtat: quemadmodum & pari modo conſcriptas à nobis militareis copias iterum dimittremus, & ad contrariam defenſionem factam Prouincialium euocationem rurſus annullabimus: Similiter quoque Cæſarea V. M. ad Cæſareæ V. M. exercitum, & ad nos directas patentes litteras irritas pronunciet, atque, vice verſa, inſignia &, Deo Ter Optumo Maxumo volente, ſalutaria conducibiliaque admodum Remedia iſta, interpoſitionem concernentia, clementiſſime inſtituat, nobiſque certo confidat, ſin nobis in puncto Relligionis aliiſque requiſitis & Priuilegiis idonee caueatur, nos tum, pro clementisſimo iſto Veſtræ C. M. nobis exhibito beneficio, adeo fideles, conſtantes, promptos atque obſequioſos noſmet demonſtraturos, quod etiam illud ipſum vniuerſus Chriſtianus Orbis probare & adprobare debeat.

Id quod Cæſareæ V. M. nos ex humillima fiducia in clementiſſimum paternumque animum inducere voluimus: cuius Cæſareo-Regiæ protectioni atque tutelæ noſmet humillime commendamus, & eidem Cæſareæ V. M. proſperrimam corporis valetudinem hiſce exoptamus. Dabantur in Pragenſi arce XXIX. Aug. A. C. M. DC. IIXX.

Caput XXIX.

Ad modo commemoratam Ordinum Bohemiæ epiſtolam, Cæſarea S. M. ſequentibus litteris deductoriis reſpondit.

CAESAREAE MAIEST. AD PETITAM BOHEMIAE ORDINVM PACIFICATIONEM, EPISTOLA RESPONSORIA.

Sub dato VI. Septemb. A. C. M. D C. IIXX.

Matthias &c. Generoſi, Strenui, Dilecti, fideles &c. Veſtram, ſub dato XXIX. Aug. A. C. M. DC. IIXX. in Germanica lingua ad nos exaratam epiſtolam nos ipſi pellegimus, veſtramq; intentionem exinde percepimus. Quod igitur ad progreſſum noſtri exercitus attinet, eius rei gratia in litteris noſtris patentibus & adhortationibus, clementiſſimam noſtram mentem intentionemque ſatis ſuperque expoſuimus, quid videlicet nos ad iſtam expeditionem commouerit, & quam ægre eamdem ſuſceperimus: quemadmodum etiam antea, quæ videlicet damna per iſtiuſmodi præparationes bellicas prouinciis inferri poſſent, diligentiſſime perpendimus, vobis ea omnia clementiſſime inculcauimus, & hac ipſa de cauſſa non paucas dumtaxat ſeptimanas, non abſque ſingulari moleſtia hæreditariarum noſtrarum Auſtriacarum, aliarumque circumiacentium, Prouinciarum, nihil agendo inaniter inſumpſimus.

Quum vero noſtræ multifariæ atque paternæ adeo adhortationes locum non inuenerint, & tam copiarum militarium conſcriptionibus, quam progreſſu exercitus, à vobis ipſis factum fuerit initium: noſtri obſequioſi & fideles ſubditi vero, tam Eccleſiaſtici, quam ſeculares, direptionibus, ſpoliationibus hinc inde in Prouinciis grauiſſime afflicti atque tribulati: etiam periculoſa hoſtilia, vobis antea non inſcia, ſed à nobis vobis inculcata, attentata ſuſcepta fuerint, iccirco, ad omnia iſta mala à fideliſſimis noſtris ſubditis abſque vlla vlteriori mora auertenda, & expeditionẽ noſtram maturandam, quodammodo coacti fuimus. Quod igitur, ſub hoc tumultu, innocentes, æque ceu nocentes, premantur, & Prouinciæ interea peſſum eant, id ſane nobiſmet ipſi, tamquam fideliſſimo Veſtro Regi & patri patriæ, auditu triſte & deplorabile eſt, cuius culpa quidem nemini alii, quam paucis ſaltim perſonis ex veſtro medio imputanda, quæ cæteras, & maiori parte ex vobis ipſis, inæqualibus perſuaſionibus, quaſi Relligionis negotium in periculo verſaretur, (quum tamen tantummodo eorum particularis offenſio & conſilium ſiet, quo melius promeritam pœnã euitare & declinare poſſent) in naſſam ſuam aliquibus grauiſſimis intentatis minis pertraxerunt.

Quoniam autem, in diſtinctis veſtris ad nos datis litteris, voſmet ipſos ceu fideles, obſequioſos, & conſtantes ſubditos, ad extremum vitæ veſtræ ſpiritum ita permanſuros, nobis ſiſtatis: iccirco ſi, iuxta proprias veſtras declarationes atque confeſſiones, ita ipſo facto permanſeritis, illegitime ad vos pertracto Regimini impoſterum vos non immiſcueritis, militem dimiſeritis, omnia, pro tempore adhuc perturbata, priſtino ſuo nitori & decori reſtitueritis, noſtris, vobis

immiſſis

immiſſis, litteris patentibus ſufficientem obedientiam præſtiteritis, atque adeo vos tractationi haud inæquales, nec ea indignos, præbueritis: cum abſque vlla mora certas quaſdam perſonas, ad ſubleuanda omnia iſta onera, nominabimus, &, præſertim ad Sereniſſimi Domini conſanguinei noſtri Regis Ferdinandi interceſſionem, Electorumque fideliſſimas adhortationes, vniuerſo iſto in negotio nos adeo clementiſſime atque paterne erga vos exhibebimus, vt etiã innata noſtra clementia & bonitas erga Prouincias & ſubditos noſtros, toti terrarum orbi innoteſcat. Pari modo admodum frigide, tenuiter, atque dumtaxat ad irritationem exacerbationemque plebeiorum compoſita ratione, in nuperis veſtris, à veſtro medio editis, litteris patentibus ponitur, quod noſtræ conſcriptæ militares copiæ, atque adeo conſequenter noſmet ipſi, pro hoſtibus patriæ æſtumandi ſimus: immo quod vniuerſam Bohemicam nationem in perpetuam quamdam ſeruitutem præcipitare, eamdem extirpare, toti Regno Ordinumque Bohemicorum territoriis ac ditionibus exteras peregrinaſque nationes imponere, & per eaſdem inauditam tyrannidem atq; crudelitatem introducere conaremur: quæ tamen omnia nobis numquam in mentem venerunt, ſed multo potius tam per noſtras epiſtolas Cæſareas, quam patenteis litteras, Ordinibus noſtri Regni Bohemiæ, SVB VNA, & SVB VTRAQVE ſuorum Priuilegiorum, Maieſtatis litterarum, tranſactionum, decretorum Prouincialium, iurium, iuriſdictionumque conſeruationem & protectionem clementiſſime promiſimus: in quo etiam haud immerito adquieſcimus, præſertim quum fideliſſimis noſtris Ordinibus certa, ob eaſdem cauſſas, præſtita ſiet cautio atque aſſecuratio, quod videlicet, ſi quis forſitan ex ipſis adhuc à quoquam turbetur, ipſi, ex præſcripto decretorum Conuentuum Prouincialium, ius & æquitas reddatur.

Denique exercitui noſtro ſerio & expreſſe iniunximus, quod contra noſtros fideles, obſequioſos, & conſtantes ſubditos ne minimum quidem hoſtiliter moliatur, ſed multo potius eoſdem, abſque vllius damni detrimentiue illatione, vna cum ſuis pacifice atque tranquille victitare relinquat. Sin vero quiſpiam ex vobis, qualis qualis etiam ille ſiet, quod tamen neminem facturum nobis pollicemur, hanc paternam noſtram adhortationem non acceptare, publicatis in Regno Bohemiæ Cæſareis noſtris litteris patentibus nullam obedientiam præſtare volet, &, ea ipſa de cauſſa forſitan à noſtris perſequatur atque periclitetur, id non nobis, noſtroque exercitui, ſed multo potius ſibi ipſi & ſuæ inobedientiæ imputandum autumet. Idque vos, Reſponſionis loco, minime latere voluimus. Dabantur in ciuitate noſtra Vienna VI Septemb. A. C. M D C. IIXX. Quum in hac, modo commemorata, epiſtola Cæſarea Regis Ferdinandi eiuſdemue interceſſionis, facta fuerit mentio, iccirco ipſius epiſtolam interceſſionalem (quæ tamen cum priori Cæſarea epiſtola ferme conuenit, in ea ſiquidem Bohemi Cæſari per omnia, reſpectiue, obedire, conſcriptum exercitum dimittere, & tum reſponſionem reſolutoriam expectare iubentur) hiſce pagellis noſtris inſerere placuit.

CAPVT XXX.

POſtquam Rex Ferdinandus ipſo facto depræhendiſſet, periculoſiſſimum hoc ce incendiũ Bohemicum, ni in tempore iterum extingueretur, vniuerſum Regnum

gnum peſſumdaturum: ideirco ſequentem hancce epiſtolam reſolutoriam, interceſſionem apud Cæſaream M. pollicentem, ad Bohemiæ Ordines ablegarunt.

REGIS FERDINANDI AD BOHEMIAE ORDINES EPISTOLA MONITORIA.

Sub dato Viennæ 6. Septemb. A. C. M. DC. IIXX.

NOs Ferdinandus, Dei Gratia Rex Bohemiæ &c. Generoſi, Strenui, Ampliſſimi, Honeſtiſſimi, perdilecti fideles &c. Clementiſſime vobis ſignificamus, nos veſtras, ſub dato XXVIII. Auguſti in Pragenſi arce, ad nos exaratas litteras, Bohemicam intemperiem concernentes, probe accepiſſe, & pellegendo veſtram intentionem mentemque æque intellexiſſe.

Quemadmodum igitur periculoſos iſtiuſmodi motus mox ab initio exorti iſtius incendii ſummo cum cordolio percepimus, ita quoque, tamquam coronatus Rex Bohemiæ, ex ſingulari erga laudatiſsimum hoc Regnum, eiuſdemve inquilinos, adfectu & condolentia intermittere haud potuimus, idque noſtra ſponte, à vobis nondum adhuc interpellati, Romano-Cæſaream M. ſuauiſſimum dilectiſſimumque noſtrum conſanguineum & parentem, tamquam regnantem in Bohemia Regem, eo potiſſumum inclinare, quo huic intemperiei, ob ineuitabilia periculoſiſſimaque exinde, præſertim innocentiſſimis miſeris ſubditis, metuenda detrimenta, præmature obuiam iri, vel prorſus omnino tolli poſſet: eamdē etiam noſtram interceſsionem in hodiernum vſque diem continuare non deſtitimus, ſed illam, (cumprimis quod, quemadmodum ex veſtris litteris intelleximus, in nos humillimam fiduciam veſtram collocetis) licet incendium aliquanto latius ſerpſerit, eo vehementius renouauimus, vobis etiamnum clementiſsime pollicentes (ſi modo vos ipſi, quemadmodum ad idem faciundum vos clementiſsime adhortamur, laudatiſsimæ ſuæ Cæſareæ M. clementiſsimis & paternis admodum mandatis atque reſolutionibus, id quod ex copia videre eſt, re ipſa ſufficientem obedientiam præſtiteritis, Cæſareamque iſtam manſuetudinem non porro irritaveritis) nos, vt omnes iſtæ iam dudum exortæ, & etiamnum indies exorientes incommoditates ad exoptatum quietumque ſtatum reducantur, nullum non moturos lapidem. Id quod hiſce vos celare noluimus. Viennæ 6. Septemb. An. Chriſti M. DC. IIXX.

CAPVT XXXI.

INterea quum Bohemiæ Ordines, quaſi Turcorum Imperatoris opē auxiliumque imploraſſent, accuſati fuerint: itaque ſequentem epiſtolam apologeticam ad Cæſaream S. M. ablegarunt.

ORDINVM BOHEMICORVM AD CAESAREAM MAIESTAT. EPISTOLA APOLOGETICA.

Sub dato Pragæ 25. Septemb. A.C.M.DC.IIXX.

INVICTISSIME Romanorum Imperator, Hungariæ & Bohemiæ Rex &c. Domine Clementiſsime: Cæſareæ V. M. à Deo Ter Optumo Maxumo proſperam

tam corporis valetudinem, feliciſſimum ſupra nos fideliſsimos ſubditos imperium, animæque ſalutem ſempiternam humillime & ex animo precamur.

Obtulimus Cæſareæ V. M. ſub dato 14. M. Septemb. humillimam in Germanica lingua exaratam epiſtolam, in qua Cæſareæ V. M. deplorandum perturbatiſsimumque florentiſſimi alias huius regni ſtatum ſatis ſuperque ſignificauimus, cumprimis vero quam immanem crudelitatem atque tyrannidem Cæſareæ V.M. militareis copiæ in hoc ipſo Regno Bohemiæ exercuerint, quæ omnia mala indies non minuuntur, ſed, proh dolor, augentur atque cumulantur. Iſti autem noſtræ epiſtolæ hoc inſuper addidimus, humillimeque nos reſoluimus, quod videlicet, (ſi Cæſarea V. M. huic tractationi, cui ſereniſsima ipſius S. R. Imperii Celſitudo Septemuiralis ſeſe interpoſitura eſt, clementiſsime ſubſcribere, eamdem ad probando acceptare, nobis Ordinibus huius Cæſareæ V. M. Regni Bohemici clementiſsime cauere, & ſub durante adhuc iſta tractatione, noſmet certo protegere voluerit) itiuſmodi, Deo Ter Optumo Maxumo volente, remedia tum ſeſe oſtentatura fient, quibus noſtræ conſcriptæ militareis copiæ iterum dimitti, & Directores rurſus commode relinqui poterint, quemadmodum commemorata iſta noſtra epiſtola latius teſtatur.

Interea vero, antequam nobis ad modo dictam noſtram epiſtolam à Cæſarea V. M. clementiſsime reſponſum fuiſſet, quam Cæſareæ V. M. reſolutionem etiam huc vſque exultabundi quaſi expectauimus, paucis hinc elapſis diebus Dominorum Ordinum Marchionatus Morauiæ auctoritate & exiſtumatione graueis Domini Delegati in haſce Cæſareæ V. M. ciuitates Pragenſes aduentarunt, nobiſque, iuxta ipſis communicatam Ordinum inſtructionem, oretenus expoſuerunt, quatenus videlicet Domini Ordines prædicti Marchionatus Morauiæ, tanquam præcipui membri huius Regni Bohemici, ex ipſis incumbente erga hoc regnum fideliſsima cura & ſollicitudine, Cæſaream V. M. humillime eo commouere & inclinare debeant, quo ſcilicet pacto hoc Regnum ex omnibus tribulationibus & anguſtiis, in quibus etiamnum hodie adhuc verſetur, iterum eripi & liberari poſſet: quam prædictorum Dominorum Ordinum Marchionatus Morauiæ erga hoc regnum beniuolentiſsimam propenſionem, curioſam curam, & ſollicitam ſollicitudinem nos omneis III. Regni Bohemici Ordines grato animo acceptauimus, & ipſi æquitati conſentaneum eſſe autumauimus, quod Cæſareæ V. M. omne illud, quod Dominorum Ordinum Marchionatus Morauiæ nobis huius Regni Ordinibus oretenus propoſuerunt, ſcripto detegeremus: Numquam enim nobis in mentem veniſſe affirmamus, quod Cæſareæ V. M. tamquam Regis & Domini noſtri Clementiſsimi, auctoritatem atque dignitatem etiam in minimo offendere & labefactare debuerimus vel voluerimus, exceptis dumtaxat cauſſis quibuſdam impulſiuis, quas, ineuitabilis neceſsitatis gratia, in effectum deducere neceſſum habuimus, in quibus tamen omnibus Cæſaream V.M. ceu Dominum & Regem noſtrum clementiſsimum, decenti modo excepimus. Antehac enim Cæſareæ V.M. non vna dumtaxat vice ſignificatum fuit, humillima petitione & obteſtatione addita, vt Cæſarea V. M. Clementiſsimus noſter Imperator, Rex, & Dominus permanere ne dedignaretur; id quod Cæſaream V. M. etiamnũ humillime rogamus & ſummiſſo ſtudio obteſtamur, ſin' forſitan, præter omnem noſtram voluntatem atque mentem, ſub perturbatiſsimi huius temporis confu-

M ſione,

ſione, Cæſaream V. M. offenderimus, quod illud ipſum Cæſarea V. M. non ægro animo ferre, multo minus compenſare volet.

Quum itaque, Inuictiſsime Imperator, Rex, & Domine noſter clementiſſime indies, proh dolor, percipere neceſſum habeamus, quam immanis & barbara prorſus tyrannis atque crudelitas nobis Ordinibus & Inquilinis huius Cæſareæ V.M. regni, atque adeo omnibus noſtris miſeris ſubditis, abſque vllo virilis, muliebriſque ſexus, innocentiſsimorumque infantium reſpectu, tam iis Sub Vna, quam Sub Vtraque, à militaribus Cæſareæ V. M. copiis inferatur, dum nō ſolummodo gladio, direptionibus, & latrociniis, verum etiam deteſtabilibus incendiis, magno irrecuperabilique miſerorum ſubditorum damno, non pauca municipia & pagi miſerum in modum vaſtati & deſolati ſunt, adeo vt metuendum, niſi res quamprimum iterum ſalutaribus mediis componatur, hocce Cæſareæ V. M. regnum in extremam perniciem atque ruinam præcipitatum iri.

Quocirca Cæſaream V.M. humillimo cum obſequio ſummiſsiſsime rogamus, vt hoc Veſtræ C. M. Regnum, eiuſdemue inquilinos & ſubditos, oculis miſericordiæ clementiſsime intueri, irrecuperabile damnum, tamquam clementiſſimus noſter Rex, Dominus, & Pater Patriæ Cæſareo cordis adfectu perpendere, & antequam Regnum illud in extremam perniciem præcipitetur, exercitui eius minime concedere, vt, penes perniciofiſsimam iſtam deſolationem, innocentiſsimus Chriſtianorum ſanguis adeo tyrannice & crudeliter effundatur, ſed, vice verſa, eidem clementiſsime iniungere ne dedignetur, vt, abſque vlterioris damni illatione, iterum ex hoc Regno euocetur. Interea quoque Cæſarea V. M. huic Interpoſitioni, (cuius gratia S. R. Imperii Electores aliquot ad Cæſaream V. M. litteras ſuas perſcripſerunt, ad quam huius Regni Ordines lubentiſſime inclinaſſent, & quod Sereniſſimi Domini Electoris Saxoniæ Legatus, iam in aula Cæſareæ V. M. pro tempore adhuc commorans, iam ante ſuaſerat & indicauerat) clementiſſimum calculum adiicere haud grauabitur.

Maledictus qui effuderit innocentem ſanguinem. Deut. 27.

Quamprimum igitur Cæſarea V. M. mediante Sereniſſimo Domino Electore, Regni huius Ordines, quemadmodum illud humillimo obſequio ſibi certo pollicentur, contra omnes periculoſiſsimas vlteriores incommoditates, præſtita ob id cautela Cæſarea, defenderit, & eorumdem ſæpius nunc conqueſta grauamina clementiſsime ſuſtulerit: quamprimum etiam nos, noſtras ad defenſionem contrariam conſcriptas militareis copias dimittemus, prouincialium euocationem annullabimus, & à Directione impoſterum abſtinebimus, certa indubiaque ſpe freti Cæſaream V.M. idem facturam, ſuum quoque exercitum clementiſsime iterum dimiſſuram, noſtram hancce humillimam declarationem æqui bonique conſulturam, & denique innatam laudatiſſimæ domui Auſtriacæ clementiam atque manſuetudinem nobis clementiſſime communicaturam: Cæſareæ V. M. clementiſsimæ protectioni atque tutelæ nos omneis, & ſingulos hiſce humillime commendantes, clementiſsimamque Cæſareæ V. M. reſponſionem humillimo obſequentiſsimoq; ſtudio expectantes. Dabantur Pragæ 25. Septemb. A. C. M.DC.IIXX.

CAPVT

CAPVT XXXII.

CAESAREAE MAIEST. AD COMMEMORATAM BOHEMIAE ORDINVM EPISTOLAM, TRACTAtionem & interpoſitionem concernentem, reſponſio.

Sub dato Viennæ, poſt Michaelis, A. C. M.DC. IIXX.

MATTHIAS &c. Generoſi, Strenui, perdilecti fideles &c. Ad noſtram, vobis tum temporis in arce Pragenſi congregatis exhibitam epiſtolam, paucis hinc elapſis diebus, ab inordinario modo conſtitutis directoribus reſponſionem, aliamque ſimul epiſtolam, peregrini auxilii implorationem concernentem, per proprium quemdam ad nos tramiſſum curſorem accepimus, in quibus inter alia hanc excuſationem prætenditis, quaſi vobis impoſſibile ſiet conſcriptum veſtrum exercitum iterum dimittere, cumprimis quoniam noſtræ copiæ militares Regnum hoſtiliter inuaſiſſent, eidemque non minimum ſane damnum violenter atque crudeliter admodum intuliſſent, hac vlteriore adnexa clauſula: Si videlicet requiſitam à vobis tractationem clementiſſime ipſoque facto approbaremus, & Ordines Regni Bohemici, ſub durante iſta tractatione, contra iſtiuſmodi hoſtiles incurſiones ſufficienter protegere non dedignaremur, vos tum minime dubitare eiuſmodi ſalutaria media in promptu fore, quibus non ſolummodo arma iterum deponi, à directione ceſſari, & omnia ad conſtantem pacem neceſſaria ac nobis, noſtroque Regno conducibilia, adquiri poterint.

Quamuis autem hanc veſtram excuſationem ratam probatamque minime habuerimus, & in eamdem, tamquam inefficacem, conſentire neutiquam potuerimus: nihilominus tamen ex ſingulari condolentia & miſericordia, erga hoc noſtrum Regnum, noſtroſque miſeros & innocentes ſubditos, antequam litteras veſtras accepiſſemus, ad Sereniſſimos S. R. Imperii Electores, Moguntinum, videlicet, Palatinum Rheni, & Saxonem, vt & ad Ducem Bauariæ litteras ablegauimus, eoſdemque mediatores clementiſſime exorauimus. Quamprimum igitur Sereniſſimorum iſtorum Dominorum Electorum reſponſionem impetrauerimus, & vos interea debitum veſtrum obſequium ipſo facto demonſtraueritis, tum minime intermittemus eum ipſis de tempore & loco idoneo, omnibuſque de iis, ad hanc difficultatem tollendam neceſſariis rebus, abſque vlla mora conſultare, colloqui, &, quid facto opus fuerit, clementiſſime decernere.

Ne quis vero de clementiſſima hacce noſtra propenſione Cæſarea dubitet, ſed multo potius toti terrarum Orbi eadem manifeſta fiat: iccirco nos clementiſſime ita reſoluimus, Si videlicet arma, quæ ante nos arripuiſtis, iterum poſueritis, Mansfeldicas, aliaſque denuo conſcriptas, militareis copias ex noſtro Bohemiæ Regno iterum dimiſeritis, à directione & Prouinciali adminiſtratione, quæ nobis, ceu Regi & Domino veſtro clementiſſimo, vnice competit, abſtinueritis, & Cæſareis noſtris litteris patentibus per omnia, reſpectiue, obtemperaueritis: tum abſque vlla mora & nos conſcriptum noſtrum exercitum certis quibuſdam in locis Regni noſtri Bohemici, (nefas enim eſſe ducimus ſi incolæ Archiducatus

Auſtriaci, & Ducatus Morauici, dilectiſſimi fideliſſimiq; noſtri ſubditi, vlterius onerari grauariq; debeant) ſi illi ꝑ ſolutione annona aduehatur, inhibebimus, & inquilinorum illata inferendaque damna mature præcauebimus, atque adeo omnem metuendam calamitatem & militis licentioſam violentiã à fideliſſimis noſtris ſubditis auerti clementiſſime curabimus: quemadmodum etiam, eum ipſum in finem, ad ſereniſſimum inclytumq; Dominum Electorem Saxoniæ perſcripſimus, à cuius ſereniſſima Celſitudine, quid vobis facto opus foret, propediem cognoſcetis.

Confidimus igitur, immo vobis ſerio iniungimus atque mandamus, vt, ratione præſtiti veſtri iuramenti, negotium illud non vlterius protrahatis, ſed conſcriptas veſtras militareis copias (quæ direptionibus, incendiis atque latrociniis fideliſſimis noſtris ſubditis irrecuperabilia damna atque detrimenta intulerunt) quamprimum iterum dimittatis, à ſæpius nunc inordinaria directione & Prouinciali adminiſtratione abſtineatis, neque denique voſmet ipſos, miſeros ſubditos, noſtrumque Regnum in extremam perniciem atque ruinam præcipitetis, ne forſitan tranſgreſſores iis, in litteris noſtris Cæſareis patentibus comminatis, pœnis coercere & plectere neceſſum habeamus. Dabantur Viennæ die Solis poſt MICHAELIS A. C. M. DC. IIXX.

CAPVT XXXIII.

EIVSDEM CAESAREAE M. AD SERENISS. DOM. ELECTOREM SAXONIAE EPISTOLA, EAMdem interpoſitionem concernens.

MATTHIAS &c Illuſtriſſime adfinis, Sereniſſime Domine Elector &c. C. T ex nupera noſtra, ſub dato 6. præteriti M. Auguſti, epiſtola Reſponſoria, durantem adhuc intemperiem, turbulentumque noſtri Regni Bohemiæ ſtatum concernente, procul omni dubio intentionem noſtram intellexit, quod videlicet inexcuſabilibus Bohemorum perpetratis exceſſibus & tranſgreſſionibus, ſepoſita nunc promerita pœnæ acrimonia & rigiditate, innatam noſtram clementiam atque manſuetudinem præferre velimus, quibus videlicet conditionibus C. T. interpoſitioni ſubſcribere poſsimus. Quocirca C. T. celare nolumus, nos, paucis hinc elapſis diebus, à rebellibus inobſequioſisque noſtris ſubditis, aliam epiſtolam, debitæ obedientiæ aliquanto propiorem, quam antea, accepiſſe: ad quã ipſis, repetita noſtra ſuperflua lenitate, manſuetudine, atque clementia (licet hactenus ad id paruam ſane cauſſam præbuerint) iuxta inſertam copiam, reſpondere non dedignati fuimus.

Quoniam vero commemorati noſtri rebelles ſubditi Bohemici debitum ſuum obſequium reali qualificatione, qualis Cæſareo-Regiæ noſtræ auctoritati, Iuriſdictioni, potentiæ & Maieſtati competit, ipſo facto oſtenderint, noſtramque paternam prorſus & fidelem repetitam ad: & dehortationem interea exequuti fuerint, atque hoc ipſo ſuo obſequioſiſſimo facto Cæſareo-Regium noſtrum fauorem & clementiã rurſum impetrauerint: adeo vt diuerſis multis ex locis antehac profectis, ipſiuſque C. T. factis interceſſionibus, abſque tamen læſione noſtræ hactenus grauiter violatæ Cæſareo-Regiæ auctoritatis & exiſtumationis,

mationis, locum relinquere clementiſſime in animum noſtrum induxerimus. Et hoc, non alio, modo commemorata iam intereeſſio, ex innata noſtra clementiſſima manſuetudine, nobis minime aduerſatur: quemadmodum etiam cum in finem decreuimus, atque etiamnum clementiſsime decernimus, penes T. C. etiam Reuerendiſsimum, Sereniſsimos, & Inluſtriſsimos, Moguntinum, & Palatinum, Electores, & conſanguineum noſtrum Ducem Bauariæ, ad id negotium clementiſsime, pro decenti more, inuitamus.

Quamprimum igitur legitimam ſubmiſsionem, debitum obſequium, agnitionem male antidhac admiſſorum, pœnitentiam atque correctionem (quemadmodum fidelibus ſubditis erga Regem Dominumque ſuum ſeſe præſtare competit) Bohemorum ipſo facto & realiter cognouerimus, tum ſane neutiquam intermiſſuri ſumus ſereniſſ. Veſt. Dilect. diem locumque, (ex quibus ciuitatem noſtram Pilſam conducibilem fore exiſtumamus) quemadmodum & rationem illius compoſitionis per proprium quemdam curſorem denominare. Quamobrem T. C tamquam vicinum, vi cum noſtro Regno Bohemiæ ſancitæ hæreditariæ confœderationis, amice & clementiſsime ſimul rogamus, vt, iuxta ante commemoratam ſingularem noſtram adfectionem & notoriam pacificam intentionem, penes iam modo etiam dictos Sereniſsimos Dominos Electores, & S. R. Imperii principem, hanc interpoſitionem ſuam in humeros ſuos quoque deriuari, & in perſona propria ſe ſiſtere dignetur: quo, abſq; vlla vlteriori mora, negotium illud inchoari, & tamdem ad exoptatum finem perduci queat. De quibus omnibus C.T. beniuolentiſsimam promptiſsimamque reſolutionem quamprimum expectamus, noſtramque Cæſaream amicitiam C.T. deferimus. Dabantur in ciuitate noſtra Vienna &c.

CAPVT XXXIV.

SERENISS. DOM. ELECTORIS SAXONIAE AD BOHEMIAE DIRECTORES EPISTOLA.

Sub dato Torga XXI. Septemb. A. C. M. DC. IIXX.

S. R. I. &c. Generoſi, Nobiliſsimi, Strenui, Honeſtiſsimi, Ampliſsim. Prudentiſsimi &c. quatenus Cæſarea M. Dominus noſter clementiſsimus, ad noſtram, aliorumque S. R. Imperii Sereniſsimorum Dominorum Electorum & Principum multifariam factam rogationem, ob exortos motus Bohemicos propoſitam interpoſitionem clementiſsime adprobare, & Dominis Moguntino, Palatino, nobiſque, Electoribus, atque denique Duci Bauariæ, eamdem iniungere, certumque locum ac definitum tempus nominare clementiſsime decreuerit: id ex inſerta Cæſarearum ad nos datarum litterarum copia copioſius cognoſcetis.

Hanc autem Cæſareæ S. M. clementiſsimam declarationem, nobiſque iniunctam interpoſitionem humillima gratiarum actione accepe rauimus, illamque interpoſitionem promptiſsime in humeros noſtros deriuari paſsi fuimus, quemadmodum illud tempus, locus, ſtatus, & occaſio per omnia requirere videbuntur:

tur: iuxta illud humillimo ſimul ſtudio Cæſaream S. M. rogauimus, quod, (poſtquam inter alia cognouiſſemus Cæſaream S. M. certis grauiſsimiſque de cauſis hanc interceſsionis exequutionem diutius adhuc differre voluiſſe) ad præcauenda maiora pericula, nullam vlteriorem moram nectere, ſed multo potius diem, certumque tempus nominare non dedignaretur.

Poſtquam porro etiam ex Cæſareæ S. M. nutu & indicio intellexiſsemus, hoc laudatiſsimum opus, & clementiſsimam adeo reſolutionem Cæſaream, veſtras, Euangelicorumque Ordinum in Regno Bohemiæ, poſteriores ad Cæſaream S. M. datas ſubmiſsionemque obedientiſsimam pollicentes, litteras non parum promouere: icciręo confidimus, fideliterque, ceu vicinus fidus, vos adhortamur, vt iſtiuſmodi ſubmiſsionem & lenitatem (id quod alias fideles ſubditos erga legitimum ſuum Magiſtratum decet) etiam impoſterum continuare, & non ſolummodo Cæſareæ S. M. elementiſsimum animum de die in diem magis magiſque tranquilliorem reddere, verum etiam ipſam Cæſaream S. M. obſequioſiſsima ſubmiſsione humillime implorare velitis, vt tam realem propagationem commemoratæ iſtius interceſsionis, quam exoptatum iſtius effectum clementiſsime promouere non dedignaretur, quo tandem pax & tranquillitas iterum inſtitui, vicini metuendum vlterius periculum euitare, & multorum incommoditates auerti & præcaueri queant. Id quod vos Electorali intentione minime latere voluimus. Dabantur Torgæ XXIII. Septemb. A. C M.D C.IIXX.

CAPVT XXXV.

DIRECTORVM BOHEMIAE, AD ELECTORALEM SAXONICAM EPISTOLAM, RESPONSIO.

Sub dato Pragæ 6. Octob. A. C. M.DC. IIXX.

SERENISSIME, Clementiſſime Domine Elector E. V. C. iteratam ad nos datam epiſtolam bene ac decenter accepimus, hilarique animo exultabundi quaſi percepimus, quod Cæſarea M. tamquam Bohemiæ Rex, Imperator, Rex, & Dominus noſter clementiſſimus, elementiſſime ſeſe erga E. V. C. daclarauerit, &, ad multifarias diuerſis è locis profectas factaſque rogationes, ob in hoc Regno Bohemiæ exortos motus, propoſitam interpoſitionem ratam habere, eamdemue E. V. C. aliiſque S. R. Imperii Septemuiris, & Principib. iniungere adque iſtius finalem exequutionem locū certumque tempus denominare, clementiſſime iam decreuerit: quam clementiſſimam Cæſareæ S. M. intentionem & declarationem non ſolummodo ſumma cum gratiarum actione obſequioſiſſimo ſtudio acceptamus, verum etiam Deum Ter Optum. Maxum. ſummiſiſſime rogamus, oramus, & obteſtamur, vt Cæſareæ S. M. cor & mentē eo dirigat, quo propoſita interpoſitio adeo in effectū deducatur, Cæſ S. M. auctoritas, & Regia exiſtimatio, iuriſdictio, potentia &c. conſeruentur, & tamdem nobis ceu Priuilegiis dotatis Ordinibus, & obſequentiſſimis ſubditis, abſque læſione bonæ noſtræ conſcientiæ, Priuilegiorum, & laudabiliter recuperati Religionis liberi exercitii prædicta iſta interpoſitio magno vſui emolumentoque eſſe queat. Deprehendimus

mus autem ex iſtis Cæſareis ad E.V.C. datis litteris, quod interpoſitio iſta non liberum ſpontaneum opus, (quod probationi, & contrariæ probationi, incumbat, & cui E. V.C tamquam interponens, merito iudex præfici debeat) fiet, ſed quod Cæſarea S M. certis, grauiſsimiſque quibuſdam de cauſsis, vſque ad finalem exequutionem differre velit, ſub quo ſane procul omni dubio nihil aliud intelligitur, quam quod Cæſarea S. M prius rectam ſubmiſsionem, debitum obſequium, iuſtam pœnitentiam, & admiſſorum correctionem (quemadmodum veros fideleſque ſubditos erga legitimum ſuum Regem & Dominum deceat) experiri, certoque deinceps de eo ſtatuere conetur: id quod in ipſo Cæſarearum litterarum originali latius pateat.

Aſt, coram Deo Ter Optumo Maxumo, & Sereniſsima V E. C. teſtamur, nobis quicquam aliud vmquam in mentem veniſſe, neque etiamnum venire, quam vt nos ſub potentiſsima manu Cæſareæ S. M. Domini & Regis noſtri Clementiſsimi, humiliaremus, & eamdem pro ſummo noſtro Capite vnice agnoſceremus: quocirca etiam, ex V. E. C. inſtructione, non ſolummodo Cæſareæ S. M. clementiſsimam mentem (ceu fideles obſequioſiſsimoſque ſubditos decet) tranquilliorem reddemus, verum etiam hac ipſa continuata lenitate atque manſuetudine noſtra eamdem humillimo ſtudio implorabimus.

Sin vero, ſub prætextu debiti iuramenti & obſequii, à noſtris hoſtibus & aduerſariis aliud quiddam quæratur, adeo vt nos attentatorum iſtiusmodi (quæ tamen nobis numquam in mentem venerunt, multo minus ipſo facto commiſimus,) pœnitere debeat: impoſsibile nobis eſſet vt aliorum iniquitates in nos deriuaremus: ſed multo potius exinde anſam occaſionemque captaremus, quo pacto videlicet, ob toties conqueſta, nondum vero ſublata, grauamina, vireis noſtras aduerſus Relligionis noſtræ hoſteis merito conuerteremus, qui ad iſtiuſmodi ſubmiſsionem, nos, nondum ſufficienter auditos, compellerent. Qua in re tamen nullam Cæſareæ S. M. culpam imputamus, ſed multo potius hoſtibus noſtris, & malis conſiliariis, qui Cæſaream S. M. hactenus iniuſto illegitimoque modo contra nos irritarunt.

Rogamus igitur Sereniſs V E. C. obſequioſiſsimo ſtudio, vt exoptatam hactenus interceſsionem abſque vlla vlteriore mora clementiſsime promoueat, &, quoad fieri poteſt, in effectum deducat, etiam, ante, & poſt inchoatam iſtam tractationem, nullam de nobis aduerſariorum noſtrorum querelam clementiſsime admittat, cuius coram Deo Ter Optumo Maxumo & vniuerſo mundo, nos numquam reddidimus participes.

Ad propoſitum deſtinatumque tractationi iſti, ciuitatis Pilſenſis, locum quod attinet: eumdem (abſque tamen Sereniſs. C. V. E. præiudicio) multis modis inopportunum eſſe autumamus: Euangelicis Ordinibus ſiquidem maxumopere ſuſpectus, partim inquilinorum cauſſa, qui omneis Romano-Catholicam Relligionem amplectuntur, & hactenus multifarias hoſtiles incommoditates nobis crearunt, partim vero quod eo ipſo Pragenſes ciuitates, defenſoribus ex ordinum medio ſuis deſtitutæ, facilime ab hoſte occupari poſſent: is ſiquidem minime feriatur, ſed, ſub prætextu amicæ tractationis & compoſitionis, ſanguinolentis & tyrannicis ſuis conatibus indies magis magiſque progreditur, & maiores vireis adquirendo locum vnum poſt alterum occupat, crudeliter diripit atque deuaſtat, quemadmodum hiſce diebus fraudulentiſsimo inſidioſoque modo arcem

oppi-

oppidulumque Petſcharnac-Camnitzium violenter ſibi ſubiecit, iiſdem præſidia impoſuit, atque exinde excurrendo magna etiamnum noſtratibus damna & detrimenta infert, &c. Hiſce Elect. V. C. Dei Ter Optimi Maximi protectioni atque tutelæ, noſmet vero Elect. C. V. clementiæ ſumiſſo ſtudio commendamus. Dabantur Pragæ VI. Octob. A. C. M. DC. IIXX.

CAPVT XXXVI.

QVum vero Bohemici motus ægre tam cito componi potuerint: iccirco Ordines Bohemiæ ſequentem hancce ſuam conſiderationem Sereniſsimo Bauariæ duci proponi curarunt.

COPIA CONSIDERATIONIS ORDINVM BOHEMIAE, STATVM BOHEMICVM CONCERNENTIS.

SEreniſſimi & Inluſtriſſimi Principis ac Domini, Domini MAXIMILIANI, Comitis Palatini ad Rhenum, vtriuſque Bauariæ Ducis laudatiſſimum Regimen, & Sereniſſ. Celſitud. eius præſentes Inluſtres, Ampliſſimi, ad hanc audientiam clementiſsime deputati intimi conſiliarii &c. Generoſi, Nobiliſſimi, Strenui, Ampliſſimi, clariſſimi, clementes, & gratioſiſſimi Domini: iis omnibus & ſingulis proſperrimam corporis valetudinem, fortunatiſſimum florentiſſimumq; ſtatum precamur ex animo.

Quamuis vero nobis ab omnibus q. laudatiſſimis Regni Bohemiæ Ordinibus SVB VTRAQVE, Generoſis iſtis Dominis, Dominis, Nobiliſſimis, Strenuis, Equitibus, Ampliſſimis & Prudentiſſimis Dominis, ad Sereniſſimæ eius Celſitudinis Delegatos eiuſmodi mandatum, inſtructio, & informatio data fuerit, vt videlicet apud modo commemoratam Sereniſſ. Ipſius Celſitud. propriam iniunctam nobis Commiſſionem obſequioſiſſimo reſpectu, & decenti reuerentia, proponere & exequi debuerimus, in quo ſane nobis delegatis nihil gratius, acceptiuſque contingere potuiſſet, quam ſi ab ipſa Celſitudine ſua auditi fuiſſemus: nihilominus quum Sereniſſ. Ipſius Celſitudo tum temporis abſens fuerit, & in principali iſta aula alias receptum ſiet, vt, quemadmodum percepimus, Sereniſſima ipſius Celſitudo per inluſtreis ad negotium iſtud peculiariter deputatos intimos conſiliarios ſuos exteros legatos audiri patiatur: poſtquam illud ipſum heſterna luce nobis, cum clementiſſimam audientiam petiiſſemus, clementer ſignificatum fuerit, iidem quoque deputati Domini Principales intimi Conſiliarii (id quod pro ſingulari nobis à Sereniſſ. Ipſius Celſitudine exhibita gratia atque clementia agnoſcimus, & apud noſtros Dominos Principales, laudatiſſimos Dominos Ordines coronæ Bohemicæ SVB VTRAQVE celebrare non intermiſſuri ſumus) etiamnum hodie nos ad audientiam deſtinata hora euehi curauerint, icirco, iuxta clementiſſimam Sereniſsimæ ipſius Celſitud. conſtitutionem, ſummiſſo & obſequioſo ſtudio loco competente comparere, & coram vobis Dominis clementibus, gratioſiſsimis, & Ampliſsimis &c. ad deponendam & exequendam noſtram Commiſsionem, abſque vlla vlteriori mora, in nomine DOMINI ALTISSIMI, telam legationis noſtræ exordiri voluimus.

Quamob-

Quamobrem Sereniſsimæ ipſius Celſitud. Laudatiſsimi iſti 3. Regni Bohemiæ Ordines, Svb Vtraqve, cumprimis à Deo Ter Optimo Maximo firmã diuturnamque corporis ſanitatem, fortunatiſs. pacificumque imperium ſempiternamque proſperitatem ex animo precantur. Poſthæc Dominationes veſtras nullo modo celare debent: Quod licet Sereniſsimæ ipſius Celſit. antea commemorati laudatiſsimi Domini Bohemiæ Ordines, ex ſingulari obſequentiſsima propenſione & adfectione, inſperatum hodiernum Statum laudatiſsimi Regni Bohemiæ, dulciſsimæ ipſorum patriæ per litteras ſignificauerint, ipſiusque Celſitudinis Principali patrocinio de meliori, vti aiunt, nota optuma forma ſeſe recommendauerint, minime quoque dubitent Sereniſs. ipſius C. ex tramiſſa obſequioſiſsima relatione & Apologia ſua, tam communi hinc inde ſparſa fama ſatis ſuperque cognouiſſe, quid in ſæpius nunc commemorata Corona Bohemica antehac, in puncto liberi Religionis exercitii Auguſtanæ Confeſsionis, in S. R. Imperii Ordinum ſancita Religionis pace fundatæ, acciderit, atque ea ipſa de cauſſa etiamnum accidat.

Nihilominus tamen quum varie de iſtiuſmodi rebus omnibus diſcurratur, male vel bene hominibus erga laudatiſsimos iſtos Bohemiæ Ordines adfectionatis, diuerſimoda etiam iudicia & ſermones, cumprimis à Bohemorum aduerſariis fictæ informationes & relationes in ipſorum, vti ſub ſpecioſo prætextu opinantur, emolumentum, & Ordinum ludibrium atque detrimentum, edantur, quibus etiam neutraleis, honeſtiſsimi, & excellentiſsimi viri, immo etiam reges, Monarchæ, Principes, atque alii Proceres, qui tamen alias ſepoſitis omnibus aliis priuatis adfectibus, bene de controuerſia iſta iudicabant, hactenus à pernicioſiſſimis iſtis Regni Bohemiæ hoſtibus ſeducti fuerint: ea propter Laudatiſsimi iſti Domini Ordines admodum neceſſarium ſummeque conducibile eſſe autumarunt, vt Sereniſsimam ipſius Cels. per peculiareis delegatos ſuos inuiſerent, & certum, verum atque genuinum ſtatum contra paucas dumtaxat perſonas, & Ieſuitas, ipſarum aſſeclas, in ipſa rei veritate Sereniſsimæ ipſius Cel. inculcarent: cumprimis vero quam ſummopere neceſſariis, grauiſsimis, ineuitabilibuſque de cauſis copias militareis conſcribere atque defenſionem contrariam inſtituere neceſſum habuerint.

Quem in finem etiam nos iam præſentes perſonas ad ſereniſsimam ipſius Celſitud. ablegarunt, quamque legationem noſtram laudatiſsimorum iſtorum Ordinum Principalium noſtrorum, litteræ Credentialeis ad Sereniſs. ipſius Celſitudinem, quas eidem ſummiſſa cum Reuerentia decenter & obſequentiſsime obferimus, ſatis ſuperque legitimabunt. Cuius Sereniſsimæ Celſit. Principali protectioni nos humillime commendamus eamdemue ſummiſſo ſtudio rogamus & obteſtamur, vt haud grauatim, ſed, vice verſa, clementiſsime noſtra proponenda grauamina audire, iiſdemue plenariam fidem ceu Dominis noſtris principalibus ipſis, adhibere, Dominationes veſtras fruſtranea copioſa moleſtia non onerare, ſed multo potius, omiſſis ambagibus, breuiſsime negotium expedire ne dedignetur.

Ad laudatiſſimorum Ordinum in hoc Regno Bohemiæ ſub hac perturbata rerum omnium facie vſurpatum proceſſum vero quod attinet, eumdem Sereniſsimam V. C. nos celare noluimus. Nam quemadmodum à Deo Ter Optumo

N Maxu-

M[illegible], [illegible] homini ſingularis ad Religionem [illegible] apud vere credentes Chriſtianos [illegible] Dominos Ordines, SVB VTRAQVE, in Regno Bohemiæ [illegible]. Quamuis enim ante hac, cumprimis vero [illegible] Cæſ. M. Dominorum Anteceſſorum, Bohemiæ Regum, tempore liberum [illegible] Religionis ſuæ Chriſtianæ exercitium ſemper in Bohemica lingua [illegible], nihilominus tamen hiſce ſatiari minime potuerunt, ſed (vt [illegible] imminens periculum, quod tum temporis ſeſe conſpiciundum [illegible] Cultui eo melius cauerent, & eumdem ad [illegible] & [illegible] poſteritatem propagarent, priuilegiaq; eumdem etiam in Germanica lingua exercendi, impetrarent) viuente etiamnum glorioſiſſimo [illegible] Imp. Rudolpho II. laudatiſsimæ pientiſſimæq; memoriæ, Maieſt. litteras [illegible] Priuilegiũ ea ipſa de cauſſa humillime obtinuerunt & impetrarunt, in quo [illegible] in Bohemica, quã Germanica lingua, liberũ iſtud Chriſtianæ ſuæ Religionis exercitium ipſis clementiſſime permiſſum & conceſſum eſt, idq; tũ temporis [illegible] renouatũ & confirmatũ fuit. Haſce Maieſt. litteras & Priu[illegible] Libero confeſſionis ſuæ Sub Vtraq; exercitio hodierna Cæſ. M. [illegible] Dominus noſter clementiſſimus, clementiſſime con[illegible], & tam illud, [illegible] Regni Bohemici Priuilegia omnia tu[illegible], defendere, eademque [illegible] conſeruare ſub Religione, iuramento &c. [illegible] Exinde [illegible] Domini Ordines, SVB VTRAQVE, quod tam [illegible] clementiſſimas Romanorum Imperatorum conceſſiones [illegible] confirmata Priuilegia humillime impetraſſent, nunquam ſibi in mentem venire poſſe autumabant, multo minus ſibi periculum [illegible], quod vnicum [illegible], multo minus ipſorum Sympatriotæ, [illegible] libertatem [illegible] tamen præ cæteris omnibus, ex naturali [illegible] vinculo [illegible] patriæ ſalutem, proſperitatem, fortunatiſſimum, & pacificum ſtatum in priſtino flore conſeruare, incumbit, reperirentur, vel reperiri debuerint, qui contra huiuſmodi benigniſſimas & clementiſſimas Cæſareo-Regias indulgentias, conceſſiones & Priuilegia ſe obponere, atque interea inter vtriuſque Religionis cultores, tam SVB VNA, quam SVB VTRAQVE, in [illegible] alium finem, quam vt bona correſpondentia, concordia, candor, conſtans amicitia, pax & tranquillitas in ſuauiſſima omnium [illegible], & nemo ex illis, SVB VNA, & SVB VTRAQVE, in [illegible] conſcientia perturbetur atque [illegible], multo minus [illegible] vna Religio ab altera perſequatur, inſtituere [illegible] concordiam diſſoluere auſi fuerint [illegible] potiſſimum [illegible], quod [illegible] ipſum, [illegible], in Iuribus & laudatiſſima Regni Bohemiæ conſtitutione pacis publicæ [illegible] interminata pœna, expreſſe ſiet prohibitum.

Nihilominus tamen [illegible] ſpem & expectationem irrequieti aliquot maleſani homines, & [illegible] ex ipſis, qui non ſolummodo Regni Sympatriotæ, verum etiam præ cæteris omnibus in eodem Regno Bohemiæ [illegible] beneficiis adfecti, immo ad ſummum officiorum, dignitatum, atque honorum [illegible] euecti ſunt, iiſdemque gradibus ma[illegible] opes & diuitias [illegible] qui peſtiferum illud ſuum deſiderium ipſo facto [illegible], & eo vſque audacter progreſſi ſunt, quod (ni Deus Ter-

O[illegible] M. x. mes, [illegible] ſu m pro[illegible]dentiam & Om[illegible] potentiam, propitiam [illegible] illæ in [illegible] efficet & clan leſtinas hoſtium technas & inſidioſos conatus [illegible] detexiſſet, omnes m I I I. laudatiſſimo tum [illegible] Ordinem haberent in alta pace & tranquillitate conſeruata Priuilegia poſſent, labefactaſſent, & funditus qui hiterum extirpaſſent.

Quidam enim ex ipſorum medio, quibus Laudatiſſimi Regni Bohemici adminiſtratio abſente Cæſarea S. M. demandata erat, non ſolummodo officii [illegible] atique ſui metas tranſgreſſi ſunt, verũ etiam et [illegible] al [illegible] inaudita media & fallaces technas (quas Ieſuitæ excogitarunt, iiſdemue, Regni hoſtibus, ad exequendum præſcripſerunt, & in manus ſuas tradiderunt) viurparunt, quibus etiã Romano-Cæſareæ M. Cæſareũ, paternum, & erga laudatiſſimos Bohemiæ Ordines bene adfectum pacificumque cor [illegible] idem enim laudatiſsimi Domini Ordines certo ſciunt, quod Cæſarea M. neque a natura ſua, neque proprio præconcepto conſilio, ad odioſas turbulentas, exoptatiſſima [illegible] atque ad [illegible] Romano-Cæſareæ ſuæ M. pulſationibus, & Cæſareæ [illegible] epugnantes [illegible] minime inclinatã fiet, ſed *conſi [illegible] inferna*, [illegible] ex [illegible] occupatæ, & inæqualibus [illegible] eo [illegible] pallient, quo melius, ſub Romano-Cæſareæ S. M. nomine & authoritate, perniciosa conſilia, doloſas fraudulentaſque ſuas technas exequerentur & perficerent. Nam: SECVNDO iidem illi hoſtes laudatiſſimos I I I. Ordines, SVB VTRAQVE, omnibus modis impediuerunt, eorum [illegible] exhibitos humillimos libellos ſupplices, & ad Cæſaream S. M. directas [illegible] litteras ſubpreſſerunt, [illegible] expiſſe [illegible] male [illegible] explicarunt, & in [illegible] intellectum malolenter detorſerunt, quod loco [illegible] blationis modo commemoratorum oneroſorum grauaminum, à Cæſarea S. M. acerrimæ, periculoſiſsimæ, corpus, vitam, honorem bonaque ac conſcientiam concernentes reſolutiones profectæ diuulgatæque fuerunt, [illegible] ſæpius nunc commemorati Domini Ordines Bohemiæ Sub Vtraque [illegible] crimen, adeoque extremam perniciem ſæpe præcipitati ſunt.

TERTIO. Ne autem per [illegible] iſtæ hoſtium clandeſtinæ [illegible] & [illegible] & Cæſarea S. M. [illegible] fidelisſimis obſequentiſſimiſque Ordinibus [illegible] formaretur, iidem omnem ad Cæſaream M. aditum [illegible] ipſos a conſueta audientia vel detinuerunt, vel ad nonus [illegible] eamdem diſtulerunt & prorogarunt. Interea vero laudatiſſimi Domini Ordines propriis ſuis oculis videre, & auribus ſuis magno ſane cum cordolio audire neceſſum habuerunt, [illegible] induſtria & ſolertia Ieſuitæ patronorum ſuorum [illegible] ab ipſorum enim lateribus fere numquam ac ne latum quidem [illegible] exoriente ſole ad occidentem vſque domos ipſorum frequentarunt, nullis que laboribus ac moleſtiis vmquam pepercerunt, quouſq; adeo pernicioſiſsimum incendium excitaſſent. Quocirca tam in publicis Concionibus quam diuolgatis [illegible] claſsicum contra Euangelicos cecinerunt, [illegible] crimi[illegible] eoſdem onerarunt, ipſorum [illegible] a Cæſarea M. clementer adprobatam [illegible] atamque Chriſtianam Confeſsionem, tamquam SS. [illegible] per omnia conformem & vitæ æternæ conciliatricem, turpiſſime [illegible] eo molli os ipſos Euangelicos Chriſtianos, Sub Vtraque, pro [illegible]

Mauritius Landgrauius &c. Odi conſilium, ceu clauſtra inferna, bilingue, quem verſum Rudolph. Goclenius Sen. mihi Lundorpio, libri huius interpreti, in ſui amicorum[?], albo meorũ amicorum inſeruit. Athenis Haſſorum A Chriſti M DC. II. Ieſuitæ incendii Bohemici auctores.

& impiis hæreticis manifeſto proclamarunt, vtpote qui in SS. Trinitatem non crederent, diuino verbo, Baptiſmo & SS. Sacramentis carerent, nullum legitimum matrimonium contraherent, contra diuina humanaque iura ignem & gladium decernerent, & tandem laudatiſsimos Dominos Ordines in Bohemia, Sub Vtraque, eiuſdem confeſsionis pia membra, eorumdemque dilectiſsimos liberos, ceu indignos homines & damnatos hæreticos (qui in Chriſtiana aliqua communione non tolerari, ſed, vice verſa, igni, gladio, cruce & rota perſequi & funditus extirpari deberent) cane peius & angue vitandos turpiter euomuerunt, id quod [illegible] laudatiſsimi Domini Ordines ſane non immerito ægre admodum & moleſte pertulerunt.

Hiſce omnibus vero irrequieta iſta Ieſuitica capita neutiquam adquieuerunt, ſed multo potius per adhærentes & aſſeclas (quibus, vti ſupra commemorauimus, Cæſarea S. M. regium regimen in regia ſua Pragenſi reſidentia commiſerat) omnia politica conſilia aſtute & callide explorarunt, iſta ad ſuam intentionẽ accommodarunt, atque inceſſabilibus maliſque ſuis inſuſurrationibus Conſiliarios Cæſareos adeo occuparunt, &, ſub prætextu conſcientiæ, eoſdem co[illegible] flexerunt, quod, abſque Ieſuitarum conſilio, nihil, quam Chriſtianum, honeſtum, atq. candidum etiam illud fuerit, conſulere, multominus ſtatuere & exequi potuerint: exinde diuerſimodæ grauiſſimæ adgrauationes & perſequutiones innocentiſſimorum etiam hominũ ſubſequutæ ſunt: idipſum quod non ſolum modo Euangelici Ordines, Svb Vtraqve, verumetiam non pauci ex Equeſtri Ordine, aliique pii & honeſti homines Svb Vna, immo multi Eccleſiaſticæ dignitatis viri non ſine admiratione oculis ſuis ſunt intuiti, neque iſt[illegible] di maleſanos conatus probare & adprobare potuerunt, ſed multo potius i[illegible] barunt, atque deteſtati ſunt.

Quocirca Laudatiſsimi Domini Ordines, Svb Vtraqve, non ſolummodo commoti, verum etiam coacti ſunt, quod diutius ſeſe continere h[illegible] tuerint, ſed quo onerosiſſima iſta grauamina iterum tolli, Cæſarea S. M. Dominus noſter clementiſſimus, melius & tranquillius imperium poſſidere, omnis diffidentia atque confuſio inter eos Svb Vna, & Svb Vtraqve, ſubditos [illegible] ſtans pax, amor, & concordia, amico-fraternum pro[illegible] omnes cauſæ diſcordiæ remoueri poſſent, contra qualiam [illegible] co[illegible] (qui in Apologia Ordinum recenſetur, quique alias iiſdem O[illegible] in mentem veniſſet) exequutionaliter proceſſerunt, & Ieſuitis, qui omne [illegible] n[illegible]odi confuſiones exciuerunt, &, vt paullo ante diximus, malis ſuggeſtio[illegible] atque inſtillationibus perniciosiſſimum [illegible]udinem [illegible], pacifi[illegible] modum digreſſum, licet maius quoddam ſupplicium [illegible] promeriti, d[illegible] ciari curarunt, eoſdemue etiam abſque vlla læſione & offenſione, cum o[illegible] quæ inde ſecum aſportari potuerunt, pacifice dimiſerunt, ipſorum colle[illegible] natum, Biliothecam, & reliqua, ad ipſos pertinentia, vero ſub infallibili cuſtodia fideliter ſepoſuerunt.

Quæ omnia laudatiſſimi ſæpius nunc commemorati Domini Ordines, Svb Vtraqve, bono ſaluoque iuris titulo fecerunt, infallibili ſpe freti, [illegible] ment[illegible] perpenſione facta, I. Euangelicis Ordinibus, Svb Vtraq[illegible] pen[illegible] liberi exercitii Religionis clementiſſime communicatis confi[illegible] Maieſtatis Litteras, II. factam pariterque confirmatam pacis tractationem inter

cum Svb Vna, & Svb Vtraqve, III. Vniuerſalis Conuentus Decretum, & IV. [illegible]ſſimam huius Regni Bohemiæ Conſtitutionem Prouincialem quoq; [illegible] confirmatam, quod contra eos, qui aduerſus Cæſareo Regias clementiſſimas conceſſiones & Priuilegia aliquid ſiniſtri moliri, & Religionis Auguſtanæ Confeſſionis cultores perturbare conentur, non ſecus quam publicæ pacis turbatores, procedi, in eoſdemue grauiſsimi Ordines inuito prorſus animo, atque adeo cum propria ſua læſione, ad iſtiuſmodi extremitates peruenire neceſſū habuerint, nihilomus tamen quum ſtatus Regni & ſalus publica idipſum fieri poſtulauerint, aliud etiam medium applicare haud potuerunt. idque pro I.

Quod autem, pro II, ad conſcriptas militareis copias, contrariamque inſtitutam præparationem bellicam attinet, Sereniſſimam V. C. laudatiſſimi iidem Ordines ſummiſſime rogant, vt non alias iſtiuſmodi de Cæſareæ S. M. fideliſsimis Ordinibus cogitationes concipere, nec ad alienam ſiniſtramque opinionem ſeſe flectere clementiſsime patiatur, quam quod iſthæc ſua præparatio bellica atque neceſſaria defenſio ad nullius pacifici hominis (ſiue Svb Vna, ſiue Svb Vtraqve, ſiue Eccleſiaſticus, ſiue politicus ſiue quiſcunque ſtatus, dignitatis, atque conditionis etiam ille ſiet) læſionem vel offenſionem, multo minus contra Cæſaream M. Dominum noſtrum clementiſsimum eiuſdemue auctoritatem, dignitatem atque reputationem, quemadmodum etiam nullo modo aduerſus debitum obſequium, ad quod obligatiſsimos iidem Ordines humillime ſeſe profitentur, ſuſcepta fuerit: ſed, vice verſa, in ipſa rei veritate præcipue ad Romanæ Cæſareæ S. propriæ Reputationis, eiuſdem Regiæ ſedis, & iocundiſsimæ omnium patriæ defenſionē, & vt turbatores liberi exercitii Religionis coerceantur, atque adhuc aliquot pacis oſores & pernicioſi homines, Ordinibus illatarum contumeliarum, damnorum, detrimentorumue, auctores, (qui etiamnum hodie, ad putatitiam euaſionem grauiſsimæ iſtiuſmodi tranſgreſſoribus conſtitutæ pœnæ Romano Cæſaream S. M. contra laudatiſsimos iſtos in regno Bohemiæ Ordines, Svb Vtraqve, ad inclementiam irritare, & laudatiſsimæ Cæſareæ S. M. innata bonitate atque clementia contra eoſdem Regni Ordines abuti minime [illegible]ſeere poſſunt) ad promeritam pœnam rapiantur: quo melius tamdem laudatiſsimi iſti Ordines Svb Vtraqve eo ſecurius Priuilegiis ſuis liberi exercitii Religionis vti frui, atque impoſterum non, vti hactenus, omni tempore ſub curis & periculis vitam irrequietam agere neceſſum habeant, ſed multo potius, omni remota diffidentia, in bona correſpondentia, amore, pace, tranquillitate atque concordia cum Chariſsimis ſuis fratribus, iiſdemque Svb Vna, fraterne conuenire, & cumprimis Deo Ter Optumo Maxumo, dein etiam Romano-Cæſareæ S. M. clementiſsimo ipſorum Domino & Regi, ſubiectiſsime, & obſequentiſsime vnanimes ſimul inſeruire poſſent ac debeant. Quemadmodum etiam laudatiſsimi iſti Ordines hanc defenſionem præparationemque bellicam inſtituere, ex præſcripto exemplorum antecedentium, iure potuerunt, quum ipſorum inimici & oſores, ex mera malitia & vindictæ cupido animo, eo vnice adlaborauerint, quo pacto videlicet fallibilibus ſuis informationibus hominibus ſimplicibus perſuadere poſſent, Ordines (quemadmodum falſos de iiſdem rumores ſparſerunt, & quod malum Deus Ter Optumus Maxumus clementiſſime auertat, iiſdem ſiquidem nihil horum vmquam in mentem venit) contra Romano-

C[illegible] S. M. [illegible], atque Cæſaream [illegible] & [illegible] SVB VNA, ho[illegible] quaſdam ſuſcepiſſe. [illegible] S. M. ad inclementiam adeo commouerunt, quod militem conſc[illegible] & Dominos Ordines regni Bohemiæ debellare in animum induxerit: quocirca laudatiſſimi Ordines eo magis coacti ſunt, vt præparationem ſuam bellicam, ad defenſionem dilectiſsimæ patriæ, ſuarum coniugum & liberorum, innocentiſſimorum, ſubditorum, tam diu continuarent, vſque dum Cæſarea S. M. melius a laudatiſſimis iſtis Bohemiæ Ordinibus informaretur.

Hæc enim, ipſa in rei veritate, ita, & non aliter, ſient, liquido apparet, quod videlicet laudatiſſimi omneis III. Ordines coronæ Bohemicæ, SVB VTRAQVE, ad iſtiuſmodi ſuſceptum proceſſum contra impugnatores & turbatores liberi exercitii Religionis & pacis publicæ, eorumdemque aſſeclas & impulſores Ieſuitas, ſeſe, læſa ſæpius patientia, amplius continere non potuerint, ſuſceptam defenſionem & contrariam præparationem bellicam non contra Romano-Cæſaream S. M. ſed ad defenſionem eiuſdem Regiæ ſedis adeoque totius iucundiſſimæ patriæ, inſtituerint, eoque ipſo turbatores & interruptores pacis publicæ, aliis in exemplum, promerita pœna affecerint, loco mouerint, & vice verſa, laudatiſſimos Ordines vna cum libero religionis ſuæ exercitio defenderint, conſtantemque pacem, concordiam, verum, non fictum, fraternum vnionem inter illos SVB VNA, & SVB VTRAQVE, quemadmodum antea, antequam Ieſuitæ iſtos motus excitaſſent, & priuſquam in Bohemiæ Regnum [illegible], retinere potuerint. idipſum quod Ordines quoque SVB VNA in nupero Prouinciali Conuentu, die Lunæ poſt S. IOANNIS BAPTISTÆ celebrato, agnouiſſent, &, ea ipſa de cauſſa, paucis dumtaxat exceptis, potiores ad laudatiſſimos Dominos Ordines, SVB VTRAQVE, tranſiiſſent, iſtorumque legitimæ defenſioni ſubſcripſiſſent, & idem onus, periculum, bonum atque malum vna cum ipſis ſuſtinere libere ſuaque ſponte in animum induxiſſent: confidere [illegible] cum obſequio, Sereniſſimam ipſius C. exemplo laudati[illegible] [illegible]que ſuorum Dominorum Maiorum, eodem clementiſ[illegible] laudatiſſimos omneis III. Ordines Regni Bohemiæ, SVB VTRAQVE, [illegible] iiſdemque magis clementiſsimam promotionem, auxilium, & amica [illegible] officia, quam offenſionem, multo minus læſionem, clementiſſime exhibiturum.

S[illegible] igitur omneis eoſdem III. Regni Bohemiæ Ordines, SVB VTRAQVE, Sereniſſimam ipſius C. tamquam clementiſsimum ipſorum Principem, [illegible], rogare, ne videl. Sereniſſima ipſius C. in eiuſdem [illegible] Principatibus atque ditionibus vllam vel militis conſcriptionem, vel [illegible], vel copiarum tranſitus contra laudatiſsimum Regnũ Bohemiæ eiuſdemque Ordines permittat, ſed multo potius clementiſſimam ſuam Principalem affectionem fidelemque vicinitatem, vti & hactenus, ita quoque & impoſterum, iiſdem commodum [illegible] iocundiſſimæ patriæ clementiſſime præſtare ne dedignetur. [illegible] laudatiſſimis Ordinibus Sereniſsima ipſius C. tamquam celeberrima, clementiſſima & pacis ſtudioſiſſimus Princeps, apud Cæſaream S. M. [illegible] clementiſſimum, [illegible] id quod Sereniſſima V. C. pro magna ſua [illegible], exiſtimatione atque reputatione apud Cæſaream M. [illegible]

in effe-

in [illegible] adducere poterit) intercedere [illegible] Cæſareæ [illegible] in verò adeo ſanctè præſtitum [illegible] mentum clementiſſimè confirmata Priuilegia, grauiſſima & intolerabilia an plius laudatiſſimis Dominis Ordinibus ab aduerſariis illata damna atque onera, per quæ ipſis adeo [illegible] aduerſus ſuos hoſteis procedere anſa & occaſio data fuiſſet, clementiſsime, pro innata ſua clementia & bonitate, paterne perpendere, per malas aduerſariorum informationes ad nullam Cæſaream inclementiam, multo minus bellum & non neceſſarias expeditiones bellicas, ſeſe commouere patiatur: ſed, vice verſa, multo potius fideliſſimos & obſequentiſſimos ſuos Ordines, ob non vna duntaxat ſed iterata ſæpius vice [illegible] grauiſſima grauamina, clementiſſime audire, manifeſto repertos pacis & tranquillitatis publicæ turbatores pro ipſorum merito, aliis in exemplum, ſeuere caſtigare, obſequentiſſimos Ordines vero, vna cum ipſorum laudabiliter conſequutis, & tam ſanctè etiam à Cæſarea S. M. ipſa confirmatis Maieſtatis litteris & [illegible] priuilegiis liberi exercitii religionis ſuæ clementiſſime manu tenere atque [illegible] netur.

Quo facto [illegible] Cæſarea S. M omne malum, [illegible] periculum, & populorum [illegible] perniciosiſſim[illegible] facillime auerteret, & [illegible] omnium patriam, quem[illegible] & omneis eiuſdem prouincias [illegible] & tranquillitati reſtitue[illegible] orumque denique ſuorum Ordinum corda eo magis magiſq; ad omne [illegible] debitum q; obſequium reducet: atque hoc modo exinde conſtans concordia, amor, & ſyncera amicitia [illegible] que religionis cultores, SVB VNA, & SVB VTRAQVE, confirmabitur, &, aſſiſtente diuina gratia, omnia ad [illegible], cum immortali Cæſareæ S M laude, in magnum Reip. b. atque iocundiſſimæ patriæ emolumentum incrementumue, finem perducentur. Illud autem Sereniſſimæ V. C. laudatiſſimis Regni Bohemiæ Ordinibus SVB VTRAQVE, clementiſsimum exhibitum beneficium iidem Domini Ordines pro ſingulari clementia agnoſcent, eius numquam erunt immemores, ſed multo potius tamquam fidi veſtræ Sereniſs Cels vicini, fideliſsimis obſequentiſsimiſque ſuis officiis illud ipſum Sereniſſimæ V. C. [illegible] n[illegible]llo modo intermiſſuri ſunt.

CAPVT XXXVII.

INterea vero intemperie iſta Bohemica minime ceſſante, ſed magis magiſque ſeſe latius extendente: Cæſarea S. M. Pilſam ab Ordinibus obſeſſam intelligens, ſequentes ad Sereniſsimum Dominum Electorem Saxoniæ litteras ablegauit.

CAESAREAE MAIEST. AD ELECTOREM SAXONIÆ EPISTOLA.

Sub Dato Viennæ XIX. Octob. A.C. M.DC.IIXX.

MATTHIAS &c. Sereniſſime adfinis & Elector &c. poſt abſolutam nuperam noſtram epiſtolam reſponſoriam, ſub Dato XVI. Octob. à fide digniſsi-

gnitionis illius percepimus fidelem, obſequentem, & conſtantem noſtram ciuitatem Pilſain à rebellibus noſtris Bohemicis ſubditis & ex S. R. Imperii aliis auxiliis hoſtiliter admodum obſeſſam eſſe. Quum itaque Ser. T. C. facile colligat, quod hoſtilis ille Bohemorum ſeditioſorum conatus, Ser. T. & aliorumque S. R. Imperii Electorum atque Principium petitæ, ante aliquot ſeptimanas coram Sereniſs. T. C. conſiliario Grunenthalio confirmatæ, & per noſtrum Delegatum Generoſum, fidelem, dilectum Fredericum Thalenbergium, Cubicularium, conſiliarium, & Appellationum præſidentem in Regno Bohemiæ (qui iam iam adhuc in itinere) repetitæ intereeſſioni, ac denique Ser. T. C. fidei commiſſæ ſuſpenſioni & depoſitioni armorum minime profuturus ſiet, & è diametro quaſi ei repugnet, quod cum temporis commemoratus Grunenthalius apud Bohemicos noſtros ſubditos propoſuit: iccirco inevitabilibus de cauſſis admodum neceſſarium eſſe iudicauimus, potiſſimum vero ob ex mora metuendum periculum, vt præſentem hunc curſorem illico ad Ser. T. C. ablegaremus, diſmenriſſime & peramice eamdem rogantes, vt obſidionem Ciuitatis noſtræ Pilſenſis, tam omne illud, quod alias hactenus in commemorato iſto noſtro Regno Bohemiæ peregrino ſiue extero auxilio attentatum eſt, & citatæ interpoſitioni aduerſatur quamprimum auertat, neque malam forſitan in partem interpretetur, quod aliquoties nunc dictus Grunenthalius, noſtro conſilio ſeſe iterum in noſtrum Bohemiæ Regnum receperit. In hoc Ser. T. C. nobis tam gratum quam gratiſsimum facit officium, quod peramice & cum gratia Cæſarea (qua alias Ser. T. C. fauemus & bene cupimus) rependere ſtudebimus. Viennæ XIX. Octob. A. C.M. DC.IIXX.

CAPVT XXXVIII.

PAri modo & Sereniſſimus Dux Bauariæ ſequentem epiſtolam, obſidionem Pilſenſem concernentem, ad Bohemiæ Ordines ablegauit.

SERENISSIMI DVCIS BAVARIAE AD ORDINES BOHEMIAE EPISTOLA.

Sub dato Monachii III. Nouemb. A. C. M.DC. IIXX.

DEI GRATIA MAXIMILIANVS, Comes Palatinus Rheni, Superioris inferioriſque Bauariæ Dux &c. S. N. P. Generoſi, Nobiliſſimi, Strenui, Prudentiſſimi, honeſtiſſimique, perfideles dilecti: minime adhuc nos latet quid, ad noſtram III. D. Iulii, ciuitatis Pilſenſis cauſa, beniuolentiſſimam factam ad exhortationem, XIII. Auguſti nobis reſponderitis: quod videlicet vobis numquam in mentem venerit ciuitati Pilſenſi earumdemue inquilinis vnicum damnum inferre, multo minus eam obſidere: quam veſtram omni æquitati conformem conſentaneamque declarationem non dumtaxat hilari animo percepimus, verum etiam indubiam ſpem nobis hactenus feceramus, vos à promiſſis veſtris ne latum quidem vnguem receſſuros, ſed eadem conſtanter ſeruaturos, potiſſimum vero quod modo dicta ciuitas, quantum quidem nobis ſcire licuit, nihil hoſtiliter contra vos attentauerit, ſed dumtaxat Romano-Cæſareæ M. Domino

&ce-

& cognato noſtro dilectiſſimo, tamquã ſuo a Deo Ter Optumo Maxumo præpoſito Mag.ſtratui, debitam obedientiam præſtare ſeſe declarauerit, idipſum quod & voſmet facere iam ante in vos recepiſtis.

Nunc vero, vice verſa, præter omnem ſpẽ & expectationem noſtram, cognoſcimus quod ex veſtro mandato Pilſa arctiſſima obſidione prematur. Quum autem hoſtilis iſte impetus expreſſæ veſtræ reſolutioni è diametro quaſi repugnet, & econtra nihil aliud quam maiorem offenſionem, ſuſpicionem, & periculoſiorem motum, quem tamen ipſimet vehementer admodum deprecati eſtis, ſubinde excitetis, Cæſareamque Maieſt. indies magis magiſque contra vos irritetis, cumprimis autem quod modo & nunc ſæpius commemorata ciuitas Pilſenſis, veſtris promiſſis & declarationibus freta, ad contrariam defenſionem, ſeſe præparare, licet potuiſſet, minime voluerit, Cæſareæ S. M. exercitus etiam hactenus adquieuerit, & nihil hoſtiliter, vti fertur, attentauerit: idcirco vos rogamus vt, ad oſtentandum pacificum veſtrum animum & intentionem, contra ſæpe dictam nunc ciuitatem nihil amplius violenter moueatis, ab hoſtili obſidione abſtineatis, & copias veſtras militareis domum reuocetis. In hoc facitis officio veſtro & ipſi æquitati conueniens opus, & reconciliationem, quam inſtanter adeo hactenus efflagitaſtis, apud Cæſaream M. eo facilius impetrabitis.

Sin autem, contra paternas clementiſſimaſque adeo ad: & exhortationes, expreſſaſque veſtras reſolutiones, ciuitatem iſtam forſitan in maiores anguſtias præcipitaueritis, quiuis ſanæ mentis quam facillime colligit, quod de Romano-Catholicis, qui, ratione præſtitæ fidelitatis, à Cæſarea S. M. deflectere nolunt, [illegible]anda opima præda, apud eoſdem veſtros in Maieſtatis litteris compræhenſos Sympatriotas, res agatur, id quod re ipſa etiam probatis, dum, ſub ſpecioſo motuum prætextu, grauaminum veſtrorum, quæ prætenditis, ſubleuationem apud Cæſaream S. M. adeo inſtanter vrgeatis. Exinde etiam Romano-Catholicæ Relligionis ergo ſubſequuta perſequutio, apud omnes eiuſdem Relligionis cultores, intra & extra S R. Imperium, maiorem certe rerũ conſiderationem excitabit, quam apud veſtræ Relligionis cultores, ſin, (vti Cæſarea S. M. aliis ex locis de fide digniſſimis percepit,) ob veſtram Relligionem, adeo perſequi debeant.

Quo melius autem hæcce & iſtiuſmodi mala omnia euitentur, ſummopere adhuc confidimus, vos beniuolentiſſimæ noſtræ inclinationi, ad. & exhortationi, antequam res ad extrema deueniat, obtemperaturos, probeque conſideraturos, quod erga Regnum Bohemiæ, & vos, ſemper hactenus optume adfecti fuerimus, vos etiam ad nullum quiddam contrarium cauſſam habueritis: quibus clementiam noſtram ſingularem denuo pollicemur. Dabantur in noſtra ciuitate Monachio III. Nouemb. A. C M. DC. IIXX.

CAPVT XXXIX.

AD hanc Sereniſſimi Domini Bauariæ Ducis epiſtolam monitoriam Ordines Bohemiæ ſequentem epiſtolam reſponſoriam ablegarunt.

ORDINVM BOHEMIAE, AD SERENISSIMI BAVARIAE DVCIS EPISTOLAM MONITORIAM, LITTERAE RESPONSORIAE.

Sub dato Pragæ X. Nouemb. A. C. M. D C. IIXX.

CLEMENTISSIME Domine Princeps &c. Sereniſsimæ V. C. clementiſsimam, ſub Dato III. Nouemb. epiſtolam, bene ac decenti reuerentia accepimus, eademque pellecta percepimus, Sereniſſimam V. C. cauſſam obſidionis ciuitatis Pilſenſis non ex ipſo rei fundamento cognouiſſe. Quamuis vero Serenifs. V. C. ob tam gnauam ſolertemque ad: & exhortationem, obſequioſiſſimo ſtudio perlubenter ſane excuſatam habeamus, nihilominus tamen intermittere non poſſumus, quin Sereniſs. V. C. ipſiſſimam rei veritatem vice nunc ſecunda detegeremus.

Primum itaque nobis adhuc probe in memoriam reuocamus, quatenus videlicet proxime elapſo XIII. D. Augusti, ſæpius nunc commemoratæ ciuitatis Pilſenſis cauſſa, noſmet reſoluerimus, attamen vna ſimul Ser. V. C. certiorem fecimus, quot & quanta hoſtilia attentata iidem nunc obſeſsi Pilſenſes eo ipſo tempore contra nos ſuſceperint. Equidem fateri neceſſum habemus, nos antehac numquam eos in minimo etiam offendere nobis in animum induxiſſe, niſi ad hodiernam coactam obſidionem nobis anſam occaſionemque præbuiſſent. Poſtquam enim a ſua nobis per litteras facta & confirmata declaratione, quod videlicet a confœderatione noſtra ne latum quidem vnguem recedere velint, ſeſe ſegregauiſſent, adeo audacter & præfracto animo nobis ſeſe obpoſuerunt, vt ipſo puncto militareis copias conſcripſerint, aliorum Dominorum ſubditos ad ſeſe in ciuitatem ſuam violenter compulerint, abactione pecorum, bonorumque direptione magna vicinis damna detrimentaue intulerint, inclytas ex equeſtri Ordine perſonas captiuas in vrbē adduxerint, earumdemue ſubditos, ad præſtandum ſibi iuramentum fidelitatis, vi compellere conati fuerint, ſigilla noſtra a patentibus noſtris litteris audacter lacerarint, iiſdemue ſub noſtro nomine fraudulenter & falſo abuſi, extra Prouinciam peregrinum militem conſcripſerint, immo eo vſque audacter proceſſerint, vt poſtulati ad neceſsitatem Prouinciales in Pilſenſi circulo, aliiſque circulis, direptiones & hoſtileis excurſiones neutiquam ipſis prohibere potuerint.

Quamuis vero illos ipſos crebris internunciis ab hoſtilibus ſuis attentatis abſiſtere non vna dumtaxat vice admonuiſſemus, nihilominus tamen nobis non ſolummodo neutiquam obtemperarunt, verum etiam magis magiſque hoſtilitates ſuas contra nos exercuerunt, periculoſas minas ſpirarunt, adeo vt ad defenſionem totius noſtræ Prouinciæ neceſſario vim vi repellere, quod iure gentium cuiuis licet, coacti fuerimus, potiſſumum vero vt hocce noſtro conatu eoſdem Pilſenſes ad meliorem ſanioremque mentem reduceremus, ne forſitan, vi occupata vrbe, infortunium, quod plerumque duræ ceruicis populis in iſtiuſmodi caſibus obuenire ſolet, experiri neceſſum habuiſſent. Verum enimuero adeo elato animo fideliſſ. mas noſtras ad: & exhortationes contemptui habuerunt, vt etiam præfractiſsime ſe ipſos ad futuram obſidionem præparauerint, pulcherrima

ſuburbia, nulla id exigente neceſsitate, incendiis vaſtarint, & hoc ipſo temerario facto, propriis ſuis viribus confiderint. Id poſtquã nos percepiſſemus, ex ſingulari bono erga ciuitatem iſtam adfectu, poſthabitis iam omnibus nobis illatis iniuriis, Domino Erneſto Comiti Mansfeldio non dumtaxat vna vice, ſed continue, mandata noſtra tramiſimus, vt, grauiſsimis de cauſsis, inter quas Sereniſsimæ V. C. reſpectus nõ minima ſane extitit, ab obſidione & læſione vrbis Pilſenſis quamprimum deſiſteret: quo cognito Comes illico cum copiis ſuis militaribus, obſidione ſoluta, ab vrbe receſſit. Poſtquam vero tormenta duobus, exercitum autem tribus ab vrbe milliaribus iam iam deduxiſſet, & ad vniuerſa Bohemorum caſtra ſeſe iterum conferre deſtinaſſet: Pilſenſes, obſidionis metu iam liberati, pertinaciſſimis clamoribus & minis ſuis, quaſi Prouinciales Comitem mox ſubſequi compellere velint, rem tamdem pertinaciſſima ſua audacia eo vſque deduxerunt, vt Prouinciales Ordines Pilſenſis, aliorumque circulorum, ad commemoratum Dominum Comitem ocyus perſcripſerint &, ad ſui ſuorumque defenſionem, adque maius præcauendum incendium, eum copiis ſuis reuocauerint.

Præfractiſsima autem Pilſenſium contumacia percepta, Mansfeldius, prouincialium Dominorum Ordinum precibus victus, obſidionem Pilſenſem denuo inchoauit, in qua ad hodiernum vſque diem adhuc maſcule perdurat. Interea vero ad pacificam tranſactionem exhortari numquã intermiſimus: aſt nullo vmquam tempore dictis noſtris fuit audiens: neſcire nobis licet an ipſi ciueis, vel in vrbem receptus Capitaneus, ad contumaciam iſtam inexcuſabilem anſam occaſionemque præbeat. Nec etiamnum quidem ceſſamus, ſed per peculiarem beniuolentiſſimam quamdam tractationem, ad præcauendam innocentis ſanguinis effuſionem, extremam vrbis perniciem & exeidium (ad quod per multifarias contra nos Euangelicos Ordines, atque in iſta obſidione præſentes tum temporis magnæ auctoritatis & exiſtumationis perſonas contumelioſas criminationes atque conuitia, quæ audacter & inſolenter euomuerunt, ſufficientiſsimam anſam occaſionemque dederunt) tam ipſis ciuibus, quam iſti etiam Capitaneo perſuadere conabimur, num videlicet ab hoſtilibus minimeque neceſſariis ſuis attentatis deſiſtere, & ſeſe decenter accomodare voluerint: Cuius beniuolentiſſimæ noſtræ intentionis effectum nos indies expectamus.

Ex comemoratis hiſce omnibus, quæ, Deo Ter Optumo Maxumo Arteſtante, in ipſa rei veritate aliter ſeſe non habent, Sereniſsima V. C prudentiſsime concludere poterit, an ſæpius nunc commemorata ciuitas Pilſenſis non ſe ipſam tanto infortunio implicauerit, & an non ad iſti Circulo illata damna, multis centenis florenorum millibus æſtumata, ſufficientiſsimam cauſſam, occaſionemque petulanter dederit, quemadmodum, vti ſuo loco diximus, nobis de vrbe iſta obſidenda abinitio nihil vmquam in mẽtem venit, nec expugnationem iſtius vllo tempore cupiuimus, neque etiamnum hodie cupimus, ſi modo Pilſenſes ipſi meliora & ſaniora conſilia ſequi, & propoſitum a nobis modum, bonitatis & Pacis quaſi, agnoſcere & acceptare voluiſſent: tum enim tam minus periculi atque violentæ, quam cæteris quoque pacificis Ordinibus & ciuitatibus Romano-Catholicis, impendiſſet. Pari modo Sereniſsima V. C. etiam conceptas ſuas cogitationes clementiſsime ſibi eripi patiatur, quaſi ſæpius nunc dicti Pilſenſes vllam hoſtiliter vmquam contra nos tentaſſent, & quod ipſis, (ob præſtitutum Cæſareæ

reæ S. M. tamquam ipſis à Deo Ter Optumo Maxumo præpoſito ſummo Magiſtratui, Domino noſtro clementiſsimo, debitum obſequium, & a Romano-Catholica Relligione deflectere noluerint: vel quod opimam prædam te cupiditate cogitauerimus, tot tantaque damna intuliſſemus, & quæ porro Sereniſsimæ V. C. ab aduerſariis noſtris inculcari potuerint: Sed multo potius Sereniſsima V. C. nos & vniuerſos Dominos Ordines Euangelicos pro iſtiuſmodi ſynceris, candidis, atque ſibi bene conſciis hominibus & agnoſcat & habeat, qui, æque cum Pilſenſes, a Cæſareæ S. M., tamquam Regis & Domini noſtri Clementiſsimi, debito obſequio numquam recedere, ſed, vice verſa, omnia quæ modo noſtræ conſcientiæ, & adeo ſancte confirmatis noſtris Relligionem concernentibus Priuilegiis non aduerſantur, conſtanter & inuiolata ſeruare in animum induximus: id ipſum quod coram Cæſarea S. M. aliiſque Chriſtianis Monarchis, S. R. Imperii Electoribus & Principibus ſatis ſuperque teſtatum fecimus, atque etiamnum hodie ſufficienter teſtamur.

Similiter & iiſdem Pilſenſibus, ob Profeſsionem & Confeſsionem Romano-Catholicæ Relligionis, ne minimum quidem damnum vmquam intulimus, ſed, multo magis eoſdem mox ab initio, ad coalendam nobiſcum conſtantem amicitiam, peramice inuitauimus: ſiquidem & omneis ferme auctoritate & exiſtimatione grauiſsimi, præſtantiſsimique, Romano-Catholicæ Relligioni addicti Ordines, Domini, equites aliique homines S V B V N A huius Regni, Defenſionis noſtræ beniuolentiſsime ſubſcripſerunt, & in oneta & contributiones æquo ac lubenti animo conſenſerunt: qua in re & ipſæ Pragenſes vrbes quoque nobis ſufficientiſsimum teſtimonium præbere poterunt, quod videlicet in tam multis monaſteriis, aliiſque Romano-Catholicis Eccleſiis, atque in tam numeroſa multitudine Romano-Catholicæ Relligionis nulli vmquam homini (exceptis irrequietis & ſeditioſis Ieſuitis) minimum etiam damnum illatum fuerit: ſed omneis & ſinguli diuinum cultum ſuum pacifice atque quiete peragunt, idipſum quod & nos ipſimet in noſtro Relligionis exercitio hactenus ſemper exoptauimus, atque etiamnum impoſterum quoque exoptamus & cupimus. Ad indigitatam prædam quod attinet, humillime confidimus Sereniſsimam V. C. eiuſmodi cauſſam atque perniciē tam inſignis membri huius Regni Bohemici nobis minime imputaturam, ſed, vice verſa, proprias, genuinas, atque veriſsimas cauſſas, obſidionis ciuitatis Pilſenſis concernentes, ex ſuperiori relatione & commemoratione clementiſsime percepturam, probaturam, & adprobaturam.

Hiſce, aliiſque ſimilibus, grauiſsimis de cauſis, loco & nomine Dominorum noſtrorum Principalium, Sereniſsimam V. C. humillimo obſequioſiſsimoque ſtudio rogamus atque obteſtamur, vt aduerſariis noſtris, qui hactenus diſpari erga nos adfectione Sereniſsimam V. C. aliter atque aliter de nobis informare conati ſunt, nullam fidem adhibere, neque ipſa de nobis vmquam iſtiuſmodi cogitationes concipere clementiſsime dignetur, quaſi nos etiam in minimo ad perſequutionem Romano Catholicæ Relligionis, & detentionem Pilſenſium ab obſequio, Cæſareæ S. M. Domino noſtro clementiſsimo debito, (quod malum a nobis Deus Ter Optumus Maxumus clementiſsime auerruncato) intentionem noſtram direxerimus: ſed, vice verſa, clementiſsime nobis confidat, quod, vt ſupra diximus, omneis & ſingulos Romano-Catholicæ Relligioni addictos, qui,

vna

[illegible]iſcum, conſtantem pacem & ſyncerum amorem colere conantur, pro ve-[illegible]amare, promouere, atque noſtra defenſione, ſub qua expreſſe com-[illegible], contra omnem hoſtilem impetum pro virili tueri, eoſdemue in [illegible]o ſuæ Religionis exercitio nullo modo impedire neque perturbare velimus: pari modo, æque, ceu Pilſenſes, in Cæſareæ S. M. tamquam Regis atque Domini noſtri clementiſſimi debita deuotione & obſequio conſtantes permanebimus. Exoptaremus itidem & lubentiſſimo ſane animo perciperemus, vt quilibet etiam adeo ſyncero corde & candido animo Cæſareæ S. M. inſeruiret, eiuſdemue Cæſa-reo-Regiæ Maieſtatis ſalutem atque proſperitatem pari fidelitate ſectaretur. Id quod Sereniſſimam V. C. ad Sereniſſimæ V. C. ad nos datas litteras, loco humilli-mæ & obſequioſiſſimæ reſponſionis, celare noluimus. Dabantur in Pragenſi arce. X. D. Nouemb. A. C. M DC. IIXX.

CAPVT XL.

SVb iſta tractatione vniti confœderatique S. R. Imperii Ordines, M Octob. Rotenburgi conuentum celebrarunt, & ſequentes litteras, Bohemicos motus concernentes, ad Cæſaream S. M. ablegarunt.

CONFOEDERATORVM S. R. IMPERII ORDINVM AD CAESAREAM M. EPISTOLA.

Sub Dato III. Octob. A. C. M. D C. IIXX.

INVICTISSIME Romanorum Imperator, Domine clementiſſime &c. Quanto cordolio, nos, noſtra Dominia &c. antehac in Regno Bohemiæ contra omnium ſpem & expectationem exortos motus, & exinde Cæſareæ V. M , præter alias difficile oneroſumque imperium, accidentia onera, perceperimus, & in quantas curioſas cogitationes eius rei cauſſa inciderimus, ne videlicet perículoſiſſimum iſtud incendium latius ſerperet, & poſtmodum non extingui poſſet, id latiore apud Cæſaream V. M. deductione indigere ſuperfluum minimeque neceſſarium eſſe arbitramur. Quam præcellens atque adeo eximium conſtans pax in Regno quodam Dei Ter Optumi Maxumi donum ſiet, cuius munere tam ſupremum caput, quam eiuſdem membra, vti frui poſſint, id experientia, atque adeo natura ipſa, ſatis ſuperque teſtantur.

Sub hac ipſa intemperie Bohemica autem, nos noſtra Dominia, Domini & ſuperiores hactenus ſemper confidimus Cæſaream V. M. tamquam pacificum clementiſſimumque Dominum Imperatorem & Regem, numquam conceſſurum, vt peruetuſtũ hoc Regnum in oneroſum pernicioſumque bellum, innocentiſſimique ſanguinis profuſionem præcipitari debuerit, ſed multo potius, poſt maturam exactamque deliberationẽ originis omniumque circumſtantiarum, Cæſaream clementiam oſtentaturam, eiuſmodique media inuenturam & vſurpaturam, quibus (abſque omni vlteriori violentia & viribus bellicis, in quibus euentus ſemper incertus, & ipſa victoria nihil miſerabilius eſſe poteſt) Cæſareæ V. M. ſumma auctoritas, debitum apud Ordines obſequium, ad quod in hodiernam quoque horam ſeſe obligatos & obſtrictos profitentur) & conſtans pax

atque concordia conſeruari poſſet: quemadmodum etiam nos, noſtra Dominia, Dominos, & ſuperiores præconcepta noſtra ſpes & fiducia nequaquam fefellit, ſed mox ab exorto iſto incendio Bohemico (poſtquam apud Cæſaream V. M. à præcipuis S. R. Imperii Electoribus, eiuſdemue hæreditariis Prouinciis, fideliſſima beneuolentiſsimaque intentione & adfectione, curioſæ admonitiones & exhortationes ad manſuetudinem, lenitatem, atque clementiam, factæ fuiſſent) à fide digniſſimis percepimus Cæſaream V. M. Commiſſarium ſuum in Bohemiam ablegare decreuiſſe, & ante illius aduentum Cæſareo exercitui omnem exercendam violentiam prohibuiſſe.

Sed, paullo poſt, proh dolor, ipſa experientia ſatis ſuperque teſtatum fecit, quod Cæſareæ V. M. belli Duces, aliique officiales, cum ipſorum fidei commiſſis copiis militaribus in Regnum Bohemiæ hoſtilem impetum fecerint, diuerſa loca violenter occuparint, incendiis, latrociniis, direptionibus, innocentiſſimique ſanguinis profuſionibus omnia infeſta reddiderint: immo, vti ex certis fide dignissimis relationibus percipitur, horrendæ crudelitates à Cæſareanis ab ipſis militibus perpetratæ ſunt, qui etiam neque imbelli muliebri ſexui, nec innocentiſſimis infantibus inter Chriſtianos hactenus inaudita immanitate minime pepercerunt: in quibus omnibus tamen Cæſaream V. M. nos omnes & ſinguli excuſatam habemus, quippe cuius pacificus animus multo aliter comparatus ſit, quam vt ipſius Regnum & ſubditos in tantam miſeriam & extremam perniciem præcipitet.

Vice verſa vero enormes iſtos ſuos exceſſus ii non adeo facile excuſare poterunt, qui ad irrequietos ſeditioſoſque iſtiuſmodi motus intenti ſunt, & qui, teſti omnes ſanæ mentis autumant, plus ad peregrinam, exteram, ſuamque propriam vtilitatem, quam Cæſareæ V. Maieſt. Regni Bohemiæ, & conſequenter totius Sac. Rom. Imperii auctoritatem atque ſalutem ſpectant. Quemadmodum autem ex aliorum relationibus cognoſcitur, hodiernus Bohemiæ ſtatus ita comparatus eſt, vt metuendum, ni Cæſarea V. M. exinde ſuboriendo periculo ſalutaribus mediis abſque vlla vlteriori mora obuiam eat (id quod tamen iterata nunc vice humillime confidimus) rem eo tamdem facile peruenire poſſe, quod ex vna parte apud Bohemiæ Ordines & laicos inopinata deſperatio, ex altera parte vero apud iſti incendio aliquanto viciniores Ordines variæ curioſæ conſiderationes, & denique, perturbatis turbulentiſque alias hiſce temporibus, vniuerſalis ſeditioſa inſurrectio exinde exoriri poſſet, quem irrequietū ſtatum nos Veſtræ Cæſ. Maieſt. in tam decrepita ferme à Deo Ter Optumo Maxumo conceſſa ſenectute omnino minime demus, ſed vice verſa, & multo potius exoptamus, vt tam periculoſiſſimæ mutationes atque innouationes a Cæſareæ V. M. laudatiſsimo Imperio mature auertantur & præcaueantur.

Cæſareæ V. M. tamquam ſapientiſſimo Imperatori, ſiquidem minime eſt incognitum, id quod ipſa etiam teſtatur experientia, quantæ videlicet incommoditates atque enormes inconuenientiæ, ex Religionis aliarumque rerum oneribus, nimis crebris, tollantur, exoriri plerumque ſoleant.

Quum itaque Bohemiæ Ordines vehementer admodum conquerantur, quod quamplurimis grauiſſimis oneribus, etiam contra Glorioſiſſimi pientiſs. memo-

tum Renouatorum Imperatoris RVDOLPHI II clementiſsime ijſdem Ordinibus communicatam, & a Cæſarea V. M. ipſa iiſdem clementiſsime confirmatas a ſpſiſbusq; Eiuſque Maieſtatis litteras, hactenus a pacis oſoribus preſſi & pene oppreſſi fuerint: iccirco neutiquam dubitamus ſi Cæſarea V. M. per ſuſam Ordinationes res acutioribus oculis intueri, Ordinum grauamina eorumdemue conſtantiam, debitum obſequium, fidelemque deuotionem clementiſsime perpendere debeat; tum præconceptam ſuã inclementiam faciliime iterum ſepoſituram, econtra pacem & concordiam reducturam, adeoque omnia ad exoptatum ſinem iterum clementiſſime perducturam: idque eo magis, quum præcipui aliquot Electores, aliiq; S. R. Imperii Principes, ex fideliſſima cura, & propenſo amore erga Cæſaream V. M. eiuſdemue ſalutem atque proſperitatem, huic negotio per amicam interpoſitionem ſeſe immiſcere iamdudum ſæpius promiſerint, & in hoc ipſum Cæſarea V. M. quoque clementiſſimum ſuum aſſenſum præbuerit.

Id quod grato acceptoque animo lubentiſsime percepimus, tamquam vnicum medium, per quod Prouinciarũ deſolationes, innocentiſſimi ſanguinis profuſiones, periculoſa præiudicia, & magnæ mutationes, quæ vicinis Ordinibus totique Regno ex motibus hiſce bellicis, quemadmodum & perniciosi copiarum militarium tranſitus, diribitoria &c. metuenda, atque exinde ſubſequutus ſtatus turbulentus præcaueri poterit.

Porro quoque in hocce noſtro Conuentu, conſiderato perturbatarũ omnium rerum ſtatu perturbato, neceſſarium eſſe autumauimus, ſi in Cæſareæ V. M. ingens noſtrum cordolium & compaſſionem detegeremus, eamdemue humillimo obſequioſiſſimoque ſtudio rogaremus, vt in hoc periculoſo adeoque late ſe ſe extendente negotio viam lenitatis atque manſuetudinis ſibi placere clementiſſime patiatur, &, quoniam Cæſareæ V. M. declaratio, interpoſitionem concernens, duris admodum conditionibus innititur, quas Ordines Bohemiæ ante omnia præſtare debent, eoſdem clementiſſime, cum non mediocriter ſeſe accommodent, à modo dictis conditionibus liberare ne dedignetur: atque tandem omne illud, quod alias Cæſareæ V. M. laudatiſſimæ intentioni, communi paci & tranquillitati in S. R. Imperio, forſitan vllo modo remoram impedimentumue inficere queat, clementiſſime auertat, ſuiſque belli Ducibus & aliis officialibus militaribus clementiſsime iniungat, vt abſque vlla mora cum militaribus ſuis copiis è Bohemiæ Regno ſecedant, eidemue incendiis, latrociniis & deuaſtationibus ne minimum quoque damnum amplius inferant, vſquedum, auxiliante diuina gratia, exoptata pax & ſalutaris concordia iterum reducta fuerit: alias ſiquidem non ſolummodo Coronæ Bohemicæ incorporatæ & aliæ Cæſareæ V. M. hæreditariæ Prouinciæ, quæ partim etiam ſub hoc tumultu arma arripuerunt, ſed ipſi quoque S. R. Imperii Ordines in genere in eas cogitationes incident, quaſi ii, qui ſub Cæſareæ V. M. nomine, &, quemadmodum nos exiſtumamus, inſcia plane Cæſarea V. M. rem eo dirigerent, vt tandem Euangelico-Orthodoxa Religio per ſuſceptam iſtam violentam expeditionem bellicam plane è Regno Bohemiæ exterminari, ac deinceps cum pace Religionis, quæ pari fere conformitate Maieſtatis litteris correſpondet, eodem modo agi debeat: ex quibus omnibus nihil aliud, quam maior diffidentia, & neceſſaria atque omnibus hominibus conceſſa contraria defenſio exoriri poſſet.

Immo

Immo plane metuendum eſt, ni Deus Ter Optumus Maxumus maiori periculum clementiſsime præcaueat, quod hac ſub intemperie, dum Chriſtiani proprium ſuum ſanguinem adeo temerarie profundunt, Regna & Prouinciæ, quæ hactenus, tamquã Chriſtianitatis propugnacula in Hungaria cum magna Chriſtiani ſanguinis bonorumque temporalium iactura conſeruatæ ſunt, exſuguntur, Turcorum Imperatori, in conſpectu legati ſui Viennæ (ſin videlicet omnis apparatus & munitiones bellicæ illinc ex limitaneis Hungariæ propugnaculis traduci, & contra Bohemiæ Ordines vſurpari debeant) foreis & portæ quaſi ad ſuum emolumentum aperiantur: quam incommoditatem tamen Cæſarea V. M. ceu laudatiſsimus Chriſtianus Imperator, mature ſatis anteuertet, & tot Ordinum S. R. Imperii fideliſſimas ad: & exhortationes clementiſſime conſiderabit, atque adeo, ex procraſtinata forſitan componendorum iſtorum motuum mora, Regnum Bohemiæ ab imminenti totali ruina atque interitu clementiſſime vindicabit atque conſeruabit: & denique etiam poſt impetratam, quam ſperamus & exoptamus, pacem, omnem ſuam occupationem Cæſaream clementiſsime conuertet, quo etiam abſque vlla vlteriori mora, (ex qua diffidentia eo magis magisque exoritur, maioreſque vires indies adquirit,) S. R. Imperii Euangelico-Orthodoxi Ordines, (ſæpius conqueſtorum grauaminum ergo, reſpectu Cæſareæ V. M in Imperiis Comitiis clementiſsime factæ pollicitationes, interpoſitionem concernentes) tamdem aliquando leuentur.

Eo ipſo facto Cæſareæ V. M. regia corona & ſceptrum confirmantur, atque bona Correſpondentia, pax, quies, atque concordia reducuntur, & ad ſeram poſteritatem propagantur, Cæſarea V. M difficili ſuo imperio aliquo modo ſubleuatur, atque adeo ſalus & proſperitas S. R. Imperii Germanicæ Nationis, dilectiſſimæ noſtræ patriæ, veſtrorum regnorum, Prouinciarum, Ordinum, & ſubditorum vndique conſeruantur. Dabantur Rotenburgi ad Tubarim 3. Octob. A. C. M DC IIXX.

CAPVT XLI.

PAullo poſt Comes à Thurn cum ſuo exercitu in Auſtriam ſeſe contulit, & ſequentem epiſtolam ad Auſtriacos inquilinos ablegauit.

COMITIS A Thurn / AD AVSTRIACOS INQVILINOS LITTERAE, IMPRESSIONEM SVAM IN Auſtriam concernentes.

MIrabilis ſane atque inaudita alias res alicui videretur (quæ etiam, ſi pertinaciter atque ex propoſito quaſi fieret, neutiquam excuſanda foret) abſque ſalutatione in alicuius Domini Prouinciam impetum facere: Sed ſolus Deus Ter Optumus Maxumus vnice nouit, & de quo omneis ſanioris prudentioriſq; mentis homines iudicent, nos ad iſtiuſmodi reſolutionem ſumendam coactos fuiſſe, qui ſciamus, quod ſanguiſitibundi iſti Conſiliarii nulla pacis & ſalutis media admittant, ſed multo potius vnam poſt alteram militarium copiarum conſcriptionem

nem promoueant, prouinciis præſidia imponant, atque iiſdem florentiſſimum adeo regnum Bohemiæ funditus internecioni tradere percupiant, vnde flammæ huius incenſores latius hinc inde ſeſe vlterius nocendo diffunderent, ni in tempore ipſis eorundemue hoſtilibus conatibus iretur obuiam. Si enim, pro decenti more, noſtrum in Auſtriam aduentum prouincialibus ante tempus ſignificaſſemus, hoſtis iſtius fuiſſet admonitus: ideirco illico & tacite fieri oportuit, omneis & ſingulos peramice rogantes, ne quis hocce noſtrum factum in ſiniſtram partem interpretari, ſed certo certius credere & æſtumare velit, quod congregatos noſtros hoſtes vndique iterum diſſipare, econtra vero omneis noſtros amicos eorumdemue ſubditos defendere atque protegere, honorare, iiſdemne omnia humanitatis officia præſtare & exhibere noſtra ſtet ſententia: omne illud, quod nobis adducetur, vtpote vinum, auenam, & panem &c. ex æquo & conſtituto prouinciæ pretio perſoluemus: Dominos Eccleſiaſticos in eadem hacce prouincia, qui ad noſtram perſequutionem nullum non mouerunt lapidem, nihilominus in diuino ſuo cultu peragendo non impediemus, iiſdemue tam diu par pari neutiquam referemus, quo vſque nobis ad offenſionem nulla cauſſa data fuerit.

Vt autem, quur videlicet hoc opus inchoatum ſiet, latius deducamus, nulla id requirit neceſſitas: illud ipſum ſiquidem Apologia ſatis ſuperque teſtatum fecit, & refutatio nobis obiectorum articulorum non ſolummodo Principibus & Ordinibus in Sileſia oculos aperuit, verum etiam aliis Electoribus & Principibus, qui hunc noſtrum conatum pro Vniuerſali opere cenſent, alii vero propoſitum illud noſtrum commodius procurabunt & promouebunt.

Datur itaque hæcce SALVA GVARDIA illi N. iſtius arci & villæ N. eiuſdemue omnibus ſubditis, quod nullus miles ſiue eques, neque per pedes vnicum etiam hominem lædere vel offendere, ſed quemlibet pro dignitate cum reſpectu peramice tractare, adeoque ſeſe erga quoſuis gerere debeat, ne querela quæpiam apud me inſtituatur. Sin vero quiſpiam aduerſus hocce noſtrum mandatum impingere, atque contrarium quiddam præſumere conetur, is abſque vllo reſpectu miſericordiæ pro ſuo merito caſtigabitur; immo ex corde iſtiuſmodi tranſgreſſori precamur vt æterna temporalique ſalute atque benedictione priuetur: nihil enim aliud vel quærimus, vel cupimus, quam noſtræ noſtrorumque conſcientiæ libertates, ne quis vltra eas forſitan grauetur vel oneretur, ſed vt noſtræ Maieſtatis Litteræ & Prouincialia Priuilegia in ſua priſtina laudatiſſime confirmata eſſentia conſeruentur, indubia ſpe freti eoſdem in ſui quoque emolumentum ex Chriſtiana charitate & adfectione eo vnice adlaboraturos, vt ad præfixum exoptatumq; finem ſiue terminum res tandem redigatur. In quo explendo nos omneis & ſinguli nihil non tentabimus. Actum Zvvethelæ A. C. M.DC.IIXX.

CAPVT XLII.

PAri modo Bohemiæ Ordines interea neutiquam ceſſarunt, ſed ad Cæſaream S.M. ſequentem declaratoriam epiſtolam ablegarunt.

ORDINVM BOHEMIAE AD CAESAREAM M. LITTERAE DECLARATORIAE, INTERPOSITIOnem concernentes.

Sub Dato Pragæ 29. Nouemb. A. C. M. DC IIXX.

INVICTISSIME Romanorum Imperator, Domine Clementiſſime &c. Humillime atque obſequentiſſime hactenus ſperauimus Cæſaream V. M. ſummiſſima noſtra ſubmiſſione, qua in litteris antehac Cæſareæ V. M. exhibitis nos ſubiecimus, clementiſſime contentam fore, &, per illam Cæſareæ V. M. notoriam interpoſitionem, omnia grauamina quibus hocce Bohemiæ Regnum, Patria noſtra dulciſſima, etiamnum hodie premitur, & ferme obprimitur, clementiſſime ſublaturam: nihilominus tamen ex Cæſareæ V. M. ad nos datis litteris reſponſoriis, ſub Dato Viennæ die Dominica poſt Michaelis præſentis huius Anni, tam ex Cæſareæ V. M. ad Sereniſſimum Dominum Electorem facta reſolutione Cæſarea, (quæ nobis hiſce diebus ad noſtram inſtructionem tramiſſa eſt) tantum percipimus quod huius Regni Ordinibus intolerabilia periculoſaque media & conditiones proponantur: nempe ſi ipſo facto noſtrum obſequium demonſtrauerimus, arma depoſuerimus, Mansfeldicas aliaſque conſcriptas Ordinum militares copias re ipſa dimiſerimus, à Directione & Prouinciæ adminiſtratione abſtinuerimus, illiſque a Cæſarea V. M. publicatis diuolgatiſque litteris Patentibus obedientiam præſtiterimus, tum demum Cæſaream V. M. clementiſſime proſpecturam, vt ipſius conſcriptus exercitus certis locis Regni huius Bohemici, in quibus neceſſarius commeatus illis tuto ſubminiſtrari poſſet, permanere debeat; id quod ſummo ſane cum cordolio perturbatoque animo percipimus quod paullo ante dicta noſtra humillima ſummiſſio ab aduerſariis noſtris apud Cæſaream V. M in dubium trahatur, &, quod difficilius, nobis iſtiuſmodi periculoſæ petitiones ſummo ſtudio in eum dumtaxat finem proponantur, ne toties conquæſta duriſſima grauiſſimaque grauamina per idonea ipſi æquitati conſentanea media vmquam tollerentur, & quo melius diutiuſue Ordinum hoſtes atque aduerſarii perniciosum ſuum deſiderium hoſtilemque voluntatem magis magiſque erga huius Regni Ordines explere poſſent.

Ad obedientiam, obſequium & ſubmiſsionem ſiquidem quod attinet, ad quam in Cæſareæ V. M. reſponſoriis, & ad Sereniſsimum Dominum Electorem Saxoniæ datis litteris reſolutoriis Regni huius Ordines ad: & exhortantur, Cæſareæ V M. non ſolummodo, verum etiam toti terrarum Orbi cognitum manifeſtumque eſt, quod nos ſummiſsioni & obſequio, quo Cæſareæ V. M. Regi atque Domino noſtro Clementiſsimo, cen nobis à Deo Ter Optumo Maximo legitimo præpoſito Magiſtratui, obligati & obſtricti ſumus, numquam ſubtraximus, ſed omni tempore ad debitum Cæſareæ V. M obſequium nos obligatos profeſsi ſimus, & etiamnum profitemur, in eoque ad extremum vitæ noſtræ ſpiritum vſque perſeuerare in animum induxerimus, modo ſi grauiſsimorum iſtorum noſtrorum grauaminum ſubleuationem mitigationemque impetrare poſſemus. Quod autem ſecurum tutumque fiet, vt arma (quæ non contra Cæſaream V M. ſed noſtros aduerſarios, ad noſtram, & Maieſtatis litterarum, liberum Relligionis

ni exercitium concernentium, defenſionem neceſſario arripere neceſſum habuimus) deponamus, conſcriptas noſtras militareis copias dimittamus, & econtra Cæſareæ V. M exercitum in noſtra Prouincia perſeuerare patiamur, eumdemue in propriam noſtram perniciem alamus, id nobis conducibile fore numquam autumamus.

Quamuis enim in clementiſſimis Cæſareæ V M litteris reſponſoriis tantum colligatur, quod, ſi arma deponeremus, noſtras copias dimitteremus, vice verſa vero Cæſareæ V. M exercitui neceſſaria alimenta ſubminiſtraremus, ab hoſtilibus attentatis iſtius Cæſareani exercitus tuti ſecurique eſſe debeamus: nihilominus tamen (ſi inauditam tyrannidem inobedientiamque iſtius populi probe conſideramus & intuemur, etiam priora V Cæſareæ M. mandata, patenteſque hinc inde in hocce Regno publicatas diuolgataſque litteras aliquanto maturius perpendimus, in quibus pari modo allegatur quod Cæſarea V. M. huncce ſuum conſcriptum exercitum dumtaxat ad fideliſſimorum ſuorum ſubditorum defenſionem in hoc Regnum mittere decreuerit) contrarium ex hiſce adparet, dum toties nunc dictus Cæſareus exercitus hoc Regnum latrociniis, direptionibus, ferro, ignique, templorum ſpoliationibus, hominumque ad nefariam ſeruitutem deductionibus, abſque vllo hominum & ætatis reſpectu, extreme perdit & deuaſtat: adeo vt exinde metuendum ſiet, quum illud ipſum hoc potiſſimum tempore non intermittat, quo tamen propriis ſuis oculis intuetur, quod Deus Ter Optimus Maximus proprium ſuum negotium adeo tuetur, & Ordinibus iſtiuſmodi media quibus commode hoſti ocurrant, in manus quaſi tradit (pro quibus Omnipotentiæ ſuæ ſempiternæ gratiæ aguntur) tum demum hoc Regnum extreme perſequuturum atque peſſumdaturum, ſi conſcriptæ noſtræ militareis copiæ, ex Cæſareæ V.M. præſcripto, dimitterentur: id quod in futurum coram Deo Ter Optumo Maximo, huius Regni Ordinibus, aliiſque incorporatis & circumiacentibus Prouinciis bona conſcientia excuſare neutiquam poſſemus.

Inter alia vero hoſtilia contra nos attentata cumprimis ante oculos noſtros obuerſatur horrendum nuperum exemplum Patauienſis hoſtilis exercitus, quod haud immerito ab iſta petitione nos reuocat: Cum enim iſte pari modo in hoc Regnum hoſtilem impetum feciſſet, Cæſarea S. M. glorioſiſſimus Imperator Rudolphus I I. feliciſſimæ pientiſſimæque recordationis, huius Regni Ordinibus clementiſſime promiſit, iiſdemue idonee cauit quod Patauienſis iſte miles neminem offendere, nulli mortalium ne minimum quidem damnum inferre, ſed quamprimum iterum extra Regni limites retro deduci debuerit: aſt modo iam dictus miles belli Ducibus adeoque ipſi laudatiſſimo Romanorum Imperatori nullam omninò obedientiam præſtitit, ſed, inſcio glorioſiſſimo iſto Imperatore, Pragenſibus ciuitatibus eo magis magiſque adpropinquauit, in minorem ciuitatem (Pragenſem) hoſtilem impetū fecit, & inibi, pro petulantiſſimo ſuo lubitu, crudelem lanienam & direptiones exercuit, cuius rei in hodiernum vſque diem teſtes & monimenta luculentiſſima atque triſtiſſima conſpiciuntur.

Idem periculum hodierno quoque tempore metuendum eſſet Ordinibus, ſi effrænis & ſanguiſitibundus iſte miles, poſt dimiſſionem noſtrarum copiarum militarium, in hoc Regnum introduceretur, & Ordinibus tum nullum reliictum eſſet refugium. Neque nobis etiamnum conuenit, nec tutum, nec ſecurum eſſe

autumamus vt (abſque conſenſu totius Prouinciæ, & præſcientia Dominorum Principum, & Ordinum in Sileſia, qui nunc ſuum exercitum cum noſtro coniunxerunt, liberum Religionis exerçitium pariter & vna nobiſcum defend.nt, & pro vno viro maſcule conſiſtunt) in illud conſentiamus, & noſmet ad iſtiuſmodi graues atque periculoſas conditiones accommodemus, antequam promiſſa Interpoſitio ſuſcepta, & Ordinum tam huius Regni, quam Dominorum Principum Ordinumque vtriuſque Sileſiæ, ſæpius nunc conquæſta grauiſſima grauamina ſublata fuerint.

Rogamus igitur Cæſaream V. M. humillimo obſequentiſſimoque ſtudio vt iſtiuſmodi conditionibus, quas acceptare neutiquam poſſumus, clementiſſime nobis parcat, nec iiſdem nos ſubmittat, ſed multo potius nos omneis & ſingulos clementiſſime excuſatos habeat, quod in id, quod totius Regni aliarumque Prouinciarum imminens periculum in ſe continet, non conſentire poſſimus: vice verſa vero Cæſarea V. M. petitam interpoſitionem (in quam hactenus omnem noſtram ſpem & fiduciam coniecimus, & ob cuius ſatisfactionem Cæſaream V. M. iteratis nunc vicibus humillime & obſequentiſſime iterum atque iterum implorauimus) clementiſſime ad manus ſumat, & ad eamdem iſtiuſmodi clementiſſima ſalutaria media proponat, quibus periculoſo late longeque ſeſe nunc diffundenti negotio feliciſſime mature obuiam iri, & omnia tamdem ad exoptatum finem perduci poſſent.

Vide proximis nundinis paſcalibus, Anni huius M. DC. XXI. diuolgatum noſtrum Mercurium Auſtrio-Bohemo-Germanicum, in quo, Sereniſſimum Dom: Elect. Sax. ob res in Sileſia praclare contra rebelles Cæſareos geſtas crebro ACHILLEM GERMANICVM nuncupauimus.

Porro quoque colligimus quod aduerſarii noſtri non dumtaxat ſæpius nunc commemoratas grauiſsimas nobis propoſitas conditiones, ſed etiam illud, quod tam in S. Cæſareæ V. M. litteris reſponſoriis, quam Cæſarea ſua reſolutione ad inclytum Dominum Saxoniæ Septemuirum indigetatur, & quod vlterius Cæſarea V. M. ad eumdem Illuſtriſsimum noſtrum Achillem Germanicum, Saxoniæ Electorem, ſub dato Viennæ XIX. Octob. perſcripſerit, adprobent: nimirum quod iidem noſtri hoſtes Cæſareæ V. M. obſidionem Pilſenſem, quæ tamen neceſſario & ineuitabilibus de cauſis ſuſcipi oportuit, adeo vehementer in memoriam reuocare, & eidem perſuadere conentur, quaſi illud ad petitam interpoſitionem & tranſactionem impediendam ſpectaret: id quod tamen veritati: è diametro quaſi & manifeſtiſsime repugnat.

Prioris Ordinum Boh. epiſtolæ, cum additamento, repetitio.

Quo melius autẽ ſuſpicioſus iſte ſcrupulus Cæſareæ V. M. eximatur, quaſi, ceu belli auidi, interpoſitionem iſtam ſummo veluti ſtudio impedire conaremur, pro quibus tamen omnibus Deus Ter Optumus Maxumus clementiſsime nos cuſtodire velit, idcirco huius rei cauſſa ex ipſo veritatis fonte Cæſaream V. M. denuo certiorem facimus, quod, mox ab initio exorti iſtius motus, ſæpius nunc commemoratos Pilſenſes ad pacem ad: & exhortatiſsimus, &, vt nihil hoſtiliter contra nos moliri velint, eoſdem rogauerimus: ad hæc in litteris ſuis reſponſoriis nobis renunciarunt, ſeſe dictis monitiſque noſtris audientes fore: aſt, præter omnem ſpem & expectationem noſtram, promiſſorum ſuorum immemores, abſque vlla data cauſſa hoſtiliter ſeſe Ordinibus obpoſuerunt, militareis copias conſcripſerunt, & aliquot Ordinum ſubditos in vrbem violenter compulerunt, quibus poſtea excurſiones fecerunt, magnum pecoris gregem in vrbem abegerunt, & viciniæ circumiacentibuſque inquilinis bonorum ipſorum direptionibus infinita damna intulerunt: aliquot exterorum Dominorum & Magiſtratuum

ſubdi-

ſubditos in verba ſua iurare coegerunt: quoſdam ex Ordinum medio & perſonas equeſtres ſub eruptionibus ſuis captiuas in vrbem introduxerunt: litteras noſtras ſigillis petulanter ſpoliauerunt, quibus in patentibus ſuis litteris turpiter abuſi ſub noſtro nomine militareis copias conſcripſerunt, quibus poſtmodum Prouinciales neutiquam reſiſtere, nec eorumdem direptionibus & excurſionibus obuiam ire potuerunt.

Et quamuis eoſdem non vna dumtaxat vice fideliter admonuerimus, vt direptionibus aliiſque hoſtilibus conatibus prouincias non adeo petulanter deuaſtarent, nihilóminus tamen indies eo magis magiſque grauiſſimas contra Circuli iſtius inquilinos minas ſpirarunt. Hiſce & ſimilibus de cauſſis, (potiſſumum vero ad defenſionem conſeruationemque totius Prouinciæ, efflagitantibus illud ipſum Circuli iſtius incolis, quibus, vti dictum, à Pilſenſibus non medioxuma dumtaxat detrimenta illata fuerant) aliquanto vehementius cum iiſdem (Pilſenſibus) neceſſario res agi oportuit, idque cumprimis eo fine vt ab hoſtili iſto ſuo propoſito tamdem abſtinerent, ne, ſi res ad extrema venire oporteat, vrbs violenter periclitari, ſed multo potius futuro periculo liberari poſſet. Aſt omnia noſtra ſaluberrima ipſis propoſita media ne Gry quidem effecerunt; ſed ſua ſponte ad futuram obſidionem ſeſe petulanter adcinxerunt, contrariam præparationem bellicam inſtituerunt, ſuburbium temere & abſque vlla data cauſſa incenderunt, viribuſque ſuis nimium tribuerunt.

Etiamſi vero non ſolummodo verbis, ſed & ipſo facto nobis, ad arctius obſidendam vrbem, anſam occaſionemque præbuerint, nihilominus tamen ex fideli cordolio & commiſeratione haud intermiſimus, quin Domino Erneſto, Comiti Mansfeldio, tripliciter iniungeremus, vt videlicet multis grauiſſimis de cauſſis obſidionem tollere, & Pilſenſibus nullum damnum detrimentumue inferre velit: quibus noſtris monitis modo dictus Comes fuit audiens; obſidionem omnino ſoluit; & tormenta tribus, militareis copias vero duobus ab vrbe milliaribus deduxerit, indubia ſpe fretus Pilſenſes nunc poſt eius digreſſum pacifice ſeſe geſturos, & ad ampliorem periculoſioremque diſcordiam nullam impoſterum cauſſam daturos. Verum enimuero grauiſsimas hoſtileiſque admodùm minas iterum nefarie euomuerunt, & inter alia audacter ſatis ſeſe reſoluerunt, quod videlicet Prouinciales Comiti paullò poſt ſubmittere velint. Quibus minacibus verbis ſane Prouincialeis iſtius Circuli irritati, illico haſce Pilſenſium ſibi intentatas minas ad Comitem iſtum perſcripſerunt, eumdemve ſummopere rogarunt vt, ad ipſorũ, aliorumque vicinorum circumiacentium circulorum defenſionem (ne forſitan maiora & grauiora pericula ſuſtinere neceſſum haberent) cum ſuo exercitu retro cedere & ſibi ipſis auxilium ferre haud grauaretur. Quo percepto, Mansfeldius denuo vrbem obſidione cinxit. Interea vero obſeſsis ſalutaria admodum media ad ineundam tractationem; ne extrema forſitan pati, & ad maiorem innocentiſsimi ſanguinis profuſionem anſa occaſioque daretur, propoſuimus, quibus tamen omnibus laterem lauimus, Aethiopem dealbauimus: ii ſiquidem, contra omnem noſtram ſpem & expectationem, in maliuolo hoſtili ſuo propoſito perrexerunt & nulla æquitati conſentanea media, ad rei iſtius demolitionem, admittere voluerunt, adeo vt Dominus Comes ille vrbem occupare neceſſum habuerit, vtque

damno, per obſeſſorum excurſiones iſti Circulo illato, & vlteriori periculo, quod tum temporis ab iiſdem metuebatur, mature ſatis iretur obuiam: attamen ſæpius nunc commemoratus Dominus Comes, iuxta inſtructionem & adhortationem noſtram, in occupatione vrbis ita ſe geſsit vt nulli ex ciuibus, tam viris, quam fœminis, neque Eccleſiaſticis, neque Politicis perſonis vnicum damnum, multo minus, vti conſtans fama tulit, quiſpiam mortalium occiſus fuerit.

Ex quibus omnibus Cæſarea V. M. clementiſſime colligere poterit, quod vrbis iſtius obſidio non temerario modo, vel abſque data cauſſa, multo minus eo fine ſuſcepta fuerit, vt eo ipſo ſcilicet promiſſa interpoſitio quaſi iterum ſublata eſſe debeat, vel quod forſitan Cæſareæ V. M. nos Ordines (quod malum auerruncato Deus Ter Optumus Maxumus) minimam etiam vim inferre, vel Cæſaream V. M. tamquam Regem & Dominum noſtrum clementiſſimum, offendere debeamus, ſed multo potius quod omnia, quæ ſub iſta obſidione, & ante iſtam, acciderunt, neceſſario, ineuitabilibus de cauſſis, & ad præcauenda maiora mala, quæ exinde Cæſareæ V. M. adeoque toti Regno obuenire potuiſſent, fieri oportuerint. Quamobrē Cæſarea V. M. hac in cauſſa nos clementiſſime excuſatos habeat, nec eamdem ægre ferre dignetur: ſed multo potius multifarias perſequutiones fideliſſimorum ſuorum ſubditorum, quas a Cæſareæ V. M. militaribus copiis hactenus tollerare neceſſum habuerunt, oculis miſericordiæ atque clementiæ intueri, & ſerio perpendere velit, quam copioſus Chriſtianus ſanguis (qui ſane Dei Ter Optumi Maxumi vindictam implorat) hactenus innocentiſſime profuſus fuerit: iuxta hæc quoque Cæſarea V. M. humillimam obſequentiſſimamque noſtram petitionem, lamenta miſerabilesque eiulatus triſtiſſimorum miſerrimorumque hominum nubes permeantes clementiſſime perpendere, fideliſsimum conſilium S. R. Imperii Electorum & Principum adprobare, ſed vice verſa neutiquam permittere dignetur, vt iſtiuſmodi tyrannis (quæ innatæ Cæſareæ V. M laudatiſsimæque Domus Auſtriacæ bonitati & clementiæ è diametro quaſi repugnat) erga Chriſtianum populum exerceatur: econtra vero Cæſarea V. M. eiuſdem fideliſsimorum ſubditorum totiuſque Regni ſalutem atque proſperitatem ſibi curæ cordique eſſe clementiſsime patiatur, nec, viceuerſa, permittat, vt alias perturbatum deſolatumque Regnum, plane peſſumdetur, & maior Chriſtianus innocenſque ſanguis nefarie effundatur: ſed Cæſareo Regia gratia atque clementia ad nos Ordines ſeſe clementiſsime conuertat, eius exercitum ex hoc Regno iterum auocet & dimittat: quemadmodum & nos aliquot inquilinorum equitum peditumque millia ſacramento nobis præſtito abſoluimus: indubia ſpe freti, vt antea, ita etiamnum adhuc hodie humillime rogantes, Cæſaream V. M. multo nunc tempore efflagitatam interpoſitionem in effectum deducturam, &, conſiderando quod in dimittendo militem principiū fecerimus, noſtra, Principumque & Ordinum in Sileſia grauiſsima grauamina clementiſsime ſublaturam, & tam iam, quam etiam impoſterum, nos contra communis pacis perturbatores (qui horum malorum auctores, & a quorum nefandis crudeliſsimiſque manubus innocentiſsime effuſi ſanguinis vindicta per iuſtiſsimum diuinum iudicium aliquando poſtulabitur) clementiſsime protecturam: præconceptam contra nos inclementiam Cæſareā, ad quam Cæſaream V. M. aduerſarii noſtri contra nos irritant, clementiſsime iterum diminuturam: priorem hodiernamque noſtram

ſtram ſubmiſsionem, & coram Cæſarea V. M. humiliationem clementiſsime adprobaturam, & denique eo ipſo firmam conſtantem que pacem in hoc Regno aliiſque Prouinciis iterum plantaturam, atque adeo clementiſsimum Dominum noſtrum Imperatorem atque Regem permanſurum. Id non ſolummodo Deo Ter Optumo Maxumo bene placebit: verum etiam Cæſareæ V. M. regius thronus eo ipſo confirmabitur, & tam Cæſareæ V. M. quam vicinis etiam aliis Prouinciis multa ſaluberrima bona implantabuntur. Cæſareā V. M. Dei Ter Optumi Maxumi clementiſsimæ tutelæ atque protectioni quam humillime commendantes. Dabantur in Pragenſi arce X X I X. Nouemb. A. C. M. D C. I I X X.

CAPVT XLIII.

AD haſce Bohemorum litteras deductorias & Apologeticas Cæſarea S. M. ſequentem epiſtolam inhibitoriam, Comitis a Thurn impreſsionem in Auſtriam concernentem, ad Ioan-Chriſtianum Ducem Lignicenſem &c. ablegauit.

CAESAREAE MAIEST. AD IAN-CHRISTIANVM DVCEM LIGNICENSEM EPISTOLA.

Sub Dato Viennæ X X X. Nouemb. A. C. M. D C. I I X X.

MATTHIAS &c. Inluſtriſsime adfinis & Princeps, perdilecte fidelis &c. Quamuis in nullum trahamus dubium, Conuentum Principum nunc peractum fore, teque noſtrum deſiderium in eodem ad clementiſsimam noſtram contentionem promouiſſe: nihilominus tamen quum interea Bohemicæ intemperiei promotores inexcuſabilibus ſuis attentatis eo magis magiſque perrexerint, & non dumtaxat Cæſareanas noſtras militareis copias nuperrime vniuerſo ſuarum virium impetu inuaſerint, verum etiam in Archiducatum noſtrum Auſtriacum hoſtilem impetum fecerint, inibique direptionibus, latrociniis, incendiis ac deuaſtationibus omnia infeſta reddiderint, & atrocia admodum contra noſtras Prouincias, earumdemue fideliſsimos noſtros inquilinos & ſubditos exercuerint, atq; etiamnum hodie exerceant, (ad quæ omnia ipſis ex Sileſia tramiſſa auxilia, in omnibus iis, quæ offenſiue contra nos & fideles noſtros in Regno Bohemiæ hactenus ſuſcepta fuerunt, conſilio ipſoque facto profuerunt & in aciei principio conſtiterunt) atque adeo illi ipſi eſſe debeant, qui hoſtiliter Archiducatum noſtrum Auſtriacum inuaſerint: iccirco quum ex hiſce omnibus luculenter adpareat, quod tibi aliiſque obedientiſsimis Principibus & Ordinibus falſo perſuaſum fuerit, quaſi Intereſſentium præparationes bellicæ non contra nos noſtramque Regiam reputationem & auctoritatem, noſtroſque fideles ſubditos atque Prouincias ſuſceptæ fient, quodque veſtra ipſis tramiſſa auxilia dumtaxat DEFENSIVE, nequaquam vero OFFENSIVE ſeſe gerere debeant, nihilominus tamen contrarium manifeſta etiam luce clarius apparet. Quoniam vero neutiquam confidimus nos per Sileſiorum conſcriptas militareis copias debellatos iri, & ipſos contra præſtita ſua iuramenta ſeſe a nobis auerſuros, econtra vero alios defenſuros, & hoc ipſo in ſeditioſo negotio quaſi turbarum incentores atq; coryphæos futuros.

Iccirco

Iccirco clementiſſime tibi mandamus vt ſummis viribus eo vnice adlabores, quo non ſolummodo dicta Sileſiorum auxilia, vti antea clementiſsime petiimus, iterum retro poſtulentur, hoſtilitates amoueantur, noſtraque manſuetudine, patientia, atque clementia non diutius abutantur: verum etiam vt nos contra commemoratos motibus Bohemicis implicatos intereſſentes, à quibus nos & noſtri hoſtiliter inuadimur & innocenter perſequimur, ab obedientiſſimis noſtris Principibus & Ordinibus, ex præſcripto præſtiti ipſorum iuramenti, merito defendi atque tueri poſſimus. In hoc clementiſſimam noſtram ſententiam & voluntatem exequeris. Dabantur in vrbe noſtra Vienna 30. Nouemb. An. C. M.DC.IIXX.

CAPVT XLIV.

IAN CHRISTIANI DVCIS LIGNICENSIS AD CAESAREAM INHIBITIONEM EPISTOLA Reſponſoria.

Sub dato 5. Decemb. A. C. M.DC.IIXX.

INVICTISSIME Romanorum Imperator, Rex & Domine Clementiſſime &c. Cæſareæ V. M. humillima obſequentiſſimaque mea officia debita fidelitate ſummiſſiſſime obfero. Cæſareæ V. M. ad me, ſub dato 30. Nouemb. clementiſſime exaratas litteras vero humillima Reuerentia heîc Oelſtenæ probe accepi, & obſequioſiſſimo ſtudio ex iis intellexi, quod Cæſarea V. M. mihi clementiſſime proponat, quatenus verſus Bohemiam tramiſſa auxilia Sileſiaca non ſolummodo in eo, quod OFFENSIVE contra Cæſaream V. M. eiuſdemue militareis copias ſuſceptum fuit, Bohemis conſilio ipſoque facto profuerint, atque adeo in aciei principio conſtiterint, verum etiam ii ipſi eſſe debeant, qui hoſtilem in Auſtriam impetum fecerint, inibique direptionibus, latrociniis, incendiis atque deuaſtationibus omnia infeſta contra Cæſaream V. M eiuſdemue fideles prouincias, earumdemue inquilinos, exercuerint: quocirca omnibus viribus in id vnice incumberem quo commemorata iſta auxilia Sileſiaca reuocentur, omneis hoſtilitates auertantur, & contra eaſdem Cæſareæ V. M. ab obedientiſſimis Principibus & Ordinibus debitum auxilium præſtetur.

Quemadmodum autem Cæſarea V. M. tam à me, quam ab obſequentiſſimis etiam Principibus & Ordinibus obſequioſiſſimo ſtudio non vna dumtaxat vice inſtructa atque informata fuit, quibus videlicet conditionibus & reſeruatis (ad quæ etiam ipſi Bohemiæ Ordines, SVB VTRAQVE, erga Principes & Ordines Sileſiæ ſeſe expreſſe reſeruarunt) Sileſiaca auxilia Bohemiam verſus tramiſſa fuerint, Cæſarea V. M. quoque & nemo mortalium (DEO VOLENTE) aliud ex iis colligere poterit, quam quod obſequioſorum Principum & Ordinum intentio, in tramittendis iſtis ſuis auxiliaribus copiis, vnice & ſemper eo directa fuerit, vt illi, ad quod Ordinibus Bohemiæ, Sub Vtraque, per adeo ſancte promiſſam & à Cæſarea V. M. clementiſsime adprobatam & confirmatam Vnionem obſtricti & obligati ſunt, ſatisfacerent, & Religionis onera duarum Prouinciarum tamdem vel tollerentur, vel ſaltim aliquo modo mitigarentur.

Ita

Ita Cæſarea V. M. obſequentiſſimis Principibus & Ordinibus, ceu S M. fideliſsimis obedientiſsimiſque ſubditis, clementiſsime confidat, quod iis ipſis hactenus nihil aliud vmquam in mentem venerit, ſi forſitan ex iſta intentione & expreſsis pactis, ab ipſorum copiis militaribus, neque pro ſe, neque ex præſcripto Ordinum Bohemiæ, ſeceſſum atque digreſſum fuerit. Certo enim Cæſaream V. M. certiorem reddere potero, quod de iſtiuſmodi Sileſiacarum copiarum militarium conatibus neque ego, neque etiam alii Principes & Ordines, certi quidpiam cognouerint: idcirco etiam eo magis neceſſarium eſſe autumo, vt illud belli Ducibus aliiſque Officialibus, ac denique ipſis Bohemiæ Ordinibus omni ſolertia inculcem, omneiſque circumſtantias ſolertiſsime in; & exquiram; & quemadmodum hanc Cæſareæ V. M. clementiſsimam epiſtolam quamprimum viciniotibus Ordinibus, vt de eadem vlterius deliberent & ſua conſilia conferant, notificare neutiquam intermiſſurus ſum, tum requiſita neceſsitas cum iiſdem deliberata (quam primum modo de iis certior redditus fuero) ſedulo & obſequentiſsime obſeruabitur. Id quod Cæſareæ V. M. ad clementiſsimam ipſius inſtructionem obſequioſiſsimo ſtudio, & humillimæ reſponſionis loco, obſequioſiſsime ſignificare volui: Cuius Cæſareo-Regiæ Clementiæ me hiſce humillime commendo. Dabantur Oelſtenæ 5. Decemb. A. C. M.DC.IIXX.

CAPVT XLV.

EIVSDEM INLVSTIRSS. DVCIS IAN-CHRISTIANI &c. AD BOHEMIAE ORDINES LITTERAE, hoſtilem in Auſtriam incurſionem concernentes.

Sub dato 9. Decemb. A. C. M. DC. IIXX.

SIngulareis Perdilecti amici, eximii fautores, & boni fideleſque vicini &c. Quatenus Romano-Cæſarea M. Imperator, Rex, & Dominus noſter elementiſſimus nobis hiſce diebus per clementiſſimas litteras, ſub dato XXX Nouemb. copioſioribus ſignificauerit, quo pacto videlicet non ſolummodo Domini & vos cum veſtro exercitu Cæſareanas militareis copias non ita pridem inuaſeritis, & ſubſequenter in Archiducatum Auſtriacum hoſtilem imperum feceritis, inibique direptionibus, latrociniis, incendiis & deuaſtationibus omnia loca infeſta reddideritis, verum etiam quod vobis Dominis vobiſque tramiſſa auxilia Sileſiaca in omnibus iis, quæ Offenſiue contra Cæſaream S. M. eiuſdemue fideles ſubditos in Regno Bohemiæ ſuſcepta fuerint, conſilio factoque profuerint, in principio aciei conſtiterint, immo ii ipſi ſient, qui hoſtileis in Auſtriam incurſiones feciſſent: eaque de cauſſa elementiſſime petat, vt modo commemorata auxilia Sileſiaca, quæ, vti de iiſdem gloriatum fuerit, omni tempore dumtaxat ad Defenſionem, nullo modo vero ad vllam quamdam Offenſionem directa eſſe debeant, retro reuocentur, & vice verſa Cæſarea S. M. ad auertendas omneis iſtiuſmodi hoſtilitates, non immerito defendatur atque protegatur, id Domini & vos ex Cæſareanarum litterarum inſerta fide digniſſima Copia copioſioribus percipere poteritis.

Quamuis vero hactenus neutiquam intermiſerimus, & laudatiſſimæ Cæ-

ſareæ S. M. (vti pariter ex adiuncta reſponſionis noſtræ copia haud grauatim cognoſcetis) ſuperea humillime reſpondeimus: nihilominus tamen quum negotium illud vlteriori deliberationi & conſultationi ſubiicere neceſſum habuimus, quod videlicet de allegatis direptionibus, latrociniis, incendiis &c. pro tempore adhuc nihil intellexerimus: iceireo iuxta illud (quod nobis non minus ex debita Correſpondentia, ratione confœderationis, in qua cum Dominis & vobis Domini Principes & Ordines, Auguſtanam Confeſſionem amplectentes, cum Cæſareæ S. M. Domini noſtri clementiſſimi adprobatione & confirmatione, inter ſe inuicem cohærent, incumbere voluit) cum Dominis & vobis neceſſariam communicationem inſtituere neceſſum habuimus. Minime neceſſarium vero eſſe autumamus ſi heîc Dominis & vobis copioſioribus in animum induceremus, quæ hactenus omni tempore, ob arrepta arma, cauſſæ & prætenſiones à vobis allegatæ fuerint, & quomodo eaſdem ad neceſſariam defenſionem ſemper direxerint: & quibus ſcilicet modis hi noſtri Auguſtanæ Confeſſioni addicti Ordines ad neceſſariam defenſionem arma cum vobis Dominis & vobis coniunxerint & cum illud ipſum vtrimque binarum Prouinciarum res geſtæ, & peculiareis ad Cæſaream M. Dominum noſtrum clementiſſimum tam à Dominis & vobis, quam etiam hiſce noſtris Ordinibus humillimæ ſubſequutæ declarationes & reſolutiones ſatis ſuperque teſtentur.

Itaque iterata nunc vice tam Dominis quam vobis, tamquam adeo inſignibus & Ampliſsimis Ordinibus, confidere & poſſumus, & volumus, quod tam minus nos & hi noſtri Ordines de iis numquam in toto iſto negotio vnicam aliam intentionem & propoſitum deprǽhenderimus, quã quouſq; iſta inter ambas Prouincias ad omnem poſteritatem inſtituta, & à Cæſarea M. confirmata Vnione, ad defenſionem & aſſecurationem liberi Euangelicæ Religionis exercitii, fundata atque permiſſa ſunt: cuius rei cauſſa nos etiam, coram Romano-Cæſarea M. & omnibus, Dominis & vobis omni tempore hactenus teſtimonium perhibuimus: ita quoque & ipſos impoſterum in eodem propoſito conſtanter perſeueraturos, & nullo modo in animum inducturos, ne minimum quidem Offenſiue contra Cæſareæ S. M. reputationem atque auctoritatem, vel eiuſdem pacificas quietaſque Prouincias & ſubditos ſuſcipere, vel etiam Sileſiacas auxiliareis copias in minimo quoque, quod Vnionis directioni per alias exorbitantias repugnare & aduerſari queat, vſurpare.

Quoniam vero non minus (ſi iſtiuſmodi hoſtiles incurſiones direptionibus, latrociniis, incendiis atque deuaſtationibus, de quibus omnibus Cæſarea S. M. certior facta eſt, verſus Auſtriam per modum Offenſionis, eumprimis vero adlocatione & coniunctione auxiliarium Sileſiacarum copiarum ſuſceptæ fuiſſent) hiſce Ordinibus admodum peregrinum rarumque videri poſſet, & eadem de cauſſa nobis cumprimis (quo melius & certius Laudatiſſimam Cæſaream S. M. veriſſimæ reſponſionis loco, certiorem reddere poſſemus) omneis circumſtantiæ opus fient: iceirco Dominos & vos hiſce amice, & clementer rogamus, vt iſtiuſmodi rerum geſtarum copioſiorem relationem nobis quamprimum haud grauatim communicetis: id quod verget in communem ſalutem Reipub. ac nos illud ipſum Dominis & vobis peramice atque clementer iterum compenſabimus. Dabantur Briegæ IX. Decemb. A. M. DC. IIXX,

CAPVT

CAPVT XLVI.

BOHEMIAE ORDINVM AD DVCIS IAN-CHRISTIANI LITTERAS EPISTOLA RESPONSORIA.

Sub Dato Pragæ IIIXX. Decemb. A. C. M. D C. IIXX.

INluſtriſſime & Celſiſſime Princeps I. V. C. noſtra obſequioſa officia deferimus, eidemque a Deo Ter Optimo Maximo conſtantem corporis valetudinem, & omnem temporalem proſperitatem ex animo precamur.

Clementiſsime Princeps & Domine, ex I. V. C. litteris, ſub dato IX. huius menſis, aliiſque iiſdem inſertis copiis, non abſque ſingulari admiratione intelleximus, quatenus videlicet Cæſareæ M. Domino noſtro clementiſſimo, factus in Auſtriam hoſtilis impetus a noſtris aduerſariis, inſtinctu potiſſimum Ieſuiticorum pernicioſorum Prædicantium, inculcatus fuerit, & eaſdem ob cauſſas, nomine Cæſareæ S. M. I. V. Cel. ſenere proponatur quod Dominorum Prinicipum & Ordinum in Sileſia auxiliareis copiæ militareis, ad omne illud, quod Offenſiue hactenus contra Cæſaream S. M eiuſdemque exercitum ipſo facto ſuſceptum fuerit, conſilia ſua contulerint, immo in aciei principio conſtiterint, & illam ipſam in Auſtriam impreſſionem fecerint, inibique diuerſimodas hoſtilitates exercuerint, cuius rei gratia Cæſaream S. M reuocationem militarium auxiliariumque Sileſiacarum copiarum I. V. C. clementiſsime iniunxiſſe.

Ad hæc vt I. V. C. humili & obſequioſo ſtudio reſpondeamus: cumprimis nobis reuocamus in memoriam, & tam I. V. C. quam cæteris etiam Dominis Principibus & Ordinibus in Sileſia, Dominis noſtris clementibus, peramicis noſtris vicinis & confœderatis ingenteis debitaſque agimus gratias, quod I. V. C in nupero Principum Conuentu priorem ſuam Principalem, tam ſibi quam nobis nō mediocriter proficuam reſolutionem, non ſolummodo (licet I. V. C. Cæſarei Domini Commiſſarii vehementer admodum ab iſta ſententia abalienare conati fuerint) adeo ſyncere & fideliter tractata ſiet, verum etiam ſpecioſa ipſis propoſita oppoſita adeo prudentiſsimis grauiſsimiſque fundamentis atque rationibus [illegible]uerit, econtra vero iuſtitiam noſtræ inter ſe inuicem debitæ adſiſtentiæ tā dilucide explicauerit, quod ab omnibus & ſingulis illud ipſum mirifice prædicetur: Vnde etiam & nos non immerito anſam occaſionemque ſumpſimus, vt videlicet idipſum S S. R. Imperii Electoribus, Principibus, aliiſque Ordinibus, clementiſsimis, clementibus, fauentibuſque noſtris Dominis, melius recommendaremus, & ſimul I. V. C. humillimo cum obſequio gratias debitas ageremus, Deū Ter Optimū Maximum ſummiſsime pariter rogantes, vt I. V. C aliiſque confœderatis Dominis Principibus & Ordinibus in Sileſia, huncce erga ſalutem proſperitatemque Chriſtianæ ſuæ Eccleſiæ in his Prouinciis feruorem multis aliis fertilioribuſque benedictionibus compenſare clementiſsime ne dedignetur, certa indubiaque ſpe freti I. V C. porro quoque in tam ſancte confirmata Vnione conſtanter perſeueraturam, nec ſiniſtrum quemdam alium prætextum (idipſum quod & nos ſimiliter facturi ſumus) ſeſe ab iſta diuelli vmquam paſſuram.

Ad I. V. C. litteras igitur quod attinet, ex iis tantum ſane colligimus quod

eadem noſtrâ relationem, ſub dato 4. huius menſis, (in qua illi Abbatiæ Zwethelenſi in Auſtria à nobis impoſitum interimiſticum præſidium, & qua de cauſſa illud fieri oportuerit, tum temporis ſumma quaſi cum feſtinatione notum fecimus) ſub dato I. S. C. epiſtolæ, nondum per omnia cognouerit, & forte plane non acceperit.

Ex quo quidem procul omni dubio I. V. C. aliquo modo percepit, &, habita prius prudentiſsima conſideratione atque perpenſione, ſecum ipſa collegit, quod Domini noſtri Generales, poſtquam hactenus ſumma patientia propriis ſuis oculis intueri neceſſum habuiſſent, quomodo hoſtis, penes inauditam alias peractam tyrannidem atque crudelitatem, magnas opes, quas in Bohemia ſe reptionibus & ſpoliationibus magno numero corraſerat, verſus Auſtriã in monaſteria, imprimis vero in Abbatiã Zwethelenſem, quo in loco pdictus etiam noſter hoſtis in ipſo crimine depræhenſus fuit, comportaſſet, & exinde magnam commeatus copiã corraſiſſet, maiores militareis copias eodẽ in loco conſcripſiſſet, circa viciniam iſtam militem in diribitorio luſtraſſet, omnia eum in finem, quo maioribus adquiſitis ſibique coniunctis viribus Regnum & conſcriptum noſtrum exercitum hoſtiliter adoriretur: iccirco Domini Generales, quorum fidei rerum ſumma, atque adeo totius defenſionis negotium commiſſum eſt, optumo iure & neceſsitate belli nihil aliud facere & potuerunt & debuerunt, quam ſi hoſti hancce commoditatem iterum eriperent, & eo ipſo medio latrones & raptores per diſperſionem è Regno diſturbarent, quemadmodum illud ipſum ipſa ratio, cumprimis vero rationes bellicæ vnicuique ſanæ mentis notum faciunt, ne videlicet iſtiuſmodi opportunæ conditiones negligantur, ſed hoſtis, vbi locorum etiam reperiatur, perſequatur, quo melius ipſi tranſitus, & aliæ commodæ occaſiones (quibus huic Regno incorporatiſque Prouinciis maiora damna detrimentaue inferre poſſet) iterum eripiantur: ſiquidem iſtiuſmodi homines & aduerſarii noſtri vnice in id hactenus incubuerunt, quo, ſepoſita nunc Sereniſsimorum Dominorum Electorum, Principum aliorumque S. R. Imperii Ordinum interceſsione, interpoſitione, aliaque pacis tractatione, noſtris damnis inuigilarent, atque adeo interitum perniciemque totius Regni pro virili promouerent.

Iccirco, vice verſa, & nobis nemo vitio vertere poterit, quod noſter itidem exercitus, ratione talionis, in Auſtriam contra quoſdam pedem intulerit, qui nos & liberum noſtræ Relligionis exercitium, vniuerſalis pacis procurationem impedire conati ſunt, &, quo melius ſuum deſiderium explerent, non contemnendã ſumam pecuniæ in noſtram perniciẽ per fas nefaſq; corraſerunt, multoſq; fideles Sympatriotas, qui mox ab initio ſeſe nobis coniunxiſſent, à propoſito ſuo reuocarunt, qui tamen ſub fido ſcuto ſilentii & fideli Correſpondentia, à Dominis Generalibus (id quod I. V. C ſub pari fido ſilentio obſequioſo ſtudio celare nullo modo poſſumus) per idoneum iſtud medium meliorem inſtructionem efflagitarunt, & nunc, vti ipſi teſtantur, ante quadriennium noſtræ confœderationi ſubſcripſiſſent, niſi à clericis eorumdemue adſeclis hucuſque fuiſſent impediti.

Virtus vnita fortior. Quum itaq; probi iſti & fideles Correſpondentes Auſtriaci intellexiſſent, quam inſignè videlicet emolumentum ex confœderatione & coniunctione Prouinciarum, ad impetrandam ſecuram conſtantemque Relligionis aſſecurationem,

nem, profuturum eſſet: iccirco Domini Generales in hoc ipſo eo promptiores & patientiores ſeſe oſtenderunt, ad tranſitum exercitui ſuo viam ad generalem coniunctionem præmonſtrarunt, & puſillanimos a ſua puſillanimitate ad conſtantiam atque patientiam reuocarunt. De qua exoptata prorſus intentione, & ſpectato effectu I. C. V. ceu prudentiſſimus ſapientiſſimuſque Princeps, aliique Domini Principes & Ordines in Sileſia ſalutareis ſuas cogitationes & conſiderationes magis concepturi ſunt, quam vt eaſdem heîc latius explicemus atque deducamus.

Et hæc, vti nobis quidem ſcire licuit, veræ atque impulſiuæ cauſſæ profectionis expeditioniſque in Auſtriam, quæ non eo fine inſtituta vt inibi direptionibus, latrocinius, incendiis, deuaſtationibus &c. omnia loca infeſta reddantur, neque tam Eccleſiaſtici, quam ſeculareis homines offendantur, multo minus in extremam perniciem præcipitentur, de quo, & non alio, omnis veritatis amans nobis luculentiſſimum teſtimonium præbere poterit: cumprimis vero noſtra iſta copiarum noſtrarum militarium in Auſtriam immiſſio (in qua certa quædam loca præſidiis præmunita ſunt) nullo modo OFFENSIVE contra Cæſareæ S. M. Clementiſſimi noſtri Imperatoris atque Domini perſonam propriam (quæ vnice & ſola in Maieſtatis-Litteris tam a nobis, quam vniuerſis & ſingulis Dominis Principibus Ordinibuſque in Sileſia, in toto hocce noſtro defenſionis negotio ſemper humillima cum Reuerentia ſolemniſſime excipitur) facta eſt. Quas ampliores autem cauſſas Domini Generales iſtius expeditionis Auſtriacæ præſidiorumque quibuſdam in locis impoſitionis habuerint, quum I. C. V. literarum ad nos datarum copiam ipſis tranſmiſerimus eorumdemue reſponſionẽ indies etiamnum expectemus: icciteo, quamprimum illam acceperimus, eiuſdem itidem fide dignam copiam I. C. V. abſque vlla mora communicabimus, licet aduerſarii noſtri nos copioſioribus calumniis apud Cæſaream S. M. alioſque proſcindere minime deſiſtent.

Aſt in tam iuſtiſsima cauſſa bonam noſtram conſcientiam appellamus, & à Deo Ter Optumo Maxumo feliciſsimum noſtræ cauſſæ ſucceſſum ſperamus: nam etiamnum hodie quoque à fide digniſsimis percepimus, bene adfectos Dominos Morauos a Capitaneo Wallenſteinio, eiuſque ſubpræfecto, imperium in duos Euangelicos belli Duces, vtpote Dominum Dietrichſteinium, & Dominum Schvvembeckium tranſtuliſſe, eo fine vt vniuerſalem coniunctionem vna nobiſcum in Prouinciis incorporatis omnibus inſtituant, & in protegenda illa bona, corpus & ipſum ſanguinem vrgente neceſsitate impendant. Similiter & ex Auſtria auſpicata noua percipimus, & exinde eiuſdem Prouinciæ Categoricam Reſolutionem commodiſsime & indies expectamus.

Ex quibus omnibus I. V. C. apud ſeipſam facillime colligere poterit, quur videlicet aliquot dumtaxat auxiliareis militareis copiæ Sileſiacæ, vna cum noſtris quibuſdam, in tam communi cauſſa ſeſe in Auſtriam contulerint: nimirum ex Defenſionis terminis, vbi perſequendi hoſtem per legitima media conceſſum eſt, cumprimis vero quo melius punctum Relligionis, turbulentiſsimo potiſſumum hocce tẽpore, ſartum, tectumue conſeruaremus, nõ autem, vti ſane pro ſuo lubitu aduerſarii noſtri ad rauim vſque Stentorea ſua voce clamitant, vt direptionibus, Stentor (vti
latrocinius, incendiis, deuaſtationibus &c, omnia loca infeſta redderemus. ap. Hom.

 Roga-

deſcribitur) in exercitu Græcorum clamore L. alios ſuperabat.

Rogamus igitur I. V. C. humillimo ſtudio vt, vna cum reliquis Dominis Principibus & Ordinibus in Sileſia, non ſolummodo commemorata iſta conſilia rata habeat, verum etiam exequutionē & digreſsionem Dominorum Sileſiorum cum noſtris militaribus copiis in Auſtriam, tamquam diu exoptatum medium ad vniuerſalem omnium harum Prouinciarum coniunctionem exiſtimet, & contra noſtros aduerſarios prudentiſsime propenſiſsima clementiſsima adfectione defendat: alterius cuiuſdam adulatoris ſiniſtram relationem non audiat, ſed tam bonum inchoatum opus principali ſuo fauore, conſilio, & adſiſtentia optima forma clementiſsime promouere non dedignetur. In hoc Deo Ter Optimo Maximo gratiſsimum præſtat officium, & apud gratiſsimam noſtram poſteritatem, eius rei gratia, immortalem laudem atque gloriam conſequitur: nos vero ad recompenſationem, iſtiuſmodi I. C. V ſingularis clementiæ debita obſequioſaque noſtra officia decenti reuerentia I. V. C. promptiſsimi deferimus. Dabantur Pragæ 17. Decemb. A.C. M.DC. IIXX.

CAPVT XLVII.

PAullo poſt Cæſarea S. M. vltima vice ad Bohemiæ Ordines ſcripſit, priora repetiit, & vti quoque & hactenus, in vnico ſuo propoſito, immota perſtitit, Bohemiſque omnem iſtorum motuum cauſſam imputauit.

CAESAREAE MAIESTATIS ITERATA, ET VLTIMA, AD BOHEMIAE ORDINES EPISTOLA monitoria.

Sub dato Viennæ XXXI. Decemb. A.C M.D C. IIXX.

MATTHIAS &c. Generoſi, ſtrenui, perfideles dilecti &c. Vobis, procul omni dubio, notum manifeſtumq. eſt, quatenus hactenus eo vnice adlaborauerimus, & nullis ſumptibus, curis, atque moleſtiis pepercerimus, vt noſtrum S. R Imperium, atque noſtra Regna atque Prouinciæ in ſalutari pace, tranquillitate atque concordia ſartæ tectæque conſeruari, & perfideles noſtri ſubditi in florentiſsimo flore, vigore, & proſperitate eo magis magiſque indies florere, deque noſtro Regio Sceptro amplius gaudere poſſent: quemadmodum etiam Deus Ter Optimus Maximus adeo fideli atque paternæ noſtræ curæ benedixit, vt mox ab inchoato noſtro Imperio, immo toto eiuſdem tempore omnia feliciter & proſpere in noſtris Regnis & Prouinciis peracta fuerint. Nam, vti voſmetipſi fateri neceſſum habebitis, tam vos, quam alii fideles noſtri ſubditi, ab omnibus hoſtilibus attentatis hactenus ſecuri, liberi, & immunes fuiſtis, atque diuina humanaque Iuſtitia ſuum curſum & progreſſum illibatum conſeruauit.

Quod autem nuperrime elapſo tempore, in noſtra ex Regno Bohemiæ abſentia, contra omnem ſpem & expectationem noſtram, & abſque vlla à nobis data cauſſa, tantus motus & ſeditio exorta ſiet, per quam Regnum Bohemiæ eiuſdemue incolæ ad incredibile damnum & perniciem aliarum circumiacentium Prouinciarum redacti, atque adeo nos metipſi ad incredibileis intolerabileſque ferme ſumptus faciundos, aliaſque moleſtas incommoditates ſuſtinendas compulſi

p[illegible]mus: de eo ſane ingens paternum[illegible] prorſus concepimus cordolium, ea omnia pro iuſto Dei Ter Optumi Maxumi iudicio æſtumamus, o[illegible] [illegible] conuenientiis & enormibus exceſſibus lubentes [illegible] obuiam ire conati ſumus, quemadmodum etiam vos per patenteis noſtras Litteras, ſub dato 18 Iunii, clementiſſime moneri curauimus, vt conſcriptas veſtras militareis copias, nullo præſertim præſente hoſte, iterum dimitteretis, plureis maioreiſque viceiſ minime adquireretis, & Prouincialium vrgente neceſſitate poſt [illegible]ationem tolleretis: hac clementiſſima noſtra ſententia addita, quod & nos viciſſim noſtram [illegible]litis lectionem, quam tamen poſt veſtram inſtituimus, ſacramento iterum abſoluere, atque abſque vlla vlteriori mora certas, auctoritate & exiſtumatione graueis perſonas tamquam mediatores, ad ſublationem ſiniſtri iſtius intellectus, conſtituere velimus: Item quod iis, (qui nobis falſo imputarunt, cou nos ve[illegible] Priuilegia, libertates, immunitates, Maieſtati litteras, atque Conuentuum Prouincialium Decreta & Compoſitiones infringere, labefactare, immo prorſus to[illegible]le[illegible] conemur) nullam fidem adhibere, nec iſtiuſmodi ſuſpicionem vmquam de nobis concipere debeatis: idipſum quod Patenteis noſtræ Litteræ Cæſareæ ſatis ſuperque teſtantur.

Verum enimuero quidam è veſtro medio hancce paternam prorſus noſtram curam flocci penderunt, & omnino repudiarunt, maiorem militum manum conſcripſerunt, & in ipſo quaſi puncto ciuitatem noſtram Buduiſam obſidione cinxerant: adeo vt poſtmodum, ad defenſionem modo commemoratæ noſtræ vrbis, & ne è regno noſtro Bohemiæ omnino excluderemur, etiam cum noſtro exercitu progredi coacti fuerimus, nihilominus tamen ob petitionem veſtram, Electorum, Principum, aliorumque S. R. Imperii Ordinum, incorporatarum aliarumue Prouinciarum factas interceſſiones, Sereniſſimos Dominos Electores, Palatinum Rheni & Saxonem, (quos ipſi propoſuiſtis, illi quoque in petitionem veſtram conſenſerunt, quemadmodum etiam Reuerendiſſimum Illuſtriſſimumque Dominum Electorem Moguntinum, Sereniſſimumque Dominum Vtriuſque Bauariæ Ducem 1[illegible] d. Septembris, & poſt iteratis etiam [illegible]cibus tam litteris, quam Ampliſſimis internunciis & Legatis clementiſſime & peramice rogauimus, vt interpoſitionem, horum motuum ergo, in humeros ſuos deriuari nobiſque ipſorum reſolutionem tramittere minime dedignarentur. Quod autem hucuſque dicta modo iſta interpoſitio non inchoata fuerit, id nobis neutiquam imputandum eſt, ſed multo potius ipſis Dominis Interponentibus, quorum aliqui, ob ſuſcipiendam iſtam interpoſitionem, has & illas conſiderationes prætenderunt: alii perſonaliter comparere noluerunt, ſed per conſiliarios ſuos iſti Interpoſitioni adeſſe voluerunt: quæ omnia ad longiorem moram, reique procraſtinationem tum temporis directa fuerunt.

Nihilominus tamen hactenus ceſſauimus, ſed Dominorum Interpoſitorum iſtorum conſiderationes & prætenſiones clementiſſime refutauimus, eoſdē denuo clementiſſime rogauimus, vt ſæpius nunc commemoratam Interpoſitionem, abſque vlla prætenſionum ambage, ſuſciperent, de certo loco ac tempore interſe inuicem deliberarent, eamdemque quamprimum inchoarent: adeo vt continuatio & exequutio iſtius Interpoſitionis non amplius nobis, ſed commemoratis illis Dominis Interponentibus, incumbat: nihil quoque nobis erit gratius

tius acceptiuſque, quam vt abſque [illegible] vlteriori procraſtinatione, toties nunc dicta commemoratáue interpoſitio ad exoptatum finẽ tamdem perducatur, cuius euentum nos quoque magno ſane cum deſiderio clementiſſime præſtolamur.

Poſtquam vero in litteris veſtris, ſub dato Pragæ XXVIII. Septemb. ad nos perſcripſeritis, ſi, ob continuandam iſtam Interpoſitionem, & defenſionem contra hoſtilia attentata noſtri exercitus, vobis cautelã aſſecurationemque præſtare velimus: tum iſtiuſmodi media ſeſe oſtenſura eſſent, quo videlicet pacto armorum depoſitio, & directionis intermiſſio cõmode ſubſequi poſſent, quemadmodum hanc veſtram ſententiam iis in litteris, quas per delegatos veſtros ex Morauia ad nos tramiſiſtis, eo latius attamen cum aliquot conditionum appendice, explicaſtis. Ideo in binis iſtis clauſulis Sereniſsimo Electori Saxoniæ (tamquam nobis viciniori, & qui mox ab initio ſeſe huic intemperiei interponere categorice eſt pollicitus) qui vos aſſecuraret, vt videlicet Cæſareis noſtris verbis fidem haberetis, per delegatos noſtros clementiſſime eamdem illam interpoſitionem iniunximus, &, ad rei commodiorem promotionem, atque lucrationem temporis, æquas iſtas conditiones, quæ mox ab initio noſtri conſenſus interpoſitioni adnexæ fuerunt, etiam ſepoſita ad partem noſtra reputatione atque auctoritate Cæſarea, Sereniſſimæ ipſius Celſ. omnino commiſimus.

Nihilominus tamen interea (licet ex noſtro Cæſareo reſponſo tractationem de interpoſitione iſta neutiquam ignoraueritis) multas ſane peregrinas militareis copias in Prouincias introduxiſtis, ciuitatem Pilſenſem obſidione cingi curaſtis, & ſalutaribus monitis Sereniſſimorum Electoris Saxoniæ, & Bauariæ Ducis, tamquam Interpoſitorum, (qui, ab obſidenda vrbe iſta, vos per litteras ſuas clementiſſime dehortati ſunt) minime obtemperaſtis, ſed maiorem militum numerum & munitionem ad obſidionem dictæ iſtius noſtræ vrbis miſiſtis, & ita eamdem violenter occupaſtis: in Archiducatum noſtrum Auſtriacum hoſtilem impreſſionem feciſtis, Zvvethelam aliaque loca vi vobis ſubiugaſtis, multis fictis in arenoſo ſolo fundatis probationibus noſtra Regna & Prouincias contra nos irritare conati eſtis, multas dulciſſimæ paci neutiquã inſeruientes res (quas heic, quum per ſeſe omnibus & ſingulis ferme haud ſient incognitæ, ſicco pede lubentes ſane præterimus) in humeros veſtros ſuſcepiſtis, iiſdemue de cauſſis nos magis magiſque commouiſtis atque perturbaſtis.

Vt vero toti terrarum orbi Meridiana luce clarius teſtatum faciamus, nos, ad impetrationem ſuauiſſimæ pacis, nullam lenitatem & bonitatem vmquam intermiſiſſe: (neutiquam enim induci poſſumus vt credamus, iſtiuſmodi attentata omnium veſtrum conſenſu facta eſſe) iccirco, ad Sereniſſimi Electoris Saxoniæ inſignem interceſſionem & beniuolentiſsimũ ſaluberrimumque conſilium, vt omne illud, quod modo ad recuperandam pacem conducibile, eo commodius peragatur & exoptatum finem ſortiatur, ad inducias armorumque ſuſpenſionem ad certum definitumque tempus (hæc omnia Sereniſs. ipſius Cels. clementiſsime committentes) conſenſum noſtrum clementiſsimum præbuimus: quemadmodũ etiam obſequioſiſsimi Ordines Marchionatus Morauiæ, atque Principes & Ordines in Sileſia, illud ipſum humillimo obſequentiſsimoque ſtudio à nobis petierunt, &, tam huius, quam aliarum etiam ad procurandam pacem facientium rerum cauſſa, Generoſum, perfidelem noſtrum dilectum Adamum Walleinſtei-

lenſt… ad Ser. ipſius Cel. ablegauimus Illud ipſum quoque inſuper re ipſoque … demonſtrabimus, nobis, dum culpamur quaſi Ordinū Priuilegia, Maieſtatis litteras &c infringere, labefactare, atque adeo prorſus tollere conati fuerimus, ſumma in coram Deo Ter Optumo Maxumo atque vniuerſo mundo fieri iniuriam.

Quocirca extra omnem dubii aleam ponimus, (modo ſi pacem amplectimini) vos nunc oculos veſtros aperturos, magnam clementiſsimamque noſtram ad… dionem, quam ſemper hactenus erga vos babuimus, & etiamnū hodie habemus, innumera beneficia vobis maiori ex parte à nobis, noſtris Dominis Anteceſſoribus, Rom. Imper. & Bohemiæ Regibus laudatiſsimæ noſtræ domus Auſtriacæ exhibita, præſtita veſtra iuramenta & debita obſequia, intolerabileis antidhac numquam auditas contributiones & exactiones miſeri innocentiſque viri, cuius lamenta & ſuſpiria etiam per nubes in cœlum penetrant, maledictionem Dei & vniuerſi mundi, inemanſibilem pœnam vindictâque diuinam probe conſideraturos, & tamdem omnibus iis, quæ vobis a Ser. ipſius Cel Duce atque Electore Saxoniæ noſtro nomine ſignificabuntur, humillime morem geſturos, & nullum non lapidem moturos, quo deniq; omnia grauiſsima grauamina, tam in Regno Bohemiæ, quam in aliis quoq; Prouinciis, tollantur, & tam diu exoptata pax iterum reducatur.

Sin vero, contra omnem ſpem & expectationem noſtram, hancce noſtram clementiam atque pat…â lenitatem minime agnoueritis, ſed multo potius contra diuina præcepta omneiſque Chriſtianas conſuetudines, iura atque S. R. Imperii Conſtitutiones, voſmet nobis, tamquam legitimo veſtro Domino, obpoſueritis, voſmet ipſos aliaſque Prouincias in extremam perniciem præcipitaueritis, ad maiorem innocentiſſimi ſanguinis profuſionem, latrocinia, & ſubpreſſionem miſeri viri, vlteriorem anſam occaſionemq; præbueritis: nos tum cumprimis Deo Ter Optumo certo confidimus, quod is, tamquam fortis Deus Zebaoth, omnium Magiſtratuum protector, & iuſtus omnium Iudex, nobis ſuppetias auxiliumque clementiſſime laturus ſiet: nos vero ad extrema media arripienda, quæ tamen hactenus, ad maiora damna detrimentaue præcauenda, ſummo ſtudio euitauimus, compellimur: Denuo tamen coram Deo Ter Optumo, Maxumo, & vniuerſo mundo, teſtamur, quod noſtris ſalutaribus monitis, quæ ad pacificationem noſtræ ſalutis requirebantur, nulla præſtita fuerit obedientia: quodque Prouinciarum pernicies & interitus nullo iuris ſaluo titulo à quoquam nobis imputari queat. Id quod vobis paterne & ſuperflue, ad ſeueram veſtram ad: & exhortationem, hiſce ſignificare voluimus Dabantur Viennæ XXXI. Decemb. A C M.DC.IIXX.

CAPVT XLVIII.

Bohemiæ Ordines interea, ne nihil intentatū relinquerent, Sileſiorum operam auxiliumque implorarunt: quocirca ex Principum Conuentu Vratislauienſi, ad eoſdem Boh. Ord. ſequens perſcripta fuit epiſtola.

ORDINVM EVANGELICORVM IN SILESIÆ AD BOHEMIAE ORDINES, OB PETITA AVXIlia, Epiſtola.

Sub dato Vratislauiæ 11. Octob. A. C. M. DC. IIXX.

POſtquam Romano-Cæſarea, etiam in Hungaria atque Bohemia Regia Maieſt. Imperator, Rex, & Dominus noſter Clementiſſimus, per Cæſareas litteras apud Inluſtriſſimum, Celſiſſimumque Principem & Dominum, Dominum IAN-CHRISTIANVM, Ducem Sileſiæ, Lignicii, & Briegæ, ſupremum belli Ducem in ſupe: & inferiori Sileſia &c clementiſſime inſtitiſſet, vt vniuerſalem omnium obſequentiſſimorum Principum & Ordinum, ex præſcripto Iuris Principalis, Conuentum iudiceret & celebraret: ad quem Cæſarea S. M. certos Commiſſarios Cæſareos ablegare, iiſdemue obſequioſiſſimis Dominis Principibus & Ordinibus aliquot articulos proponere clementiſſime decreuiſſet. Cum vero Inluſtriſſimus Celſiſſimuſque ille Princeps, Cæſareus ſupremus Capitaneus, ex clementiſſimo ſuæ Cæſ. M. mandato, Conuentum illum indixiſſet, & obſequioſiſſimi Principes & Ordines non exiguo dumtaxat numero frequenter comparuiſſent: exinde ex Inluſtrium Dominorum Cæſareorum Commiſſariorum, Generoſiſſimorum Dominorum, Domini Gundacceri, Domini à Liechtenſtein & Niclausburg, in Wolffersdorff, Polſtorff & Regenſtorff, laudatiſſimæ ſuæ Cæſ. Maieſt. Cubicularii: Domini Nicolai Baronis à Burckhaus, in Ionsdorff, Schildberg & Peteruvitz, Regii Conſiliarii, & Cameræ Præſidentis in ſupe: & inferiori Sileſia: & Nobiliſſimi & Strenui Domini Wenceslai à Zedlitz in Schonauv &c. Cæſareæ S. M. aulico-Cameræ Conſiliarii, Cubicularii & Capitanei Principatus Sagenſis &c. orali propoſitione, &, penes exhibitas Cæſareæ. S. M. Credentionaleis litteras, ſcripto compræhenſa oblata inſtructione, Cæſareæ S. M. mentem atque clementiſſimam ſententiam copioſioribus intellexerunt: quod videlicet Cæſarea S. M iuxta clementiſs. ſibi impertitam gratiam atque Clementiam, ad obſequentiſsimorum Dominorum Principum & Ordinum, ſub dato Vratislauiæ 18. Aug. obſequentiſsimam epiſtolam in duobus peculiaribus articulis ampliorem aliquanto deductionem faciat: quo pacto videlicet & quam grauiter Cæſareæ S. M. auctoritas, reputatio atque exiſtumatio, per è feneſtris in imum præcipitationem duorum Officialium Prouincialium, vniuſque Secretarii læſa fuerit, & pro paterna ſua cura hactenus nullum non lapidem mouerit, quo melius omneis ſeditioſæ præparationes bellicæ auetti, & per Ordinarium Iuris Proceſſum omneis iſtiuſmodi enormeis inconuenientiæ tolli potuerint: quemadmodum eum in finem Bohemiæ Ordinibus per patenteis publicas litteras (& quidem cum clementiſsima hacce reſolutione atque declaratione Cæſarea quod Maieſtatis litterarum Priuilegia ſarta tectaue conſeruari, & exortæ difficultates atque ſiniſtri intellectus per in Prouincialium Conuentuũ Decretis promiſſas cõpoſitiones iterũ tolli, & eum in finẽ auctoritate & exiſtumatione graueis perſonæ ablegari debeant) id non vna dumtaxat vice, ſed aliquoties in mentem reuocauerit, & ſimul paterne atque clementiſsime admoneri curauerit, vt militum conſcriptionem intermitterent, &, ſi quos iam ante conſcripſiſſent, eoſdem iterum dimitterent.

Aſt,

Aſt, hiſce minime perpenſis Bohemos iſta omnia floccipendiſſe, minacibus atrocibuſque verbis reſpondiſſe, maioreis indies militarium copiarum vireis adquiſiuiſſe: qua de cauſſa Cæſaream S. M. permotam fuiſſe, vt conſcriptum exercitum in Regnum Bohemiæ immiſerit: Licet per Patenteis aliaſque litteras Cæſareas ſeſe eo iterum reſoluiſſet atque declaraſſet, ſin videlicet vltimis ſuis promiſſis, vna cum reſtitutione Regiminis, & diu antea petitæ diſarmationis, re & ipſo facto ſatisfacturi eſſent, Cæſaream S. M. tum adeo clementiſsime & paterne erga ipſos exhibituram, vt innata ſua Cæſarea & Regia Clementia, bonitas, & lenitas, & quam fideliter Cæſarea S. M. ſibi regni iſtius ſalutem atque proſperitatem curæ cordique eſſe patiatur, vniuerſo terrarum Orbi manifeſtari debuerint: antequam vero iidem Bohemiæ Ordines militareis ſuas copias dimiſiſſent, & per omnia ſeſe ad debitam obedientiam accommodaſſent, Cæſaream S. M. abſque armis in iſtam Interpoſitionem conſentire minime poſſe.

Nam quod Cæſarea S. M. pro ſecundo, per IIXX. motiuas cauſſas mentionem faciat hoc nullum eſſe Religionis negotium, & ita cum Principibus & Ordinibus factam Confœderationem atque Vnionem minime tangere, quocirca etiam obſequentiſsimis Principibus & Ordinibus neutiquam competere vt corũ, qui iſtiuſmodi enormiſsimis exceſsibus ſeſe implicaſſent, neque ex vi Vnionis, neque confœderati corporatiue iuramenti, curam tutelamque ſuſcipiant, quemadmodum illud ipſum ſcripto comprehenſa obſequentiſsimiſque Principibus & Ordinibus exhibita Inſtructio ſatis ſuperque teſtatum facit.

Verum enimuero obſequioſi Domini Principes & Ordines haſce Cæſareæ S. M. late deductas exhortationes in maturam deliberationem traxerunt: & primo quidem Cæſareæ S. M pro clementiſsime ſibi impertita Cæſarea gratia atque clementia, humillimo & obſequentiſsimo ſtudio immortaleis agunt gratias, cum fideli voto quod Deus Ter Optumus Maxumus Cæſareæ S. M. eiuſdemue Cæſareo-Regiæ coniugi omnem exoptatum, proſperum Cæſareo-Regium ſtatũ, vna cum firma diuturnaque corporis valetudine clementiſſime concedere, & hanc exortam intemperiem eo dirigere, eamdemque tamdem ad iſtiuſmodi exoptatum finem perducere dignetur, quo Cæſarea S. M. omnibus iſtis grauiſſimis difficillimiſque curis & moleſtiis, in tam decrepita ferme Cæſareæ S. M. inchoata ſenectute, omnino iterum liberari, omniaque rurſus in priſtinum ſuum pacificum, pacatum, atque tranquillum ſtatum reduci poſſent.

Hiſce & ſimilibus de cauſſis obſequentiſſimi Principes & Ordines ſibi adhuc probe reuocant in memoriam, quid videlicet ad Cæſaream S. M. non ſolummodo, ſub dato 28. Auguſti, ex ſynceta, incorrupta, humillima & ſæpius agnita conſtantiſſima fidelitate, verum etiam iam pridem per Cæſareæ S. M. Imperii aulicum Conſiliarium, Dominum Stralendorffium &c. & iterum per inſigneis ſuos Legatos, perſcripſerint, eidemue humillimo ſtudio in memoriam reuocauerint, quot videlicet & quam difficillima inextricabilia pericula in iſtiuſmodi ſeditioſis motibus ſient metuenda, & quam ſæpius ſub iiſdem in totis quoque Regnis atque Principatibus periculoſiſſimæ mutationes & innouationes acciderint, & quot ſæpe integræ Prouinciæ in extremam perniciem, ea ipſa de cauſſa, præcipitatæ fuerint, & quod ſub iſtiuſmodi ſeditioſis tumultibus tam nocentes quam innocentes extremas miſerias, ærumnas atque intolerabileis cruciatus ſuſtinere

neceſſum habeant: quemadmodum etiam omne bellum nihil aliud, quam vniuerſam Prouinciarum deuaſtationem, perturbationem Religionis-Profanæque pacis, Iuſtitiæ, omnium bonarum conſtitutionum ſaluberrimarumque ſanctionum, diſciplinæ & honeſtatis, reſpectus ſubditorum erga legitimos ſuos Magiſtratus, retardationis commerciorum plerumque ſecum adferre ſolet, immo nulla maior miſeriorue miſeria eſſe poteſt, quæ non ſemper bellum vbiuis comitetur: quocirca eoſdem (Principes & Ordines) Cæſaream S. M. ſummiſſimo ſtudio & obſequio ſummiſſime & obſequentiſſime rogaſſe, vt iſtiuſmodi mediis & remediis ſeſe clementiſſime adaptaret accomodaretue, quibus omneis periculoſæ Prouinciarum deſolationes euitari, & viciſſim Prouinciæ priſtino ſuo pacifico vigori atque nitori reſtitui poſſent: idque potiſſumum eo magis quod tam Celſiſſimi Electores, tamquam firmæ & præclaræ S. R. Imperii Columnæ, de quibus, eorumdemue fideliſſima fidelitate, & obſequentiſſimo obſequio neutiquā dubitandum fiet, ad impetrandam tam diu exoptatam Interpoſitionem, nullum non lapidem mouerint. Immo iidem fideliſſimi obſequentiſſimique Domini Principes & Ordines minime intermiſerunt, ſed, vt debitum ſuum obſequium eo magis teſtatum facerent, per certos inſigneis quoſdam delegatos ſuos Ordines Bohemiæ fideliſſime admonuerunt, ne videlicet moderata & æquitati conſentanea media reſpuerent.

Nunc vero non dumtaxat ex modo commemoratorum Delegatorum relatione, verum etiam ex quibuſdam hincinde tramiſſis litteris, tam aliis quibuſdam perceptis inſtructionibus informationibuſque oralibus, quas hactenus per peculiareis quaſdam ad nos delegatas perſonas, nomine obſequioſiſſimorum Dominorum Principum & Ordinum, nobis communicarunt, tantum ſane colligi potuit, quod, vti verba reſolutionis ſuæ teſtantur, coram Deo Ter Optumo Maxumo, Cæſarea S. M. ac vniuerſo denique mundo proteſtentur, ſeſe Cæſareæ S. M. fideles obedientiſſimoſque ſubditos & eſſe, & ad extremum vitæ ſuæ ſpiritum permanere velle, ipſiſque clementiſſime indigetatam reſolutionem, & ſublationis grauiſſimorum grauaminum pollicitationem Cæſaream, quæ per inſigneis, auctoritate & exiſtumatione graueis Commiſſarios Cæſareos fieri debeat, non ſolummodo gratiſſimam eſſe, ſed eamdem etiam humillimo obſequentiſſimoque ſtudio indies auidiſſimo animo expectare: quemadmodum etiam ea ipſa de cauſſa tam ad Regem Ferdinandum, quā Archiducem Maximilianum humillime admodum ſcriptitauerint, &, vt videlicet Cæſarea S. M. ad iſtiuſmodi ſalutaria, interpoſitionem concernentia, media flecteretur ac commoueretur, ſummiſſime rogauerint: eamdem ſæpius nunc dictam interpoſitionem quoque, quæ ab Inluſtriſſimis Sereniſſimiſque S. R. Imperii Electoribus, aliiſque Principibus facta eſſet, non ſolummodo ſumā cum gratiarum actione accepiaſſe, ratam habuiſſe & adprobaſſe; verum etiam per delegatos ſuos animo admodum ſollicito eamdem inſtanter vrſiſſe, quo pacto videlicet pacifica iſta tractatio quamprimum ad exoptatam iam diu metam aliquando peruenire poſſet.

Quod autem interea ab inſtituta defenſione, antequam ipſis de pacifica ſæpius nunc commemorata tractatione, ſublatione perſequutionis Religionis, & protectione Maieſtatis litterarum conueniens præſtita fiet cautio, non abſtinere poſſent, id vnice pacis, Religioniſque oſorum, turbulentorumque & irrequieto-

quietorum conſiliatiorum cauſſa fieri, quorum quidam non dumtaxat mox ab initio ſeipſos ab litteris Maieſtatis, ſed etiam a tranſactione cum iis SVB VNA, atque tum ſubſequuta Amniſtia ſegregauerint & excluſerint: eoque ipſo facto ſatis ſuperque teſtatum fecerint, quomodo videlicet erga Maieſtatis litteras eoſq; SVB VTRAQVE adfecti fuerint: partim vero ob perſequutionem relligioſorũ Euangelicorum exultauerint, & contra eoſdem tam ipſorum Relligionem multifarias technas fraudulentaſque inſidias indies excogitauerint.

Licet etiam non vna dumtaxat vice Cæſarea S. M. illiuſmodi inconuenientiis & enormibus exceſſibus leniſſimis æquiſſimiſque mediis clementiſſime obuiam ire promiſerit: nihilominus tamen verba iſta in ventos receſſiſſe ac in fumum abiiſſe, multo minus ad ſublationem ſæpius nunc dictorum grauiſſimorum grauaminum, & negotii Relligionis aſſecutationem directa fuiſſe, quemadmodum etiam illud ipſum ex Cæſareis Patentibus litteris liquido colligi potuiſſet: ſed vice verſa magno ſane cum cordolio experiri neceſſum habeant, quod Cæſareæ S. M. vanis fallacibuſque perſuaſionibus & informationibus inculcatum fuerit, quaſi hæc ipſa negotia Relligionem non concernerent, & quod ſolo adæquata deſtructio noui templi Cloſtergrabenſis, & in vincula coniectio ſubditorũ Braunauienſium, ad litteras Maieſtatis minime pertinerent, quodque Cæſarea S. M. rebelles ad ſibi debitum obſequiũ cogere conaretur, quemadmodum etiam durante iſta Cæſarea reſolutione Ordines per patentes litteras pro rebellibus haberi proclamarique fecerit, quum tamen, vti paullo ante diximus, corã Deo Ter Optumo Maxumo teſtati ſient, quod Cæſareæ S. M. fideliſsimi obſequentiſsimique ſubditi & eſſe & manere, etiam pro ipſius ſalute atque incolumitate, modo ipſis in puncto Relligionis ſufficiens cautio præſtaretur, & perniciosi conſiliarii, turbarum iſtarum incentores pro ſuo merito plecterentur, & ab officiis ſuis male adminiſtratis remouerentur, corpus, vitam, atque proprium ſuum ſanguinem profundere velint.

Quod inſuper Cæſareæ S. M. militareis copiæ ſummis viribus in Regnum Bohemiæ hoſtilem impreſsionem fecerint, multos miſeros homines innocentiſſime, more pecorum, crudeliter mactarint, magnam Chriſtiani ſanguinis copiam profuderint, paruulis ſugentibus infantibus ad vbera materna pendentibus non pepercerint, ſed ferro crudeliter diſſecuerint & matribus ita crudeliter mutilatos proiecerint, multos pagos villaſque incendio vaſtarint, atque ita direptionibus, latrociniis, vſtulationibus, deſolationibus &c. abſque vllo Relligionis eiuſdemue cultorum reſpectu, omnia loca infeſta reddiderint, adeo vt exinde ipſo in effectu nulla idonea pacifica media, ſed finalis tamdem ruina, deſolatio, atq; immanis Regni Bohemiæ deuaſtatio, cum extirpatione multorum innocentiſsimorum hominum, publice atque reapſe depræhenſæ fuerint.

Quamuis autem Bohemici Ordines apud Cæſaream S. M. iterata vice, ſub dato XXIX. Auguſti, ſcriptis in litteris hummillime iterum atque iterum rogaſſent, quod videlicet, quum ſumiſiſſime adeo ad pacem inclinent, exercitus Cæſarei progreſſum inhiberet, omnia hoſtilia attentata impoſterum intermitteret, ſupra & ſæpius nunc commemoratas litteras patenteis Cæſareas annullaret, &, vice verſa, allegata toties ſalutaria pacificaque media per interpoſitionem clementiſſime & quamprimum in effectum deduceret: nihilominus tamen humillimis

limis iſtis ſuis repetitis petitionibus neutiquam fuiſſe ſatisfactum, ſed multo potius ipſo facto Meridiana luce clarius demonſtrari, omnia adhuc in ſummis verſari extremitatibus: cum primis quod Cæſ. S. M. de reuocando ſuo è Bohemiæ Regno exercitu & ſanciendis induciis nondum ſeſe reſoluiſſet, ſed econtra iiſdem Bohemiæ Ordinibus armorum depoſitio & diſarmatio iterum atque iterum impetetur, Cæſarea reſolutio, pacificam tractationem ſiue compoſitionem concernens, verbis ſaltim promittatur, negotii Relligionis, eiuſdem aſſecurationis malorumue conſiliariorum vero ne verbulo quidem fiat mentio. Econtra Ordines Bohemiæ, Originalibus teſtari poſſe, Ieſuitas in ſuis Collegiis turbulentis ſuis cōſiliis non pacem, ſed bellum ſuadere, prætendentes: IAM EXOPTATVM ADESSE TEMPVS, QVO REGNVM BOHEMIAE DEBELLARI, EIVSDEMVE MAIESTATIS LITTERAE, LIBERTATES ATQVE PRIVILEGIA ITERVM ANNVLLARI POSSENT: idipſum quod Bohemiæ Ordines tam oralibus, quam ſcripto comprehenſis peculiaribus diuolgatis deductionibus ſatis ſuperque reſtatum relliquiſſent.

Ieſuitarum ante victoriam triumphus.

Et illud Cæſareæ S. M. obſequentiſſimi Principes & Ordines Auguſtanæ Confeſſionis ideo, ſub mentione primi puncti Cæſareæ propoſitionis, aliqua ctro latius humillimo ſtudio ſignificare neutiquam intermittere potuerunt, quo melius Cæſarea S. M informari poſſet, quid Bohemiæ Ordines ad illud, quod videlicet Cæſarea S.M. omnia poſſibilia ad lenitatem & manſuetudinem directa media propoſuiſſet, & quod in iſtam Cæſaream propoſitionem Ordines ex ſua parte minime conſentire vellent, reſpondendo inuerterent.

Equidem Euangelici, Auguſtanam Confeſsionem amplectentes, obſequentiſsimi Principes & Ordines ex animo quidem & fideliter exoptarent, quod mox ab initio exortorum iſtorum in Regno Bohemiæ motuum, grauiſsima Relligionis grauamina ſublata, ii SVB VTRAQVE, vna cum Maieſtatis ſuis litteris, & compoſitione cum iis SVB VNA, defenſi, vtrimque exortæ difficultates ad decentia loca & compromiſſum ablegatæ, & non tam cito ante ſententiam cū exequutione, deſtructionem noui templi Cloſtergrabenſis, & coniectionem in vincula ſubditorum Braunauienſium, properatum, nec tantæ, late ſeſe extendentes, extremitates ab iis, qui forſitan vtriuſque relligionis cultorum pacem, vnanimitatem atque concordiam, vnanimemque ſimul cohabitationem ſummopere deteſtantur, cauſſatæ fuiſſent. Quoniam vero res in tam perturbatum ſtatum iam inciderit, qui non, niſi per mox ab initio à Cæſarea S. M. propoſitam pacificam tractationem, iterū tolli poſſet, immo impoſsibile ferme adpareat, ſi vtrimque iſtiuſmodi extrema adeo foueantur, & viribus bellicis res agi debeat, quod Regnum Bohemiæ eiuſdemue innocentiſsimæ incorporatæ aliæque vicinæ circumiacentes exhauſtæ Prouinciæ, non eo ipſo in extremam perniciem præcipitari, ac tamdem tam no: quam innocentes pariter perire neceſſum habeant

Quocirca Cæſaream S. M. obſequentiſsimos Principes & Ordines iterum atque iterum humillimo obſequentiſsimoque ſtudio rogare, Cæſar. S.M. innatam ſuam Cæſareo-Regiam bonitatem atque clementiam non adeo prorſus intercludere, multorum Chriſtianorum innocentiam, cumprimis vero iſtarum Prouinciarum, quæ omni tempore in conſtantiſsima fidelitate, bona, corpus, honorem

& ſangui-

& ſanguinem apud Cæſaream S. M. eiuſdemue laudatiſſimos Dominos Anteceſſores, extreme lubentiſſimi & promptiſsimi nauci æſtumarunt, clementiſsime perpendere, Sereniſsimorũ aliquot Dominorum, aliorumque S. R. Imperii Principum & Ordinum fideliſsimam fideliter conſiderare, & tandem ad iſtiuſmodi ſalutaria media ſeſe commoueri clementiſsime patiatur, quæ ad tranquillitatem, pacem, & proſperitatem prouinciarum vtilia, ad intemperiei iſtius ſublationem conducibilia, & quibus denique grauiſsimis Relligionis grauaminibus, idonea ipſis prius cautione ſufficienter præſtita, commodiſsime obuiam iri queat.

Ad alterum nunc Punctum propoſitionis Cæſareæ quod attinet, in quo Cæſarea S. M. per cauſſas aliquot impulſiuas obſequentiſsimos Principes & Ordines, Auguſtanam Confeſsionem amplectentes, exhortatur, quod, haud iam conſiderata inter Bohemiæ Ordines, & Principes atque Ordines Sileſiæ ſancita tamque ſancte confirmata confœderatione, ſiue Vnione, huic intemperiei ſeſe immiſcere, vel vnica adſiſtentia iiſdem Bohemiæ Ordinibus gratificari neutiquã teneantur: ad hæc Obedientiſsimi Principes & Ordines reſpondent: extra omnẽ dubitationis aleam ſeſe ponere, Cæſaream S. M. clementiſsime ſibi reuocaturam in memoriam id, quod mox ab exorto iſto Bohemico incendio Cæſareæ S. M. humillimo ſummiſsiſsimoque ſtudio inculcauerint: nimirum, quod ex multarum Prouinciarum exemplis atque hiſtoriis teſtati poſsit, ex graui perſequutione & perturbatione Relligionis, cumprimis cui tam Romanorum Imperatores, quam Reges Priuilegiis atque Conceſsionibus ſuis adeo ſancte cauiſſent, nihil aliud in quodam Regno & Prouincia metuendum ſiet, quam iſtius deuaſtatio, magnæ ſeditiones, mutationes, & tandem extremum excidium atque deplorandus interitus. Iuxta illa Cæſareæ S. M. quoque Obedientiſsimi Principes & Ordines porro ſummiſsiſsime & multis quidem circumſtantiis propoſuerunt, quomodo videlicet iſta intemperies vnice & ſolum ex Relligione ſuam traxerit originem, quæ multis hinc ab annis grauiſsimis perſequutionibus indignis modis preſſa & ferme obpreſſa fuerit: qua de cauſſa Cæſaream S. M. denuo obſequentiſsime rogarunt, vt iſtiuſmodi clementiſsime in medium proponeret me: & remedia, quibus Euangelico-Orthodoxæ relligionis, tam in Bohemia, quam in Sileſia, cultoribus idonee caueretur, iiſdemue per omnia ſatisfieret: quo tamdem ſufficiens in puncto relligionis aſſecuratio ſubſequi, & ſæpiſsime nunc allegata grauiſsima grauamina tolli, atque adeo omnia priſtino ſuo nitori & vigori reſtitui poſſent.

Quo melius autem & luculentius hancce ſuam fideliſſimam & ſummiſiſſimam intentionem teſtatam facerent, ad Cæſaream S. M. magnis ſane ſumptibus inſignem quamdam legationem ablegarunt, per ſuos delegatos ſupra poſitam petitionem inſtanter admodum vrgeri, & ſibi commodiſſime ſatisfleri humillime curarunt: quemadmodum etiam pari modo Ordinibus Bohemiæ per alios peculiareis legatos, quod videlicet omnibus moderatis conſiliis & mediis ſeſe adaptare teneantur, neceſſariam inſtructionem dedimus, omnia cumprimis eum in finem, quo melius comodiuſue in Cæſareæ S. M. Regnis & Prouinciis inter vtriuſque Relligionis cultores omneis ſiniſtræ opiniones tolli, econtra vero bona & conſtans correſpondentia conſeruari, ac tamdem, in proprium Cæſareæ S. M. Prouinciarumque incrementum, & emolumentũ, optata pax imperturbata ma-

nere, atque omnes periculoſiſſimæ inteſtinæ ſeditiones iterum tolli & ſedari poſſent.

Vt quoque Cæſareæ S. M. eo clarius manifeſtiuſque fiat, quod periculoſiſſimi iſti in Bohemia exorti motus ex nulla re amplius, quam ex Religione, ſuam trahant originem: quodq; homines eſſe oporteat, qui ſæpiuſcule, ex mera inuidia Religionis, ob ſeditioſos motus Prouinciarū quaſi exultent, & eoſdem & alant & promoueant: idcirco obſequentiſſimi Domini Principes & Ordines Cæſareæ S.M. peculiariter, & pro omnibus neceſſitatis vrgentis requiſitis, retulerunt, qualis videlicet perturbatus ſtatus, ob Religionis negotium, aliquot hinc ab annis in Sileſia extiterit, & quam perniciosiſſimas turbationes & perſequutiones Auguſtanam Confeſſionem amplectentes hactenus perferre & ſuſtinere neceſſum habuerint. Et quoniam Cæſarea S. M. per delegatum ſuum Cæſareum, ſuo loco commemoratum Dominum Stralendorffium, ſcil. Prouinciarum Priuilegia atque Maieſtatis litteras quam clementiſſime protecturam, eam Principes & Ordines hactenus ſemper bene ſperaſſe, Cæſaream S. M. Regni Bohemiæ, & huius Prouinciæ in nupera legatione vnanimiter propoſita Religionis grauiſſima grauamina pro iiſdem agituram, & omnia ſua conſilia eo potiſſimum directuram, quo citius ac maturius iiſdem obuiam iri potuerit, cumprimis quod Cæſareæ S. M. neutiquam fuerit incognitum, in qua coniunctione & Vnione, in puncto turbatæ Religionis, Bohemiæ Ordines, SVB VTRAQVE, cum obſequentiſſimis Principibus & Ordinibus in Sileſia inter ſe inuicem obligati & obſtricti ſient, & quod, loco præſtiti iuramenti, alter alteri in periculis & anguſtiis ſuccurrere teneatur.

Aſt obſequentiſſimi Principes & Ordines primo ex hac Cæſarea propoſitione intelligunt, quod Cæſareæ S. M. inculcetur, quaſi motus Bohemicus non ex Religione exoriri poſſet, & nulla offenſio fiet probabilis, quodque demolitio noui templi Cloſtergrabenſis, & punitio miſerorum Braunauienſium, & hiſce ſimilia, ad Maieſtatis litteras minime pertineant: nam & pro ſecundo, in Cæſareæ S. M. nupera obſequentiſſimorum Principum & Ordinum delegatis ad propoſita Religionis grauamina clementiſſime communicata reſolutione colligitur, quod Religionis iſta grauamina omnem importantiam floccipenderint, ſed eo potiſſumum directa fuerit, quam in iiſdem nihil contra ius & æquitatem ſuſceptum eſſe.

Ad primam igitur conſiderationem, Ordinum Bohemicorum prætenſionem concernentem, quod attinet, quilibet fateri neceſſum habet, manifeſtumque & notorium eſt, quod templum Cloſtergrabenſe primum poſtquam miſeri homines totam iſtam ſtructuram conſummaſſent, ſolo adæquatum, quodque ſimiliter aliquot ciues Braunauienſes in vincula coniecti, iiſdemue, vt videlicet claueis templi in Bohemicam Cancellariam deportarent, ſerio iniunctum fuerit: omnibus pari modo notum manifeſtumque eſt quod, dum directores conueniſſent, & inter ſe inuicem de hocce Religionis negotio deliberaſſent atque conſultaſſent, Cæſareæ S. M. perſuaſum fuerit, quaſi iſte Conuentus contra Cæſareæ S. M. perſonam propriam, eiuſdemque reputationem atque exiſtumationē Cæſaream ſuſceptus eſſet: cuius rei cauſſa adeo ſeuera meras minas ſpirantia mandata contra directores iſtos edita promulgataque ſunt: quemadmodum ii ipſi, qui

Relli-

Relligioni aduerſantur, peculiari modo ex Relligionis negotio, rebellionis & politicos exceſſus ſummo Magiſtratui imaginantur, vt etiã, veluti veteris, nouæ & veteris Pragenſiũ vrbiũ ſenatus ipſe fatetur, defenſores diſturbari ſegregariue debuerint, dũ ex ſuo medio, ad duas partes poſtulationis Defenſorũ, neminẽ ablegare exhortati fuerunt: quodq; iſtiuſmodi inſtructiones cum temporis datæ fuerint, vt, abſque Cæſareo iudice (cui officio ſemper Romano Catholicæ Relligioni addicti præponebantur) ii SVB VTRAQVE conuenire prohibiti fuerint: vt iam taceamus quod in hacce propoſitione Cæſarea deſtructio & ſolo adæquatio templi Cloſtergrabenſis adprobetur, & pro Relligionis turbatione non æſtumetur: Item quod prætendatur, Cæſaream M laudatiſsimum glorioſiſsimumque iſtum Romanorum Imperatorem Rudolphum II. pientiſsimæ feliciſsimæque recordationis, litteras Maieſtatis tradere numquam in ſua poteſtate habuiſſe, ſed eaſdem dolo & vi extortas fuiſſe: item quod Ieſuitæ glorientur, iam exoptatum aduenisse tempus Regnum Bohemiæ inuadendi &c. vti ſupra commemorauimus: & denique quod è publicis templorum ſuggeſtibus Relligionis SVB VTRAQVE cultores, etiam contra expreſſum litterarum Maieſtatis interdictum, conuitiis proſcindantur, iiſdemue diuerſimodi ficti exceſſus imponantur.

Quod autem hæc aliaque quam plurima grauiſsima grauamina nihil aliud ſient, quam Relligionis perturbationes atque perſequutiones: Principes & Ordines, iuxta ipſorum debitum obſequium aliter colligere minime potuerunt: iiſdem quoque non medioxumum parit cordolium, quod tam grauiſsima impedimenta Relligionis, eiuſdemue liberi exercitii, à Cæſareæ S. M. Conſiliariis non pro Relligionis negotiis & perſequutionibus agnoſci & haberi velint.

Ex quibus omnibus Meridiana luce clarius adparet Bohemiæ Ordines, SVB VTRAQVE, non immerito perſequutionem Relligionis ſuæ allegare, eamdemue pacis oſoribus & Relligionis hoſtibus imputare. Pari modo negari neutiquam poteſt, ſed omnibus & ſingulis notum manifeſtumque eſt, quod ſolo adæquationes templorum, ob templorum exſtructiones & liberum Relligionis exercitium hominum in vincula coniectiones, clauium ad templa ablationes, & ſimilia ſupra commemorata duriſsima grauiſsimaque grauamina &c. nihil aliud ſient, quam Relligionis onerosa grauamina: idipſum quod exinde etiam probari poteſt, quod Ordines Bohemiæ coram Deo Ter Optumo Maxumo, Cæſarea S. M. ac toto mundo ſancte adteſtentur, ſeſe Cæſareæ S. M. fideliſsimos obſequentiſsimoſque ſubditos ad extremum etiam vitæ ſuæ ſpiritum permanſuros, corpori ac ſanguini ſuo neutiquam parſuros, modo aſſecuratio in puncto Relligionis ipſis præſtaretur.

Quum itaque nullas ſeculares vel politicas res prætendant, ſed ſolummodo aſſecurationem ſuæ Relligionis, eiuſdemue liberi exercitii, humillime vrgeant: (quam Cæſarea S. M. ipſis facillime præſtare poterit) exinde Cæſarea S. M. eo facilius colligere & animaduertere poteſt, quod Bohemiæ Ordines meram Relligionis ſuæ aſſecurationem, nihil vero aliud, moliantur, vrgeant, & efflagitent.

Eodem modo, pro ſecundo, comparatum eſſet cum grauaminibus, quæ Principes & Ordines, Auguſtanam Confeſsionem amplectentes, hactenus patienter ſuſtinere neceſſum habuerunt, quæque in omnibus ferme legationibus

Cæſareæ S. M. humillimo obſequentiſſimoq; ſtudio proponi curarunt, & eorũdem clementiſſimam ſubleuationem vel ſaltim mitigationẽ inſtanter petierunt, quemadmodum eius rei gratia ſufficientes deductiones, quærelæ, aliaque ſcripta rogatoria apud Sileſiorum expeditionem magno numero reperientur, & quæ heic, modo dicta iam de cauſſa, non immerito ſicco pede prætcrimus. Hactenus quoq; obſequentiſſimi Principes & Ordines indubia ſpe lactati ſunt, quod omnia iſta ſæpius nunc commemorata grauiſſima grauamina per exoptatam & Maieſtatis litteris conformem reſolutionem Cæſaream omnino tolli debuerint.

Quod autem omnia iſta, præter omnium ſpem & expectationem, in effectum minime deducta, ſed, vice verſa, hine inde in religionem commiſſæ perturbationes probatæ fuerint: id ex nuperrime Cæſareæ S. M. edita, & Delegatis in Vienna tradita reſolutione copioſioribus liquido conſtat.

I. Nam, pro primo, in eadem iſta reſolutione, ad nudam Romano-Catholicæ partis adſertionem, negotium Religionis pro politico exceſſu acceptatur & declaratur.

II. Pro ſecundo, Vniuerſum Religionis negotium non ad litteram Maieſtatis epiſtolæ fundatur, ſed ad relationem Commiſſariorum, & ad Cæſareæ S. M. exinde ſubſequutam reſolutionem: cum tamen Cæſarea S. M. omnia mandata, reſcripta, Commiſsiones, & reſolutiones, omnino à ſeſe remouiſſet, ac annullaſſet.
A. C.M. Pari modo ſemper hactenus pro peculiari Prouinciali grauamine æſtumatum
DC. IV. & fuit, dum Commiſsiones inſtitutæ, in aulam relatæ, & exinde difficillimæ pericu-
A. C. M. loſiſsimæque reſolutiones extortæ fuerunt: quod tamen intermittendum eſſe
DC. IIX. Cæſarea S. M. Rom Imperator Rudolphus II. p. m. in peculiaribus quibuſdam
18. d. Iulii. Reſolutionibus Cæſareis imperauit: quemadmodum & hodierna regnans Cæſa-
NB. rea M. ipſa: Maieſtatis litteræ vero ſequentia verba complectuntur: Ne quis autem hiſce impedimentum vel remoram quamdam iniiciat, icoirco tenore præſentium omnia mandata in Vniuerſum tollimus. & iterum: Si contra iſtam pacem Religionis & eiuſdem aſſecurationem vnicum forſitan mandatum, vel ſimile tale quidpiam, quod minimum etiam impedimentum adferre poſſet, ederetur, id nullarum virium & pro inefficaci æſtumetur.

III. Pro tertio ſufficientiſſimum quoq; eſſe iudicatur, ſi loci cuiuſdam Capitaneus, etiamſi is Romano-Catholicæ Religioni addictus ſiet, Cæſareæ S. M. rerum ſtatum (qui tamen Religionis perſequutionem concernit) ſignificat, ob quod dein grauiſsimæ periculoſiſsimæq; reſolutiones ſubſequuntur, & miſeri innocenteſq; homines in exilium pelluntur, adeoq; in extremam perniciem præcipitãtur.

IV. Pro quarto Maieſtatis litteræ eo detorqueri volunt, quod videlicet, ad Ivs Patronatvs ſpectari ea oporteat, quod tamen adeo clare atque dilucide in Maieſtatis iſtis litteris vndique ſublatum eſt.

V. Quinto, Ad loci Ordinarium quoq; reſpectus implicite introduci conatur, cui tamen obſequentiſſimi Principes & Ordines, Auguſtanam Confeſsionẽ amplectentes, ne minimum quidem cedere voluerunt. Deniq;, ad Romano-Catholici Magiſtratus relationem plus, quam ad Maieſtatis Litteras, reſpicitur, quũ tamẽ grauamina religionis in hoc potiſſimum conſiſtant, quod Maieſt. litteræ recte & merito

merito concernunt: *quod omnibus in locis, ſub Eccleſiaſtico & ſeculari Magiſtratu, tépla exſtruere ſubditis, Auguſtanam confeſſionem amplectentibus, conceſſum ſit: quod etiā omnibus in locis in Sileſia ob Relligionē homines, vt ab officiis, ita quoq; à iure Magiſtratus ciuilis non excludi debeant, cum id ad ſubpreſſionem & extirpationem Auguſtanam Relligionem amplectentium pertinere videatur &c.* cum tamen Auguſtanæ Confeſsionis cultoribus omnibus in locis liberum impeditumque Relligionis exercitium, concionibus aliiſq; diuini cultus ritibus peragendis, permittat. NB.

Nulla autem heîc à Romano-Catholicis ante Maieſtatis litteras impetrata Priuilegia contraria allegari poſſunt, quum omneis iſtiuſmodi colores, turbationi Relligionis Auguſtanæ Confeſsioni inſeruientes, præciſi ſunt: quemadmodum & iis ipſis, quibus tépla poſt impetratas Maieſt litteras obſerata fuerunt, merito iterum reſerari, & relligionis negotium priſtino ſuo vigori & nitori reſtitui debet. Omneis aūt iſti hactenus commemorati articuli in Cæſ. S. M. reſolutione Cæſarea ſicco quaſi pede prætereuntur, & vniuerſum Relligionis negotiū partim ad dilationes; partim ad inconceſſas Comiſsiones, partim vero ad ſuſpectas relationes, atq; iſtiuſmodi vias diriguntur, quibus Auguſtanæ Confeſsionis cultores magis magiſq; indies aggrauantur. Quum itaq; nunc toti terrarum Orbi cognitum manifeſtumq; ſiet, quod omnia iſta, quæ hactenus ordine percenſuimus, recta ac vera Relligionis grauamina ſieut, & negari non poſsit, ꝙ, tam in Bohemia, quā etiam in Sileſia, Relligio quibuſdam in locis vehementer admodū perſequuta fuerit, in moderna etiam reſolutione Cæſ. tantopere petitæ aſſecurationis, hiſce Prouinciis vel Bohemiæ Ordinibus præſtandæ, ne minima quidē fiat mentio (ob q̄ tamē obſequentiſsimi Principes & Ordines in nupera Legatione tā ſollicite apud Cæſ. S. M. inſtarunt, & in ſpecie ſubpreſsionē Relligionis ad omnem neceſsitatem lariſſime deduxerunt) iccirco Cæſ. S. M. obedientiſsimos Principes & Ordines, vti confidunt certoq; ſibi pollicentur, minime arguet & culpabit, ꝙ illud ipſum præſtent atq; inuiolate ſeruēt, quod Bohemiæ Ordinibus in Vnione, loco præſtiti iuramenti, promiſerunt, &, ad tam inſignem Cæſ. S. M ratificationem, iiſdem obligati ſunt: quū quilibet, ex præſcripto diuini humaniq; Iuris, illud ſeruare teneatur, quod ſano mentis ſenſu, in nomine Dei Ter Opt. Max. iuramenti loco, fide & fidelitate ipſa interpoſita, promiſit: econtra vero nihil aliud, quam certā pœnam diuinam iſta ſua verborū fideiq; ſuæ violatione expectandam habeat: quorū tamen obſequentiſsimi Principes & Ordines præpoſtero modo ſeſe participes reddere, ac iuxta principale, inclytū, nobiliſsimum & honeſtiſsimum nomen, honorem & conſtantiam, in ſemel decretis promiſsiſq; auxiliis, contumelioſe labefactare ipſis nullo modo, corā vniuerſa Chriſtianitate, ad quā hæcce Coniunctio longe lateq; ſeſe explicauit, abſq; mala fama, apud gratam poſteritatem foret excuſabile.

Verum enimuero ſæpius nunc commemorati Principes & Ordines, Confeſſionem Orthodoxo-Auguſtanam amplectentes, hiſce publice coram Deo Ter Optumo Maxumo, Cæſarea S. M. & coram vniuerſo mundo proteſtantur, quod ſolummodo, in puncto Relligionis, hoc ſuum auxilium interpretentur, non autem contra Cæſareo-Regiæ S. M. perſonam, ſed contra pacis publicæ turbatores directum ſiet: ſed quod modo dictum illud ipſorum auxilium expreſſe eo intelligi debeat, quod obſequentiſſimi Principes & Ordines hiſce maioribus (quam quæ in Vnione compræhenduntur, & ad quæ ſeipſos obligarunt, cumprimis vo-

ro illius, cuius Bohemiæ Ordines incuſari volent, niſi illud Relligionem concernat) ſeſe obſtringere neutiquam velint.

Ex quibus omnibus obedientiſſimi Principes & Ordines indubia ſpe freti ſummopere confidunt Cæſaream S. M cauſſas iſtas inpulſiuas, maxumopere vero quod apud X I. indigetatur, fideliſſimis obſequioſiſſimiſque Principibus & Ordinibus neutiquam imputaturam, neque illud ipſum ad ipſorum perſonas directuram.

Pari modo obſequentiſſimi Principes & Ordines Auguſtanam Confeſſionem amplectentes, Cæſareæ S. M. pollicentur, quamprimum Ordinibus Bohemiæ, SVB VTRAQVE, & huic Prouinciæ æqua certaque ſatisfactio & aſſecuratio in puncto Relligionis amplius non turbandæ, Maieſtatiſque litterarum in omnibus ſuis articulis, clauſulis & punctis, abſque vlla interpretatione vel alia contraria Reſolutione inuiolabiliter ſeruandarum, fieri debeat, ipſos tamdē abſque vlla vlteriori mora auxiliareis ſuas copias iterum reuocaturos. Quibus obſequentiſſimi Principes & Ordines Cæſareo-Regiæ S. M. humillimo & obſequentiſſimo ſtudio ſeſe commendant. Dabantur Vratislauiæ in Vniuerſali Principum & Ordinum Conuentu XII. Octob. A. C. M. D C. IIXX.

CAPVT XLIX.

HIſce in Sileſia commemorato modo rite peractis, Bohemiæ Ordines ſub initio Anni M D C.XIX Conuentum celebrarunt, & ſequentem epiſtolam ad Sereniſſimum Dominum Electorem Saxoniæ ablegarunt.

ORDINVM BOHEMIAE AD SERENISS. DOMINVM ELECTOREM SAX. SVSPENSIONEM ARMORVM CONCERNENTES LITTERAE.

Sub dato Pragæ XVI. Feb. A. C. M. D C. XIX.

SERENISSIME CELSISSIMEQVE Elector, Domine clementiſſime, quod præter omnium ſpem & expectationem, multis nunc hinc elapſis ſeptimanis, inter alia & Capitale hocce impedimentum (dum hactenus nondum ſequutam Dominorum Principum & Ordinum in ſupe: & inferiori Sileſia reſolutionem ſeren. V. C. tramiſimus) obtigerit, cuius gratia S. V. C. ad nos miſſus Legatus, Nobiliſſimus & ſtrenuus Dominus IACOBVS GRVNTHALIVS in Krembſeichen & Vogtſtat &c. S. V. C. Conſiliarius, & ſupremus inſpector Comitatus Mansfeldici, Capitaneus Sangershuſanus, præter noſtram voluntatem dilucide atque categorice à nobis cum contento non dimitti potuerit, id in ipſa rei veritate nobis neutiquam gratum acceptumque accidit: quemadmodum eius rei gratia ad modo dicti Domini Legati relationes ac bonam rerum harum dilatarum ſcientiam nos hiſce referimus, certa indubiaque ſpe freti S. V. C. hanc iteratam noſtram moram non nobis, ſed diſsitis locis Dominorum noſtrorum Confœderatorum, & irreuocabili volubilitati temporis, quæ in huiuſmodi arduis negotiis citra ſenſum è manibus quaſi elabitur, potiorem cauſſam clementiſſime imputaturam. Quum

Quam autem hodierno ipſo die à commemoratis paullo ante Dominis Principibus & Ordinibus ſcripto compræhenſam ſuam Reſolutionem (vti S. V. C. ex adiuncta Originalis deſcripti copia facile colligere poterit) accepimus: ex perlectione tantum ſane colligimus, quod ipſorum Domini delegati, Adſeſſores & conſiliarii, qui non dumtaxat ſuam ſuæque Prouinciæ neceſſitatem imminenti hocce Interpoſitionis negotio vrgebunt, ſed & pro nobis noſtriſque grauiſſimis grauaminibus intercedent, ad nos ſe conferendi in mandatis habeant.

Licet vero in hacce ipſorum hiſce noſtris inſerta reſolutione induciarum nulla fiat mentio: attamen hoc ſimul humillime animaduertimus, quod non ita pridem, fida fidelique ex Correſpondentia, commemoratis iſtis Dominis Principibus & Ordinibus mentem noſtram aperuerimus, quod videlicet, ad noſtram quidem partem quod attineret, in propoſitas, ſecuras atque ſynceras inducias, certis tamen admodum neceſſariis quibuſdam cum conditionibus ad præfixum quemdam terminum acceptare parati ſimus, indubia ſpe freti Dominos noſtros Confœderatos non dumtaxat hancce noſtram intentionem adprobaturos, verum etiam iiſdem (induciis) ſubſcripturos fore. Quo melius interea vero ante ipſorũ aduentum, ad præcauenda maiora damna, tẽporiſq; lucrationem, eo ꝓpius ad negotium iſtud accedamus, & certis quibuſdam præparatoriis inſtructi ſimus: idcirco in puncto ſuſpenſionis armorum hæc noſtra eſt declaratio ſiue Reſolutio, quam Ser. V. C. (cui nos in Regno Bohemiæ, ceu ſuauiſsima noſtra omnium patria, commendatiſsimos eſſe neutiquam ignoramus) hiſce humillimo obſequentiſsimoque ſtudio tramittimus, ſummiſſiſsime eamdem & rogantes & obteſtantes, vt clementiſsime & mature perpendere ne dedignetur, quibus videlicet aſſecurationis mediis imminentes iſtæ induciæ, vel armorum ſuſpenſio, certis quibuſdam articulis compræhendi poſſet, vt ita laudatiſsimum hoc Regnum iocundiſſima noſtra patria & Euangelici Domini Ordines, noſtri Domini Principales, atque vicinæ incorporatæ Prouinciæ, ob inuiolate ſeruatas iſtas inducias, & ita de indemnitate aſſecurari poſſent, cumprimis quod omnis iſte etiamnum hodie durans ſeditioſus motus ex non ſeruato promiſſo, tamquam omnium malorum ſcaturigine, promanarit.

Omnibus autem Cæſareæ S. M. antehac ad Ser. V. C. alioſque S. R. Imperii Electores atque Principes adeo paternis pacificiſque datis litteris è diametro quaſi repugnant Cæſarei Commiſſarii patenteis litteræ &, quas vna ſecum circumfert, tractationes, quæ manifeſto ad diuerſimoda hoſtilia attentata anſam occaſionemque præbuerunt: ſummus enim belli Imperator Comes Boucquoius peregrinus, nec, quantum quidem nobis ſcire licet, in S. R. Imperio immatriculatus eſt, multo minus in eodem reſidet: idcirco etiam nulli S. R. Imperii iuri ſubiectus eſt, adeo, ſi in exceſſum forſitan perpetraturus fiet, ne nummus quidem, compenſationis loco, ab eo extorqueri poterit. Idem, modo iam dictus Boucquoius, contra aliquot mandata & inhibitiones, nihilominus incendiis hoſtile ſuum deſiderium expleuit: Comes Tampirius vero ſuo tempore, durantibus adhuc motibus Auſtriacis, ſub ipſis induciis, Domini à Kinsberg ditionem hoſtiliter inuaſit, quo facto induciæ violatæ ſunt, Comes autem id non ſolummodo impune tulit, verum etiam ad altiorem dignitatis gradum euectus eſt, adeo vt nos, rebus ita & cōmemorato modo comparatis, extra Ser. V. C. ceu à Cæſarea S. M.

clementiſſime exoratam inſignem Electoralem aſſecurationem, ſeruanti parti adſiſtendi, non ſeruanti & violanti vero perſequendi, nullam certiorem aſſecurationem inuenire poſſumus. Indubia igitur ſpe freti maxumopere confidimus Ser. V. C. hancce noſtram declarationem ſiue reſolutionem non dumtaxat clementiſſime adprobaturam, verum etiam iſtas inducias, vna cum inpendente interpoſitionis negotio, ad impetrandam recuperandamque ſalutarem atque conſtantem pacem, proxima quaque occaſione quamprimum promoturam, eidemque vti hactenus, ita & impoſterum quoque, grauiſſimum hoccenegotium curæ cordique eſſe clementiſſime paſſuram: clementiſſimam S. V. C. ad hanc, vel alteram partem Reſponſionem humillimo obſequioſiſsimoque ſtudio expectantes, & S. V. C. Dei Ter Optumi Maxumi diuinæ protectioni atque tutelæ humillime ſimul commendantes: Dabantur in Pragenſi arce 16. Feb. A. C. M.DC.XIX.

CAPVT L.

SERENISSIMI DOMINI ELECTORIS SAXONIAE AD BOHEMORVM EPISTOLAM RESPONSIO.

Sub Dato Dreſdæ XIV. Feb. A. C. M. DC XIX.

DEI GRATIA IAN-GEORGIVS Dux Saxoniæ, Iuliaci, Cliuiæ & Bergæ, S. R. Imperii Elector &c. S. N. Generoſi, Nobiliſſimi, Strenui, Honeſtiſſimi, prudentiſſimi, perfideles dilecti &c. Veſtras, ſub dato XVI. huius M. litteras vna cũ adiunctis copiis XI. huius probe accepimus, & exinde intelleximus qua videlicet ratione modoque in propoſitam armorum ſuſpenſionem conſentire poſſitis, & quæ porro in eadẽ veſtra epiſtola petieritis. Quamuis autem nobis nihil nunc fuiſſet gratius & acceptius, quam vt, ad noſtram ante X. ſeptimanas factam delegationem & propoſitionem, iſtiuſmodi iuſta reſolutio hoc modo ſubſequuta fuiſſet, quo ad principale negotium tamdem aliquando perueniri, tempus lucrari, atque adeo non contemnendi ſane ſumptus aliæque incommoditates euitari hactenus potuerint.

Quoniam vero illudipſum (quod à vobiſmetipſis non vna dumtaxat vice apud Romano Cæſaream M. Hungariæ & Bohemiæ Regem, Dominum noſtrũ clementiſſimum, & nos quæſitum petitumque, quodque ab aliquot Electoribus aliiſque S. R. Imperii Principibus, omnibus etiam Coronæ Bohemicæ incorporatis finitimiſque Prouinciis vobis itidem ſuaſum fuit) acceptaueritis, aliis quoque illud communicari vobis placeat: id ſane, ad noſtram partem quod attinet, inhibere minime potuimus, & longiorem iſtam moram inuito prorſus animo hactenus perferre neceſſum habuimus, ſumma ſpe freti, nos, ſi interea aliquid ſiniſtri forſitan acciderit, apud omneis & ſingulos, tantæ moræ cauſſa, excuſatos fore. Sin enim, vti nobis quidem certo perſuademus, ante X. vel XI. ſeptimanas à Cæſarea S. M. nobis, aliiſque Electoralibus Dominis Interponentibus, clementiſſime tradita commiſſaque interpoſitio, eiuſdemue requiſita, ad illud à nobis præfixum, & vobis aliiſque perſcriptum ſignificatumque tempus atque locum, continuata fuiſſent, veſtramque ea ipſa de re, rotundã categoricamq; reſolutionẽ percepiſſemus, tum, auxiliante diuina gratia, & Interponentium noſtrorum fideliſſima cura, procul omni dubio, multo propius ad exoptatam pacis metam peruentũ,

multiſ-

multiſq; interea incomoditatibus obuiatũ eſſet. Quum itaq; principale negotiũ in hoc cõſiſtat, &, ſecundante illud Deo Ter Opt. Max: mediante noſtra ſolertia & moleſtia, eo deductũ promorumq; ſiet, ꝙ Cæſ. S. M. vti ſupra diximus, iã dudum in ſæpius nunc cõmemoratam interpoſitionẽ clementiſſime conſenſerit, & itidem cõmemoratis Dominis interponentibus rei ſummam commiſerit, ante præfixum tempus locumque adprobarit, certas quaſdam perſonas ad præparationem conſtituerit, & etiamnum conſtanter in eo adquieſcat ſummoque ſtudio iſtius promotionem clementiſſime deſideret: Domini interponentes quoque vna nobiſcũ ſibi, in commune Reipublicæ emolumentum, clementiſſime imponi patiantur. (exceptis quibuſdam qui ad interpoſitionis iſtius inchoationem in perſona propria Agriam verſus comparere grauantur, quibus tamẽ, vti maxume confidimus, conuenienti modo ſalutaria adhibebuntur remedia) voſmet ipſi etiam interpoſitionem iſtam inſtanter humillime deſideraueritis, Principes & Ordines in Sileſia in eamdem etiam conſenſerint, & certas quaſdam perſonas ad tractationem iſtã ceu delegatos conſtituerint: Marchionatus Morauiæ & inferioris Auſtriæ vero eãdem non ex manibus eripi, fideliter ſuadeant, ſed multo potius deputatos Electores, alioſque S. R. Imperii Principes ad eiuſdem (interpoſitionis) promotionẽ humillime implorent, id quod inferioris Auſtriæ, ſub dato XV. Marchionatus ſue Morauiæ tam Euangelicorum, quam Romano-Catholicorum Ordinum, ſub dato XXXI. Ianuarii, litteræ copioſioribus teſtantur. Quoniam vero nihil nunc reſtet amplius, quã vt Principale negotium ocyus ad manus ſumatur, illud promoueatur, alius ad tractationem iſtã locus nominetur, & certum definitumque tempus præfigatur, ad quod promouendum nos nullũ non mouebimus lapidem: idcirco, ad exequendã iſtam nobis, aliquot Electora: & Principalibus Dominis Interponentibus clementiſſime cõmiſſam Interpoſitionẽ, XIV. diem April. ſtylo Nouo (cum res, diſſitis Dominis Interponentibus, & inſtantibus ſumis feriis, citius inchoari nequeat) denominamus & conſtituimus, clementiſſime vobis ſimul iniungentes, vt præfixo tẽpore per veſtros pacificos & plenaria poteſtate inſtructos delegatos in vrbe Agria cõpareatis, & tractationi iſti interſitis: quemadmodum etiam illud ipſum Romano-Cæſareæ M. & cæteris Electora: & Principalibus Dominis Interponentibus non ſolumodo pari modo notũ fecimus, verum etiã omnino confidimus Cæſaream S M. & Sereniſſimos Electores & Principes in idem conſenſuros, ac vna nobiſcũ & cæteros Dominos Electora: & principales Dominos Interponentes quoque ſumã ſolertia eo cõmoturos, quo tamdem periculoſiſſimũ hocce negotium, adſiſtente Dei Ter Opt. Max: diuina gratia, componi, & conſtans pax atq; ſecura tranquillitas in iſto Regno Bohemiæ iterũ plantari poſſent. Ad ſuſpenſionem armorum vero quod attinet, exoptaremus ſane, vt & iſti negotio ſimul ſatisfieri poſſet: quoniam vero nobis tramiſſæ conditiones graueis, late ſeſe extendant, & ita comparatæ ſient, quod videl. vlterioribus communicationibus, hinc inde tramiſſionibus, peculiaribus tractationibus, aliiſq; iſtiuſmodi requiſitis innitantur: ad quæ omnia tẽpus requiritur, interea autẽ Principale negotium procraſtinaretur, ſumptus augerentur, & ad alias incomoditates anſa occaſioq; præberetur, quod tamẽ lubentius præcauere, & multo potius Principale negotium pro virili promouere vellemus: itaq; modo indigetatus iſte articulus, vti quidem nobis videtur, ad præfixum terminum & , ad Interpoſitionis

iſtius

iſtius Conuentum bene differri, atque tum bini iſti articuli pari paſſu adeo componi poterunt, quemadmodum id ipſi negotio conducibile atq; ſalutare videbitur: quemadmodum ſimiliter Romano-Cæſareæ S. M. aliiſque Electorali: & Principalibus Dominis Interponentibus veſtram ad nos exaratam epiſtolam eiuſdem ve ſummam notam fecimus, quo melius ipſorum delegatos atq; Conſiliarios huius articuli cauſſa informare, iiſdemue plenam concludendi poteſtatem facere poſſent. Speramus quoque, ſi tractationis Interpoſitioniſque iſtius fieri debeat initium, Deum Ter Optumum Maxumum, ope diuinæ ſuæ omnipotentiæ, curam & labores Electora: & Principalium Dominorum Interponentium adeo ſecundaturum, vt maiora de diſarmatione & copiarum militarium dimiſsione, quam armorum ſuſpenſione verba faciunda ſient: ad quod diuina omnipotentia proſperitatem, diuinam gratiam atque clementiam paterne largiri clementiſsime dignetur.

Poſtquam etiam Romano-Cæſarea M. Dominus noſter clementiſſimus non ita pridem à nobis tutum ad Interpoſitionem iſtam acceſſum pro Cæſareæ S. M. delegatis (quemadmodum illud ex noſtra vobis facta communicatione vos minime latebit) clementiſſime petiiſſet, nos vero illud neutiquam neceſſum eſſe iudicaſſemus, cumprimis quod Cæſarea S. M. ipſa, tamquam electus Romanorum Imperator coronatuſue Rex Bohemiæ, tutam itinerum aſſecurationem præſtare poſſet, & alias, vigore iuris gentium, legati inuiolabiles eſſe debeant: iccirco eadem de cauſſa nos coram Cæſarea S. M. excuſauimus, vobis tamen ad notitiam veſtram ſignificare voluimus, vt, iuxta clementiſsimam hancce noſtrã inſtructionem humillimum debitumq; obſequium præſtare numquam deſiſtatis. Id quod vos, ad veſtras ad nos perlatas litteras, clementiſsimæ reſponſionis loco, latere noluimus, Electoralem noſtram Clementiam vobis, vti & hactenus, ita quoque & impoſterum, clementiſsime impertientes. Dabantur Dreſdæ XIV. Febr. An. C. M. DC. XIX.

CAPVT LI.

PErmutatis hunc, quem diximus, in modum Cæſareæ S. M Sereniſsimorum Dominorum Electorum, aliorumque S. Rom. Imperii Principum & Ordinũ Bohemiæ Litteris, Interpoſitionis negotium concernentibus, Auſtriaci Ordines Euangelici ſequentem, Bohemorum incurſionem in Auſtriam concernentem, epiſtolam ad Cæſaream S. M. ablegarunt.

INFERIORIS AVSTRIAE ORDINVM EVANGELICORVM AD CAESAREAM MAIEST. LITTERAE.

INuictiſsime Romanorum Imperator &c. Clementiſsime Domine, & Prouincialis Princeps &c. Ex illa 29. die Nouemb. nomine Cæſareæ V. M. per eius aulico-bellicum Conſiliarium, Cubicularium, & ſupremum inferioris Auſtriæ Capitaneum, Dominum Georgio-Andream ab Hoffkirchen / Baronem & Equitem, obſequentiſsimis vniuerſis & ſingulis inferioris Auſtriæ Ordinibus Prouincialibus, in tam Inluſtri Conuentu facta propoſitione primum humillimo obſequioſiſsimo-

ſiſſimoque ſtudio percepimus atque intelleximus, quod Cæſarea V. M. non dumtaxat nobis, vna cum communicatione iſtius à Domino Wolffgango Iörgero à Pöttingen, Barone &c. 26. huius ad Cæſ. V. M. datæ epiſtolæ, admodum paterne atque clementiſsime ſignificet, quatenus videlicet Bohemorum militareis copiæ dilectiſsimæ noſtræ Patriæ eo magis magiſque pedem unponāt, & forſitan, iuxta communem diuolgatam famam, in eadem hacce Prouincia hyberna caſtra figere meditentur: verum etiam clementiſsime nos ex: & adhortetur, vt adeo grauiſsimum opus, & quomodo forſitan maiori malo ſalutari conſilio obuiam iri poſſet, matura conſultatione atque deliberatione prudenter atque tempeſtiue ſatis perpenderemus.

Pro ſecundo autem ex illo ad Dominum Mareſcallum Prouincialem tramiſſo, & in eodem 19. d. Nouemb. celebrato Conuentu pellecto decreto humillime quoque cognouimus, quo pacto Cæſarea V. M. eidem (Mareſcallo) clemētiſſime iniunxerit., vt in propoſitione Prouinciali obſequentiſſimis Ordinibus quamprimum indicet quod videlicet, haud perpenſa iam inter vtriuſque Relligionis Cultores exorta differentia, præmiſſa habitaque ſat matura conſultatione, publicum priuato longe præferant.

Quemadmodum igitur ex eo Cæſareæ V. M. pro ſuo laudatiſſimo Archiducatu Auſtriæ habitam fideliſſimam paternamq; curam ſatis ſuperque cognoſcimus, ita quoque ipſi æquitati debitoque noſtro obſequio conſentaneū eſſe autumamus, vt videlicet, pro modo commemorata Cæſareæ V. M. beniuolentiſſima erga hanc ſuam Prouinciam cura, obſequentiſſimas gratias ſummiſiſsime agamus. Equidem, penes illam Cæſareæ V. M. modo ante commemoratam in iſto Conuentu factam propoſitionem, maiora ſane & grauiora negotia vna cum laudatiſsimis Romano-Catholicis Ordinibus tractare, ac de iſtis peculiarem quamdam conſultationem inſtituere neceſſum habuiſſemus, ſi modo ad noſtram Cæſareæ V. M. in noſtro memoriali excuſatorio exhibitam, efflagitatamque & omni æquitati conſentaneam petitionem (quæ tamen potiſſimum in hoc vnice incumbit & adquieſcit, quod Cæſarea V. M. ſeſe erga nos clementiſſime declaret, an videlicet nos, iuxta tenorem laudatiſſimi pientiſſimæ recordationis Imperatoris MAXIMILIANI nobis clementiſſime impertitæ Relligionis conceſſionis, Cæſareæ V. M. regia manu atque ſigillo præmunitæ Capitulationis, aliarumque tam ſcripto compræhenſarum quam oretenus in Morauicorum Dominorum Interpoſitorum, & Regni Hungarici Domini Palatini atteſtatis factarum Reſolutionum, non turbare, multo minus in eodem Relligionis negotio perſequi, ad completionem ſynceri iudicii ſenatuſq; Aulici vero, quaſdam è ſuo medio proponere, & illud ipſum, quod tamen iam antea, nimirum, A. C. M. D C. X. publice, claris, expreſſiſq; verbis Romano-Germanica, non ATTICA FIDE fuit pollicita, ipſo facto explere & exequi, ſeruare vel non ſeruare meditetur) vllo reſponſo dignata fuiſſet. Sed cum in hodiernum vſque diem modo dicto iam reſponſo longiorem moram nectat, & publicum bonum æque in illo verſetur, vt videlicet cumprimis inter Ordines Concordia in hac Prouincia iterum plantetur, diffidentia tollatur, & econtra vetus confidentia & bona Correſpondentia iterum reuocetur atq; propagetur: idcirco hactenus cum iiſdem (Romano-Catholicis) nullam conſultationem inſtituere potuimus: quemadmodum illud ipſum, in ſupra commemorato

noſtro memoriali, Cæſareæ V. M. ſatis ſuperque innuimus. Ne autem admodum dilectiſſimæ noſtræ iam, ob Bohemorum incurſiones, imminentes periculoſæ anguſtiæ negligantur, neque pro eiuſdem ſalute admodum neceſſariæ deliberationes atque fructuoſæ conſultationes impediantur, multo minus nobis vnica mora imputetur: iccirco, ex Cæſareæ V. M. paterna inſtructione, quamprimum clementiſsime imperatam conſultationem inſtituimus, & decretam obſequentiſſimam noſtram beniuolentiam, atque concluſam ſemel reſolutionem Cæſareæ V. M. ſequenti forma celare noluimus.

INVICTISSIME Romanorum Imperator, Domine Clementiſſime &c. Vnice hactenus ſperaſſemus (quoniam hic Archiducatus vna cum aliis inferioris Auſtriæ Prouinciis, iuxta præſcriptum libelli Oënipontini, multis ſane ex hominum memoria elapſis temporibus certis quibuſdam Priuilegiis præmunitus eſt, ne videlicet in vllum bellum OFFENSIVE, abſque præſcitu Prouinciæ, conſenſus præbeatur, & ſine præmiſſa conſultatione ſuſcipi debeat) Cæſaream V. M. antequam contra Bohemos arma arripuiſſet, illud cum obſequentiſſimorum Ordinum Prouinciarumque ante communicato conſilio, & de eodem matura habita deliberatione atque conſultatione, factitaſſe, ipſis cauſſas (ſine grauiſſimis ſiquidem cauſſis nullum bellum inchoatur) propoſuiſſe, & aliquanto maturius, quomodo ſcilicet ſeſe res cum Bohemica iſta intemperie habeat, clementiſsime iiſdem communicaſſe: nihilominus tamen iſta omnia hactenus neglecta ſunt.

Quamuis vero huic Prouinciæ præpoſitis & Vicariis, in a Cæſareæ V. M. conſcriptis copiis militaribus 15. Iunii huius Anni poſtulato diribitorio exhibitis decretis, clementiſſime ſignificatum fuerit, quod, ſi Cæſarea V. M. ob ingens imminens periculũ illud neceſſarium eſſe autumauerit, ea ipſa de cauſſa, obſequentiſſimi Ordines ad Vniuerſalem Prouincialem Conuentum publicato programmate citari debeant: quo facto etiam paullo poſt Cæſarea V. M. Vniuerſalẽ Conuentum Prouincialem clementiſsime indixit, cui & nos, ex debito humillimoque noſtro obſequio, præſentes interfuimus: in quo non perexiguum dumtaxat temporis interuallum permanſimus, & propoſitionem auide expectauimus: aſt, contra omnem ſpem & expectationem noſtram, propoſitio iſta non ſolummodo non facta, verum etiam nullius rei gratia fuimus admoniti, adeo vt re infecta abſque vlla propoſitionis perceptione domum reuerti neceſſum habuerimus. Inſuper omne illud, quod alias de motibus Bohemicis ſcire nobis licuit, & quod indies de iiſdem adferebatur, nos, tamquam ſingulare myſterium, celabatur, ad bellum iſtud gerendum meri exteri & Romano-Catholicæ Relligioni addicti duces conſtituebantur, quod ſane nobis (vti Cæſarea V. M. facillime ſecum ipſa colligere atque perpendere potuit) non medioxumum quidem peperit cordolium, atque periculoſam quamdam diffidentiam, cumprimis quod à laudabilibus Romano-Catholicis Ordinibus ad tam iuſtiſſimam factam poſtulationem noſtram nulla adhuc fuerit ſubſequuta reſolutio excitare poterit

Quod autem periculum (quod primum Cæſarea V. M. 29. Nouemb. in adhortatione ſua clementiſſime nobis ſignificari curauit) & commemoratum iſtud incendium etiamnum tam late ſerpſerit: quod etiam Bohemi in ſuauiſſimam dulciſſimamq; noſtram Patriam hoſtilem impetum fecerint, & loca quædam, cumprimis Zvvethelam, occupauerint, triſti ſane ac ægerrimo animo illud perferre

ferre neceſſum habuimus, & omnibus ea propter viribus in id vnice incubuimus, quo tanti longe lateque ſeſe diffundenti malo ſalutaribus remediis obuiaretur. Quocirca extra omnem dubitationis aleam ponimus ſi Cæſarea V. M. eius Regnis & Prouinciis tam arduum negotium mox ab initio, & antequam ad arma ventum eſſet, ad deliberandum clementiſsime propoſuiſſet, procul omni dubio iſtiuſmodi in medium propoſuiſſent remedia, quibus Cæſareæ V. M. non dumtaxat ſatisfactum fuerit, verum etiam omnia iſta enormia mature anteuerti potuerint: ſiquidem ipſiſſima teſtatur experientia omneis ferme cum Cæſareæ V. M. Regnis atque Prouinciis habitas conſultationes ſemper fortunatum exoptatumque portum attigiſſe, cumprimis quod ſua collata Conſilia etiam plerumq; ipſo facto in effectum deduxerint: idipſum quod Cæſarea V. M. ſi modo priora tempora ſibi reuocauerit in memoriam, re ipſa clementiſsime cognoſcet atque deprækendet.

Pari modo quoque cum Cæſareæ V. M. Regnis atque Prouinciis Lincii celebratus generalis Conuentus talem ſane exoptatum effectum ſortitus eſt, quod in eo eum Turcico Sultano confirmata pacis tractatio etiam contra præceptam aduerſariorum contrariam intentionem feliciter ſubſequuta, atque adeo Tranſyluania quoque penes Chriſtianos in hodiernum vſquediem conſeruata fuerit.

Quoniam vero in haece Bohemica intemperie hic modus Cæſareæ V M. non arriſerit, ſed Electorum & Prouinciarum, quæ ad pacificam huius negotii accomodationem ſyncere ac fideliter conſilia ſua contulerunt, poſtpoſuerit, atque adeo prædictum quaſi antea infortunium ipſo facto apparuerit: probe iccirco perpendendum eſt quod illis ipſis, qui abſque maturiore rei conſideratione ad violentam armorum arreptionem inauſpicata abortiuaque ſua conſilia communicarunt, omnes ex malo ſuaſo bello exortæ difficultates atque calamitates iſtæ adſcribendæ fient, qui etiam nunc, quomodo videlicet malum iſtud à ſuauiſsima noſtra Patria iterum auerti queat, contraria ac ſaniora conſilia non immerito conferant.

Ad nos equidem quod attinet, ceu antehac & etiamnum fideliſſimi obſequentiſſimique ſubditi ad armorum adeo infauſtā inauſpicatamque arreptionem numquam ſuaſiſſemus, conſiderando quod euentus belli ſemper dubii, & errores in pugnando commiſſi irreparabiles, quodque omne bellum nihil certius quam vniuerſæ Prouinciæ deſolationem, turbationem iuſtitiæ, omnium bonarum Conſtitutionum ſalutariumque Sanctionum, bonæ diſciplinæ, honeſtatis, & omnium Commerciorum retardationem atque totalem metuendam intermiſſionem plerumque ſecum adtrahat, & nullum maius malum eſſe poſſit, quod nō in bello adpareat, adeo vt etiam ipſa Victoria maiora damna, quam vtilitates, pariat.

Hiſce & ſimilibus de cauſſis ſane non videmus quomodo hodiernum periculum, & ante oculos quaſi obuerſans ingens calamitas (ſi aliæ iſtiuſmodi conſiderationes iam non occurrerent) abſque ſingulari potentiſſima reſiſtentia repelli poſſit. Quum enim Bohemorum exercitus adeo potens atque numeroſus ſiet, vt etiam omneis V. C. M. tum temporis in Bohemia commoranteis, militareis copiæ eumdem non retrahere potuerint, idem quoque indies ſubinde maiores vireis adquirat; parum ſane conducibile foret, etiamſi certus equitum peditumque

cumque numerus conſcriberetur: immo potius metuendum eſſet, quod Bohemi non dumtaxat totalem iſtam militis lectionem impedire, diribitoria inhibere, verum etiam ad id irritati poſſent, quo maioribus adquiſitis viribus Prouinciam hancce, patriam noſtram iocundiſſimam, eo magis magiſque hoſtilibus incurſionibus infeſtarent atque tamdem omnino peſſumdarent: adeo vt exoptandum eſſet, quod priores iſtæ militarium copiarum conſcriptiones intermiſſæ fuiſſent, quo facto Bohemia ſane iam adhuc ſtaret integra, nec tam illæ, (Bohemicæ) quam hæ (Auſtriacæ) Prouinciæ in tam extremam perniciem præcipitatæ; ſed, viceverſa, multa vtrimque accepta damna, innumerabileis innocentiſſimi ſanguinis horrendæ profuſiones, incredibileis facti ſumptus, & tot fortium militũ (qui, vrgente neceſſitate, vita ipſorum adhuc ſalua, contra communem totius Chriſtiani nominis hoſtem gnauam operam nauare potuiſſent) iacturæ tuto euitari quiuiſſent: cumque inſuper belli neruus admodum debilitatus fiet, ordinaria munera ab per militarium copiarum tranſitus & diribitoria exhauſtis omnino ſubditis non exhibita fuerint, ſed prouincia, ob diuturnam adeo continuationem belli Turcici, ære alieno magnopere preſſa, Cæſareæ V M. bona Cameræ ad tantum bellum gerendum non ſufficientes, Hungarici limites præſidiis denudati, Imperii circulorumque auxilia intercluſa, atque tamdem Cæſareæ V. M. debita innumerabilia incredibiliaque ferme fient, &, quod damnum, alias ineuincibile, auget, indies magis magiſque cumulentur: iterum atque iterum minime videmus, quomodo ad continuandũ bellum, vel maiorem militarium copiarum conſcriptionem (cum tempus & periculum nullam ampliorem moram patiantur) vllo modo ſuadendum fiet.

Nihilominus tamen, vt tamdem ingens periculum & extrema pernicies euitetur, noſque, vna cum charis noſtris vxoribus & liberis, non prorſus extremo excidio (quod facillime fieri poſſet, ſin Bohemorum militareis copiæ, per ſuam iſtam in hãc Prouinciam factam impreſſionem, ad partem ab ipſis ablatam prædam recuperare conarentur) reſeruari oporteat, pro humillima noſtra conſideratione non abs re, ſed conducibile pro ratione temporis remedium fore æſtumamus, ſi primum ab obſequentiſſimis Ordinibus ex idoneis perſonis delectus fieret & ad Bohemos ablegaretur, qui ipſis inter alia referret omneis & ſingulos ſperaſſe, ipſos, ob veterem amicitiam & bonam vicinitatem, abſque vlla data cauſa hanc Prouinciam non adeo hoſtiliter inuaſuros fuiſſe: eoſdem ſimul fideliter ad- & exhortarentur vt ab vlterioribus iſtiuſmodi attentatis inpoſterum abſtinere, copias ſuas militareis iterum retro reuocare, & ab hoſtili iſta deuaſtatione prorſus ceſſare neutiquam grauarentur.

Quoniam etiam res iſta nondum ex fundamento ſublata fiet: iccirco humillimum noſtrum conſilium & obſequentiſſima eſſet beniuolentia, ſi Cæſarea V. M. obſequioſiſſima ſua Regna & Prouincias illuc exhortando commoueret, vt iidem proxima quaque occaſione certos è ſuo medio delectus conſtitueret qui in à Cæſarea V. M. indicto Generali Conuentu comparerent, de tam arduo grauiſſimoque negotio inter ſe inuicem mature deliberarent, & quo medio exoptata pax & communis tranquillitas (de quarum recuperatione alias tamen tractatio ſuſcipi oportet) iterum plantari propagarique poſſet beniuolentiſſime detegerent. Id quod Cæſaream V. M. raptim & breuiter humillimo obſequentiſſimo-

que

que ſtudio celare noluimus, ſummiſſiſſime ſimul rogantes, quum ex nullo alio adfectu (vti coram Deo Ter Optumo Maxumo ac vniuerſo mundo ſerio adteſtamur) quam obſequioſiſſimo humillimoque obſequio commemorata iſta omnia promanatint, vt Cæſarea V. M. hancce noſtram beniuolentiſſimam beniuolentiam, ex mero amore & fidelitate profectam, conſueta manſuetudine Cæſarea clementiſſime probare & adprobare neutiquam dedignetur.

Quodque Cæſarea V. M. per eiuſdem, ſub dato XXX. Nouemb. publicatum diuolgatumque decretum nobis clementiſſime iniunxerit, ne hoc loco pedē moueremus: in hoc (quantum quidē perturbatiſsimum hocce tempus, vniuscuiuſque propria neceſsitas & periculum conceſſerint) pro virili laudatiſsimorum Romano-Catholicorum Ordinum reſolutiones & declarationes expectabimus, eidemque obſequentiſsime nos accomodabimus. Cæſaream V. M. Dei Ter Optumi Maxumi clementiſsimæ tutelæ atque protectioni, noſmetipſos vero principali Prouinciali V. clementiæ humillime hiſce commendantes.

CAPVT LII.

POſtquam vero Mansfeldius, repudiatis poſthabitiſque aliis ad: & exhortationibus, ab obſidione ciuitatis Pilſenſis neutiquam recedere voluerit, ſed interea eamdem armata manu occupauerit, ideo à Cæſarea S. M. XIX. Februar. A. C. M. DC. XIX. proſcriptus eſt, cuius, proſcriptionis, hæc ſunt in Orginali verba formalia.

ERNESTI COMITIS MANSFELDII PROSCRIPTIO CAESAREA.

DIVINA FAVENTE CLEMENTIA NOS MATTHIAS electus Romanorum Imperator ſemper Auguſtus in Germania, Hungaria, Bohemia, Dalmatia, Croatia & Sclauonia &c. Rex, Archidux Auſtriæ, Dux Burgundiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ & Würtenbergæ, Comes Habſpurgenſis & Tyrolis &c. Notum facimus omnibus & ſingulis Electoribus, Principibus, Eccleſiaſticis & ſecularibus, Prælatis, Comitibus, Baronibus, Dominis, Equitibus, Nobilibus, Mareſcallis Prouincialibus, Capitaneis Prouincialibus, Prouinciarum Quæſtoribus, Ducibus, Vice-Dominis, Curatoribus, Adminiſtratoribus, Iudicibus Prouincialibus, Prætoribus, Conſulibus, Iudicibus, Conſiliariis, ciuibus, communionibus, aliiſque noſtri & S. R. Imperii, regnorum, hæreditariarumque Prouinciarum noſtrarum ſubditis & fidelibus, cuiuſcunque ſtatus, dignitatis, atque conditionis illi etiam fient, tenore præſentium noſtram amicitiam, clementiam & omne bonum: Reuerendiſſimi, Reuerendi, Sereniſſimi, Inluſtriſſimi perdilecti amici, agnati, & adfines, Electores Principes: Generoſi itidem, Nobileis, deuoti, fideles dilecti &c.

Quamuis in noſtri & S. R. Imperii Conſtitutionibus peculiariter cautum ſiet, quod nemo, cuiuscunque etiam ſtatus & conditionis, cumprimis nulli belli Duces, Equitum tribuni, Capitanei, Officialeis, aliique gregarii milites, ac omneis denique ii qui militarium adcurſuum, conuenticulorum, aliarumq; militum con-

ſcriptionum auctores, coryphæi, & anteſignani & ſunt,& eſſe volunt, aliorumq; Dominorum ſtipendia ſequuntur, vnicum bellum, vel turbulentam irrequietam quamdam actionem ſuſcipere, multo minus contra nos vel vnicum etiam S. R. Imperii fidelem Ordinem, abſque noſtro vel ſui Magiſtratus præſcitu & conſenſu, cumprimis turbulentis periculoſiſſimiſq; hiſce temporibus, ad ſuſcipienda & tractanda arma minime commoueri debeant, quemadmodum in S. R. Imperii Comitiis, præſertim vero A. C. M. D. LIX. vt impoſterum in S. R. Imperio Germanicæ Nationis pax & concordia eo tutius tueri atque defendi queant, in prioribus noſtri & S. Rom. Imperii Conſtitutionibus interminata pœna eo ampliata eſt, vt videlicet tranſgreſſores in noſtram & S. R. Imperii proſcriptionem, ipſo facto abſq; vlla vlteriore declaratione, inciderint, quemadmodum illud ipſum Electorum, Principumque Sanctiones prædictorum iſtorum Comitiorum (quæ poſtmodum in ſubſequentibus S. R. Imperii Conſtitutionibus de Annis M. D. LXIV. & M. DC. LX.IV. repetitæ & confirmatæ fuerunt.

Quamuis etiam ex paterna prouiſione & fideli inclinatione per peculiareis quaſdam à nobis publicatas diuulgataſque patenteis litteras, aliaque mandata Cæſarea, imprimis ſub datis vltimo Iun. & 17. Octob. nuperrime elapſi Anni, ſupra commemoratas S. R. Imperii Conſtitutiones omnibus & ſingulis, vna cum in iſtis compræhenſis pœnis loco fideliſſimæ admonitionis propoſuerimus, vt à damno detrimentoue ſibi cauere, & iiſdem per omnia ſeſe conformeis exhibere minime grauarentur, nec contrarium quiddam, ſub eadem tranſgreſſoribus interminata pœna, contra eaſdem molirentur: nihilominus tamen omnibus & vniuerſis notorium manifeſtumque eſt, & re factoque ipſo nos experiri neceſſum habemus, quod Erneſtus Comes Mansfeldius, non ſolummodo antehac numeroſum quemdam exercitum, abſque Cæſarea noſtra præſcientia & conſenſu, vllaq; in modo commemoratis S. R. Imperii Conſtitutionibus requiſita conditione, contra ſalutareis iſtiuſmodi ſanctiones, in S. R. Imperio conſcripſerit, verum etiam magno ſane damno Magiſtratuum propria auctoritate cum iiſdem ſuis militaribus copiis tranſierit, &, proxime elapſo Anno, maioribus hinc inde adquiſitis viribus in Regnum noſtrum Bohemiæ hoſtilem impetum fecerit, eaſdem contra nos noſtroſque ſubditos duxerit, in eodemque hoſtili obſidione, occupatione, & accepto lytro fideliſſimæ noſtræ ciuitatis Pilſenſis, atque alias etiam, more vbiuis prohibito, contra modo dictos noſtros ſubditos, & conſcriptas à nobis, ad tutelam protectionemque iſtius Regni, militareis copias omnia hoſtiliter adtentauerit: atque adeo, iuxta præſcriptum ſupra allegatarum S. R. Imperii Conſtitutionum, abſque vlla vlteriori declaratione ipſo facto in pœnam & noſtri ac S. R. Imperii proſcriptionem inciderit.

Iccirco prædictum iſtum Erneſtum Mansfeldium in noſtri & S. R. Imperii proſcriptionem declaramus, eidemue hiſce & de: & annunciamus, ex Cæſarea potentia, ad tutelam protectionemque ſupra commemoratarum S. R. Imperii Conſtitutionum, proſcriptionem, eumdemue ex pacifico in irrequietum ſtatum transferimus, omnibus & ſingulis ipſius corpus & bona temporalia permittentes. In fidem præmiſſorum, patenteis iſtæ noſtræ litteræ Cæſareæ ſecreto ſigillo noſtro Cæſareo obſignatæ & confirmatæ ſunt: quæ dabantur in vrbe noſtra Vienna 19. M. Feb. A. C. M DC. XIX. Regnorum noſtrorum, Romani IIIX. Hungarici XI. & Bohemici IIX. Annis,

CAPVT LIII.

CVm vero Cæſareæ militareis copiæ in Bohemia interea hinc inde aliquot loca occupaſſent; Directores, poſtpoſito iam Compoſitionis & Interpoſitionis negotio, viceſimo viro arma imperarunt, &, eadem de cauſſa, ſequenteis Patenteis litteras diuolgari curarunt.

DIRECTORVM BOHEMICORVM AD ORDINES BOHEMIAE PATENTEIS LITTERAE.

Sub dato XXVII. Feb. A. C. M. DC. XIX.

GEneroſi, Nobiliſſimi, Strenui Domini Equites, Honeſtiſſimi prudentiſſimique Domini omnium trium Pragenſium, aliarumque montanarum ciuitatum, omneis quoque communiones & inquilini Regni Bohemiæ, peramici Domini fratres, compatres, adfines & amici &c. Clementiis Veſt. vobiſque omnibus & ſingulis S. D. P. iiſdemue æternam temporalemque proſperitatem ex intimis cordium noſtrorum penetralibus exoptamus. C. V. vobiſque neutiquam eſt incognitum quatenus ex noſtro officio & ratione præſtiti iuramenti (quæ nobis à C. V. & vobis omnibus III. Ordinibus impoſita ſunt) per certas diuolgatas patenteis litteras, quas omnibus in Circulis adfigi curauimus, V. C. & vobis Conuentum in Pragenſem arcem ad diem Lunæ poſt Dominicam IVDICA, indiximus: in quo Conuentu V. C. vobiſque omne illud, quod hactenus effecer mus, & quo fulcro res, a nobis directæ atque inordinatæ, niterentur proponere, & quo pacto denique hocce Regnum Bohemiæ, patria noſtra ſuauiſsima, impoſterum quoque contra hoſtes eiuſdem tueri conſeruarique, atque adeo diu exoptata pax & conſtans Concordia, adſiſtente & fauente diuina clementia, iterum plantari atque propagari poſſent, cum V. C. vobiſque conſultare propoſueramus, quæ omnia atque adeo ſimul patentes iſtas noſtras litteras iā ſuo loco rellinquimus.

Interea vero V. C. & vos grauiſſimis ineuitabilibuſque de cauſſis, litteris hiſce noſtris patentibus celare neutiquam poſſumus, licet hactenus in id vnice intenti fuerimus, quomodo diu exoptatam pacem recuperare poſſimus, iccirco ad ſæpius citatam promiſſamque interpoſitionem conſenſum noſtrum præbuimus, media, quibus induciæ impetrari potuiſſent, vna cum exceptionalibus articulis exhibuimus, & mox ab initio Cæſaream S M. & Sereniſs. Electorales Celſitudines, quo melius videlicet pacifica iſta noſtra intentio in effectum deduceretur, humillimo obſequentiſſimoque ſtudio implorauimus: nihilominus tamen aduerſa pars non dumtaxat ex omnibus ferme locis maiores ſubinde vireis adquirit, verum etiam more prorſus tyrannico (etiam contra Cæſareæ S. M. ad belli duces factas inhibitiones, ne videlicet igni ferroque omnia deuaſtarent) aliquot oppidula, nobiles reſidentias, villas, & quocunque tamdem peruenire potuit, miſerum in modum diripit, incendit & ad iſta incendia nauci nulliuſque pretii homines (quos partim cæpimus & iuſto ſupplicio adfecimus) conducit, pro ipſorum commiſſis facinoribus certum iiſdem pretium perſoluit, & diuerſimodis aliis modis crudelem immanemque ſuam tyrannidem perſequitur: ex quibus omnibus

nibus quiuis ſanæ mentis facillime colligit, quod hoſtis hoc Regnum, patriam noſtram ſuauiſſimam, in extremam perniciem præcipitare, noſtramque laudatiſſimam nationem Bohemicam, in ſempiternum Regni Bohemici ludibrium, plane extirpare, & in cineres quaſi reſoluere meditetur.

Quum igitur ſupra dictæ iſtæ induciæ nondum ſuſceptæ, multo minus in effectum deductæ fuerint, ſed Sereniſſimus Dominus Elector Saxoniæ nobis ad noſtram Sereniſs. ipſius C. exhibitam epiſtolam clementiſſime reſponderit, & Interpoſitionem, iam ante diu exoptatam ad XIV diem Aprilis in ciuitatem Agriam tranſtulerit, expreſſa haccce exceptione ſibi reſeruata, quod tum demum de pacifica tractatione & induciis iſtis conſultatio inſtitui debeat: Tampirius interea certo recens conſcriptarum militarium copiarum, tam equitum, quam peditum, numero (vti a fide digniſsimis accepimus) pedem in hoc Regnum inferre, illudq; abſque omni dubio direptionibus, incendiis, horrendiſque latrociniis deuaſtare in animum inducat: iccirco (quo melius hoſtilibus ipſius conatibus in tempore atque mature obuiam iri queat) V. C. vobiſque omnibus III. Ordinibus Regni huius Bohemici, tenore præſentium iſtarum litterarum patentium, quemadmodum & omnibus iis, qui tum temporis A. C. M. D C. IIXX. in Pragenſi arce congregati fuerunt, notum manifeſtumque facimus quod (ad defenſionem honoris laudiſque Dei Ter Optumi Maxumi, conſeruationem iſtarum Maieſtat[illegible] litterarum, quæ a glorioſiſsimo feliciſsimæ recordationis Romanorum Imperatore RVDOLPHO II. ceu Bohemiæ Rege, omnibus III. Ordinibus, ad li[illegible] Chriſtianæ noſtræ Relligionis SVB VTRAQVE exercitium, clementiſsime conceſſæ, atque ab hodierno Imperatore, Domino noſtro clementiſsimo, con[illegible]ter confirmatæ ſunt, & ad protectionem vtrimque factæ pacificæ compoſi[illegible] atque tranſactionis) contra pernicioſos Conſiliarios, & publicos hoſtes Ma[illegible]tis iſtarum litterarum, Priuilegiorum Prouincialium, & communis vniuerſal[illegible]que pacis, eorumdemue aſſeclas, qui etiamnum hoc Regnum hoſtiliter vlte[illegible] peſſumdare, atque adeo in extremam perniciem præcipitare conantur, c[illegible] quamdam defenſionem inſtituerimus, & in & ſub iſta omne illud, quod fi[illegible] amatores, veroſque & genuinos patriæ filios decebit, præſtare decreuerimus.

Quocirca non tam nos SVB VTRAQVE, quam ii SVB VNA ſpecie, V. C. voſque omneis & ſingulos peramice & officioſe rogamus, & ea, qua, e[illegible]bis a vobis impoſito iuramento, vobis obligati ſumus, obligatione fidelite[illegible] hortamur, vt bona in præparatione in procinctu ſteris, equis, armis, famuli[illegible] probe inſtructi ſitis, in eoque vos ceu fidos ſympatriotas atque patriæ ama[illegible] ipſo facto præſteris. Pedites & viginti virorum delectus vero, ex præſcripto p[illegible]ris & nunc renouatæ defenſionis, longiore ſclopeto armati ſemper quaſi in [illegible]cinctu ſteris, vt (quod tamen malum Deus Ter Opt. Maxum. clementiſſime [illegible]runcato) ſin forſitan aliquis circulus hoſtiliter inuadatur, vel aliud quidpi[illegible] côtra eumdem moliatur, illud quamprimum, & abſque vlla mora, Dominis Generalibus diurno nocturnoque tempore ſignificetur, quo melius, præmiſſa matura deliberatione, auxiliante Dei Ter Optumi Maxumi gratia, hoſti cum interea c[illegible]ſcriptis militaribus copiis reſiſtatur: quemadmodum etiam nullo modo dub[illegible]tamus, vobis etiam ad partem neutiquam erit incognitum, quod iam dudum cum Dominis equitum tribunis, belli Ducibus, tam Dominis ſigniferis, aliiſque o[illegible]

cialibus, qui antehac Prouinciales duxerunt, tractauerimus, quod videlicet vrgente neceſſitate, patriæ, honorumque ſuorum gratia, pari modo ſtipendia noſtra ſequi neutiquam dedignarentur.

Eius quoque rei gratia Dominos Commiſſarios inquibuslibet circulis ex officio noſtro peramice hortamur & rogamus, vt, ratione præſtiti ſui iuramenti, vna cum tot Dominis Equitum tribunis & Capitaneis, cuiuſuis circuli Prouincialis (ſingulis D. peditibus, & C. equitibus adimplenda) abſque vlla mora conſcribatis, eoſdemue ad ſigna conuenire iubeatis, quo citius, iuxta ipſorum promiſſa, bona præparatione in procinctu parati ſient, & iſtiuſmodi obligationi neutiquam repugnent In quo autem circulo iuſtus numerus non colligi poterit, is ex alio fortiori circulo adimpleatur & iuſtus ſigni numerus conſtituatur. Par quoque ordo in equitatu obſeruetur. Cumque huic Regno ab hoſtibus (qui non ſolummodo Cæſareæ S. M. nullam obedientiam [illegible] ſtare volunt, verum etiam eidem huic Regno, eiuſdemue inquilinis, omnia [illegible] & extrema quæque & minantur & tyrannico prorſus modo inferunt, [illegible] huius Regni Ordines de corpore, honore, Maieſtatis litteris & Priuilegiis periclitentur, atque adeo ipſorum coniuges & liberos intolerabili ſeruitutis iugo ſubiiciant, hancque Prouinciam peregrinis nationibus ſuppleant) ingentia pericula impendeant: idcireo certo confidimus V. C. & vos non ſolummodo omnia iſta probe perpenſuros, verum etiam ceu fideleis amanteis Dei, propriæ ſuæ ſalutis æternæ, ac Reipublicæ, parariſſimos ſeſe oſtenſuros, omnibuſque viribus vnice eo adlaboraturos, vt ſupra commemorata præparatio in has Pragenſes vrbes mature ſatis introducatur, & voſmetipſi, iuxta tenorem priorum noſtrarum diuulgatarum litterarum patentium, in Pragenſi arce abſque vlla mora conuenire, &, vna nobiſcum, de tam arduo difficillimoque negotio deliberare & conſultare poſſitis: relliquas vero patenteis litteras, quas peculiariter ad Dei Ter Optumi Maxumi timorem excitandum, ad peragendas ſolertes preces, & exhortationem veræ pœnitentiæ diuolgari curauimus, ſumma induſtria obſeruetis, eaſdem defendatis, omniaque in iiſdem compræhenſa ſedulo exequamini.

Dabantur à nobis N N N. Conſtitutis Directoribus, Conſiliariis, & Prouincialis Iuris Adſeſſoribus, qui ex omnibus III. Regni huius Ordinibus, Sub Vtraque, verum corpus, verumque ſanguinem Domini & Seruatoris noſtri Ieſu Chriſti percipimus, atque Chriſtianam Relligionem, Sub Vtraque, ſtrenue defendimus, die Mercurii 17. Feb. A. C. M. DC. XIX.

CAPVT LIV.

Interea Cæſarea M. MATTHIAS, iuxta diuinam voluntatem, 10. & 20. Martii pie in Chriſto obdormiuit, & FERDINANDVS Regni Bohemici adminiſtrationem inchoauit. Percepta autem morte Cæſaris, Sereniſſimus Elector Palatinus, pro more priſco vicariatus ſui in S. R. Imperio, omnibus fermein Imperii locis ſequentes patenteis litteras diuolgari adfigique mandauit.

ELECTORALIS PALATINI VICARIATVS AD S. R. IMPERII SEPTEMVIROS, PRINCIPES, & Ordines patenteis litteræ.

Sub Dato 22. Martii, A. C. M. DC XIX.

NOs FRIDERICVS, Dei gratia Palatinus ad Rhenum, S. R Imperii Archidapifer & Elector, in Prouinciis Rheni, Sueuici atque Orientalis Franconici iuris Prouiſor & Vicarius, Dux Bauariæ &c. Omnibus & ſingulis Electoribus, Principibus, Eccleſiaſticis & ſecularibus, Prælatis, Comitibus, Baronibus, Dominis, Equitibus, Nobilibus, Ciuitatibus, Communitatibus, aliiſque S. R. Imperio incorporatis, ſubditis, & inquilinis, cuiuſcunque dignitatis, ſtatus atque conditionis iſti ſient, peramicam noſtram ſalutem, clementiam & beniuolentiam noſtram impertimus.

Reuerendi, Inluſtriſſimi Principes, Deuoti, Generoſi, Nobiliſſimi, Honeſtiſſimi & prudentiſſimi, dilectiſſimi amici, peramici cognati, adfines, fratres atque compatres. Peramice atque clementer vobis & Vniuerſis, tenore præſentium iſtarum litterarum patentium, notum manifeſtumque facimus.

Poſtquam Deus Ter Optumus Maxumus, ex ſapientiſsimo imperſcrutabili conſilio & voluntate ſua, Inuictiſſimum, potentiſſimumque Principem ac Dominum, Dominum MATTHIAM electum Romanorum Imperatorem, ſemper Auguſtum, in Hungaria, Bohemia, Dalmatia, Croatia & Sclauonia Regem, Archiducem Auſtriæ, Ducem Burgundiæ atque Brabantiæ &c. Comitem Habſpurgi, Flandriæ, & Tyrolis, laudatiſſimæ memoriæ Dominum noſtrum clementiſſimum die Mercurii X. M. Martii ex temporali hacce caduca vita clementiſſime euocauerit (cuius Cæſareo cadaueri benigniſſimus & miſericors Deus in magno ac præclaro iſto die hilarem beatamque reſurrectionem clementiſſime largiatur) & hoc ipſo mortali caſu nobis, ceu iam regnanti Palatino Electori, iuxta tenorem & expreſſam Aureæ Bullæ diſpoſitionem, ex præſcripto Cæſareorum Regiorum Priuilegiorum, eorumdemue confirmationum, & indubia certaque obſeruantia adminiſtratio & Vicariatus S. R. Imperii, Rheni, Sueuici, Orientaliſque Franconici iuris (vſque dum illa iuxta diuinam voluntatem, mediante ordinaria electione, ad conſtans aliud Cæſareum caput iterum transferatur) legitime competat: iccirco ad honorem, emolumentum atque incrementum S. R. Imperii, & dilectiſsimæ noſtræ Patriæ, Germanicæ Nationis, neceſſarium eſſe arbitrati mauimus, vt iſtam, licet ob in S. R. Imperio finitimiſque Prouinciis atque regnis turbulentum perturbatumque hodiernum ſtatum moleſtam ſatis, adminiſtrationem, Prouiſionem & Vicariatum, de more ſupra commemoratæ Aureæ Bullæ, in humeros noſtros transferri pateremur, eidemue pro virili, omnique decenti cura, præeſſemus.

Quamuis vero extra omnem dubitationis ponamus aleam vobis Electorali noſtræ domui competentem dignitatem neutiquam fore incognitam: nihilominus tamen, ad meliorem rei notitiam, & quod iſtam adminiſtrationem & Vicariatum in nos ſuſceperimus, noſtras haſce patenteis annunciatorias litteras publicare volumus: peramice atque clementer confidentes, &, vi noſtri Vicariatus officii rogantes, vt ſub durantis noſtri Vicariatus tempore, ad incrementum

S. R.

S. R. Imperii, conſeruationem & propagationem pacifici, tranquilli, atque quieti ſtatus omni vicinæ-concordiæ & vnanimitati ſtudeatis, nullus alterum manifeſta vi & violentia offendat, ſed multo potius, exortis forſitan diffidentiis aliiſq; ſubitaneis controuerſiis, eaſdem ad nos (tamquam Vicarium & Prouiſorem S. R. Imperii in toties nunc dictis Prouinciis) deferat, & definitiuam earumdem ſententiam noſtram expectet. Quo facto omneis & ſingulos clementer ac perbenigne audiemus, vnicuique ius ſuum ita tribuemus, ne vlla de nobis quærimonia queat inſtitui: cumprimis autem, conſilio & auxilio veſtro, omnem noſtram diligentiam & ſolertiam eo conuertemus, quo melius omnia in pacato quietoque ſtatu impoſterum conſeruentur.

Quum autem (vti paulo antea diximus) hæcce tempora vndique ſatis turbulenta adpareant, & crebræ hinc inde fiant præparationes bellicæ: itaq; iterũ atque iterũ confidimus, voſque omni ſtudio peramanter & amicee rogantes, vt ad bonã præparationẽ (ad quam alias etiam, iuxta S. R. Imperii Conſtitutionũ requiſita, obligati & obſtricti eſtis) quaſi ſemper in procinctu ſtetis, vt, ſi forſitan quid erumperit, quod S. Rom. Imperio, eiuſdemue Ordinibus periculum, præiudicium, detrimentum atq; ludibrium creare poſſet, vnanimi conſenſu, ope atque auxilio mature eidem occurratur, violenta violentia auertatur, atq; eiuſdem S. R. Imperii auctoritas atque reputatio inuiolata, atque adeo in priſtino ſuo nitore & vigore conſeruetur, vſque dum eidem legitimũ ſummumq; caput ordinario modo iterũ proponatur In hoc laudabile & æquitati conſentaneum opus præſtabitis, quod S. R. Imperii extrema neceſſitas, ad propriam veſtram gloriam, incrementum & emolumentũ, hodierno noſtro tẽpore maximopere requirit & efflagitat, quodq; nos viciſſim erga quemlibet peramicee & clementer nullo non tempore recompenſabimus. Dabantur in noſtra ciuitate Heydelbergæ ſub impreſſo Electorali noſtro ſigillo XXII. Martii Anno, poſt ſalutiferum partum Domini & Seruatoris noſtri Ieſu Chriſti, M.DC.XIX.

CAPVT LV.

PAri modo Reuerendiſſimus & Inluſtriſſimus Elector atque Archiepiſcopus Moguntinus Regem FERDINANDVM, tamquam ſeptemuirum, ad inſtantem diem Electionis inuitauit.

DOMINI ELECTORIS MOGVNTINI, EX PRAESCRIPTO AVREAE BVLLAE, AD INSTANTEM DIEM ELECTIONIS, REGIS FERDINANDI, aliorumque Dominorum Electorum (mutatis mutandis) Inuitatio.

Sub dato XXIX. Mart. A. C. M.DC.XIX.

SERENISSIMO, Inluſtriſſimoque Principi & Domino FERDINANDO, Hungariæ atque Bohemiæ Regi, Archiduci Auſtriæ, Duci Burgundiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ & Würtenbergæ, &c. Marchioni Morauiæ, Comiti Ty-

rolis & Gorcii &c ſingulari noſtro Domino amico, & Domino ſilio &c. Noſ I... SVICARDVS Dei gratia S. Sedis Moguntinæ Archiepiſcopus &c. S. R. Imperii per Germaniam Archi-Cancellarius & Elector, S. D. P. & Reg. V. D. g. ... admodum animo peramice notum manifeſtumque facimus, quatenus ... ab intimis tellictis conſiliariis Cæſareis paucos ante dies de morte ... potentiſſimique Domini, Domini MATTHIAE, electi Romanorum Imperatoris laudatiſsimæ memoriæ certo certiores redditi fuerimus, hac videlicet ratione, quod ſcil. modo commemoratus glorioſiſsimus Imperator MATTHIAS XX. huius menſis die inter 8 & 9. horas ſana adhuc ratione exſpirauerit. Deus Ter Optimus Maximus Chriſtianæ iſti animæ paternam curam habere clementiſsime dignetur.

Quum itaque hoc ipſo caſu nobis non immerito in memoriam reuocare debeamus id, quod nobis glorioſiſsimus quomdam Romanorum Imperator Carolus IV. in ſua Aurea Bulla præſcribit, quod videlicet, quamprimum ... ex hoc mundo hocce mundo digreſſum Cæſareũ percepiſſemus, eundem ... eo tempore vnicuique Electori per patenteis litteras ſignificare, eoſdemque ad futuram Romanorum Regis electionem poſtulare & inuitare debeamus: ... ratione noſtri officii, non ſolummodo Regiæ V. M. tenore præſentium ... ſigillo noſtro confirmatarum litterarum patentium, paullo ante commemoratum felicem obitum decenti more annunciamus, ſed etiã, ex præſcripto ... reæ Bullæ, tamquam noſtrum Electoralem Collegam vi Archicancellariatus noſtri officii, eamdem ad diem Saturni XX. venturi M. Iulii Stylo nouo, ... ab annunciatione iſta menſibus, vel per ſeipſam, vel per delegatos ſuos, ... vel plureis cum plenaria poteſtate in ciuitate Francofurto ad Mœnum comparere, inibique cum cæteris Dominis noſtris collegis ſeptemuiralibus de electione Romanorum Regis atque futuri Imperatoris, iuxta modum, formam & ſpeciem hac de re ſancitarum Conſtitutionum, tractare, cum iiſdem de eadem (electione) conuenire, ad iſtius quoque finem perſeuerare, omniaque, iuxta modo commemoratas iſtas Aureæ Bullæ ſanctiones atque Conſtitutiones, agere iubemus. Siue eum Regia V. D. ſiue per ſe, ſiue per delegatos ſuos, compareat, ſiue non, nihilominus tamen per alios S. R. Imperii Electores, & emanentium Dominorum Electorum conſtitutos atque plenaria poteſtate inſtructos Delegatos ad Electionem iſtam fiet acceſſio, quemadmodum illud ipſum iura & eadem de re ſancitæ Conſtitutiones ſatis ſuperque declarant. In huius rei fidem atque teſtimonium litteris hiſce maius noſtrum ſigillum ſcientes adpendimus: quæ dabantur Aſchaffenburgi in arce noſtra D. Ioannis. XXIX. Martii, A. C. M.DC.XIX.

CAPVT LVI.

ANtequam vero Rex Ferdinandus tam in Bohemia, quam etiam Auſtria, & incorporatis Prouinciis hæreditariis imperium ſuum inchoaſſet, ceſſionem & plenipotentiam Archiducis Alberti Ordinibus exhiberi curauit, & homagium ſibi ab iiſdem præſtari poſtulauit: tum quoque ad Vicarios Regni Bohemici Priuilegiorum confirmationem miſit, & peculiareis quaſdam litteras ad eoſdem ablegauit,

COPIA

COPIA PLENIPOTENTIAE AB ARCHIDVCE ALBERTO REGI FERDINANDO CONCESSAE.

Sub Dato II Febr. A. C. M. D C XIX.

DEI GRATIA NOS ALBERTVS Archidux Auſtriæ &c. notum facimus omnibus & ſingulis publicum hocce noſtrum mandatum lecturis, iiſdemue perclementer ſignificamus. Cum Romano-Cæſarea, & Hungariæ atque Bohemiæ Regia Maieſtas, vti non abſque ſingulari quidem condolentia percipimus, in tam difficillima grauiſſimaque corporis diſpoſitione ægre, ſine peculiari Dei Ter Optimi Maximi, periculo mortis eripi queat, adeo vt non duntaxat Hungariæ Bohemiæque Regna, incorporatæue eorumdem Prouinciæ, verum etiam Illuſtriſſimæ noſtræ Domus Prouinciæ hæreditariæ, ſuperioriſque Auſtriæ, eo ipſo Cæſareæ S. M. mortali caſu vacantes futuræ ſient, & modo dictæ iſtæ binæ Prouinciæ ad nos, tamquam Cæſareæ S. M. relictum fratrem Germanum & hæredem vnicum pertineant: idcirco, vt periculoſæ iſtiuſmodi incidentiæ maturo conſilio præcaueantur, non ſolummodo pro nobis ipſis, & in noſtrum emolumentum proprium, verum etiam ex amore & clementiſſimo erga modo commemoratorum Archiducatuum Ordines, inquilinos, & ſubditos adfectu, quemadmodum etiam ad promouendam eorumdem proſperitatem & ſalutem Reipub ante habito maturo conſilio, bona noſtra præſcientia & voluntate noſmet ita clementiſſime reſoluimus, & Sereniſſimo potentiſſimoque Principi ac Domino, Domino FERDINANDO II. Hungariæ & Bohemiæ Regi, Archiduci Auſtriæ &c. dilectiſſimo noſtro Domino Conſanguineo & fratri, tenore præſentium harum litterarum, plenariam poteſtatem dedimus, idque etiamnum ſcienter damus, ita videlicet hocque modo quod nimirum Regia S. D. (quamprimum Cæſ. S. M. aliquid ex diuina voluntate & conſilio humanitus contingat) abſque vlla mora ante commemoratos binos Archiducatus poſſidere, & noſtro, tamquam Cæſareæ S. M. rellicto poſthumo indubioque hærede, nomine ab iiſdem Ordinibus & ſubditis homagium ſibi præſtari patiatur, Prouinciarum adminiſtrationi præſit, cumque eorumdem Archiducatuum redditibus, omnibuſque inde prouenientibus, ius, & Principalem Prouincialem iuriſdictionem noſtram concernentibus, pro ſuo lubitu commodiſſime diſponat, pro vt illud ipſum Prouinciarum iſtarum commodum & emolumentum requirere videbitur. Promittimus & pollicemur igitur Archiducalibus hiſce noſtris verbis, fide quoque noſtra interpoſita, quod omne illud, quod Regia S. D. iuxta prudentiſſimam Regiæ S. D. diſcretionem & noſtram in eamdem collocatam indubiam fiduciam fecerit, ratificare, probare & adprobare clementiſſime velimus.

Quocirca mandamus atque præcipimus præſentium harum litterarum tenore omnibus & ſingulis Eccleſiaſticis & ſecularibus Prælatis, Dominis, Equitibus, Nobilibus, vrbium, villarumque Magiſtratibus, Communitatibus, & ſubditis, cuiuſcunque Ordinis, ſtatus, dignitatis, atque conditionis etiam illi ſient, cumprimis autem omnibus Cæſareæ S. M. rellictis Conſiliariis, ſuperioriſque præfectis & Officialibus, quibus hæcce noſtra ſanctio & mandatum oſtenſerit, vi, vi eiuſdem huius noſtri mandati, Regiæ S. D. tamquam noſtro plenipotentiam ferenti, in omnibus, quæ noſtro nomine ac loco vobis ſingulis &

vniuerſi propoſuerint, plenam obedientiam nulla interiecta remora præſtitis. In fidem omnium iſtorum præmiſſorum, maioremque aſſecurationem, literas haſce manu propria ſubſcripſimus, eaſdemue Archiducali noſtro ſigillo obſignando confirmauimus. quæ dabantur in noſtra Ciuitate Bruxellis II. Feb. A. C. M. D C. XIX.

CAPVT LVII.

FERDINANDI HVNGARIAE BOHEMIAEQVE REGIS AD RELLICTOS CÆSAREOS VICARIOS & Conſiliarios Litteræ.

FERDINANDVS DEI GRATIA Hungariæ atque Bohemiæ Rex &c. Generoſi & Strenui, perdilecti fideles: Celare vos nolumus, quod Deus Ter Optumus Maxumus nobis nouam quandam adflictionem & calamitatem immiſerit, & Inuictiſsimum, potentiſsimumque principem ac Dominum, Dominum MATTHIAM, dilectiſsimum Dominum conſanguineum parentemque noſtrum, veſtrum clementiſsimum Regem & Dominum laudatiſsimæ recordationis, heſterna luce matutina circa IIX. & IX. horas per temporalem mortem ex immundo hocce mundo ad, vti nimine dubitamus, ſempiternum perpetuæ tranquillitatis portum euocauerit: quum idcirco plenarium imperium Regni Bohemiæ, eiuſdemue incorporatarum Prouintiarum, nobis, ceu fideli earumdem Regi, competat: idcirco cumprimis vos (qui à Regia S. M. Chriſtianiſſimæ ſ..ilimæque recordationis vicarii conſtituti eſtis) in eodem veſtro priori vicariatu, vna cum priori, quam habetis, inſtructione, ad vlteriorem noſtram inordinationem vſque clementiſſime permanere iubemus, vobiſque ſimul itidem clementiſſime mandamus atque iniungimus vt aliis ſupremis Prouincialibus Officialibus, iuris Prouincialis adſeſſoribus, aulico-Cameræ conſiliariis præſentib. & abſentibus perſonis ex Communitatibus Pragenſium aliarumque ciuitatum, miſſe hoc malum nouum, mortem videlicet veſtri ipſorumque Domini, annuncietis, omneiſque conſiliarios & præcipuas perſonas ex Communitatibus, veteri laudabilique de more, ad lugubria adhortetis, iiſdemue ſignificetis, quod nos, tenore noſtrarum Ordinibus Regni Bohemici ſub inauguratione & coronatione noſtra Regia traditarum litterarum Reuerſalium, omnia vniuerſaliaque Prouincialia Priuilegia confirmare, eamdemque Confirmationem ſupremo Burggrauio transmittere, & tum porro auxiliante Dei Ter Optumi Maxumi gratia ante omnia eam potiſſumum inclinate velimus, quo noſtrum Regnum iterum priſtino ſuo pacato pacificoque nitori & vigori queat reſtitui, inquilini & ſubditi in pace, amore & concordia perſeuerare, atque tamdem iura, iuſtitiæ, bonæ laudabileſque conſtitutiones atque ſanctiones in ſuo flore conſeruari poſſent: de quibus omnibus Generoſus perfidelis noſter dilectus Adamus Wallenſteinius Capitaneus, & Prouincialis Aulæ magiſter Regni Bohemiæ in ſuo reditu latiorem deductionem inſtituere poterit. Confidimus itaque ipſos, adeoque omneis inquilinos & ſubditos Regni Bohemiæ (quum omne illud, quod Ordinibus antehac promiſimus, ipſo etiam effectu & reipſa adimplere velimus) præſtiti iuramenti ſuique officii

haud

haud fore immemores, ſed multo potius realem obedientiam debitamque ſubiectionem nobis præſtituros. Dabantur in ciuitate noſtra Vienna die Iouis, poſt diem Dominicam Quadrageſimalem Iudica. XVII. & XXVII. Martii A. C. M. DC. XIX.

CAPVT LVIII.

INterea FERDINANDVS, tamquam prioris Imperatoris p. m. adoptiuus filius & ſucceſſor, non ſolummodo, vti paullo ante diximus, imperium inchoauit, verum etiam, ceu electus coronatuſque Rex Bohemiæ, ſequentem Priuilegiorum Confirmationem Bohemis tramitti curauit.

REGIS FERDINANDI LITTERAE CONFIRMATORIÆ, BOHEMORVM PRIVILEGIA concernentes.

NOS FERDINANDVS II. DEI GRATIA Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ Rex: Archidux Auſtriæ, Marchio Morauiæ, Dux Luxemburgi & Sileſiæ, Marchio Luſatiæ &c. Notum manifeſtumque facimus omnibus & ſingulis tenore præſentium litterarum, quod promiſerimus coronam Bohemiæ conſeruare, tueri, omneis Dominos, Equeſtrem Ordinem, Pragenſes aliaſque ciuitates & vniuerſas Communitates modo commemoratæ Coronæ Bohemicæ apud ſua iura, Conſtitutiones, Maieſtates, Priuilegia, libertates, immunitates Prouinciales tam ſupra Relligionem, quam alia politica negotia: Item apud ſanctionem Conſtitutionemq; Prouincialem, Decreta Cōuentuum Prouincialium, cumprimis quæ A. C. M. DC. VIII. & A. C. M. DC. X promulgata publicataque ſunt, vtriuſque partis, tam SVB VNA, quam etiam SVB VTRAQVE, Compoſitionem & tranſactionem, quemadmodū quoq; non minus apud inter Ordines SVB VTRAQVE, cum Principibus & Ordinibus Sileſiæ in vniuerſali Prouinciali Conuentu A. C. M. DC. IX. ob Relligionis negotiū ſancitam Confœderationem, (quæ contra Relligionem SVB. VNA non ſuſcepta initaque eſſe debet) apud omneis deniq; vetereis ritus atque conſuetudines & Conſtitutiones, cumprimis priſcæ laudatiſſimæ recordationis Regis Ortogari, Regis Iohannis, Imperatoris Caroli, Regis Wenceslai, Cæſaris Sigiſmundi, Regis Albrechti, Regis Ladislai, Regis Georgii, Regis Waldislai, Ferdinandi, Maximiliani, Rudolphi, & Matthiæ clementiſſimi Domini noſtri Conſanguinei & Domini paterni, Romanorum Imperatorum, tam apud omneis à Cæſarea S. M. editas dataſque obligationes, abſque recuſatione & vlla remora reipſa tueri, ipſo facto exequi & conſeruare.

Item promiſimus nemini arcem Carlſteinium, vel coronam, aliaque Prouinciæ clenodia, tabulam Prouincialem vna cum Priuilegiis, extra voluntatem Dominorum, & conſilium Equeſtris Ordinis Regni Bohemiæ & Pragenſium Ciuitatum, quouſque etiam ſeſe extendant, tradere vel eiuſdem fidei concedere.

Item polliciti ſumus quod Regni Bohemiæ Conſtitutiones atque conſuetudines ſartas tectaſque conſeruare velimus.

Item

Item promiſimus [illegible], vt [illegible] in [illegible] & [illegible] Bohemicæ [illegible] Prouinciali vel alia [illegible] munia vſurpare, [illegible], ſeu [illegible], arces vel [illegible] Coronæ Bohemicæ imponere, [illegible] ipſorum fidei committere, [illegible] ſaciamus: quod etiam in aliis [illegible] Regnoque Bohemiæ [illegible] Prouinciis ita obſeruari debet, quemadmodum tempore Caroli Cæſaris, [illegible] Regum Dominorum noſtrorum Anteceſſorum obſeruatum fuit.

Item in nos recepimus, quod [illegible] Prouinciis, Principatus, [illegible] [illegible] ad Regnum Bohemiæ pertinentia bona a Corona iſta [illegible] vllo quodam modo immiuuere, ſed multo potius & vice verſa ablata [illegible] Coronæ illi reſtituere velimus.

Item polliciti ſumus Bohemicæ monetæ nequicquā detrahere, [illegible] [illegible] totius Prouinciæ voluntate atque conſenſu, extenuare, ſed [illegible] [illegible] tes & Priuilegia Coronæ iſtius Bohemicæ, pro ſuo iure, conſeruare.

Item a nobis quoque poſtulatum fuit, cum noſtri Domini Anteceſſores [illegible] [illegible] es & Reges Bohemiæ, aliquid tradiderint, & Ordinibus vni [illegible] perſonis in Regiis, Eccleſiaſticis vel feudalibus bonis aſſecurationem [illegible] rint, quod ea omnia ſeruare: attamen ne illud Regis Vladiſlai [illegible] [illegible] omniumque Regni Bohemici Ordinum Priuilegiis [illegible].

Item [illegible] ſuis Ordinis iura, Conſtitutiones, Priuilegia, [illegible] [illegible] & immunitates, quantum quidem ad [illegible] videbitur, conſeruare promiſimus.

In cuius rei teſtimonium ad literas iſtas Regium noſtrum [illegible] [illegible] pendi mandauimus. Quæ dabantur in ciuitate noſtra Vienna [illegible] Reſurrectionem Domini & Seruatoris noſtri Ieſu Chriſti Anno M. D C. [illegible] [illegible] Regnorum [illegible] Hungarici primo, & Bohemici ſecundo.

C A P V T LIX

PAullo poſt Regia ſua Maieſtas, Ferdinandus II. Bohemiæ Ordines [illegible] atque iterum exhortata eſt, iiſdemue præſtitum ab ipſis iuramentum [illegible] tum officium in memoriam reuocauit. Ordines vero [illegible] paterna [illegible] hortatione, ſuum atque alterum [illegible] Prouincialem Conuentum, [illegible] [illegible] dum, receperunt, & [illegible] literis Vniuerſalem Co[illegible] [illegible].

DIRECTORVM BOHEMIAE, AD VNIVERSALEM CONVENTVM PROVINCIALEM, LITERÆ [illegible].

GE[illegible] Domini, [illegible], Barones, Equites, Ampliſſimi viri & [illegible] [illegible] quam [illegible] [illegible] cum V. [illegible] & vobis, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nun conſeruare, & [illegible] [illegible]

na gratia) vobiſcum ſerio deliberare atque conſultare poſſemus. Quo melius autem abſque vlla remora id peragatur, ad Conuentum iſtum certum quendam diem, diem Martis videlicet poſt MARIÆ MAGDALENÆ, h. e. XXIII. præſentis huius M. Iulij, ſelegimus.

Quocirca V. Clem. & vos, ex a V. Clem. & vobis nobis commiſſo officio, adhortamur, pro noſtra autem perſona peramice & officioſe rogamus, vt, Deo volente, ad præfixum modo commemoratum terminum, cumprimis vero ad noctem iſtam præcedentem diem Lunæ in hiſce Pragenſibus ciuitatibus comparere, & huius Regni Bohemiæ patriæ noſtræ dilectiſſimæ concernentem neceſſitatem [illegible] nobiſcum ſedulo perpendere, &, diuina nobis adſiſtente clementia, omnia ad diu exoptatum finem perducere ne dedignemini: minime dubitantes V. Cl. & vos ſeſe in hoc caſu beniuolos, promptos paratoſque exhibituros eſſe. Actum in Conſilio directionis XII. Iulij A. C. M. DC XIX.

CAPVT LIX.

Licet vero Regia S. M. FERDINANDVS II. ſæpius nunc commemoratis Bohemiæ Ordinibus Priuilegiorum ſuorum confirmationem tranſmiſerit: nihilominus tamen Directores ſequentem quærimonialem epiſtolam ad Sereniſſimos Dominos Electores Palatinum & Saxonem ablegarunt.

EORVMDEM BOHEMIAE DIRECTORVM AD SERENISS. DD. ELECTORES PALATINVM ET Saxonem, molem bellicam concernentes, Litteræ.

Sub Dato III. April. A. C. M. DC. XIX.

CLEMENTISSIME DOMINE ELECTOR &c. quemadmodum hactenus ad Sereniſs. V. Celſitud. in extremis noſtris periculis & anguſtiis noſtrum ſemper ſumpſimus refugium, eiuſdemue Sereniſs. V. C. Electoralem clementiam, & clementiſſimam adfectionem multis modis (pro quo Electorali beneficio Ser. V. C. ingenteis & agimus & habemus gratias) ſummiſiſſimo ſtudio perſenſimus. ita pari modo Ser. V. C. neutiquã celare volumus, quod Regia S. M. FERDINANDVS II. ad à Cæſarea nunc in pace ſancta requieſcente Maieſtate, Domino ac Rege noſtro clementiſſimo, laudatiſſimæ recordationis, tunc temporis conſtitutos ſupremos Officiales Prouinciales, iuris Prouincialis Adſeſſores, & Vicarios Regni Bohemiæ (cumprimis vero ad Dominum Adamum à Sternberg in Bechin) perſcripſerit, & inter alia eidem clementiſſime ſignificauerit, quod videlicet Regia S. D. eoſdem apud priorem inſtructionem & adminiſtrationem, vſque ad vlteriorem Regiæ S. M. inordinationẽ, clementiſſime relictura ſiet, quemadmodum iſtius è Bohemico in Germanicum idioma tralatæ epiſtolæ fide digna copia illud ipſum latius declarat.

Ex quibus omnibus ſane aliud colligi nequit, quam quod Regia S. D. extra plenariam neceſſariarum requiſitorum reſtitutionem, Regni huius eiuſdemue incorporatarum Prouinciarum adminiſtrationẽ ad ſe pertrahere conetur, dum, vigore paullo ante dictæ in genere allegatæ epiſtolæ, eas ipſas perſonas, quæ

maximè ex parte miſerabiliter [illegible], adeo [illegible] cladi Prouinciæ [illegible] uniuerſis, innocentiæ [illegible] profeſſioni in hoc Bohemico Regno [illegible] ctores & coryphæi [illegible], contra Euangelicorum Ordinum [illegible] cretum, omniumque ſpem & expectationem, inſtinctu potiſſimum apud [illegible] rem S. M. illinc adhuc commorantium Intereſſentium, ad alta priora ſua honorum officiorumque faſtigia iterum euehere, eaſdemue priſtinis ſuis dignitatibus reſtituere clementiſſime meditetur.

Iuxta illud de hoc quoque coram Sereniſs. V. C ſummiſſiſſime conqueri neceſſum habemus, quod poſt tam, reſpectiue, immaturum ſubſequutum laudatiſſimæ Cæſareæ S. M. obitum, & è mortali hacce vita exceſſum deplorandum, [illegible] hominus hoſtileis militareis copiæ nunc vti & antea in hac Prouincia commorentur, & deuaſtationibus ad hodiernum vſque diem crudeliter pergant. [illegible] ceamus quod è fidis fidorum hominum relationibus hinc inde perceperimus, quod in & extra S. R. Imperium, præſertim vero in Italia & Belgio, grandes militarium copiarum conſcriptiones aliæque præparationes bellicæ inſtituantur: quemadmodum paullo poſt Cæſareæ S. M. obitum peculiareis aliquot Capitanei [illegible] quos & Capitaneus Fuchſius & Lotharingici delegati nomine Principis [illegible] tenſteinii, cum litteris patentibus, & plenaria inſtructione, tam equites quam pedites conſcribendi, Vienna diſceſſerunt, & quorum hoſtileis conatus [illegible] contra nos & Regnum hocce directi ſunt. Quibus grauiſſimis de cauſſis [illegible] moti, intermittere nequaquam potuimus, quin omneis iſtiuſmodi doloſas hoſtium technas Ser. V. C. detegeremus, obſequioſiſſima ſpe atque fiducia freti Ser. V. C. iuxta Electoralem Cel. ſuæ clementiſſimam erga nos adfectionem, in ſuperiori iſta noſtra relatione indigetata periculoſa grauamina clementiſſime conſideraturam, &, tamquam hodiernus S. R. Imperii Vicarius, huic maxume contigustato Regno, ceu præcipuo S. R. Imperii Electoratui, ope & conſilio clementiſſime neutiquam defuturam: pro quo clementiſſime nobis atque huic Regno exhibito beneficio ſummiſſiſſima noſtra ſtudia & obſequia Ser. V. Cel. offerimus. Dabantur in Pragenſi arce, [illegible] April. A. C. M. DC. XIX.

CAPVT LX.

EORVMDEM BOHEM. DIRECTORVM AD SERENISS. DVCEM BAVARIAE SVMMISSA PROpoſitio.

Sub dato IX. April. A. C. M. DC XIX.

SVb Menſis huius initium, die videl. IX. iidem Bohemiæ Directores ad Sereniſs. Ducem Bauariæ epiſtolam ablegarunt, & inter alia eamdem S. Ser. Cel. humillimo obſequioſiſſimoque ſtudio rogarunt, vt nimirum aduentanteis Hiſpanicæ militareis copiæ aditu intercluderentur, neque iiſdem tranſitus concederetur: conſiderando quod non dumtaxat coronæ Bohemicæ eiuſdemue incorporatis atque nunc denuo vnitis Prouinciis, verum etiam ipſis laudatiſſimis Domus Electoribus, aliiſque S. R. Imperii Ordinibus, [illegible] S. Cel. [illegible] principatus, populis atque Prouinciæ maxumum inde periculum crearetur [illegible]

adeo

adeo ad multas innocentis Christiani ſanguinis profuſione, anſa occaſioque dari poſſet.

CAPVT LXI.

SERENISS. DVCIS BAVARIAE AD ISTAM BOHEMIÆ DIRECTORVM PROPOSITIONEM REſponſio.

AD præcedentem iſtam directorũ Bohemiæ propoſitionem Sereniſſimus Illuſtriſſimuſque Princeps ac Dominus, Dominus Maximilianus Dux Bauariæ &c. ſequentibus hiſce breuiter reſpondit: Quamuis Cæſaream S. M. ſummo ſtudio & obſequio rogauerimus, vt exoticarum iſtarum militarium copiarum tranſitus inhiberentur, atque adeo Prouinciæ fidiſque noſtris ſubditis parceretur: nihilominus tamen, ad clementiſſimam atque peramicabili modo iam dictæ laudatiſs. Cæſareæ S. M. Hungariæ Bohemiæque Regis [illegible] deſideratam petitionem, cumprimis vero quod aditus per ſe in noſtro Principatu apertus, & huiuſmodi militareis tranſitus difficillime abſque vi bellica inhiberi poſſint, deſiderio iſti Cæſareo ſatisfecimus, & tranſitum militi permiſimus: potiſſimum vero vt maiora mala atque metuenda pericula à ſubditis noſtris auerterentur: & quod exercitus ille nobis idoneam & S. R. Imperii conſtitutionibus conformem cautionem præſtiterit; tum etiam cũ illud ipſum aliquot Electores aliique S. R. Imperii Ordines factitaſſent.

Ante exortos autem iſtos motus, tum etiam poſt illos, cumprimis exoptauimus, vt huic ſerpenti malo in tempore idonea applicata fuiſſent remedia, vt nõ tam vosmetipſi, quam etiam alii homines (qui iam imm[illegible]ter atque adeo innocentiſſime patiuntur) ad exoptatam pacem peruenire potuiſſetis. Equidem e[illegible]num maiora ſane pericula præcaueri poſſent, ſi modo vos præpoſito electo [illegible]oque capiti, Regi & Domino veſtro debito obſequioſoq; reſpectu ſub[illegible] &, quod fideles Ordines atque ſubditos decet, obſequium veſtrum re i[illegible]monſtraueritis.

CAPVT LXII.

HÆc dum agerentur, Comes à Thurn cum ſuæ fidei concredito exercitu iterũ in Auſtriam & Morauiam excurſionẽ fecit: idcirco Prouincialis capitaneus Dominus Poppelius ſequentem epiſtolam ad eumdem Comitem ablegauit.

DOMINI POPPELI AD COMITEM A THVRN EPISTOLA.

S. P. Clement. V. celare neutiquam poſſum, quod videlicet diuerſis ex locis a [illegible] viris percepetim C. V. cum certo quodam copiarum militarium numero [illegible] ad fines Marchionatus Morauiæ, ve-

rum

ſuam ipſam in Prouinciam ſeceſſiſſe. Quum itaque hæcce Prouincia à Regia ſua M. Domino meo clementiſſimo meæ fidei commiſſa ſiet, intermittere non potui nec debui, quin hancce meam epiſtolam ad C.V. ablegarem, eandemque amice rogarem, vt videlicet, quur huc cum copiis ſuis appulerit, ſeſe clementer reſoluere nunime dignaretur. Cuius rei gratia a C. V. rotundam reſponſionem reſolutoriam expectamus, eidemue omnem proſperum ſucceſſum ex animo optamus.

CAPVT LXIII.

COMITIS AD POPPELIANAM EPISTOLAM RESPONSIO.

Sub dato XXX. April. A. C. M. DC. XIX.

S. P. & Officia. Quum C. V. per peculiarem ſuam ſingulari ſtudio ad me exaratam epiſtolam, ex me quæſierit, quibus nimirum de cauſſis ex Bohemia cum copiis meis militaribus in huncce Marchionatum Morauiæ ſeceſſerim: extra omnem dubitationis aleam ponimus C. V. pro ſingulari ſua prudentia eaſdem minime fore incognitas. Ad me quidem quod attinet, quicquid factum eſt, illud ex mandato factum eſt, & vna mecum duco omnem ferme Regni Bohemiæ Equeſtrem Ordinem, qui auctoritate & exiſtumatione graueis viros, Dominos ſuos conſanguineos, adfineis, & fratres ſub peramica ſpecie viſitar, & apud bene ſibi cupientes bona, corpus, ipſamque adeo vitam impendere paratus eſt: econtra vero illos ipſos, qui hactenus ſacrum charitatis, concordiæ, atque coniunctionis vinculum inter [illegible] diſſoluere conati ſunt, &, quod Regnum Bohemiæ barbaro prorſus modo direptionibus, ferro ignique multis in locis crudeliter deuaſtatum eſt, omne ſuum ſtudium contulerunt, atque adeo manifeſti noſtri hoſtes ſunt, perſequi &, auxiliante diuina gratia, cribro purgare meditetur. Quũ autem Prouinciæ iſtius adminiſtratio C. V. demandata ſiet, icirco C. V. commiſſo ſuo officio ita ſatisfaciat, quod inde honorem, laudem, & à Prouincialibus gratiarum actionem reportare queat. Hiſce &c. Dabantur Znamæ XXX. April. A. C. M. DC. XIX.

CAP. LXIV.

INtemperie Bohemica autem maiores ſubinde vireis adquirente, & deſperatione Regio eo magis magiſque adcreſcente: directores Morauiæ nocenteis admodũ Soc. Ieſu patres publico adfixo programmate proſcripſerunt.

ORDINVM MORAVIAE CONTRA PATRES SOCIETATIS IESV DECRETVM PROSCRIPTORIVM.

NOS N. N. N. Domini, Equites, & perſonæ ex ciuitatibus & incolæ huius Marchionatus Morauiæ, Euangelico-Orthodoxæ Religioni addicti, & verum corpus verumque ſanguinem Domini ac ſeruatoris noſtri Ieſu Chriſti S. v-

VTRA-

VTRAQVE Specie rite percipientes, hodierno die Brunnæ congregati: Notũ manifeſtumque facimus omnibus & ſingulis tenore præſentium harum litterarum vbicunque etiam iſtæ vel legantur, vel audiantur, cumprimis vero vbi illud ipſum neceſſitas poſtulauerit, quatenus nobis a Dominis Ordinibus Regni Bohemiæ non ſolummodo hoc per typos diuulgatam Apologiam, verum etiam per multa alia diuerſimoda hac ipſa de re hinc inde edita ſcripta atq; documenta, ſignificatum fuerit, immo per ſe omni mundo cognitum perſpectumque fiet, quot quantæque videlicet doloſæ technæ & inſidiæ, inſtinctu ſectæ Ieſuiticæ, in commemorato iſto Regno Bohemiæ depræhenſæ, adeo vt per eamdem multi proceres e medio ſublati fuerint: ad periculoſa itidem bella, immaneis innocentiſſimi Chriſtiani ſanguinis profuſiones, & grauiſſimas ſeditiones iidem iſti Ieſuitæ hactenus ſemper, & vbiuis ferme gentium anſam occaſionemque præbuerint: quemadmodum etiam à fide digniſſimis certiores reddimur eoſdem Ieſuitas hodiernarum ſeditionum, per quas Marchionatus Morauiæ patria noſtra dilectiſſima non ſolummodo ære alieno grauiter preſſa, verum etiam in extremam perniciem præcipitata eſt, auctores extitiſſe.

Eoſdem igitur pro iſtiuſmodi impoſtoribus & fallacibus pernicioſiſque ſeditioſis hominibus (qui à dandis malis & falſis conſiliis minime deſiſtunt) & habemus & publice proclamamus, cumque in finem illos ipſos in prepetuũ ex hocce Marchionatu Morauiæ proſcribere decreuimus.

Quocirca vobis Rectoribus, Magiſtris, Ludimoderatoribus, omnibuſque vobis Ieſuitis in genere qui in hocce Marchionatu Morauiæ tam in ciuitatibus, quam in pagis vel quibuſcunque aliis etiam in locis commoramini, ſeuere admodum iniungimus, vt noſtris ad vos ablegatis Dominis Commiſſariis abſque vlla mora claueis templorum collegiorumque veſtrorum tradatis, ex hocce Marchionatu patria noſtra dilectiſſima mox à publicatione litterarum iſtarum patentium ſecedatis, nec vmquam in modo dictam iſtam noſtram patriam redeatis.

Sin vero quiſpiam ex pernicioſa veſtra ſecta, vbicunque locorũ etiam ille ſi, contra hocce noſtrum mandatum in Morauiæ Marchionatu depræhenſus fuerit, is abſque vlla gratia atque clementia, inauditus etiam, in vitæ amiſſionem incurret.

Quum itaque vobis certa noſtra voluntas cognita atque perſpecta fiet, idcirco maxumopere vobis præcauendum ne forſitan in hocce noſtrum mandatum impingatis, ne ſeueriorem animaduerſionem contra vos inuertere neceſſum habeamus. In præmiſſorum fidem &c. Brunnæ VI. Maii A. C. M.DC.XIX.

CAPVT LXV.

HIſce in Marchionatu Morauiæ ita conſtitutis, inferioris Auſtriæ Ordines dãnum detrimentumue Bohemicarum militarium copiarum in finibus ſuis animaduertentes, ſequentem libellum ſupplicem Cæſareæ M. exhibuerunt:

INFERIORIS AVSTRIÆ ORDINVM AD CÆSAREAM MAIESTATEM LIBELLVS SVP-plex, militarium copiarum dimiſsionem concernens.

INuictiſſime potentiſsimeque Romanorũ Imperator &c. Domine Clemen[illegible] me: ſummiſiſſimo obſequio percepimus Cæſareo-Regiam V. M. noſtr[illegible] biduum ad aulam M. V. ablegato delectui clementiſſime audientiam Cæ[illegible] conceſſiſſe, & ſimul iuxta illam reſpōſionem ex Regia & Archiducali [illegible] petiiſſe, vt videlicet illud ipſum, quod Cæſareæ V. M. oretenus ſumm[illegible] eſſet propoſitum, ſimul compræhenſo ſcripto exhiberetur. Ad hæc, penes [illegible] limam gratiarum actionem pro clementiſſime delegatis noſtris conceſſa [illegible] rea audientia, Maieſtatem V. C. certiorem reddimus, nos ſane minime n[illegible] animum induxiſſe, vt videlicet ſcripto compræhenſam noſtram in[illegible] (quoniam illud ad Regiæ V. M. vniuerſis ac ſingulis laudatiſſimis P[illegible] us Ordinibus XXV. Martii factam propoſitionem, de qua deliberat[illegible] ctenus, ob à Romano-Catholicis nobis non datam, à nobis vero i[illegible] deſideratam petitamque reſponſionem, impediti fuimus; interea tame[illegible] ſitione neceſſariorum aliquot inſtrumentorum, qui ritus olim in vacan[illegible] magiis obſeruati fuerint, nihil intermiſimus, dilatum eſt, & omne illud l[illegible] ſu[illegible]nde deductionem requirat) Regiæ V. M. detegeremus.

Quum vero Cæſareo-Regia V. M. illud ipſum adeo clementiſſim[illegible] ter, intermittere nec voluimus nec debuimus, quin ſequentia ſcript[illegible] henſa humillimo cũ obſequio repeteremus, quæ iã ante Domini noſtri C[illegible] ſ[illegible]ri Cæſareæ V. M. oretenus propoſuerunt, humillimo ſtudio & obſequi[illegible] ream V. M. rogantes, vt iſtam noſtram ſubiectiſſimam propoſitionem c[illegible] tiſſime audire & percipere ne dedignetur.

In quas periculoſiſſimas diuturnaſq; anguſtias, Rex & Domine clemen[illegible] d[illegible]le[illegible]iſſima atq; miſerrima hæc eſt noſtra patria ab exorta Bohemica [illegible] a morte Cæſareæ S. M. Domini noſtri clementiſſimi, feliciſſimæ rec[illegible] & quidem ſine fideliſſimorum Ordinum præſcientia, conſilio atque co[illegible] ciderit, & quo in extremo periculo ob prægrandeis præparationes be[illegible]icas [illegible] num hodie proh dolor verſetur, id integro etiam horæ ſpatio à nemine c[illegible] mor[illegible]ri proponique poterit.

Minime vero Regiæ V. M. eſt incognitum, ſed in ipſa rei veritate cert[illegible] tius eſt, quod intra XX. vel XXX. annos durantis belli Turcici, exor[illegible] ſub i[illegible]to rebellionum atque ſeditionum hæc Prouincia non adeo vehe[illegible]er [illegible] flicta fuerit. Licet enim ſub iſtis temporibus Prouincia abſque grauaminibus [illegible] nime fuerit, nec ſine iiſdem eſſe potuerit, nihilominus tamen Prouinciæ a [illegible] uinciali Principe ſemper bene proſpectum, & maturo conſilio eidem [illegible] q[illegible]atum fuit: ſimiliter & diribitoria, tranſitus, loca dimiſſionum & [illegible] be[illegible]ca, ob [illegible] perſolutionem facilime conduci potuer[illegible] vt [illegible] conſeruati fuerint, cumprimis quod miles quam[illegible] tia h[illegible]ſtem ductus, vel poſt dimiſſionem iuſte perſolutus fuerit, a[illegible] [illegible] commorabatur ſubminiſtrata victualia perſoluere neceſſum habu[illegible]

[illegible], [illegible]rum fere per [illegible] huius Prouinci[illegible]-libus [illegible] onerant, [illegible]endo in [illegible] [illegible], atque [illegible], ni [illegible] malo occ[illegible], abſque [illegible] recompen[illegible], maiora damna inquilinis inferat, erga quos [illegible] immanem inauditamque tyran-[illegible] exerceat: idcirco viuente etiamnum Cæſarea S. M perfideles Ordines ei-dem ſuæ Cæſareæ M. perturbatum iſtum ſtatum propoſuerunt, horum, aliorum-que grauaminum ſubleuationem, vel dumtaxat eorumdē mitigationem ſummi[illegible]-ſſimo ſtudio petierunt, eamdemque ipſo effectu hactenus patienter admodum pr[illegible] ſunt, nec de vlteriori reparatione poſtmodum fuerunt ſolliciti, indu-bi[illegible] ſperantes Regiam V. M. poſt aſſump[illegible] harum Prouinciarum, nomine Sere-niſſimi Domini Archiducis Alberti, adminiſtrationem, tam diuturno tempore procraſtinatum defectum, pro Regiæ V. M à Deo Ter Optumo Maximo cle-mentiſſime conceſſa ſumma prudentia, & laudatiſſimis innatis Principalibus qua-litatibus atque proprietatibus ex ſingulari erga hanc prouinciam adf[illegible]u, cle-mentiſſime adimpleturam: nihilominus tamen nos fideles Ordines non abſque ſingulari cordolio experiri neceſſum habemus, quod magna iſta ante accepta dam-na d[illegible]enrau[illegible] maioribus indies adcumulentur, quodque mox ab initio, nomi-ne Regiæ V. M. grandis præparatio bellica contra Hungariam ſuſcipi, & quam-primum in Prouinciā introduci debeat: immo quod iſtæ militareis copiæ, quæ cō-tra Chriſtiani nominis hoſtem hæreditarium terra marique noſtro ſtipendio cō-d[illegible] militant, in ſummum limitum periculum, & maius noſtrum damnum re-[illegible] [illegible].

Quam commoda autem occaſio Turcorum Imperatori aliiſque [illegible] hoſtibus, qui nobis nullo vmquam tempore defuerunt, hoc ipſo facto præbe[illegible], vt eo melius Iaurinum & Commorram, vnicum ciuitatis Viennæ harumque Pro-uinciarum Auſtriacarum propugnaculum ex Germanicæ Nationis diſpoſitione in ſummum præiudicium atque perniciem vniuerſalis chariſſimæ noſtræ patriæ, [illegible] poſſet, facile quiuis ſanæ mentis colligere poterit.

Quocirca nos fideles Euangelici Ordines, ex debita erga Regiam V. M. [illegible]b-[illegible]ioſa adfectione, neutiquam intermittere debemus, quin ingens iſtud peri-culum huius Prouinciæ Veſtræ M. tamquam ineunti nouo Domino Prouinciali Principi, nobis ipſis, gratæ poſteritati, atque adeo vniuerſæ noſtræ patriæ dul-ciſſimæ ſūmo cum obſequio proponeremus, eamdemque per Dei Ter Optumi Maximi infinitam miſericordiam rogaremus, vt vnum atque alterum ſibi curæ cordique eſſe clementiſſime patiatur, iſtiuſmodique in medium proponat re-media ad quæ ex amore erga Deum, Laudatiſſimam Domum Auſtriacā, Maieſta-tis Suæ Dominum Conſanguineum Albertum Archiducem Auſtriæ, tamquam ineuntem Dom[illegible] hæreditarium & Prouincialem Principem, atque tandem R. V. M. ipſam a m[illegible] nobis periclitantibus in genere ſummiſiſſimo ſtudio ad-& exhortatur.

Iuxta illud quoque Regia V. M. ſibi nihil aliud imaginetur, quam quod omnes [illegible] inferioris [illegible], dignitatis, atque conditionis perſonæ ex bi-nis Prouinciis ad Regiæ V. M. [illegible] proſtratæ iaceant, & vna cum vulgo i[illegible] extremo periculo miſerabiliter l[illegible]que Regiæ V. M. opem auxiliu-que [illegible]plorent, vt videlicet, mediante clementiſſima V. Regia M. nullæ milita-

teis

reis copiæ ex Hungaria aliiſque locis in hanc Prouinciam introducantur, [illegible] multo potius introductæ iterum dimittantur, vtque tamdem finalis tot[illegible] deuaſtatio (quam ſane in præiudicium Domini hæreditarii Archiduc[illegible] admittere minime poſſemus) huius Archiducatus, cuius Ordines tale q[illegible] minime ſunt promeriti, præcaueatur, miſeris inquilinis parcatur, nec [illegible] ad conſeruationem dilectiſſimæ ſuæ patriæ atque Principis Prouincialis [illegible] dinibus reſeruata alimenta in tam extrema ipſorum neceſſitate plane ab[illegible] tur atque corrumpantur.

In hoc Regia V. M. Chriſtianum Deoq; gratiſſimum præſtat o[illegible] quale a multis nunc temporibus nullus Monarcha præſtitit: defendit t[illegible] u primo & maſcule quidem non ſolummodo nos inquilinos, ſed ipſam [illegible] ritatem, exiſtumationem, atque incrementum totius laudatiſsimæ [illegible] Auſtriacæ, ſuæque laudatiſsimæ perſonæ & Regio nomini apud vniue[illegible] rarum ob beni immortalem laudem atque gloriam compatat. Sin vero [illegible] Regia V. M. neglexerit, tum omnia confuſe agerentur, nil niſi extrema a[illegible] periculum, totiuſque Prouinciæ ruina atque deſolatio, remaneret, omne[illegible] ſariæ deliberationes atque conſultationes declinarentur, & eo ipſo toll[illegible] immo metuendum eſſet quod Ordines poſtponi, & non amplius conſer[illegible] ſint, atque ea ipſa de cauſſa cum chariſsimis vxoribus & liberis ſuis, ſub d[illegible] omnis neceſſariæ præparationis, ad Deum Ter Optumum Maxumum [illegible] attollere, eiuſdemue miſericordiam, opem & auxilium implorare nece[illegible] beant, nos vero, in tã fidéliſsima obſequentiſsimaque adfectione impediti, [illegible] vela iuxta ventorum flatum expandere atque dirigere etiam contra noſt[illegible] luntatem cogeremur: Regiæ V. Maieſtati atque Archiducali clementi[illegible] humillime commendanteis. &c.

CAPVT LXVI.

COMITIS A Thurn CVM BOHEMICIS CA-STRIS IN INFERIOREM AVSTRIAM Expeditio.

POſtquam igitur Comes à Thurn Ordines Morauiæ ad Bohemor[illegible] derationem pertraxiſſet, vna cum Bohemicis caſtris in inferiorem A[illegible] conuluit, inibique aliquot loca occupauit. Quoniam vero Laba ſeſe [illegible] præſidio aduerſus hoſtileis incurſiones præmuniſſet, idem Dominus C[illegible] ditionem ſibi fieri violenter inquilinis imperauit. Interea vero inferi[illegible] Euangelici Ordines (qui poſt diuturnam hactenus habitam tractatione[illegible] nire minime potuerunt) delegatos ſuos ad eumdem Comitem ableg[illegible] inter alia primũ decentem ſalutationem peragerent. 1. ex eodem quær[illegible] mirum tantis viribus bellicis in hancce innocentiſsimam Prouin[illegible] ſet, cum tamen Prouinciales Ordines nihil contra Bohemiam hoſt[illegible] caſſent, quocirca peterent vt [illegible]dem retro reduceret. 3 E[illegible]dem Comi[illegible] rent, quod ideo ad Bohemiæ Ordinum ſub dato V. Martii & XXIV. A[illegible] ceptas litteras non reſpondiſſent, quoniam inferioris Auſtriæ Ordines [illegible]

[illegible] reſpon[illegible] contem[illegible] die in diem diſt[illegible], quam tamen in-[illegible] pac[illegible] præſtolari fecerat. Quum vero, pro IV nulla ca-[illegible] reſponſio ſperanda foret, ipſis [illegible] conſœderationem [illegible] adu[illegible] quod Cæſar Matthias laudatiſ. Chriſtianæq; [illegible] A. C. M D C XIV Buduiſæ ipſis Ordinibus decretum immiſerit, [illegible] ad Pragæ A. C. M. D C XV. inſtitutum indictumque generalem [illegible] ntum per delegatos ſuos comparere & de eadem confœderatione inter ſe [illegible] conuenire deb[illegible]. quia de cauſſa iam delegatis ſuis poteſtatem feciſſe, [illegible] commen[illegible] illam confœderationem ipſo facto & reali-[illegible] attamen hac expreſſa ſibi reſeruata conditione, ne forſitan iſta [illegible] Archiducalis Domui Auſtriacæ, Romano-Catholicis [illegible] demue Religioni [illegible]ſetur. Et hæc ipſa V. ex Dominorum, [illegible] & V. ex ciuium ordine [illegible] conſentientibus beniuolentiſ [illegible].

Paulo poſt Romano Catholici inferioris Auſtriæ Ordinũ delegati quo-que ad [illegible] Dominum Comitem in caſtra Bohemica ſeſe contulerunt, ex quibus Dominus Comes a Buchaim inter alia propoſuit I Romano-Catholicos Ordines n[illegible] quid hoſtiliter contra Dom. Comitem neque ipſos etiam Bohemiæ Ordines ſuſcepiſſe, [illegible] vice verſa exoptatam pacem ſemper atq; fideli-ter ſuaſiſſe.

II. Rogare Ordine[illegible] militareis copias Dominus Comes a Laba & Zvver-[illegible].

III [illegible] confœderationem quod attineret, non-[illegible] per omnia cum Euangelicis Ordinibus [illegible], & [illegible] eo dumtaxat pun-[illegible] vniuerſum hæreſe negotium, quod tamen [illegible] primum expediendum fiet: [illegible] ea Dominus Comes ipſis parceret, nec retribuendo ipſis imposterum plus [illegible] detrimentiue inferret.

A[illegible] poſtulata Dominus Comes reſpondit: quod domini Bohemi [illegible] ipſum facere neceſſum habuiſſe, neque [illegible] quicquam, abſ-[illegible] ſuſcepturum: aſt vbi cognoſceret [illegible] as militareis copias explo-[illegible] poſſe illas ipſas perſequi. aliaſque [illegible] commodo ad conſerua-[illegible] pacis [illegible], atque concordiæ, & ad ferenda oppreſſis auxilia in hanc Prouinciam contuliſſe, & hoſteis ſuos etiam Hieroſolymam vſque perſequi de-[illegible]. Præterea etiam ſancte promiſit, quod ſemel ſeſe Deo commendaſſet, vt tandem inter Euangelicos & Romano-Catholicos conformitas ſanciretur: Ca-tholici [illegible] pertinent quam Euangelici, eoſdem enim bonitate, hone-ſtate, [illegible] Catholicis ne latum quidem vnquem cedere. Nam quamuis [illegible] genus ceu oleum aquis ſupernatarint, & ea ipſa de cauſſa [illegible] nihilominus tamen illud æquiparari neutiquam confor-[illegible] vlterius patienda ferendaque eſſe, neque in animum ſi-[illegible] o-Catholici [illegible] inducerent, quod ipſis Euangelici ne in minimo [illegible] ceſſuri ſint, [illegible] vtroſque abſque vllo vtriuſque Religionis re-[illegible] neceſſario faciundam, adeo vt quod vna [illegible] habere oporteat, atque ita conſtans pax [illegible] tandem reducatur, [illegible] modo regens [illegible] Dominus & Pro-

 uincia-

[illegible] Princeps [illegible] regnare & pacifice Rempublicam admi- niſtrare queat, ne forſitan [illegible] quidam ſacrificus aduentet & [illegible] in Prouinciis [illegible] nem [illegible], [illegible] auxilia ex Hungaria, vel In[illegible] ſilii, vnde pecuniam [illegible] at omnia iſta temni: ſeſe enim [illegible] Ter Opt. Max [illegible], & eum [illegible] vero corde fideliter rogare, [illegible] Chriſtianum, æquum laudabileque propoſitum promouere, laudem gloriam [illegible] conſeruare, lacertos ſuos fortificare, ac denique maſculum cor [illegible] que [illegible] clementiſſime largiri ne dedignetur: cum ipſa ſiquidem [illegible] neceſſitate habere quod contra Labam nihil vnquam moliri [illegible] [illegible], ni illhic præſidia repperiſſet, & ad illud ipſum inquilini [illegible] occaſionemque præbuiſſent: quemadmodum quoque Domino [illegible] ſignificari curaſſet, vbicunque locorum nullas militares copias [illegible] impoſita [illegible] inuenirer, illinc ſeſe inquilinis ne minimum quidem [illegible] inferre promptiſsimum paratiſsimumque futurum.

Ad hæc delegati iterum reſponderunt, ſeſe apud Regiam M. [illegible] vt non dumtaxat Labæ, verum etiam aliorum locorum hinc inde [illegible] [illegible] deduci debeant. Quibus perceptis Comes retulit ſin Labæ [illegible] [illegible], vrbis portæ reſeratæ patenteſque permanerent, atque [illegible] [illegible] ab hoſtibus ſed a laudatiſſimis Euangelicis Ordinibus loco præſidii [illegible] [illegible], ſi illic nullas quæritare diuitias: ad reliquas vero militares copias [illegible], ſe de iiſdem nullam ampliorem habere inſtructionem. [illegible] [illegible] cum temporis diſceſſum eſt.

BOHEMIAE ORDINVM DIRECTORVMVE [illegible] RES AD PACEM DEVENIAT, COM- *prehenſi Articuli*

P[illegible], Vniuerſi & ſinguli Euangelici Ordines, atque adeo omnes [illegible] [illegible] inquilini & ſubditi, ſiue illi ſub Romano Catholicis, ſiue [illegible] [illegible] Euangelico Orthodoxam Religionem amplect[illegible], [illegible] Cæſarea S. M. Rudolpho II. laudatiſſimæ glorioſ[illegible] [illegible] in puncto Religionis clementiſſime conceſſas Maieſtatis litteras, [illegible] [illegible] inter eos Svb Vna, & Svb Vtraqve Specie [illegible] [illegible] Compoſitionem, decretum Prouincialis Conuentus, Cæſareo [illegible] [illegible] ſaleis litteras & [illegible] [illegible] Ordines Bohemiæ [illegible] [illegible] atque Ordines ſuperioris inferiorisque Sileſiæ, Auguſtanam Conſeſſio- [illegible] in puncto Religionis ſancte ſancitam confirm[illegible] [illegible], iuxta expreſſam litteram, quemadmodum etiam [illegible] [illegible] puncto, atq; adeo etiam in ſpecie [illegible], qui ſub [illegible] [illegible] comprehenduntur [illegible] habeant templa [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] irritum inualidum [illegible]

II. [illegible] hoc Regno proſcripti, in ſempiternum [illegible]

...ant, nec ſub quolibet prætextu alicui peregrino Ordini ... ſed vice verſa ipſorum fundatio & Priuilegia, quæ vel à Rege ipſo ... priuatis perſonis per fallacias ... & Prouinciales tabulæ ... ſunt ... ipſorum Collegia, bona, reditus & ... us ... emolumentum commodum ... Dominorum Ordinũ conuertantur.

III. Confœderatio cum Hungaria, Auſtria Morauia, ſuperiori inferiorique Luſatia procedat.

IV. Generalis defenſionis negotium cum omnibus notorum Prouinciis, quod ... in certis quibuſdam punctis articuliſq; conſiſtit, vna cum labore deliberatione ad Prouinciarum Conuentum differatur.

V. Articulus liberi Conuentus Ordinum in circulis, quemadmodum priſtinis temporibus vſu receptum fuit, pari modo latiori deductione indiget.

VI. Renouatio hæreditariæ coniunctionis & confœderationis cum circumiacentibus Electoribus aliiſq; S. Rom. Imperii Principibus.

IIIX. Excommunicatio ſiue proſcriptio certarum perſonarum ex Prouincia, ... officiis: quæ omnes in ... facto Ordinum ... ... grata ... ntur.

Et hos VII modo commemoratos articulos, quorum IV ex generali Conuentu A. C M DC. X V. deſumpti ſunt, Ordines in nupero Conuentu vnanimi omnium conſenſu adprobarunt, confirmarunt, & typis publicis diuolgari curarunt.

CAPVT LXVIII.

ALII ARTICVLI, AD PROVINCIAE NECESSITATEM, ET INCREMENTVM EVANGELICAE RELLIGIONIS à Bohemicis directoribus comprehenſi.

I. QVum illud, quod Cæſ. S. M. & c. in omnibus ſuis Dominiis Collaturas Archiepiſcopo Pragenſi conceſſit, vt iiſdem ſuos ſacerdotes poſſit præficere, manifeſte Maieſtatis litteris & vtrimq; factæ tranſactioni aduerſetur, cumprimis vero ... in quibus ſubditi Religionem SVB VTRAQVE amplectuntur, iccirco ... o tollatur, &, vice verſa, Pragenſe Conſiſtorium parochias SVB VTRAQVE, & eiuſdem Religioni addictos parochos inſtituant.

II. Quum etiam antehac per eaſdem Maieſtatis ... inter eos SVB VNA & SVB VTRAQVE Specie ſancitam pacificationem, tranſactionem atq; compoſitionem, cautum peculiariterq; proſpectum ſiet, quod non ſolummodo ſubditi ... S. M. ditionibus, verum etiam alii, ſiue ſub Eccleſiaſticis, ſiue ſecularibus ... agant Magiſtratibus, poteſtatem libertatemq; habuerint, & ... habeant ſuis ſumptibus templa atque Scholas ad diuinum ſuæ ... pergendum exædificandi, iccirco etiam illud ... ratum ... maneat. Ad inquilinos ciuitatis Cloſtergrabensis vero ... Pragenſis nouum exædificatum templum ... iccirco iidem reliqua ciuitatis ... templum reædificent.

III. ... in futura tẽpora templa ſua ...

IV. Templa ... conceſſas Maieſtatis ... Pragenſibus ... , videl. vnum in paruo latere ad S. ... , alterum in veteri ciuitate apud Saluatorem, & tertium etiam in veteri ciuitate

Pragenſi ad Simonis & Iudæ vna cum ſacello, in Prouinciali S. C[illegible] [illegible] Prouincialis tabulis, tanquam bonum proprium, inſerantur, & [illegible] temporibus parti S V B V T R A Q V E, a qua illa extructa ſunt, [illegible] cedant.

V. Quia etiam glorioſiſſimæ recordationis Romanorum Imperator Rudolphus II. Ordinibus Bohemiæ, S V B V T R A Q V E, Pragenſem Academiam vna cum omnibus ad eam pertinentibus in perpetuum clementiſſime conceſſerit, ideo Ordinibus inter alia etiam poteſtas detur, ut ad iſtam Academiam [illegible] manara bona [illegible] vel [illegible] in poteſtate ſua habeant, ad Academiæ [illegible] atque emolumentum rurſus deuendant.

VI. Liberum quoque idem fiet Ordinibus, S V B V T R A Q V E, [illegible] temporibus in vniuerſalibus Conuentibus vel ex propria ſua [illegible] [illegible] certam quamdam contributionem, ad erectionem [illegible] quæ iſtius Academiæ aliorumque templorum neceſſitates colligant, [illegible] qui conſentiant, qui conſenſus etiam ſemper ad Conuentum [illegible] [illegible] & id, in quod conſentitur, pari modo cum aliæ quædam Prouinciales [illegible] contributiones a defenſoribus poſtulari poſſent.

IIIX. Quod neque Rex, vel Regina, neque etiam illa pars S V B V N A villas amplius perſonas monaſticas, præter illas, quæ iam exiſtunt, in hoc Regno [illegible] introducere.

IIX. Similiter & Commiſſarii, quos Rex ad Solemnem quemdam Conuentum Prouincialem ablegare ſolet, & qui Regis deſiderium Ordinibus proponunt, [illegible] ue is ſupremus Cancellarius, præſes, Regii Conſilii Cameræ, vel [illegible] ille ſiet, apud deliberationem ſuæ propoſitionis neutiquam perſeuerare [illegible] Ordinibus reſponſionem præſtolari teneantur.

IX. Pari modo & Ordines in quolibet Prouinciali Conuentu, ſi [illegible] omnes Ordines in genere, vel quilibet Ordo in ſpecie conſultationem [illegible] [illegible] conſultatione ſiue deliberatione, [illegible] [illegible] perſonam ex quolibet Ordine, vel etiam omnes tres Ordines [illegible] [illegible] reſponſione ſe dare poſſent, & Regiæ S. M. Conſiliarii aulici & Cameræ [illegible] a communione ſeſe neutiquam ſegregare, ſed apud eam [illegible] ad deliberanda Prouincialis Conuentus negotia, commorentur.

X. Decreta Ordinum in Prouinciali Conuentu facta & Regi ad [illegible] [illegible] ſua in ſuo eſſe permaneant, neque de [illegible] replicare [illegible] ſi vero [illegible] replicaretur, illud Ordines acceptare minime tenebuntur, [illegible] [illegible] mutationem in [illegible] poterant: à quorum [illegible] ſi quid amplius [illegible] [illegible] qui concluſioni ſiue Decreto iſti ſatisfactionem præſtare non [illegible] quemadmodum & nullus Conuentus vltra XIV. dies ſeſe extendere debet, niſi id fiat peculiari Dominorum Ordinum conſenſu atque voluntate.

XI. Sin ſupremus Regni Bohemiæ Cancellarius Regi aliquid [illegible] [illegible] tum Cancellarius & ipſe in promptu præſens ſiet, & huius [illegible] accipiat ſcientiam.

XII. Cancellariæ [illegible] Secretarii bonæ famæ, & Euangelicæ Religioni S V B V T R A Q V E [illegible], quemadmodum [illegible] temporibus [illegible]

XIII. [illegible]

XIII. In [illegible] Prouinciali Conuentu deliberandum & concludendum, [illegible] modis vtilis Confœderatio [illegible] cum Serenissimis [illegible] Electo- [illegible] cæterisque [illegible] Prouinciis [illegible] possint atque debeant.

XIV. De cætero, ob perfidos [illegible] patriæ [illegible] qui [illegible] in Con- [illegible] Prouincia proscripti, quidam vero ab officiis suis remoti sunt, [illegible] inuiolatéque obſeruetur.

XV. In Pragenſibus Ciuitatibus nulli amplius regii ciuitatis Capitanei [illegible].

XVI. Pari modo & regii iudices tam in Pragenſibus, quam aliis etiam [illegible] amplius introducantur.

XVII. Cum etiam di[illegible] & ſupremi contributionum collectores, [illegible] mandato, ineuitabili de neceſſitate ad huius Regni [illegible], & ad perſoluenda [illegible] ſtipendia, non mediocrem am ſane pec- [illegible] in proprio obligare neceſſum habeant, [illegible] iſtorum [illegible], & redemptio [illegible] obliga- [illegible] quidam ex prouincia aufugerunt, partim [illegible], & de quibus poſſet inquiſitio inſtitui) qui ad [illegible] anſam dederunt, & Cæſareo-Regiam S. M. eo commouerunt quod huius Regni Priuilegia atque libertates non ſolummodo grauiſſima perſequutione in Religione, verum etiam aliis in rebus politicis violata, & ſubſequenter huius [illegible] in [illegible] vi bellica hoſtiliter adorti fuerint: qua de cauſſa etiam maior [illegible] Prouinciæ [illegible] atque incendiis crudeli barbaroque [illegible] more [illegible] in [illegible] crudeliter ad modum trucidati [illegible].

XVIII. [illegible] extra bona [illegible], quæ iſtra- [illegible] tempore nequeunt [illegible] quam ære alieno [illegible], & quod multi ex [illegible] Ordinibus à Bohemiæ Regibus prædis loco aliis [illegible] obligati [illegible] vendantur. De reſiduo autem, poſt ſolutionem Directorum, ſupremorum [illegible] onum collectorum, & militum, regia debita, & ſtipulatores perſol- [illegible] vero de reſiduo iſtius parte Regni huius inquilini, qui barbaro [illegible] more à regiis militaribus copiis [illegible], larrocinis atque [illegible] de perſequuti, & bonorum ſuorum iacturam paſſi ſunt, [illegible] refrigerium percipiant.

XIX. Si vero res, ob res quaſdâ ex monaſteriis & [illegible] prouentibus ineui- tabilibus [illegible] cauſis abalienatas & oppignoratas, in iisdem terminis manere, & [illegible] ad Prouinciæ neceſſitatem vlterius oppignorari, vel potius diuendi de- [illegible], nihilominus tamen pro viribus in id vnice incumbendum, vt monaſticis profeſſis [illegible] perſonis de neceſſario ſubſidio atque alimento proſpiciatur.

XX. [illegible] Camera aulicæ Cameræ neutiquam ſubiecta fiet, neque [illegible] exequatur.

XXI. Pragenſibus ciuitatibus muri reſtitui, & peregrina ſingularia [illegible] [illegible] ſubiiciantur.

XXII. [illegible], quemadmodum etiam relliquæ libero tertio Ordine [illegible], non amplius regia bona Cameræ (velati [illegible], quocum- [illegible] modo factum [illegible] Prouinciali inter alia [illegible] eſt) nun- [illegible].

 XXIII. Item

XXIII. Item quia ex duas in hoc Bohemiæ Regno [illegible] Iudaiſmum [illegible] & Pr[illegible] [illegible] ic Regno ſuæ patriæ, nobis [illegible] licita, ſcit, tanquam publicas ores, obpoſuerunt, Prouinciæ [illegible] promouerant, [illegible]que fouerunt, quia ipſa de cauſa [illegible] huius inquilini [illegible] extremam perniciem præcipitati ſunt, ino[illegible] ratio inſtruenda.

XXIV. Illis Pragenſibus altera dimidia pars de mortuorum [illegible] libus re[illegible]ur, vt ex[illegible] muri renouentur.

XXV. Pr[illegible]a, Bohemica Budui[illegible], & Regio-Græcia Ordinibus S[illegible] Q[illegible]E, ſubiiciantur, in iiſdem armamentaria erigantur, in bique munitiones, [illegible] menta, aliæque neceſſariæ præparationes bellicæ, ſine quibus in[illegible] [illegible] nis negotium nequaquam conſiſtere poteſt, cuſtodiantur atque [illegible]

XXVI. Et tamdem probe perpendendum deliberandumue e[illegible] armamentaria tuto concredi demandarique: quemadmodum & [illegible] iſtiuſmodi munitiones, tormenta aliaque ad defenſionem iſtam n[illegible] quiſita adquiri queant.

CAPVT LXIX.

HÆc dum commemorato modo in Bohemia agerentur, Rex Ferdin[illegible] terea ad Sileſiæ Ordines Regium nuncium ablegauit: ad cuius propoſitionem modo dicti Sileſiæ Ordines ſequentem reſolutionem Regiæ M. [illegible] do inſcripſerunt.

SILESIAE PRINCIPVM ET ORDINVM AD REGEM FERDINANDVM RESOLVTIO.

Sub Dato 1. Martii, A. C M DC XIX

SEreniſſime, Potentiſſime, Clementiſſime Rex atque Domine, Regiæ V. M. poſt impertita ſummiſſima noſtra officia, omnem Regiam proſp[illegible] liciſſimumque rerum omnium ſucceſſum ex animo precamur. Celare [illegible] giam V. M. neutiquam poſſumus, quod in hocce nuper ſupremi Capitanei [illegible] numque Conuentu textu [illegible] requiſita fuerit propoſitio: quod [illegible] non ſolummodo poſt beatum [illegible]tum Romano-Cæſareæ M. Hungariæ & Bohemiæ Regis, Regis atque Domini noſtri clementiſſimi, feliciſſimæ [illegible] nunc ad me ſupremum Capitaneum vice ſecunda per literas, & nunc, d[illegible] etiamnum hocce noſtro Conuentu, per Regium Appellationum [illegible] Conſiliarium, Nobiliſſimum, Stre[illegible] atque Clariſſimum Dominum [illegible] Othonem Melandrum [illegible] me proponi curauerit, [illegible] cet, eum, poſt laudatiſſimæ ſeæ Cæſ. M. obitum, Regium [illegible] V. M. translatum ſit, clementiſſime prompta parataque ſit, [illegible] dita [illegible] literarum Reuerſalium, ſub inchoationem Regii [illegible] Principum & Ordinum huius Prouinciæ Priuilegia, [illegible] omnia vetera nouaque [illegible] tam generalia, quam ſpecialia, Munici[illegible]

ſiddo,

factiones, compoſitiones, conceſſiones, laudaſcitaque hactenus viſitatas Conſuetudines in omnibus clauſulis & punctis absque vlla exceptione non ſecus quam illæ a præcedentibus Bohemiæ Regibus, præſertim vero ab Imperatore Ferdinando, felicisſimæ memoriæ, Maximiliano, Rudolpho, & proxime [illegible] Cæſarea M. confirmatæ fuiſſent, confirmare velit. quemadmodum etiã [illegible] hancce ſuam Regiam pollicitationem in ipſum effectum deduxit, & Originalem Confirmationem commemoratorum Priuilegiorum ſimul tamtum, quo melius ad vlteriorem confirmationem vniuſcuiuſque ſpecialis Priuilegii, [illegible] vel alterum, cum Originalia hocce præſertim turbulento tempore [illegible] periculoſum fiet, a paullo ante dicto Regiæ V. M. Conſilio & [illegible] Camera, vel etiam ab iſta ſola Camera, ſi Originalia ipſis proponentur, [illegible] ſima tranſumpta accipi, & cumprimis ad realem confirmationem adferri debeant.

Similiter quod Regia V. M. illis inter Romano-Catholicos & Auguſtana Confeſſionem amplectentes Principes & Ordines grauaminibus, & antehac ad [illegible] differentiis idonee cauere, remederi, & [illegible] de [illegible] commemoratam iſtam interpoſitionem minime negligere velit, [illegible] ſupremum Regium officium alias confirmauerit, ad vlteriorem eiuſdem publicationem regias patenteis litteras hinc inde tramiſerit, & modo dicti ſupremi Regii officii homagium inordinauerit, atque, vt omnia iſta ſeruentur, ſummopere inuigilare velit, & denique quod Regia V. M. in hac Sileſiaca Prouincia [illegible] entia debita [illegible] in ſe recipere in animum induxerit, vt [illegible] contributionibus [illegible] vllo defectu non [illegible] nullam ſummiſſionem & obedientiam, [illegible] ſubditis decet, eo libentius exhibere poſſimus, & Regia V M. quoque [illegible] ſe erga nos, non tamquam Rex, ſed ceu verus pater patriæ, gerere [illegible] Regiam V M. etiam, ad maiorem pacifici ſui animi declarationem [illegible] am, eo [illegible] ce adlaboraturam vt Bohemiæ Ordines, quibus [illegible] ſua [illegible], libertates, immunitates &c. confirmatæ eſſent, ad pacifica media & [illegible] ſequium [illegible] ntur, quo melius vlteriores prouinciarum [illegible] arma depoñi, exoptata pax reduci, & omnia [illegible] tori atque vigori reſtitui poſſent, quemadmodum ea [illegible] ſupremum Capitaneum, ſub dato 16. & 17. proxime [illegible] litteræ latis ſuperque teſtantur, & de quibus omnibus [illegible] delibera [illegible].

Quum autem nobis a [illegible] c renocemus in memoriam, & [illegible] humillimas gratiarum actiones [illegible] rauerimus, atque pro ſingulari [illegible] Optimo [illegible] Cæſareæ S. M. Domino noſtro clementiſſimo, [illegible] Prouinciis [illegible] tiſſime exhibito beneficio [illegible], quod Cæſarea S. M. paternas Cæſareas [illegible] cogitationes eo potiſſimum [illegible] Cæſareæ S. M. Regna & Prouinciæ, viuente etiamnum Cæſarea S. M. certe capite & [illegible] præmuniri, & eo minus malum [illegible] ſed viua [illegible] conſtans pax & tranquillitas iterum [illegible] propagarique poſſet.

[illegible] quoque modo nobis [illegible] bene perſpectum cognitumque [illegible] neceſ-

[illegible] iſta Regiæ V. M. obtigiſſet, quā tamen Regiam V. M. [illegible] & [illegible] agnoſcimus, [illegible] nobis vicillim [illegible] & quid vtrique parti e[illegible] omnia [illegible] incumbat, [illegible] nil magis exoptamus quam quod [illegible] Maieſt. obitus [illegible] tempora incidiſſet, in quibus [illegible] Prouinciæ [illegible] me turbatæ fuiſſent, & in quibus abſque vllo grauamine [illegible] Priuilegiorum, iurium, libertatum, immunitatum &c. tenore [illegible] quo melius [illegible] Regiæ V. M. ad quam deſignatio iſta pe[illegible] proſpero [illegible] omnium rerum ſucceſſu eo [illegible] nobis ne minimum [illegible] obſtitiſſet, [illegible] acceptas [illegible] talentium noſtrorum generalium & ſpecialium Priuilegiorum, [illegible] non ſecus quam prioribus Anteceſſoribus Bohemiæ Regibus, [illegible] Regii ſui regiminis inchoatione, omnem obedientiam [illegible] re, quemadmodum etiam vice verſa & nos quoque [illegible] gratiarum [illegible] ſemus, quod Regia V. M. nobis clementiſſime por[illegible] exhibita [illegible] literas ſibi clementiſſime in memoriam reuocauerit, & ad om[illegible] initium fecerit.

Nos vero, Archiduce Carolo Vratislauienſi epiſc. excepto, extra [illegible] nis dubitationis aleam, Regiam V. M. etiam abſque noſtra [illegible] [illegible] tiſſime ſibi ob oculos propoſituram, in quam turbulento con[illegible] rerum ſtatu hæ Prouinciæ relictæ fuerint, in quo [illegible] tur, & quod exortum ſtudine [illegible] incendium adeo longe late[illegible] eiuſdem extinctio maiora [illegible] inde pariat pericula, [illegible] ram, quam late ſeſe hæc tempora ab iſto ſtatu, in quo Regiæ V. M. [illegible] que Prouinciis deſignatio obtigit, [illegible] & quomodo prorſus [illegible] tata fuerint, [illegible] ex pacifico pacatoque prorſus ſtatu in armo[illegible] [illegible] abſ[illegible] degenerarint, & ob id vniuerſalis iſta quærela [illegible] fere exiſteret, quod ipſis etiam in manibus habentia Religionis [illegible] pacis Priuilegia, eorumdemque confirmationes, contr[illegible] [illegible] & tā omnis rei [illegible] effectus ad meliorem Religionis [illegible] conceſſamque eiuſdem legitimam defenſionem, per noua, alias [illegible] tata, inconſuetas, late ſeſe extendentes, gloſſas atque reſtrictiones, [illegible] propoſitionem obiectionemque præſtitorum iuramentorum, [illegible] Priuilegiorum, [illegible] per publicum bellum & hoſtilem [illegible] [illegible] & ex manibus [illegible] ereptus fuerit, adeo [illegible] Priuilegiorum Confirmatio nullum emolumentum adferat, [illegible] impetrato prius iterum tranquillo pacatoque regimine, omnia [illegible] confirmata etiam reipſa in effectum deduci, omnia impedimenta [illegible] nes remoueri, & in confirmatione promiſſa Priuilegiorum pro[illegible] ſeruatio ipſo facto præſtari neceſſum habeant.

Multo minus etiam dubitamus Regiam V. M. clementiſſime [illegible] in memoriam reuocaturam, in quo videlicet Ordine apud Prouincias [illegible] moda omnium pacatorum, viuentibus etiam ipſis regnantibus Regibus, [illegible] ceſſionem acceptorum coronatorumque Bohemiæ Regum, [illegible] ſam Regiæ V. M. deſignationem propriam, primo proceſſum fuerit, [illegible] ge hodierno tempore, in quo Regia V. M. imperium ſuum inchoauit, [illegible]

[illegible] ni, vel [illegible] prouinciis [illegible] præiudicia, [illegible] aggregatarumque Prouinciarum, [illegible] alias incommoditates [illegible] tam ad acceptationem [illegible] [illegible] faciam designationem [illegible] incorporatione Prouinciarum introductas, & [illegible] Ordo atque consuetudo [illegible] ex quo Regia V. M. & [illegible] omnes ac singuli colligere facillime poterunt, quod [illegible] V. M. [illegible] bon[illegible] [illegible] onum, quod [illegible] pertinet in supremum [illegible] Prouinciæ [illegible] aliquæ acceptatus fuerit, nos nihil[illegible] nunc, [illegible] exe[illegible] [illegible] designatione, [illegible] arum Prouin[illegible] [illegible] rebus ita constitutis, a quid [illegible] [illegible] etiam ipsi Regia V. M. [illegible] [illegible] & Silesiæ, in puncto [illegible] [illegible] Priuilegiorum atque assecutationum, [illegible] per [illegible] Priuilegiorum confirmationes, absque [illegible] [illegible] & immobili assecuratione, [illegible] lum [illegible] remedium [illegible] [illegible] quod plus ipsi [illegible] [illegible].

[illegible] & obsequio rogamus, ne nobis [illegible] [illegible] perturbataque tempora aliquanto [illegible] suspenderimus, neque expecte[illegible] [illegible] Regia V. M. regni [illegible] incorporatarum administratio[illegible] [illegible], considerando, quod eadem ista irrequieta tempora ad Ordines [illegible] quemadmodum illud ipsum Priuilegia [illegible] unt, [illegible] tamdem [illegible], absque [illegible] & [illegible] [illegible], certo nobis [illegible] [illegible] V. M. [illegible] [illegible] cere, Prouinciis, quæ ipsis in [illegible] [illegible] adempta sunt, tam in vna, quam [illegible] [illegible] & [illegible] adeo vehementer [illegible] vnioni [illegible] [illegible] prospicere dignabitur, quam, vna cum Priuilegiorum con[illegible] [illegible] & felicius [illegible] omne [illegible] vsurpare poterunt: quod que[illegible] [illegible] ipsi [illegible] Regiæ V. M. [illegible] [illegible] con[illegible] promissio requirunt: ita enim est [illegible] quod Regia V. M. non tantum quietum [illegible] [illegible] etiam illud ipsum tanto [illegible] [illegible] nosmet ipsi, si sub inchoationibus [illegible] [illegible] obsequio nos ceu fideles Regiæ V. M. [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] quo tamdem [illegible] indubitata [illegible]

 paci[illegible]-

peri[illegible] Id quod Regiæ V. M. loco obſeruantiſſimæ [illegible] ca[illegible] voluimus, [illegible] V. [illegible] m[illegible] commendamus [illegible] in noſtra congregatione [illegible] A. C. M. DC.XIX.

CAPVT LXX.

in quo commemoratur

EXTRACTVS PVNCTORVM ARTICVLORVM[illegible] DE QVIBVS INFERIORIS AVSTRIÆ ORDINES [illegible] Romano Catholicis, eiuſdem Archiducatus, Ordinibus [illegible] Categoricam Reſponſionem inſtanter poſtularunt.

I. QVod omneis IV. Romano-Catholici Ordines cum E[illegible] doxis pro vno corpore, &, ſi vna pars ab altera quidpiam [illegible] pro vno ſtare debeat.

II. Quod quilibet Ordo priſcis Conſuetudinibus, ac nouis C[illegible] bus ſiue Priuilegiis vti frui queat, quodque conſules, iudices, arch[illegible] c[illegible]es &c. iuxta qualitatem & veterem ritum eligantur.

III. C[illegible]ltuus, Xenodochiis, Noſocomiis &c. nulla [illegible] n[illegible] differentia.

IV. In Academiam, a ſingulis Ordinibus A. C. M. DC. XII[illegible] p[illegible]æ abſque Religionis reſpectu adſumantur.

V. Neque vnius, neque alterius Religionis [illegible] cont[illegible] conſcientiæ [illegible].

VI. Perſequutiones vtrinque inte[illegible]tantur, & tollantur.

IIIX. [illegible] illud, contra quod quidpiam vel ab vna, vel [illegible] m[illegible], reſ[illegible]datur, &, vti antea, libere ſecureque permaneat.

CAPVT LXXI.

IEſuitas ex [illegible] Morauiæ extetminatos eſſe, ſuo loco di[illegible] [illegible]o igitur & ex Sileſia proſcripti ſunt, idque ſequentibus litteris [illegible]

LITTERARVM PATENTIVM, IESVITA[illegible] EX SILESIA PROSCRIPTIONEM CONCER[illegible] C[illegible]a.

S[illegible] XXIV Iun. A. C. M. DC XIX.

DEI Gratia Nos Ian-Chriſtianus Dux Sileſiæ, Lignicii & Brigæ, [illegible] Capitaneus in ſupe. inferiorique Sileſia &c. Omnibus & ſingulis [illegible] O[illegible], noſtriſque ſubditis, S. P. & prompta parataque noſtra officia [illegible]iſſime, Sereniſſime, Admodum Reuerende, In[illegible] [illegible], Deuoti, Generoſi, [illegible], Ampliſſimi, Hone[illegible] [illegible] Domini [illegible], conſanguinei, fratres, compatres, [illegible] Extra [illegible] [illegible] ponimus Dominis, [illegible] [illegible] illud, quod elapſo tempore, cum [illegible] vero XII Martii A. C. M. DC XCVI. [illegible] Romano-Cæſaream M. Hungariæ, Bohemiæque [illegible] [illegible]ſſimæ glo[illegible] [illegible]cor[illegible]tionis, Domini Principes & Ordines [illegible]

[illegible] Confeſſionem amplectentes, inſuper inferiori [illegible] Sili- [illegible] Iam [illegible], & ei [illegible] fraudulentas dolo[illegible] technas [illegible] ſibi quas contra omneis bonas politias, Sanctiones, Conſtitutiones, [illegible] quietem, tranquillitatem, atque concordiam in [illegible] attentare [illegible] amplisſima ſane deductione [illegible] o ſtudio per- [illegible] rint, [illegible] incognitum, quo me[illegible] iuſtificare, quidam [illegible] omnia ſua [illegible] contra communem [illegible] S[illegible], [illegible] eſdem in modo [illegible] [illegible] nt, [illegible] ſuo vel remorari, vel plane [illegible] acce- [illegible] Minime quoque dubitamus vos latere poſſe, quatenus nimirum [illegible] noſtri maiores & anteceſſores illo ipſo [illegible] omnium [illegible] publicæ profeſſionem, nimirum ipſos, in acceptione Ieſuitis, tam ſuam, quam [illegible] poſterorum, adeoque totius gratæ po[illegible] manifeſtam perni- ciem, & [illegible] ex[illegible] propri[illegible] futuram, nulloque [illegible] ob receptionem [illegible], apud Cæ[illegible] a Leo Ter Optimo Maximo [illegible] ſummum Magiſtratum, [illegible], [illegible] grauem poteſtatem [illegible] ſuum excuſſ[illegible] modo co[illegible] laudatisſimam Cæſ. ſuâ M. dem[illegible], [illegible], ad excutiendum [illegible] huiuſmodi iugum, omnia [illegible] excogi- tarent. Quamuis [illegible] Deus Ter Optimus Maximus, [illegible] bonitate [illegible] ineffabili miſericordia (cui laus, honor & gloria in [illegible]) illo ipſo tempore laudatisſime [illegible] S. M. [illegible] Calui[illegible] animum eo [illegible] flexerit, [illegible] iſta- [illegible] a Siliciam non ingreſſa fuerit: nihilominus tamen, [illegible] ac ſingulis cognitum manifeſtumque, maxumopereque ad[illegible] deplorandum eſt, quod, cum vicini Regni Bohemici eoſdem Ieſuitas recipere neceſſum habuerint, hactenus inceſſabilibus ſuis doloſis technis atque [illegible] admodum fallaciis & [illegible] rem tamdem eo deduxerint, [illegible] effectum, quam [illegible] Prouinciis C[illegible] deplorand[illegible] miſeria lamentis [illegible] vna, [illegible] altera Prouincia [illegible] omnium [illegible] Q[illegible] dum autem laudatisſimi aliorum [illegible] Euangelii Or- [illegible] excommunicatione & proſcriptione pernic[illegible] ſemel pro ſemper iſti malo [illegible] ature [illegible] Domini Principes & Ordines, Auguſtano Orthodoxam Confeſſio- [illegible] tes, in hac Prouincia in maturam deliberationem traxerunt, ſibi- [illegible] i[illegible] orum ſuorum Anteceſſorum indigetatum exemplum ob oculos poſuerunt, & inter ſe inuicem, ineuitabilibus de cauſſis, vnanime decretum con- [illegible] Facile ſiquidem colligere eſt e[illegible] Ieſuitico aliis ex locis proſcriptos [illegible] homines etiam in hac ipſa noſtra patria non minus iam, quam prioribus ſub temporibus, in hanc noſtram patriam pedem inferre m[illegible], [illegible] me[illegible], non paucos ibidē ſub: & præſidia [illegible], [illegible] iſta poſſibus concedatur, ſed, vice verſa, quiſquis ex iſto Ordine vel [illegible] in hac Prouincia [illegible] deprehenſus fuerit, is, ſine [illegible] incurrere neceſſum habe[illegible] iis vero, qui ipſis neceſſaria [illegible], [illegible] ſubminiſtrauerint, ſub [illegible] a ſuorū honorum & bonorum [illegible] iā [illegible] p[illegible] eſto prohibitum.

[illegible] mano. [illegible] quod fecerint, [illegible] lam p[illegible] sed multo[illegible] o, pe[illegible] coptru[illegible] s, pacis, & [illegible] Com[illegible] tibus omnibus [illegible] Conſtitutionem, [illegible] s atque con[illegible], tam inter ipſos magiſtr[illegible], [illegible] pacificos quiſcumque Romanos Catholicos, & Euangelicos [illegible] nes, immo vnicum ar[illegible]umque humanæ ſocietatis [illegible] fide & [illegible] obſeruantia conſiſtit, in omni [illegible] que [illegible].

[illegible] nobis [illegible] ſupremo Sileſiæ Capitaneo, [illegible] Auguſtanæ Confeſſionis [illegible] Ordinibus, [illegible] incubuit, velut [illegible] communio[illegible] [illegible] que notitiam quamprimum [illegible] emus. [illegible] peramice & clementer [illegible], [illegible] ſer[illegible], ut qui [illegible] rinceps, Dominus, [illegible] Dominum, [illegible] Maj[illegible] decretum & conſtitutionem [illegible] conditionem [illegible] ex [illegible] quiddam contra eamde[illegible] & [illegible] ure præcaueantur. [illegible] vo[illegible] omnibus & ſingulis amicitiam, officia, & clementi[illegible] In [illegible] literas has [illegible] principali ſecretiori noſtro ſigillo [illegible]. Quæ dabantur Pragæ 24 Iun. A C M D [illegible]

[illegible] proſcriptionem iſtam Euangelici Or[illegible] [illegible] patentes literas contra Societatis Ieſ[illegible] Patres [illegible] in quibus inter alia [illegible] in eodem regno perpetrata [illegible] obiecerant, quod ipſi [illegible] Belgi[illegible] [illegible] ſanguinem [illegible] atque la[illegible], contra omnes Conſtitutio[illegible] b[illegible] Maieſt[illegible] Euangelicorum templa [illegible] paſtores [illegible] vna cum [illegible] ſtudioſa [illegible] & alia enormia facinora [illegible] iter crudeliterque perpetraſſe.

CAPVT LXXII.

POſtquam autem [illegible] Ordines [illegible] animaduertiſſent [illegible] Electionis a[illegible] nullum [illegible] lapidem [illegible] d[illegible] a Rege [illegible] ad Sereniſſ. Dom. [illegible] S[illegible] [illegible] principſe[illegible]t.

[illegible] *DIRECTORVM [illegible] INVITATIO-*
NEM [illegible] SAREAM
Electionem [illegible], con-
d[illegible]

D[illegible] Bohemiæ per literas [illegible] Iunii, Sereniſſimo Do-
mino Electori Saxoniæ [illegible] ob[illegible] ſ[illegible],
quod [illegible], S. R. Imperii [illegible]
[illegible] Chri-
[illegible] vi de-
[illegible] S. R. Imperii [illegible] ſuis [illegible] ſplendi [illegible]
[illegible] C[illegible]m vero negari non
[illegible] in confeſſio[illegible], quod ius Electionis non ius
[illegible] Electorum, tamquam [illegible], parti-
[illegible] Septemuiratu[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] graviſſimi [illegible] occaſione, p[illegible] in S. R. Im-
perio [illegible] atque [illegible] ſuis conſilio, ope [illegible] clementiſſi-
m[illegible] deſignetur, ſed multo potius [illegible] o dirigere [illegible]
[illegible] Corona Bohemica non [illegible] expreſſam [illegible],
[illegible] poſſcam [illegible] in [illegible] adgre[illegible].

C A P V T [illegible]

[illegible]ENISS. DOMINI ELECTORIS SAXONIAE
AD POSTVLATA BOHEMORVM CLEMENTIS-
ſima reſolutio.

Sub Dato IIIX. Iun A. C. M D C. XIX

NOS I[illegible] G[illegible]vs, Dei Gratia Dux Saxoniæ, S. R. Imperii
[illegible]us & Elector &c. S. D. [illegible], A-
p[illegible], prudentiſsimi, per [illegible]
[illegible] propoſitæ. ex quarum perlectione percep[illegible],
[illegible] Cæſareæ Electionis, humillime a nobi[illegible] petatis & [illegible]
[illegible]

Ad [illegible] veſtram igitur quod [illegible], & quid [illegible] Domi-
[illegible] inſtruerit [illegible] dubi[illegible], [illegible] C
[illegible] poſſit. Veſtra [illegible] admodum
[illegible], qu[illegible] nos [illegible] ad nos, verum
[illegible] nos Septemuiros & Collegas noſtros pertine[illegible]
[illegible] El[illegible] Vnionem, ſiue copulationem n[illegible] ſpontaneam pro
[illegible] difficillimoq; in negotio communic[illegible]
[illegible] poſt [illegible] ad [illegible]s
S[illegible] Collegarum [illegible]
[illegible] cum iisdem [illegible] du[illegible],

memoratos Reuer[illegible] & Sereniſſ. Dominus Electorales Collegas [illegible] illa vna nobiſcum [illegible] eodem illud [illegible] media, ignitas[illegible], [illegible] rei neceſſitas requirere videbitur. Id quod vos [illegible] celare non potuimus, vobis Electoralem noſtram [illegible] & clementiam [illegible] ſimul pollicentes. Dabantur Dreſdæ 7. Iun. A.C. [illegible]

CAPVT LXXIV.

INterea potentiſſimus Rex Ferdinandus, ad electionem Cæſaream [illegible] properans, Archiduci Leopoldo admin[illegible] [illegible] nilit, qui ciuibus Viennenſibus per ſequens decretum arma adim[illegible].

ARCHIDVCIS LEOPOLDI DECRETVM, DIS[illegible] MATIONEM CIVIVM VIENNENSIVM, CON cernens.

INluſtriſſimus Princeps & Dominus, Dominus Leopoldus, Archidux [illegible] Hungariæ, Bohemiæ [illegible] Regiæ Maieſtatis, & Domini Alberti Archiducis [illegible] [illegible] &c. in [illegible] Gubernator, Conſulibus, Iudici[illegible] Iudicique A[illegible], a[illegible]que toti Ordini Senatorio huius [illegible] [illegible] ſignificari iubet.

Hungariæ Bohemiæque Regia M. Dominus Ferdinandus, Archidux [illegible] & [illegible] Dominus noſter clementiſſimus [illegible] clementiſſime explicauit, [illegible] Ciuibus [illegible] huius vrbis de introductione militum, tamen [illegible] vicem, [illegible] re conquerantur, atque ea ipſa de cauſſa metuendum [illegible] & militum copiam, fortitan diuerſimodæ non [illegible] [illegible], eorum etiam lues atque ipſa peſtis magis magiſq, h[illegible] poſſet: idcirco, varus, iisque ſane grauiſſimis de cauſſis, cumprimis [illegible] [illegible]bus adhuc inter ciues difficillimis differentiis, aliiſq; pericu[illegible] caſibus, hocce potiſſumum perturbato tempore, neutiquam conduc[illegible] [illegible] (ni alia ad manus reſumantur media) vt numerus co[illegible] in arctum redigatur, vel penitus ab vrbe arceatur, ſed multo potius vt a [illegible] [illegible]que inquilinis, tam Romano-Catholicam, quam Euangelico-O[illegible] Religionem amplectentibus, arma, certæ ſolummodo cuſtodiæ grati[illegible] [illegible] quoddam tempus auferantur, & ad tutiora loca transferantur.

Itaq. Inluſtriſſima ſua Cel. clementiſſime mandat vt Vienne[illegible] [illegible] te tam maiores quam breuiores bombardas, bipennes, [illegible] ſanas partiſanas, puluerem [illegible]mentarium, plumbum, & funa[illegible] [illegible] mo[illegible] in commune vrbis armamentarium deponant. quo facto [illegible] peculiares aliquot Commiſſarios ad omnes vrbis quadrantes [illegible] quibus ab inferioris Auſtriæ [illegible], aliiſq; reſtantibus Iuridi[illegible] [illegible] perſonæ adi[illegible], vt non ſolummodo iſti [illegible] [illegible] in alteram ſeſe conferant, omnibuſq, c[illegible] Academi[illegible] [illegible] omnibus [illegible] V[illegible] [illegible] pertinentibus aulicis miniſtris, exte[illegible] [illegible] in ſpecie commemorata arma [illegible], & [illegible]

[illegible]

... quadrantes ... partes in armamentarium publicum ... quidem ... Regia S. M. ... clementiae, vitae, bonorumque ... ant, ne videlicet ... e uere, comparare, nec in suis aedibus ta... reperiri dignentur: qua de re ... primum visitatio domestica instituetur.

Quod vero ad negotiatores armamentarios attinet, visitatores siue Commissarii eorumdem fornicatas officinas obserent, ... eadem commercia ... interdicant, ne scil... absque praescientia ... diuendant, sed de ... re Viennensibus certam rationem reddant, qui tum ... Serenissimae Celsitudini suae Commissarius facere tenebantur. Ne autem hac ... Commissarius fortitan fucus ..., glaucoma obiiciatur, & arma ... pro singulis vrbis partibus quadrantibus litteras Patentes acceperit, quibus in omnem euentum necessitate requirente vtantur, ... Omnia autem ista armentarius ... currus in armamentarium ... reponentur. Quum ... potissimum spectet, ... copiarum a ciuibus & ciuitate in alia loca ... atque ... metuenda pericula mature praecaueantur, ... illud ipsum ... & libertati Viennensium nihil omnino ... gabit, nec in eorumdem ... cium. In hoc Viennenses Cels. ... clementissimae voluntati & in... satisfacient.

CAPVT LXXV

HAEC dum Viennae Austriacorum agerentur, Ordines Morauiae circa M. Augusti initium in suo Brinnae celebrato Conuentu sequentes articulos ... cendo decreuerunt.

ORDINVM MORAVIAE IN CONVENTV BRINNENSI DECRETI ARTICVLI.

I. POSTquam certa quaedam Confoederatio inter Dominum ... Matthiam natus huius Morauiae, & Dominorum Principum Ordinumque in supe... & inferiori Lusatia, nomine locoque confoederatorum, atque huic regni ... Prouinciarum, sancita, certoque iuramento confirmata fuerit: ... eamdem istam Confoederationem certis quibusdam articulis complexi fuimus, ... mus, proba: & adprobauimus. ... etiam imposterum, auxiliante ... spirante que nobis diuina gratia, inuiolatam seruabimus, & iuxta eiusdem ... actionem nostram dirigemus.

II. Quum ob ... lem in hanc Prouinciam factum impetum Tampiriana ... militarium copiarum, in eadem hac ce Prouincia inauditam alias tyranni... exercentium, ... ineuitabilisque necessitas requirat, ... nostrum antehac ... quo dilectissimam nostram Patriam ... remus, & tyrannidem ... nostris hostibus masculae atque ... eremus, maiores ... colligamus: iccirco vnanimi ... consen-

[illegible] adhuc M. D. vir[illegible] conſcribere [illegible]. His [illegible] [illegible] præ[illegible] Rudolphum [illegible] in [illegible] contractæ [illegible] de [illegible], [illegible], concludent, [illegible] ſigilloque [illegible] contractum noſtro loco eidem [illegible].

III. [illegible] in nupero vniuerſali die Iouis [illegible] [illegible] XIX. Anni huius [illegible] Co[illegible] [illegible] patriam [illegible] per[illegible] & [illegible] gestas [illegible], & iuxta a nobis [illegible] eamd[illegible] [illegible] & in [illegible] Prouinciæ con[illegible] debeant, [illegible] co[illegible] [illegible] relinquimus.

IV. Quoniam etiam in ipſa rei veritate certo [illegible], quod [illegible] [illegible]ienſe, quam [illegible]nnenſe ſodalium colle[illegible], [illegible], C[illegible] [illegible]deo ipſi Prælati manifeſto ſeſe [illegible] n[illegible] a[illegible], multo minus m[illegible] lu[illegible] ipſorum conſcientiæ [illegible] nia [illegible], Co[illegible]m, [illegible] que [illegible] & V[illegible] Veſtali[illegible] o a [illegible], ipſumm[illegible] [illegible] [illegible]ol[illegible] Ordin[illegible] [illegible] ex [illegible] a [illegible] s [illegible] [illegible] co[illegible]s, [illegible], [illegible] [illegible] obligationes [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] ſterum [illegible], tam[illegible] [illegible] inferantur.

V. [illegible]us, Præpoſiti, eorumdem monachis, aliiſque Eccle[illegible] [illegible] etiam nominibus inſi[illegible]antur, ab iſtis Eccle[illegible] [illegible] neceſſaria alimentatio ſubminiſtretur, virginibus v[illegible] [illegible] habere volentibus dos, [illegible]quis a [illegible] votum conſtanter [illegible] [illegible] ſubſidium conſtituatur & p[illegible] Quam [illegible] [illegible] em[illegible] porrigere & [illegible] t[illegible].

IIX. Omnes quoque [illegible]us, domicilia & monaſteria [illegible] [illegible] vrbis, [illegible] rure peruestigari, omnia arma, m[illegible]itiones & præpara[illegible] [illegible] ſimiliter & aurum, argentum, pecunia &c. inibi reperta, auch[illegible] [illegible] [illegible] tranſ[illegible]antur.

[illegible] II X. [illegible] ſiet certius ciues Romano-C[illegible] [illegible] , vel al[illegible] in Ordine Eccleſiaſtico con[illegible] [illegible] alterſimod[illegible]que te[illegible], fraudulentiſque doli[illegible] no[illegible] imp[illegible] [illegible] decreuimus vt omnia ipſorum do[illegible] peruestigentur, om[illegible] [illegible]tiones, & apparatus bellici illinc a[illegible], & in certo [illegible] dia[illegible]. Cumque deniq; ipſi [illegible] fidere nec credere [illegible] modo conſtituimus, vt [illegible] in [illegible] Ordin[illegible] S[illegible] aliique [illegible] [illegible]ſtris Com[illegible] ſtas in[illegible] priu[illegible] [illegible], [illegible] Religionem [illegible] [illegible].

CAPVT LXXI.

Paulo poſt commemoratam [illegible] Conuentum Gabriel Betlehemus [illegible] Transyluaniæ Princeps ſequentem epiſtolam, aute [illegible] Transyluaniæ, ad Bohemos Morauosque, ablegauit.

GABRIELIS BETLEHEMI TRANSYLVANIAE PRINCIPIS AD BOHEMIAE MORAVIAEQVE

Ordines Epiſtola.

INclyti [illegible] Generoſi que Domini, per [illegible] amici, penes imperium noſtra prompta [illegible] officia non immerito omnibus piis probiſque hominibus [illegible] optandum eſſe, quod [illegible] ab initio exortæ Bohemicæ intemperiei cuius ſane per incertos, [illegible] certo ac [illegible] proli [illegible] modo diuolgato [illegible] mores certiores ſumus [illegible] [illegible] ut tam [illegible] [illegible] pacis [illegible] adeo [illegible] [illegible] Quod [illegible] ab illo tempore neque [illegible] [illegible] manſuetudinem & curam [illegible] permouere [illegible] ut in Chriſtianitatis regimine adeo perniciosum excitatum incendium iterum extingui, vel vllo alio modo remorari potuiſſet: ſed, [illegible] multo magis cognitum exploratumque eſt omnibus & ſingulis, quod [illegible] [illegible] magis [illegible] inter ſe inuicem exacerbati fuiſſent, & [illegible] [illegible] [illegible] deceat, [illegible] [illegible] cataque maiora mala [illegible] magis magiſque extenderent, [illegible] ſe ſerc, incendium iſtud temere inſpectare, vel noſtra arma [illegible] conuertere debeamus, vt [illegible] [illegible] commemoratum incendium per idonea ſalutaria media iterum ſopiretur atque extingueretur.

[illegible] enim dilectiſſima noſtra Patria & Imperium in faucibus quaſi Turcarum Imperatoris [illegible] [illegible] [illegible] vehementes procellis [illegible] fluctibus, [illegible] quieſcit, [illegible] apud Chriſtianos [illegible] [illegible] diſcordiam ſtabilireatque corroborare ſatagit, [illegible] autem hoc tempore [illegible] in Aſia & Perſia nullum bellum gerat, & exinde [illegible] quod, [illegible] noſtro bello, nullum in Europa bellum, & nullum adeo periculum [illegible] periculo ſiet itaque, vt ipſius in finitimas haſce Prouincias hoſtiles [illegible] & [illegible] [illegible], ipſique ad id faciundum [illegible] commoda occaſio, [illegible] omnia in pacatiorem tranquilliorem [illegible] articulos [illegible].

I. Quo pacto ſcilicet Ottomannici Imperatoris fauorem atque clementiam, [illegible] pacem [illegible] concordiam, impetrare poſſemus.

II. Vt etiam [illegible] ſtatum & intentionem, atque quomodo erga nos [illegible] exploraſſe queamus.

[illegible] Dei [illegible] Optimi Maximi diuino auxilio & conſilio, [illegible] [illegible] oblation [illegible] ex veſtris [illegible] b dato 14 Auguſti, ad nos [illegible] [illegible] erga [illegible] ad [illegible] percepimus: a Conſtantinopoli

tinopoli quoque, ſub dato 17. eiuſdem Menſis, præter omnem ſpem & expectationem noſtram, Turcicam induciarum Chriſtiano [illegible] emolumento [illegible] [illegible] fundamentum [illegible]. Icirco nos, domus Auſtriacæ, Romani Pontificis, eiuſdemque aſſeclarum [illegible] auctoritatem atque exiſtumationem parum curantes, zelus pro diuino [illegible], & veſtra nobis profeſſa fides, quam nobis per Marcum Vaiuodam noſtrum proprium curaſtis, quamque etiam decenti reuerentia accepeauimus, tamdem coactus, in Dei Ter Optumi Maxumi nomine, abſque vlla mora noſtrum bene [illegible] tum exercitum itineri committere, idque hac ratione quod, ni, quod tamen minime ſperamus, in Hungaria forſitan impediamur, M. Septembri ad M[illegible] fines peruenire velimus.

Interea vero Clem. atque Dominationes veſtras peramice rogantes [illegible] mus, ne fortaſſis vllam interim tractationem cum hoſte ineatis, ſed [illegible] vos veſtroſque omnibus viribus tueamini, & noſtrum aduentum, quem [illegible] mus, præſtolemini certa infallibilique ſpe & fiducia freti, hoſtem, [illegible] cordibus, concordibus animis, & incorrupto inter vtroque conſilio [illegible] coniunxerimus, pro exoptatum faciliorem que [illegible] pro[illegible] [illegible].

Quo melius autem [illegible] intimo cordium noſtrorum voto atque [illegible] id [illegible] precelat, Deus Ter Optumus Maxumus in coelis deuote [illegible] [illegible]. De cæteris ad [illegible] ſimum hoc negotium pertinentibus circum[illegible] [illegible] noſter fidelis perdilectus Nobiliſſimus Stephanus Hatuani a [illegible] ſecretarius noſter litteras accepturi eſtis, iuxta habentem [illegible] inſtructionem [illegible] clarius, & expreſſius [illegible]. Quem vna cum omnibus noſtris C[illegible] & [illegible] minationum veſtrarum fidelitati atque conſtantiæ ſummo ſtudio commendamus, vobiſque omnibus & ſingulis proſperum rerum omnium ſucceſſum [illegible] triumque valetudinem ex animo precamur. Dabantur Cronſtadii 11. Aug. A. C. M. DC XIX.

Veſt. Dominat.

fideliſs & ſtudioſiſſimus amicus
Gabriel Princeps Tranſyluaniæ

CAPVT LXXVII.

AD hanc Tranſyluaniæ Principis epiſtolam Ordines Bohemiæ reſponderunt, [illegible] pariter apologiam ſuam tranſmiſerunt.

ORDINVM BOHEMIAE AD GABRIELEM TRANSYLVANIAE PRINCIPEM LITTERARVM

Extractus.

Sub Dato IX. Septemb. A. C. M. D C. XIX.

MInime autem Bohemis interea ceſſantibus, ad Gabrielem Bethlehemum Tranſyluaniæ Principem ſub modo commemorato Dato perſcripſerunt, eiuſdem opem auxiliumque implorarunt, eidem electionem acceptationem [illegible] noui [illegible] regis ſignificarunt, & tamdem Regiam M. Ferdinandum apud eundem

Gab.

[illegible] Bethlehemum ſequentibus [illegible] grauiſſime [illegible], quod [illegible] Regia S. M. contra Statuta & Priuilegia Regni, [illegible] Imperatore Matthia, inſtinctu [illegible] qui partim [illegible] grauiſſimi [illegible] ad [illegible] coacti fuiſſent, non per liberam [illegible] ſed per inſidioſas doloſaſque technas, & fraudulentas fallacias coro- [illegible] fuerit: quod litteris ſuis Reuerſalibus, in quibus ſancte promiſiſſet quod, [illegible] adhuc Cæſarea M. regni negotiis ſe minime implicaturus eſſet, non ſatiſ- [illegible] ſatisfecerit, & Cardinalem Gleſelium, Præſidem atque Directorem at- [illegible] Cæſarei, qui omnia omnium regnorum potiſſimum vero regni Bo- [illegible] arcana conſilia & negotia pro ſuo lubitu regere, dirigere atque perficere [illegible] habuerit, etiam contra Cæſareæ S. M. mentem atque voluntatem, ab [illegible] amouerit, in vincula coniecerit, ipſiuſque locum & officium occupaue- [illegible]. Præter hæc omnia quoque triſtiſſimum, pernicioſiſſimum, periculoſiſſi- [illegible] hocce bellum propria auctoritate & poteſtate nomine Cæſareæ S. M. [illegible] occultata fuiſſent, continuauerit, & Regnum [illegible] non mediocrem hanc partem [illegible] crudeliter, ac more prorſus barbaro, vaſtari paſſus fuerit, [illegible] inauditam [illegible] crudelitatem atque tyrannidem contra quoſ- [illegible] abſque vllo reſpectu Ordinis, ætatis, & vtriuſque ſexus, exercuiſſet. Et deni- que quod cum Regia domo Hiſpanica pernicioſa admodum, clandeſtina & in- [illegible] fœdera inierit, videlicet ſi ipſi aliquid humanitus contingat & abſque [illegible] prole mori [illegible] habeat, Hungariæ Bohemiæque Regna, [illegible] incorporatis Prouinciis, hæreditario [illegible] domum Auſtriacam [illegible] debuerint. Et tandem Regem Ferdinandum [illegible] Coronam [illegible], quod Ordinibus Bohemiæ traditis litteris ſuis reuerſalibus & præſtito ſuo iu- ramento non per omnia ſatisfecerit.

REGIAE M. FERDINANDI AD OBIECTA BO- HEMORVM RESPONSIO RETORSORIA.

AT Regia S. M. horum ſimiliumque [illegible] Bohemorum [illegible] [illegible], ſed multo potius è contrario demonſtrauit omnia [illegible] modi [illegible] molimina ex contrario duntaxat affectu & manifeſta rebellione à [illegible] Bohemiæ Ordinibus & Directoribus (quos [illegible] partim vero falſis perſuaſionibus, quaſi vnice hic in re de religio- [illegible] negotio, ad deuotionem ſuam pertraxerint) dimanaſſe. [illegible] Bohemorum proteſtationes (vocationem inuitationemque ad Cæſaream [illegible] coronationemque Mœno-francofurtenſem concernentes) diluit, & de [illegible] à Bohemis illata iniuria apud præcipuos aliquot Dominos Electores [illegible] S. R. Imperii Principes litteris proteſtata manifeſta Bohemorum falſa [illegible], potiſſimum vero ante adeptionem Cæſarei faſtigii [illegible] epiſtolam (quod videlicet, ſub Bohemico iſto tumultu, ſua M. nihil [illegible] quærat, neque [illegible] conetur, quam vt [illegible] intemperies ite- [illegible] quæcat) [illegible] diſperſorum D. Solmenſium [illegible], ad Electorem Palatinum [illegible] ſequentibus ferme verbis

 ſole-

ablegari curauit: Quod nimirum Regiæ S. M. peculiaris illius [illegible] ſub Domino [illegible] Comitis [illegible] Philippi Comitis Solmenſis D. conſcripti equites, quam etiam [illegible] quæ intercesſiones pro Bohemiæ Ordinibus, & in [illegible] præparationibus bellicis, ad ſuppresſionem Religionis eorumdemque Bohemiæ Ordinum, [illegible] nentes, intellexerit.

Ad hæc Regiam S. M. Sereniſſimam ipſius Cel. litteris [illegible] poſſe, quod [illegible] iſta D. equitum conſcriptio [illegible] Generoſiſſimoque Domino Philippo Comiti Solmenſi & [illegible] demandata fuerit. Quod vero [illegible] officialis [illegible] Hauxlebius, quemadmodum & aliæ militares copiæ, etiam contra [illegible] ſibi ipſis præſcriptum mandatum, non ſine damno detrimentoque [illegible] Imperii Principum & Ordinum, nec petita venia, tranſierint, atque [illegible] tranſitu Sereniſs. ipſius Cels. Vnitarumque Prouinciarum [illegible] contemnendo ſane damna detrimentaque intulerint, [illegible] tum eſſe fuiſſe nec S. R. Imperii conſtitutiones ignoraſſe [illegible] M. ob ſuorum Bohemicorum ſubditorum rebellionem conſcriptos [illegible] ſuæ M. abalienatos fuiſſe, licet paullo ante commemoratus Hauxlebius [illegible] dem ſibi ſcire liceat, neque ſuæ Cels. neque Domino Marchioni Onolzbachio ne minimum quidem damnum intulerit, ſed iam iam in territorio [illegible] Eyſtadienſis cum ſuis pedem fixerit: itaque eo minus ſperaſſe quod [illegible] commemorati D. equites adeo hoſtiliter adoriri & diſpergi debuerint, [illegible] vti paullo ante dictum, neque ſuam Cel. neque Dominum Marchionem Onolz-bachium in ſuo tranſitu offenderint.

Quod autem Bohemica iſta expeditio, vti binis in litteris ind[illegible] ad opprimendam Religionem atque adeo ipſos Bohemiæ Ordines, [illegible] debeat, Sereniſs. ipſius Celſitud. ex Regiæ S. M. ad eamdem datis litteris [illegible] [illegible] intelligere, tum etiam iſtiuſmodi neceſſariam defenſionem [illegible] rebelles [illegible] tos minoribus etiam Magiſtratibus, vt iam monarchiæ, [illegible] Regna, atque Principes tacerentur, conceſſam eſſe Regiam inſuper M. ad [illegible] [illegible] quaſdam Electorum & Principum interceſſionales litteras vel [illegible] nem, vel ad minus ſuſpenſionem armorum clementiſſime conſenſiſſe, m[illegible] Bohemi quoque in eamdem iſtam aſſenſum ſuum præbuiſſent.

Ad Regiam S. M. porro quod attineret, priorem iſtam inchoatam pacificationem minime neglexiſſe, ſed iſtam pari zelo animo [illegible] in [illegible] vſque diem continuaſſe, ante [illegible] interpoſitionem [illegible] interea vero, iuxta apud coronationem datas de ſe reuerſales litteras, [illegible] micis omnia ſua Priuilegia, Maieſtatis litteras, libertates & [illegible] in Religionis, quam politiæ negotio, in [illegible] ab Cæſarea S. M. felicisſimæ memoriæ obſeruata forma, inque præfixo promiſſoque termino confirmaſſe, omnia pacifica media in medium propoſuiſſe, & tandem Moraviæ Hungariæque Ordinibus poteſtatem feciſſe, vt nimirum ſæpius nunc commemoratos Bohemiæ Ordines, vel eorum [illegible] delegatos audirent, ab iiſdem pacis conditiones [illegible] rent, eaſdem ad R. S. M. referrent, & ipſimet ad pacem conducibiles [illegible] nes excogitarent. Qualem etiam Cæſarea S. M. nuperrimo tempore Angliæ Re-

p[illegible] reſolutionem, declarationem, reſponſum [illegible] , & quam a[illegible] interpoſitionem pacemque media (quum interponentium Dominorum Electorum & Principum tractatus [illegible] temporis mutuetur) propoſuiſſent, id procul dubio Sereniſs. S. C. à modo commemorato Anglicano delegato percepiſſe.

Quam parum autem eadem S. Cæſarea M. iſta ſua manſuetudine profecerit, [illegible] Bohemorum ſuſcepta, atque etia unum durantia hoſtilia attentata [illegible] que teſtari, dum ad Cæſareæ S. M. commemoratas litteras tramiſſamq; con[illegible] onem ne verbulo quidem reſpondiſſent, interim vero per inſidioſas fa[illegible] fallaceſque inſidias, domus Auſtriacæ hæreditarios Principatus & Prouincias in ſuam naſſam pertraxiſſent, & ad ſuam Confœderationem pellexiſſent, Moravos per hoſtilem factum impetum ad eamdem (confœderationem) quaſi co[illegible], eorumdem militareis copias ad ſe vi quaſi rapuiſſent, aliquot militum M[illegible] hoſtilem incurſionem feciſſent, aliquot loca pagoſq; [illegible] cinxiſſent, inquilinos ad annonæ aduectionem gra[illegible] compuliſſent, & tamdem etiam ante ciuitatem Viennam [illegible], Ordines Hungariæ à Cæſarea S.M. abalienare maxumopere adlaboraſſent, dum iiſdem hoſtilem inuaſionem interminati fuiſſent, ſummaque viribus in id vnice incubuiſſent, quo in electione Regio-Cæſarea Mœnofrancfurtenſi Regiæ S. M. votum detraherent, ſeſſionemque in diſputationem [illegible]erent, immo dum nihil prorſus intermiſiſſent, quæ iuratus etiam hoſtis con[illegible] ſarium ſuum attentatum [illegible] ſiſſet.

Quæ itaque hæc omnia Sereniſſimæ S. C. aliiſque S. R. Imperii Electoribus & Principibus ſummario duntaxat modo ob oculos poſita fuerint, [illegible] n immerito Regiæ S. M. admodum videri peregrinum, atque ſummopere [illegible], vt (dum, vti ſuo loco dictum, tam ſalutaria ad pacem media in medium [illegible]iſſet, & vniuerſum vtrimque controuerſum negotium S.R. Imperii vtriq; [illegible]ni addictis Electoribus atque Principibus diiudicandum commiſiſſet) [illegible], quaſi pacem impediret, ad magnam in S. R. Imperio diffidentiam [illegible] neque daret, alteramque relligionem opprimere conaretur, quę [illegible] neceſſaria, ad naturalem defenſionem conceſſa atque S. R Imperii Conſtitutionibus omniumque populorum iuribus conſentanea media ſibi præſcindi voluerint, cum tamen aduerſæ parti iſta omnia non ſolummodo conceſſa, [illegible] ad inſanum ſuum explendum deſiderium conſilia & auxilia lata fuerint. Et hæc Sereniſs. ſuam Cel. penes omnium gratorum, peramicorum accepto[illegible] officiorum oblationem, ad acceptas Sereniſs. ſuæ C. litteras, loco re[illegible], latere noluiſſe.

CAPVT LXXVIII.

Ad præfixum autem Regio-Cæſareæ electionis diem Bohemiæ Ordines & [illegible] ores Delegatos ſuos, nimirum Chriſtianum Aderſpachium Berckam, Dominum a Daub & Leippa, Ianum Simlo à Michalovitz, & Ian Arnoldum A[illegible] ab Arnoldſtein vna cum [illegible] proteſtatorio ad laudatiſſimum Electorale Collegium Mœno-francofurtum ablegarunt. Quoniam vero iidem Delegati

Vide ſubſequentia 86. 87. & 88 etc. in quibus iſta Bohemorum proteſtationes reperiuntur.

[illegible] eandem, m[illegible] commemoratam, ciuitat[illegible] non admitt[illegible], iccirco H[illegible] experim[illegible], & [illegible] Or[illegible]num D[illegible] Bohemiæ proteſtat[illegible] R[illegible] Illuſtriſſimoque Principi ac Domino, Domino IAN SVI[illegible]ARDO Archiepiſcopo & Electori Moguntino [illegible] citarunt. Ad quas modo iam commemoratus Reuerendiſsimus D[illegible] Elector Moguntinus, atque adeo v[illegible] laudatiſſimum Septemuirale Collegium [illegible] reſpondit, eo demum Bohemos ad pacem [illegible] conuenientem reducere ſatagit.

ELECTORALIS MOGVNTINA AD BOHEMIÆ DELEGATOS, HANOVIAE COMMORANTES, *Epiſtola.*

IAN SVICARDVS, DEI GRATIA Archiepiſcopus, & Elector Moguntinus &c. Peramici Dilecti paucis hinc elapſis diebus nobis epiſtola [illegible] ſubſcriptione NNN. à Ill. Dominis Regni Bohemiæ conſtitutis [illegible] atque habentibus Directoribus & Prouincialibus Conſiliariis [illegible] [illegible] præterito nuper [illegible] Iulii bene ac decenter fuit tradita: ex [illegible] admiratione percepimus, quibus videlicet ex cauſſis, rationibus, [illegible] grauentur, quod à morte nunc in pace requieſcentis Cæſareæ M[illegible] Illuſtriſsimumque Principem & Dominum, Dominum FERDINANDUM Hungariæ & Bohemiæ Regem, Archiducem Auſtriæ, ſingularem [illegible] & Dominum filium noſtrum, in ſua Auſtriaca Reſidentia Viennæ [illegible] [illegible]norum Regis per litteras huc inuitauerimus & qua ratione [illegible] iura Electoralia, atque ſubſequenter Corona ipſa in diſputationem [illegible] eumdemque in finem petant, quod ipſis ſcil. cauere[illegible] electionis ſuſpendi, controuerſia de Bohemica ſeſſione & voto [illegible] ab externa ſeruitute liberari, ipſorum Priuilegia & libertates [illegible] vel tamen ad minimum, ſi ſuſpenſio iſta non [illegible] nes ad imminentem diem electionis requiri & inuitari poſſint.

Quod igitur, iuxta præſcriptum Aureæ Bullæ, priſco veteri de[illegible] ex officio Archicancellariatus noſtri, cum omnium Ord[illegible] [illegible] acceptatum, publicatum, omnibusque ſolemnitatibus p[illegible] [illegible] coronatumque Regem Bohemiæ, (cui homagium [illegible] à laudatiſsima Cæſarea S. M. [illegible] [illegible] [illegible] & ad eumdem pertinens ius electionis in feudum accepit, [illegible] inueſtitus eſt) tamquam noſtrum, per peculiares præcipuos [illegible] norumque Principum gratulationes [illegible] Electoralem Collegam, [illegible] quorum in ante dicta Aurea Bulla nulla prorſus facta mentio, ad inſtantem [illegible] Electionis per litteras noſtras, [illegible] [illegible] id coram Deo Ter Optumo Maximo [illegible] [illegible] ad quæ negotia huiuſmodi pertinent, conſtanter defend[illegible]

Intempeſtiuam Bohem[illegible] [illegible] quod concesſit, [illegible] [illegible] gratus acceptuſque fuit, ſed, vice verſa, maxim[illegible]

miſeri [illegible] & ſubditi [illegible] Regni adeo pr[illegible] & prorſus fere [illegible]mant[illegible].

Nos quoque noſtro loco [illegible] operationem [illegible]optatæ pacis, & laudatiſſimi huius Regni a totali ruina conſeruati[illegible] [illegible]bitur, neutiquam intermittemus, & certo nobis perſuademus [illegible] memoratam Regiam M. [illegible] modo & altera pars pacem concordiamque a[illegible]pl[illegible]tur, & debitum erga ſummum caput reſpectum non prorſus ex oculis quaſi con[illegible] [illegible]atur) ab ipſo Deo Ter Optumo Maxumo ſibi concreditos ſubditos [illegible] [illegible]terna [illegible]ute minime oneraturam, nec quicquam in præiudicium ipſorum Prouincialium Priuilegiorum & libertatum, tam in Religionis, quam politiæ negotio, facturam, ſed multo potius, perſpecto animaduerſoque debito ſuorum [illegible] torum obſequio, paterno prorſus adfectu proſequuturam, & ab omni metuendo malo clementiſſime protecturam. Id quod vniuerſis ac ſingulis certo pol[illegible].

Ad cætera & imprimis petitam electionis prorogationem quod attinet, [illegible], ceu peregrinam [illegible] extendentem, ita comparatam eſſe depræhendimus, [illegible] nolmet reſoluere non poſſimus: non immature ſiqui[illegible] [illegible] Deo Ter Optumo Maxumo gratæ acceptæque pacis promoti[illegible] [illegible] profuturum, ſed multo potius obfuturum, præſertim ſi de illo ipſ[illegible] Regia S. M. certior fieri debeat. Id quod vos, ob ſupra commemoratam ep[illegible] [illegible] Receptæ clement[illegible] [illegible]lare noluimus. Dabantur Francfurti IX. A[illegible] [illegible] C. M. D C. X[illegible]X.

CAPVT LXXIX.

III. ECCLESIASTICORVM & III. SERENISS. DOMINORVM ELECTORVM SECVLARIVM AD Bohemiæ Ordines epiſtola.

Sub Dato Francofurti XX. Aug. A. C. M. D C. XIX.

D[illegible] Gratia Ian-Suicardus, Moguntinus, Lotharius, Treuirenſis, Ferdinandus, Colonienſis, Archiepiſcopi, S. R. Imperii per Germaniam, Occidenta[illegible] [illegible], regnum Arelatenſe & Italiam Archicancellarii & Electores. S. [illegible] & [illegible] officia.

Generoſi, Nobiliſsimi, Strenui, Honeſtiſsimi, Prudentiſsimi, perdilecti [illegible] Domini. Licet nos, & Clementiſsimi Domini noſtri Electores, [illegible] & certo [illegible] ſperaſſemus, antehac in Regno Bohemiæ exor[illegible] ſine exemplo continuatam intemperiem, & exinde ſubſe[illegible] [illegible]tionem bellicam diuina adſpirante clementia ſi non omnino [illegible], nihilominus tamen ad minus mitigatã ſeu lenitam fuiſſe, vt ita [illegible]que metuendo [illegible] periculo tam in hac Prouincia, quam aliis etiam in [illegible]bus diu iam [illegible] pax iterum propagari potuerit: quemadmodũ [illegible] eum in finem per[illegible] animo percepimus, quod vos & Dominatio[illegible] [illegible]ſtræ ſalutatem q[illegible] præcipuorum S. R. Imperii Electorum [illegible]m interpoſitionem, ad tollendas omneis iſtiuſmodi controuerſias, [illegible] & in eam [illegible] nihilominus tamen ſupra comme[illegible] [illegible] atque [illegible] noſtri Domini Electorales, Collegæ

ſumma

ſumma ſane animi perturbatione experiri neceſſum habuimus, & pro [illegible] tor [illegible] manifeſtumq; eſt omnibus [illegible] modo commemorato [illegible] Bohemo-bellum indies & magis magisque [illegible] vndique [illegible], adeo [illegible] maturo conſilio mali [illegible] ampliu quam totalis denique [illegible] ſolatio Regni Bohemiæ, periculoſiſsimaque in vniuerſo S. R. Imperio [illegible] ſperanda ſiet. Cuius rei gratia, poſtquam ad noui alterius capitis [illegible] in S. R. Imperio conuenerimus, nos & Sereniſsimorum Dominorum [illegible] Delegati pro peculiari habente poteſtate atque inſtructione [illegible] potiſsimum, quin de graui [illegible] negotio [illegible] inuicem mature [illegible] mus atque conſul[illegible]

Quamuis eo deprehendamus quod nos, Dominique noſtri [illegible] apud Deum gratam que noſtram poſteritatem excuſare [illegible] ſione inde ſerpens periculoſiſſimumque malum mature ſatis ant[illegible] ſed quod multo potius nobis, tamquam S. R. Imperii Electoribus [illegible] [illegible], incumbat, vt videlicet [illegible] noſtra conſilia & a[illegible] du[illegible]mus, quo S. R. Imperium eiusque incorporata membra [illegible] quali[illegible] ſtatu conſeruentur, [illegible] tempore [illegible]

Itaque nos [illegible] nisi conſenſu decreuimus, [illegible] rum controuerſiarum, tam ex fidei [illegible] patriam [illegible] Electorali [illegible] officio omni [illegible] curam ſuſcipere, & inter Cæ[illegible] dæ[illegible] felicissimæque recordationis, nunc vero Hungariæ & [illegible] [illegible] ex vna, & veſtras Dominationes, ex altera parte [illegible] mas difficultates, & exinde ſubſequentes atque [illegible] liceat per honeſta omnique æquitati [illegible] media [illegible] nire, atque, ut priſco laudatiſſimus [illegible] Bohemicus in [illegible] cipitaretur exitium, ſed multo potius [illegible] ſuo Deo accepto [illegible] reſtitueretur.

Rogamus itaque vos & Dominationes veſtras, vt X. & XX. [illegible] in S. R. Imperii ciuitate Ratisbonæ compareatis, & [illegible] [illegible] iam dudum exoptatam in [illegible] minationesque veſtras non dumtaxat clementiſſimam [illegible] tiſſimamque iſtam noſtram adfectionem boni conſulturas, [illegible] locum daturas, res adeo conſideraturas, perpenſuras, [illegible] vt interea via ad tractationem [illegible], omnibus [illegible] caueantur, & denique noſter, ad recuperationem [illegible] gratæ acceptæque pacis effectus [illegible] lius conſequatur & impertetur. In hoc [illegible] S. Romani Imperii ſalutem [illegible] veſtraſque Dominationes, pro [illegible] nunquam celare volumus. [illegible] XX. [illegible] M.DC.XIX

Ian-Schweicardus Archiepiſcopus Moguntinus.
Ferdinandus Archiepiſc. Colonienſis.
Lotharius Archiepiſc. Treuirenſis
Elector. Palat. Legatus Ian-Albrechtus Comes Solmenſis.

[illegible]

[illegible] Saxon. Legatus [illegible] Comes Mansfeldiæ.
Elector. Brandenburg. Legatus Adamus Dominus a [illegible]

CAPVT LXXX.

EORVNDEM DOMINORVM ELECTORVM &c. AD EOSDEM BOHEMIÆ ORDINES

Epiſtola II.

Sub dato III. Septemb. A. C. M. DC XIX.

DEI GRATIA IAN SVICARDVS, MOGVNTINVS, Lotharius Treuirenſis, Ferdinandus Colonienſis, Archiepiſcopi, S. R. Imperii per Germaniam, Occidentalem Galliam, Regnum Arelatenſe & Italiam Archicancellarii & Electores, Palatini Saxonici, Brandeburgici Septemuirales delegati S. N. E. [illegible]

Generoſi, Nobiliſsimi, Strenui, Honeſtiſsimi, prudentiſsimi, perfideles dilecti, & penitus Domini. Minime dubitamus, noſtras, ſub dato X. & XX. Auguſti, ad vos Dominationeſque veſtras, exaratas litteras, etiamnum durantem [illegible] explicantem [illegible] Bohemicam concernentes, accepiſſe & ex [illegible], quibus [illegible] grauiſsimis de cauſsis nos & clementiſsimi Domini Electores noſtri officii noſtri eſſe duxerimus omni cura & ſtudio co[illegible] [illegible], quo pacto ſcilicet modo tam commemoratæ Bohemicæ [illegible] & [illegible] bellica commoditate iterum ſolari, & ne tam vetus ad S. R. Imperium pertinens Regnum & Electoratus Bohemiæ non prorſus in extremam [illegible] præcipitari queat, ac denique etiam electo Romanorum, Hungariæ & [illegible] Regi, quam vobis ipſis etiam ea ipſa de cauſſa certum quemdam diem [illegible] diu exoptatam interpoſitionem iſtam clementiſsime atque pera[illegible].

[illegible] itaque ad modo [illegible] noſtram epiſtolam laudatiſsima S. Regia M. [illegible] esſeſe clementiſsime [illegible], quod non ſolum iſti Interpoſitioni locum dare, verum etiam [illegible] propria, vel, ſi impediatur, per [illegible] ſufficientemque inſtructionem habentes ſuos delegatos ad præfixum [illegible] loco competenti comparere velit, atque adeo Regiæ S. M. ad [illegible] atque tranquillitatem inclinans pacificus animus exinde ſatis [illegible] committere nec voluimus, nec debuimus, quin vobis, veſtriſque [illegible] Regiæ S. M. clementiſsimam ſalutaremque reſolutionem [illegible], indubia ſpe freti, vos non dumtaxat ſæpius nunc dictam [illegible] adprobaturos, verum etiam omnia veſtra conſilia & actiones [illegible] directuros atque ita moderaturos, vt tamdem per[illegible]imæ per [illegible] huiuſmodi extremitates præcaueantur, & diu [illegible] pax [illegible] viteriori mora impetretur: quemadmodum o[illegible] du[illegible] Dominationes veſtræ Regiæ S. M. debi[illegible] & [illegible] eamdem tum innatam ſuam lenitatem atque [illegible] rigori [illegible], omni æquitati conſentanea media ac-

Bb cepta-

ceptat[illegible], & [illegible] laud[illegible] Electoralis Collegii [illegible] lemque ſententiam clementiſſime [illegible] habituram.

Licet etiam de veſtra decenti reſolutione minime dubite[illegible] tamen ſcripto comprahenſam declarationem veſtram, loco reſponſionis [illegible] liorem noſtram clementiſſimorumque Dominorum noſtrorum [illegible] & inſtructionem [illegible] & peramice expectamus. Dabant[illegible] furti III. Septembris A. C. M. DC XIX.

Ian Suicardus Archiepiſcopus Moguntinus.
Ferdinandus Archiepiſc. Colonienſis.
Lotharius Archiepiſc. Treuirenſis.
Elect. Palat. Delegatus Ian-Albrechtus Comes Sol[illegible]
Elect. Saxon. Delegatus Wolfgangus Comes Mansf[illegible]
Elect. Brandeburgicus Delegatus Adamus [illegible]

CAPVT LXXXI.

ANtequam vero modo [illegible] commemorata Reuerendiſſimorum D[illegible] [illegible]torum, Sereniſſimorumque [illegible] Septemuirorum [illegible] [illegible] ad Pragam [illegible] Bohemiæ Ordines [illegible] [illegible]poratarumque Prouinciarum d[illegible] ſub eodem [illegible] [illegible] nouæ factæ electioni ergo ſequentes literas [illegible]

COPIA LITTERARVM BOHEMIAE ORDINVM INCORPORATARVMQVE PROVINCIARVM AD [illegible] [illegible] Dom. Elect. [illegible] electionem concernentium.

SEreniſſime, Potentiſſime Rex & Elector, Domine Clementiſſime [illegible] [illegible]ectiſſima, ſtudioſiſſimaque noſtra officia, vna cum [illegible] [illegible] temporalis & æternæ ſalutis, firmæ pro peræque valetudinis, & [illegible] [illegible] diuturnique imperii, obſecramus. Procul omni dubio Re[illegible] [illegible] peris noſtris litteris & relatione clementiſſime percep[illegible] [illegible] [illegible] æqui[illegible]que de cauſſis nos Sereniſſimum po[illegible] [illegible] Ferdinandum, Archiducem Auſtriæ, [illegible] [illegible] Bohemiæ Regem, de certis quibuſdam [illegible] [illegible] [illegible] facto ſe reddidit inhabilem ex[illegible] [illegible] n conſenſu Regium thronum ipſi de[illegible] [illegible] [illegible]er ſufficientiſſime fundatam probabilemque [illegible] [illegible] honeſtiſſimo mundo abſq; vlla mora d[illegible] atque [illegible]

[illegible] in [illegible] hab[illegible] [illegible] [illegible] huius [illegible] [illegible] pro [illegible] [illegible] & [illegible] o medi[illegible] [illegible] o [illegible] paci[illegible] [illegible] idcirco [illegible] ipſius [illegible] [illegible] prudentiam [illegible] p[illegible] [illegible]venus gra[illegible]ſſi[illegible]

[illegible]

d[illegible] ece manifestiſsime ſenſimus, [illegible] humillimo [illegible] im-
plorauimus, & cu[illegible] noſtra [illegible] ſemper [illegible]
[illegible] Eccleſiaſticam iuriſdictionem, & habentia Priuilegia, ad Ordinariam Electio-
[illegible] direximus, & ipſo facto di[illegible]m pro[illegible] tam pure atque clare in co-
[illegible]prehendimus, quod nimirum omnia noſtra vota voceſque vna[illegible] ad Re-
[illegible] V. M. coinciderint, &, iuxta a Deo Ter Optumo Maxumo clementiſ[illegible]
[illegible]conceſſas Principales qualitates, & erga [illegible] Euangelicam Religionem [illegible]
[illegible]que publicam ſingularem ardorem [illegible]que zelum, Regia V. Dig. conſ[illegible]
receptiſque ſolemnitatibus a nobis electa publicataq; fuerit, pro qua clementiſ-
[illegible] diuina adſiſtentia & Regimine nos eius ſanctiſsimo nomini non immerito
condignas gratias perſoluimus.

Tenemur itaque, & obligatos noſmet iudicamus, iam iamque etiam pa-
ra[illegible] illiuſmodi conſultationibus Regiæ V. Dig. [illegible]am Omnipotentis Dei
[illegible] publicatam vocationem inſigni [illegible] legatione a nobis incorporatiſ-
que Prouinciis humillimo deuotiſsimoque ſtudio inſinuare. Qu[illegible]
[illegible] a aliquot negotia [illegible] Regiæ V. D[illegible] Regni [illegible]
[illegible]mentum [illegible] ſuſcepta, tractata [illegible] ſunt, nullam amplius moram pa-
tiantur, ad hac quoque Prouinciæ huic Regno incorporatæ longe a nobis di-
[illegible]nus tamen interea [illegible] nec voluimus nec debuimus, quin
Regiæ V. M. tantam iſtam vnanimem [illegible]m per præſentes haſce noſtras lit-
[illegible] humillime & obſequioſiſsime ſignificaremus, notam faceremus, & dein cle-
[illegible] Regiæ [illegible] Dig. hæc dedere [illegible]

[illegible] & ſupplic[illegible] Regiam V. Dig. [illegible]
[illegible] S. R. Imperii [illegible],
[illegible] clementiſſimam Dei Ter Optumi Maxumi voluntatem, & hanc di[illegible]
[illegible]ſcat, vnanime noſtrum decretum æqui boniq[illegible] conſulat, &
[illegible] legitimamque electionem ad regnum Bohemiæ, ei[illegible]
[illegible] Prouinciarum clementiſſime beniuolentiſſimeque acceptet, [illegible]
[illegible] Regiam V. Dig. omni tempore habitam fideliſſimas [illegible]
[illegible] coll[illegible]gat, atque hanc denique coronam (non ſolummodo
[illegible] dignitatem, honorem, [illegible], va[illegible]
[illegible] per Regiæ V. Dig. inchoandum [illegible]
[illegible] atque explicari, multis pre[illegible]que [illegible]
[illegible] aperiri, S. Rom. Imperio atque adeo vniuerſo Chriſtiano
[illegible] bona reparari, & [illegible] Regiæ V. Dig. laudatiſſima da-
[illegible] clementiſſime gratam acceptamque ſibi
[illegible]

Ad [illegible] ordina[illegible], vocationem atq;
[illegible] commodi[illegible] quamprimum ablegabimus,
[illegible]um Regiæ V. Dig. [illegible] decenti h[illegible] cum [illegible]a reptæ-
[illegible]us: [illegible] Regiam V. Dig. illud noſtrum obſequentiſſimum
[illegible] & conatum [illegible]m & adprobaturam.

Quouiſque porro Regiæ V. Dig. vna cum decentibus humillimis obſequen-
[illegible], ad clem[illegible] eiuſdem acceptationem pro virili præſtare

potuerimus, in eo nihil vmquam prætermiſſuri ſimus: Regiam V. Dig. [illegible] Omnipotentiæ & protectioni humillime obſequentiſſimeque [illegible]

CAPVT LXXXII.

CVm ſuo loco commemoratum fiet, quomodo nimirum aliquot [illegible] Directores Regem Ferdinandum, non ſolummodo ab Electorali Collegio [illegible] Mœno-Francfurt excludere, verum etiam aliorum aliam omni [illegible] [illegible] prohibitamque electionem [illegible] applicare conati fuerint [illegible] [illegible] informationem [illegible] quentem ea de re [illegible] Cæſar [illegible] [illegible] & fundamentalem relationem ad longum [illegible] adponere [illegible] [illegible] mus Quum vero in iiſdem aliquot Priuilegiorum, Litter [illegible] [illegible], iuramentorum, Cæſareorum [illegible] ſiat mentio: idcirco [illegible] eorumdem ſingulas copias, & peculiares quaſdam inſertiones [illegible] [illegible] depræhendes.

CAPVT LXXXIII.

POſtquam a morte Sereniſſimi, potentiſſimi inuictiſſimique Principis & [illegible] [illegible], Domini Matthiæ, Romanorum Imperatoris ſemper Augusti, [illegible] [illegible] Bohemiæque &c. Regis, Archiducis Auſtriæ &c. reale & [illegible] [illegible] Regni Bohemiæ incorporatarumque Prouinciarum, ad eum [illegible] potentiſſimum Principem & Dominum, Dominum Ferdinandum [illegible] [illegible] Romanorum Imperatorem, Hungariæque Bohemiæ Regem, [illegible] [illegible] tanquam elapſo M. DC. XIII. Anno, 7 [illegible] [illegible] omnium conſenſu acceptatum, publicatum, XXIX [illegible] [illegible] coronatumque Regem, & cum tam ipſi Ordines modo [illegible] [illegible] Regni Bohemiæ quam incorporatarum Prouinciarum [illegible] [illegible] [illegible] transitum fieret.

Idcirco tum temporis Regiæ S. M. iuxta alias cauſas [illegible] [illegible] rationem ſubitaneam quamdam prouiſionem requirebant, [illegible] [illegible] gnum Bohemiæ curæ cordique fuit, & ante omnia omnes [illegible] [illegible] co [illegible] ea potiſſimũ direxit, quomodo in eo exorti motus [illegible] [illegible] mota iterum pace, Prouinciæ a pernicioſiſſimis grauiſſimiſque [illegible] [illegible] tamen [illegible] no ſuo [illegible] [illegible] poſſent: ea propter [illegible] per litteras [illegible] [illegible] ad [illegible] vniuſcuiuſque ex Ordinibus [illegible] nem, deplor [illegible] [illegible] caſum Cæſareæ S. M. annunciauit, [illegible] ad [illegible] [illegible], & ita modo [illegible] Prouiſorio in ſuo Vicariatu [illegible] [illegible] ob confirmationem omnium Priuilegiorum [illegible] a [illegible] [illegible] S. M. [illegible] traditas reuerſales litteras, intra IV. Sept [illegible] [illegible] Burggrauio tramitti, Regnum, vna cum omnibus [illegible] [illegible] ſalutari pace & tranquilla tranquillitate conſeruari, [illegible] [illegible] debeat [illegible] clementiſſime declarauit.

Quo melius autem [illegible] rei fieret initium, [illegible]

Cæſa-

Cæſa[illegible] inſidias impe[illegible], & illud ipſum [illegible] D[illegible] ſignific[illegible] quemadmodum etiam p[illegible] modo a Comite [illegible] [illegible] Ordin[illegible]is illud ſignificat[illegible] fuit, ad omnia ſpe f[illegible]a ipſos [illegible] quo[illegible] ad pacem atque concordiam [illegible] [illegible] experiri neceſſum ha[illegible] modo commun[illegible]s ſiqui[illegible] Comes loco reſponſionis retulit, quod videlicet a D[illegible] mandata minime acceperint: quemadmodum etiam [illegible]o poſt regio [illegible] interclu[illegible], annonam intercep[illegible]nt, & eumdem [illegible] [illegible], dum nulla metueretur hoſtilitas, hoſt[illegible], & [illegible] quot modis potuerunt, ex Regis [illegible]arunt

[illegible] autem putat [illegible] Directores & eorundem aſſeclæ, id [illegible] memoratam Regiæ S. M. ipſis inſinuatam epiſtolam, quid facere debuerint, [illegible] interea reſpondiſſent: nihilominus tamen Regia S. M. ipſis [illegible] [illegible] ſuorum iuſſa tempore [illegible] quidem [illegible] in [illegible], in [illegible] [illegible] [illegible] ex Ord[illegible], [illegible] propoſitionibus [illegible] Regiæ S. M. [illegible]

Verum [illegible] nulla [illegible] ſubſequuta correctio, verum etiam, vice verſa, poſtulatio [illegible] in toto Regno per publicatas Patentes litteras [illegible], in omnibus Circuli [illegible]ſtrationes [illegible], plurimis copiæ militaris conſcriptæ, & diverſi [illegible] factæ ſunt, ipſaque demum Regia S. M. [illegible] os D[illegible] os [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] & [illegible] [illegible] Regiam S. M. [illegible] [illegible] omnem [illegible] [illegible], [illegible] clementiam [illegible], nihilominus tamen, ne nihil quidem intentatum relinqueret, [illegible] eo tempore Ordines paterne ac leniter ſane [illegible], & ab [illegible], [illegible] quaſi [illegible] [illegible] perſonas [illegible] regia ſua M. [illegible] [illegible] [illegible]ne eſt publicata) ad Collo-[illegible], [illegible] in Regno Bohemiæ [illegible] in tempore [illegible] iri poſſet, ad [illegible] [illegible], [illegible] in-[illegible] [illegible] hoc ipſo conſilio [illegible] [illegible] fieri, & ita ſubſequenter bonus ex[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Regiæ S. M. propoſitio, & condiſcibilis in manus quaſi [illegible] [illegible] [illegible] imino ad illa [illegible] reſponderunt, & quod magis, vnam iuxta [illegible] ipſis tr[illegible] regiam epiſtolam nullo modo acceptare [illegible] ipſis decentem compe[illegible] titulum Directorum, & [illegible] SVB VTRAQVE [illegible] impetum, cum tamen neque Cæſa-[illegible], neque Regia S. M. [illegible] eoſdem Directores conſtituiſſet, neque antehac Cæſ. MATTHIAS [illegible] exaratis litteris ipſis talem titulum dediſſet. [illegible] Sub Vtraque [illegible] epiſtola minime ſola [illegible] poſuit, quum [illegible] Privilegiorum [illegible]tio [illegible] ad Catholicos, [illegible] partem Sub Vtraque, & ita ad [illegible] ere Ordines ſpectauerit; [illegible]

 omnia

omnis hæc vſque commemorata, Viennæ Auſtriacorum [illegible] ta ſunt.

Rebus cum [illegible] conſtituit, poſtquam [illegible] cogitationes, laborem & induſtriam, tam [illegible] quam [illegible] ptum imperium [illegible] eo direxiſſet, quo melius [illegible] rationes bellicæ [illegible] tolli, econtra vero iamdiu [illegible] concordia [illegible] Bohemiæ [illegible] introduci potuerint: Bohemi [illegible] perpulſis, [illegible] animum [illegible] pro [illegible] propoſito [illegible] me [illegible] vt vniuerſum Bohemiæ Regnum in [illegible] præcipitarent, ſed vicinas inſuper Prouincias, quæ [illegible] conſiliorum nondum erant participes, in ſuam [illegible] here, & [illegible] b[illegible]o obſequio & deuotione abſtrahere peſsimo [illegible] exemplo conati ſunt.

Quem in finem et [illegible] Comes Henric. Matthæus a Thurn, [illegible] cum M[illegible]atus in Morauiam conceſſit, & illic Ordines variis [illegible] b[illegible] ad ſimilem ſeditionem concitare [illegible], & [illegible] uit quod paucæ perſonæ [illegible] ibus, poſtpoſito [illegible] ſuo obſequio & iuramento, [illegible] ad ipſum (Comitem) contulerint, [illegible] b[illegible] a[illegible] Ordinibus M[illegible] ad defenſionem Prouinciæ, non vero [illegible] ſ[illegible] aliquem tumultum, conſcriptis, ciuitatem Brunnenſem [illegible] pr[illegible] occupauerint, Capitaneum Prouincialem, Marchionem [illegible] Conuentu [illegible] congregatos [illegible] in [illegible] domiciliis malis verbis ac [illegible] dem Arreſto detinuerint, Cathedrale templum [illegible] in Metropoli Olmucio, ad quod tamen nullum neque ius neque [illegible] vnquam habuerint, in ſuam poteſtatem redegerint, Eccleſiaſticas perſonas [illegible] [illegible] Ordinum [illegible] [illegible] um a Ma[illegible] [illegible] a[illegible] exemplo Bohemorum [illegible] conſtituerint [illegible] l[illegible]a [illegible] vt etiam omnia bona Eccleſiaſtica ad ſe pertraxerint, [illegible] ſteris perſonis vtriuſque ſexus certis quibuſdam domicili[illegible] [illegible] [illegible] D E O [illegible] vot[illegible] occaſionemque præbuerint [illegible] idem faciundum [illegible] ſu[illegible] erga Regem ſuum [illegible] [illegible] [illegible] atque etiamnum multas [illegible] ac [illegible] perpetrent.

Poſtquam igitur rebelles illi Bohemi [illegible] adeo perniciosiſſimum in M[illegible] in[illegible] [illegible] cante iſto tumultu [illegible] Auſtriam [illegible] incurſiones [illegible] rauiæ [illegible] vrbem I[illegible] [illegible] copias in [illegible] cuſantem, [illegible] reſiſtentibus, nihilominus [illegible] tamdiu per [illegible] ſuam M[illegible] ut [illegible] milites exinde [illegible]

[illegible] Auſtriacis Ordinibus [illegible] ſacramento [illegible] in præſidium [illegible] ſa [illegible].

Qua [illegible] munitiſſimum propugnaculum [illegible] Au[illegible] Metropolim Viennam, Regiæ ſuæ M. [illegible] tempore Regnum [illegible] [illegible] cumque forte fortuna [illegible] & conſilio [illegible] [illegible] Danubium peruenit, copias in ſuburbiis & circum[illegible] [illegible] & [illegible] atteſtantur [illegible], indubia ſpe [illegible] [illegible] facilime, vti de ſe [illegible] [illegible] copias ſuas in [illegible] introducere, cum [illegible] ſuis [illegible] [illegible] & tandem ma[illegible] ſuam intentionem atque voluntatem [illegible] poſſe.

Quam autem Deus Ter Optimus Maximus illud malum clementiſſime [illegible], [illegible] per aliquot dies, quibus [illegible] eſt, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] peracta, [illegible] [illegible] quidem [illegible] exauſtiunt [illegible] ſe habentibus copiis [illegible] Moraviam iterum retroceſſit.

Interea, hiſce commemoratis [illegible] periculis, Bohemi maiores ſ[illegible] [illegible] a [illegible] publice [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Quamprimum [illegible] cognouiſſent, quod Regia S. M. tanquam [illegible] Rex Bohemiæ & Electoralis Collega à Reuerendiſſimo [illegible] & Archiepiſcopo Moguntino, priſco de more, & ex [illegible] Aureæ Bullæ Caroli IV. Cæſaris, ad electionem Romanorum Regis [illegible] verſus [illegible] [illegible] [illegible] intentio iam [illegible] FERDINANDUM, &, [illegible] [illegible] [illegible] & ſibimetipſis perniciosiſſimam [illegible] [illegible] [illegible] priuilegiorum [illegible] [illegible] præiudicium vergentem libertatem, [illegible] a Deo Ter Optimo Maximo [illegible] & communia iura [illegible] poſſent.

[illegible] [illegible] & [illegible] adlabora[illegible] excogitarunt, quibus Regiam S. M. primum de itinere [illegible] & laudatiſſimo quoque [illegible] Collegio [illegible], illudque [illegible] communicarent, ne videlicet Regiam S. M. [illegible] agnoſceret, nec [illegible] admitteret.

Cumque [illegible] [illegible] bus ſuis apud Sereniſſimum Dominum Electorem Saxoniæ, [illegible] noſtrum Germanicum [illegible] quidem quæ[illegible] Celſitud. fruſtra tamen [illegible] auxilium[illegible] paullo poſt [illegible] quoque delegati [illegible] nomina ſub [illegible] [illegible] Francofurtum [illegible], attamen in [illegible] fuerunt.

[illegible], & epiſtolam quandam a [illegible] Bohemos [illegible] ad [illegible] ſimum Inſolit [illegible] [illegible] Archiepiſcopum & Electorem Moguntinum adiunxerunt, in qua [illegible] duobus [illegible] [illegible], eandem [illegible] I [illegible] non in loco [illegible], [illegible] in Regia Praga [illegible] & [illegible] II Regis S. M. [illegible] impetrare Regni Bohemiæ [illegible] rex [illegible] imitata fecit.

In altera [illegible], ſub nomine ſingulorum Bohemiæ [illegible] ad [illegible] Electorale Mœno [illegible] [illegible] repetunt, & pari modo [illegible] [illegible] quam S. M. ab electione & dando voto excludere cupiunt: I. quoniam [illegible] [illegible] non poſſideat. II. quod, contra de ſe datas reuerſales [illegible] [illegible] norum Imperatori MATTHIA Regi [illegible]

In III [illegible] epiſtola, (quam ſupra commemorauimus [illegible] [illegible] patrem [illegible] ſimiliter ad omnes [illegible] Electores [illegible] [illegible]; Sereniſſimorum Dominorum Septemvirorum [illegible] [illegible]) [illegible] idem illud, quod in prima [illegible] [illegible], repetitur, [illegible] iſtæ III. litteræ cum late ſeſe [illegible] [illegible] præiudicium [illegible] proteſtatione audaciter ſatis [illegible] poſtea ex numero I. II. III videbitur.

Quamuis autem omnes iſtæ ſimiliſsimis [illegible], [illegible] [illegible] ſatis ſæpeque refutari [illegible] tam [illegible] fuit, vt hoc tempore ad omnes iſtas epiſtolas ſummaria & [illegible] [illegible] latio fieret, vt etiam ex inde quiuis idiota depræhendere & cognoſcere [illegible] [illegible] & maligne admodum hac in re Cæſareo-Regiæ S. M. [illegible] Rebelles Bohemi enormiter & è diametro quaſi inter ſe pugnantia [illegible] [illegible], nec [illegible] attentatorum enormiumque [illegible] [illegible] certo fundamento [illegible] in medium [illegible] nullum [illegible] [illegible] [illegible].

CAPVT LXXXIV.

AD PRIMAM BOHEMIAE DIRECTORVM EPISTOLAM RESPONSIO.

PRimam Bohemiæ Directorum [illegible] vno in Pragenſi arce [illegible] A. MDC XIX dato, & ad [illegible] Dominum Electorem Archiepiſcopum Moguntinum pari modo [illegible] æquipollens [illegible], Re[illegible] Celſitud. ad Regem Ferdinandum [illegible] laudatiſſimam Regiam S. M. [illegible] Bohemiæ Regem, [illegible] Bullæ Caroli IV. Cæſaris, [illegible] ad electionem [illegible] is ad nuperam [illegible] M. Iuli Mœno-Francofurtum [illegible], [illegible] duabus [illegible] contendunt.

I. Quod [illegible] obſeruatum fuerit, etiamſi Reges [illegible] [illegible] Electoratus Bohemiæ fuerint [illegible]

[illegible] Pragenſi Regia ſua reſidentia conſtitutis, iſtiuſmodi Electorales [illegible] Imperi præſentibus tum temporis regentibus, Vicariis & Officialibus [illegible] modo iam dictam Regiam Reſidentiam omnium primo annunciatas & [illegible] regi inſinuatas fuiſſe.

II. Quod ex præſcripto Aureæ Bullæ cumprimis Cap. IIIX & X. Rex Bohemiæ, non ſecus quam cæteri etiam Electores ſolummodo, virtute Regni, & Principatuum ſuorum dignitatem, vocem & iura Electoralia in electione Romanorum Regis obtineat. Et quod ius, vox, dignitas, officium, aliaque iura non [illegible] cadere, præter illum, qui Electoratum vna cum terra &c. poſſideret. Nullus etiam, niſi poſſeſſor Principatus ſui, ad electionem aliosue actus admittendus ſiet.

Ad confirmationem igitur neceſſariæ Poſſeſſionis porro allegant exortas controuerſias, latas Electorales deciſiones, cumprimis illa a Cæſare Carolo IV. [illegible] Electoribus inter Comitem Palatinum Iuniorem, & Seniorem impetrata Decreta, quomodo videlicet dumtaxat Senior, ratione Poſſeſſionis Palatinatus [illegible] prælatus fuerit.

Item exemplum inter Comitem Palatinum Philippo Lodoicum Neoburgenſem, & Ducem [illegible]: ſimiliter inter Ioannem Comitem Lucelburgenſem, & Ducem Henricum ex Carinthia, apud electionem Cæſaris Lodoici. & porro aſſeuerant quod etiam Ordinibus Bohemiæ Iura Electoralia in ſpecialibus [illegible] Priuilegiis tamquam propria tradita, donata & approbata fuerint.

In cuius rei veritatem inter alia enumerant quid videlicet minorenni [illegible] Regis Lodoici acciderit, & quomodo Ordines ante proximiores agnatos [illegible] Iurium Electoralium exercuerint, nimirum quod in Electione Cæſaris Caroli V. Ordinum & minorennis adhuc Regis Lodoici Legatus ante Regis Sigiſmundi Polonorum Regis, tamquam proximi agnati & patrui, delegatos admiſſi [illegible] minorennitatis per Ordinum, ceu proprietariorum, plenipotentiarios [illegible] fuerit. Idcirco epilogi loco conqueruntur, quoniam Regia S. M. [illegible] a [illegible] reale regimen peruenisset, nec decenti more modoque Coronæ [illegible] Prouinciis decenter ſeſe exhibuiſſet, & quod quidem denuntiatio Viennam non Pragam verſus miſſa fuiſſet, & quod ita Electoralis Iurisdictio [illegible] de Poſſeſſione ſeparari velit Per quod nam ipſis in proprio ſuo electionis & [illegible] ſeſſionis negotio (licet etiam lis cum Regia S. M adhuc indefinita [illegible]) magna ſane prærogatiua inferatur: conſiderando quod per Regiæ S. M. [illegible] exercitum iam dudum non contemnenda ſane pars Electoratus Bohemici incendio vaſtata fuerit, quam tamen alias Regia S. M. defendere debuiſſet.

[illegible] Reuerendiſſimam Illuſtriſſimamque Electoralem ſuam Cel. Moguntinam [illegible] præcauendas oculis obuerſantes nullitates, ratione huius ſui ſcripti Interceſſionalis, vel vſque ad compoſitionem irrequietæ iſtius intemperiei, & [illegible] Bohemicæ Seſſionis, indictum diem Electionis Regiæ ſuſpendere, vel, ratione allegatorum Priuilegiorum & Aureæ Bullæ multo [illegible] ipſos Coronæ Bohemicæ Ordines inuitare & poſtulare velit.

Ad iſtam Directorum Bohemorum inſperſionem hoc breuiter probeque [illegible] aduertendum conſiderandumue eſt: Primum ad intimationem quod attinet quod illa Pragæ nec Viennæ fieri debuerit: in eo ad exemplum, quod nunc

[illegible], & epiſtolam [illegible] a [illegible] Bohem[illegible] [illegible] ad [illegible] Dominum Archiepiſcopum & [illegible] Moguntinum adiiciunt, in qua [illegible] [illegible] ſuo [illegible] I [illegible] in loco [illegible], [illegible] & [illegible] II. Regi S. M. [illegible] que imperi[illegible] Regni Bohemiæ poſſeſſione, [illegible] [illegible], [illegible] fuerit.

In altera [illegible], [illegible] ſcrupulorum [illegible] ad [illegible] Mœno [illegible] Collegium, [illegible] re[illegible]nt, & [illegible] [illegible] ab electione & dando voto excludere cupiunt. I. quod [illegible] non poſſideat. II. quod, contra de ſe datas reuerſales litteras [illegible] [illegible] Imperatore MATTHIA Regnum [illegible].

I. III. [illegible] epiſtola, (quam ſupra commemorauimus) [illegible] ad omnes [illegible] Electores, & [illegible] [illegible] Dominorum [illegible] idem illud, quod in prioribus ſcriptis [illegible], & [illegible] illæ III. litteræ [illegible] [illegible] audacter ſatis conclu[illegible] [illegible] I. II. III. [illegible].

Quamuis [illegible] [illegible] ſtatis ſupra [illegible] [illegible] ſtamen [illegible] fuit, vt hoc tempore [illegible] ſimmens & veriſſima [illegible] [illegible] ferret, vt etiam [illegible] ignota deprehēdere & cognoſcere po[illegible] [illegible] & [illegible] hac in re Cæſareo-Regia S. M. imperatur, [illegible] Bohemiæ enormia & è diametro [illegible] omnibus [illegible] nec [illegible] attent[illegible] [illegible] in certo fundamento [illegible] [illegible] illa diploma [illegible]

CAPVT LXXXIV.

AD PRIMAM BOHEMIAE DIRECTORVM EPISTOLAM RESPONSIO.

PRimam Bohemiæ Directorum [illegible] in [illegible] Pragenſi [illegible] A. C. M. DC. XIX. dato, & ad [illegible] Archiepiſcopum Moguntinum pari modo [illegible], Reuerendiſſime [illegible] Celſitud. ad Regem Ferdinandum [illegible] in qua [illegible] laudatiſſimum Regem S. M. [illegible] Bohemiæ Regem, ex [illegible] Bellæ Cæſar. [illegible], [illegible] ore ad [illegible] gis ad [illegible] M. Iulii Mœno-francfurtum [illegible], in duabus [illegible] & impugnare conati ſunt.

I. Quod [illegible] ita obſeruatum fuerit, etiamſi [illegible] [illegible] & [illegible] Electoratus Bohemiæ fuerit [illegible]

[illegible], [illegible] Regia ſua reſidentia conſt[illegible], [illegible]odi Electo[illegible] ſemper præſentibus tum temporis regentibus, Vicariis & Offi[illegible] dictam Regiam Reſidentiam omnium primo annuncia[illegible] inſinuatas fuiſſe.

[illegible] ex præſcripto Aureæ Bullæ cumprimis Cap. IIIX & X. Rex Bo[illegible] quam cæteri etiam Electores ſolummodo, virtute Regni, & [illegible] ſuorum dignitatem, vocem & iura Electoralia in electione Roma[illegible] obtineat. Et quod ius, vox, dignitas, officium, aliaque iura non [illegible] cadere, præter illum, qui Electoratum vna cum terra &c. poſſi[illegible] etiam, niſi poſſeſſor Principatus ſui, ad electionem alioſue actus ad[illegible] ſiet.

[illegible] confirmationem igitur neceſſariæ Poſſeſſionis porro allegant exortas [illegible] litas Electorales deciſiones, cumprimis illa a Cæſare Carolo IV. [illegible] inter Comitem Palatinum Iuniorem & Seniorem impetra[illegible] quomodo videlicet dumtaxat Senior, ratione Poſſeſſionis Palatina[illegible] prælatus fuerit.

[illegible] inter Comitem Palatinum Philippo Lodoicum Neobur[illegible] Lipo[illegible]atinum: ſimiliter inter Ioannem Comitem Lützelburgen[illegible] Henricum ex Carinthia, apud electionem Cæſaris Lodoici: & [illegible] quod etiam Ordinibus Bohemiæ Iura Electoralia in ſpecialibus [illegible] tamquam propria tradita, donata & approbata fuerint.

[illegible] rei veritatem inter alia enumerant quid videlicet minorenni tem[illegible] acciderit, & quomodo Ordines ante proximiores agnatos v[illegible] Electoralium exercuerint; nimirum quod in Electione Cæſaris Ca[illegible] um & minorennis adhuc Regis Lodoici Legatus ante Regis Sigiſ[illegible] Regis, tamquam proximi agnati & patrui, delegatos admiſ[illegible] minorennitatis per Ordinum, ceu proprietariorum, plenipoten[illegible] fuerit. Iccirco epilogi loco conqueruntur, quoniam Regia S. M. [illegible] regimen pertinentiſſet, nec decenti more modoque Coronæ ei[illegible] Prouinciis decenter ſe exhibuiſſet, & quod quidem denun[illegible] Pragam verſus miſſa fuiſſet, & quod [illegible] Electoralis Iuriſdi[illegible] Poſſeſſione ſeparari velit. Per quod nam ipſis in proprio [illegible] electionis & [illegible] ceſſionis negotio (licet etiam lis cum Regia S. M. adhuc indefinita [illegible]) magna ſane prærogatiua inferatur: conſiderando quod per [illegible] exercitum iam dudum non contemnenda ſane pars Electo[illegible] incendio vaſtata fuerit, quam tamen alias Regia S. M. defende[illegible]

[illegible] igitur Reuerendiſſimam Illuſtriſſimamque Electoralem ſuam [illegible] nam vt ad præcauendas oculis obuerſantes nullitates, ratione hu[illegible] interceſſionalis, vel vſque ad compoſitionem irrequietæ iſtius in[illegible] atificationem Bohemicæ Seſſionis, indictum diem Electionis Re[illegible] vel, ratione allegatorum Priuilegiorum & Aureæ Bullæ multo [illegible] Coronæ Bohemicæ Ordines inuitare & poſtulare velit.

[illegible] Directorum Bohemorum inſperſionem hoc breuiter probeque [illegible] dum conſiderandumque eſt: Primum ad intimationem quod atti[illegible] quod illa Pragæ nec Viennæ fieri debuerit: in eo ad exemplum, quod nunc

ante C. annos, tẽpore [illegible] cedit, alludunt. Ad meliorem [illegible] declarationem [illegible], A. C. M. [illegible] XIX. [illegible] insinuationis inſtrumentum, quod [illegible] Moguntini Delegati [illegible] venerint, aſt modo in [illegible] em Domini ſui Electoris [illegible] ſe-
» quentibus verbis [illegible] fuerint: Quamuis Elector nullo modo te-
» neatur neque [illegible] ad alium locum, quam Pragam [illegible], quod [illegible]
» gia ſua Dig. hocce tempore extra Regnũ Bohemiæ commoraretur, [illegible]
» ciationem [illegible] nihilominus tamen ſe habere [illegible]
» vt Regiam Suam Dig. non ex Iure [illegible], ſed dumtaxat ex bona C[illegible]
» tia & peramica voluntate [illegible] conſpic[illegible] in facto [illegible]
» ſeparatum & Septemuiratui Moguntino [illegible] importantiam, [illegible]
» nem quamdam illaturum, de qua [illegible] ſolenniter pro[illegible]
Ex quibus omnibus concluditur, quod Moguntini Delegati vna cum [illegible] à Praga ſeſe vlterius conferre [illegible] obligati fuerint [illegible] men nequaquam ſequitur, quod non vlterius progredi, & [illegible] citationem in Electoralem [illegible] potuerint. Sin igitur [illegible] tum temporis liberum [illegible] fuerit, quod [illegible] ex Prouinciam Budam [illegible] miſerit, quis [illegible] iam quoque Viennam [illegible] tranſmitteret?

Præterea cum [illegible] Regni Bohemiæ ſtatu [illegible] eſt: apud quem [illegible] Domini Electorales Legati [illegible] Viennam [illegible] Directores, eorumdemque [illegible] publice [illegible] pro [illegible] poteſtatem ipſi concedere [illegible]. Apud [illegible] ctores [illegible], qui pro talibus minime [illegible] tenendi [illegible] Viennæ conſecuti ſunt: eamdem [illegible] gis cla[illegible] abſcondiſſent, ſi iſta ad ipſorum [illegible] Suæ M. [illegible] tempore Regis Lodoici Regni Vicarii [illegible] Delegati facere in ſe receperant) inſinuaſſent, vel [illegible] erga ſuum Regem atque Dominum [illegible] pareat: tum quoque Domini Moguntinenſis Delegati [illegible], [illegible] ſtum hacce rerum omnium facie [illegible] adhuc [illegible] illis [illegible] conducibile fuit vt Pragam verſus ſeſe conferre debuiſſent.

Ad alterum, poſſeſſionem concernentem, articulum quod attinet, [illegible] Directores, vti ſupra [illegible] ex Aurea Bulla aliiſque allegatis [illegible] re exagitant & negant [illegible] allegato VII. Aureæ Bullæ capite [illegible] atque adeo ex toto [illegible] electionem admittendus ſiet, [illegible] mus ordinariuſq; Succeſſor [illegible] ipſa Meridiana luce clarius [illegible] Bohemiæ A. C. M. DC. [illegible] in publico Prouinciali Conuentu 7. [illegible] Ferdinandum, [illegible] Ordinariumque Succeſſorem & [illegible] Regis Ferdinandi [illegible] Regina [illegible] in Regem acceptarint, [illegible] & publice [illegible] enim priſco [illegible] de More Prouincialis Conuentus [illegible] creto [illegible] Palatio publico [illegible] ellectum eſſet: non pauci [illegible] ex [illegible] clara voce [illegible] expreſſe conſenſerunt. Subſe[illegible] Regia S. M. coronata, & Ordines per [illegible]

[illegible], num videlicet [illegible] Celſitud. ſuam [illegible] pro Rege [illegible] agnoſcere, [illegible] fidelitatem, & de[illegible], & eundem in Regem ſuum coronari pere[illegible] clamitarunt, & in illud vnanimi voto conſenſe[illegible] peractis coronatio ſubſequuta, Ordines tum temporis [illegible] conſuetumque fidelitatis Iuramentum Regiæ S. M. [illegible]. Qua ratione igitur Regia Sua Dig. ab electione arceretur & exclu[illegible]?

II. Iuxta tenorem Priuilegiorum Regni Bohemiæ, & quoniam in comme[illegible] p[illegible] mentio, Electoratus, electionis, Archipocillatoria[illegible] dumtaxat ad Bohemiæ Reges eorumdemque hæredes, ad nemi[illegible] hæreditario Iure coincidit, quemadmodum ex Rudolphi I. Pri[illegible] A. C. M CCX[illegible] IX Cal. Octob. dato, & ab Imperatore Carolo IV. om[illegible] temporis regnantibus Dominis Electoribus confirmato, videre [illegible] Regia S. M. tanquam legitimus hæres & Succeſſor acceptatus [illegible] ſola, & nemo alius, ad electionem vocanda & admit[illegible].

[illegible] quod A. C. M CCCC LXXX. IX. Regi Vladislao, [illegible] Succeſſoribus Bohemiæ Regibus, tum temporis Reuerendiſſimus [illegible] Archiepiſcopus & Elector Moguntinus Bartolus, Hermannus [illegible] & Ioannes Treuirenſis, Archiepiſcopi & Septemuiri, tam etiam [illegible] Lex [illegible] Saxoniæ, & Marchio Ioannes Brandenbur[illegible], [illegible] omnibus etiam poſteris & ſubſequentibus [illegible] D. aureorum Marcarum, obligauerint, niſi Rex Bohemiæ ad [illegible] aretur, & tamen ipſi huiuſmodi electioni interfuerint.

III. Per præſtitum iuramentum inchoatio vel apprehenſio Poſſeſſionis [illegible], & omnium iurium territorialium demonſtratur. Nunc autem, vti ſuo [illegible] iuramentum illud haud grauatim, ſed promptiſ[illegible], etiam [illegible] modum Regiæ S. M. tam[illegible] nario Regi, omnis [illegible] honos atque reſpectus eſt exhibi[illegible] illud non ſolummodo ante, verum etiam poſt exortum, et[illegible] durantem, motum Bohemicum [illegible] III. peculiareis e[illegible] a Directoribus, altera vero ab Ordinibus in genere, ſub datis [illegible] & 14. Septemb. A. C. M DC. IIXX in Originali ſunt in prom[illegible] dictum, [illegible] ipſo [illegible] tumultu, etiamnum viuente adhuc Mat[illegible] S. M Viennam verſus tranſmiſerunt, in quibus Regiam S. M. [illegible] Bohemiæ, adeoque Regem Dominumque ſuum clementiſ[illegible], ſeſeque obſequentiſſimos & ſubiectiſſimos ſubſcripſerunt: [illegible] corde ergo [illegible] Regiæ S. M. decentem Regium titulum, honorem, [illegible] ſubtrahere conantur?

IV. In Regiæ S. M quoque commodum emolumentumque cedunt, quod [illegible] in ſolemni publicoque Prouinciali Conuentu Coronæ contri[illegible] vice & ſolum Regi ac Domino competit, promiſſa eſt: quod ipſius [illegible] diutius, quam dumtaxat ad mortem Matthiæ Cæſaris, laudatiſſi[illegible] ſuſpenſum fuerit, a morte autem Cæſareæ S. M. mox initium ſuum ſumſe-

[illegible] quod [illegible] modo d[illegible] laudatiſſimæ memoriæ, Cæſarea S. M. [illegible] Dig[illegible] Electo[illegible], Electionis & Archipocillato[illegible] dinarioque modo indef[illegible] fuerit, & eo ipſo iſtius Offici[illegible] exerci[illegible] trauerit. Item quod Reg[illegible] S. M. a morte Cæſareæ M. ad nihil [illegible] Priuilegiorum confi[illegible]tionem obligata fuerit, quod tamen iuſto tempore [illegible] p[illegible]etum, & iſta Regni Bohemiæ Priuilegiorum confirmatio, iuxta accep[illegible]tas [illegible] ſales litteras, [illegible] Burggrauio [illegible] fuerit.

Lic[illegible] vero ſubditi manifeſtam rebellionem excitent: nihilomin[illegible] id nulli Electori in Septemuirali ſuo o[illegible]cio, electionis Iuriſdictione, a[illegible] Electoralib[illegible] legalibus, [illegible]ibus, & exinde legitimo modo impetrata rea[illegible] p[illegible] præiu[illegible] aliquod ſiue rem[illegible] creare poterit: vnde etiam aliquo [illegible] contra Regiam S. M. hactenus ſuſcepta hoſtilia attentata ſibi æque [illegible] priori pie defunctæ Cæſareæ M. [illegible] poſſeſſione ſua al[illegible]quid d[illegible] e po[illegible] quemadmodum etiam iſthuſmodi contra Electorem aliquem a Boh[illegible] gata violentaq; detentio maiorem ſane culpam pœnamque, quam fau[illegible] dam meretur. Sin quoque ex tam diuturna Bohemorum pertinacia, [illegible] iectiſque ante a Regia S. M. factis fideliſſimis, paternis, clementiſſimi[illegible] tationibus, & in medium propoſitis ſaluberrimis remediis, prouinciæ d[illegible] quorillata fuerint, illud ipſum duris præfractiſque Bohemorum ce[illegible] putandum eſt.

V. Regia S. M. non paucos ſane adhuc fideles ſubditos Regni Boh[illegible] ex omnibus III. Ordinibus, vtramque Relli[illegible] amplectentes, nacta eſt [illegible] mo potior par[illegible] violenter ad iſtam Rebellione[illegible] compellitur, ad quam ſeda[illegible] Regia S. M. non contemnendâ quidem præparationem bellicam in promp[illegible] bet, &, ne nihil intentatum relinqueret, patenteis q[illegible]dam literas, in [illegible] ſingulis & vniuerſis Regiæ S. M. clementiam in[illegible] tem adhuc impertit, diuolgari adfigique curau[illegible], & c[illegible], qu[illegible] tiam per ſuos vicarios poſſeſſionem pro v[illegible] obt[illegible]

VI. Admodum recentia e[illegible]pla [illegible] in promp[illegible] c[illegible]m que[illegible] Romanorum Imperatoribus M[illegible] II. & R[illegible]olpho II. qu[illegible] A. [illegible] D. LXII. IV. Nouemb. Cæſar M[illegible], per tum temporis r[illegible] minum Daniele Electore[illegible] Archiepiſcopumque Mogunt[illegible]um, ta[illegible] Bohemiæ, & ſepte[illegible] rationе iuramenti pr[illegible]ue o[illegible] ſonant verba for[illegible] ad [illegible] nem Romanor[illegible] R[illegible]gis [illegible] inuitatus fuerit, e[illegible] electioni itque adeo tot[illegible] [illegible]onaliter [illegible] terfuerit: cum eius Dom[illegible] Parens Cæſar FERDINAND[illegible] laudati[illegible] adhuc in viuis fuerit, & [illegible] adminiſtrationem, q[illegible] p[illegible] Regni Bohemiæ, tum temporis obtinuerit P[illegible] modo cum Rudol[illegible] II. Romanorum Imperatore A. C. M. D. LXXV [illegible], qui, ceu coron[illegible] Bohemiæ, itidem viuente adhuc Imperatore Ma[illegible], & impetu[illegible] te, ſub electione Regia officium ſuum Ele[illegible] exercuerit, atq[illegible] cum aliis Dominis Septem[illegible] Electionis XXVII. O[illegible] nando confirmauerit: cum tamen [illegible] commemorati Laudatiſſimi bini [illegible] ab incorporatis Prouin[illegible], [illegible]modum iam Regia S. M. debitum hom[illegible] um nondum acc[illegible] [illegible] duo glorioſiſſimi iſti Romanorum Impera-

tores,

[illegible], quod [illegible] coronatique Reges Bohemiæ extiterint Domi-[illegible] vicibus, ad electionem admiſſi fuerunt quid [illegible] FERDINANDO obſtare poterit, vt non pari modo, ex præſcripto [illegible] & illius obſeruantia, ceu coronatus, vnctus princeps & Rex Bohe-[illegible] ad quem mox à morte Matthiæ Cæſaris, abſque vllo medio, plenarium [illegible] translatum fuit, votum locumque apud electionem Romanorum Re-[illegible] debeat.

[illegible]orum allegata exempla quoque quod attinet, illa huc minime [illegible] controuerſia enim, in vno, vel altero exorta, omni tempore inter ag-[illegible] & Principales, ſimiliſque conditionis, ſtatus, atque dignitatis perſonas, [illegible] inter Dominos & ſubditos ex[illegible] quemadmodum etiam in ſuo iſto [illegible] dumtaxat vice, abſque tamen vllo fundamento, Electorale offi-[illegible] poſſeſſionem dirigunt. cum tamen, ex collatione IIIX. & [illegible], manifeſtiſſime adpareat, quod titulo inſignita & [illegible] fieri neceſſaria, quemadmodum ſupra pluribus indicatum, & [illegible] temporibus cum poſtulatione Regum obſeruatum fuit teſtantur [illegible] nunc allegatæ Aureæ Bullæ verba, quod iſta conſtitutio a Caro-[illegible] inter Principes Electores, non vero inter Dominos & ſubditos inſtituta [illegible] admodum etiam Cæſaris Caroli intentioni è diametro quaſi ad-[illegible], quod dum competentes, vt plerumque inter S. R. Imperii Principes [illegible] onem fieri ſolitum eſt, præcauere voluit, illa, vice verſa, inter Prin-[illegible]ditos introduci debuerit.

Admodum inepte igitur exempla ad iſtiuſmodi negotia reſtringantur, quæ, [illegible] ind geſtum eſt, non inter Dominos & ſubditos ſed inter S. R. [illegible], a quæ [illegible] ante Auream Bullam, acciderunt, & ad [illegible]ſmo-[illegible] em aniam occaſionemque præbuerunt.

A tempore Lodoici Regis factam ablegationem quod attinet, primum ip-[illegible] oportet, quod tum temporis non ipſi Ordines, ſed Rex Lodoicus ipſe-[illegible] electionem requiſitus fuerit, & quod Delegati dumtaxat à Rege litteras [illegible]s impetrauerint, quodque ab Rege tantum Credentiales litteras ad [illegible] Electores ſecum adtulerint.

Quamuis autem iſti delegati, tam a Rege, quam ab ipſis etiam Ordinibus [illegible] quamdam habuerint: nihilominus tamen ex Protocollis tantum [illegible]gitur, quod illud, cumprimis propter controuerſiam, tum temporis [illegible] Polonorum Dominum Sigiſmundum, tamquam tutorem, & vici-[illegible], & inter Regem Ordineſque Bohemiæ exortam, factum ſiet: [illegible] diſputatio, ante electionem inter delegatos habita, ſatis ſuperque [illegible] vero, iuxta commemorati Protocolli teſtimonium, inter eoſdem [illegible] exorta controuerſia iterum vtrimque ſublata atque compoſita fuerit, [illegible]um vnus, Vladislaus Dominus in Sternberg, qui Principalis eo tem-[illegible] erat Commiſſarius, ad Electionem admiſſus fuerit: iccirco exinde, [illegible] in caſu ſingulari qui inter alias partes & alieno prorſus negotio acci-[illegible] Regiæ S. M. præiudicium nihil omnino hoc caſu extorqueri poterit.

[illegible] aliter res ſiquidem cum Rege Ferdinando comparata eſt, in quo [illegible]s minorennitatis adpareat, & ipſe præſens, [illegible]am Principalis, [illegible] negotio interfuit.

M[illegible] [illegible] Directores S[illegible] [illegible]llo [illegible] [illegible] Ordin[illegible] Electoral[illegible] p[illegible]tarn forent, cum tamem [illegible] Hi[illegible] ta conſtituti, neque Rex B[illegible] inaugurati, neque Roma[illegible] ipſi Electoratus, El[illegible], & Archipocillatoratus o[illegible] [illegible] cedere poſſet. Cum vero Regia S. M. inue[illegible]turam legitime acce[illegible], itaque e[illegible]dem etiam, nec alii cuiquam, non imme[illegible] & totum E[illegible] comp[illegible].

Epilog[illegible] loco vnum adhuc probe perpendendum eſt, quod [illegible] omnes Bohemiæ Ordines in genere, ſed [illegible], qui [illegible] iſtiuſmo[illegible] [illegible]is negotium a com[illegible] [illegible] exemplo vocati fuerunt, pe[illegible] ſeditioſum, [illegible]e iſtud negotium ſuſcipiant & promoueant: alias enim [illegible] minoris momenti negotiis delegati extra Prouinciam ab Ordinibus Bohe[illegible] emittantur, id in vniuerſali Prouinciali a Regia S. M. prius indicto Conuentu [illegible] fieri oportet: quod tamen hac in re neutiquam factum, ſiquidem nullus Pro[illegible]uincialis Conuentus indictus, nec vnica etiam plenipotentia, ad negotium i[illegible]ſtud promouendum, putatitiis directoribus conceſſa fuit; cumprimis [illegible] nes honeſtiſſimi aliquot ex Ordinibus SVB VTRAQVE, vniuerſi Roma[illegible] Catholica pars Ordinum, SVB VNA, huic ſeditioſo negotio ſeſe neutiquam im[illegible]miſcuerit, nec ad eamdem res iſta pertineat.

Directorum Ordinumque Bohemiæ delegati denique contra vocationem officiumque ſuum iſti negotio ſubſcribunt, dum ſe delegatos omnium III. Ordinum nuncupent, cum tamē non omnes Ordines, ſed [illegible] XXIII putatitii ipſorum directores atque Principales [illegible], & ipſos, in ſuis ad Ele[illegible]le laudatiſſimum collegium [illegible]atis litteris, ſuos delegatos nominent. Id quod [illegible] ſæpius nunc commemoratum directorum Bohemicorum diuolgatum ſcri[illegible], loco reſponſionis, neminem latere volumus.

CAPVT LXXXV.

AD ALTERAM, ET, SVB EPILOGO, TERTIAM BOHEMORVM EPISTOLAM,

Reſponſio.

IN altera à rebellibus Bohemis ad laudatiſſimum Electorale, M[illegible]no-fr[illegible]ti ad eligendum Romanorum Regem congregatum, colleg[illegible] [illegible] ſtola, ſub dato 13. Auguſti Anni huius M. DC. XIX. ab [illegible]nio, & a[illegible] vlterius examinetur, hoc probe ad notam acceptandum eſt, quod [illegible] omneis III. Regni Bohemici Ordines indifferenter, abſque vlla Roman[illegible] Ca[illegible]tholicorum exceptione, aſtuto prorſus modo directa ſiet, vnice eum d[illegible] finem, quomodo videlicet illam a p[illegible] directoribus paullo ante ad Re[illegible]rendiſſimum Inluſtriſſimumque Dominum Archiepiſcopum & Electorem Mo[illegible]guntinum [illegible] epiſtolam (exordio illud ipſum adt[illegible]) [illegible]re, eidemque [illegible]modi fict[illegible]ndam colorem adpingere poſſ[illegible], [illegible] omnibus Ordinibus, nulla omnino parte excepta, illud prob[illegible] que fuerit: cum tamen ne minimus quidem Bohemo-Catholicorum Ordinum lit-

[illegible] fig[illegible] con[illegible], [illegible] conſe[illegible]ter proculomni dubi[illegible] [illegible] manifeſtum eſt, [illegible]dam ex [illegible], ad [illegible] ſecundum ſocum, quaſi numerus [illegible]orum in [illegible] ſigilla [illegible] Itaque iſta epiſtola falſo [illegible] omnium III Ordinum, abſque vlla vllius exceptione, inſignita [illegible] ſolummodo ad vnam partem, SVB VTRAQVE, in qua ta[illegible] [illegible] me[illegible], pertineat.

[illegible] autem epiſtolæ ſubſtantiam quod attinet, poſt repetitionem prio[illegible] vti commemoratum exaratæ & [illegible] relatione, præludii lo[illegible], primum Regiæ Suæ M[illegible] acceptatio & coronatio in Bohemiæ [illegible]ſufficienter allegatur, quod videlicet ſit inhabilis, & ad indictum diem [illegible] Regiæ ob ſequentem rationem non admitti poſſit.

I. Quod in acceptatione & coronatione Ordines partim per graues in[illegible], partim per alia incompetentia media eo adacti fuerint, vt etiam [illegible] Vniuerſali Conuentu Prouinciali partim cum incorporatis Prouinciis [illegible]onem, quæ clare & expreſſe iubet quod abſque præſcientia & ſub[illegible] Electorii cum incorporatis Prouinciis nulla regia electio fieri de[illegible] vero in votis de iſto publica facta eſſet mentio, nihilominus tamen [illegible] minori numero præſentes Euangelicos Ordines, à Romano-Catholi[illegible]bus in dandis votis fuiſſe ſuperatos.

[illegible] autem res quaſdam prætendunt, quæ omnino ſane negantur, & quæ [illegible] veritate multo aliter comparatæ ſunt, nulla ſiquidem intentata com[illegible] multo minus incompetentia media, quæ nominari minime poſſunt, vſur[illegible]unt, niſi illud pro comminatione & illegitimo medio æſtumare velint, [illegible]m ex ipſorum medio ex Aureæ Bullæ Romanorum Imperatoris Caro[illegible] dato Pragæ VII. Aprilis A. C. M. CCCXLVIII. Item: ex diſpoſitio[illegible] Vladislai, ſub dato die Veneris Pragæ poſt Epiphanias Domini, A. C. [illegible] & ex Conſtitutione Prouinciali, ſub titulo de electione Regia tam ex [illegible] Maieſtatis ſiue Reuerſalibus Regis Ferdinandi I. ſub dato die Mercurii [illegible] A. C. M. D. XLV. & ſimilibus probabilibus documentis, magis ad [illegible] publice informati fuerint, quod videlicet in ſæpius nunc allegata Aurea [illegible] ipſi etiam Bohemiæ Ordines inſtanter vrgendo impetrarunt, & om[illegible] in ſuo vigore permanſura eſt) expreſſis verbis modo iſto in ca[illegible] Bohemiæ Ordinibus libera electio permittitur, ſi videlicet nemo ex [illegible] ſemine & ſanguine vtriuſque ſexus amplius ſuperſit: Item, quemad[illegible] vel diſpoſitio Regis Vladislai teſtatur, ſi eius filius Rex Lodoi[illegible] hæredibus mori contingat, tum eius filia ANNA Regnum Bohemiæ [illegible] poſſidere & obtinere debeat, quam etiam Bohemiæ Ordines pro [illegible]uerint & acceptauerint. Porro quod ipſa etiam Prouincialis Conſti[illegible] quam tam Rex ipſe quam Bohemiæ etiam Ordines peculiari iuramento [illegible]erit, ſeſe ad binas iſtas præcedentes epiſtolas & conſtitutiones referat, [illegible] clare mentionem faciat, ſin nimirum ex præſcripto Aureæ Bullæ [illegible] IV. & Conſtitutionis Regis Vladislai (nempe tum prius, nec ci[illegible] Bohemiæ Regis fieri debeat) quid ſcilicet tum iſto in negotio faciun[illegible] pariter quod in Regis Ferdinandi I. quondam, feliciſſimæ memoriæ, litteris

literis Reuerſalibus hæc expreſſa verba comprehenduntur: Poſtquam, poſt emortuum ſine hæredibus Regis Lodouici, Regnum Bohemiæ, eidemque incorporatæ Prouinciæ &c. cum omnibus & ſingulis ſuperioribus nobilitationibus, priuilegiis & libertatibus ad Illuſtriſſimam Principiſſam & Dominam, Dominam Annam Hungariæ Bohemiæque Reginam, coniugem noſtram, tamquam quondam Regis Lodoici Germanam Sororem & hæredem, reſpectu Cæſaris Caroli IV. concesſionum, libertatum & Priuilegiorum, legitimo modo translatum fuerit, quemadmodum illud commemoratæ iſtæ Maieſtatis litteræ ſatis ſuperque declarantur: ſin videlicet ex Regia familia & Stirpe, vtriuſque Sexus, nemo amplius ſuperſit, quod tum libera Regis Bohemiæ electio ad Regni Bohemici Ordines, non alio modo, pertineat.

Hæ igitur & ſimiles in Prouinciarum Priuilegiis fundatæ res illis, quibus vel parum, vel omnino nihil de negotio iſto fuit cognitum, ſumma moderatione, nulla vero interminata comminatione, ad meliorem informationem fuerunt propoſitæ, in quo ſane nihil in Bohemorum Priuilegiorum præiudicium ſuſceptum fuit, quod etiam ipſi grato animo acceptarunt & adprobarunt: imo præcipuæ aliquot perſonæ ex Ordinibus SVB VTRAQVE, & ampliſſima in Bohemiæ Regno bona poſſidentes, ſumma (vt ipſis minime eſt incognitum) cum gratiarum actione agnouerunt & confeſſi ſunt, quod nimirum Cæſ. S. M. tamquam prouidus curioſuſque Rex & Dominus, in emolumentum patriæ maturæ ſatis Regno proſpexit, & non peregrinum, ſed eiuſmodi Principem & Dominum, iuxta tenorem ipſorum Priuilegiorum, Regno propoſuit, aduerſus quem nemo rite inſurgere, ſed multo potius eumdem grato animo acceptare debeat.

In iſtiuſmodi Regni Bohemiæ Priuilegiis & libertatibus, cumprimis autem in ſæpe nunc dicta Aurea Bulla, quomdam Cæſaris Matthiæ laudatiſſimæ memoriæ paterna intentio, & Ordinibus in publico Prouinciali Conuentu facta propoſitio, iuxta Dominorum Anteceſſorum, cumprimis vero Cæſaris & Regis Ferdinandi I. exemplum, fundata fuit, vbi nimirum ipſis clementiſſime innotuit, quatenus nimirum (conſiderando quod hæredibus careat & bini eius Domini fratres Germani, Archidux Maximilianus & Albertus, habenti ſibi in Regno Bohemiæ iuri ſua ſponte renunciauerint) ex ſingulari erga Regnum iſtud Bohemiæ adfectu, amore, & clementia proximum ſuum Dominum agnatum Archiducem Ferdinandum in Succeſſorem & Regem Bohemiæ propoſuerint adnexa clementiſſima petitione, vt illum tamquam quomdam Regis Ferdinandi I. & Reginæ Annæ nepotem, & qui, in deſcendente linea, ex vera ſtirpe regia ſuam trahat originem, vna cum pluribus cauſſis impulſiuis, in Regem Bohemiæ acceptare, publicare & coronare ne dedignarentur.

Id etiam commemorato modo factum eſt quod videlicet omnes Bohemiæ Ordines vnanimi conſenſu laudatiſſimum Archiducem Ferdinandum in Regem acceptauerint & publicauerint, illudipſum etiam quamprimum Cæſareæ & dein Regiæ ſuæ M. per Delegatos ſuos ſingulari gratulatione ſignificauerint, & omnes atque ſinguli eamdem acceptationem in pellectione decreti Prouincialis, poſt vniuſcuiuſque nominis vocationem, clara voce affirmando adprobauerint, quæ recognitio etiam apud Coronationis actum repetita atque renouata fuit. Cum enim Ordines in templo arcis a ſupremo Burggrauio interrogati fuiſſent,

pum

[illegible] videlicet Archiducem Ferdinandum pro ſuo Rege agnoſcere, eidem fidelitatem, debitumq; obſequium præſtare, eumdemue coronare velint, omnes [illegible] affirmaſſe, & conſuetum [illegible]mentum, adpoſitione duorum digitorũ ad [illegible], magna animi exultabundi ſignificatione, præſtitiſſe.

Pro I. Illud, cuius, ob factam tractationem cum vna parte incorporatarum Prouinciarum, h. e. cum Sileſiis, mentionem faciunt, ad hanc ipſorum [illegible]nem neutiquam eſt conducibile. Etiamſi enim in controuerſo iſto [illegible] [illegible]us ad electionem Regis prætendentibus, inter vtramque partem in [illegible] Prouinciali Conuentu decretum fuerit, quod Sileſii coram certis ad id [illegible] Perſonis iuris ſui prætenſionem probare debeant, nihilominus tamen [illegible] reuocabunt in memoriam, quod, vti tam ex Cæſarea propoſitione, [illegible] informatione ſatis ſuperque colligitur, Archidux Ferdinandus non [illegible]m electionem (ad quam, iuxta ſæpe citatam Auream Bullam, nondum [illegible]rum erat) ſed dumtaxat ad acceptationem & publicationem propoſitus [illegible]. Ad hæc iſte definiendus articulus magis ad Sileſios ſpectauit, qui tamen [illegible] ad [illegible], quemadmodum ex Decreto ſuorum Principum adparet, [illegible] quid a Bohemis [illegible]atum fuerit, ſed ſuapte Regem Ferdinandũ [illegible]iæ Regem & ſupremum Sileſiæ Ducem acceptarunt, publicarunt, & eidem [illegible]itatis iuramentum præſtiterunt.

Quod autem addant, ſeſe, in dandis votis, ab indigentibus Romano-Catholicis [illegible]os fuiſſe, omni ratione atque fundamento caret. Nam illi ipſi, æque [illegible]no Catholici vota ſua Archiduci Ferdinando dederunt, & in eo ipſo [illegible]uam fuit controuerſia quemadmodum etiam adhuc ignoretur, qui [illegible] iſtiuſmodi Romano-Catholici fuerint, cum ipſi fateri neceſſum ha[illegible], [illegible] altero ditiorem locupletioremque fuiſſe.

Ad articuli huius concluſionem magna ſane iniuria vlterius fatentur, [illegible] notum manifeſtumque eſſe, quomodo videlicet totum acceptationis [illegible]ronationiſque negotium a pernicioſis Conſiliariis ad totalem aboli[illegible] liberæ electionis, ſublationem omnium Priuilegiorum Prouincialium, [illegible]udatiſſimi Electoralis Collegii præiudicium, quod priores Reges nullo [illegible] tempore tentauerint, directum fuerit, dum videlicet cum domo Hiſpanica [illegible]ſmodi pacta fuerint inita, quibus Regnum Bohemiæ vna cum eidem [illegible] Prouinciis, tamquam feudum & Electoratus hæreditarius factus, & [illegible]nfirmationem iſtius hæreditatis Ferdinandus à Cæſare Matthia in filium [illegible] fuerit.

Quo [illegible]m in caſu libera Ordinum electio locum habeat, id antea ex Au[illegible] q, ſupra allegatis irrefutabilibus fundamentis demonſtratum eſt, in [illegible]o etiam Ordines non immerito relinquuntur. Ex inde igitur Archidux Ferdi[illegible] non ad abolitionem ſublationemque Priuilegiorum, ſed legitimo modo, [illegible]gius nepos, in Regem propoſitus acceptatuſque fuit, in quo ſane ne[illegible]datiſſimo Electorali Collegio, neque ipſis etiam Ordinibus minimum [illegible] factum eſt: ſimiliter & pacta, forſitan cum domo Hiſpanica inita, [illegible]e tangunt, ſiquidem, ad Aureæ Bullæ ſublationem, aliorumque Pri[illegible] Prouincialium demolitionem, quantum quidem ad ipſos pertinere [illegible], nemo vmquam intentus fuit.

Præter hæc omnia, tres peculiares à putatitiis illis directoribus ad regiam S. M. ablegatæ & adhuc in originali præſentes epiſtolæ, ſub datis 20. & 3. Augusti, & 14 Septemb. Anni nuper elapſi M. D C. X X I I I. teſtantur, ipſos anno etiam diutius poſt coronationem, & durante etiamnum Bohemico tumultu, regiam S. M. pro clementiſſima interceſſione apud Cæſaream S. M humillimo obſequioſiſſimoque ſtudio imploraſſe, regem Hungariæ atque Bohemiæ nominaſſe, pro rege atque Domino ſuo agnouiſſe, & humillime obſequentiſſime ... litteris iſtis ſubſcripſiſſe.

Altera cauſſa, q̃ aduerſus regiã S. M. ob excluſionem electionis ... proponunt, hæc eſt, quod nimirum regia S M. contra Prouincialis Conuentus decretum A. C. M. D C. I I IX X. & de ſedatas reuerſales litteras, viuente etiamnum Romanorum Imperatore Matthia, laudatiſſimæ memoriæ, regiæ adminiſtrationi clanculum ſeſe immiſcuerit. Eadem autem in re regiæ S. M ſumma fit iniuria: omnibus & vniuerſis ſiquidem manifeſtum cognitumque eſt Cæſarem Matthiam etiam ad mortem vſq; imperantem Bohemiæ regem permanſiſſe, & ſolũ regno præfuiſſe. Nihil præterea regia S. M. vmquã commiſit, de quo non vel oralem, vel ſcripto comprehenſam Cæſareæ S. M. inſtructionem habuerit, cuius rei ſane luculentiſſima extant teſtimonia: neque vmquam in ipſa rei veritate poteſt argui, quod vlli etiam iuſtitiam vel imperium concernenti negotio, Cæſarea S. M. adhuc viuente, ſeſe immiſcuerit.

Quod autem, ad fucum rei faciundum, nullo fundamento nixi prætendant, regiam S. M. Cardinalem Glöſelium, tamquam Cæſareæ S. M. intimi conſilii Directorem, de officio remouiſſe: quilibet nunc ſanæ mentis probe perpendat, quam inconcinnum, inconſuetum, peregrinum, extrauagansque exemplum iſtud ſiet: modo commemoratus ſiquidem Cardinalis Glöſelius in Bohemia non natus, & ad gubernacula Reipub. numquam conſtitutus fuit, atque exinde perſonæ eius remotio Ordines Bohemiæ minime tangit, vt iam taceatur, quod ipſi antehac eius ex aula remotionem exoptauerint, & exiguam ſane adfectionem erga eumdem geſſerint.

Quod vero regia S M. omnibus conſiliis interfuerit, & alias peculiares quaſdam res perfecerit, id, vti antea commemoratum, non alio fine factum, quam quod illud ipſum Cæſ S. M. ita fieri voluerit: quemadmodum etiam regia S. M. clementiſſimam Cæſ. S. M voluntatem, in rebus regiæ S. M. mandatis, ... qui obligata fuit: quod autem Cæſ. S M. reſolutiones, pro arbitrio & lubitu ſuo, ſua ſponte & abſque Cæſ S. M. præſcientia immutauerit, putum putum eſt figmentum & falſa obiectio: ſiquidem regia S. M. Cæſ. S. M. in tanto reſpectu & quidem non immerito, ſemper adeo magni æſtumauit, vt etiam ne minimum quidem contra eamdem attentare vllo vmquam tempore molita fuerit.

Quod porro quoque commemorent, regiam S. M. peregrinum militem introduxiſſe, & Morauiæ Prouinciali Conuentui interfuiſſe, id etiam ſupra commemorato modo nec aliter comparatum eſt, quod in hiſce omnibus Cæſ. S M. deſiderio atque voluntati ſatisfecerit: attamen abſque vllo rationis probationiſque fundamento aſſeuerant. & pro certo tradere non erubeſcunt, regiam S M. per Secretarium Michnam apud Pilſenſes totum iſtud negotium promouiſſe.

Ad Cæſareo-Regias Confirmationes ꝙ attinet, quarum tam ...

con-

contemptibilemque mentionem faciunt, & eaſdem tamquam inualidas, quibus nec teniti poſſet, proclamant, in eo ipſo oſtendunt, ſatiſque ſuperque ipſo facto confirmant, quam contemtim de ſummo Chriſtiani terrarum orbis capite & Magiſtratu ſentiant: & grauamina ſua in Relligionis negotio ex mero fuco prætendunt, cum tamen iſta Relligionem minime concernant: immo, vice verſa, multo magis de ipſis conqueri poteſt, præſertim in eo quod in Relligionem Romano-Catholicam commiſerint, quum omnibus cognitum manifeſtumq; ſiet quod iis in locis, quæ a regiæ S M. copiis militaribus occupari neceſſum habuerint, in relligionis negotio ne minimum quidem immutatum innouatumq; fuerit. Econtra quoq; ipſa Meridiana luce clarius adparet, quid tam in Bohemia, quam Morauia, contra Romano-Catholicos, Clericos, eorumdemue Collegia atque bona hoſtiliter ſuſceptum perpetratumque fuerit, de qua in proœmio obiter verba fecimus: adeo vt etiam inferioris Auſtriæ Ordines (quorum certe potior, vel ad minimum magna pars, Auguſtanam confeſſionem amplectens, ad Vnionem Confœderationemq; iſtam coacta fuit) ſuos in Bohemiam, ad Confœderationis iſtius còmprobationem ſiue confirmationem, tramiſſos legatos, poſt concluſorum decretorumque, articulorum perceptionem, iterum ſumma moderatione reuocarint.

Ad continuationem priorum vicariorum, cum qua pariter ſuam inobedientiam non abſque ſingulari fuco excuſare nituntur, quod attinet, facillime ſibi in memoriam reuocare poterunt, nec ipſos in minimo etiam latet, quod illud duntaxat modo prouiſorio, vſque ad aliam regiæ S. M. inordinationem, mox à morte Cæſ. S. M. factum fuerit. nec tamen interea ipſis anſa occaſioq; data fuit, vt iam perniecioſiſſimam, alias inauditam, intemperiem promouerent.

Ex hiſce commemoratis omnibus igitur cuiuis ſanæ mentis liquet, quod ſubſequutum ipſorum decretum & illatio prorſus ſiet inefficax, dum regiæ S. M. acceptationem & coronationem impedire, poſſeſſionem eidem detrahere, & mox a iure Electionis omnino excludere audacter ſatis conati ſunt.

Quod denique in maius regiæ S. M. odium atq; contemptum, ob res ab exercitu male atque crudeliter geſtas, adnectunt: id hac potiſſimum de cauſſa incredibile videtur, quum etiam antehac iſtiuſmodi res pari modo ſparſæ, hominibus prædicatæ, immo per typos publice diuolgatæ fuerint, quæ tamen poſtmodum cum veritate minime correſponderunt: fieri tamen potuiſſe conceditur, quod per vtriuſque partis exercitus hoſtilia attentata, vti plerumque ſub tumultibus bellicis fieri ſolet, multi ſane innocentes homines intolerabiles calamitates ſuſtinere neceſſum habuerint, atq; adeo in extremam perniciē præcipitati fuerint, de quo regia S. M. ſæpius triſte percipit cordolium: ideo etiam mox ab initio ſui imperii omnia conducibilia, ad pacem ſpectantia media ad manus ſumſit, induciarum ſinceras Bohemis inſinuari, & clementiſſimas aliquot epiſtolas ad eoſdem delegari curauit: Et tamdem ad colloquium & tractationem certas quaſdam perſonas denominaturpetiit: atq; alias etiam nihil omnino prætermiſit, quum pacificum paternumq; ſuum animum ipſis detegeret, ſatiſq; ſuperque teſtatum faceret.

Quoniam vero omnia ſalutaria conſilia, atq; in medium propoſita conducentia media apud eoſdem fuerint irrita, contra inducias arma vſurpauerint, Procuratorum requiſitionem vehementer admodum continuauerint, in Morauiam & Auſtriam hoſtiles incurſiones fecerint, ad ipſos datas epiſtolas fideliſſimaſque

maſque ad: & exhortationes nauci æſtumarint, partim non receperint, perniciosas cum aliis Prouincus confœderationes inierint, Regiam S. M. apud exteros Principes peculiaribus quibuſdam in locis falſo traduxerint: &, in ſumma, omnia contraria hoſtilia attentata ſuſceperint, quilibet ſane fateri neceſſum habet, quod coram Deo ac vniuerſo mundo nequaquam Regia S. M. ſed multo potius illi ipſi, & nulli alii omnium hactenus commiſſorum malorum auctores ſient, conſiderando quod Cæſarea S. M. Regio ſuo exercitui omnia incendia latrocinia, atque horrendas deuaſtationes ſeuere admodum interdixerit, cum tamen vice verſa denegata & intercluſa ſæpius annona ad iſtiuſmodi enormitates & exceſſus non exigua dumtaxat data fuerit occaſio.

Et hæc huc vſque commemorata epiſtola pernicioſa, & late ſeſe extendente, nullo tamen fundamento nixa, proteſtatione, & euentuali prouocatione eamdem concluditur.

Simili putrido fulcro etiam nititur delegatorum Bohemicorum, ſub dato Marpurgi IIXX. & XXVIII. Auguſti, exhibitum ſcriptum, in quo iterum cauſſam ſuam noua quadam proteſtatione & prouocatione fulcire ſerio adlaborant. Quemadmodum enim in eo allegata vacantia Regni, & interuentus inhabilitatis ante illud, cuius ſupra facta mentio, plane intercidit, ac Electoralis Iuriſdictio iure proprietario non omnino omnibus Coronæ Bohemicæ Ordinibus, multo minus vni dumtaxat parti ex ipſis, qui illud in ſe transferre ſiue deriuare annituntur, ſed multo potius Romanorum Imperatori ac S. Rom. Imperii Ordinibus competat, ita iſta regalia omnia à nuperrime mortuo Romanorum Imperatore Chriſtianæ laudabiliſque recordationis in feudum clementiſſime conceſſa ſunt.

Pari modo & in priori ipſorum epiſtola adnexa proteſtatio & prouocatio nulli æquitati conſentanea, ſed omnino eſt inexcuſabilis, quum eo ipſo Regia S. M. tamquam vnctus coronatuſque Rex Bohemiæ, & Electoralis Collega, legitimo ſuo iure ab ipſis priuetur, laudatiſſimum Septemuirale Collegium ludibrio & contemptui habeatur, atque denique Regia S. M. tamquam Romanorum Rex, qui vnanimi laudatiſſimorum Dominorum Electorum conſenſu ad Regiam iſtam dignitatē atq. Maieſtatem euectus eſt, maligne contemtimque impetatur.

Hiſce & ſimilibus longo ordine hactenus commemoratis de cauſſis laudatiſſimum Septemuirale Collegium, Regiæ S. M. tamquam Bohemiæ Regis, & Electoralis Collegæ, ipſius, tamquam S. R. Imperii columnarum, propriam & denique tum temporis electi Romanorum Regis ac hodierni Romanorum Imperatoris, reputationem, dignitatem, atque auctoritatem, quemadmodum etiam Auream Bullam, S. R. Imperii fundamentales Conſtitutiones & Receſſus in flore & vigore conſeruare neutiquam intermittent.

CAPVT LXXXVI.

PVTATITIORVM BOHEMIAE DIRECTORVM AD REVERENDISSIMVM DOMINVM SEPTEMVIrum Moguntinum Epiſtola.

Sub dato XXIII. Iulii A. C. M.DC.XIX.

Reuerendiſſime S. R. Imperii Domine Septemuir, Reuerendiſſ. V. Cel. nos à Deo Ter Optumo Maxumo bonam proſperamque corporis valetudinem, diutur-

dignitatum imperiam, omnemque temporalem ſalutem proſperitatemque ex animo precamur, eidemque debita obſequioſiſſimaque officia humillime obſeruamus.

Clementiſſime Domine, à fide digniſſimis percepimus, quod Reuerendiſs. V. Celſitudo a morte laudatiſſimi quomdam Romanorum Imperatoris Matthiæ, Sereniſſimum, potentiſſimumque Regem atque Dominum, Dominum FERDINANDUM, Archiducem Auſtriæ &c. ad electionem alterius Romanorum Imperatoris, & capitis totius Chriſtiani terrarum Orbis, ad indictum præfixumq; electionis diē Mœno-francfurtum verſus, vna cum cæteris S. R. Imperii Electoribus, per conſuetas Reuerendiſs. V. Cel. patenteis litteras inuitauerit, & ſimul rogauerit, vt Regia S. M. tamquam Rex & Elector Bohemiæ, actui iſti Electionis intereſſe, & omne illud perficere, conſultare, & decernere ne dedignetur, quod ad S. Rom. Imperii proſperitatem, & futuræ Electionis Romanorum Imperatoris neceſſum eſſe videbitur, & in euiſdem Imperii conſtitutionibus imperatum fiet.

Equidem gratius acceptiuſque nihil nunc nobis contingeret, quam quod cum corona & Electoratu Bohemiæ ita comparatum, vniuerſumque Regnum in tam pacatum tranquillumque ſtatum redactum eſſet, quemadmodum electionis temporibus Maximiliani, Rudolphi, aliorumque pacificorum Romanorum Imperatorum & Bohemiæ Regum comparatum fuit, vt ita hoc modo realem, non vanum regnantē Bohemiæ Regem, ceu ordinarie electum & ab omnibus incorporatis Prouinceis recognitum, ad inſtantem electionis actum multo magis conuocari eidemue inſeruiſſe, quam ſupra commemoratæ Conuocationi in vno vel altero obſtrepere debeamus.

Et primum quidem ſperabimus Reuerendiſs. V. Cel. ex protocollis ſuis, cum primis vero ex illa ante electionem Cæſaris Caroli V. Inſtrumento comprehenſam intimationem, tam ex aliis quoque Actibus denunciatoriis ſeſe informari clementiſſime paſſuram, quod etiamſi tum temporis viuentes Reges in reali regimine & poſſeſſione Electoratus Bohemiæ exſtiterint, & ab omnibus incorporatis Prouinceis pro iiſdem libere & vnanimiter venerati recognitique fuerint, nihilominus tamen, illis ipſis, extra Regiam ſuam Pragenſem reſidentiam, aliis in locis commorantibus, cum iſtiuſmodi Electorales Citationes omnium primo reſidentiæ Regiæq; ſedi Pragenſi annunciatæ, & tum demum regnanti Bohemiæ Regi vel Viennæ, vel Budæ inſinuatæ fuerunt: idque nullo alio modo quam renouata proteſtatione, quod iſtiuſmodi intimationes nullibi locorum, quam in Regiæ reſidentia regulariter & ordinarie fieri oporteat.

Quæ vero alias requiſita, ad habilitatem & admiſſionem vniuſcuiuſque Electoris neceſſaria fient, id ex Aurea Bulla diuerſis in locis, præſertim vero Cap. 7 apparet, & per totum quaſi orbem notorie manifeſtum, quod Rex Bohemiæ, æque ceu alii Electores, dumtaxat, virtute Regni, & Principatuum ſuorum dignitatem, vocē, & iura Electoralia in Electione Romanorum Regis obtineant & impetrent: quemadmodum ad hæc C. XX. peculiariter cautum & expreſſe ſancitum eſt. Quod ius, vox, dignitas, officium, aliaque iura, ad quemlibet eorumdem Principatuum ſpectantia, non poſſint in alium cadere, præter illum, qui Electoratum ipſum cum terra, vaſallagiis, feudis, & vniuerſis eius pertinentiis poſſidere

ſidere dignoſcitur, Quo melius autem intentio & mens perpetui iſtius imperialis Edicti exprimatur & confirmetur, idcirco in eodem iſto contextu porro quoque reperitur & ſancitur: Quod per cæteros principes Electorales nemo alius ad electionem, alioſue omnes actus pro S. Imperii honore vel oportunitate gerendos aſſumi vel admitti, vel etiam pro Principe Electore reputari debeat, quã poſſeſſor cuiuslibet Principatus, nec vnum ſine alio impetens audiendus vel admittendus ſit: hac expreſſa cautela, concluſionis loco, addita, quod omne iſti Cæſareæ diſpoſitioni contrario modo attentatum, ipſo iure inefficax atq; inualidum eſſe & manere debeat.

Idque non dumtaxat in nudis contextus litteris, verum etiam tam ante, quam poſt Aureæ Bullæ inſtitutionem, per Cæſareas totiuſque laudatiſſimi Electoralis Collegii peculiareis aliquot editas deciſiones tam ſancte obſeruatum fuit, quod etiam in propoſitis controuerſiis, abſque vlla remora & impedimento omnium aliarum prærogatiuarum & prætenſionum, realem adminiſtrationem Electoralis dignitatis, Prouinciæ & vniuerſi Regni concernentium, vnice eo ſpectatum, & pro vnica decidenda cauſa ſemper & vbiuis æſtumatum fuerit.

Illud ipſum quoque potiſſumum ex Decretis liquet quæ olim in controuerſia inter Ruprechtum Comitem Palatinum, ſeniorem, & fratris ſui filium Ruprechtum Com. Palatinum, iuniorem, coram tum temporis regnante Romanorum Imperatore Carolo IV. aliiſque S. R. Imperii Electoribus agitata fuit, vt manifeſtiſſime ad oculum quaſi demonſtratur, quod etiamſi Ruprechtus iunior, ratione Primogenituræ, ſufficientem quidem prærogatiuam ante patruum (ceu filium ſecundo genitum) habuerit, nihilominus tamen eidem in Electorali dignitate & electione cedere coactus fuerit, idque ex Principalis negotii fundamento: Quod nimirum Ruprechtus Senior in Poſſeſſione ſiue vſu ſuo Palatinatum & Archidapiferiatum cum vaſallagiis aliiſque pertinentiis habuerit: ſuper quibus vox & electio Comitatus Palatini fundata. §. 5.

Et quemadmodum nuperum inſigne præiudicium adhuc in recenti memoria, cum Iluſtriſſimus Princeps atque Dominus, Dominus Ioannes Comes Palatinus Rheni, & Dux Bipontinus patruo & ſeniori agnato ſuo Philippo Lodoico, quomdam comiti Palatino Neoburgico, p. m. ex pari conſideratione conſequutæ realis poſſeſſionis & Electoralis adminiſtrationis, tam per ipſam Reuerendiſs. V. Cel. quam Glorioſiſſimi etiam Romanorum Imperatoris feleciſſimæ Recordationis, aliorumque Electoralium Collegarum cenſuram atque recognitionem in Electorali Palatina Tutela prælatus fuit.

Ita pari modo in Reuerendiſs. V. Celſ. Electoratu & Archiepiſcopatu, non minus quam aliis etiam Septemuiralibus Collegiis, familiis atque Domibus plura exempla ſunt in promptu, ex quibus demonſtratur, quod iſtiuſmodi controuerſiæ & iurium Electoralium exercitia ſemper & vbiuis vnice iuxta realem poſſeſſionem directæ fuerint.

Et ea ipſa de cauſſa laudatiſſimum Electorale Collegium Ioannem Comitem Lücelburgenſem, tamquam tum temporis regnantem Bohemiæ Regem, in electione Romanorum Imperatoris Lodoici Bauari, feliciſs. mem. ante Ducem Henricum ex Carinthia, ad electionem admiſit, etiamſi ille antea non ſolummodo in Regem Bohemiæ publicatus coronatuſque fuerit, verum etiam reale imperium

curam & poſſeſſionem, bono Ordinum Bohemiæ conſenſu atque voluntate, obtinuerit, tum temporis autem ſub electione Cæſaris Lodoici a poſſeſſione & habena regni Bohemiæ adminiſtratione remotus fuerit. Ex quibus omnibus irreuocabiliter, & ipſa Meridiana luce clarius adparet, quod iſtiuſmodi Electionis iuriſdictio, nullum perſonale opus fiet, quod forſitan ad coronationem vel alios perſonales actus atq; cæremonias pertineat, ſed tamquam realia iura cum omnibus officiis, dignitatibus, & aliis iuribus ad omneis & ſingulos Electoratus adeo inſeparabiliter directa fiet, quod ad iſtius vſum atque exercitium nemo abſque reali & plenaria poſſeſſione Electoratuumque ad eoſdemue pertinentium ſaluis Imperii legibus vel admitti poſſit, vel etiam debeat.

Vt iam alto prætereatur ſilentio quod Iura Electoralia Bohemica laudatiſſimis Bohemiæ Ordinibus, in ſpecialibus ſuis Priuilegiis, tamquam hæreditaria tradita, donata & adpropriata fuerint, id quod, requirente neceſſitate, cum Cæſarea donatione atq; confirmatione ſufficientiſſime demonſtrari poterit.

Cum ipſa quoque rei veritate correſpondet, quod (ſi forſitan in regentibus Bohemiæ regibus vllus defectus vel minorennitas adpareat, cuius cauſſa in reali vſu Iurium Electoralium, iuxta aliarum Electoralium familiarum conſuetudinem impediri & detineri poſſent) illorum vſus & adminiſtratio non ad agnatos proximiores & ſeniores, ſed ſolummodo ad ſtatus atq; proceres regni Bohemiæ deuoluantur atque vna cum ipſo rege exerceantur.

Quemadmodum illudipſum in quomdam Romanorum Imperatoris Caroli V. actu Electorio obſeruatum fuit, &, haud perpenſis per Sigiſmundum Polonorum regem (tamquam Seniorem agnatum & patruum tum temporis viuentis Bohemiæ regis Lodoici) titulo atque excitata contradictione, nihilominus tamē Coronæ Bohemicæ Delegatus, tam ad ſuam, quam Ordinum, & minorennis ſui Regis propoſitam plenipotentiam, à laudatiſſimo Electorali Collegio ad Electionis Actum ea ipſa de cauſſa non immerito admiſſus fuit, quoniam defectus minorennitatis per Ordinum (tamquam proprietariorum) ſpeciale Procuratorium & plenipotentiam, iuxta ipſorum Priuilegiorum tenorem, ſuppletus atq; reſtitutus fuit. Quibus de cauſſis etiam Bohemicus Legatus in omnibus tum temporis occurrentibus Actis Electoralibus, cumprimis vero eorumdem ſcriptis denunciatoriis ad quomdam Cæſarem Carolum, non dumtaxat pro regis, verum etiam Coronæ Bohemicæ plenipotentiam habente Delegato, titulum ſecunda atque tertia vice obtinuit.

Nunc vero omnibus & ſingulis manifeſtum eſt atq; cognitum, in quā difficillimum periculoſiſſimumque ſtatum regnum Bohemiæ, eidemue incorporatæ Prouinciæ, ob extrema perpeſſa grauamina atq; perſequutiones, proh dolor, inciderint: quodq; vti in vniuerſo S.R.Imperio notorium, Regia S. M. numquam ad realem adminiſtrationem peruenerit, multo minus hucuſq; qualicumq; etiam modo Coronæ, & incorporatis Prouinciis, vrgente illudipſum ſumma neceſſitate, decenti modo ſeſe exhibuerit: exinde præcipui capitis requiſitis carent, quod in ſæpius nunc commemorata Aurea Bulla ante omnia & adeo ſtricte requireret, ꝙ huiuſmodi electiones abſq; reali Electoratus poſſeſſione non ſubſiſtere neq; efficaces eſſe poſſint. Iccirco nobis perquam moleſte & graue admodum accidit, ꝙ in tā grauiſſimis, quibus adhuc indies premimur, & ferme obprimimur, grauaminibus,

bus, anguſtiis & moleſtiis cum ſupra commemorata denunciatione adhuc amplius coanguſtari debeamus: quodque ad Pragenſem Reſidentiam pertinentia Viennam verſus deriuari, priſca Bohemica Electoralis iuriſdictio à Regia poſſeſſione & Regimine ſeparari, & vice verſa, contra tenorem Aureæ Bullæ, ad perſonalis Coronationis ceremonias reſtringi & ligari debeant.

Eo ipſo enim non dumtaxat Aureæ Bullæ, Electoralibus Collegialibus Deciſionibus, & longo vſu receptis Obſeruantiis atque Conſuetudinibus non medioxumum ſane derogaretur, verum etiam Coronæ Bohemicæ Ordinibus in ſpecialibus ſuis Priuilegiis, tam in proprio ſuo electionis, quam peregrinæ ſucceſſionis negotio (quæ lis cum Regia S. M. adhuc indefinita pendet ſub iudice) magna fieret derogatio: ſi videlicet ipſis libertas & facultas ſupplendorum defectuum vel inhabilitatis ſubtrahi, vel etiam vſus & adminiſtratio iurium Electoralium, durantibus etiamnum lateque ſeſe extendentibus dubiis differentiis contra ipſorum (tamquam Priuilegiatorum proprietariorum) voluntatem, aſſenſum, & contradictionem, ad Regiam ſuam M. transferri, eademque ad tam ſplendidiſſimum Actum, ante Principalium requiſitorum præſtationem, intromitti & admitti debeat, per cuius hoſtilem, tyrannicum atque crudeliſſimum exercitum non minima quidem pars Coronæ & Electoratus Bohemiæ horrendis latrociniis, incendiis, aliiſque nefandis deuaſtationibus iamdudum in extremam ferme perniciem præcipitata fuerit, quam tamen Regia S. M. multo potius tueri, defendere, atque contra omnem violentiam maſcule protegere debuiſſet, ſin alias exinde fundata Electoratus iuriſdictione, cum omnium Ordinum præſcientia, conſenſu, atque voluntate, vti frui voluiſſet. Qui viciſſim non minus periclitantur ſi radix & fundamentum Electoratus Bohemici per Regiæ S. M. proprias militareis copias inchoato modo euerti & ſurſum deorſumque ferri debeat.

Iccirco, ratione iuramenti & officii noſtri, quibus dilectiſſimæ noſtræ patriæ obligati & obſtricti ſumus, intermittere haud potuimus nec debuimus, quin Reuerendiſſimæ V. Cel. commemorata iſthæc aliquanto latius in memoriam reuocaremus, eamdemque ſimul humillimo obſequioſiſſimoque ſtudio rogaremus vt videlicet ad præcauendas & tollendas manifeſtiſſimas nullitates, & duriſſima late ſeſe explicantia præiudicia tam per ſe, quam apud cæteros quoque Reuerendiſſimos, Sereniſſimoſque Dominos Electorales Collegas ſuos ad hanc noſtram perquam neceſſariam Interuentionalem epiſtolam, rem eo promouere ne grauetur, vt indictus iſte dies electionis ad compoſitionem & ſublationem periculoſorum iſtorum motuum differatur, & tandem laudatiſſimum Septemuirale Collegium, per ratificationem Bohemicæ Seſſionis & Electorale votum iterum ordinario modo redintegretur.

In cuius rei promotionem non exiguum dumtaxat momentum emolumentumue adferre videbitur, ſi Reuerendiſſ. V. Cel. vna cum aliis S. R. Imperii vicariis, & non ſuſpectis principibus atque Ordinibus ſummam ſuam auctoritatem interpoſuerit, & vehementer preſſæ coronæ Bohemicæ eo vſque dumtaxat manus auxiliateis tulerit, quo commodius eiuſdem Ordines & inquilini ab externa & peregrina ſeruitute liberari, & ſuis tam care recuperatis Priuilegiis, priſcis conſuetudinibus, iuribus, & libertatibus, tam prophanam pacem, quam religionis

gionis negotium concernentibus, abſque vlla vlteriori perſequutione inquietorum pacem deteſtantium conſiliariorum, in exoptata quiete & Chriſtiana concordia vti frui poſſent.

Quo facto imminens Cæſarea electio eo facilius tum promouebitur, notoriæ nullitates (quæ in tam grauiſſimis negotiis maximam ſane conſequentiam important) præcauebuntur, & iam iam exortum, indieſque hinc inde ſerpens, incendium, in totius S. R. Imperii ſalutem, pacem, atque proſperitatem, prudenti conſilio ſalutaribuſque mediis in tempore iterum extinguetur.

Sin vero comemorata rogataque iſta ſuſpenſio non obtineri poterit, nos, ſupra ſæpiuſque nunc commemorata Aurea Bulla, Priuilegiis & exemplis freti, Reuerendiſs. V. Cel. obſequioſiſſimo ſtudio rogatam volumus, vt multo potius Coronæ & Electoratus Bohemici Ordines ad inſtantem electionis diem requirere, quam ad vlteriores contradictiones & proteſtationes anſam occaſionemque dare dignetur.

Idque, tamquam S. R. Imperii Conſtitutionibus & Aureæ Bullæ conſentaneum, nos omneis coronæ Bohemicæ Ordines Reuerendiſs. V. Cels omnibus humillimis obſequioſiſſimiſque officiis ſemper & vbiuis paratiſſimi recompenſabimus. Reuerendiſs. V. Celſ. Deo Ter Optumo Maxumo, ad diuturnam corporis valetudinem, & felicisſimum vlterius imperium deuote commendantes. Dabantur in Pragenſi arce XXIII. Iulii A. C. M. D C. XIX.

Reuerendiſs. V. Cel.

Humillimi obſequentisſimi

N. N. N. à Ill. Dominis Ordinibus Regni Bohemiæ conſtituti, & plenam potentiam habentes Directores, atque Prouinciales Conſiliarii in Pragenſi arce.

CAPVT LXXXVII.

AD LAVDATISSIMVM SEPTEMVIRALE, MOENO-FRANCFVRTI CONGREGATVM, COLLEGIVM *Ordinum Directorumque Bohemiæ Epiſtola.*

Sub Dato 13. Aug. A. C. M. D C. XIX.

Reuerendiſsimi, Inluſtriſsimi Domini Electores, Generoſi Comites & Domini, Nobiliſsimi, Strenui, & Clariſsimi Electorales Domini Delegati, Reuerendiſs. Cels. & Dominat. V. nos à Deo Ter Optumo Maxumo firmam proſperamque corporum valetudinem, pacificam tranquillamque Imperii adminiſtrationem, inſuper ad hunc tam inſignem Electoralem Conuentum clementiſſimam diuinam adſiſtentiam, & ad omnia toti Chriſtiano terrarum Orbi, perturbatoque huic Bohemiæ Regno, eidemue incorporatis Prouinciis, ſaluberrima conſilia, fortunatum proſperumque ſucceſſum ex intimis cordium noſtrorum penetralibus precamur, humillimaque & obſequioſiſſima noſtra officia paratiſſimi offerimus.

Clementiſſimi Electores & Domini,tam abſentium Dominorum Septemuirorum maxume inſignes & Iuluſtres Domini Legati, peramici Domini. Ineuitabilis neceſſitas Regni huius Bohemiæ, eidemue incorporatarum Prouinciarum,requirit,ac perturbatus priſcis maiorum noſtrorum temporibus inauditus deplorandusque earumdem ſtatus maxum opere poſtulat, vt ad Reuerendiſs. Cel. & Dominat. Veſtras, ope & conſilio omnium heic in Pragenſi arce congregatorum, incorporatarumque Prouinciarum Legati, tenore vnanimi conſenſu obſignatarum confirmatarumque litterarum noſtrum refugium ſumere neceſſum habeamus. Facillime autem, vti confidimus, Reuerendiſs. Celſ. & Dominat. Veſtræ clementiſſime & clementer reuocabunt in memoriam, quibus videlicet neceſſariis admodum de cauſſis nos, ratione præſtiti iuramenti & officii noſtri, quibus iocundiſſimæ ſuauiſſimæque noſtræ Patriæ obſtricti & obligati ſumus, intermittere haud potuerimus nec debuerimus, quin laudatiſſimum Electorale iam in S. R. Imperii ciuitate atque emporio celeberrimo Mœno-francfurto congregatum Collegium per conſtitutos noſtros Directores & Prouinciales Conſiliarios certiorem faceremus, quam intolerabilia ferme & late ſeſe extendentia præiudicia (eo ipſo quod Regia S. M. Ferdinandus, tamquam Rex & Elector Bohemiæ ad præfixum electionis diem verſus Mœno-francfurtum conſuetis Electoralibus litteris patentibus inuitatus fiet, & omne illud perficere, conſultare & concludere debeat, quod ad S. R. Imperii emolumentum & inſtantem electionem Cæſaream ſpectare videbitur) laudatiſſimo Regno Bohemiæ in tam care recuperatis, & hactenus magnis impenſis conſeruatis Priuilegiis, priſcis libertatibus, Iuribus atque conſuetudinibus inferri, & contra Aureæ Bullæ conſtitutiones atque allegatas Electorales Deciſiones derogari velint, & tamdem iam ante commemoratum laudatiſſimum Septemuirale Collegium humillimo obſequentiſſimoque ſtudio rogaremus ne nos Bohemiæ Ordines vlterius grauari, ſed multo potius (præſertim cum Regia S. M. neque in Regno Bohemiæ, neque in aliis eidem incorporatis Prouinciis vmquam ad realem regni adminiſtrationem peruenerit, atque ita ſubſequenter electio abſque reali Electoratus poſſeſſione non ſubſiſtere neque efficax eſſe poſſit) noſmet ad inſtantem inuitare clementer ne dedignetur, idque iuxta tenorem in ſuperiori capite ad Reuerendiſſimum Inluſtriſſimumque Dominum Electorem Moguntinum a nobis exaratæ epiſtolæ; cuius copiam Reuerendiſs. Cel. & Dominat. Veſtris hiſce pariter inſertam humillime tramittimus.

Quamuis autem, indubia ſpe freti, confidamus laudatiſſimum Electorale Collegium noſtram tam æquiſſimam propoſitionem atque adnexam petitionem clementiſsime adprobaturam eidemue locum conceſſuram: nihilominus tamen delegatorum noſtrorum relatio nos permouit, quod Reuerendiſs. Celſ. & Dom. Veſtras nunc ſecunda vice litteris noſtris denuo inuiſere, eaſdemque humillime, peramice, & officioſe rogare neceſſum habuerimus, ne, in proprium ſæpius nunc commemorati Collegii Electoralis præiudicium, noſtra iura anteuerterentur.

Ad Principale ſiquidem fundamentum, prætenſionem Coronæ Bohemicæ Regis Ferdinandi concernens, quod attinet, videlicet quod Regia S. M. pro acceptato & coronato Bohemiæ Rege iudicari æſtumariue queat: cum eo ita comparatum eſt, quod nobis probatu non admodum fiet difficile, id ad Regiæ S. M. probationem nequicquam quidem facere, cuius gratia ad præfixum iſtum electionis

ctionis coronationiſque diem Mœno-francfurtum verſus, tamquam Rex Bohemiæ, inuitandus, & ſubſequenter admittendus ſiet. Nam, præter illud, quod, in acceptatione & coronatione, partim per intentatas grauiſſimas minas, partim per alia illegitima ac inconformia media, Ordines adeo coanguſtati coactique fuerint, (quod videlicet contra in vniuerſali Prouinciali Conuentu cum parte incorporatarum prouinciarum ſancitā tractationem, abſque præſcientia incorporatarum prouinciarum & totali ſublatione controuerſi puncti Electoralis, nulla Regia electio procedere debeat) de eo in votis facta mentio. Quod inſuper pauciores Euangelici Ordines, ab indigentibus & in Prouincia nil poſsidentibus Romano-Catholicis in dandis votis ſuperati fuerint, id nunc Meridiana luce clarius: totum ſiquidem iſtud tam acceptationis, quam coronationis negotium à perniciosiſsimis Conſiliariis eo potiſſumum dirigi voluit, quo citius libera Regis alicuius Bohemiæ electio, omneis Prouinciæ libertates, Priuilegia, priſcæ conſuetudines &c. in proprium non medioxumum ſane S. R. Imperii laudatiſsimi Septemuiralis Collegii præiudicium, tollerentur, quod à nullo vmquam Rege attentatum eſt, dum iſtiuſmodi pacta cum domo Hiſpanica inita fuerunt, quibus regnum Bohemiæ, eidemque omneis incorporatæ Prouinciæ, quæ tamen præcipuum feudum & maxume Priuilegiatum S. R. Imperii Electoratum conſtituunt, hæreditarium fieret, quemadmodum ad hæreditatem iſtam atteſtandam, Regia S. M. à quondam laudatiſsimæ memoriæ Romanorum Imperatore Matthia in filium adoptata, & ad hæc propoſitio ad acceptationem Regis Ferdinandi tamquam Succeſſoris, & non reſpectu noſtræ, incorporatarumque Prouinciarum liberæ electionis, accommodata ac directa fuit.

Præter hæc omnia tamen iſta iam commemorato modo facta acceptatio, Coronatio, & fidelitatis iuramenti præſtatio non aliter, quam euentualiter, & ad certas quaſdam, in Prouincialis Conuentus decreto A. C. M. DC. XVII. & in illis Regiæ S. M. de ſedatis litteris Reuerſalibus compræhenſas, conditiones ſubſequuta eſt: itaque neque pro receptione, neque electione, multo minus pro libera & pura ad hodiernum vſque diem æſtumata fuit: Siquidem etiamnum hodie in litteris iſtis Reuerſalibus allegatæ conditiones cum effectu nondum impletæ, ſed multo potius contrarium, iuxta alias grauiſsimas tribulationes atque perſequutiones, huic Regno & Prouinciæ, illatum eſt. Omnibus & ſingulis namque probe cognitum manifeſtumque eſt, quod regia S. M. etiamnum viuente Cæſarea S. M. imperii negotiis ſeſe immiſcuerit, Cardinalem Glöſelium Cæſareæ S. M. intimi Conſilii directorem loco mouerit, & poſtmodum perſonaliter Conſiliis interfuerit, Cæſareas reſolutiones pro Regiæ S. M. arbitrio atque lubitu immutauerit, à latere Cæſareo numquam ne latum quidem, vti aiunt, vnguem, receſſerit, & omnia media ad belli expeditionem, ſubopreptorumque hoſtilium attentatorum promotionem pro virili exequutioni demandauerit.

Etiamſi vero eadem regia S. M. poſtmodum in præſtito iuramento, & exhibitis ſuis litteris Reuerſalibus Regni Bohemiæ eidemue incorporatarū Prouinciarum Religionis Confeſſionem, Conſtitutiones, iura, Priuilegia, libertates, priſco-laudabiles conſuetudines ſartas tectaſque conſeruare, & omnia, ad Regni earumdemq; Prouinciarum emolumentum, laudem & gloriam ſpectantia,

tia, pro virili, expedire & promouere tam ſanctè promiſerit, nihilominus tamen è diametro paullo ante commemorata pacta cum domo Hiſpanica processerunt, & regia S. M. (licet omnis in Bohemia exorta intemperies ex turbata Relligione ſcaturiginem ſuam traxerit, & illudipſum per ſufficientiſſimas typis publicis diuolgatas deductiones & ſcripta Apologetica ſatis ſuperque teſtatum comprobatumque fuerit) ſuſceptam præparationem bellicam omnibus viribus promouit, adeo vt etiam propriæ regiæ S. M. militareis copiæ ex Styria, contra nos Bohemiæ Ordines introductæ fuerint: inſuper Regia S. M. perſonaliter Conuentui in Morauia interfuit, militarium copiarum ſuarum tranſitum ab Ordinibus petiit & impetrauit, nos Ordines tum temporis ipſamet pro Rebellibus declarauit, Imperium militare erga Cæſareum exercitum & Comitem Boucquoium ſibi arrogauit, per Michnam apud Pilſenſes omnem rem expediuit, Comiti Tampirio in mandatis dedit, vt Regnum Bohemiæ hoſtiliter inuaderet, latrociniis, lanienis, vſtulationibus, incendiis, & deuaſtationibus omnia infeſta redderet, atque adeo, loco paternæ promiſſæ protectionis, omnium hactenus perpetratarum, atque etiamnum durantium hoſtilitatum, aduerſus hoc Regnum eidemque incorporatas Prouincias, ſe participem reddiderit.

Quamuis autem à Regia S. M. inuerti poſſet, quaſi, poſt mortem Cæſareæ S. M. Priuilegiorum confirmationem nobis tramiſiſſet, & omnia ad exoptatam pacem ſpectantia media in medium proponere voluiſſet: nihilominus tamen ſtatus, poſt exhibitionem litterarum reuerſalium, per ſuam Regiam M. adeo interim alteratus fuit, quod omneis Prouinciæ inualidis infirmiſq; iſtiuſmodi Confirmationibus minime contentæ eſſe potuerint: quemadmodum etiam viuente adhuc Cæſare præter iſtas à ſua Cæſ. M. impetratas Confirmationes, ſublatio Relligionis grauaminum humillimo ſtudio obſequentiſſimeque non vna dumtaxat vice petita fuit: quo tempore etiam iſtæ nudæ ſaltim confirmationes minime ſufficientes eſſe potuerunt, conſiderando quod ſub iſta omnia Relligionis grauamina exorta fuerint, & non ita mox componi potuerint. Quod etiam iſtæ neutiquam etiamnum ſufficientes eſſe poſſent, potiſſumum ex eo magis liquet, quod numquam modo commemoratorum Relligionis grauaminum (quæ tamen viuente adhuc Cæſare Matthia per ſingulares quaſdam delegationes, deductiones, aliaque ſcripta ſollicitatoria iterum atque iterum deprecata fuerunt) ſublatio ſubſequuta, ſed, vice verſa, indies magis magiſque aucta, & ſubinde grauior intolerabiliorque reddita fuerit: immo quod nos Ordines ab aduerſa parte tranſitum pro copiis ſuis militaribus petente, apud laudatiſſimos aliquot S. Rom. Imperii Dominos Ordines, ideo pro rebellibus declarati & traducti fuerimus, quod, ob nudas dumtaxat nobis oblatas exhibitaſque Confirmationes ſupra Maieſtatis litteras, Priuilegia & libertates exſatiari noluerimus, quemadmodum etiam inauſpicatum, deteſtabile atque adeo infelix bellum nulla re alia, quam non receptione confirmationum litteralium excuſatur.

Eadem porro de cauſſa nobis quoque nulla ſingularis aſſecuratio ſperanda, quoniam Regia S. M. propria implicatione Imperii, perniciosiſſimos conſiliarios & abrogatos Bohemiæ vicarios, tamquam omnis exorti mali atque infortunii auctores, anteſignanos, & Primipilos, iuxta veteres olim ipſis datas inſtructiones, priſtinæ ſuæ dignitati reſtituit, cum tamen ipſamet ad nullam realem

quam-

quamdam poſſeſſionem vmquam perueniſſet: ipſos indifferenter conſiliarios itidem nuncupauit, ad ſe accerſiuit, in terroribus nobis incutiendis eoſdem vſurpauit, & eo ipſo omnibus ac ſingulis ſatis ſuperque demonſtrauit, quod regia S. M. ob præſentem Prouinciarum calamitatem atque pernicioſum interitum nullam omnino habeat diſplicentiam, neque etiam Prouincialia & Relligionem concernentia grauamina hactenus minuit, multo minus ſuſtulit, verum etiam, contra omnem ſpem & expectationem eadem potius maiorem in modum auxit, atque ita, vti habetur in prouerbio, malum malo cumulauit.

Cum iccirco ex commemoratis hiſce omnibus ſatis ſuperque colligatur, quomodo videlicet res cum receptione & coronatione Regis Ferdinandi comparata, & quod illa pure pro electo atque coronato rege nondum æſtumanda ſiet, & quibus videlicet de cauſſis hucuſque Prouinciæ, vtpote Bohemia, Morauia, Sileſia atq; Luſatia Regiam S. M. ad realem poſſeſſionem & plenariam regni adminiſtrationem non admiſerint: iccirco pluribus ſententiam noſtram ſtabilire heic ſuperſedebimus. Sin vero in imminenti iſta electione Regio-Cæſarea, in Regni huius eidemue incorporatatum Prouinciarum præiudicium, abſque ſublatione huius præiudicialis quæſtionis, aliquid tentati, & Regia S. M. votum & Seſſionem obtinere debeat: id procul omni dubio vniuerſo S. Rom. Imperio parum ſane emolumentum, huic Regno & prouinciis autem maxumum Priuilegiorum, libertatum, atque iuriſdictionum ſuarum derogationem atq; imminutionem allaturum eſt.

Confidimus itaque & ſimul humillimo obſequentiſſimoque ſtudio rogamus Reuerendiſs. Cel. & Dom. V. vt hancce noſtram legitimam propoſitionem in perneceſſariam deliberationem trahere, Regnum Bohemiæ, tamquam præcipuum membrum & Electoratum S. R. Imperii, in clementiſſimam clementemq; tutelã ſuſcipere ne dedignentur: econtra vero, vti itidẽ confidimus & ſperamus, regiam S. M. contra expreſſam Aureæ Bullæ litteram non admiſſuras: ſed multo potius clementiſſime atque clementer perpenſuras, quod laudatiſſimum hoc regnum tam incorporatæ Prouinciæ abſque vlla legitima inhibitione, & coram honeſto mundo inexcuſabili cauſſa, hoſti (in quorum numero, vti conſtans fama fert, etiam Turci reperiuntur) in prædam, lanienam, atque vaſtationem in manus quaſi conſignatum fuerit: Nam etiam hodie tam in viuis quam defunctis perſonis, etiam apud Barbaros inaudita crudelitate atque tyrannide, magna & horrenda prorſus immanitas atque crudelitas exercetur: Vt iam alto ſilentio taceamus, & ſicco quaſi pede prætereamus, quod miſerrimæ matres proprios ſuos infantes in lacus & ſtagna alacrius & promtius proiecerint, vel alio modo trucidauerint, quam hoſtis crudelitati atque immani tyrannidi eoſdem reſeruare maluerint: immo quod etiam iidem noſtri hoſtes (quam nefandam horrendamque barbariem & immanem immanitatem Deus Ter Optumus Maxumus procul omni dubio ſuo tempore grauiſſime ac iuſtiſſime vlturus eſt) cadauera vtriuſque ſexus in templis è ſepulchris eruerint, fæminas, honeſtaſque aliquot matronas non ita pridem ſepultas atque adeo nondum alteratas nudauerint, & ad templorum foreis fulcris adfixerint, eoque ipſo horrendo abominabilique facinore neque ſummæ, neque infimæ dignitatis, ſtatus, atque conditionis hominibus pepercerint. Eo alacriores ergo Reuerendiſs. Celſ. & Dom. V. nobis in tam perquam

quam neceſſaria rogatione clementiſſime & clementer gratificaturas eſſe iterum atque iterum confidimus.

Sin vero, præter omnem ſpem & expectationem noſtram, cõtrarium quiddam ſtatui debeat: nolentes volentes ſane contra Reuerendiſs. Cel. & Dominat. V. atque adeo laudatiſs. Electorale Collegium inſperatis ineuitabilibuſque de cauſſis, aduerſus iſtam requiſitionem, ſeſſionem, & votum Regiæ Suæ Dig. Ferdinandi, vſque ad onerum iſtorum grauaminumq; ſublationem, per haſce, aliaſq; litteras & Actus ſolemniſſime proteſtari & contradicere atque etiam in euentum ad Vniuerſos & ſingulos S. Rom. Imperii Ordines, vel quocumque tamdem illud noſtrum adeo grauiſſimum negotium pertinere videbitur, prouocare neceſſum habeamus. Quod tamen Reuerendiſſimæ Cel. & Dom. V. clementiſſime præcauebunt, & multo potius Auream Bullam, eius expreſſam litteram, hactenus obſeruatas Conſuetudines, & Coronæ huius ſpecialia Priuilegia conſeruare atq; amplificare minime dedignabuntur.

Et hanc clementiſſimam clementemque Reuerendiſs. Celſitud. & Dom. V. promotionem nos omneis, vna cum incorporatis Prouinciis, humillimis obſequentiſſimiſque noſtris officiis omni tempore recompenſare ſtudebimus. Reuerendiſs. Cel. & Dominat. V. Dei Ter Optumi Maxumi tutelæ atque protectioni, ad proſperam diuturnamque corporum valetudinem, felix auſpicatumq; imperium, noſtriq; clementiſſimam clementemque adfectionem, hiſce perofficioſe commendantes. Dabantur in Pragenſi arce XIII. Aug. A. C. M. D C. XIX.

Reuerendiſs. Cel. & Dominat. Veſtr.
Subiectiſsimi, obſequentiſsimi, officioſiſsimi & Studioſiſsimi

N. N. N. Domini, Equites, Pragenſes, Kuttenbergenſes, aliique Delegati Regni Bohemici, iam in arce Pragenſi congregati, tam pro ſe, quam loco abſentium &c.

CAPVT LXXXVIII.

EORVMDEM BOHEMIAE DIRECTORVM AD IDEM LAVDATISS. ELECT. COLLEGIVM EPIſtola altera.

Sub Dato IIXX. & XXVIII. Aug. A. C. M. D C. XIX.

REuerendiſſimi Inluſtriſſimi Domini Electores, Generoſi, Strenui, Nobiliſſimi, Clariſſimi, & Ampliſſimi abſentium Sereniſſimorum Dominorum Septemuirorum bene conſtituti Delegati & Conſiliarii: Clementiſſimi atque clementes Domini, & perdilecti amici &c.

Reuerendiſs. Cel. & Domin. V. procul omni dubio ſibi adhuc facillime, clementiſſime, atque clementer reuocabunt in memoriam, quatenus, ratione

Man-

Mandati, nos non vna dumtaxat vice, tam ante, quam poſt præſtitum à ciuibus & militibus Mœno-francfurtenſibus iuramentum, contra Regiæ S. M. Archiducis Ferdinandi admiſſionem & Seſſionem aduerſus laudatiſſimorum III. Dominorum Ordinum Regni Bohemiæ, clementium Dominorum noſtrorum Principalium tam claras expreſſaſque deductiones, quod nimirum (ratione & in caſu vacantiæ regni, vel interuentæ habilitatis, vti præſens quidem fert occaſio) ex præſcripto Aureæ Bullæ, & Regni Bohemiæ peculiaria inſignia Priuilegia, libertates, priſcaſque conſuetudines, nemo, niſi Ordines, tamquam veri atque genuini proprietarii, inuitari, & admitti debeat, inſtanter & ſummo quidem ſtudio Reuerendiſs. Cel. & Dominat. V. rogauerimus, & obſequioſiſſime implorauerimus.

Quamuis autem hactenus, indubia ſpe freti, ſemper ſperauerimus, Reuerendiſs. Dominum Electorem Moguntinum mox ab initio, ad Reuerendiſs. ſuæ Cel. exhibitam interuentionalem epiſtolam, nobis exoptatam, & in tam grauiſſimo caſu decentem reſolutionem nobis clementiſſime communicaturum, nihilominus tamen (quum ad hodiernum vſque diem præconcepta noſtra bona ſpe atque fiducia fruſtrati fuerimus, & ſemper tamen iuxta ſperauerimus, Reuerendiſs. Cel. & Dominat. V. ante acceptationem ciuilis & militaris iuramenti Mœno-francurtenſis, noſtris delegatis ſingularis decreti copiam facturas, nec ad ampliorem proteſtationem, & querulationis adhibitionem anſam occaſionemque daturas) ſummo cordolio percipere neceſſum habuimus, quod non dumtaxat nullo reſponſo dignati fuerimus, verum etiam, in ſummum Aureæ Bullæ & priſcæ Obſeruantiæ præiudicium, cum rege Ferdinando actus iſte de mero facto celebratus fiet: qui tamen ipſo iure nullus atque inualidus eſt & manere debet. Idque ita, quum illud immutari nequiuerit, cum reſeruatione Dominorum noſtrorum Principalium coram Deo Ter Optumo Maxumo omniumque populorum iurium, & beneficiorum eius, ſuo loco rellinquimus..

Attamen vt noſtro mandato, & patriæ neceſſitatibus decentem obedientiam præſtaremus, nolentes volentes ſane noſtræ neceſſitati proſpicere, &, (quum nullum aliud medium, ad Dominorum noſtrorum Principalium ſummum deſiderium ſaluandum, appareat) permiſſu iurium in optuma iuris forma ſolemniter tam præiudiciali facto firmiſſime contradicere, & contra nullitates notorias proteſtari, eoque Dominorum noſtrorum Principalium habentem iuriſdictionem Electoralem decenti modo ſaluare atque vindicare neceſſum habuimus. Id autem omne, quemadmodum ex ſumma requirente neceſſitate à nobis fieri oportuit, & quod in nullius præiudicium fecimus, ita Reuerendiſs. Cel. & Dom. V. interea adhuc ſemel humillimo obſequentiſſimoq; ſtudio peramice rogatas volumus, vt videlicet illud ipſum, quod ex mandato ſæpius nunc commemoratorum Dominorum Principalium noſtrorum, & debito erga patriam noſtram amore, fecimus, non in malam partem interpretari, ſed clementiſſime atq; clementer cõſiderare atq; perpendere velint, quod nimirum intentio per ſe iuſta & admittenda fiet: atq; quod illud dumtaxat expedire velimus, de quo in tam arduo & grauiſſimo negotio expreſſa mandata & inſtructiones ſufficientiſſimas habeamus.

Ad Reuerendiſsim. Celſitudinum & Dominationum Veſtrarum litteras Collegialiter ad noſtros Dominos Principales, omneis III. laudatiſſimos

Domi-

Dominos, Ordines Regni Bohemiæ exaratas, quod attinet, illas ſane ita obſignatas humili cum reuerentia probe, ac decenter accepimus, &, Deo Ter Optumo Maxumo Nos Bene Iuuante, eaſdem Dominis noſtris Principalibus reddi tradique curabimus: attamen, tamquam plenariam poteſtatem habentes delegati, humilliter, obſequioſe & peramice ſperaſſemus, Reuerendiſs. Cel. & Dominat. V. ad noſtram tam ſollicitam inſtantiam nobis exoptatam reſolutionem clementiſſime atque elementer participaſſe.

Quum autem, vice verſa, re ipſa animaduertamus quod nobis non ſolummodo mox ab initio, verum etiam indies magis magiſque aditus prorſus omnino interclusus, verum etiam expectantia vnice optatæ digreſſionis adempta ſiet, atque adeo nos ad illud, cuius gratia nos à tam inſigni Regno & S. Rom. Imperii nobili membro hoc ablegati fuimus, peruenire minime poſſimus: omnia media & rationes quoq; ad audientiam, deliberationem, & diiudicationem tam ardui patriæ incumbentis negotii, Regiæ nimirum electionis, præſeidantur: idcirco vnanimi omnium conſenſu poſt harum inſinuationem (ſub quibus etiam omnia priora Reuerendiſſimo Domino Electori Moguntino exhibita, & cæteris Dominis Septemuiris copialiter communicata ſcripta, quemadmodũ etiam alios atq; alios noſtros, quos hactenus exercuimus, actus, interpoſitionis, appellationis, prouocationis, & proteſtationis vtiliter requiſitos: eorumdem argumenta, Dominorum Vicariorum S. Rom. Imperii & totius Rom. Imperii Electoralis Collegii, atque tum in omnem euentum totius S. R. Imperii, ſalua tamen cuiuſuis reputatione & vlteriori noſtra neceſſitate, legitimam cognitionem & deciſionem, ante vnicam vlteriorem progreſſionem ad electionem, quemadmodum & alios ſubſequutos futuroſque actus compræhenſos eſſe volumus) nos iterum domum conferre, & Dominis noſtris Principalibus totius rei geſtæ ſeriem in hoc paſſu obſequenter proponere decreuimus.

Quæ omnia Reuerendiſs Cel. & Dom. V. ante noſtrum ex Germania egreſſum humillimo obſequioſiſſimoque ſtudio, ad meliorem informationem, latere noluimus.

Rogamus itaque iterumque atque iterum Reuerendiſs. Cel. & Dom. V. humillime & obſequioſiſſime obteſtamur, ne dilectiſſimæ noſtræ patriæ tam grauiſſimum negotium & grauamen nullo modo ex oculis euaneſcere patiamini, ſed multo potius pro ſapientiſſimo ſuo iudicio & dexterrima decretione rem eo clementiſſime atque clementer diſponere ne dedignemini, quo tam præcipuum S. R. Imperium apud iura ſua conſeruari, vigor Aureæ Bullæ tueri, noſtri Domini Principales non vlterius contra ſua Priuilegia grauari; ſed vbiuis illud omne obſeruari queat, quod ad ſtabiliendam bonam confidentiam, amorem, pacem, Concordiam, & amicam Correſpondentiam, ad conſeruationem S. R. Imperii reputationis, Aureæ Bullæ, vniuſcuiuſq; libertates, Priuilegiorum, iurium atque proſperitatum, vtile conducibileque eſſe poterit.

In hoc Reuerendiſs. Cel. & Dom. V. illis ipſis & Deo Ter Optumo Maxumo gratum, & apud charam poſteritatem glorioſum opus perficiunt: quod noſtri Domini Principales, vna nobiſcum decenti reuerentia omni ſtudio recompenſare minime prætermittent. Eaſdem Reuerendiſs. Cel. & Dominat. V. Dei Omni-

Omnipotentis tutelæ atq; protectioni commendantes. Dabantur Marpurgi Cattorum I I X X. & I I X X X. Aug. A. C. M. D C. X I X.

Reuerendiſs. Cel. & Dominat. Veſtr.
Subiectiſsimi, ſummiſsi, obſequioſiſsimi, obſequentes, ad quæuis humanitatis officia præſtanda ſtudioſiſsimi.

Ill. Dominorum Ordinum Laudatiſsimi Regni Bohemiæ conſtituti Delegati.

Chriſtianus Aderſpach Berkha, Dominus à Daube & Leipp.
Ianus Schmil à Michalouitz.
Ian-Arnoldus Adlingerus ab Arnoldſtein.

NVnc ex ſupra commemorata ad omneis haſce Bohemorum litteras facta breui relatione clare atque perſpicue apparet: quamprimum ad Cæſaream S. M. a morte Romanorum Imperatoris Matthiæ, feliciſſimæ memoriæ, adminiſtratio & imperium Regni perueniſſet, eamdem ad teſtandum tam ſuum, quam laudatiſſimæ domus Auſtriacæ, erga hoc regnum amorem, innatam clementiam, bonitatem & lenitatem, atque deſiderium ad pacem, omnem diligentiam, prouidentiam, & ad hoc negotium requirentia media adhibuiſſe, & non vt Regem, ſed tamquam Patrem curæ cordique ſibi duxiſſe, atque adeo nihil antiquius habuiſſe quam vt Regnum Bohemiæ, eiuſdemue inquilini à pernicioſiſſimo damno atque interitu illæſi conſeruari, & omnia rurſus priſtino ſuo nitori atque vigori reſtitui potuerint.

Econtra vero rebellantes Bohemi iſtiuſmodi fidelitatem & paterna media adeo ludibrio & contemptui habere, & ſimilia illegitima atque inexcuſabilia attentata contra Regiam ſuam M. (à qua numquam offenſi multa & haud contemnenda beneficia acceperunt) iniurioſe ſuſcipere, nec etiam iſtius (tamquam Bohemiæ Regis, qui pro more laudatiſſimorum Dominorum ſuorum Anteceſſorum, in Regem Bohemiæ acceptatus atque coronatus, & cui debitum iuramentum præſtitum) iuriſdictionem Electoralem in diſputationem trahere, numquam vnicam legitimam cauſſam habuerunt.

CAPVT LXXXIX.

SEquuntur nunc Copiæ Diſpoſitionum, Inſertionum, Reuerſaliorum, & Priuilegiorum, Succeſſionem ad Regnum Bohemiæ concernentium.

VLADISLAI REGIS PRO FILIO SVO LODOICO, DESIGNATO BOHEMIÆ REGE, LITTERÆ Obligatoriæ.

NOS Vladiſlaus &c. Notum facimus, tenore præſentium litterarum, omnibus & ſingulis, vbicumque locorum etiam iſtæ vel legantur vel audiantur. Poſtquam

quam Domini, Equites, Pragenſes, Ciuitates, & omneis Regni Bohemiæ Communitates, Sereniſſimum Principem & Dominum Lodoicum, coronatum Hungariæ Regem, filium noſtrum dilectiſſimum, ex liberrima ſua voluntate, quippe qui id facere non obligati fuerint, viuentibus adhuc nobis, tam antea in multis aliis grauiſſimis nobiſque conducibilibus officiis in hoc Regnum, ex libera voluntate, tamquam quibus viciſſim omnem noſtram beniuolentiam & clementiam, recompenſationis loco, obferimus, ex amore erga nos, ceu ipſorum Dominum, eiuſdemue hæredem, in Bohemorum Regem elegerint & coronauerint, attamen ita vt nos, quamdiu vixerimus, in hoc regno imperare, illoque, eidemue incorporatis prouinciis, vti frui debeamus: idque absque vlla importantia & remora Regis Lodoici, filii noſtri dilectiſſimi, ad extremum vſque vitæ noſtræ ſpiritum.

Econtra nos, pro hiſce ipſorum beneficiis, ipſis non ſolummodo gratias agimus, verum etiam eoſdem viciſſim ita tueri atque protegere volumus, vt ipſis ſua iura, libertates, Priuilegia, bonæ Conſtitutiones, atque Conſuetudines abſq; vlla importantia ſartæ tectæque conſeruari debeant. Id quod ipſis ſumus polliciti, ipſiſque denuo, tenore præſentium noſtrarum litterarum, pollicemur atque promittimus, quod videlicet quo tempore etiam Rex Lodoicus, filius noſter dilectiſſimus, poſt noſtrum è mortali hacce vita exceſſum, ad maiorennem ætatem ſuam peruenerit, & imperium adminiſtrationemque ſui regni Bohemici inchoare voluerit, quod tum ipſis omnia præſtare debeat, quæ laudatiſsimi Domini noſtri Maiores Bohemiæque Reges, quemadmodum & noſmet ipſi, ex officio, ratione iuramenti, fecerunt: eo modo, quemadmodum ipſis hac de re litteras, manu noſtra ſubſcriptas, & ſigillo noſtro confirmatas, tradidimus: hac tamen expreſſa reſeruatione addita quod, ſi forſitan Rex Lodoicus, filius noſter dilectiſſimus, hiſce omnibus non ſufficienter ſatisfaceret (id quod modo iam commemoratæ ipſiſque inſinuatæ traditæque noſtræ litteræ aliquanto latius in ſeſe compræhendunt) quæ Bohemiæ reges facere tenentur: tum ipſi quoque Regem iſtum Lodoicum ad regimen regniq; eius adminiſtrationem admittere minime teneantur, idque tam diu, donec ipſis in hiſce omnibus ex præſcripto noſtrarum iſtarum litterarum legitima ſufficientia præſtetur. Sin vero iis omnibus Rex Lodoicus ſufficienter ſatisfaceret: tum viciſſim omneis regni Bohemici Ordines & aliæ incorporatæ Prouinciæ ex officio & præſtito iuramento, humillimo ſtudio eumdem Regem Lodoicum, ceu ipſorum coronatum Regem atque Dominum, venerari atque omni beniuolentiæ adfectu proſequi tenebuntur.

CAPVT XC.

COPIA REGIS VVLADISLAI CONSTITVTIONIS, ANNAM DVCISSAM, MAIEST. SVAE HAEREdem, concernens:

Sub Dato Veneris, poſt Domini Epiphan. A. C. M. D. X.

NOs Wladiſlaus, Dei Gratia Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ &c. Rex: Marchio Morauiæ, Dux Lucemburgiæ & Sileſiæ, Marchio Luſatiæ &c. teno-

tenore præſentium noſtrarum litterarum notum facimus ſingulis & vniuerſis.

Qum nobis Deus Ter Optumus Maxumus per diuinam ſuam gratiam atque clementiam tam Maſculini, quam Fœminini Generis hæredes largitus ſiet: ex illis igitur, diuina nobis adſpirante gratia, cum voluntate atque Conſilio noſtrorum ſubditorum, Prælatorum, Principum, Dominorum, & omnium Ordinũ noſtrorum regnorum, omnium primo ad regnum Hungariæ Sereniſſimum Principem, Regem Lodoicum, filium noſtrum dilectiſsimum, coronari curauimus: qui etiam poſtea, ex libera voluntate Dominorum, Equeſtris Ordinis, & Ciuitatum regni Bohemiæ in eodem regno receptus atque coronatus eſt: Sin vero Rex Lodoicus abſque hæredibus (quod tamen Deus Ter Optumus Maxumus clementiſſime præcauere velit) mori debeat, tum, iuxta regni Bohemiæ iura, Conſtitutiones, atque Priuilegia, filia noſtra, Duciſſa ANNA, recta ac genuina regni Bohemiæ hæres permanebit.

Cumque porro & iſtud probe conſiderando perpenderimus, quod duorum noſtrorum regnorum ſubditi nos peculiari amore & obſequio proſequantur, & ad omnia nobis præſtanda paratiſsimi ſient & promptiſſimi: icciréo ipſis, quemadmodum illud ipſum ipſa æquitas poſtulare videbitur, adeo cauebimus, quo melius cum noſtris hæredibus, atque futuris ſuis regibus atque Dominis ob duarum iſtarum Coronarum regnorumque requirentem neceſſitatem, innatis ſuis linguis atque eloquutionibus tractare poſſint.

Conſtituimus itaque, atque etiamnum ſancimus & ordinamus quod noſtri hæredes in adeó decenti quodam loco, in quo ſub acceſſu Corona Hungariæ æque, ceu Corona Bohemiæ, & viciſſim corona Bohemiæ æque ceu corona Hungariæ, ipſis potiri poſsit, commorari debeant.

Tenemur etiam & obligati ſumus omni tempore parem numerum vtriuſq; ſexus perſonarum ipſis adſociare, vt tam Hungaricam, quam Bohemicam etiam linguas abſque vllo impedimento addiſcere, & cuiuſuis Coronæ ſubditi, ob incumbentes iſtis neceſsitates ambarum Prouinciarum atque regnorum grauamina ipſis proponere, & ipſi de hac recum ipſis poſſent colloqui.

Porro quoque regno Bohemiæ promittimus quod noſtram filiam, Duciſſam ANNAM abſque regni Bohemiæ conſilio, nubere non permiſſuri ſumus.

Et hæc omnia, quæ in hiſce noſtris litteris continentur, regio noſtro verbò ſumus polliciti: eaque omnia, vi iſtarum litterarum, Dominis, Equeſtri Ordini, & omnibus regni Bohemiæ Ordinibus, plenarie, & inuiolabiliter ſeruare iterum atque iterum promittimus.

In fidem præmiſſorum noſtra regia Sigilla litteris hiſce adpendi mandauimus. Quæ dabantur in Pragenſi noſtra arce Veneris poſt Epiphan. Domini Anno Chriſti M.D.X. regnorum noſtrorum Hungarici XX. & Bohemici XXXIX. Annis.

CAPVT XCI.

FERDINANDI ARCHIDVCIS AD REGNI BOHEMIAE ORDINES LEGATIO. A.C. M.D.XXVI.

EOdem ipſo die Archiducis Ferdinandi & Reginæ ANNÆ Delegati introducti ſunt

ſunt: qui, oblatis prius ad ſingulas perſonas directis litteris Credentialibus, ſequentia proloquuti ſunt.

Turcorum Imperatoris contra Regem Lodoicum deploranda victoria.

Et primum quidem Domini ſui ſalutem & clementiam pro decenti more annunciarunt, & quod Sereniſs. ipſius Celſ. ſummo cordolio perceepiſſet, quatenus nimirum ab immani & barbaro totius Chriſtiani nominis hæreditario hoſte victoria obtenta, & eius adfinis Rex Lodoicus iuxta alios inluſtres belli Duces, aliosque ſtrenuos bellatores in iſto prælio victus atque proſtratus fuerit: qui deplorandus ſane caſus Sereniſs. ipſius Celſ. non medioxumum quidem luctum pepeririſſet. Quum vero acerbus iſte caſus immutari nequeat, Sereniſs. ipſius Celſ. piam pii Regis animam Deo Ter Optumo Maxumo commendaſſe.

Inter cætera, porro, legati quoque mentionem fecerunt, quod Duciſſa Anna legitima hæres huius Regni eſſet, &, ratione tranſactionis cum Rege Wladiſlao, pientiſſimæ memoriæ, factæ, ad hoc regnū præ cæteris omnibus proximiorem acceſſum haberet: præterea Sereniſs. ipſius Cel. ſingularem quamdam erga hoc Regnum clementiam præ ſe ferret, cumprimis quod iſta Prouincia non ſolummodo ſibi vicina, verum etiam cum Cel. ſuæ ditionibus atque Dominiis in commerciorum vſu quaſi coniuncta atque copulata eſſet: inſuper etiam Sereniſs. ipſius Cel. ex præcipua ſtirpe regia exortam eſſe, & cum Chriſtianorum Imperatore, tamquam fratre, ſincerام quamdam familiaritatem atque Coniunctionem alere. Præter ea etiam idem ipſum regnum à S. R. Imperio feudum acciperet: icciroo Sereniſs. ipſius Celſ. & Duciſſam Annam, tamquam ad iſtam coronam hæredem proximam, ſummo ſtudio, ipſoſmet in Dominum ſuum acceptare ne grauentur: omneis & ſinguli quidem apud legitima Ordinaria ſua iura, honores atque dignitates, quilibet ordo etiam, atque adeo cuiuſuis Ordinis perſonæ in ſpecie apud iura ac priſcas ſuas conſuetudines tueri atque conſeruari, eædemue nullo vmquam tempore minui, verum, vice verſa, indies eo magis magiſque augeri debent: cum eorumdem conſilio quoq; defectus regni corrigemus, omniaq; ſumma ſolertia inſtituemus quæ ad huius regni emolumentum, incrementū, honorē atq; proſperitatē pertinere videbuntur: quemadmodū etiam eiuſdem regni debita cum ipſorum conſilio abſque vllo grauamine perſoluere haud grauabimur, & in omnibus ipſorum clementiſſimi Domini & erimus, & manebimus.

CAPVT XCII.

RECOGNITIO ROMANORVM IMPERATORIS FERDINANDI I. DE LIBERA ELECTIONE Bohemica.

Ex Originali.

NOS FERDINANDVS, Dei Gratia, Bohemiæ Rex, Infans Hiſpaniarum, Archidux Auſtriæ, Marchio Morauiæ, Dux Lucenburgiæ, Sileſiæ, & Marchio Luſatiæ &c. Notum facimus tenore præſentium Vniuerſis; Quemadmodum BARONES, NOBILES, ET ETIAM CIVITATES, AC TOTA COMMVNITAS REGNI BOHEMIÆ, EX SVA LIBERA, ET BONA VOLVNTATE, IVXTA LIBERTATES REGNI, ELEGERVNT NOS IN REGEM BOHEMIÆ. Quapropter recognoſcimus,

ſcimus, quod hoc ipſum ab Oratoribus ipſorum abunde intelleximus, & reipſa cognouimus & comperimus, quod præfati STATVS ET COMMVNITAS ILLIVS REGNI, NON EX ALIQVO DEBITO, SED, ita prout ſupra ſcriptum eſt, EAM ELECTIONEM, ELIGENTES NOS IN REGEM BOHEMIÆ, EX LIBERA ET BONA VOLVNTATE HOC FECERVNT.

Harum Litterarum teſtimonio ſigilli noſtri, quo hactenus, tamquam Archidux Auſtriæ, vſi ſumus, appenſione roboratarum. Datum in ciuitate noſtra Viennæ, die tertia decima Menſis Decembris, Anno Domini, Milleſimo, Quingenteſimo, Viceſimo ſexto, Regni vero noſtri Anno primo.

Iſtæ litteræ ſunt Reg. Maieſt. à ſtatibus Regni Bohemiæ in dieta publica in arce Pragenſi, feria II. poſt feſtum Aſſumptionis B. Mariæ virginis Anno Domini M. D. XLV. redditæ. Atque aliæ litteræ, loco illarum, à ſua Reg. Maieſt. Statibus Regni lingua Boemica ſunt datæ Quæ in hunc librum quoque inſcriptæ ſunt: Quarum Datum in Arce Pragenſi feria quarta poſt Aegidii, Anno Domini M. D. XLV. NB.

CAPVT XCIII.

RVDOLPHI II. ROMANORVM IMPERATORIS, ORDINIBVS BOHEMIÆ DATÆ, REVERSALES Litteræ.

Sub Dato Sabbathi poſt feſtum Corporis Chriſti A. C. M. D C. IIX.

NOS RVDOLPHVS II. DEI GRATIA electus Roman. Imper. ſemper Auguſtus &c. Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ Rex & Archidux Auſtriæ, Marchio Morauiæ, Dux Lucemburgæ, & Sileſiæ, Marchio Luſatiæ &c. Notum facimus Omnibus & ſingulis tenore præſentium harum litterarum Reuerſalium, vbicumque tandem illud neceſſitas requirere videbitur, quod hactenus nobis ſemper in memoriam reuocauerimus, quam inſignia videlicet, fideliſſima atq; vtiliſſima officia à fideliſſimis huius Regni Bohemiæ Ordinibus, nunc aliquot per annos, cumprimis vero mox ab eo tempore, quo ab Omnipotente Deo Ter Optumo Maxumo ipſis in Magiſtratum, Regem, atque Dominum præpoſiti ſumus, nobis fuerint præſtita, dum non ſolummodo omni alacritate nobis, ad inſigne totius Chriſtianitatis emolumentum, benigniſſimas liberaliſſimaſque manus ſuas promtiſſimi præbuerunt, verum etiam, minime conſiderato propriæ vitæ corporumque periculo, ſeipſos quaſi nobis omni promptitudine extreme deuouerunt.

Et hoc ipſo facto ſane non dumtaxat honeſtiſſimum ſuum animum, & deſiderium ad amplificationem diuinæ laudis atque gloriæ, beniuolentiſſimum erga nos, tamquam legitimum ipſis à Deo conſtitutum Magiſtratum, ad conſeruationem dilectiſſimæ ſuæ patriæ, re ipſa oſtenderunt, verum etiam, ceu fideles decet ſubditos, aliorum quoque noſtrorum regnorum inquilinis laudabile atque imitabile exemplum propoſuerunt: quemadmodum etiam, indubia ſpe freti, ſum-

ti, ſummopere confidimus & clementiſſime ſperamus ipſos quoque & impoſterum de eadem iſta modo commemorata fidelitate ne latum quidem vnguem receſſuros.

Quum itaq; ipſis, pro nobis, & laudatiſſimis Dominis Anteceſſoribus noſtris, omnibus in occaſionibus ipſo facto exhibitis promiſſimis officiis, cum Cæſateo-Regia gratia atque clementia ſemper clementiſsime faueamus, & bene cupiamus, atque ideó omnem erga ipſos paternam curam geramus, quomodo vidol. ipſis Ordinibus, dilectiſs. & fideliſs. noſtris ſubditis, non dumtaxat hocce noſtri Imperii tempore clementiſsimas grates perſolueremus, verum etiam hoc re ipſa paterne proſpiceremus, vt futuris quoque temporibus hoc regnum, eidemue incorporatæ Prouinciæ, in bono pacifico ſtatu manere, inter noſtros fideliſsimos ſubditos bona peramicaque Correſpondentia, amor atque concordia conſeruari, & omne illud, quod ad diſcordiam, rixas perieuloſaque diſsidia ſpectare videbitur, auerti queat: icirco hoc omne, & quod tam nos, quam omneis quoque mortaleis cæteri, temporali morti (quod tamen Deus Ter Optumus Maxumus adhuc diu præcauere velit) ſubiecti ſimus, perpendentes, minime volumus vt hoc Bohemiæ Regnum, eidemque incorporatæ Prouinciæ, abſque capite, & futuro Domino vacantes rellinquantur, & exinde pernicioſiſsima exitia, & periculoſiſsimas immutationes, quemadmodum illud ipſum in vicinis circumiacentibus regnis atque Prouinciis, proh dolor, videre eſt, experiri neceſſum habeant, quod ſane, ſi ita fieri contingat, Ordinibus, ceu fideliſsimis noſtris ſubditis, minime optaremus.

Quocirca, viuentibus etiamnum nobis, illudipſum mature ſatis anteuertere ſtudentes, prouidebimus, ſin forſitan Omnipotens Deus nos, abſque maſcula in S. matrimonio procreata ſobole, ex immundo hocce mundo euocabit, vt tū iſto caſu Regnum Bohemiæ, eidemue incorporatæ Prouinciæ, proprii ſui emolumenti gratia, cum futuro Rege atque Domino iterum onari poſſent, & ita hoc modo omnia metuenda pericula, quæ ſub iſtiuſmodi innouationibus atque mutationibus plerumque exoriri ſolent, tempeſtiue ſatis auerti, vel ad minus dumtaxat præcaueri queant: ea propter, ad Sereniſsimi Principis & Domini, Domini Matthiæ, Archiducis Auſtriæ, Ducis Burgundiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ & Würtenbergæ, Comitis Tyrolis &c. ſenioris noſtri fratris Germani amantiſſimi ſolertiſsimam rogationem & iteratam apud nos inſtanter factam petitionem, eo inclinauimus, & vniuerſalem hunc Conuentum Prouincialem, omnibus Regni Bohemiæ Ordinibus ad diem Martis poſt Dominicam Iudica Anni huius M. D C. IIX. indicere, & ab iiſdem clementiſsime rogari curabimus, quod de hoc ipſo inter ſe inuicem (attamen cum expreſſa hacce & ſupra quoque commemorata grandi atque potenti exceptione, ſi nos, vti dictum, nullos legitimos maſculæ ſobolis hæredes poſt nos rellinquamus) conſultare, &, vi huius Prouincialis Conuentus id prouidere minime grauarentur: cumprimis quoniam nos, tamquam Rex Bohemiæ, Ordinibus noſtrum conſenſum dederimus, quod ante commemoratus Archidux Auſtriæ Matthias ceu ſenior noſter Dominus frater Germanus, ſi iuxta ipſorum Priuilegia atque libertates, illud ordinario decentique modo petierit, poſt nos Regni Bohemiæ expectans, & nullus, præter eum, à noſtro ex hac lachrumarum valle ad æternum perpetuæ quietis atque tranquil-

ſitatis portum digreſſu, in Regẽ Bohemiæ eligi queat. Quemadmodũ etiam, indubia ſpe freti, maxumopere & clementiſſime confidimus laudatiſsimos iſtos Regni Bohemiæ Ordines, fideliſsimos noſtros ſubditos, conſideratione ſupra commemoratarũ legitimarum cauſſarũ, in hacce noſtra clementiſsima rogatione ſeſe nobis beniuolentiſſime accommodaturos, nobis ſatisfacturos, & hoc ipſum negotium, in ipſorum proprium, tum etiam totius Patriæ, emolumentum, atque incrementum pro virili promoturos. Quo facto tam noſmetipſi, quam Sereniſsim. Archidux Matthias, dilectiſſimus & amantiſſimus Dominus frater noſter germanus, ſi id, quod volumus, impetrauerimus, Ordinibus (quod videlicet illud ipſum ipſorum Priuilegiis, Libertatibus, laudabiliſſimiſque conſuetudinibus nihil derogare, multo minus modernis atque futuris temporibus in earumdem præiudicium vergere debeat) peculiaribus & decentibus litteris Reuerſalibus idonee cauebimus.

Quum itaque huius Regni Ordines, perdilectiſſimi fideliſſimique noſtri ſubditi, hæc omnia diligenter apud ſeſe perpenderint, & mature ſatis præcognouerint, quod nos, tamquam pacificus ipſorum Rex & Dominus, in hoc nihil ſane amplius, quam illudipſum, quod ad huius regni, eiuſdemue incorporatarum Prouinciarum ſalutem atque proſperitatem ſpectare videbitur, quærere, & clementiſſime promouere paterne admodum intenti ſimus, illi ipſi quoque, æque ceu noſmet ipſi, omnia huic regno in futurum imminentia mala anteuertere cupiant: iccirco clementiſſimam noſtram ipſis factam propoſitionem humillimo obſequentiſſimoque ſtudio adprobarunt & acceptarunt, adeo vt nunc impoſterum Archidux MATTHIAS, TAMQVAM SENIOR NOSTER DOMINVS FRATER GERMANVS, IN HVIVS REGNI EXPECTANTEM à morte noſtra cum ſupra commemorata exceptione electus fuerit.

Interea vero nemo alius, niſi idem Dominus Archidux Matthias poſt noſtrum ex immundo hocce mundo digreſſum, in regem Bohemiæ eligendus. Quocirca pro nobis, noſtris hæredibus, & futuris Bohemiæ regibus, omnibus Dominis, Equeſtri Ordini, Pragenſibus aliiſque ciuitatibus, toti Communioni & Ordinibus Regni Bohemiæ pollicemur atque promittimus: quod videlicet LIBERA ISTA ELECTIO ARCHIDVCIS MATTHIÆ, SENIORIS DOMINI FRATRIS NOSTRI GERMANI IN EXPECTANTEM, ET, A MORTE NOSTRA, REGEM BOHEMIÆ, ipſis, ipſorum Iuribus, Conſtitutionibus, libertatibus, elocationibus, prouincialibus conceſſionibus, priſcis, neotericiſque, conſuetis, bonis & legitimis ritibus, cumprimis Regis Ottocari, Regis Ioannis, Cæſaris Caroli, Regis Venceslai, Rom. Imperatoris Sigiſmundi, Regis Albrechti, Regis Ladislai, Regis Georgii, Regis Vladislai, Cæſaris Ferdinandi, & Romanorum Imperatoris Maximiliani &c. amantiſſimi quomdam Domini Parentis noſtri, laudatiſſimæ memoriæ, omnibus, vſque ad Maieſt. Suæ communicatis & editis Obligationibus nullo modo ne minimum quidem derogare debeat, iam & in omnia futura tempora.

In fidem præmiſſorum Cæſareum noſtrum Sigillum Litteris hiſce noſtris Reuerſalibus adpendi curauimus: Quæ dabantur in noſtra Pragenſi arce Sab-

bathi

bathi poſt feſtum corporis Chriſti A. C. M. DC. IIXX. Regnorum noſtrorum, Romani XXXIII. Hungarici XXXVI. & Bohemici XXXIII. Annis.

RVDOLPHVS

Sdenco Ad. P. de Lobxovvitz, S. R. Bohemiæ Cancellarius.

Ad mandatum S. C. M. proprium.

Ianus Mentzl.

CAPVT XCIV.

ARCHIDVCIS MATTHIAE REVERSALES LITTERAE.

NOs MATTHIAS, Dei Gratia Archidux Auſtriæ, Dux Burgundiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ, & Würtenbergæ, Comes Tyrolis &c. Notum facimus litteris hiſce noſtris Reuerſalibus &c. Poſtquam nos, ex innata adfectione & amore, quem erga Ordines Bohemiæ & hoc regnum omni tempore, quippe qui ex regia Bohemica ſtirpe procreati ſumus, hactenus geſſimus, atque etiamnum gerimus, ſemper probe conſiderauerimus, & omnibus oblatis occaſionibus ſummo ſtudio in id vnice incubuerimus, quod in Regni Bohemiæ incrementum & emolumentum vergere & ſpectare potuerit. Exinde igitur non dumtaxat illud entum, quod durante bello Hungarico, ad conſeruationem Cæſareæ S. M. amantiſtiſſimi Domini noſtri fratris Germani, Prouinciarum, cumprimis vero regni Bohemiæ (quod hæreditario Chriſtiano nominis hoſti, vna cum aliis Chriſtianis Prouinciis, aliquanto propius adiacet) pro regni & Ordinum incolumitate etiam ſummis periculis nos obiicere, immo propriam noſtram vitam, pro iam modo commemorati regni, eiuſdem Ordinum, incorporatarumque Prouinciarum ſalute atque proſperitate, pro virili profundere parati fuerimus: verum etiam, poſtquam depræhendiſſemus, quod decenti modo hoſti non reſiſti poſſet, eo potiſſimum ſpectauerimus, quin iiſdem (Bohemiæ Ordinibus) conſtantem perfectamque pacem impetraremus, atque tamdem eoſdem ex tam multifariis, in quas, ob tam diuturnum periculoſiſſimum bellum, inciderant, anguſtiis & calamitatibus iterum eriperemus atque liberaremus.

Interea vero maturo ſatis conſilio perpendimus, quod Cæſarea S. M. æque ecu mortales cæteri, temporali morti, & ex immundo hocce mundo digreſſui (quod tamen Deus Ter Optumus Maxumus adhuc diu quam clementiſſime præcauere velit) ſubiecta ſiet, & ideo ſummo cum deſiderio iamdudum exoptauerit, quatenus nimirum hoc regnum, eidemue incorporatæ Prouinciæ, abſque capite & futuro Rege non relinquerentur, & eo ipſo (quemadmodum illud in vicinis circumiacentibus Prouinciis videre eſt) in pernicioſas immutationes atque totalem interitum forſitan præcipitarentur. Hac de cauſſa igitur ſummo tenemur deſiderio, quo pacto videlicet metuendo iſti malo, etiamnum viuente adhuc Domino

[illegible] aliquando [illegible] Com- [illegible] , & vide- [illegible] , quid no [illegible] Ordines ordinario [illegible] , rogauerimus, & [illegible] ,

[illegible] Regni [illegible] Anni [illegible] M. D C. I I [illegible] quoque [illegible]

[illegible] nostrum [illegible]

[illegible] Cæsare [illegible] E X B O N A & L I B E R A I P S O R V M [illegible] REGNI BOHEMIÆ [illegible] exceptione [illegible] Cæsarea [illegible] Cæsarea S. M. [illegible]

[illegible] Re- [illegible] , Pri- [illegible] s, Cæs. Caroli, Regis Wenceslai, Rom. [illegible] , Regis Ladislai Regis Georgii, Re- [illegible] , Cæsaris Ferdinandi, Romanorum Imperatoris, Maxi- [illegible] Laudatissimæ

[illegible] Mon-

Memoria, & Rudolphi II. [illegible] Germani[illegible] [illegible] Felicissimæ Gloriosæ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ligationibus [illegible] [illegible] Regni Bohemiæ collatæ electioni [illegible] Bohemiæ [illegible] literæ Provinciæ Sigillo [illegible] [illegible] hisce & perpetuis temporibus ne [illegible] [illegible]

[illegible] atque pollicemur [illegible] quod nos [illegible] Cæsareæ M. Domino fratri nostro germano [illegible] [illegible] toties [illegible] con[illegible] Regni Bohemiæ [illegible] [illegible] ducatuum Silesiæ [illegible] [illegible] velimus [illegible] debeamus [illegible] [illegible] M. Domini fratris nostri [illegible] [illegible] Cæsareæ S. M. Domino & fratre nostro [illegible] regni, eidemque incorporatarum Provinciarum, administrationem [illegible] [illegible] quod Cæsarea S. M. [illegible] [illegible] Reges Bohemiæ [illegible] [illegible] Regni Bohemiæ Antecessores [illegible] [illegible] Ordines [illegible] obligationes [illegible]

In [illegible] promissorum [illegible] pendi mandavimus, & [illegible] manu nostra [illegible] castris nostris, inter [illegible] & [illegible] Mel[illegible] [illegible] post IOANNIS BAPTISTÆ A. C. M. DC. IIX.

MATTHIAS [illegible]

CAPVT XCV

FREDERICI ROMANORVM IMPERATORIS REGI VLADISLAO COMMVNICATÆ FEVDALES

[illegible]

[illegible] Viennæ [illegible] A. C. M. CCCC. LXXVII.

NOS FRIDERICVS, DEI GRATIA [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] exhib[illegible] [illegible]

[illegible], & [illegible] [illegible] omnia [illegible]

[illegible] consolidissemus, & [illegible] Imperii Archipocillatori [illegible] & [illegible] Prouinciis [illegible] incorporatas Prouincias pertinentibus, Electorali [illegible], pro decenti [illegible] comparuisset, atque instituisset [illegible], quod [illegible] Electoratum vna cum Archipocillatoratus [illegible] Rom. Imperii, ad Bohemicam Coronam pertinere, Marchionatibus, Principatibus, Prouinciis, [illegible], Ecclesiastico politicis [illegible], Comitatibus, [illegible], vectigalibus, [illegible] dignitatibus [illegible] que [illegible], [illegible] & [illegible], ad Coronam [illegible] spectantibus [illegible] conferre non de[illegible]

[illegible] Regis legitimam [illegible] & [illegible] officia, quæ [illegible], [illegible] Domini [illegible], nobis, & S. [illegible] S. Rom. Imperio [illegible], & maturo cum consilio [illegible] S. Rom. Imperii Principum, Prælatorum, Comitum, Dominorum [illegible] nostrorum, certa voluntate [illegible], W[illegible] Bohemiæ Regi, Regalia & feuda [illegible] vna cum omnibus Marchionatibus, Principatibus [illegible], Dominiis, Ecclesiastico politicis feudis, [illegible], vectigalibus, [illegible] Bo[illegible] etiam [illegible] Cæsarea potestate & plenitudine tenore præsentium [illegible] æquitate concedere possumus, [illegible] S. Rom. Imperio Feudali more posside[illegible], [illegible] Bohemiæ Rege [illegible] vlla cuiuscunque [illegible]

[illegible], Rex [illegible] nobis, [illegible] Archipocillatoratus officii, nobis [illegible]

[illegible] Comitibus, [illegible]

[illegible] Marchionibus, [illegible], & omnibus [illegible] Præfectis, [illegible] Communitatibus [illegible] cum [illegible] [illegible]

Si vero [illegible] gere atque [illegible] & iu[illegible] tem, & in [illegible]

In [illegible] Anno [illegible] Annis.

CAPVT XCVI.

COPIA REGIS FERDINANDI NOVARVM IMMVTATARVM LITTERARVM REVERSALIUM, quas [illegible] fub numero XIII. Omnibus [illegible]

Sub dato [illegible] Anno M. D. XLV.

NOS, DEI GRATIA FERDINANDVS [illegible] ſemper Auguſtus, [illegible] Hiſpaniarum, [illegible] Marchio [illegible] omnibus & [illegible] diſponente, A [illegible] deplorand[illegible] [illegible] fidei, [illegible]

[illegible] D. Annam [illegible] nostram [illegible] Regis Lodouici [illegible] acceptatam [illegible] Caroli IV. [illegible] Regia Stirpe & [illegible] generis [illegible] huius Regni [illegible] & [illegible] competit [illegible] Caroli IV. Datum, [illegible] A [illegible] VIII [illegible] VII [illegible] &c. [illegible]

[illegible] hoc expresse [illegible] quod, [illegible] Opt[illegible] Max[illegible] Regem Lodouicum [illegible] euocaret, tum ex præcepto [illegible] Regni Bohemiæ, [illegible] a Regnicolis [illegible] Datum [illegible] A. C. M. D. X [illegible] est.

[illegible] paullo ante commemoratam [illegible] & naturali herede huius Regni, [illegible] Coronæ Bohemiæ Constitutionum & [illegible] acceptarunt & receperunt [illegible] Quam [illegible] & postea clementissime [illegible]

[illegible] sigillum [illegible] Quæ [illegible] M. D. XLV. [illegible] X. Anno.

CAPVT CCVII.

CONTRACTVS MATRIMONIORVM RE-GALIVM, INTER SERENISS. QVONDAM La-

dislaum Hungariæ Regem, & Mariam [illegible] [illegible] [illegible] Archiducem Au-ſtriæ, & Annam, Ladiſlai, Hungariæ Regis Fi-liam, [illegible] Maximiliano Romano-rum Imperatoris [illegible].

Sub dato Viennæ Dominica die [illegible] MARIÆ MAGDALENÆ XXII. Iulii A. C. M. D. X V.

Ex Originali.

NOS MAXIMILIANVS, Diuina fauente clementia [illegible] [illegible] ſemper Augustus, ac Germaniæ, Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ [illegible] Rex, Archidux Auſtriæ, Dux Burgundiæ, Lotharingiæ, Brabantiæ, [illegible] [illegible], Carniolæ, [illegible] [illegible] & [illegible] Landgrauius [illegible] Princeps & Comes Burgundiæ, [illegible] Tyrolis, Goritiæ, [illegible] [illegible] [illegible], Ferreti, in Kyburg, [illegible] & [illegible] Marchio S. R. [illegible] ſupra Anaſum Burgouiæ, Dominus [illegible] Marchiæ [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] Et Nos Ladislaus, Dei Gratia Rex Hungariæ, [illegible] [illegible], Dalmatiæ, Croatiæ, [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] Morauiæ, Dux Sileſiæ & [illegible] [illegible] [illegible] &c. Nos Sigismundus eadem gratia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ſiæ, Pruſſiæ &c. Dominus & [illegible]res &c.

Tenore præſentium recognoſcimus, & ad perpetuam rei memoriam [illegible] [illegible] Vniuerſis: Quod cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]ſtitutio, ea, [illegible] [illegible], dignitatē, amplificationem & [illegible] [illegible] Regnorum ac ſubditorum [illegible], quibus diuina diſpoſitione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], atque [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ſtudio [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], ac [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] conſolidare [illegible] [illegible] [illegible] cæteri Chriſtiani [illegible] [illegible] [illegible] noſtram [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Chriſtiano [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ac d[illegible] [illegible] eſſe [illegible].

[illegible] [illegible], ex [illegible] nunc a[illegible] [illegible] [illegible] ſponſalibus, [illegible] [illegible] [illegible], inter noſtros Maximiliani Imperatoris, & [illegible] [illegible] Nepotes & Liberos formandis [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] negotiis extremam [illegible] [illegible] [illegible], & in hoc [illegible] [illegible]que ſanctiſſimo Conuentu noſtro, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ac fieri ordinauit, [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] Religionis [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] & Matrimonia [illegible] [illegible] [illegible] atque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] laudem & gloriam [illegible] Dei [illegible] Optimi Maximi, & ad vtile Religionis incrementum, [illegible] [illegible] [illegible]

quibus

[illegible] noſtram, [illegible] noſtro- [illegible] Contractum & Tractatum [illegible].

[illegible] & [illegible] Sponſalia per verba [illegible] de præſenti, cum ſolemnitatibus & Ceremoniis in huiuſmodi [illegible] ſoliti & conſueti, [illegible] Dominam MARIAM, [illegible] Imperatricis [illegible] chariſſimæ, & Sereniſſimi [illegible] Philippi Regis Caſtellæ [illegible], & Sereniſſimum Dominum Ludo[illegible], Hungariæ, Bohemiæque Regem, [illegible] Wladislai Regis filium chariſſi[illegible] altera [illegible] ad hoc [illegible] & expreſſo [illegible] conſenſu & voluntate, proferente præfato Rege Ludouico hac verba [illegible].

[illegible] accipio te Mariam in meam legitimam vxorem. Contra au[illegible] a MARIA pronunciante.

[illegible] MARIA accipio te Ludoicum in meum Legitimum Maritum co[illegible] Patre & Domino [illegible] S. Marci [illegible] Cardinale, & Archiepiſcopo [illegible], & Patriarcha [illegible] Apoſtolicæ de latere Legato, huiuſmodi contra[illegible], & aliis neceſſariis firmante & ſolemni[illegible] & [illegible] legitima atque idonea [illegible] Ludoicus Rex, & Domina MARIA, huiuſmodi ma[illegible] inter ſe conſummare debeant. [illegible] Maximilianus, & Nos Wladislaus Rex in [illegible] Cæſareo & Regio promiſimus.

[illegible] Maximilianus [illegible] contractum Matrimonialem cum Se[illegible] Domina Anna, [illegible] Wladislai Regis filia [illegible], per verba de [illegible] Actum neceſſaria, & [illegible] vtrimque ſolita, [illegible] Nobis Imperatoribus hæc ver[illegible] pronunciantibus:

[illegible] accipio te Annam in meam legitimam vxorem, [illegible] Domina Anna reſpondente:

Ego Anna accipio te Maximilianum in meum legitimum Maritum, [illegible] Domino Cardinali Legato, [illegible] Con[illegible] Matrimonialem per annuli [illegible], & alia ad [illegible] libere [illegible], & ſolemnizante.

[illegible] tamen Nos Maximilianus [illegible] Domina Anna præfata contra[illegible] Notariis & Teſtibus, [illegible] ad hoc requiſitis & vocatis, Nos [illegible] Domina Anna [illegible] proteſtationem [illegible] & de[illegible] ex Nepotibus noſtris Maximiliani, videlicet [illegible] Archidux Auſtriæ, ſiue Sereniſſimus Domi- „ NB.
[illegible] Hiſpaniarum Princeps [illegible] contra[illegible] „
[illegible] Regis Franciæ Lodouici [illegible] liber & „
[illegible], & opportunis Sanctiſſimi Domini [illegible] Sedis Apoſtolicæ „
[illegible] Domina Anna [illegible] Anni a „
[illegible] contrahere vellet [illegible] de ex- „
preſſe

[illegible]

[illegible]

NB. [illegible]

[illegible] liberè [illegible]

Nos vero [illegible] Rex, cum [illegible] illa [illegible] [illegible] & voluntate [illegible] ex [illegible] præfatam filiam noſtram [illegible] dote [illegible] eidem filiæ noſtræ Annæ Dote [illegible] Millia [illegible] Hungaricorum [illegible]

NB. Ita tamen, quod [illegible] [illegible] debet [illegible] Domina M[illegible] per copulam [illegible] Maria [illegible] Hungaricorum [illegible] Hoc [illegible] cum Domina Maria per copulam consummatum [illegible] penitus, & nulla partium ad illius solutionem [illegible] obligata [illegible] beat.

Vt autem [illegible] Imperator Dominam A[illegible] & [illegible] Donationis propter [illegible] eidem Dominæ Annæ [illegible] Viginti quinque Millia [illegible] Hungaricorum, [illegible] noſtris Auſtriæ [illegible] Inferioribus, videlicet super [illegible] Leolen, Styria, Lembach, ad S. Hippolytum, & G[illegible] [illegible] territoriis [illegible] emolumentis, [illegible] in Comitatu [illegible] Tyrolis, [illegible] Altenburg, & super oppido & caſtro [illegible] omnibus pertinentiis [illegible] addimus, vna [illegible] ex [illegible] conſuetudine [illegible] noſtræ [illegible] pro contra[illegible] per [illegible] [illegible] par eſt, [illegible] quinque Millium Ducatorum Hungaricorum [illegible] [illegible] Dominam [illegible] per copulam [illegible] [illegible] Domina Anna [illegible] & [illegible] ipſaque Domina Anna [illegible]

[illegible]

perſonis inſtituendis ad arbitrium ſuum diſponere poſſit, & valeat; ita videlicet, vt præfata Domina Anna, huiuſmodi reditibus, vita ſua durante, vti, frui, ac gaudere, & ex aliis ſtatum ſuum ſuſtinere & intertenere poſſit, & valeat.

In caſu autem, quo alter ex Nepotibus noſtris, Ferdinandus, aut Carolus, cum præfata Domina Anna contraheret, Nos vna cum Sereniſſimo Principe, Domino Ferdinando, Arragonum, vtriuſque Siciliæ, & Hieruſalem Rege Catholico, communium Nepotum noſtrorum Auo, concordabimus, & prouidebimus, vt Dominæ Anna pro ſupra dicta Summa Contradotis viginti quinque Millium Ducatorum Hungaricorum conuenienter ac ſufficienter aſſignetur & aſſecuretur.

Circa vero contractum Domini Lodoici Regis cum Domina Maria, Nos Imperator eidem Dominæ Mariæ, dotis nomine, ſimiliter Summam Ducentorum Millium Florenorum Hungaricorum, tenore præſentium, adſcribimus & adſignamus, recompenſandam tum ſuo tempore cum alia dote, ſicut ſuperius eſt expreſſum clare.

Vicissim vero Nos Vladislaus Rex, nomine chariſſimi filii Lodoici, loco Donationis propter nuptias ſiue Contradotis, præfatæ Dominæ Mariæ reditus annuos valoris viginti quinque Millium Florenorum Hungaricorum, ſuper bonis ac locis in Regnis noſtris Hungariæ & Bohemiæ aſsignari ſolitis: videlicet in Regno noſtro Hungariæ Maromarciſsium, cũ Camera Salium, & Caſtrũ Hvvrth cum quinque oppidis & aliis poſſeſſionibus: in Regno autem noſtro Bohemiæ, Melnick ſupra Albim fluuium, Chrudim, Dvvor, & Iaromirtz, cum attinentiis, cum aliis omnibus, quæ vel ex Priuilegio, conſuetudine, aut de iure præteritorum noſtrorum Regnorum, Reginis debentur pro Contradote.

Quibus omnibus ipſa Domina Maria, temporibus vitæ ſuæ, libere gaudere, frui poſſit, ac valeat, hoc pacto: Vt ſi ſupra dicta ſumma in eorum reditibus ſummam præfixam, videlicet viginti quinque Millium Florenorum Hungaricorum, non attingeret, quod de aliis reditibus noſtris hunc defectum ſupplere debeamus. Si autem hanc ſummam viginti quinque Millium Ducatorum excederent, nihilominus id totum Dominæ Mariæ cedere debet. Ipſamque Dominam Mariam, ſtatim poſt conſummationem Matrimonii cum filio noſtro Domino Lodoico per copulam, in poſſeſſionem ſupradictorum locorum ponemus & introducemus: curabimuſque, vt omnes Officiales ac ſubditi præfatorum locorum, Dominæ Mariæ per Nos aſſignatorum, homagia, & alia fidelitatis iuramenta eidem Dominæ Mariæ præſtare debeant: Ipſa quoque Domina Maria de prædictorum locorum officiis & perſonis inſtituendis ad arbitrium ſuum diſponere poſſit ac debeat.

Hæc duo matrimonia, tametſi imprimis ad laudem Dei glorioſam, & ad propagationem Regalis ſanguinis (qualis eſſe debet finis & intentio Sacramenti Matrimonii) a Nobis inſtituta & firmata ſunt: tamen, ſi Deo Æterno placeret, ſicut omnes mortalitati obnoxii ſumus, reuocare ad ſe (quod tamen longius abeſſe velit) vnum ex ſponſis, ante, vel poſt matrimonii per copulæ conſummationem: inter nos eſt conuentum & concluſum; & imprimis in caſu, quo Sponſum, ſiue Maritum Dominæ Annæ (ſiue Nos, ſiue alterum Nepotum noſtrorum) ex humanis ante copulam diſcedere contingeret; quod tunc præfatæ Dominæ Annæ, ſumma centum Millium Ducatorum, in ſpacio vnius Anni tunc proxime futuri, perſolua-

ſoluatur, aut iocalia tanti valoris, ſecundum veram æſtimationem ad n[illegible] Centum Florenorum Hungaricorum, quæ apud Prouinciales noſtros [illegible] Auſtriæ deponere debemus, in euentu non ſolutionis ſupra dictæ Summæ Centum Millium Florenorum Hungaricorum, tradantur, cum conditione tamen:

Nos, aut hæredes noſtros, de Domina Anna aut hæredibus ſuis, huiuſmodi iocalia cum Summa memorata Centum Millium Ducatorum Hungaricorum [illegible] dunere poſſe,

Pro qua re Prælati, Comites, Barones, Nobiles, Comitatus, omneſq; Status & Ordines Prouinciæ Auſtriæ, ſufficienter ſub fide atque honore ſuo, & ſub hypotheca omnium bonorum ſuorum mobilium, & immobilium, ſeſe obligabunt, quod in ſupra ſcripto caſu Summa Centum Millium Ducatorum Hungaricorum abſq; omni diminutione, aut iocalia ipſa apud eos à Nobis deponenda, [illegible] præfatæ Dominæ Annæ, aut Sereniſſimorum Regum Vngariæ & Bohemiæ, [illegible] aliorum, quos Serenitates Suæ, aut Regina ipſa ad hoc deputabunt, in arce Poſonienſi tradent & aſſignabunt, omni dolo & fraude, & quauis machinatione ſiniſtra, procul remotis.

Quod vt faciant, illis, tenore præſentium, præcipimus, iniungimus, & mandamus, ipſoſque ab omni obligatione ſubiectionis, fidelitatis, & obedientiæ, quibus Nobis, & hæredibus noſtris ſunt adſtricti, ad hunc dumtaxat effectum abſoluimus, & liberos fore, circa exequutionem prædictorum, expreſſe pronunciamus, & ex nunc declaramus. Hi autem qui huiuſmodi pecuniam, ſiue iocalia ſupradicto caſu ad arcem Poſonienſem perferent, numerum Ducentorum (ſiue equites ſiue pedites fuerint) excedere non debebunt. Similiter moriente ante conſummationem Matrimonii per copulam ſponſo præfatæ Dominæ Annæ, quicunque ille fuerit, iidem Prouinciales noſtri ipſam Dominam Annam cum omni honeſtate ſaluis perſonis, & omnibus rebus ſuis, & omnium ſuorum, & ad omnem eius [illegible] Sereniſſimorum Regum voluntatem & arbitrium, ad Regna paterna, Poſonium videlicet aut Znoyam, reducere debebunt & tenentur.

In caſu vero, quod Sponſarum vnam, ante matrimonii conſummationem per copulam, mortem obire contingeret; nihilominus alteri ſponſæ, quæ ſuperſtes erit, dos expreſſa, videlicet Ducentorum Millium Ducatorum perſoluatur. Similiter ſi vnus ex maritis, poſt matrimonii conſummationem, fatis concederet, & vxor relicta ad ſecunda vota tranſire vellet; eidem relictæ Summa illa Ducentorum Millium Ducatorum perſolui, & ipſa relicta ſtatim è reditibus, pro Contradote ſibi aſſignatis, ſibi cedere debet. Interim vero, & quamdiu ſolutio dotis Ducentorum Millium Ducatorum non fit, reditus annuos & ſtatum ſuum tenere & percipere poterit ac debet.

Quæ omnia ſupra dicta inter Nos Maximilianum, noſtroſque Nepotes ac noſtros Vladislai filium & filiam contracta, firmata & concluſa, poſtquam matura deliberatione præhabita, & à Nobis ſancita ſunt, procerum vtriuſq; Imperii Regnorum noſtrorum accedente conſilio grata, rata, firma habemus, eaq; omnia, in fide ac verbis noſtris Regiis obſeruare, exequi, ac adimplere pro vobis, nepotibus, liberis, hæredibus, atque Succeſſoribus veſtris, neq; ex illis quoquo modo contrauenire, directe, vel indirecte, ex quacunq; cauſſa, occaſione, ſiue colore, dolo & fraude penitus excluſis, tenore præſentium, promittimus & nos obligamus.

Nos

Nos vero Sigiſmundus, Poloniæ Rex, poſtquam hæc omnia ſupradicta, [illegible]m in præſentia noſtra, ſed & cum ſcitu & voluntate, atque conſenſu noſtro, [illegible]a atque firmata ſunt: Noſque, vt ſic fierent, omni opera & ſtudio laboraui[illegible], rati non tam præfatis Maieſtatibus Sacratiſsimi Cæſaris, & fratris noſtri, Hungariæ Bohemiæque Regibus, Regnis, & eorum liberorum, ſed & Vniuerſæ Reipub. Chriſtianæ rem tam ſanctam & ſaluberrimam profuturam, eadem fide noſtra Regia, atque in verbo ingenui Principis, præſentium tenore, promittimus [illegible] omni fide, ſtudio, opera noſtra, quantum per nos fieri poterit, vt ſupra di[illegible] omnia obſeruentur, exequantur, integra, atque illæſa conſeruentur, & manu[illegible] teneantur, & compleantur, ſincere atque ingenue curaturos atq; elaboraturos.

Ad hæc Nos, Maximilianus Imperator, Vladislaus & Sigiſmundus, Reges, pro præmiſſorum omnium confirmatione, Sanctiſſimum Dominum Deum no[illegible] requirimus; Si Contractus ſupra ſcripti debitis ſolemnitatibus, vel perſona[illegible] ætate, aut alia quauis cauſſa, ſiue defectu, non ſatis eſſent fulciri; vt Beatitu[illegible]a, ad incrementum pacis, & vniuerſorum ſalutem, huiuſmodi defectus ſup[illegible], & omnia, vt acta ſunt, confirmet & adprobet, omnibus in contrarium faci[illegible]s derogari.

In quorum omnium fidem indubitatam atque teſtimonium, Nos tres præ[illegible] Principes ternas conformes litteras, manibus & Chirographis noſtris pro[illegible]ſcripſimus, ac ſigillis noſtris Imperialibus atque Regalibus communiri fe[illegible]. Cumque res iſtæ etiam conſilio, & induſtria, atque opera Reuerendiſſimo[illegible] Cardinalium, ſupra dicti videlicet Strigonienſis & Apoſtolicæ ſedis Legati, [illegible] S. Angeli Diaconi, Cardinalis Gurcenſis, Coadiutoris Salrzburgenſis, & [illegible] IMPERATORIS LOCVM TENENTIS IN ITALIA GENERALIS, [illegible] tractatæ & concluſæ ſint: manibus ſuis præſentes litteras, ad maius robur & [illegible]ciam, etiam duxerunt ſubſcribendas.

Datum in ciuitate Vienna, Dominica die feſti MARIÆ MAGDALENÆ A[illegible] M.D.XV. Regnorum noſtrorum, NOSTRI MAXIMILIANI Romani XXX. [illegible]riei vero XXVI. Noſtri autem VLADISLAI, Hungariæ XXV. Bohemiæ [illegible] XLV. Noſtri autem SIGISMVNDI, Regni Poloniæ IX. Annis.

Nos itaque præfatus VLADISLAVS Rex Hungariæ & Bohemiæ &c. vt hæc ſupra ſcriptum exemplum, ex litteris Originalibus, fœdus adfinitatum nobi[illegible] cum Cæſarea Maieſtate continentibus, ad verbum tranſumi & tranſcribi fe[illegible]s: vt Oratoribus noſtris ea in re Sanctiſſimus Dominus noſter plenam & in[illegible]b[illegible]tam fidem faciat, ſigillo quoque noſtro corroborari iuſſimus.

CAPVT XCVIII.

FORMVLA IVRAMENTI, QVOD SVPREMVS REGNI BOHEMIÆ BVRGGRAVIVS PRÆSTARE *tenetur.*

I[illegible]ro Deo Ter Optumo Maxumo, omnibus Sanctis: Sereniſſimo Principi ac Domino, Domino Ferdinando Romanorum Hungarorumque, vt & Bohe[illegible] Regi, Regiæ S. M. hæredibus, & quicumque tandem Rex fuerit, omnibus

bus Dominiis, Equeſtri Ordini, & toti denique Communioni Regni Bohemiae, tam abundanti quam egenti, quod in hoc ſupremo Pragenſi Burggrauiatus officio, ad quod legitime vocatus ſum, veritatem promouere, econtra mendacium falſumque opprimere, neque id intermittere velim, neque per fauorem, vel odium alicuius, neque ob aliam quamdam rem: ita me Deus & omneis ſancti iuuent.

CAPVT XCIX.

MAXIMILIANI II. AD BOHEMIAE ORDINES EPISTOLA GRATIARVM ACTIONEM, OB conceſſum ſibi Regium titulum, concernens.

MAXIMILIANVS, DEI GRATIA, Rex Bohemiæ, Archidux Auſtriæ, Marchio Morauiæ &c. Reuerendiſsime Princeps, Generoſi, Strenui, honeſtiſſimi, Prudentiſſimi, perfideles dilecti &c. Ex veſtris ad nos exaratis litteris, quod videlicet in nupero celebrato Prouinciali Conuentu in Pragenſi arce, ad clementiſſimam petitionem Sereniſſimi Principis atque Domini, Domini Ferdinandi Romanorum, Hungariæ Bohemiæque Regis, Infantis Hiſpaniarum, Archiducis Auſtriæ & Marchionis Morauiæ clementiſſimi Dominini noſtri parentis tam alacres, promptos, paratoſque exhibueritis, & nobis, tamquam Regiæ S. M. hæredi & filio ſeniori, iuxta veſtra Priuilegia atque libertates Regni Bohemiæ, viuente etiamnum Regia S. M. Domino parente noſtro clementiſſimo, Regium titulum atque dignitatem, quibus non ſecus quam coronatus Rex Bohemiæ uti frui poſſemus, conceſſeritis, id inter alia probe intelleximus: quæ humillima veſtra inclinatio, promptiſſima ſimul erga nos adfectio, & ſummiſſiſſima ad Regium iſtum titulum atque dignitatem gratulatio, ſumma cum gratiarum actione & clementia à nobis acceptata fuit. Cuius rei gratia erga vos omneis & ſingulos, tum etiam erga vnumquemque, tanquam fideliſſimos noſtros ſubditos, auxiliante adſpiranteque nobis diuina gratia, vna cum dilectiſſima ſuauiſſimaque noſtra Regia Coniuge, numquam erimus immemores. Tramittimus pariter vobis, vna cum Regia S. M. Domino parente noſtro clementiſſimo, Reuerſales promiſſoriaſque noſtras litteras, & obligationem, iuxta quam noſmet in omnibus erga vos gerere tenebimur, clementiſſimuſque veſter Rex atque Dominus & erimus, & manebimus. Dabantur in vrbe noſtra Valadolita, die Martis, qui erat dies Gregorii & XII. Martii Anni M. D. LIV. Regni noſtri Bohemici Anno I.

CAPVT C.

ARTICVLI ET COMPOSITIO INSTITVTIONEM, POTESTATEM ET EXPEDITIONEM DIRECTORVM CONcernens: de traditione iisdem Conſiſtorii, & Academiæ, & iudiciali deciſione in Religionis controuerſiis.

POſtquam Cæſarea S. M. tamquam Rex Bohemiæ, per Cæſareo Regias omnibus III. Regni Bohemiæ Ordinibus, SVB VTRAQVE, Bohemicam Confeſſio-

[Religionem] amplectentibus, ſupra liberum Religionis exercitium clementiſſime [conceſſas] Maieſtatis litteras, inter alios in iiſdem modo commemoratis Cæſareis [litteris] poſitos articulos clementiſſime quoque conſenſiſſet, quod ſimul vniti [confœderati]que Bohemiæ Ordines præter ipſorum poteſtati commiſſam Pragenſem Academiam & Conſiſtorium ex ſuo medio certas quaſdam perſonas in defenſores eligerent atque conſtituerent, hac expreſſa addita adpendice, quot videlicet perſonas, Ordines, SVB VTRAQVE, ex ſuo medio, ſupra hoc Pragenſe Conſiſtorium & Academiam, ex vnanimi ipſorum decreto ab omnibus III. Ordinibus conſtituerent, & Cæſareæ S. M. tamquam ipſorum Regi atque Domino conſignatas traderent, quod tum Cæſarea S. M. illas ipſas perſonas, nulla excepta, abſque impoſitione alterius alicuius iuramenti vel inſtructionis, vltra illam, quæ ab Ordinibus iiſdem imponetur, à die exhibitæ conſignationis, intra duarum ſubſequentium ſeptimanarum ſpacium, confirmare, & eaſdem in iſtiuſmodi Defenſores publicare & velit, & debeat: idipſum quod commemoratæ iſtæ Maieſtatis litteræ ſatis ſuperque adteſtantur. Et in hæc Ordinum Sub Vtraque poſtulata (quæ nimirum ab ipſis conſtituti Defenſores tutelam Religionis, & prouiſionē Conſiſtorii & Academiæ ſuſcipere poſſint) Cæſarea S. M. cum omnibus III. Regni Bohemici Ordinibus clementiſsime conſenſit.

FACVLTAS COMPONENDI, TRANSIGENDI, ET REFORMANDI CONCESSA.

Præterea, quod omneis III. vniti, confœderati. & Bohemicam Confeſsionem amplectentes Ordines, Sub Vtraque, commemoratis iſtis Defenſoribus hanc poteſtatem facere poſſint, vt videlicet omnium iſtorum, Ordinum Sub Vtraque, Religionem, Conſiſtorii & Academiæ Prouiſionem concernentium, curam habere, & omnia in bono & pacifico ſtatu conſeruare queant: Vrgente quoque neceſſitate iidem Ordines Sub Vtraq; inter ſuas partes aliquid exortum componant, transigant, atque, abſque Cæſareæ S. M. moleſtia, perficiant.

IVRA CONVOCANDORVM CONVENTVVM.

Pari modo, requirente neceſsitate, Ordines ſupremos Officiales Prouinciales, Prouincialis iuris adſeſſores, & Cæſareæ S. M. Conſiliarios aulæ & Cameræ iuris, tam alios eiuſdem Suæ Cæſ. Maieſt. Bohemicos Conſiliarios, dumtaxat talibus illos Sub Vtraque Bohemicamque Confeſsionem amplectentes, quemadmodum & ex omnibus Circulis VI. perſonas ex communitate, ſub pari numero ad deliberationem & deciſionem iſtorum negotiorum Pragam conuocare, de iiſdem deliberare, conſultare, & tollere debent.

COGNITIO ET DECISIO CAVSSARVM ECCLESIASTICARVM, STATIBVS TRADITA.

Si quoque in paullo ante commemorato numero controuerſiam quamdam non tollere & componere poſſent, tum idem illud negotium ad proxime ſubſequen-

quentem Conuentum Prouincialem differant, & tum demum in eodem iſto Pro-vinciali conuentu ii SVB VTRAQVE, & Bohemicam Confeſſionem [illegible]-ctentes, ipſi inter ſe inuicem in maiori numero ex communitate, qui in eodem i-ſto Conuentu conuenient, conſultent, decernant, & ad felicem exoptatum [illegible]-nem perducant.

RENVNCIATIO ET ABDICATIO COGNITIONIS REGIÆ.

ET in hoc neque à Regia S.M. & futuris Bohemiæ Regibus; neque à parte SVB VNA impediri vel retardari debent.

Attamen in iſta Conſultatione ii SVB VTRAQVE, dum de propriis ſuis rebus deliberant, nihil iſtiuſmodi deliberent vel decernant, quod Cæſareæ S. M. tamquam Bohemorum Regi, neque iis SVB VNA, vel SVB VTRAQVE, Maieſtatis litteris, & inter vtramque partem ſancitæ & Prouinciali tabulæ inſertæ Compo-ſitioni aduerſetur.

IVDICIVM FORMATVM, SIVE OMNIS COGNITIO IN CONTROVERSIIS RELIGIONIS,

Commiſſa ex lege publica.

SEd ſi inter illos SVB VNA & SVB VTRAQVE in occurrentibus Religio-né concernentibus negotiis forſitan exoriatur aliqua controuerſia, ita [illegible] perſona alteram, vel ex Eccleſiaſticis vel Secularibus perſonis, Relligionis c[illegible] violet, conuitiis proſcindat, & contemnat: vel alter alteri ad parochiam [illegible]-gitime pertinentes decimas, alioſque Cenſus ſubtrahat, vel in ſua parochia [illegible]-latura alteri prærogatiuam vel inhibitionem quamdam faciat: contra M[illegible] litteras, & illam in hoc Conuentu inter vtramque partem, SVB VNA, & SVB VTRAQVE factam Compoſitionem impingat, vel alteri in libero ſuæ religionis exercitio impedimentum vel remoram quamdam iniiciat: iccirco Cæſarea S. M. ne ob iſtiuſmodi ſuborientia grauamina, & incidentes cottidianas contro[illegible]-as atque differentias, ſemper Prouinciales Conuentus inſtitui oporteat, [illegible] omnibus III. Ordinibus eo tamdem conuenit & decreuit: ſi forſitan qui[illegible] ex iis SVB VTRAQVE, ab vno SVB VNA offendatur, vel aliquid ali[illegible]-tineatur, quod tum ab illis SVB VTRAQVE SPECIE conſtituti defen[illegible] primum exortam iſtam controuerſiam cum præcipuis Prouincialibus Officiali-bus, iuris Prouincialis Adſeſſoribus, & Cæſareæ S. M. Cameræ iuris con[illegible], quemadmodum & illis perſonis ex communitate, omnibus ex illis SVB VTRAQVE, quas ad id ex omnibus circulis, in ſupra commemorato n[illegible] conuocaſſent, primum deliberare, dein Cæſareæ S. M. proponere, ob e[illegible]-tionem rogare, & tum denique Cæſarea S. M. partes, ad quas controuerſiam i-ſtud negotium pertinere videbitur, in Pragenſis arcis Prouinciale Pal[illegible], vbi ius Prouinciale adminiſtratur, à die inſtitutæ quæſtionis intra 6. Septimana-rum ſpacium conuocare, relationem ob teſtium introductionem inſtitue[illegible] adhæc Ordinarium iudicium XII. perſonarum ex illis SVB VTRAQVE, qua[illegible]-fenſores & ſupremi Prouinciales Officiales, iuris Prouincialis Adſeſſores, & Cæſ. S.M. Conſiliarii aulæ & Cameræ, tam omneis iſtæ ex Communitate re[illegible]

ſęæ ad id eligere, tum aliis XII perſonis, quas Regni huius Ordines SVB VNA ſ... inter ſe inuicem pari modo electuri ſunt, iudicium conſtituere, parti... certum definitumque tempus denominare, ante 6. Septimanarum exitum ... litigantes audire, & tandem per definitiuam ſententiam ſupra commemoratis rebus controuerſis finem imponere debeat.

Sin vero pari modo alicui SVB VNA, ab aliquo (quiſquis etiam ille ſiet) SVB VTRAQVE iniuria quædam in his, vel aliis rebus, inferatur, vel detineatur, illud ipſum ſimiliter ab officialibus & iuris Prouincialis Adſeſſoribus eorum SVB VNA Cæſ. S. M. proponi & tum omnia ſupra præſcripto modo iure & iuſte a legitime decidantur. Omneis & ſinguli quoq; ſiue Eccleſiaſticæ vel ſeculares perſonæ, ſeſe coram ordinariis iſtis iudicibus ſiſtere, & definitiuæ ſententæ debitam ſufficientemque obedientiam præſtare tenebuntur.

EXEQVVTIO PVBLICA.

Si autem quiſpiam coram Ordinariis iſtis iudicibus comparere, & ſeſe ſiſtere nolit: tum erga quemlibet, ex præſcripto Prouincialis Conſtitutionis D. 49. ſolemni conſuetoq; iure procedatur. Ad illud quoque iudicium ſiue iuris adminiſtrationem ii, qui antea ad munus ſiue officium nullo peculiari iuramento obſtricti obligatique ſunt, ſingulare iuramentum præſtare tenebuntur.

DEROGATIO ET CASSATIO OMNIVM RESCRIPTORVM.

Cumprimis vero in iure iſto dicundo omneis iuris adſeſſores diligentiſſime obſeruabunt, ne iſtiuſmodi quid concludant ſiue decidant quod in minimo cum Cæſ. S. M. initæ concordiæ, & cum Ordinibus SVB VNA factæ compoſitioni aduerſetur: ſiquidem in iſtis Maieſtatis litteris & hoc porro expreſſe repetitur, quod nimirum in ſupra commemoratæ de relligione ſancitæ concordiæ & ... SVB VTRAQVE a Cæſ. S. M. firmæ ſubſequutæ aſſecurationis præiudicium nullum omnino mandatum, vel iſtiuſmodi quiddam, quod vel minimum etiam eius rei impedimentum, vel immutationem quamdam importare poſſit, neque a Cæſarea . M. eiuſdem hæredibus, vel futuris Bohemiæ Regibus, vel ... alio edi, recipi: vel etiamſi etiam recipiatur, attamen inefficax in ualidumque eſſe, etiam illo ipſo in controuerſo negotio nihil amplius decerni diiudicarique debeat. Quæ omnia etiamnum in ſuo valore & vigore non immerito relinquuntur.

CAPVT CI.

MATTHIAE HVNGARIAE &c. REGIS, ANTE SVVM IN BOHEMIAM INGRESSVM, ORDINIBUS communicatæ reuerſales litteræ.

Sub dato Sabbathi poſt Dom. Exaudi A. C. M. DC. XI.

Nos MATTHIAS II. Diuina Fauente Clementia, Rex Hungariæ, & deſignatus Rex Bohemiæ &c Archidux Auſtriæ, Dux Burgundiæ, Marchio Morauiæ, Comes Tyrolis &c. Notum facimus tenore præſentium noſtrarum litteraꝝ.

terarum Reuerſalium. Poſtquam nos, per noſtras Regni Bohemiæ Ordinibus cle-mentiſſime inſinuatas patentes litteras, ſub dato In ciuitate noſtra Viennæ poſt Dominicam Quadrageſimalem Inuocauit: quemadmodum etiam per noſtras modo commemoratis Regni Bohemiæ Ordinibus ſuiſque ad nos ablegati Com-miſſariis contrariam datam declarationem ſiue reſponſionem, Sub dato 1. Martii A. C. M. D C. X I. eo reſoluiſſemus, quod videlicet ex innato amore & af-fectione, erga ſæpius nunc commemoratum Regnum Bohemiæ eiuſdemque Or-dines & inquilinos, iuxta Pragæ A. C. M. D C. I I X. initam tranſactionem ſiue Compoſitionem, ipſis, Bohemiæ Ordnibus, contra Pataujenſes militareis copi-as (quæ primo in ſuperioris Auſtriæ Archiducatum noſtrum hoſtilem incurſio-nem fecerant, & miſeris noſtris ſubditis latrociniis, direptionibus, incendiis atque vaſtationibus intolerabilia damna detrimentaque intulerant, poſtmodum eti-am in Regno Bohemiæ aliquot loca & vrbes, atque adeo minorem Pragenſem vrbem dolo & aſtu occupauerant, inibique non paucas dumtaxat altioris gradus atque dignitatis perſonas trucidauerant, arcem Pragenſem, Cæſareæ S. M. Domi-ni & fratris noſtri germani regiam reſidentiam, vbi libertates & Prouinciales ta-bula, tamquam regni Bohemici præcipuum clenodium, corona Bohemica, alia-que eiuſdem Regni Priuilegia & clenodia hocce tempore adſeruantur, obſidione cinxerant: immmo quæ etiamnum hodie relliquas veteres ac nouas Pragenſes ci-uitates pari modo ſibi ſubiugare conantur) auxilio atq; ſubſidio ſuccurrere, ipſo-rum ſæpiuſq; nunc cōmemoratorum Ordinū vtilitatē, incrementū, proſperitatem promouere, eoſdemue ac ſimul ipſam noſtram perſonā regiam, atq; adeo omneis eidem regno incorporatas Prouincias ab vlteriori ruina & extrema pernicie, di-uina nobis auxiliante gratia ſartas tectaſue conſeruare: noſtros noſtrarumque Prouinciarum vaſtatores vero decenti more repellere, vlteriora ipſorum hoſtilia attentata decenti modo anteuertere, & abſque vlla iſtorum Ordinum offenſio-ne, læſione, damno, atque detrimento auertere adfecti ſimus: icciırco ad clemen-tiſſimam noſtram factam propoſitionem iiſdem regni Bohemiæ Ordinibus an-te noſtrum in modo commemoratum regnum ingreſſum, ſufficientibus noſtris litteris reuerſalibus idonee cauere decreuimus, quod nimirum ipſis noſter ille in-greſſus in nullum præiudicium, multo minus damnum, vel ſublationem Priuile-giorum, conſtitutionum Prouincialium, Conuentuum Prouincialium Decreto-rum, bonarum laudabilium priſcarum ipſorum Conſuetudinum, cumprimis ve-ro illius A. C. M. D C. I I X. die Mercurii poſt S. Ioannis Baptiſtæ Pragæ factæ compoſitionis, vergere debeat.

Quum itaque hanc Bohemici Regni Ordinum legitimam omnique æqui-tati conformem petitionem ratihabuerimus, pro: & adprobauerimus. nos eti-am vnice & ſolummodo ad promouendam ipſorum vtilitatem, proſperitatem, atque incrementum laudabili ſynceroque more intenti ſimus: Quocirca noſtra, noſtrorum Conſiliariorum, dilectiſſimorumque fidelium præſcientia atque con-ſilio, ex regia poteſtate, tamquam Legitimo modo in Bohemiæ Deſignatū Regem Electus, tenore atque virtute præſentium iſtarum noſtrarum reuerſalium litte-rarum, ipſis Regiis noſtris verbis pollicemur atque promittimus: quod non dum-taxat ipſoſmet, verum etiam eorumdem hæredes & poſteros in hiſce omnibus confirmare, & iiſdem talj modo cauere & proſpicere velimus quod videlicet hic

noſter

[illegible]ſter cum noſtro in Regnum Bohemiæ ad Ordinibus ferendas ſuppetias ſpectans [illegible]s, neque ipſis omnibus III. Ordinibus laudatiſſimi huius Bohemiæ Re-gni, neque ipſorum poſteris in nullum neque præiudicium, neque damnum, neque [illegible]nem commemoratorum ipſorum priuilegiorum, libertatum, Iurium, [illegible]tutionum Prouincialium, Prouincialium Conuentuum Decretorum, cum-[illegible]s autem illius ante Pragam die Mercurii poſt S IOANNIS BAPTISTÆ A. [illegible] M.DC IIX. factæ compoſitionis neque fieri, neque vergere debeat.

Siquidem nos eoſdem omnes & ſingulos, & ita vnumquemque in ſpecie a-p[illegible]d omnia ipſorum Priuilegia, Maieſtatis litteras, conceſſiones, iura, Conſtitu-t[illegible]nes Prouinciales, Conuentuum Prouincialium Decreta, bonas laudabileſque S[illegible]iones, conſuetudines & ritus, ſupra ſæpiusq; commemoratam compoſitio-n[illegible], tranſactionem, in Relligione ſancitam pacem atque concordiam, inuiola-b[illegible]ter & abſque vlla immutatione relicturi, defenſuri atque protecturi ſimus. Id-[illegible]um quod & illis iam & in perpetua tempora regie pollicemur atque promitti-[illegible].

In maiorem rei confirmationem & ſempiternam memoriam noſtrum Re-[illegible] ſigillum litteris hiſce noſtris adpendi mandauimus, iiſdemque manu no-[illegible] propria ſubſcripſimus: Quæ dabantur in ciuitate noſtra Iglauia die Iouis poſt [illegible]ageſimalem Dominicam Lætare A. C M.DC.XI. Hungariæ noſtri Regni [illegible] III.

MATTHIAS

Ad Mandatum S. Regiæ Maieſt.
proprium.

Fredericus Iordanus à Klauſenburg.

CAPVT CII.

EIVSDEM DOMINI HVNGARIÆ REGIS MATTHIÆ &c. ANTE MAIEST. SVÆ CORONAtionem, Ordinibus Bohemiæ conceſſæ Reuerſales Litteræ.

NOS MATTHIAS II. Diuina fauente clementia Rex Hungariæ, in Regem Bohemiæ deſignatus, Archidux Auſtriæ, Dux Burgundiæ, Marchio Mora-[illegible] Comes Tyrolis &c Notum facimus, tenore præſentium noſtrarum reuerſa-[illegible] litterarum, Vniuerſis & ſingulis, præſertim in locis vbi illud ipſum neceſſitas [illegible] evidebitur: Poſtquam Sereniſſimus, Potentiſſimus, & Inuictiſſimus Do-[illegible]inus, Dominus RVDOLFVS II Diuina annuente gratia, electus Romanorum Imperator, Hungariæ & Bohemiæ Rex, Archidux Auſtriæ, Dux Burgundiæ, Mar-chio Morauiæ, Marchio Luſatiæ &c. amantiſſimus noſter Dominus frater Ger-[illegible] omnibus III laudatiſſimi Regni Bohemiæ Ordinibus in Cæſareæ S. M. [illegible]ione, die Lunæ Quaſimodogeniti clementiſſime ſignificari curauerit,

Ii quod

quod videlicet ex amore & fraterno erga nos, tamquam amantiſſimum Cæſareæ S. M. fratrem Germanum Seniorem, affectu, tam ad conſeruandum Regni huius proſperum ſtatum, atque adeo vt in futurum, ſin videlicet Deus Ter Optimus Maximus Cæſaream S. M. ex immundo hocce mundo ad æternum ſempiternæ quietis portum euocauerit, omneis periculoſæ controuerſiæ & diſcordiæ exoriri queant, clementiſſime in id conſenſerit, quod nimirū nos (quum commemorati iſti Ordines, ad clementiſſimam Cæſareæ S. M. factam rogationem, nos in deſignatum Bohemiæ Regem elegiſſent, & vnanimi omnium conſenſu, neminem, præter nos, in Regem acceptandi decreuiſſent) viuente etiamnum Cæſarea S. M. veteri priſcoque de more in Regem Bohemiæ publicaremur atque coronaremur: addita eorumdem Ordinum vlteriori petitione vt coronatio iſta noſtra abſque vlla mora maturari debeat, & iidem imposterum nos pro Rege atque Domino ſuo habere atque venerari velint.

Quum itaque omneis III. Regni Bohemici Ordines ante commemoratā Cæſareæ S. M. inſtantem clementiſſimamque petitionem, in generali ac Vniuerſali Prouinciali omnium Ordinum Conuentu, in maturam deliberationem conſultationemque pertraxiſſent, & ſimul id, quod videlicet nuperrime elapſo A. C. M. DC. IIX. poſt clementiſſimam Cæſareæ S. M. rogationem petitionemque, antea in deſignatum Bohemiæ Regem, certis tamen conditionibus præmiſſis, electi fuerimus, mature ſatis perpendiſſent, & tamdem in hoc ipſo tam erga Cæſaream S. M. quam noſmet ipſos beniuolentiſſime exhibentes nos, iuxta ipſorum Priuilegia & libertates, in Regem Bohemiæ publicaſſent, & vna cum Cæſarea S. M. de certo quodam die, in quo Coronatio (Deo Ter Optimo Volente) feliciter perageretur, nempe die Lunæ in feriis Pentecoſtes, & XXV. D. M Maii conueniſſent, attamen expreſſa iſta ſibi reſeruata cautela, quod nos Rex MATTHIAS, ante memorato commemoratam noſtram laudabilem coronationem, ſæpius nunc commemoratis omnibus III. Regni Bohemici Ordinibus ſufficientes Reuerſales litteras traderemus, & clementiſſime ſimul polliceremur quod intra XIV dierum ſpacium, à proxima noſtra coronatione, ipſis omnibus III Ordinibus in genere, & peculiariter quoque in particulari, à præcedentibus Bohemiæ Regibus, feliciſſimæ recordationis, clementiſſime communicatas litteras & Priuilegia, quemadmodum etiam non minus à Cæſarea S. M. Rege RVDOLFO II. amantiſſimo noſtro Domino fratre Germano toties nunc commemoratis omnibus III. Regni Ordinibus, ex ſingulari gratia atque clementia, non dumtaxat liberum Relligionis Sub Vtraque exercitium, verum etiam alias res politicas, vtpote remiſſionem mulctarum, & bonorum iacturam, concernentes conceſſiones: item omnia Priuilegia, libertates, iura, Prouinciales conſtitutiones, laudabiles priſcas conſuetudines atque obſeruationes, cumprimis autem A. C. M. DC. IIX. & A. C M. DC. X facta Conuentuum Prouincialium Decreta, Ordinum, Sub Vna & Sub Vtraque compoſitionem & tranſactionem, coniunctionem, quam iidem Ordines, Sub Vtraque, cum Principibus & Ordinibus ex Sileſiæ principatibus elapſo Anno M DC.XIX. in vniuerſali Prouinciali Conuentu in puncto Relligionis inierunt, in omnibus punctis, clauſulis & articulis, præfixo duarum ſeptimanarum ſpacio, vel Ordinibus Regni huius Bohemiæ ipſis, vel ipſorum loco ſupremo Pragenſi Burggrauio tradi curaremus, & ita iſta omnia clementiſſime certo & re ipſa adimpleremus.

Quum

Quum itaque nos Rex MATTHIAS omnium III. huius Regni Bohemiæ Ordinum, commemorata iſta de cauſſa, quod videlicet nos in Bohemiæ Regem publicauerint, & cum Cæſarea S. M. Domino fratre noſtro Germano amantiſſimo ob coronationem noſtram conuenerint, beniuolentiſſimam erga nos adfectionem ipſo facto animo gratiſſimo ſatis ſuperque depræhenderimus: iccirco viciſſim nullo non tempore eo potiſſumum noſtra conſilia & actiones dirigemus, quo illud ipſum omnibus III Laudatiſſimi iſtius Regni Bohemiæ Ordinibus cum omni Regia gratia atque clementia (in qua ipſis bene placebimus, & ideo procul omni dubio nobiſcum bene contenti erunt) decenti modo recompenſaremus.

Quocirca omnibus iſtis III. Regni Bohemici Ordinibus tenore præſentium iſtarum noſtrarum Reuerſalium litterarum, Regiis noſtris verbis iterum atq; iterum pollicemur, quod omnia ſupra commemorata, ob adprobationem, renouationem atque confirmationem omnium & ſingulorum Priuilegiorum, tam Relligionem, quam alia negotia politica, cumprimis vero omneis libertates, iura, Conſtitutiones Prouinciales, Laudabiles priſco-veteres conſuetudines & obſeruationes, inter eaſdem quoque Prouincialium Conuentuum Decreta illa imprimis, quæ A. C. M.DC.IIX. & A. C. M.DC.X. facta ſunt, quemadmodum & initam compoſitionem & tranſactionem inter Regni Ordines tam Sub Vna, quam Sub Vtraque Specie, eorumdemue Ordinum Sub Vtraque cum Principibus & Ordinibus e principatibus Sileſiæ nuperrime elapſo Anno M. DC. IX. in Vniuerſali Prouinciali Conuentu inſtitutam initamque in Relligionis negotio coniunctionem (quum illa concordia contra Romano Catholicam Relligionem Sub Vna non ſuſcepta eſſe debeat) concernentium, in omnibus punctis clauſulis & articulis, intra duarum, à felici (Deo Ter Optumo Maxumo volente) Coronatione noſtra, ſeptimanarum ſpacium, ne minimo quidem excepto, clementiſſime confirmare, omnia fideliter & ſyncere ad exoptatum finem perducere, Regias itidem noſtras Maieſtatis litteras, manu noſtrâ propria ſubſcriptas, Regioque noſtro ſigillo munitas, quod nimirum toties nunc commemoratis laudatiſſimi Regni Bohemiæ Ordinibus in omnibus, tam à nobis, quam futuris atque ſubſequentibus Bohemiæ regibus, ſatis fieri debeat, vel ipſis Ordinibus, vel, ipſorum loco, ſupremo Pragenſi Burggrauio tramittere velimus.

Ad relliquos, ab Ordinibus huius regni Bohemiæ nobis propoſitos, communeis vulgareiſque articulos quod attinet, & qui hocce tempore peculiaribus de cauſſis definiri nequeunt, eoſdem ad futurum Vniuerſalem Prouincialem Cōuentum, qui a nobis Ordinibus indicetur, reiicimus, & ſimul iiſdem ſæpius nunc commemoratis Ordinibus ſancte promittimus quod omneis & ſinguli iſti articuli in eodem iam dicto Prouinciali Conuentu legitimo ordinarioque modo definiri debeant. Quæ omnia, vti certo ſibi Ordines pollicentur, verimque fideliter, conſtanter & abſque vllo fuco adimplebuntur. In cuius rei teſtimonium litteris hiſce reuerſalibus propria noſtra manu ſubſcripſimus, & regio noſtro ſigillo confirmari obſignarique mandauimus: quæ dabantur in Retſchino ſuperioris Pragenſis ciuitatis, die Sabbathi poſt Dominicam Exaudi, Anno Domini M.D C.XI. Hungariæ noſtri Regni Anno III.

CAPVT CIII.

EIVSDEM HVNGARIAE, ET DESIGNATI BOHEMIÆ REGIS, DOMINI MATTHIÆ VNIuerſalis Ordinibus Bohemiæ, poſt Coronationem, repræſentata obligatio: ſiue Reuerſales Litteræ Relligionis, & alia politica negotia concernentes.

Sub dato die Veneris poſt feſtum Corporis Chriſti A. C. M. DC. XI.

NOS MATTHIAS &c. NOTVM Facimus omnibus & ſingulis, tenore præſentium noſtrarum reuerſalium litterarum, quod promiſerimus coronam Bohemicam tueri atq; conſeruare, omnes Dominos, Equeſtrem Ordinem, Pragenſes aliaſq; ciuitates, tam omnem modo dictæ iſtius. coronæ Bohemicæ communitatem, apud ſua iura, conſtitutiones, Maieſtatis litteras, Priuilegia, libertates, conceſſiones Prouinciales, tam relligionem quam alia etiam politica negotia concernentes: item apud conſtitutionem Prouincialem, Prouincialium Conuentuum decreta, cumprimis quæ A. C. M. DC. IIX. & A. C. M. DC. X. facta ſancitaque ſunt, quemadmodum etiam apud inter vtroſque, SVB VNA, & SVB VTRAQVE, Ordines initam compoſitionem, & eorumdem SVB VTRAQVE cum Principibus & Ordinibus ex Principatibus Sileſiæ in vniuerſali Prouinciali Conuentu A. C. M. DC. IX. ſancitam initamque coniunctionem, (quæ contra Romano-Catholicos SVB VNA non ſuſcepta eſſe debeat) Item apud omneis priſcas laudabiles conſuetudines & obſeruationes, cumprimis laudatiſſimæ feliciſſimæque recordationis Regis Ottocari, Regis Ioannis, Caroli Cæſaris, Regis Wenceslai, Romanorum Imperatoris Sigiſmundi, Regis Albrechti, Regis Ladislai, Regis Georgii, Regis Wladislai, Ferdinandi, Maximiliani, & amantiſſimi noſtri Domini fratris germani Rudolphi, Romanorum Imperatorum, tam apud omneis a Cæſarea S. M. editas, & de ſe datas obligationes, abſq; vlla contradictione, remota atque impedimento ipſo facto tueri, conſeruare, atque pro virili protegere velimus.

Promiſimus quoque iiſdem toties nunc commemoratis laudatiſſimi iſtius Bohemiæ regni Ordinibus, quod videlicet arcem Carlſteinium, Coronam Bohemicam, & omnia Prouinciæ Priuilegia, præter voluntatem & conſilium Dominorum, Equeſtris regni Bohemiæ Ordinis, & Pragenſium ciuitatum, ad quas regalia iſta pertinent, nulli mortalium concredere decreuerimus Porro quoque ſumus polliciti, quod Regni Bohemiæ conſtitutiones, & priſcas laudabiles conſuetudines ſartas tectaſque conſeruare, nullos exteros, tam ex Eccleſiaſtico, quam ſeculari ſtatu ad Prouincialia, aulica, ciuica, vel Eccleſiaſtica munera atque officia promouere, ſed multo potius Bohemis iſtiuſmodi negotia, arces, & coronam committere velimus. Eaque omnia conſilio peragantur, atque in omnibus Coronæ Bohemicæ incorporatis Prouinciis, quemadmodum temporibus Cæſaris CAROLI aliorumque Bohemiæ Regium obſeruatum fuit, rite, decenti, more modoque obſeruentur.

Promiſimus itidem quod nullas Prouincias, principatus, ciuitates, arces, munitio-

munitiones, populos, aliaque ad Bohemiæ regnum pertinentia bona vllo modo, vel dotis nomine à Corona abalienare, ſed, vice verſa, coronæ ablata vel immutata recuperare velimus. Præterea quoque polliciti ſumus Bohemicam monetam nullo modo alterare vel imminuere abſque totius Prouinciæ conſenſu, ſed, iuxta Coronæ Bohemicæ Priuilegia, in ſuo valore & eſſe illibatam imminutamque conſeruare: quemadmodum & omnia illa, quæ à noſtris anteceſſoribus, Romanorum Imperatoribus & Bohemiæ Regibus, Bohemiæ Ordinibus, vni, vel alteri eidem perſonæ in ſpecie, vel ex Cæſareis, vel ex Regiis bonis atque feudis peculiaribus obligationibus clementiſſime conceſſa ſunt, ſancte inuiolabiliterq; ſeruabimus: NE TAMEN ISTÆ CONCESSIONES REGIS WLADISLAI, LAUDATISSIMÆ RECORDATIONIS, OMNIBUS REGNI BOHEMIÆ CLEMENTISSIME LEGITIS LIBERTATIBVS ATQVE BENEFICIIS FORSITAN ADVERSENTVR. Pecuniariter denique vnicuique Ordini in ſpecie habentia ſua iura, conſtitutiones, Priuilegia, libertates, elocationes, Conſuetudines, & conceſſiones, quantum quidem ad vnumquemque Ordinem pertinere videbuntur, ſartas tectaſque conſeruabimus. NB.

In præmiſſorum fidem reuerſales haſce noſtras litteras Regio noſtro Sigillo confirmari mandauimus: Quæ dabantur in arce noſtra Pragenſi-Regia die Veneris, poſt feſtum CORPORIS CHRISTI. A. C. M. DC. XI.

CAPVT CIV.

SVPE: INFERIORISQVE ORDINVM SILESIÆ AD CÆSAREAM PROPOSITIONEM IN Principum Conuentu Vratislauienſi reſponſio, motum Bohemicum Relligionis negotium eſſe demonſtrans.

Sub Dato XII. Octob. A. C. M. DC IIXX.

POSTQVAM ROMANO-CÆSAREA, Hungariæ Bohemiæque Regia Maieſtas, Imperator, Rex, & Dominus noſter clementiſſimus, per Cæſaream epiſtolam apud Inluſtriſſimũ Celſiſſimumq; Principẽ, atq; Dominum, Dominũ IANCHRISTIANVM, Ducem Sileſiæ, Lignicii & Briegæ, ſupremum Capitaneum ſuperioris inferiorisque Sileſiæ clementiſſime inſtitiſſet, vt videlicet vniuerſalem omnium obſequioſorum Principum & Ordinum Conuentum indiceret, ad quem Cæſarea S. M. certos aliquot Commiſſarios ablegare & ſubſequentibus Principibus & Ordinibus aliquot articulos proponere clementiſſime decreuiſſet: ideo, ad præſtandam Cæſareæ S. M. debitam obedientiam, laudatiſſimus ille ſupremus Sileſiæ Capitaneus commemoratos ante obſequentes Principes & Ordines conuocauit, qui etiam non contemnendo ſane numero ad deſtinatum præfixumque terminum comparuerunt, & tandem ex Inluſtrium Generoſorum & Nobiliſſimorum Cæſareorum Commiſſariorum, Domini Gundacceri, Domini a Lichtenſteyn & Niclausburg, in Wolfferſdorf, Polſtorf & Regenſtorf &c. Cæſareæ S. M. Cubicularii: Domini Nicolai liberi Baronis a Burghaus in Jonſdorff, Schildt-

Vide Cap. XLVIII. in quo eadem Sileſiorum poſtulata mutatis mutandis repetuntur.

Schildtberg, & Pettervvitz, Regii Conſiliarii, & Cameræ Præſidentis in ſuperiori inferiorique Sileſia. & Strenui Nobiliſſimiq; Domini Venceslai à Zedlitz in Schonauw &c. Cæſareæ S. M. aulico-cameræ Conſiliarii, Cubicularii, & Principatus Sagenſis Capitanei, iuxta exhibitionem Cæſarearum litterarum Credentialium, orali propoſitione, & tradita ſcripto-comprætenſa Inſtructione tantum quidem perceperunt, quod nimirum Cæſarea S M. ad illam obſequentium Principum & Ordinum, ſub dato Vratislauiæ IIXXX. Auguſti, humillimo ſtudio & obſequio exaratam epiſtolam, in duobus articulis aliquanto latiorem deductionem faciat: quo pacto nimirum Cæſarea S. M. pro primo, (minime conſiderato quam vehementer Cæſarea S. M. per è feneſtris præcipitationem duorum officialium Prouincialium vniuſque Secretarii læſa fuerit) eo vnice aldaborauerit, quo commodius omneis ſeditioſæ turbæ & hoſtiles præparationes bellicæ auerterentur, & per ordinarium iuris proceſſum denique tollerentur: quemadmodum etiam Bohemiæ Ordinibus per patenteis litteras (& quidem clementiſſima hac appendice addita quod videlicet apud ſuas Maieſtatis litteras & Priuilegia defendi, exorti ſiniſtri intellectus per Conuentuum Prouincialium D[illegible] componi, atque illum ipſum in finem exiſtumatione & auctoritate præſtanteis perſonæ ablegati debuerint) non vna dumtaxat vice illud ipſum ſignificarit, eidemque paterne admodum adhortari curauerit, vt nimirum pernicioſas præparationes bellicas vel intermitterent, vel conſcriptas iam dudum militareis copias iterum dimitterent, id ipſum quod Cæſarea S. M. tum neutiquam itidem intermiſſura eſſet: verum Bohemos paterhai[illegible] huiuſmodi conſilia omnia nauci æſtimaſſe, perquam minaces reſponſiones dediſſe, & maiores ſubinde vires contidie [illegible] ſiuiſſe: Quocirca Cæſaream S. M. captata ex Bohemorum pertinacia occaſione, conſcriptum exercitum in Bohemiæ regnum introduxiſſe, quamuis etiam admodum per peculiareis epiſtolas & publicas patenteis litteras clementiſſime ſeſe eo reſoluiſſet: ſin videlicet, iuxta vltimam ipſorum promiſſionem, cum depoſitione regiminis diu ante periti am diſarmationem ratam habere velint, Cæſaream S. M. paternā innatamq; ſu[illegible] erga eoſdē Bohemos incorporataſq; Prouincias clementiam, lenitatem, atque manſuetudinem toti terrarum orbi tum manifeſtam redditurum: priuſquam vero Bohemi conſcriptas ſuas militareis copias dimiſiſſent, & debito obſequio ſeſe ſummiſiſſent, Cæſaream S. M. pari modo ab [illegible] armorum vſu nullam interpoſitionem inire potuiſſe.

Nam quod, pro ſecundo, Cæſarea S. M. per IIXX. cauſſas impulſiuas probare & affirmare conetur, controuerſiam iſtam Bohemorum nullum eſſe religionis negotium: quocirca ad eum Principibus & Ordinibus initam Vnionem neutiquam pertinere, quod illorum, qui tam enormiter deliquerint & in excelſis peccauerint, curam & patrocinium ſuſcipiat, multo minus æquitati eſſe conſentaneum quod iſtiuſmodi præfractis ac duræ ceruicis hominibus opem auxiliumque ferat, quemadmodum illud ipſum ex ſcripto comprætenſa & obſequioſis Principibus & Ordinibus repræſentata inſtructione liquido conſtaret.

Nunc igitur iidem illi obſequioſi Principes & Ordines haſce late deductas ad: & exhortationes in maturam ſatis deliberationem pertraxerunt: pro imperata clementia ſibi Cæſareo-Regia clementia Cæſareæ S. M. ingentes agunt gratias, [illegible] ſimo humillimoq; voto, quod Deus Ter Opt. Maxum. primum Cæſa-

... S.M deinquoque Cæſareo-Regiæ ſuæ M. coniugi, exoptatiſſimum, proſper-... ...ue Cæſareo-Regium ſtatum, vnà cum diuturna proſperaque corporis val...udine clementiſſime largiri, exortam periculoſam intemperiem eo dirigere, &ad iſtiuſmodi exoptatum finem perducere dignetur, quo melius Cæſarea S.M. ab omnibus iſtiuſmodi difficillimis grauiſſimiſque curis in tam graui difficilique ſenectute liberari & omnia tamdem priſtino ſuo pacato vigori & nitori reſtitui queant.

Poſthæc obſequentes Principes & Ordines ſibi quoque in memoriam reuocant quid nimirum antehac, ſub dato XXVIII. Auguſti, non ſolummodo ad Cæſaream S. M. ex debito, humillimo fideliſſimoque obſequio perſcripſerint, verum etiam quid paullo ante per Cæſareæ S. M. conſiliarium Imperii aulicum, Dominum à Stralendorff &c. & iterum atque iterum per præcipuos ſuos delegatos Cæſareæ S. M. humillimo obſequioſiſſimoque ſtudio propoſuerint, quot quantæque periculoſiſſimæ calamitates videlicet ſub iſtiuſmodi tumultuoſis ſe...ionibus & ſeditioſis tumultibus metuendæ ſient: & quod in totis regnis, Principatibus, atque integris Prouinciis perencioſiſſimæ innouationes atque mutationes acciderint, & quæ porro, ſub iſtiuſmodi bellicis tumultibus, calamitates & perencioſiſſimi Prouinciarum interitus ſubſequantur, & quam extreme pati tam innocentes, quam nocentes, neceſſum habeant: quemadmodum etiam quodlibet bellum nihil certius, niſi vniuerſalem Prouinciæ deſolationem, Sacroſanctæ pacis turbationem, Iuſtitiæ, omnium bonarum Conſtitutionum, Sanctionum, bonæ diſciplinæ, honeſtatis, debiti reſpectus ſubditorum erga legitimos ſuos Magiſtratus diſturbationem, commerciorum negotiationumque retardationem plerumque ſolet parere, & nulla calamitas vel infortunium tam grande eſſe poteſt, quod non in bello reperiri queat: quocirca ſupra, & ſæpius nunc commemorati obſequentes Principes & Ordines Cæſaream S. M. ſummiſſime ...ſuarunt, vt leniſſimam quamque viam ſequeretur, & iſtiuſmodi media arriperet, quibus non dumtaxat omneis confuſiones, deſolationes, atque imminentia pericula mature ſatis anteuerterentur & præcauerentur, verum etiam quo citius meliuſque prouinciæ iterum priori pacifico & tranquillo ſuo ſtatui reſtituerentur, cumprimis quod præcipuæ aliquot domus Electorales, tamquam firmæ S. R. Imperii columnæ, & de quarum fideliſſimo debito obſequio neutiquam erat dubitandum, tam inſtanter ob pacificam quamdam interpoſitionem apud Cæſaream S. M. inſtitiſſent, & in eadem re nullum lapidem non mouiſſent. Pari m... & obſequentes Principes Ordineſque nihil omnino prætermiſerunt, ſed, ad t...ndum debitum fideleque ſuum obſequium, per certos delegatos Bohemiæ Ordines peramice & ſerio ad: & exhortati ſunt vt nimirum MODERATA CONSILIA, & æquitati conſentanea pacifica media nequaquam ſibi ex manibus extorqueri paterentur.

Nihilominus tamen non modo ex dictorum Legatorum relatione, verum etiam ex quibuſdam tramiſſis litteris & oralibus inſtructionibus, quas per certas quaſdam delegatas perſonas, mediantibus obſequentibus principibus & Ordinibus, fieri curarunt, tantum ſane colligitur, quod videlicet coram Deo Ter Optumo Maxumo, Cæſarea S. M. atque adeo vniuerſo mundo proteſtati fuerint, ipſos Cæſareæ S. M. fideles, conſtantes & obſequioſos ſubditos permanſuros, quodq; ipſis

ipſis clementiſſima Cæſarea reſolutio, in qua Cæſarea S. M. clementiſſime annuiſ-ſet vt per certos Commiſſarios Cæſareos intemperies iſta tolleretur, humillimam ſtudio arrideret, eamdemque ſummo deſiderio præſtolarentur: quemadmodum etiam eadem de re ad Regem FERDINANDVM, & Sereniſſimum Inluſtriſſi-mumq; Dominum Archiducem MAXIMILIANVM humillime perſcripſiſſent, vt videlicet & porro Cæſaream S. M. ad acceptanda pacifica media commouerent minime dedignarentur.

Præterea quoque ipſos Electorum aliorumque S. R. Imperii Principum fa-ctam interpoſitionem ſingulari gratiarum actione acceptaſſe, & nullum non mo-uiſſe lapidem, quin pacifica iſta tractata prima quaque occaſione ad exoptatũ finem perducerentur: Quod vero interea ab inſtituta Confœderatione, ante-quam ipſis de pacifica tractatione, interpoſitione, & ſublatione rorũcs conqueſto-rum Relligionis grauaminum atque Maieſtatis litterarum infallibili aſſecuratio-ne idonee caueretur, nondum recedere poſſint, id vnice & ſolummodo pacis oſo-rum & relligionis hoſtium cauſſa, qui pernicioſi Conſiliarii partim mox ab initio non dumtaxat à Maieſtatis litteris, verum etiam à compoſitione ſiue tranſactione illorum Sub Vna, ac ſubſequuta AMNISTIA ſeſe ſegregaſſent, atque ipſo facto ſatis ſuperque reſtatum feciſſent, quomodo videlicet erga illos Sub Vtraque, & Maieſtatis Litteras adfecti eſſent: partim ob perſequutionem Euangelicorum tri-deant, exultent, & contra Orthodoxo-Euangelicam Relligionem maiora ſubinde mala moliantur.

Et quamuis à Cæſarea S. M. promiſſum fuerit, quod motus iſti per ſalutaria pacifica media paterne atque clementiſſime tolli debuerint, nihilominus ta-men illa ad aſſecurationem relligionis negotii minime fuiſſe directa, quemadmo-dum iſtiuſmodi ad pacem inclinantia media in nullis litteris patentibus reperta fuerint. Sed vice verſa ſummo cordolio experiri neceſſum habere, quod Cæſareæ S. M perſuaſum fuerit, atque adeo ipſa in eas cogitationes inciderit, quaſi tumul-tuoſi iſti motus Relligionem minime concernerent, quod deſtructio & ſolo æ-quatio noui templi Cloſtergrabenſis, & ſubditorum Braunauienſium in vincula coniectio ad Maieſtatis litteras minime pertineret, quod Cæſarea S. M. rebelles ad debitum obſequium reducere conaretur, & durante adhuc Cæſareæ S. M re-ſolutione ſiue declaratione Ordines per patenteis litteras pro rebellibus publice declarare voluerit: cum tamen iidem (Ordines) coram Deo Ter Optumo Maxu-mo & vniuerſo mundo ſolemniter proteſtati fuerint, quod in Cæſareæ S. M. de-uotione & debito obſequio, ceu fideles fidoſque ſubditos decet, permanſuri, & pro eadem (modo ipſis de relligione idonee ac decenter caueretur, &, vice verſa, pernicioſi conſiliarii, pro ſuo merito, plecterentur, vel ſaltim ab officiis ſuis re-mouerentur) ipſam vitam, propriumque ſuum ſanguinem profuſuri eſſent.

Aſt, Ordines, hacce ſua ſolemni facta proteſtatione incaſſum laboraſſe, la-terem lauaſſe, & Aethiopem dealbaſſe: ſiquidem Cæſareum exercitum interea nõ ſecus, quam antea, Bohemiæ regnum hoſtiliter inuaſiſſe, multos innocentiſſimos homines crudeliſſime trucidaſſe, paruulis infantibus, ad colla vberaque materna pendentibus, neutiquam pepercisse, ſed in medium diſſectos, triſti perquam ſpe-ctaculo, matribus ante pedes proieciſſe, multos pagos villaſque incendiis in cine-res redegiſſe, atque adeo, abſque vllo vtriuſque relligionis cultorum reſpectu,

omnia

omnia latrociniis, incendiis, direptionibus atque horrendis deuaſtationibus infeſta reddidiſſe: ex quibus omnibus nulla ſalutaria pacifica media in effectu, ſed multo potius finalis ruina, deuaſtatio, & deſolatio Regni Bohemiæ, cum extirpatione & deletione multorum innocentiſſimorum hominum, colligi potuerit.

Quamuis etiam iidem Bohemiæ Ordines apud Cæſaream S.M. per litteras, ſub Dato 29. Auguſti, iterum atque iterum inſtanter & humilimo obſequentiſſimoque ſtudio ſollicitarint, quod, quum exoptatæ pacis eſſent auidi, Cæſarea S. M. militis progreſſum inhibere, omnia hoſtilia attentata intermittere, ſupra commemoratas patentes litteras annullare, &, econtra, clementiſſime indigitata media per interpoſitionem abſque vlla mora quamprimum clementiſſime promouere non dedignaretur: nihilominus tamen humillimæ iſtæ Bohemorum Ordinum petitiones nuſquam locum inueniſſent, ſed omnia etiamnum in ſummis extremitatibus verſari, quum Cæſarea S. M. neque militem reuocauerit, vel in vnicam etiam certam infallibilemque armorum ſuſpenſionem nondum conſenſerit: nihilominus tamen interea diſarmatio Ordinibus tam ſtricte imponatur, & tum demum compoſitio, declaratio, ſiue reſolutio pacificæ alicuius ſperandæ tranſactionis iiſdem promittatur, Relligionis negotii vero, eiuſdem petitæ aſſecurationis, & pernicioſorum Conſiliariorum amotionis ne verbulo quidem fiat mentio. Econtra quoq; Ordines certis quibuſdam Originalibus demonſtrare poſſe, quod Ieſuitæ in ſuis conſiliis non ad pacem, ſed ad bellum inclinarent, prætendentes: IAM EXOPTATVM ADVENTASSE TEMPVS REGNVM BOHEMIÆ, EIDEMVE INCORPORATAS PROVINCIAS DEBELLANDI ET MAIESTATIS LITTERAS, SACRO-PROPHANÆ PACIS PRIVILEGIA ATQVE LIBERTATES IISDEM SVBTRAHENDI: id quod Bohemiæ Ordinum tam orales, quam ſcripto aliquanto latius comprehenſæ deductiones ſatis ſuperque atteſtantur.

Quod Cæſareæ S.M. obſequioſi Principes & Ordines, Auguſtano-Orthodoxam Confeſſionem amplectentes, ideo, ſub facta primi articuli mentione, aliquanto latius explicare non intermittere potuiſſe, quo melius Cæſarea S M. informari poſſet, quid nimirum Bohemiæ Ordines ad id (quod videlicet Cæſarea S. M. omnia ad exoptatam pacē inclinantia media in medium propoſuerit, & quod iidem Ordines in eadem neutiquam conſentire velint) inuertendo prætendant.

Equidem illi ipſi obſequentes Principes & Ordines, eidem Auguſtano Orthodoxæ Confeſſioni & Relligioni addicti, ex intimis cordium ſuorum penetralibus vnice & fideliter exoptarent, quod mox ab initio grauamina Relligionis in Bohemia decenti modo ſublata, iis SVB VTRAQVE apud Maieſtatis litteras, & cum his SVB VNA factam compoſitionem ſiue tranſactionem protecti, ſi forſitan aliquot dubia occurriſſent, ad conſueta loca & compromiſſum ablegata, & non tam cito, ante latam ſententiam, cum exequutione, in deſtructione noui templi Cloſtergrabenſis, & captiuitate ſubditorum Braunauienſium, præcipitatum feſtinatumque, ſed multo potius, in tam late ſeſe extendentibus extremitatibus, ab iis (quibus forſitan minime gratum acceptumque fuit, quod vtriuſq; Relligionis cultores in pace, amore, & concordia interſe inuicem amice viuerent) ad tantos motus nullæ occaſiones datæ fuiſſent. Quoniam vero omnia in tam

perturbatum ſtatum inciderint, & nullo modo iterum illa commodius [illegible]que componi poſſint, quam per mox ab initio a Cæſarea S. M. in medium propoſita pacifica tractata: immo planè impoſſibile appareat, ſi in vtrimque [illegible] mitates iſtiuſmodi vlterius foueantur, & vi bellica tam arduum difficillimumque negotium expediri debeat, quod non Regnum Bohemiæ, eidem incorporatæ aliæque vicinæ innocentiſſimæ Prouinciæ, extreme exhauriri, inque [illegible] perniciem præcipitari oporteant: iccirco, commemoratis hiſce aliiſque de cauſis, obſequioſi Principes & Ordines Cæſaream V. M. iterum atque iterum humillimo obſequioſiſſimoque ſtudio rogant, orant, atq; obteſtantur, ne innatam ſuam Cæſareo-Regiã clementiam, lenitatem atq; manſuetudinem penitus præcludat, ſed multo potius tot Chriſtianorum innocentiam, cumprimis autem illarum Prouinciarum, quæ omnibus ſane temporibus in fideli conſtantia & conſtanti fidelitate apud Cæſaream V. M. eiuſdemque laudatiſſimos Dominos Anteceſſores vitam & ſanguinem ſuum profuderunt, clementiſſime perpendere, & fideliſſimam tot tantorumque S. R. Imperii Electorum aliorumque Principum interceſſionem maturo conſilio ponderare, vt tandem Prouinciæ in priſtinum ſuum quietum pacatumq; ſtatum, cum depoſitione iſtius intemperiei, iterũ transferantur, & Relligionis toties conqueſtis grauaminibus idonea ſufficientique aſſecuratione caueatur.

Ad II. Cæſareæ propoſitionis articulum quod attinet, in quo Cæſarea S. M. aliquot cauſſis impulſiuis permota, aſſeuerat, obſequioſos Principes & Ordines, Auguſtano Orthodoxam Confeſſionem & relligionem amplectentes, haud iam perpenſa inter Bohemiæ Ordines, Principes atque Ordines Sileſiæ Vnione atque confœderatione, ſeſe huic intemperiei immiſcere, atque adeo iiſdem Bohemiæ Ordinibus ope & auxilio ſuccurrere neutiquã teneri & obligari: in eo obſequentes Principes & Ordines extra omnem ponunt dubitationis aleam, Cæſaream S. M. clementiſſime ſibi reuocaturam in memoriam id, quod, mox ab [illegible]torum motuũ Bohemicorũ initio, fideles obſequenteſq; Principes & Ordines ratione debiti iuramenti & officii, Cæſareæ S. M. humillimo obſequioſiſſimoq; ſtudio expoſuerint: nimirum, ex multarum Prouinciarum populorumque exemplis & hiſtoriis teſtari poſſe, quod ex difficillimis Relligionis Conſcientiarumq; violentis coactionibus & turbationibus, cumprimis quæ contra Cæſareo-Regia Priuilegia ſuſceptæ fuerint, nihil aliud in Regno vel Prouincia aliqua metuendum fiet, quam eiuſdem deuaſtatio, magnæ ſeditiones, periculoſæ mutationes & vniuerſalis denique interitus & extremum excidium.

Iuxta illud obſequioſi & fideles Principes atque Ordines porro quoque Cæſareæ S. M. multis ſane circumſtantiis diiudicandum relliquerunt, quod videlicet omnis iſta intemperies ex Relligione ſuam originem traxerit, & quomodo omnes iſtæ difficultates, perſequutiones, atque intollerabilia prorſus grauamina de anno ad annum, immo indies eo magis magiſque adereuerint, & exinde iſtiuſmodi extrema ſuam originem traxerint: iccirco obſequioſiſſimo ſtudio rogarunt, Cæſarea S. M. omnia ſua conſilia & actiones eo dirigere clementiſſime dignaretur, quo pacto videlicet Euangelicis in Bohemia & Sileſia commoda ſatisfactio & ſufficiens aſſecuratio in puncto Relligionis fieri, atque adeo omnia in priſtinum ſuum pacatum tranquillumque ſtatum reduci poſſent: Quo magis

& ſplen-

ſplendidius autem hancce ſuam fideliſſimam obſequentiſſimamque intentionem teſtatam facerent: magnis ſane ſumptibus ad Cæſaream S.M. inſignem quandam legationem mittere decreuerunt, & per delegatos ſuos ſupra commemoratam petitionem inſtanter vrgere, & ob expeditionem ſufficientis vtiliſque ſatisfactionis maxumopere ſollicitare iuſſerunt: quemadmodum etiam pari modo Bohemiæ Ordinibus per alios peculiares delegatos, quod videlicet omnibus moderatis conſiliis & mediis locum dare tenerentur: omnia potiſſimum eum dumtaxat in finem, quo melius in Cæſareæ S M. regnis & Prouinciis inter vtriuſque, tam SVB VNA, quam SVB VTRAQVE ſpecie, Religionis cultores omnis periculoſæ diffidentiæ tolli, econtra vero conſtans ac ſyncera confidentia conſeruari, etiam ad Cæſareæ S. M. proprium & Prouinciarum incrementum atque emolumentum exoptata pax incorrupta atque inuiolata permanere, & deniq; omnes periculoſæ inteſtinæ ſeditiones iterum ſedari & pacari poſſent.

Vtque præterea Cæſareæ S. M. eo clarius perſpicaciuſque reddatur, quod in Bohemia exorta intemperies ex nulla alia re, quam relligione, dimanet: & quod homines eſſe oporteat, qui ſæpius ex mero erga relligionem odio atque inuidia ob Prouinciarum motus atque ſeditiones quaſi ſibi gratulentur & exultent, eaſdemque pro virili & excitent, & promoueant: idcirco obſequioſi & fideles Principes atque Ordines Cæſareæ S. M. iuxta omnia requiſita & circumſtantias obſequioſiſſimo ſtudio retulerunt, quomodo aliquot nunc ab annis in Sileſia cum relligione comparatum fuerit, & quam grauiſſimas turbationes atque perſequutiones Auguſtano Orthodoxam confeſſionem atque relligionem amplectentes tolerare & perpeti neceſſum habuerint. Cumq; Cæſarea S. M. per ſupra commemoratum legatum ſuum Dominum Stralendorffium clementiſſime promiſerit quod videlicet Prouinciarum Priuilegia, & Maieſtatis litteras ſartas tectaſque conſeruare velit: itaque obſequioſi principes & Ordines vnice ſibi perſuaſiſſent Cæſaream S. M. huius Regni Bohemiæ, eidemque incorporatarum Prouinciarum in nupera delegatione propoſita difficillima relligionis grauamina perpenſuram, & omnia tamdem eo clementiſſime directuram, quo mature omnia mala anteuerti, & ſufficienti aſſecuratione præcaueri potuiſſent, idque potiſſumum eo magis quod Cæſareæ S.M. minime fuerit incognitum, in qua coniunctione & vnione Bohemiæ Ordines, SVB VTRAQVE, cum obſequentiſſimis Sileſiæ Principibus atque Ordinibus, IN PVNCTO TVRBATÆ RELLIGIONIS, inter ſe inuicem ſancto indiſſolubilique concordiæ vinculo obligati ſient, & quã ſancte iſtam conſtantiã tueri teneantur.

Verum enimuero obſequentes Principes & Ordines primum ex iſta Cæſareæ propoſitione depræhendunt quod pernicioſi quidam Conſiliarii Cæſareæ S. M. perſuadere conentur intemperiem iſtam Bohemicam non ex relligione exoriri poſſe: quod nulla offenſio probabilis: quod ſolo adæquatio noui templi Cloſtergrabenſis: mulctatio & caſtigatio miſerorum ſubditorum Braunauienſium, & huiuſmodi ſimilia ad Maieſtatis litteras neutiquam pertinuerent: ſiquidem, pro ſecundo, in Cæſareæ S. M. nuperrime obſequentiſſimorum Principum & ordinum ad propoſita relligionis grauamina cõmunicata reſolutione expreſſe liquet, quo modo commemorata grauamina nullam importantiam curauerint, ſed

omnia potiſſumum eo ſpectauerint, quaſi in iiſdem nihil contra ius & æquitatem ſuſceptum fuerit.

Ad primam igitur Bohemiæ Ordinum prætenſionem quod attinet, negare ſane nemo poteſt, ſed multo magis notorium manifeſtumque eſt, templum Cloſtergrabenſe primum, poſtquam miſeri homines opus iam omnino conſummaſſent, ſolo adæquatum, ſimiliter quoſdam ciues Braunauienſes in vincula coniectos, ipſiſque, vt templi iſtius claues ad Bohemicam Cancellariam perferrent, iniunctum fuiſſe: Item quod, cum Directores conueniſſent, & de hoc ipſo religioni negotio conſultationem quamdam inſtituiſſent, Cæſareæ S. M. perſuaſum fuerit hoc negotium contra Cæſareæ S. M. propriam perſonam ſuſceptum eſſe, quocirca adeo rigida, meras minas ſpirantia mandata ad Directores tum temporis tramiſſa ſunt: quemadmodum illi ipſi, Religioni & Confeſſioni Auguſtanæ Orthodoxæ aduerſantes, omnia ſua conſilia & actiones eo dirigunt, quod ex religionis negotiis rebelliones alioſque politicos exceſſus ſummis Magiſtratibus inculcare ſoleant: quod etiam, veluti ſenatus veteris, nouæ, & minoris ciuitatis Pragenſium ipſe teſtatur, Directores ſegregare conati ſint dum è ſuo medio, duarum partium poſtulationem & conuocationem directorum neminem ablegate auſi fuerint: iſtiuſmodi reſolutiones ſiue inſtructiones religionis hoſtes dederint quod videlicet abſque Cæſareo iudice (ad quod officium plerumque Romano-Catholicam religionem amplectentes homines promouentur) ii S V B V-T R A Q V E non conuenire debeant: & quod in hac ipſa propoſitione tēpli Cloſtergrabenſis ſolo-adæquatio adprobata fuerit, & pro turbatione religionis minime ab ipſis æſtumetur: immo quod prætendere neutiquam vereantur, Cæſareæ S. M. laudatiſſimæ, glorioſiſſimæque recordationis, Maieſtatis litteras Bohemiæ Ordinibus communicare minime potuiſſe, ſed eaſdem partim vi, partim dolo iſto modo coṁemorato glorioſiſſimo Romanorum Imperatore R V D O L P H O II. extortas fuiſſe: Vt iam ſicco pede heîc prætereamus quod laudatiſſimi illi Bohemiæ Ordines expreſſe & dilucide in litteris & ſcriptis ſuis adteſtantur, quod Ieſuitæ ſcribant & omnia ſua conſilia in medium conferant, dicentes & ſcribentes: I A M E X O P T A T V M (vti ſupra & ſuo loco quoque commemorauimus) A D-V E N I S S E T E M P V S, Q V O R E G N V M B O H E M I Æ A R M I S P E T I E T M A I E S T A T I S L I T T E R Æ, L I B E R T A T E S, A T Q V E P R I V I L E G I A E I D E M P O S S I N T S V B T R A H I ? & quod denique Euangelico-Orthodoxæ Religionis cultores, etiam contra Maieſtatis litteras, è ſuggeſtibus publice in templis conuitiis proſcindantur, calumniiſq; iniurioſe impetantur.

Quod autem hæcce aliaque ſuo loco ordine recenſita commemorataque grauiſſima grauamina nihil aliud ſient, quam turbationes religionis, & crudeles perſequutiones: idcirco obſequioſi principes & Ordines, ratione præſtiti ſibi iuramenti, exinde aliud ſane nihil colligere potuerunt. imo ſummum ipſis paret cordolium quod difficillima toties nunc conqueſta commemorataque religionis & liberi eiuſdem exercitii impedimenta atque grauamina non pro religionis negotio atque perturbatione & haberi & æſtumari velint.

Ex quibus omnibus ſane etiam ipſa Meridiana luce clarius manifeſtiuſque adparet, quod Bohemiæ Ordines S V B V T R A Q V E haud immerito religionis ſuæ grauamina prætendant, eademque pacis religioniſque Orthodoxæ oloribus

& ho-

& [illegible]ibus imputent: adeo quod iam amplius negari minime poſſit, ſed omnibus notum manifeſtumque fiet, ſolo adæquationes templorum, ob eorumdem exſtructiones, illorum claues ademptiones, hominum innocentiſſimorum in vincula coniectiones, & iſtiuſmodi ſæpe & ad nauſeam diuerſis in locis repetita grauamina quamplurima, nihil aliud eſſe, quam mera relligionis onera & grauamina. Quæ omnia etiam exinde magis probantur, quod Bohemiæ Ordines coram Deo Ter Optumo Maxumo, Cæſarea S. M. atque adeo vniuerſo mundo proteſtentur, ſeſe Cæſareæ S. M. fideles & obſequentes ſubditos ad extremum vſque vitæ ſuæ ſpiritum permanſuros, atque pro eiuſdem ſalute & incolumitate vitam propriumque ſuum ſanguinem profuſuros, MODO IN PVNCTO RELLIGIONIS, IDONEA SVFFICIENSQVE IPSIS ASSECVRATIO PRÆSTARETVR.

Quum itaque nulla ſecularia ſiue politica negotia prætendant, ſed dumtaxat clementiſſimam aſſecurationem (id quod Cæſareæ S. M factu non admodum foret difficile) humillimo obſequentiſſimoque ſtudio vrgeant: Cæſarea S. M. etiam exinde magis magiſque clementiſſime colligere & cognoſcere poteſt, quod toties nunc commemorati Bohemiæ Ordines nil aliud niſi meram relligionis aſſecurationem adeo inſtanter deſiderent.

Pari etiam modo, pro II. cum iis oneribus & grauaminibus comparatum eſt, quæ obſequentes Principes & Ordines, Auguſtano-Orthodoxam Confeſſionem & relligionem amplectentes, IN PVNCTO RELLIGIONIS hactenus ſuſtinere & tolerare neceſſum habuerunt, atque in omnibus ferme legationibus Cæſareæ S. M. humillime & obſequentiſſime proponi curauerunt, ac clementiſſimam eorumdem ſublationem, vel ſaltim mitigationem, perquam humili demiſſoque ſtudio petierunt: quemadmodum iſtiuſmodi deductiones, quærimoniæ & ſcripta, apud expeditiones Sileſiacas quamplurima reperiuntur, atque eadem de cauſſa eorumdem repetitiones heîc neutiquam denuo requiruntur: Principes & Ordines quoque hactenus, indubia ſpe freti, certo ſibi perſuaſerunt, omnia iſta grauamina per exoptatam, & Maieſtatis litteris conformem conſentaneamque reſolutionem ſublata fore.

Verum enimuero quum ad hodiernum vſque diem non dumtaxat ſpe ſua fruſtrati, ſed etiam, viceverſa, hinc inde factæ perturbationes atque perſequutiones approbatæ fuerint: id ex Cæſareæ S.M nuperrime edita & delegatis Viennæ traditis exhibitiſque reſolutionibus ſatis ſuperque deprehenditur.

Primum enim in iiſdem iam modo allegatis reſolutionibus, ad nudã dumtaxat Romano-Catholicæ partis aſſertionem relligionis negotium pro excesſu politico acceptatur & declaratur.

II. Vniuerſum relligionis negotium non ad Maieſtatis epiſtolæ litteram fundatur, ſed ad Commiſſariorum relationem, & Cæſareæ S. M. ſubſequutam reſolutionem: cum tamen Cæſarea S. M. omnia mandata, reſcripta, Commiſſiones, reſolutiones omnino ſuſtulerit, & annullauerit. Omni præterea tempore quoque vniuſcuiuſque Prouinciæ ſingulare grauamen æſtumatum fuit, quod commiſſiones inſtitutæ, verſus aulam perniciosæ inque Ordinum præiudicium vergentes relationes factæ, atque exinde non vna dumtaxat vice periculoſæ reſolutiones ſubſequutæ fuerint: quemadmodum etiam Cæſarea S. M. RVDOL-

A. C. M.DC.IV. & M.DC.IIX. 18. Iulii.

PHVS II. eadem, toties nunc commemorata, conqueſtaque grauamina t... promiſerit: compræhenduntur etiam inſuper in toties à nobis allegatis M... tis litteris ſequentia expreſſa verba formalia: NE AVTEM QVISPIAM ... MISCE IMPEDIMENTVM VEL REMORAM QVAMDAM INIIC... QVEAT: ICCIRCO, TENORE PRÆSENTIVM ISTARVM NO... RVM LITTERARVM, OMNIA MANDATA IN VNIVERSVM T... MVS ATQVE ANNVLLAMVS Et paullo poſt: SIN FORSITAN CO... TRA ISTAM RELLIGIONIS PACEM ET ASSECVRATIONEM V... CVM ALIQVOD MANDATVM, VEL ALIVD ISTIVSMODI, QVOD ... MINIMO ETIAM IMPEDIMENTVM ALIQVOD CREARE POSSE..., EDERETVR: ILLVD IRRITVM ATQVE IN VALIDVM PRONVNCIAMVS.

III. Satis ſuperque etiam teſtatum facit, ſi loci cuiuſdam Capitane... s ... is Romano-Catholicæ relligioni addictus ſiet, ad Cæſaream S. M rem, r... nis violentiam concernentem, deferat, adeo vt exinde grauiſſimæ exequu...es ſubſequantur, homines in exilium pellantur, & in extremam perniciem p... tentur.

IV. Maieſtatis litteræ eo detorqueri volunt, quod in iiſdem ad I... tronatus ſpectari oporteat.

V. Reſpectus itidem ad loci Ordinarium implicite introduci vult: cu... men obſequentes Principes & Ordines, Auguſtano-Orthodoxam confe... & relligionem amplectentes, nullum locum rellinquerent.

Et denique ad Romano-Catholici Magiſtratus relationem, plus, q... Maieſtatis litteras, reſpicitur: cum tamen relligionis negotia potiſſumum in ...c conſiſtant, quod ſæpius nunc commemoratæ Maieſtatis litteræ expreſſe, c... atque dilucide teſtentur: QVOD, nimirum, TAM INTER ECCLESIASTICO..., QVAM SECVLARES MAGISTRATVS TEMPLORVM EXTRV... NES AVGVSTANO-ORTHODOXÆ CONFESSIONIS ET RELLI... NIS SVBDITIS PERMITTANTVR: QVOD ETIAM OMNIBVS IN Locis Sileſiæ Propter Relligionem Homines Tam à Iure Ciuili quam Functi... bus Magiſtratuum Minime Excludendi Sient, Quum Illud Ad Oppreſſione... & Extirpationem Auguſtano-Orthodoxæ Confeſſionis & Relligionis Am... tium Pertinere Videatur: cum tamen toties nunc commemoratæ Maieſta... teræ iiſdem Auguſtanam Cōfeſſionem amplectentibus omnibus in locis l... relligionis ſuæ exercitium permittant.

Econtra vero nulla à Romano Catholicis ante communicatas Mai... tis litteras impetrata Priuilegia heîc allegari poterunt, quum omneis iſti... colores, turbationi relligionis Auguſtanæ Confeſſionis inſeruientes, in Ma... tis litteris abſtergantur: quemadmodum etiam ii, quibus poſt clementiſſim... ceſſas Maieſtatis litteras templa occluſa fuerunt, non immerito eadem ... peruenerunt: exinde etiam relligionis negotium priſtino ſuo ſtatui & niro... reſtituatur. Aſt omneis iſtiuſmodi ſupra commemorati articuli in Cæſarea ... lutione ſicco pede prætereuntur: atque adeo vniuerſum relligionis negotiu... partim ad dilationes, partim ad inconceſſas Commiſſiones, partim ad ſuſpecta... lationes, partim vero ad iſtiuſmodi vias, quibus Auguſtano-Orthodoxæ ... gionis

[illegible] cultoribus cottidie & magis magiſque maiora grauamina imponuntur,, [illegible]ur

Quum itaque vniuerſo ferme terrarum orbi cognitum manifeſtumq; fiet, quod illa omnia, quæ hactenus decenti ordine à nobis commemorata ſunt, vera atque genuina relligionis grauamina ſient, & negari neutiquam poſſit, quod tam in Bohemia, quam in Sileſia, diuerſis in locis relligio grauiſſime perſequuta fuerit: in hodierna etiam Cæſarea reſolutione nulllus toties rogatæ petitæque aſſecurationis, hiſce Prouinciis, vel Bohemiæ Ordinibus clementiſſime præſtandæ, fiat mentio, cuius rei gratia tamen obſequentes principes & Ordines apud Cæſaream S. M. per diſtinctas aliquot legationes inſtanter inſtiterunt, & in ſpecie relligionis oppreſſionem copioſioribus, & iuxta omneis circumſtantias, deduxerunt: iccirco iiſdem obſequentiſſimis fideliſſimiſque principibus & Ordinibus Auguſtano-Orthodoxam Confeſſionem & relligionem amplectentibus Cæſarea S. M. (vti ſane certo ſibi pollicentur) minime in malam partem interpretabitur, ſi illud videlicet præſtabunt, atque inuiolabiliter ſeruabunt, quod Bohemiæ Ordinibus, in Vnione ſiue Confœderatione, loco iuramenti tam ſancte polliciti, & ad quod, iuxta tam inſignem clementiſſimam ratificationem Cæſaream, communi illo confœderationis vinculo obſtricti atq; obligati ſunt: quum quilibet,, reſpectu diuinorum humanorumque iurium, illud ipſum tenere & præſtare teneatur, quod integro adhuc mentis rationiſque ſenſu, implorato, loco iuramenti, diuino nomine, fideliter & conſtanter eſt pollicitus: econtra vero promiſſo non ſeruato, nihil, niſi certam diuinam vindictam, ſibi expectandam certo ſibi perſuadeat, cuius tamen obſequentiſſimi principes & Ordines ſeſe adeo temere participes reddere, & ſimul Principale, glorioſiſſimum atque integerrimum nomen, gloriam & conſtantiam, in ſemel promiſſis decretiſque auxiliis, turpiter violare coram vniuerſo terrarum orbe, in quo iſta noſtra cum Bohemiæ Ordinibus facta coniunctio paſſim exauditur atque prædicatur, apud gratam poſteritatem non abſque ſingulari bonæ famæ læſione, neutiquam poterimus.

Aſt Toties Nunc Commemorati Obſequentes Principes & Ordines, Auguſtano-Orthodoxam Confeſſionem Atque Relligionem Amplectentes, tenore præſentium iſtarum litterarum, coram Deo Ter Optumo Maxumo, Cæſarea S. M. atque adeo vniuerſo mundo ſolemniter proteſtantur quod dumtaxat in puncto relligionis hocce ſuum Bohemiæ Ordinibus promiſſum auxilium intelligendum, neutiquam vero contra Cæſareo-Regiam S. M ſed ſolummodo contra pacis publicæ turbatores iuſtitutum fiet, hac expreſſa ſibi cautela reſeruata,, quod præter in Vnione comprehenſos articulos, & quatenus res relligionem minime concerneret, cumprimis vero illius, cuius Bohemiæ Ordines inſimularentur, nequicquam ſibi arrogare velint. Exinde etiam Cæſarea S. M. motiuas iſtas,, cumprimis quæ ſub numero XI. allegatur, obſequentiſſimis Principibus & Ordinibus, vti quidem certo ſibi perſuadere volunt, minime imputatura eſt. Quo facto iidem obſequentiſſimi fideliſsimique Principes & Ordines, Auguſtano-Orthodoxam Confeſſionem Relligionemque amplectentes, Cæſareæ S. M. humillimo obſequentiſsimoque ſtudio certo pollicentur, quamprimum videlicet Bohemiæ Ordinibus SVB VTRAQVE, & huic Prouinciæ, æqua, certa, atque ſufficiens ſatisfactio, &, IN PVNCTO RELLIGIONIS AMPLIVS NON.

TVR-

TVRBANDÆ, ET MAIESTATIS LITTERARVM IN OMNIBVS SVIS ARTICVLIS, CLAVSVLIS ET PVNCTIS, ABSQVE VLLA SINISTRA INTERPRETATIONE, VEL ALIA CONTRARIA RESOLVTIONE, INVIOLABILITER SERVANDARVM, legitima aſſecuratio fuerit præſtita: quod cum ocyus,& abſque vlla vlteriori mora Bohemiæ Ordinibus tramiſſæ auxiliareis militareis copias iterum reuocaturi ſient.

Quibus Cæſareæ S. M. Cæſareo-Regiæ clementiæ obſequioſi Principes & Ordines humillime ſummiſiſſimeque commendant. Dabantur Vratislauiæ in vniuerſali Principum Ordinumque Conuentu 12. Octob. A.C.M.DC.IIXX.

CAPVT CV.

ALTERVM, PRINCIPVM ORDINVMQVE SILESIAE, IN CONVENTV VRATISLAVIENSI FACTVM Decretum, Cæſarem Ferdinandum, nouamque electionem concernens.

Sub Dato in Septembri A. C. M. DC XIX.

POſtquam Illuſtriſſimus Celſiſſimuſque Princeps & Dominus, Dominus Io. Chriſtianus Dux Sileſiæ, Lignicii,& Briegæ, ſupremus in ſupe: inferiorique Sileſia Capitaneus vniuerſalem Conuentum Dominis Principibus & Ordinibus, ad II. Menſis huius Septembris in ciuitatem Vratislauienſem hac potiſſimum de cauſſa indixiſſet, quo commodius videlicet hactenus decretum vniuerſale Prouinciarum Defenſionale negotium tandem ad exoptatum finem effectumque deduceretur, & tandem plura, ad totius Reipubl. ſalutem atque incolumitatem ſpectantia, in maturam vniuerſalemq; deliberationẽ atque conſultationem traherentur: in quo etiam partim Domini Principes & Ordines ipſi, partim vero eorumdem auctoritate atque exiſtumatione inluſtres præſtanteſque Delegati non medioxumo ſane numero comparuerunt: Cum autem pariter Dominorum Delegatorum (qui hactenus, ob Sileſiæ Prouinciam, in altero ad Coronam Bohemicam pertinentium Prouinciarum Conuentu Pragenſi commorati fuerant) expeditionum ſuarum relationes in medium propoſitæ fuerint, iccirco nullum non mouerunt lapidem, ſed multo potius omnia ſua conſilia & actiones eo direxerunt, quin ad Prouinciæ defenſionale illud negotium reſtantia pro virili promouendo expedirent: quemadmodum etiam illud ipſorum decretum & reſolutio in peculiari quodam Conuentus Principum memoriali reperienda eſt. Cumque præterea ex eorumdem dominorum delegatorum relatione tantum quidem percepcum cognitumque fuerit, quod in iſto Prouinciarum Conuentu diu ante deſiderata, & à quondam Cæſarea S. M. Matthia, laudatiſſimæ recordationis clementiſſime antehac permiſſa conceſſaque confœderatio non dumtaxat inter illas ad Coronam Bohemicam pertinentes, verum etiam inter Auſtriacas Prouincias, in certis peculiaribuſque quibuſdam punctis & articulis decreta, poſtmodum vero, mutata forma imperii, tractata fuerit: vbi quidem Prouincialis iſte Conuentus, perturbato confuſoque hocce potiſſimum rerum omnium ſtatu, maturo ſatis ante habe-

habito conſilio, nihil ſane aliud inuenire potuerit, quam quod Rex Ferdinandus, iam electus Romanorum Imperator, adminiſtrationem & imperium Regni Bohemici, eidemue incorporatarum Prouinciarum, ex illis in relatione aliquanto latius deductis cauſſis atque circumſtantiis, amiſerit, Ordines & inquilinos iſtius Regni a præſtito euentuali iuramento re ipſa abſoluerit: vnde etiam ad nouam quandam noui alicuius Regis electionem Ordines anſam occaſionemque habuiſſent, & vnanimi Regni Bohemici eidemue incorporatarum Prouinciarum Ordinum delegatorumq; conſenſu Inluſtriſſimum, Celſiſſimumque Principem & Dominum, Dominum Fredericum, nominis huius V. Comitem Palatinum Rheni, S. Rom. Imperii Archidapiferum & Electorem, vtriuſque Bauariæ Ducem &c. in futurum Regem & Dominum elegiſſent, antea vero omnia ad negotium illud ſpectantia in maturam deliberationem conſultationemque pertraxiſſent.

Quamuis autem Dominis Principibus & Ordinibus hactenus nihil gratius acceptiuſque accidiſſet, quam quod Deo Ter Optumo Maxumo, ſummo omnium Imperatorum Imperatori, atque totius mundi Monarchæ viſum fuiſſet, atque honorificentiſſime commemorati Regis Ferdinandi cor & mentem, a morte Cæſareæ S. M. Matthiæ, ad pacifica & manſueta conſilia commouiſſet, quod videlicet ſua Maieſtas omne illud, quod hactenus in Regno Bohemiæ accidiſſet, & Cæſarem Matthiam ad arripienda arma per pacis oſores, & pernicioſos Conſiliarios commouiſſet, arrepta arma (potiſſumum quod priores & antiquæ exortæ ſimultates vna cum perſona ipſa, cuius exiſtumationem atque reputationem tangere videbantur, iterum ſublatæ fuerint) depoſuiſſet, pernicioſos Conſiliarios, tamquam omnium exortorum malorum coryphæos & anteſignanos, ab officiis ſuis remouiſſet, imperii adminiſtrationem, iuxta aliorum regnorum exemplum (quibus, omnibus temporibus, res ſemper bene, proſpere, ac feliciter ſucceſſiſſet) Prouinciarum conſilio in meliorem ſtatum redegiſſet, confuſo perturbatoque tempori aliquid condonaſſet, & (quum, viuente etiamnum Cæſare Matthia, tam hæc prouincia, quam ipſum etiam regnum ſeſe reſoluere neceſſum habuerit, quod omnium ante intolerabilium relligionis grauaminum ſublationem, arma deponere & acquieſcere non poſſet) tam Sacræ relligionis quam prophanæ pacis priuilegia atque libertates redintegraſſet, & Prouinciis, de amplius non turbando, idonea ſufficientique aſſecuratione re ipſa, non dumtaxat litteralibus confirmationibus cauiſſet: atque quod ſub hiſce omnibus nihil amplius quæſitum petitumque fuiſſet, quam quod illud ipſum præſtaretur, iuxta quod Regia S. M. in Regem atque Dominum electus & acceptatus fuiſſet, & cui, eadem, non alia, de cauſa, conſuetum iuramentum ſolemniter præſtitiſſent.

Quæ omnia ſi rite obſeruata &, vti S. Maieſtas bene potuerit, in realem effectum deducta fuiſſent, Dominos Principes & Ordines tum non dumtaxat certam infallibilemque ſpem & fiduciam concepiſſe, quod omnia relliqua, quæ forſitan ob immixtionem regiminis, &, viuente etiamnum Romanorum Imperatore MATTHIA, promotionem belli contra Bohemiæ Regnum, Prouinciis coniuncta admodum fuerunt, per idonea media, inter Magiſtratum & ſubditos ipſos, abſque vlla requiſita non neceſſaria interpoſitione, accomodari & in priſtinum illum pacatum tranquillumque ſtatum iterum redigi potuiſſent; verum etiam

iam (Principes atque Ordines) ſemper promptos, alacres, atque paratos ... quo melius, modo ſi & minimum quoque initium ab altera parte f... omnia media, ad præciſionem omnium contrariarum innouationum, ... tionem omnis diffidentiæ, exoptatum ſuum finem attigiſſent, quema... tiam iidem obſequentes Domini Principes & Ordines alias etiam P... & Ordines ad ſimiles iſtiuſmodi pacificas conſiderationes commouiſſent.

Nihilominus tamen, vice verſa, obſequioſiſſimi Domini Princi... dines maxumo cordolio experiri neceſſum habuerunt, quod mali perni... iſti conſiliatii Regiam S. M. viuente etiamnum Cæſare MATTHIA, ... preſſas de ſe datas reuerſales litteras, commouerint, vt regimen & Dire... bellicam notorie ad ſe pertraxerit, in qua hactenus in hodiernum vſque ... le ſano exemplo continuatum fuerit, & tamdem mali pernicioſique iſti co... rii inchoationem imperii bello, ferro, igni, inauditaque alias Prouinciæ d... tione confirmauerint, & contra Priuilegia atque libertates ſummopere c... ſtatos ſubditos nudis dumtaxat litteralibus pollicitationibus lactauerint: ... ne minimum quidem vllius realis aſſecurationis indicium apparuerit. ... autem omnimodæ doloſæ technæ, & inſidioſæ artes, ad Prouinciarum ... demue membrorum periculoſam ſegregationem & factiones faciunda... tatæ fuerint, &, quod maxumum, nototium interim factum eſſe, quam pe... ſiſſima cum domo Hiſpanica pacta inita, & quod omnia aduerſæ partis con... & actiones eo potiſſumum directæ fuerint, quatenus nimirum huic Prou... Priuilegia atque libertates, in quas ipſa etiam natura eaſdem collocauit, q... ab aliquot Bohemiæ regibus ex mera, libera, atque incoacta voluntate ... runt, rurſus adimi, eædemque abſoluto dominatui Hiſpanico atque adeo ex... mæ ſeruituti, à qua tamen omneis nationes non immerito vnice abhorrent, ... uci poſſent.

Quum itaque iſta omnia obſequentiſſimi Domini Principes & Ordi... bi merito ob oculos poſuerint, quod videl. nemo, imo ipſa vita non vitalis e... ſit, honore & conſcientia ſua ſalua, ſub iſto imperio viuere queat: nec tam ... recuperatis priſcis ac neotericis Priuilegiis, Religionis & prophanæ pacis ne... tia concernentibus, vti frui debeat. Pro II. quod ad iſta exequenda nemo obl... tur, cumprimis ob minime negandam relationem, quæ inter Dominos ... ſubditos, potiſſumum apud illa regna & Prouincias, quæ certis ſuis legibus ... damentalibus nituntur, & ad certa olim Priuilegia directa ſunt, in æternu... manebit: quemadmodum etiam, pro III. pro nulla nouitate æſtumandum, ... obſequium, quando Priuilegia & obligationes regis non conſiderantur, ... re ceſſet: & quod ante aliquot annos apud priores Bohemiæ reges, ab eadem S... leſiaca Prouincia ad conſtantem ſuorum Priuilegiorum aſſecurationem m... obſeruatus, &, per contradictionem, in effectum deductus fuerit.

IV. Ad idem faciundum ideo quoque nemo obligatur, quoniam per ſin... gulares Conceſſiones ſubditis tutela atq; protectio Religionis, ad eamdem per... tinentium Priuilegiorum, a Magiſtratu ſubtrahatur, & viciſſim illi (ſubditi) om... ni debito obſequio erga tam aduerſaria reſcripta, mandata atque conſtitutione... expreſſis verbis renunciauerint.

Pro V. quod apud gratam poſteritatem nequaquam excuſandum ſiet, ſe... ſe Hi-

ſe Hiſpanicæ hæreditariæ ſeruituti, quum ad eamdem nullum ius & iuriſdictio concedatur, bona cum voluntate ſubmittere: exinde enim nihil aliud niſi extrema conſcientiæ ſubactio, omnium libertatum interitus, & intolerabile prorſus ſeruitutis iugum plerumque metuendum.

VI. Quod neque ex priſcis Vnionibus, incorporationibus ſiue Confœderationibus, neque vllis ex pactis vel aliis quibuſdam rationibus minime demonſtrari poſſit, quod Principes & Ordines vmquam ſeſe ad iſtiuſmodi ſubiectionem obligauerint.

Sed multo potius, pro IIIX omnibus cognitum manifeſtumque eſſe, quod omnes politici, & quidem illi ipſi qui, præ cæteris in diſputatione pro ſtatu Monarchiæ, & Tyrannico, aliquanto rigoroſiores perhibentur, in hoc conueniant & concedant, quod in euerſione legum fundamentalium nemo amplius ad obedientiam obligetur, & ſaluo iuris titulo alium Dominum quærere poſſet.

In legum fundamentalium euerſione nemo amplius ad obedientiam obligatur.

IIX. Ex actis itidem, quæ cum RVDOLFO II. MATTHIA, Romanorum Imperatoribus & rege FERDINANDO interceſſerunt, liquet, omnibuſque pariter & ſingulis cognitum manifeſtumque eſt, quod omni tempore liberum exercitium & ſubſidium Relligionis Conceſſionum, Vnionis, Relligionis defenſionis, aliorumque ad id pertinentium Priuilegiorum, ſupra promiſſum obſequium & præſtitum iuramentum ſublatum, & econtra obſequium & iuramentum ſemper illis fuerit poſtpoſitum.

Quemadmodum etiam, pro IX. nemini certo perſuaderi poterit, quod videlicet contrahentibus, in acceptatione Regis FERDINANDI, vmquam in mentem venerit, ipſos videlicet iuramentum & obſequium dumtaxat ſimplici in papyro, litteris & ſigillo acceptare, vel in iſtiuſmodi abortiuis interpretationibus acquieſcere velle.

Iccirco obſequentes Principes & Ordines ex toto iſto proceſſu facillime colligere potuerunt, cumprimis quod aliæ prouinciæ iamdudum igni ferroque deuaſtatæ fuerint, quod ſibi ipſis nullum ſane melius emolumentum expectandum, quam quod ad extremam ruinam reſeruentur, & itaque in tam communi exitio cum aliis quoq; Prouinciis ad aliam reſolutionem ineuitabilibus de cauſſis interros eſſe neceſſum habuiſſe.

Ad illud autem exequendum, nullum aliud ſuperfuiſſe medium, quam quod, iuxta laudabile aliorum Regnorum Prouinciarumque exemplum, inter ſe inuicem conuenirent, & vnanimi omnium conſenſu iſta toties nunc repetita relligionis & prophanæ pacis grauamina à ſeipſis ſua ſponte remouerent, & tum iſtiuſmodi me: & remedia excogitarent, quibus, idonea ſufficientique ipſis prius aſſecuratione facta, priſcas & nouas ſuas libertates, Priuilegia, & fundamentales leges (in quibus vnice & ſolummodo ſalus Reipublicæ, conſtans pax atque concordia, tamquam immobili fundamento conſiſtunt) ab interitu ſartas tectaſque conſeruarent, eaſdemque ad gratam poſteritatem propagarent.

Cumque pari modo ſibi in memoriam reuocarent quod ad huncce eumdem finem iſta Vnio inter regnum Bohemiæ, Marchionatum Morauiæ, Ducatum Sileſiæ, & Marchionatum Luſatiæ, quæ laudabiliter INCORPORATIO nuncupatur, ſuſcepta, tum etiam quod ſubſequenter, non vna dumtaxat vice, diuer-

ſimoda pacta, ſuper mutua defenſione, hinc inde & diuerſis tempo[illegible] Prouincias inita fuerint, atque adeo Regnum Hungariæ, poſt exo[illegible] Botſcaicos, etiam illic, tanquam ad conſtantem quandam aſſecuratio[illegible] fugium ſuum ſumpſerit: quodque ſimili modo Sileſia cum regno Hung[illegible] Auſtria & Morauia tam illo tempore, quam etiam ſequente A. C. M DC. II[illegible] exortis iſtis motibus, in puncto Relligionis & Priuilegiorum peculiari [illegible] to eo vſq; ſeſe continuerit, donec ſubſequente anno altero, in puncto Relligio nis, cum Regno Bohemiæ certam infallibilemque aſſecurationem quamd[illegible] ripuiſſet, eidemq; hactenus opem auxiliumque præſtitiſſet: tum etiam quod [illegible] [illegible]æ Ordines & porro quoq; neceſſarium eſſe autumauerint vniuerſalem [illegible] dā Prouinciarum aſſecurationem, ad conſeruationem communis ſalutis, & [illegible] cauendas diuerſimodas doloſas technas atque fallacias, inſtituere, cuius pe[illegible] ſionem etiam ab Imperatore Matthia, laudatiſſimæ recordationis, impe[illegible] quæ nihilominus tamen (etiamſi eius rei gratia A.C.M DC.XV. generalis Conuentus Pragam verſus indictus fuerit) per doloſas fallaceſque Rinikas Vol[illegible] las iterum impedita atque quaſi diſiecta fuiſſet. Quocirca ſumma neceſſi[illegible] magis magiſque poſtulauit vt, ad communis pacis, tranquillitatis, conſta[illegible] fallibiliſque Relligionis protectionis, & legum Regni fundamentalium con[illegible] uationem Prouinciarum Confœderatio ineuitabilibus de cauſſis concludi, [illegible] corporalibus iuramentis, extirpatis prius omnibus infidis corruptiſq; [illegible] ſantibus Sympatriotis, confirmari oportuerit, quemadmodum illud ipſum [illegible] experientia ſatis ſuperque teſtatur.

Quum vero, rebus hiſce ita conſtitutis, nulla ad certam pacem & a[illegible] tionem confirmationemq; tam neceſſariæ adeo aſſecurationis inſtitutæq; Confœderationis intentio ſperanda fuerit, & Maieſtatis IN CAVSSA RELIGIONIS clementiſſimæ conceſſæ Cæſareæ litteræ in ſuo eſſe & reali vigore atq[illegible] lore neutiquam conſeruari potuerint: ſed multo potius ipſa experientia [illegible] ſatis ſuperque teſtatum fuerit, quod altero vel tertio anno Ordines a[illegible] neceſſ[illegible] habuerint, vel alias tamen extrem[illegible] etiam formidine circ[illegible] rint, pacis oſores quoque, ob impetratum Relligionis exercitium, minime p[illegible] adquieſcere potuerint, ſed varios actus modoſque procedendi, tam ante [illegible] poſt coronationem Regis FERDINANDI, excogitarint. ac denique n[illegible] que pax, neque relligionis certa protectio ſperari potuerit, licet iſtiu[illegible] [illegible] rales aſſecurationes iuramento ſigilloque confirmatæ fuerint: nihilo[illegible] men reciproca partis obligatio ſemper & vbiuis ex debito requiratur: [illegible] II. nullum medium amplius fuit relliquum [illegible] potiſſimum quod nemo, r[illegible] conſtitutis, & vti ex ſupra commemoratis, & a Do[illegible]s delegatis aliquanto [illegible] tius deductis irreuocabilibus cauſſis liquido apparet, ad nullum am[illegible] mentum, quod alias mere euentuale fuit, & a reali Regiæ obligationis pr[illegible] tione totaliter dependit, obligari poſſit, quam vt de alio capite, rege, ſu[illegible] duce atque Domino proſpiceretur, & more maiorum, ad no[illegible]am ele[illegible] accederetur, id quod etiam a Dominis Delegatis factitatum eſt.

Et quamuis etiam probe conſideratum omnique ſtudio & ſolertia perp[illegible] ſum fuerit, quod mutatio iſta abſque difficillimis bellis, innocentiſſimi [illegible] nis profuſione, & infinitis incredibilibuſq; ferme ſumptibus continuari neq[illegible]

&, iu-

&, iuxta illud, ſecundum vulgare pro: & veriuerbum omnis Mutatio periculoſa
ſit: nihilominus tamen obſequentiſſimi Domini Principes & Ordines heic po-
tius ad Deum Ter Opt. Maxum. tamquam ſummum bonum, quam ad tempora-
le hoc rerum, caducumque bonum reſpexerunt: tum etiam honorem, nomen, con-
ſcientiam atq; poſteritatem, penes rei manifeſtiſſimam Iuſtitiam, ſum̃opere per-
pendere neceſſum habuerunt, quo tamdem per illud ipſum medium Prouinciæ ab
infamia & toties iterum atq; iterum conquæſtis grauiſſimis grauaminibus libera-
ri, & ſin minus ipſæmet, attamen earumdem poſteri ad ſecuram conſtantemq; pa-
cem atq; quietem peruenire poſſent, &, procul omni dubio, adſiſtente diuina gra-
tia, ad eamdem peruenturi ſunt. Itaq; in nomine SS. indiuiduæ Trinitatis,
abſq; vlla contradictione, omneis & ſinguli vnanimi omnium conſenſu decreue-
runt, quod nimirum omne illud, quod ipſorum ad Coronæ Bohemiæ eidemue in-
corporatarum Prouinciarum Conuentum Pragam verſus miſſi Delegati nō dum-
taxat cum Prouinciarum nouæ Confœderationis concluſione, verum etiam cum
noua Regis & Electoris Frederici electione tractauerint, promiſerint, & conclu-
ſerint, in omnibus illius punctis, clauſulis, & articulis, tenore præſentium littera-
rum, ratificare, rata acceptaq; habere, in iiſdem conſtanter perſeuerare, & propter-
ea extrema quæque impendere velint.

In cuius rei confirmationem illi Principes & Ordines) non dumtaxat inter
ſe maturè conceſſas deliberatam inſtructionem pro Delegatis, qui ad nouum electum re-
gem, omnium Prouinciarum nomine, propediem ablegabuntur, com̃uni Prouin-
ciali Sigillo obſignari mandarunt, verum etiā, Sileſiæ gratia, ad iſtam delegatio-
nem exorarunt atq; denominarunt Inluſtriſſimū Celſ. Principem & Dominum,
Dn. Henrico-Venceslaum, Ducem Münſterbergenſem Olſenſem, atque Sileſiæ,
Glatzæ Comitem, Dominum Sternbergæ & Iailchuici &c. Generoſiſſimos, No-
biliſſimos, Strenuos, Clariſſimos, Ampliſſimos, Honeſtiſſimoſq; Viros, Dominū
Ian. Godofredum Schaff/cognomento Gottſch/liberum Baronem in Trachen-
berg, Dominum hæreditarium in Kin=ſt, Greiffenſtein & Camitz &c. Albrechtū
von Abor & Stein in Seiffersdorff Principatuum Schvveidnizenſis & Iaueren-
ſis Prouinciales Vicarios &c. ac Ianum Witthium, Senatorem Schvveidnicen-
ſem: qui deinceps ad 10. inſtantem diem M. Octobris Brandſu conuenturi, & ex-
inde verſus Pragam profecturi ſunt.

Pari modo decretum eſt quod noua regia electio per Inluſtriſſimum Prin-
cipem, Regii officii ſuperiorem præfectum, omnibus Ordinibus inſinuari, & hi-
nc omnibus Principibus, Dominis, præfectiſque ſignificari debeat, quod vide-
licet quilibet in ſuo Principatu, Comitatu, Dominio, atque præfectura eamdem
iſtam nouam regiam electionem è ſuggeſtibus publice proclamari, & vna popu-
lum ad veram pœnitentiam, gratiarum actionem & preces, pro benedictione &
proſperitate noui ineuntis Imperii, conſeruationē propagationemq, veræ ſaluifi-
cæ religionis, & reſtitutionē conſtantis pacis & concordiæ ſum̃o ſtudio ad. & ex-
hortari curet. Ad Confœderationē quoq; quantum quidē attinet, quamuis AVGV-
STANO ORTHODOXAM CONFESSIONEM ET RELLIGIONEM AMPLECTENTES
PRINCIPES ET ORDINES IN HAC PROVINCIA per Pragenſes ſuos Delegatos eam-
dē ſolemni conſuetoq; iuramēto cōfirmauerint, nihilominus tamen (quū iſta Cō-
fœderatio nunc pro lege publica & fundamentali Regni, eidemq; incorporatarū

prouinciarum omnium acceptati, & fideles, ab infidelibus Sympatriotis ſegregari debeant) in perſona propria iuramentum denuo præſtare decreuerunt quemadmodum hodierno die a ſingulis præſentibus reali conſuetaque ſolemnitate factitatum eſt: & ſimili modo in hæreditariis Principatibus ab Ordinibus Prouincialibus, ciuitatibus, cumprimis illis, qui diuerſimodis muneribus atque officiis funguntur, tam Romano-Catholicam, quam Auguſtano-Orthodoxam Confeſſionem relligionemque amplectentibus fieri, & ad illud ordinarii Conuentus Prouinciales, ad Simonis Iudæ omnibus in locis celebrari, officiales & Capitanei vero ante, nimirum ad XXI. diem Octob. in ciuitate Vratislauia ſolemne illud iuramentum coram Collegio Defenſorum præſtare tenebuntur.

Ita viciſſim ad commemoratum iſtum XXI. diem Octobris, attamen pridie iſtius diei ad veſperam, in modo dicta ciuitate Vratislauia omneis Romano-Catholici Ordines, tam Eccleſiaſtici, quam Seculares (excepta Teſcha, cuius Prouincialibus Officialibus per Conuentum Prouincialem neceſſitatem promouere committitur) Commendatores, & Status minores, tam Capitulares ad D. Ioannis & S. Crucis, quam alii quoque Prælati, Abbates, & Romano-Catholicus Clerus, quum illis eo vſque dilatio conceſſa fuerit, per citationem peremptoriam, ſub iactura omnium ſuorum bonorum, beneficiorum, fundationum, omnium prouentuum & redituum, comparere, Confœderationi iſti ſubſcribere, atque tandem, ceu relliqui Confœderati Principes, Ordines, & ſubditi, conſuetum iuramentum ſolemniter præſtare obligabuntur.

Romano-Catholicis etiam omnibus in locis, vbicumque etiam, vti ſuo loco diximus, conuenerint, ſignificabitur, quum ſumma fiet iniquitas quod hactenus Collegiatæ Cathedrales Eccleſiæ, & Romano-Catholicus Clerus loci Epiſcopo peculiareis contributiones, etiam ſæpius ad obpreſſionem & impedimentum Euangelicorum, præſtare neceſſum habuerint, cum tamen iſtiuſmodi ius collectandi ad territorii iura pertineat, quibus epiſcopus nullibi locorum, quibus in locis & finibus ſui Epiſcopatus vti frui poteſt, icirco per ſpecialem Sileſiæ Confœderationem illud ipſum abrogatum, & cuilibet Collegio & Clero, ſub mulcta M. thalerorum, prohibitum eſto.

Quuum itidem, iuxta Confœderationem, Capitanei in hæreditariis Principatibus Euangelicæ relligioni addicti eſſe debeant: iccirco Prouinciales Ordines cuiuslibet hæreditarii Principatus repertos Romano-Catholicos Capitaneos ab officiis remouebunt, & in ipſorum locum Euangelicos tamdiu ſubſtituent, donec Regia S. M. hac in re aliter diſpoſuerit.

Similiter Ordines & Officiales diligenter obſeruabunt, quod, vbi Senatus ex meris Romano-Catholicis lectus fuerit, eidem totidem Euangelici ad- & coniungendi fient, adeo vt Senatus ex Semi Euangelicis, & Semi-Romano-Catholicis conſtituatur. hac tamen expreſſa cautela reſeruata, quod Conſules ſemper Euangelicæ Relligioni addicti, & ad eaſdem functiones minime fient inhabiles.

Iuxta iſta omnia quum in hoc Conuentu, ob Romano-Catholicum Senatum Oppelenſem, &, antehac, Rattiborenſem, quærelæ inſtitutæ fuerint: iccirco Domino Prouinciali Iudici, Aſſeſſoribus, & Officialibus Prouincialibus Principatuum, Oppelenſis, & Rattiborenſis, tenore præſentium harum litterarum, ab vniuerſis & ſingulis Dominis Principibus ac Ordinibus imponitur atque committitur,

[illegible]tur, vt nimirum iſtiusmodi Senatus mutationem (vti iam ex IIXX. Confœderationis articulo commemoratum eſt) in ambabus iſtis ciuitatibus abſque vlla mora inſtituant, & ſimul à prioribus Senatoribus iuſtam adminiſtrationis ſuæ rationem exigant, inconuenientia quoque in meliorem ſtatum ordinemque redigant, atque ita errata corrigant.

Quibus in locis vero potior Euangelicorum pars reperienda, quum confœderatio clare & dilucide iubeat, quod illinc ciuilia officia & Magiſtratus vrbicos non Euangelicæ relligioni addictis perſonis conſtitui debeant: iccirco ſimul, ob controuerſiam ciuitatis magnæ Glogauiæ Senatus lectionem concernentem exortam, & in hoc eodem Ordinum Conuentu propoſitam, decretum eſt: poſtquam omneis ciues ſupra Senatus lectionem certa habeant Priuilegia, quibus tamen de facto deſtituti, & Euangelici, quo ad numerum, Romano-Catholicos longe ſuperare debeant: iccirco loci iſtius præfecto Principes & Ordines IX. diem Nouemb. ad Conuentum indixerunt, eidemque, certis quibuſdam de cauſſis, Nobiliſſimos, Strenuos & Ampliſſimos viros, Dominum HENRICVM à Stange & Stonſdorff, in Saſterhauſen &c. ac Dominum CHRISTOPHORVM à Zedlitz, in Aichholtz, & Dona, Principales Lignicenſes Conſiliarios, & Mareſcallum aulicum &c. adiunxerunt, qui iuriſdictionem electionis Senatus, quo vſque ſeſe eorum Priuilegia extenderint, reſtituerent, eamdemque, iuxta Priuilegia & veteres conſuetudines, eo potiſſumum dirigerent, quo loca Senatoria vacantia, ſecundum XIX. Confœderationis articulum, cum Euangelicis perſonis adimpleri, & apud iſtum Actum alias contra Romano-Catholicos nihil indecenter queat: [illegible]i.

Porro itidem iidem Domini Principes & Ordines maximopere neceſſarium eſſe autumarunt, quin ad protectionem ſæpius nunc commemoratæ confœderationis certos quoſdam Defenſores conſtituerent: iccirco inter alios iuxta ſupremam præfecturam Regiam ex Ordine Principum denominarunt Illuſtriſſimum, Reuerendiſſimumque Principem ac Dominum Dominum IAN-GEORGIVM, Seniorem, Marchionem Brandenburgenſem, Boruſſiæ, Stettini, Pomeraniæ, Caſſuborum Vandalorumque, etiam in Sileſia, Croſſa, & Iägerndorffa Ducem, Equeſtris Ordinis D. IOANNIS in Marchia, Saxonia, Pomerania & Vandalia Magiſtrum, Burggrauium Norimbergenſem, Principem Rügenſem, Generalem Mareſcallum Supe: Inferiorisq; Sileſiæ &c. Dn. GEORG-RVDOLPHVM, Ducem Sileſiæ, Lignicii, & Briegæ &c. Dominum Henric-Venceslaum, & Dn. CARL-FREDERICVM, fratres Germanos Duces Münſterbergenſes, Sileſiæ, Olſæ, Comites Glacenſes, Dominos in Sternberg & Iaiſchwitz &c. Et Generoſiſſimos Dominos Dominum IOACHIMVM MALTZANVM, liberum Baronem a Wartenberg & Peutzelin, in Militſch & Freyhan &c. & Dominum IAN-VLRICVM Schaff cognomento Gotſch, Dominum hæreditarium in Kinaſt, Liberum Baronem in Trachenberg, Greiffenſtein & Camitz &c. Ex Principatibus hæreditariis ſingulos ſemper Capitaneos, hac tamen expreſſa cũ conditione, quod illorũ quilibet ex iſto Principatu, vnam perſonam è Prouincia, ſi in vnus vel alter ad comparendum forſitan impediatur, ad expeditionem iſtam denominet, & Regiæ ſupremæ præfecturæ pro inſtructione prima quaque occaſione denominet. Ex ciuitatibus Schweidnizenſes IANVM WIRTHIVM, Gurauienſes ELIAM HELDIVM,

DIVM, & Franckenſteinenſes NICOLAVM LEIPERTVM, Schaf[illegible] deputarunt: qui omneis & ſinguli heîc Vratislauiæ ad XX. D. Octob. compar[illegible], & luce craſtina ad defenſionis officium ſolemne iuramentum præſtare, atque cumprimis à Romano-Catholicis Ordinibus, Commendatoribus, & Vratiſlauienſi clero, vti ſupra commemorauimus, iuramentum ad confœderationem [illegible] acceptare tenebuntur.

FORMVLA IVRAMENTI AB VRATISLAVIENSIBVS CAPITVLARIBVS PRÆSTITI.

EGo N: iuro Deo Ter Optumo Maxumo quod omneis & ſingulos inter [illegible] ad coronam Bohemicam ſpectantes Prouincias, in nupero celebrato Conuentu Pragenſi ſancitos, decretos, & ab omnium Prouinciarum delegatis [illegible]gnatos, ſolemnique iuramento confirmatos Vnionis articulos, in genere o[illegible] Prouincias, & ſingulam Prouinciam in ſpecie concernentes, nunc & in [illegible] futura tempora conſtanter inuiolabiliterque ſeruare, omnia in iſtis compr[illegible]ſa ſyncere & fideliter exequi, cumprimis autem quiete & pacifice abſque [illegible]lius doloſæ technæ contra Euangelicos inſtitutione viuere, & aduerſus Ma[illegible]tis clementiſſime conceſſas litteras liberum relligionis exercitium conc[illegible] nihil attentare velim: atque in hoc ipſo me nullius hominis, ſupe: vel inf[illegible]ris Status atque conditionis, clementia vel inclementia, amicitia vel ini[illegible], donatio vel promiſſio, quemadmodum etiam per nulla tractata neque vllam à iuramento abſolutionem, vel vllam Eccleſiaſticam conſtitutionem ſiue Con[illegible]lia, decreta de hæreticis non ſeruanda fide, quam eorumdem exceptiones [illegible]bus omnibus & ſingulis, qualicunque etiam modo excogitari poſſint, iam & [illegible] futura omnia tempora, firmiter renuncio) auertent, & hæc omnia ſub [illegible] atque humano iure trangreſſoribus comminata pœna periurii, & [illegible]rum beneficiorum, bonorum, Prouentuum & redituum, quibus in Sil[illegible] & participaturus ſum, qui omneis vniuerſæ Prouinciæ per violationem me[illegible] ſuri ſunt: ITA ME DEVS BENE IVVET.

Quum itaque ſupra commemoratis Capitularibus Vratisla[illegible] ab Ordinibus Sileſiæ non minima dumtaxat ſuorum redituum ac Prouent[illegible]tio ſubtracta fuerit, verum etiam (abſente Archiduce Carolo, Epiſcopo [illegible]ſi & Vratislauienſi, qui ſeſe interim, dum ſæua iſta tempeſtas Sileſiaca it[illegible]reruſſet, in Poloniam, Varſauiam nempe, contulerat) iidem Principes & Ordines duo ſigna peditum Noueſium introduxiſſent, quorum vnum arci, al[illegible] vrbi in præſidium impoſuerant, & armata manu miniſtrum quemdam E[illegible]licum ad concionandum, magna ciuium gratulatione ac lætitia, adduxerant, iccirco horum attentatorum gratia Reuerendiſſima ac Inluſtriſſima ipſius Celſitudo ad Ducem Briegenſem ſequentem epiſtolam ablegauit.

CAPVT CVI.

CAROLI ARCHIDVCIS AVSTRIAE, EPISCOPI BRIXIENSIS ET VRATISLAVIENSIS, AD IAN-Chriſtianum Sileſiæ Ducem &c. Epiſtola.

Sub dato Warſouiæ IIIXX. Octob. A. C. M. DC. XIX.

SAlutem & officia noſtra promtiſſima &c. Inluſtriſſime, Celſiſſimeq; Princeps, amiciſſime adfinis, frater atque compater: Ex noſtri Cathedralis Collegii vel Capituli Vratislauienſis huc ad nos perlata relatione, quemadmodum etiam à Conſiliariis noſtris ſummo ſane cum cordolio percipere neceſſum habuimus, quatenus nimirum à Celſitud. V. modo dictum Capitulum ad depoſitionem iuramenti, Bohemicæ Capitulationis cauſſa, requiſitum, & paullo poſt in reſidentiam Principalemque noſtram Ciuitatem Noueſium peditum ſignum illatum fuerit. Quamuis vero nobis, tam à Celſit. V. quam ab aliis etiam Principibus & Ordinibus Sileſiæ, nihil aliud imaginari poſſimus, quam quod noſtro toto tempore hactenus, & impoſterum quoque publice continuato beniuolentiſſimo adfectu, pares cogitationes & adfectiones ſignificari debuerint: cumprimis quoniam Cel. V ſibi facillime reuocabit in memoriam, quomodo videlicet nos, ad ſingulorum Dominorum Principum Ordinumque rogationem (minime iam conſiderata perturbata tum temporis omnium rerum facie, cui nos vmquam immiſcendo) tam per litteras, quam per Cancellarium noſtrum Aulicum, ob decentem compoſitionem Noueſiacæ intemperiei, Dominis Principibus in honorem & ad demonſtrandam Prouinciæ ſufficientem ſatisfactionem, reſoluerimus, & in cæteris nihil vmquam prætermiſerimus, quod forſitan in emolumentum iocunditatemque omnium patriæ cedere quiuiſſet: idcirco peregrinum admodum nobis viſum fuit, quod noſtrum Capitulum, & noſtræ fidei commiſſum Cathedrale Vratislauienſe Collegium, à Cel. V. aliquanto durius onerari velit, de quo tamen nos, tamquam primus ſtatus Prouinciæ, ne minimam quidem ſcientiam impetrauerimus, multo minus noſtri ad Principum Conuentum deputati conſiliarii admiſſi ad iſtiuſmodi decretum vel conſilium, quæ nihilominus tamen ſtatum publicum ſummopere concernunt, neque vocati, neque vſurpati fuerint: cumprimis quod Cel. V. minime ſiet incognitum, quod Capitulares, abſque vllo noſtro præſcitu & voluntate, non ſecus quam alii Principes & Ordines, ſeſe reſoluere neque in quicquam conſentire poſſint: adeo vt non dumtaxat vniuerſalibus Conſtitutionibus, Ordinum libertatibus, & priſcis Conſuetudinibus, verum etiam nobilitati ipſis difficilimam quamdam prærogatiuam aliis etiam in locis importet, cumprimis quod milites ſimul cum Cel. V. litteris in noſtram ciuitatem, quum tamen, Deo Ter Optumo Maxumo ſit laus & gloria, de nulla adeo magna neceſſitate nobis conſtiterit.

Quum itaque, vti paullo ante, & in limine huius noſtræ epiſtolæ commemorauimus, de Sileſia, vti quidem certo nobis pollicemur, melius ſimus promeriti, & peramicam fraternamq; beniuolentiam nobis ſerio promittamus: ea pro-

pter Cel. V. peramice & fraterne rogamus, vt ſupra dicto noſtro Cathedrali Vratiſlauienſi Capitulo onerosis iſtiuſmodi impoſitionibus parcere, & in noſtra abſentia, nobis, tamquam Primo, & Prouinciæ fideli, ab iſta minime ſegregando Ordini, nullam in præiudicium noſtrum vergentem prærogatiuam, reſpectu ſuperioris præfecturæ & omnis æquitatis, intentare, ſed multo potius nos, pe[illegible] omneis ac ſingulos Dominos Principes & Ordines, pari beniuolentia & quieto tranquilloque ſtatu conſeruare complectique minime dedignetur. In eo Reipublicæ non medioxumum ſane præſtatur officium, quod nos peramicis fraterniſque officiis nullo non tempore recompenſaturi ſumus. Dabantur Warſouiæ IIIX. Octob. A. C. M. DC. XIX.

CAPVT CIIIX.

Rebus ita in Sileſia conſtitutis, Dominorum Ordinum Bohemiæ, eidemque incorporatarum Prouinciarum delegati ad Polonorum Regem [illegible] quamdam epiſtolam ablegarunt, cuius copiam hete ſubiicimus.

DOMINORVM BOHEMIAE ORDINVM, INCORPORATARVMQVE PROVINCIARVM DELEGAtorum, ad Polonorum Regem Litterarum initam Confœderationem concernentium Copia.

Sub dato 16. Nouemb. A. C. M. DC. XIX.

PRincipes & Ordines Sileſiæ, Sereniſſime, potentiſſime, atque clementiſſime Rex & Domine, Auguſtano-Orthodoxam Confeſſionem & Religionem amplectentes, Honeſtiſſimi & dilectiſſimi noſtræ confœderationis Socii nobis fidem nobis ſignificarunt quam grauiſſime Regia Mai. per [illegible] delegatos, quos rei gratia ad ipſos miſſi fuiſſent, annunciari iuſſerit, immo quod [illegible] cum rigore cum ipſis agere minime erubuerit, quoniam [illegible] Principes & Ordines ex præſcripta inter nos inita confœderatione & eiuſdem decreto, [illegible] Abbates, a[illegible]que Canonicos ad D. Ioannis, & S. Crucis Cathedralis Eccleſiæ Vratiſlauienſis, ad perſimilem initam confœderationem & obſeruantiam, abſque vllo fuco ad[illegible] & exhortati fuerint.

Quum autem iſta confœderatio grauiſſimis de cauſis potiſſimum idcirco renouata fuerit, quo melius per vnanimem conſ[illegible]entiam adimpleta ad [illegible] tam Vnionem atque concordiam, in Dei Ter Optimi Maximi honorem, laudem & gloriam, ad conſeruationem tam vero Apoſtolicæ, quam Romano-Catholicæ, ſiue Papiſticæ Religionis, & quo commodius Respubl. & pacato [illegible] fulceretur, etiam in Regno Bohemiæ, eidemue incorporatis Prouinciis, abſque vllo vllius hominis reſpectu, omnibus, cuiuſcumque dignitatis atque conditionis [illegible] iſti fuerint, omni ſeueritate, [illegible] præſtiti iuramenti, prohiberetur, quia nimirum per omnia ab omni præſumtione ſiue prætenſione Religionis abſtinere, pacifice, caſte, atque quiete, [illegible] conceſſo loco, Confeſſionem ſuam exercere, atque omnis violentia, doloſaque falſatio Conſiliariorum, [illegible] na periurii & privationis omnium beneficiorum fideliter euitare poſſet: [illegible] nulli confœderatorum vmquam, ne per ſomnium quidem, in mentem venit, quod Regia V. M. vel alius quiſpiã, vllo modo, quam inſignis & præclaram [illegible]

[illegible] ſi[illegible], eo co[illegible]motus fuiſſet, quod hancce noſtram tam bonam intentio-
[illegible]eniuolentiam, tamquam Dei timori, rationi, & omni æquitati per om-
[illegible]ormem, aliter contra noſtram mentem interpretatus fuiſſet, &, quod ad
[illegible]ationē maioris forſitan fauoris inter vtriuſq; relligionis cultores, vtile ac
c[illegible]modum eſſe poſſet, ex falſa perſuaſione & inclinatione, inimicitiam quamdā
i[illegible] nos reiicere debuiſſet. Omneis ſiquidem in genere (exceptis Ieſuitarum Scholas
f[illegible]entantibus eorumdemue aſſeclis, plus bellū quam pacem ſectantibus, dolo-
ſ[illegible] conſilia meditantibus) omneis iſti ſynceri Romano-Catholici homines ex
c[illegible]m ſuorum manſuetudine libere, categorice & ingenue fatentur, ad con-
f[illegible]ationem veræ ac ſynceræ amicitiæ inter vtriuſque relligionis cultores, ſem-
p[illegible]ernæ concordiæ propagationē, omnis diffidentiæ ſublationem, & perpetuam
am[illegible]arum Relligionum liberi exercitii conſeruationem, nullam conducibiliorem
m[illegible]icinam, & ſalubriora remedia, quam eamdem iſtam noſtram confœderatio-
n[illegible], in medium proponi potuiſſe. Idipſum quod etiam ſupra cōmemorati Præla-
ti, [illegible]anonici, & præcipui quidem Sileſiæ Capitulares ipſi minime negant, ſed
mul[illegible]o potius ſyncere, libere, & publice fatentur & profitentur, poſtquam ipſis
hæc [illegible] fœderatio à Principibus & Ordinibus Sileſiæ proponeretur, & libero ſuo
arbitrio permitteretur, an videlicet eamdem acceptare & vſurpare intenti eſſent,
[illegible]d, matura ſatis deliberatione præmiſſa, bona, ſalua, illæſaque conſcientia
[illegible] conf[illegible]derationi ſeſe adſociare, eamdem iuramento ſolemni confirmare, ex
Dei timore, abſq; vlla æternæ ſalutis iactura, & æqua Relligionis perſuaſione, poſ-
[illegible] & vellent, quū illud ipſum iuramentum, cum omnibus ſuis requiſitis, vtpote
iu[illegible] iuſtitiæ & veritatis (ita ſiquidem loquuntur) fulcitum atq; fundatū: itemq;
q[illegible]d ipſis hocce noſtrum bonum & tam ſanctum propoſitum tam gratum quam
[illegible]um eſſet, nō ſolūmodo nudis verbis, ſed ſolemni confirmatione iuramē-
t[illegible]nt: Itaq; etiā illos ipſos, in profeſſione ſuæ relligionis, & participatio-
n[illegible] f[illegible]tione omniū ſuorum beneficiorum, in hodiernum vſq; diem neutiquā
[illegible]dimus. Quum itaq;, Sereniſſ. atq; Potentiſſ. Rex, confœderatæ Vnitæque
[illegible]ciæ [illegible] ā ipſam intentionem, quæ ſane Regiæ V. Maieſt. ſiniſtre perſuaſa fuit,
[illegible] conceperint, multo minus conſilia & actiones ſuas eō direxerint, quod
[illegible] vicinis regnis & Prouinciis haſce ſuas leges imponere, & ſingularia Statuta
[illegible]bere velint, ſed multo potius vt Patriæ ſalutē & proſperitatē promouerent,
& [illegible]a omnia & ſingula, quæ ex Regni Bohemiæ eidemue incorporatarū Pro-
u[illegible]rum mutatione exorta ſunt, eo potiſſumum ſpectent, nō quod ad vnius vel
[illegible] perſonæ ignominiā & iniuriā directa ſient, ſed multo potius, veluti noſtra
S[illegible], Receſſus, Declarationes & Reſolutiones, ex ipſis Originalibus deſcriptæ,
[illegible]perq; teſtantur, ꝙ negotii grauitas & ineuitabiles cauſſæ ita requirant, &
[illegible] regni Bohemiæ Ordines incorporatæq; Prouinciæ Regiæ V. Maieſt. & la[illegible]
[illegible]o Poloniæ regno debitū decentēq; honore & obſeruantiā præſtare prom-
ptæ atq; paratæ ſient, atq; ſūmis viribus eo potiſſumum adlaborent, quatenus ni-
[illegible] duo iſta regna inita pacta inuiolabiliter conſeruare poſſent adeo vt cū
iſt[illegible] occaſione noſtrā confœderatorūq; mentē & opinionē Regiæ V. M. litteris ſi-
gnificare neceſſum eſſe duximus, eamdē humillimo obſequētiſſimoq; ſtudio ro
ga[illegible], ne forſitan ꝑ diffidentiā quamdā vel ſiniſtrū intellectū & adfectum cor ſuū
[illegible] patiatur, vt a laudatiſſima ſua voluntate regia, amore pacis, & bona vici

nitate atque Correſpondentia cum hoc Regno Bohemiæ, inſtinctu inquietorum inuidorumq; hominum, abſque vllo noſtro merito, fortaſſis ſecedat, ſed multo potius priſcæ Regiæ Suæ Maieſtatis bonitati, clementiæ, atque fauori priſtino ſingulos nos Confœderatos, cumprimis vero Sileſiæ Ordines commendatiſſimos habeat.

Quamuis etiã ex vulgari hinc inde ſparſa fama adpareat, quaſi ex Poloniæ regno vicinis Prouinciis non medioxumum quidem periculum immineat: nihilominus tamen, indubia ſpe atque fiducia freti, confidimus, Regiam V. M. ex innata, nobiſque iam dudum ſat perſpecta cognitaque virtute heroica, neutiquã conceſſuram, quod fortaſſis hoſtile quidpiam contra communem immerentemque noſtram Patriam, iura & pacta viciniratis, quæ hactenus in hodiernum vſque à nobis ſarta, tecta, inuiolataq; conſeruata ſunt, & impoſterum quoque [illegible] morato modo integra, illæſa, atque incorrupta ſeruabuntur, tentetur vel ſuſcipiatur. Quibus ſummiſſima noſtra officia Regiæ V. M. ſingulari ſtudio deferimus, eamdemque ſimul Dei Ter Optumi Maxumi tutelæ atque protectioni humillime obſequentiſſimeque commendantes. Dabantur in Vniuerſali Regni Bohemiæ Prouinciali Conuentu & arce Pragenſi. 16. Nouemb. A. C. M. DC XIX

N. N. N. N N. Ordines Regni Bohemiæ, & D[illegible] incorporatarum Prouinciarum, tum temporis Pragæ congregati.

CAPVT CIIX.

PRAECIPVI CVIVSDAM SENATORIS REGNI POLONICI AD ARCHIEPISCOPVM GNESNENſem Epiſtola Reſponſoria.

INluſtriſſime, Reuerende Princeps, Domine obſeruande, Regiæ S. M Domini noſtri Clementiſſimi, à Maieſt. ſua Regia ex Hungaria & Sileſia imminentia pericula concernentes editas litteras deliberatorias, quemadmodum & Copias Archiducis Vratislauienſiſque Archiepiſcopi epiſtolæ, ad Celſitud. V. vna cum Copia inſtructionis Comitis Altheimenſis à Cæſarea S. M. ad clementiſſimum Regem Dominumque noſtrum eiuſdemque clementiſſimi Domini noſtri reſponſionis heîc in meo reditu reperi. Quoniam vero iſta omnia magis ad bellum, quã exoptatam pacem inclinant: iccirco eo ipſo, præter acceptam præcedentem, nondum ſanatam, cladem inſcientes nec volentes non dumtaxat diuturno periculoſoque bello denuo implicamur, verum etiam Regiæ S. M. auctoritas, [illegible] ſtatus, atque tranquilla poſſeſſio huius Regni (ſin; quod malum tamen Deus Ter Optumus Maxumus clementiſſime auerruncato, res forſitan male caſura eſſet) inter malleum & incudem quaſi verſaretur. Sin vero res bene feliciterque caderet, liberi huius regni gubernatio, eiuſdemque libera electio ſenſim ad abſoluti Dominii Praxin redigi poſſet.

Equidem quilibet ſanæ mentis ſatis ſuperque cognoſcit nos, ardente vicinitate, igni flammæque eſſe vicinos: itaque metuendum ſi nos ligna adportauerimus,,

...mus, & ignem fouerimus, incendium illud tum ab omnibus partibus, quod tamen SS. Trinitas clementiſſime præcauere & auertere dignetur, repente inſperataque modo nos obruturum, & tamdem plane conſumpturum.

Nam tua res agitur, paries dum proximus ardet, VCALEGON &c.

Itaque non abs re fore autumo, vt, rebus ita conſtitutis, in bona præparatione cauſſæ noſtræ inuigilemus, & ante omnia probe conſideremus quibus videlicet cum vicinis verſemur, quomodo erga nos adfecti fient, & quibus viribus innitantur: ſedulo namque perpendendum, quibus nimirum membris Reſpublica noſtra coaleſcat, & quomodo inter ſe inuicem cohæreant.

Hiſce nunc accedit quod, ad modo dictam iſtam præparationem ſtabiliendam, animis minime conſentiamus: nam vnius quidem corporis membra, aſt diuerſi generis, diuerſæ relligionis & voluntatis, ac denique in rebus Rempublicam (relligionem ſicco iam pede prætereo) concernentibus, plane contrarii atq; repugnantes ſumus. Cum itaque minime irritati ſimus, vt tam diuturno periculoſoque bello noſmet ipſos adeo temere implicemus, & extra ſpem vnici alicuius publici emolumenti, etiam poſt certam impetratam victoriam (quæ tamen adhuc indubia) oneroſum adeo bellum ſuſcipiamus: conſiderando quod Bohemi, eorumdemue aſſeclæ, iam dudum ad diuturnum bellum ſeſe præparauerint, atq; tamquam deſperabundi, ad vindictam ſerio intenti fient, cumprimis quod cum Turcis atque Tartaris bene correſpondeant, atque cum Hungaris, Anglis, S. Rom. Imperii vnitis Principibus, Daniæ atque Sueciæ Regibus, Electore Brandeburgico, & Anſeaticis ciuitatibus Confœderationem inierint: itaque durum periculoſumque admodum erit aduerſus tot tantoſque monarchas hoſtiliter aliquid moliri. Porro domi quoque iſtiuſmodi reperiuntur homines quibus res iſtæ neutiquam placebunt, ex quibus finitimi ſane haud poſtremi erunt, qui, ex formidine, moleſtia, & bonorum ſuorum iactura, facillime alteri parti ſeſe applicabunt, ex quo quidem (quod Deus Ter Optimus Maximus clementiſſime itidem præcaueat & anteuertat) Corona Polonica vndique premi, & ita rebus afflictis abſque vllo ſuccurſu ſalutare remedium neutiquam applicari poſſet.

Nulla ſalus bello, pacem te poſcimus omnes.

Itaque nihil reſtat ſecurius, quam quod gratam exoptatamque pacem ſectemur, quoniam nulla ſalus bello, &, præter defenſiuum, nulla belli excuſabilis & iuſta neceſſitas apud homines pacificos merito nullum locum habere & poſſit, & debeat. Et hæc ſummopere apud me perpendo tamquam Senator Regni, & ex illorum numero minimus. Quoniam autem iuramenti ligamentum nos regni Senatores, ad auerſionem omnis mali à gratiſſima noſtra Patria, vnumquemque obliget, idcirco intermittere nec volui nec debui, quin hancce meam conſiderationem Reuerendiſſ. V. Cel. tamquam Senatus Principi ſignificarem, eamdemque, communis noſtræ Patriæ gratia, ſtudioſiſſime rogarem & obteſtarer, vt, pro more laudatiſſimorum ſuorum Dominorum Anteceſſorum, Poloniæ Regum, mature prouideat, ne forſitan Reſpublica detrimentum aliquod capiat.

Equidem domus Auſtriaca, vti ex receſſu noſtro in Polonia liquet, iſtiuſmodi motibus ſeſe neutiquam immiſcuit: ea propter ſufficientem ſane cauſſam occaſionemque nacti ſumus, vt bona in præparatione arma noſtra ad propriam noſtram noſtrorumque defenſionem ipſimet vſurpemus, nec peregrinis periculoſiſque negotiis noſmet ipſos temere inuoluamus, cumprimis quod plerumq; abſque damno & periculo neutiquam fieri poſſit, ſi quis armatus, & loricam induens

armato minatur, & ſimul, abſque vlla tamen cauſſa verbera intentare [illegible] Quæ omnia Reuerendiſſimæ V. Celſ. a Deo Ter Optumo Maxumo ſingul[illegible] dotatæ & donatæ experientiæ diiudicandum relinquo, eamdemque diui[illegible] læ atque Protectioni ad proſperam corporis valetudinem ſummo ſtudio commendo. Dabantur 28. Octob. A. C. M. DC. XIX.

CAPVT CIX.

PAullo poſt Bohemiæ Ordines breuem quamdam inuerſionem impulſiuarum cauſſarum reiectionis Regis Ferdinandi ediderunt.

CAVSSAE IMPVLSIVAE, QVVR VIDELICET BOHEMIAE ORDINES NOVVM REGEM *elegerint.*

PRIMA CAVSSA.

QVod numquam legitimo more modoque, iuxta priſco-veteres con[illegible] nes, & Regni Bohemici Priuilegiorum tenorem in Bohemiæ regem ele[illegible] fuerit: immo (quod magis ipſum (Regem Ferdinandum) minime electum [illegible] ſed dumtaxat ſuſcipi & coronari petiiſſe: quur autem illud ipſum fecerit, ex [illegible] ratione ſequentium cauſſarum liquido conſtabit.

CAVSSA SECVNDA.

QVoniam iſta ſuſceptio & ſubſequuta coronatio, A. C. M. DC. IIXX. [illegible] te etiamnum Cæſare Matthia, facta, dolis atque technis promul[illegible] [illegible] perndi aliquot huius Regni Bohemiæ proditores partim donis, partim vero ma-gnis pollicitationibus adducti, alii vero grauiſſimis intentatis minis coacti fue-rint: nihilominus quoque coronatio iſta certis quibuſdam conditionibus facta, quas ſi non ſeruauerit, Ordines tum ab omni obſequio liberi eſſe debeant.

CAVSSA TERTIA.

QVod commemoratis iſtis conditionibus non ſatisfecerit, ſed Ordinibus [illegible] ſtitum iuramentum, & reuerſales de ſe Prouinciis datas litteras mul[illegible] dis violauerit: immo quod, viuente etiamnum Cæſare Matthia, non [illegible] Regni adminiſtrationi ſeſe immiſcuerit, verum etiam, ante & poſt mortem [illegible] Imperatoris, manifeſtus harum Prouinciarum hoſtis factus fuerit: idque po[illegible] mum eum in finem quo melius Chriſtiano-Euangelicam Relligionem com[illegible] moratis in Prouinciis extirpare, Ordinibus Regni, incorporatiſque Prouinciis li-beram Regis alicuius electionem, aliaque Priuilegia adimere, eoſdem eaſdemque Hiſpanorum intolerabili iugo ſubiicere poſſet. Quibus & ſimilibus de cauſſis om-nibus iuribus & commoditatibus, quibus poſt mortem Cæſaris Matthiæ vti [illegible] potuiſſet, ſeipſum priuauit, atque Prouincias ab obſequio iterum liberauit. [illegible] quod aliquanto latius deducto ſcripto Apologetico vniuerſo terrarum Orbi [illegible] mobili veritatis fundamento demonſtrabitur.

Aſt pauci dumtaxat aliquot articuli ad ſingulas iſtas modo commemoratas cauſas procemii & melioris inſtructionis cauſa, beniuolo lectori nunc ſignificabuntur.

Ad primam igitur cauſſam quod attinet, ſciendum eſt quod Bohemi a primo in hanc Prouinciam ingreſſu ſemper liberum eligendi Regis votũ habuerunt, & illud ipſum hactenus ſemper inuiolabiliter atq; ſancte ſeruauerint: quemadmodũ illud ipſum non dumtaxat ex Hiſtoriis, verũ etiam ex Priuilegiis & aliis documentis liquido & manifeſtiſſime videre eſt: quæ iura & priſcæ conſuetudines liberæ electionis ipſis poſtmodum ab Imperatoribus per Maieſtatis aureis bullis munitas litteras ſplendide confirmata ſunt. Iſtarum aurearum Bullarum Cæſ. Friderici V. Originale vero, h.e. authentica exemplaria in promptu ſunt. quarum prima data fuit A. C. M.C C XII altera A. C. M. C C. XVI. & tertia A. C. M. C C. XXI [illegible] ab Ordinibus electos reges confirmat, & expreſſe affirmat quod [illegible] Bohemiæ Ordines pro ſuo lubitu regem eligere poteſtatem habeant: & [illegible] in regem electus fuerit, is ſummo Magiſtratui competentes liberates, a ſe (Frederico) & futuris Romanorum Imperatoribus petat & accipiat.

Et eum hiſce etiam concordant cæteræ aureæ bullæ Cæſaris Caroli IV. A. C. M. C C C LXX datæ, in quibus paulo ante commemorata Romanorum Imperatoris Friderici Priuilegia confirmantur, & inibi aliquanto latius deducitur, quod Bohemi Regis eligendi ius & poteſtatem habeant. Porro idem quoque [illegible]atur per illam Cæſaris Caroli IV. Bullam, quam vniuerſo S. Rom. Imperio clementiſſime conceſſit, in qua ab omnibus IIIX Imperii Electoribus, & quid cuilibet ratione officii incumbat, quorum Principatus itidem Imperio incorporentur Cap. IIIX. ita ſcriptum eſt: Vbi vero iſtorum Principatus vnus ,,
[illegible]o vacauerit, tum quilibet Romanorum Imperator, vel Rom. Rex, qui ,,
[illegible] temporis Regnum adminiſtrabit, cum illo, tamquam re ſibi & Imperio iure ,,
competente, diſpenſabit, attamen regno noſtro Bohemiæ (vacantiæ caſu poſito) ,,
[illegible], iuribus, & Iuriſdictionem, regis alicuius electionem concernentibus, ,,
[illegible]nquilinos iſtius regni, ſemper exceptis: tamquam qui omnibus temporibus ,,
poteſtatem habent Regem eligere, iuxta tenorem ſuorum Priuilegiorum & diu ,,
[illegible]atas laudabiles conſuetudines, quas olim ab Romanorum Imperatoribus ,,
[illegible]erunt, quibus etiam, ratione huius Cæſareæ legis, nihil derogatum, ſed ,,
[illegible] potius iam & in omnia futura tempora inuiolata ſeruari volumus: que- ,,
madmodum illa aurea Bulla, Norimbergæ A. C. M. C C C. LV. per typos diuolgata [illegible]tis ſuperque teſtatã facit. Quamuis autem Carolus IV. poſt confirmatam Cæſ. Friderici auream Bullam, iſti ſuæ modo dictæ confirmationi (abſq; omni dubio in ſuũ ipſius quã hæredum ſuorum emolumentum) porro quoque addiderit: [illegible] q; illa ita intelligenda ſiet, vt nimirum, deficiente omnino Regia Stirpe, tandem Bohemiæ Ordines, ad ipſosq; pertinentes, Regis eligendi poteſtatẽ habere debeant: nihilominus tamen iſta declaratio nuſquã locum inuenire potuit, nec etiã tum temporis obſeruari debuit, ob conditiones & exceptiones iſtas aureæ bullæ adnexas, p quas Priuilegia & veteres Bohemorũ conſuetudines in ſempiterna futura tẽpora adeo confirmatæ fuerunt, q; etiã per nullam Imperii Conſtitutionem immutari nequeant. vt iã taceamus, q; illud ipſum per peculiareis declarationes ſolius Romanorũ Imperatoris, vel Bohemiæ Regis, (quiſquis etiã ille fiet) fieri debuerit, vel etiam potuerit.

Dein-

Dein licet illud fieri potuerit, nihilominus tamen extra Cæſaris Caroli IV. ex domo Lucemburgica procreati, familiam, nimirum duorum ſuorum filiorum Venceslai & Sigiſmundi, illud ad neminem alium deriuari potuit, qui duo, licet Romanorum Imperatores & Bohemiæ reges fuerint, attamen abſque hæredibus vitam cum morte commutarunt, vnica dumtaxat filia, nomine Eliſabetha, excepta, quæ à Sigiſmundo relli&#1;cta, & poſtmodum Alberto, Archiduci Auſtriæ in matrimonium fuit tradita, cum qua deinceps quoque filium, Ladislaum nomine, procreauit, à cuius, Ladislai, morte ſæpius nunc commemorati Bohemiæ Ordines, ex præſcripto ſuorum Priuilegiorum, ſibi regem elegerunt, qui neque e domo Lucemburgica, neque Auſtriaca procreatus fuit, nimirum Georgium Podiebradium: quam electionem non ſolummodo domus Auſtriaca intentatam reliquit, verum etiam Romanorum Imperator Fredericus, eius nominis III. eo tum temporis domus Auſtriacæ caput, & Romanus Imperator exſtitit, modo commemorato Bohemorum Regi Georgio Podiebradio eiuſdem Regni Bohemiæ Priuilegia confirmauit: quorum confirmatio, A. C. M. CCCC. LIX. facta, illud ſatis ſuperque adteſtatur.

Ex quibus omnibus Meridiana luce clarius adparet, quod à commemorata appendice, quæ confirmationi Cæſaris CAROLI IV. inſerta fuit, iam omnino digreſſum, & quod regnum Bohemiæ ad nullam certam familiam reſtrictum ſit. Quod autem res ſeſe ita, non vero aliter, habeant: quodque regnum illud vna libera alicuius regis electione dotatum, nequaquam autem hæreditarium ſit, id ſequens exemplum manifeſtiſſime teſtatur. Etiamſi .n. paullo ante commemoratus Rex Georgius hæredes maſculos poſt ſe relliquiſſet, nihilominus tamen nullus ex ipſis, licet eius rei gratia Ordines Bohemiæ ſollicitaſſet, parenti ſuo ſucceſſit, neque in Regem electus fuit: ſed Bohemi, à morte regis ſui Georgii, in Regem ſuum elegerunt atque coronarunt, Wladislaum, natum Ducem Lithuaniæ, Caſimiri, Polonorum Regis, filium, A. C. M. CCCC. LXXI. qui pari modo à Romanorum Imperatore Frederico, eius nominis III. in regium thronum collocatus atque confirmatus fuit, idipſum quod ex modo dicta Confirmatione A. C. M. CCCC. LXXX. facta, latius videre eſt.

Quod autem commemoratus iſte Wladislaus Rex Bohemiæ in quadam epiſtola fateatur, quod eiuſdem regni Ordines ſua ſponte & ex libera voluntate filium eius Lodoicum coronauerint & in Regnum acceptauerint: paullo poſterius tamen de filia ſua Anna hoc conſtituat & addat, quod nimirum, filio ſuo Ludouico abſque hæredibus inter viuos viuere ceſſante, filia ſua Anna Regni Bohemiæ hæres eſſe debeat, &c. ad illud reſpondetur: Poſtquam ſemel à pacto, quod Cæſar Carolus IV. ſuæ Confirmationi Priuilegiorum inſeri curauerit, digreſſum fuerit, & Ordines Bohemiæ liberam electionem vſurpauerint, (id quod allegata exempla ſatis ſuperque teſtantur) ideirco corona (Regni Bohemici) ad Domum Auſtriacam minime hæreditario tranſlata eſt: adeoque etiam in Regis Wladislai poteſtate neutiquam ſitum fuit, quod, per propriam ſuam conſtitutionem, abſque vniuerſali Prouinciali Conuentu & conſenſu Ordinum, filiam ſuam, cum Priuilegiorum præiudicio, Regni Bohemici hæredem conſtituerit, adeo vt illud non à parente, ſed à fratre ſuo germano in hæreditatem accipere debuerit, quemadmodum etiam tum temporis eius rei gratia nullus Prouincialis Conuentus in ſtitutus,

nullo minus in id ab Ordinibus conſenſum fuit: immo Annæ iſti ab iiſdem Bohemiæ eidemue incorporatarum Prouinciarum Ordinibus regni adminiſtratio numquam demandata vel conceſſa fuit: ſed poſtquam frater eius germanus in prælio cecidiſſet, & eodem illo tempore Sereniſſimus, Illuſtriſſimuſque Princeps & Dominus, Dominus Ferdinandus, Archidux Auſtriæ, commemorati Regis Lodoici ſororem Annam, quæ ipſi iam dudum promiſſa erat, in matrimonium ducere voluiſſet: iccirco, & ea ipſa de cauſſa Regni Bohemici Ordines, Ex Pura Mera, Liberaque Voluntate, iuxta Priuilegiorum ſuorum tenorem, ante commemoratum FERDINANDVM, Archiducem Auſtriæ, A. C. M D. X X V I in Regem ſuum elegerunt: quemadmodum etiam ad factam iſtam electionem primum Rex ipſemet, ac dein prius Regia ſua coniunx, veteri de more coronata fuit.

Quodque hæc ſeſe ita habeant, & quod tum temporis Bohemiæ Ordines libera electione vſi fuerint, teſtantur Regis FERDINANDI reuerſales litteræ, quæ Viennæ X I I I. Decembris A. C. M. D. X X V I. exaratæ Ordinibuſque traditæ fuerunt, quemadmodum & pari modo iuſiurandum, quod illo ipſo tempore Ferdinandus Ordinibus præſtitit Aſt paullo poſt mirabilis quidam caſus cum iſtis Regis Ferdinandi litteris Reuerſalibus abſque vllo Ordinum conſenſu atque violentia accidit, qui iam demum detectus eſt. Poſtquam enim iſtæ, modo iam dictæ reuerſales litteræ, ex primo fide digniſſimo Originali, iuxta alia Priuilegia ſingulari cuidam libro ad Prouincialem tabulam in membrana deſcriptæ inſertæ, Originale vero, ſiue iuſtum infallibileque exemplar ad alia Priuilegia collocatum & Copia iſtius per X I X. annos integros tabulæ Prouinciali inſerta fuiſſet, atque etiamnum hodie inibi cuſtodita aſſeruetur: attamen nupero tempore primum manifeſtum factum, quod elapſis iſtis X I X. annis, hoc eſt A C.M.D. X L V. doloſus quidam homo ac lucifuga, (quiſquis autem fuerit, etiamnum hodie ignoratur) tabulam Prouincialem fraudulenter nactus, in margine reuerſalibus litteris ſequentia verba adſcripſerit: Hæ Reuerſales litteræ Regiæ S. M. ab »
Ordinibus Regni Bohemiæ in publica arcis Pragenſis Compoſitione, poſtridie »
Aſſumptionis Mariæ A. C M. D X L V. reſtitutæ, illarumque loco iiſdem huius »
regni Ordinibus aliæ, in Bohemica lingua exaratæ, traditæ atque huic ipſi libro »
inſertæ fuerunt, Sub dato in Pragenſi arce I V. die poſt Egidii A. C M. D. X L V. »
cum tamen omnibus & ſingulis minime fiet cognitum quomodo id acciderit, & quod Ordines ſæpius nunc commemoratas reuerſales litteras Regi reſtituerint, & econtra alias recipere debuerint. Nam in illo tranſactionis die, qui iſto anno in Pragenſi arce habitus, & in hodiernum quoque diem adhuc in Prouinciali tabula, & regia tranſactione demonſtrandus eſt, illarum (litterarum) ne minimo quidem verbo facta mentio, & iſtæ litteræ, quæ loco priorum reuerſalium litterarum dari debuerunt, non legitimo libro, quemadmodum falſa iſta nauci hominis inſcripta gloſſa fucum facere, & hominibus glaucoma obiicere nititur, inſertæ, ſed poſtmodum in alterum quemdam inſcriptæ fuerunt.

Ex quibus omnibus Meridiana luce clarius adparet, quod Scriba iſte (quiſquis etiam ille fuerit) in alterius cuiuſdam gratiam marginem fallaci doloſaque ſua manu commaculauerit, eum potiſſumum in finem quo melius Ordinibus libera alicuius regis electio adimeretur.

Præterea fallax iſta clandeſtina inſerta epiſtola cum prioribus iſtis [illegible] libus litteris neutiquam concordat: Cum enim eædem Ordinibus, ob Ferdinandi Regis electionem, debitam cautionem præſtare debuerint, quod videlicet ipſorum Priuilegiis ne minimum quidem damnum inferre velint, nihil omiſſo tamen multa alia in ſeſe complectuntur, & prioribus Priuilegiis & libertatibus è diametro quaſi repugnant atq; aduerſantur: ſiquidem in iiſdem repetitur id quod olim Cæſar CAROLVS IV. ſuæ Confirmationi, & Rex Wladiſlaus commemoratæ ſuæ conſtitutioni, filiam ſuam concernenti, inſeruerunt: quum tamen, vt ſupra demonſtratum eſt, iam dudum, & magis quam vno duntaxat modo, contra illud ipſum proceſſum fuerit, Ordineſque pro ſuo lubitu Regem elegerint. An vero hoc ipſo facto Priuilegia non potius fraudulenter deprauentur, quam meliter confirmentur, id cuiuis ſanæ mentis homini iam diiudicandum relinquimus.

Quod autem Ordinibus iſtiuſmodi doloſæ fallaciæ hactenus [illegible] fuerint, id præcipuis Regni huius officialibus, Romano-Catholicam Religionem amplectentibus, qui omni tempore illud Ordines omni ſtudio celaruut, imputandum eſt. Quamuis enim iidem Ordines in publicis Prouincialibus Conuentibus, & alias quoque non vna duntaxat vice reuerſales litteras inſtanter & ſollicite petierint, nihilominus tamen præcipuos iſtos Regni Bohemiæ Officiales eo neutiquam commouere potuerunt, quod ipſis Regni Priuilegia [illegible] multo minus eorumdẽ copia & fide dignæ deſcriptiones communicatæ fuiſſent.

Hiſce omnibus vero nunc ſuo loco relictis, nihilominus tamen negari minime poteſt, Ferdinandum Romanorum Imperatorem ipſum, laudatiſſimæ memoriæ, quomdam probe intellexiſſe, quod videlicet, hoc Regnum, eidemque incorporatæ Prouinciæ ad neminem hæreditario peruenire, & denique hanc corruptam falſatamque fraudulenter inſertam epiſtolam veteribus Priuilegiis & libertatibus ne quicquam quidem derogare poſſe.

Quocirca idem ille glorioſiſſimus modo commemoratus Romanorum Imperator Ferdinandus, feliciſſimæ recordationis, A. C. M. D. XLIX. Prouincialem Conuentum indixit, & ab Coronæ Bohemicæ Ordinibus clementiſſime petiit, quod, à morte Cæſareæ S. M. Seniorem ipſius filium Archiducem Maximilianum ad Coronam Bohemicam admittere ne dedignarentur. in quam clementiſſimam Cæſareæ S. M. rogationem petitionemque iidem Bohemiæ Ordines cõſenſerunt, & modo dicto Cæſareæ S. M. filio, Archiduci Maximiliano, viuente adhuc Domino parente Regium titulum conceſſerunt, hac expreſſa tamen conditione ſibi reſeruata, quod regni adminiſtrationi, Domino parente adhuc inter viuos exiſtente, minime ſeſe immiſceret: quemadmodum etiam Coronatio Regis Maximiliani, & ſuæ coniugis Reginæ Mariæ primum A. C. M. D. LXII. & quidem poſt exaratas traditaſque reuerſales litteras, in effectum deducta fuit.

Pari modo glorioſiſſimus quomdam Romanorum Imperator Maximilianus ſeniorem Cæſareæ ſuæ M. filium, Archiducem Rudolfum, Regni huius Ordinibus proponendo clementiſſime commendauit, vt vnanimi omnium conſenſu eumdem, certis tamen conditionibus præmiſſis, & traditis litteris reuerſalibus in futurum Regem elegerint & receperint.

Sin [illegible] nunc Regnum hoc Bohemiæ, eidemue incorporatæ Prouinciæ, hæreditario ad domum Auſtriacam pertinerent, minime fuiſſet neceſſarium, quod tam-

tam clementiſſimæ ab Imperatoribus iſtis interceſſiones & petitiones inſtitutæ fuiſſent, quum alias quilibet ex paullo ante commemoratis filiis Cæſareis, ratione ... nituræ, à morte Dominorum parentum, Regni adminiſtrationem hæreditario ... inchoare potuiſſet, quemadmodum illudipſum in Archiducatu Auſtriæ atque hæreditariis Prouinciis liquido & manifeſto videre eſt: Similiter & ... nunc dictis perſonis Corona Bohemica ſub iſtis temporibus ſaluo iuris titulo adiudicari potuit, quum Seniores filii mortuorum Bohemiæ Regum fuerint, & Ordines eamdem conceſſionem ex mera, pura, liberaque voluntate adprobauerint: adeo vt falſo Ordinibus nunc imputetur, quaſi ſuis iuribus, liberam electionem concernentibus, renunciaſſent. Nam quod illa ſeſe non ita habeant, ex ... luculenter & expreſſe demonſtratur: ſiquidem poſtquam laudatiſſimus, pientiſſimus, glorioſiſſimuſque Romanorum Imperator Rudolfus II. feliciſſimæ recordationis tam coniuge quam Cæſareis hæredibus caruiſſet, Sereniſſimus Celſiſſimusque Princeps & Dominus, Dominus Matthias Archidux Auſtriæ, veluti Cæſareæ S. M. frater Germanus Senior, autem omne ſuum ſtudium eo conuerteret, quod videlicet, viuente etiamnum glorioſiſſimo Romanorum Imperatore Domino Rudolfo II. in Regem Bohemiæ denominari, eligi atque coronari poſſet, conſiderando quod, vti iam modo commemorauimus, nulli hæredes exiſterent: ... rum temporis illa verba Acceptatio, Declaratio, atque Coronatio minime ... parata fuerunt, ſed multo potius toties nunc commemorati Bohemiæ Ordines, vigore Cæſaris Friderici, aliorumq; Romanorum Imperatorum clementiſſime conceſſorum Priuilegiorum, laudatiſſimum iſtum Archiducem Matthiam in Bohemiæ Regem elegerunt.

Præterea quoque ſæpius nunc dictus glorioſiſſimus Inuictiſſimuſque Romanorum Imperator Rudolfus II. ipſemet iiſdem Bohemiæ Ordinibus hancce ſuam libertatem ſufficienter confirmauit, dum clementiſſime petiit, & pro fratre ſuo Germano, Archiduce Matthia, peramice apud Ordines interceſſit, vt nimirum eumdem (Dominum Matthiam) ex præſcripto ſuorum priuilegiorum, in futurum Bohemiæ Regem denominarent & eligerent: quemadmodum etiam ipſemet Archidux Matthias illa ... verba vſurpauit & legitimo more modoq; in Regem eligi petiit: adeo vt idem Bohemorum Priuilegium tam ipſe Cæſar Rudolfus ... qui pro fratre ſuo interceſſit, quam Archidux Matthias, qui electionem petiit, ... endo confirmauerint, quod nimirum Ordines, Nullis exiſtentibus legitimis hæredibus, liberam electionem obtineant.

Quæ omnia (vt iam priſcæ libertates, obſeruationes atque conſuetudines ... penitus prætereantur) non ſolummodo per compoſitiones atque tranſactiones, A. C. M. DC. IIX. inter Imperatorem, Archiducem, & Prouincias Pragæ factas, verum etiam per Cæſaream propoſitionem in publicis Prouincialibus Conuentibus, & reuerſales litteras tam à Cæſare quam ab ipſo rege Prouinciis clementiſſime traditas, ſatis ſuperque confirmata fuerunt: Iuxta illud toties iam dictis Euangelicis Ordinibus, poſt multas diuerſimodaſque perpeſſas perſequutiones, ab Imperatore Rudolfo II. ipſorum rege atque Domino clementiſſimo, in puncto vniuerſum Religionis negotium concernente, primum in dicto iſto Prouinciali Conuentu A. C. M. DC. IIX. tum etiam ad diuerſos Bohemorum exhibi-

tos libellos ſupplices, & S. Rom. Imperii Electorales interceſſiones, [illegible] reo-Regias Maieſtatis litteras, in [illegible] aſſecuratio clementiſſim[illegible].

Inter Romano-Catholicos & Euangelicos itidem, ob prop[illegible] ſeruationemque bonæ amicitiæ, amoris & concordiæ, certi art[illegible] hensi, & à Cæſareo-Regia Maieſtate confirmati ſunt, hac expreſſa adn[illegible] dice: *Si quis forſitan, quicunque etiam ille impoſterum fuerit, aduerſus iſtas Ma[illegible] litteras, & articulos pacificatorios minimum qu[id] que molitus fuerit, is, tamquam [illegible] turbator, pro merito ſuo in grauiſſimam pœnam incurſurus eſt.*

Exinde igitur omnes & ſinguli certam infallibilemq; ſpem & fi[illegible] conceperunt, quod ſub Cæſareæ S. M. eiuſdemue Succeſſorum, Bohemiæ R[illegible] Patrocinio atque regimine quilibet quiete & pacifice viuere, & tam Deo T[illegible] ptimo Maximo, quam legitimo ſuo Magiſtratui debitam obedientiam [illegible] re poſſet. aſt, contra omnium ſpem & expectationem, horribilis abomin[illegible] Sathanas malitioſos, pernicioſos, exoptatamque pacem deteſtantes al[illegible] mines excitauit, eoque tamdem impulit, vt non dumtaxat liberam O[illegible] Bohemiæ electionem, verum etiam vniuerſum relligionis negotium plu[illegible] hoſtiliter impetiuerint: Quocirca etiam vna cum Cæſarea S. M. aliiſque pa[illegible] Romano-Catholicæ relligioni addictis, tam litteris reuerſalibus, quam [illegible] habitæque tractationi non dumtaxat ſubſcribere noluerunt, verum [illegible] tim dolo & aſtu, partim vero prætenſione & abuſu dignitatis atque exi[illegible] nis ſuæ, impudentiſſime iſta omnia tollere, immo ipſo Regi ad idem [illegible] perſuadere conati ſunt: haud iam conſiderato quod eodem ipſo tempor[illegible] gelici Ordines in publico Prouinciali Conuentu contra illos ipſos paci[illegible] atque turbatores ſequentibus verbis proteſtati ſint: Sin videlicet ipſi (E[illegible] ci) & porro perſequi debeant, quod id tum nemini alii, quam ipſis [illegible] ditioſiſque Romano Catholicis) imputandum, & in eos, tamquam publ[illegible] turbatores, ſeuere animaduertendum foret.

Quæ tamen omnia irrequieta iſtà capita adéo nauci æſtumarunt [illegible] penderunt, quod, etiamnum viuente adhuc Romanorum Imperatore M[illegible] iſtiuſmodi Domino ſibi proſpexerint, qui ipſorum propoſito inſeruiret: [illegible] eo vſque progreſſi ſunt: quod etiam Ferdinandus, Archidux Auſtriæ, elap[illegible] DC. IIIXX. Anno (de quo tamen vniuerſo terrarum Orbi conſtat, ipſum, [illegible] ab inchoata Prouinciarum Auſtriacarum adminiſtratione, Euangelicos [illegible] nos extreme perſequutum eſſe, ipſoſque innocentiſſime & abſque v[illegible] perſonarum in exilium relegaſſe, immo mortua cadauera, quod tamen [illegible] nitati aduerſaretur, è ſepulchris ſuis eruiſſe) Pragam verſus vocatus, ab Imp[illegible] Matthia in filium adoptatus, & poſtmodum Ordinibus, partim grau[illegible] tentatis minis, partim vero donis aureorumque montium pollicitationib[illegible] inter perfidos Patriæ proditores di[illegible]buta ſunt, obtruſus, & denique, per d[illegible] fallacias fallaceſque dolos com[illegible]emoratorum periurorum Patriæ proditorum, Euangelicæq; Relligionis hoſtium, in [f]uturum Regem acceptatus, procla[illegible] atque coronatus fuerit. Vnicum enim verbulum ELECTIO, inter vota q[illegible] doque vſurpatum, ipſorum auribus perquam moleſtum fuit.

Quomodo [illegible] acceptatione & coronatione res comparata fu[illegible] [illegible] ſecundæ cauſſæ deductione beniuolo lectori communicabitur: hu[illegible]

ſiqu-

[illegible] ſatis ſuperque demonſtratum, quod videlicet Ferdinandus numquam [illegible] veteres ritus atque libertates legitime in Bohemiæ Regem electus fuerit.

DE SECVNDA CAVSSA.

AD alteram cauſſam quod attinet, quomodo nimirum acceptatio atque Coronatio progreſſum ſuum ſortita fuerit, de eo partim ſupra mentionem feci[illegible] quam ſerio videlicet paullo ante commemoratis Patriæ proditoribus curæ [illegible]que fuerit, quo commodius perniciosa ſua conſilia ad exoptatum finē per[illegible]entur. Quo etiam pertinet, quod Ordinibus, indicto iſto Prouinciali Con[illegible], per publicatas patentes litteras impoſitum fuit, quod videlicet, poſt ipſo[illegible] commemoratum iſtum Prouincialem Conuentum, nihil aliud, quam de [illegible] Coronæ Bohemicæ Succeſſore proponere vel tractare debeant, quod non [illegible]at laudatiſſimæ veteri conſuetudini, verum etiam peculiari cuidam A. C. [illegible]C. X. in Vniuerſali Prouinciali Conuentu condito Decreto atque Statuto è [illegible]etro quaſi aduerſatur, in quo expreſſe cautum quod imposterum in omni[illegible] Prouincialibus Conuentibus Bohemiæ Ordinibus liberum relictum fiet, [illegible] poſt Regiæ propoſitionis deliberationem publica grauamina & articulos [illegible]nus ſumere, qui, durante etiamnum Prouinciali Conuentu, in deliberatio[illegible] atque omnino tolli debent, adeo vt non dumtaxat pauci ex Ordinum [illegible]o iſti Conuentui intereſſe noluerint: qui autem tum temporis comparue[illegible]t, votis ſuis teſtari ſunt idipſum libertatibus atque Priuilegiis Regni Bohemiæ a[illegible]erſari: incorporatas Prouincias ſub indictione circumſcriptas fuiſſe, cum ta[illegible] ipſis in nupero Prouinciali Conuentu promiſſum fuerit, quod controuerſia [illegible] voto & electione alicuius Bohemiæ Regis ante omnia decidenda ſiet. Illis [illegible]memorati iſti Patriæ proditores partim ipſimet, partim vero per alios ſuos [illegible]anos grauiſſime interminati ſunt quod nimirum ille, qui aliud votum, [illegible] ipſi, daturus eſſet, duo capita habere oporteat, cum quo, veluti cum aliis [illegible] aliquot annos, procedendum foret.

Qnum itaque aduerſus ipſorum tam grandes doloſas technas atque inſidi[illegible]rum temporis nihil obtineri potuerit, & ex Papicolis omneis ii, qui in plateis, [illegible]licis viis, popinis de domo in domum pelli quiuerunt, & nulla bona poſſede[illegible] Euangelicos votis ſuperauerint: iccirco iidem (Euangelici) nolentes volen[illegible] quidem acceptationem coronationemque iſtam, attamen certis quibuſdam [illegible]onibus, admittere neceſſum habuerunt: Archidux Ferdinandus ſiquidem [illegible]us reuerſales litteras tradidit, & inter alia hæc verba retulit. I. Bohemo[illegible]onem ſeſe cum gratiarum actione acceptare, & Regia clementia (quo[illegible]e ipſis gratum acceptumque oſtenderet) compenſare velle. II. ſeſe, vi[illegible]amnum Romanorum Imperatore Matthia, Regni adminiſtrationi non [illegible]x[illegible]urum, abſq; Cæſareæ ſuæ M. ſupremorum Officialium ſiue Conſiliario[illegible] Regni Bohemici, adſeſſorum Cancellariæ, & Cameralis iudicii, Item ex ſu[illegible]ribus Ordinibus, Communitate, & ex qualibet præfectura duarum, ex Pra[illegible]s aliiſque ciuitatibus vero ſex ad iſtum Conuentum Prouincialem depu[illegible]m perſonarum conſenſu. III. Sin autem ante Cæſareæ S. Maieſtatis obitum [illegible] ſeſe immiſcuerit, tum Ordines ad præſtandum alias debitum obſequi-

um minime tenebuntur. Præter hæc omnia Ordinibus ſub coronatione [illegible] tum præſtitit, quod nimirum omnibus iſtis ſatisfacere velit, quæ ad Regni [illegible] mentum, gloriam atque honorem ſpectare videbuntur.

Quomodo autem Rex Ferdinandus litteris ſuis reuerſalibus præſtito [illegible] iuramento ſatisfecerit, id toti terrarum orbi cognitum manifeſtumque eſt, & [illegible] deductione ſubſequentis cauſſæ tertiæ breuiter commemorabitur.

DE CAVSSA TERTIA.

AD tertiam cauſſam quod attinet, quod nimirum Rex Ferdinandus il[illegible] iſtam acceptationem, coronationem, & omnia, quæ exinde ſpera[illegible] amiſerit, ex eo liquet, quod perfidi iſti coniuratores atque Proditores Pat[illegible] na cum peſtifera iſta Secta Ieſuitica, poſt acceptationem & coronationem, [illegible] ſane petulantiam exercuerint vt non dumtaxat in Regno Bohemiæ, verum [illegible] in Ducatibus ſuper inferioriſque Sileſiæ, diuerſis in locis Euangelicos O[illegible] liberumque Relligionis exercitium grauiſſimis perſequutionibus (mi[illegible] ſiderato, quod illud in Maieſtatis litteris expreſſe ſiet prohibitum, adeo im[illegible] rint, Euangelicorum templa obſerarint, eadem ſolo adæquauerint, inno[illegible] ſimos homines in diuturna vincula coniecerint, & denique Bohemiæ O[illegible] ac cum Cæſareæ S. M. clementiſſimo conſenſu conſtitutis Defenſoribus [illegible] ad Cæſaream S. M. aditum intercluſerint, eoſdem nullo modo audiuerint, [illegible] rum Conuentus contra expreſſum textum prohibuerint, atq; illos ipſos [illegible] tos, cauſſaque incognita condemnauerint.

Porro Ieſuitæ quoque ipſimet de hacce Archiducis Ferdinandi ac[illegible] tione atque coronatione in publicis ad Sereniſſimum Archiducem Auſtriæ [illegible] poldum datis litteris magno iubilo, atque ingenti lætitia rotunde te[illegible] Archiducem Ferdinandum ſub inchoatione regiminis paternarum ſuarum [illegible] uinciarum peculiari iuramento ſeſe obligaſſe, ſeſe citius corpus ipſamque v[illegible] amiſſurum quam Sectariis (ita in Relligionis negotio recte credentes [illegible] nos nuncupant) quicquam conceſſurum: quemadmodum illud ipſum d[illegible] grauiſſimaque grauamina, & typis diuolgatæ harum Prouinciarum apolog[illegible] tis ſuperque teſtantur.

Per quas iniquiſſimas ſane perſequutiones ſupra commemorator[illegible] triæ proditorum, qui iam dudum ad bellum innocentiſque ſanguinis pr[illegible] nem anſam occaſionemque quæſiuerunt, res tamdem eo deducta e[illegible] mortuo Romanorum Imperatori perſuaſerunt, vt nimirum, abſque vlla [illegible] tate requirente, in præcellentiſſimum florentiſſimumque hocce Regnum [illegible] eiuſdem inquilinos magnum, & peregrinum exercitum contra huius R[illegible] tuta immiſerit, qui magnam eiuſdem partem latrociniis, incendiis, at[illegible] tionibus crudeliter deuaſtauerit, & multum innocentem ſanguinem p[illegible]

Quæ omnia Regi Ferdinaudo non dumtaxat perplacuerunt, ver[illegible] omnem ſuam operam atque conſilium contra hoc Regnum contulit, r[illegible] ſat mature & ante tempus quidem ſeſe [illegible]iſcuit, & Regno multa damna [illegible] quemadmodum id omnibus & [illegible]s liquidum manifeſtumque [illegible] N[illegible] quidem minime poterit, quod, Ferdinandus, viuente etiam [illegible] C[illegible]

[illegible]

dis, Regimini ſeſe immiſcuerit, dum Cardinalem Glöſelium, arcani Conſilii Cæſarei Directorem, ſub & cum quo intima quæque omnium Romanorum Imperatoris Prouinciarum negotia tractabantur & decidebantur, abſque vllo Cæſaris conſenſu atque voluntate loco officioque remouerit, cum ipſum neutiquam latuerit Cæſarem in rebus negotiiſque Bohemicis abſque Glöſelii conſilio nihil tentare ſolere, quodq; Glöſelius, tamquam homo callidus & aſtutus, ad tam perniciosum bellum forſitan ſua conſilia neutiquam collaturus ſiet.

Vice verſa vero Ferdinandus non ſolummodo belli iſtius contra hoc regnum conſiliarius & Coryphæus quaſi fuit, verum etiam proprias ſuas militares copias, quas Græciæ aluerat, exinde in hoc Regnum immiſit, iiſdemque, vt nimium commemorati iſtius Regni inquilinos ferro ignique crudeliter perſequerentur, ſerio imperauit. Prouincialis in Morauia celebrati Conuentus auctor & anteſignanus extitit, & coniunctionem tranſitumque per Morauiam Cæſarei & Hiſpanici exercitus partim adulatoriis, partim vero perquam minacibus verbis ab Ordinibus impetrauit: a morte Cæſaris Matthiæ vero totum iſtum exercitum, Regni Bohemici manifeſtiſſimum hoſtem non dumtaxat peculiari iuramento ſiue Sacramento ſibi obligauit, verum etiam maiorem militarium copiarum conſcriptionem pro virili promouit, multa Hiſpanorum aliorumque exterorum militum millia in Bohemiam immiſit, iiſdemque, vt Bohemos, eorumque ſocios, crudelius, quam viuente etiamnum Cæſare Matthia factum eſſet, perſequerentur, maximopere iniunxit, adeo vt tam in Bohemia, quam Morauia Cæſareani omnia infeſta reddiderint, & abſque vlla miſericordia nullo ætatis, ſexus, auctoritatis, atque dignitatis reſpectu habito hoſtiliter graſſati fuerint, nec ipſis etiam infantibus in vtero materno pepercerint.

Immo, quod tamen apud gentes immanitate barbaras hactenus inauditum fuit, mortua humana cadauera è ſepulchris ſuis eruerunt, detractis pellibus, manibus pedibusue colligatis, horrendo abominabilique more ſuper altaria collocarunt, & templorum foribus eadem adfixerunt. Super hæc omnia, lippis omnibus & ſingulis notorium, cognitum, manifeſtumque fuerit, quod Bohemi Regnum, eiuſdemque adminiſtrationem ei FERDINANDO nondum tradiderint, perfidos iſtos atque periuros Patriæ proditores, tamquam omnium malorum auctores atque coryphæos in litteris ſuis Procuratores ſiue Vicarios ſuos nuncupauit, ex quibus aliquot, quemadmodum & alios huius Regni hoſtes publicos, &, ineuitabilibus de cauſis, publice proſcriptos etiamnum ſecum detinet, eoſdem pro conſiliariis & legatis ſuis habet, atque eo ipſo ſatis ſuperque teſtatur, quod ipſorum egregia (ſcilicet) facinora, quæ, ad ſublationem & euerſionem omnium huius Regni Priuilegiorum atque libertatum, nefarie perpetrarunt, tamquam res bene ac decenter geſtas, adprobet, & eoſdem pluris, quam vniuerſum Regnum eidemque incorporatas Prouincias, æſtumauit.

Immanis atque inaudita Cæſareanorum militum immanitas & petulantia.

Quæ igitur hiſce Prouinciis ab iſtiuſmodi rege exſpectanda ſient, quiuis ſanæ mentis facillime colligere poterit: cumprimis ſi & de hoc quoque deliberabitur, quales nimirum articulos Rex Ferdinandus cum Hiſpaniarum rege (qui, [illegible] ob, non dumtaxat Bohemiæ Regnum eidemque incorporatas Prouincias, verum etiam liberum regnum Hungariæ concernunt) conſtituerit, & quidem tum temporis, in quo neque in Bohemiæ, neque Hungariæ Regem coronatus fuerit:

qua-

quæ pacta tamen nihilominus illo ipſo tempore Prouinciis abſcondita, ad hodierno tempore ſingulari diuina prouidentia vniuerſo terrarum Orbi [illegible] ſunt.

Nam in iiſdem (pactis) ambobus modo commemoratis Regnis [illegible] lectio, vna cum omnibus Priuilegiis, adimitur, &, vice verſa, Hiſpan[illegible] eiuſdemque Succeſſoribus hæreditario promittitur: adeo vt Hiſpan[illegible] lud hæreditarium ius Ferdinando regi renunciet, hac tamen cum [illegible] omneis Ferdinandi regis maſculi hæredes, iuxta rectam lineam, [illegible] ctione Ordinis, deſcendentes vitam cum morte commutaturi eſſ[illegible] do iſta regna, iiſdemque incorporatæ Prouinciæ ad Hiſpaniarum [illegible] demque hæredes hæreditario transferri debeant.

Pari modo FERDINANDVS Archidux Auſtriæ, poſtquam in [illegible] conſenſiſſet, veterem ſcribendi morem, quem priores Romanorum I[illegible] Regeſque Bohemiæ vſurpauerant, imminuta[illegible]: cum enim omneis I I I [illegible] tes Romanorum Imperatores, vtpote FERDINANDVS, MA[illegible] NVS, & RVDOLFVS II. laudatiſſimæ glorioſiſſimæque recor[illegible] NB. ſiſſent: NOSTRA REGNA, ET HÆREDITARIÆ PROVINCI[illegible] DINANDVS, vice nunc verſa, ſcribit: NOSTRA HÆREDITARIA [illegible] ET PROVINCIÆ &c. Ex quibus ſane iterum adparet, quæ ipſius [illegible] tio, & quibus videlicet de cauſſis in Bohemia non eligi, ſed dum[illegible] voluerit: nimirum quo commodius liberam Bohemorum electione[illegible] in hiſce Prouinciis Hiſpaniarum regis vices agere poſſet, donec eaſ[illegible] rum iugo atque ſeruituti plenarie ſubiiceret.

Sin autem Bohemiæ Ordines tunc temporis de iſtiuſmodi pact[illegible] mo Hiſpanica initis, modo quicquam reſciuiſſent, procul omni [illegible] am minime latuiſſet quomodo videlicet iſta mala anteuertere po[illegible] buiſſent: ſiquidem cuiuis ſanæ mentis cognitum perſpectumq[illegible] non hæreditaria ſi[illegible] ſed per liberam Ordinum electionem [illegible] rantur, (veluti de Bohemiæ Regno ſatis ſuperque demonſtratum) [illegible] Rex, abſque Ordinum præſcitu & voluntate, cum nullo exte[illegible] tractationem ſuſcipere poſſit, ſed quod iſtiuſmodi tractation[illegible] inefficaces atque inualidæ fient, & quod per eaſdem vniuerſum S. [illegible] um in extremam perniciem præcipitetur. Hoc enim modo Rex Hi[illegible] mano Imperio pedem inferret, &, qu[illegible] Bohemiæ Rex eſſet, [illegible] præſcriptæ Bullæ Cæſaris CAROLI IV S. R. Imperii Elector e[illegible] ex [illegible]lo, quod Bohemiæ Ordines ad omneis Mœ[illegible] Francfurti [illegible] Rom. Imperii Septemuiros perſcripſerunt, [illegible] lat[illegible] Rex FERDINANDVS ad Romanorum Regis electionem [illegible] rit.

Poſtquam igitur ex commemoratis hiſce omnibus [illegible] perque deprehenderint, quam periculoſum, immo plane impoſſibile eſſe[illegible] cum iſtiuſmodi rege[illegible] qui ipſe non [illegible] futuris eſſet, pacem quein [illegible] lum & innocentis ſanguinis profuſionem vero corde m[illegible] quam amplius eſſet commercii: ideo, ſupra commemoratis [illegible] bus, & ad mala ſubſequentia præcauenda, ſufficientem oc[illegible]

[illegible] m [illegible] c[illegible]is adn[illegible]re & ſimiliter de eo ſtat[illegible]at. Quare ex iſta [illegible] Bohemiæ ex illo tempore eſſe hæredita[illegible] [illegible] fuiſſe. Q[illegible] fuiſſe [illegible] ta[illegible] [illegible] Imperatore [illegible] quia nec nouum e qu[illegible] a [illegible] ſi voluiſſet: vt [illegible] ſignificaſſet diſerte, ſed tacere, [illegible] [illegible] prudentiſſime reddidiſſet. Neque porro Bohemi facile admiſiſſent, vt [illegible] lus [illegible] libera adimeretur Electionis. Hæc tam clara aper[illegible] [illegible] vider, nihil videat.

[illegible] hanc totam illius Capitis 7. vel tituli potius partem diſſimulan[illegible] [illegible] Sed peius eſt, quod [illegible] quam pro ſe producunt [illegible]er perinde [illegible] Nam [illegible] Cæſar [illegible] aliquem ex prædictis Electoralibus princi[illegible] [illegible] ad Cæſarem [illegible] qui *de ipſo*, [illegible]quit, *proui[illegible] [illegible] tanquam de re ad [illegible] & Imperium legitime deuoluta*. Hic [illegible] Bohemiæ Regnum, c[illegible]us [illegible] videlicet à Friderico II con[illegible] [illegible] antea confirmatum) ratum [illegible] vult, *ſuper Electione Regis, in caſu va[illegible] per [illegible] gnicolas, qui Ius habent eligendi Regem Bohemiæ*. In caſu, *inquit*, va[illegible] [illegible] vocauerat, [illegible] ſit, Principe aliquo dec[illegible]te [illegible] vacatio [illegible] ipſo hæres ſuccedat ſed, qua penitus hæres om[illegible] [illegible] ad Feudi Dominum reuertitur. Nam in eo excipit Bohe[illegible] [illegible] o aliis Principatus onerat, vt deficiente ſtirpe ſint caduci: Regnū au[illegible] [illegible] Electionis accipiat tunc a Statibus Succeſſorem. Atque hoc [illegible] in expoſitione priuilegii Friderici ſupra notauimus, & quo ſolo gloriari [illegible] Nam ſi plus Carolus [illegible] ac poſteriore Sanctionis [illegible] Bohemis daret, ſibimet in priore contrarius foret; ſed id tantum ipſis con[illegible] quod negat cæteris Electoribus.

[illegible] dictis iam colligimus, vnum, valde nobis in poſterum profuturū: quod [illegible] Vacationis, qui à Bohemis in Regem eligitur, ſicut eo ipſo fit Elector, [illegible] Confirmatione Cæſaris: ita ſimul hæreditarium Ius acquirit in Regnū, [illegible] poſt vacationem Principatus, ab Imperatore inueſtitur, & Prin[illegible] [illegible] & Elector. Etenim vt ſupra [illegible] non[illegible]atum eſt, Electoratus [illegible] ac [illegible] etiam ſiue Principatus, ſiue Regnum, c[illegible] quo eſt [illegible] indiſſolubili copulatum, vt alterum ſine altero eſſe nunquam poſſit. Itaque [illegible] eſt certum: Bohemiæ Regnum eſſe hæreditarium, quam eſt certum illud [illegible] rale: vt plane cæcutiant, qui, cum hoc affirment, alterum pernegant. [illegible] let Elector Bohemus adnumerari Eccleſiaſticis Electoribus in ratione [illegible] do ſucceſſionis, non vero Sæcularibus; ſi quemadmodum Eccleſiaſtici [illegible] cra ſubrogantur Electione: ita etiam Rex Bohemiæ in[illegible]tueretur.

Hactenus de priuilegiis. alterum ſequitur caput de Facto, & vſu vel Succeſſionis, vel Electionis.

Secund[illegible] Confirm[illegible]io

HAEREDITARIAE SVCCESSIONIS, [illegible]
vſuqu[illegible] perpetuo.

DE hac [illegible] iunt. *Sci[illegible]ndum [illegible] gentem B[illegible] ab [illegible] ſ[illegible] ex qu[illegible], & habita [illegible] fuit, ſemper [illegible] idque a[illegible] ſemp[illegible] ut non ex [illegible] exprim[illegible]* [illegible]

Confir[illegible] periturum, an fu[illegible] necne, non ſatis [illegible] immo [illegible] nant a vi[illegible] cu[illegible] *mper* [illegible] *Prim[illegible] habu[illegible]*, mo[illegible] qu[illegible] ſub[illegible] *longi*[illegible] *rie te*[illegible] *ita* [illegible] *um fuit*. Longa, inquam, qua[illegible] ſemper [illegible] [illegible]. S[illegible] nimium con[illegible]re dicta ſua p[illegible] hoc modo [illegible] hab[illegible] per vſu[illegible] autem, longu[illegible] dem, [illegible] ſi non perpetu[illegible] ſi nec iſtud [illegible], at ſe lon[illegible] vocare, quæ fuit [illegible] dem vt ſua ip[illegible] verba, vt placet, [illegible] pretenter, per Nos liret [illegible] que vſum [illegible], immo nunquam, ex Hiſtoriis, [illegible] quas [illegible] [illegible] on[illegible] o[illegible] mi[illegible] [illegible] [illegible] re. Q[illegible] euit [illegible] m[illegible] ſuſpicari hun[illegible] ſ[illegible] re[illegible] g[illegible] approbat[illegible] m, ſed a quo[illegible] ſtum. Siue [illegible] ille, [illegible] quis eſt, ignorantia [illegible] tia contra m[illegible] ntem, ſcientiamque ſuam [illegible] ſiue [illegible] ſiue malitiam, perſpicere ex [illegible] mus, atque conuinc[illegible] mus. S[illegible] vt agatu[illegible] c[illegible], d[illegible] duo [illegible] ab ipſis gentis Bohemiæ exordio, q[illegible] g[illegible] mis: A[illegible] ex [illegible] P[illegible] cipatu[illegible] [illegible]

PRIMAEVA CONSVET[illegible]O HAERE[illegible]ITARIAE
Succeſſ[illegible]is.

REum Bohemicarum Scriptores [illegible] m, [illegible] miæ Co[illegible], aliquo [illegible] aliquam [illegible] rus non [illegible] ter proce[illegible] Virum [illegible] P[illegible] [illegible] bu[illegible] n[illegible] Cti[illegible] ab [illegible] ſ[illegible] ſit. Ab [illegible] o P[illegible] ab[illegible] n[illegible] a[illegible] cui [illegible] ſupra comm[illegible] hæc [illegible] I[illegible] [illegible] ex qua g[illegible]

[illegible] nos fuit Bohemiæ Principes, paterno ſan-[illegible] ps per [illegible] ſanguinis [illegible] capit. Iam vero [illegible] luce clarius, a [illegible] filio [illegible] de quo diximus, qui ex Iuditha Auſtriaca natus eſt, Succeſſione, [illegible] one propagatos eſſe Principes, Regesq; Bohemiæ, non [illegible] ac in quo-[illegible] Principatu, ac liberrime vnumquemq; Principem [illegible] ſuos hæ-[illegible] ne con[illegible], obtinuiſſe eræ Electionis. Vbinam igitur illa eſt [illegible] conſuetudo? Vbi ſeries eorum, quos [illegible] ſuffragiis [illegible] & an non [illegible] familiæ vnius in ſolio [illegible] apertè conuincit non fuiſſe lo-[illegible] liberæ Electioni quæ cum [illegible] quolibet Principe decedente, ſ[illegible] li-[illegible] pro arbitratu, nec vita [illegible] & [illegible] complures extra-[illegible] to, qui Principatum [illegible] ſibique deferri poſtulent, [illegible] n ſerie Principum non deprehenduntur, & [illegible] exſtiterint [illegible], [illegible], qui de Proſapia erant Principum, [illegible] modo perti-[illegible] inficiabitur. Bohemicum Principatum per ſecula prima [illegible] hæreditarium extitiſſe.

Quod vt [illegible] hoc loco Catalogum Principum, [illegible] ſanguinis adierunt, ex Hiſtoria Bohemica [illegible], & Wenceslai Hagecij, &c.

1. CRVCIVS, [illegible] Con[illegible], quo abſque liberis defuncto, ſubrogatus [illegible] io [illegible]

2. CROCVS, Anno Chriſti 670. qui cum tres filias reliquiſſet, [illegible] eſt [illegible]

3. LYBVSSA, Anno 71[illegible]. Sed pertæſi muliebre Imperium, Lybuſſam coe-[illegible], [illegible]rum accipere, [illegible] autem ab ea delectus

4. PREMISLAVS Anno 722. ex quo & Lybuſſa deinceps propagati ſunt Principes Bohemiæ, neq; tam ex Plebiſcito, aut Lege quam [illegible] & con[illegible] [illegible] hæreditarium Principatum [illegible], vt c[illegible] [illegible] ch[illegible], [illegible] ſanguinis [illegible] Lybuſſæ filius

5 NEZAMISLIVS, Anno 7[illegible]5 [illegible]

6 MNATHA, Anno [illegible]3 Huic item filius

7 VOGENVS, Anno 80[illegible] Huic filius natu maior

8 [illegible]SOMISLIVS, Anno 832 alio nomine V[illegible]laus, [illegible] D[illegible]o [illegible] chlius

9 [illegible], Anno 852 H[illegible] filius natu maior

10 HOSTIVITVS, Anno [illegible]5[illegible] H[illegible] filius

11 BORIVOIVS, Primus Chriſtianus [illegible] Anno 8[illegible] H[illegible] [illegible] B[illegible], voluntarium [illegible] in Mora-[illegible] paternum, [illegible], [illegible] H[illegible] mox [illegible] Succeſſ[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Qui [illegible] ſuper[illegible] [illegible], Principatum filio natu maiori tradidit. Is fuit

12. SPITIGNEVS, Anno. 905. Huic breui defuncto, [illegible] uente & volente, ſucceſſit frater.

13. VVRATISLAVS, Anno. 9[illegible]7 Huic filius [illegible]

14. VVENCESLAVS, Anno [illegible]2 qui Regium di[illegible] Othone Imperatore [illegible] vſurpare detrectauit, Iure tamen [illegible] ex [illegible] ci Bohemici Regni auſpicio Primus merito numerandus. Huic Succeſſit [illegible] cida.

15. BOLESLAVS, Sæuus appellatus, Anno. 929 Huic fili[illegible] nor, quod [illegible]achikvvas maior Ratisbonæ monachum profeſſus eſſet.

16 BOLESLAVS, Pius dictus, Anno. 967. Huic filius [illegible]

17 BOLESLAVS, Anno 999. qui luminibus priuatus ceſſit [illegible] iori adhuc viuens principatu. Is fuit

18 IAROMIRIVS, Anno 1003. Hunc excæcauit frater, [illegible] ſucceſſit.

19. VDALRICVS, Anno 1034. Huic primogenitus

20. BRETISLAVS, Anno. 1037. huic item maior filius.

21. SPITIGNEVS, Anno. 1055. Huic frater ætate proximus.

22. VVRATISLAVS, Anno. 1061. Hic ab Henrico IV. I[illegible] Rex creatus, primus, facto ipſo, Regem geſſit. Bretislao autem [illegible] contumaciam, poſthabito, viuens coram Ordinibus ſucceſſorem [illegible] Conradum fratrem. Sed Regius deinceps honor ac titulus ad annos 6[illegible] rus fuit.

23. CONRADVS, Anno. 1093. hæreditatem adiit. Huic [illegible] functo ſucceſſit Vvratislai Regis filius qui a Patre fuerat excluſus.

24. BRETISLAVS, Anno. 1093. Huic frater ſucceſſit [illegible] deſignatus.

25. BORIVOIVS, Anno 110[illegible]. Hunc Regno expulit S[illegible] ex Ottone [illegible] I fili[illegible] natus, & principatum arripuit.

26. SVATOPLVCVS, Anno 1107. Huic rurſum Succeſſit [illegible] Wratislai Regis

27. WLADISLAVS, Anno. 1109. Hic, Prætento Otthone [illegible] iori, deſignauit Succeſſorem alterum minorem, is fuit

28. SOBIESLAVS, Anno 1125. Hic vicem rependens, ex [illegible] Wladislai dixit hæredem Wladislaum.

29. WLADISLAVS, II. Anno. 1140. Poſtea Rex à Friderico Imperatore Barbaroſſa creatus II. Bohemiæ Rex. Sed poſt ipſum denuo in[illegible] it. Porro Wladislaus adhuc viuens, adminiſtrationem Friderico filio [illegible]

30. FRIDERICVS, Año. 1173. Hunc interuertit Vdalricus [illegible] Principis filius, & Wratislai Regis Nepos.

31 VDALRICVS, Anno 1174 qui mox ceſſit Fratri [illegible] Sobieslao

32 SOBIESLAVS [illegible] II. Anno eodem 1174 Princeps [illegible] hunc [illegible] Fridericus [illegible]. Friderico defuncto ſucceſſit

33 CONRADVS, Leopoldi Znoimenſis filius, Anno [illegible] ex[illegible]

34. VEN-

14 W[illegible]ENCESLAVS, Othonis Nigri filius, Anno 1191. pro Principa[illegible] [illegible] Premislai Wratislai Regis fillo contendit: ſed Wenceslao interfecto, & [illegible], pro bono Pacis rogatu Procerum Succeſſit

15 HENRICVS Wladislai filius, & Regis frater, ex Epiſcopo Pragenſi [illegible] Princeps, Anno 1291. Hic Republica [illegible] adminiſtrata, E[illegible] ſe[illegible], Regni curam Ordinibus commendans, vbi breui deceſſit. Ex Wladislai [illegible] s, Wladislao & Premislao (quod ſenior tunc ignotus exularet apud Ra[illegible] in Latomiis) prælatus eſt

16 WLADISLAVS, Anno 1197. qui poſtmodum Premislao ſeniori [illegible] parum.

17 PREMISLAVS, dictus Othocarus Wladislai Regis Filius, Anno [illegible] o Imperatore manu propria coronatus Moguntiæ in conuentu [illegible], III. Rex Bohemiæ, ex quo Regia Dignitas continuata eſt, & ipſe [illegible] filium adhuc puerum coron[illegible]uit.

18 WENCESLAVS, Premislai filius, & ipſe Othocarus nominatus, ac [illegible] Bohemiæ Anno 1231. Huic item Succeſſit filius

19 OTHOCARVS, ita ſimpliciter nominatus, cognomentum Aui [illegible] ſortitus, alioqui Premislaus Othocarus, V. Rex, Anno 1254. Suc[illegible]

20 WENCESLAVS, VI. Rex, anno 1284. qui ex Iuditha Rudolphi I. [illegible]ris filia ſuſcepit filium, Wenceslaum Iuniorem appellatum:

21 WENCESLAVS Iunior, VII. Rex: vltimus Bohemiæ Princeps ex [illegible] Virili Premislai I. Sed duæ illius Sorores Anna & Elizabetha fu[illegible] [illegible].

[illegible]am in iſta Principum ſerie ſunt aliqua obſeruanda. Primo: quod Succeſſio [illegible] eandem ſanguinem ſtetit abſq; vlla Regni contradictione, vel prætenſio[illegible] E[illegible]ctionis.

Sec[illegible]o: quod vnuſquiſque Princeps proximum ſibi filium vel fratrem di[illegible] [illegible] hæreditaria ſucceſſione: & qui ſic [illegible] fuiſſet, ſemper eſt [illegible] ſi cum [illegible] ip[illegible].

[illegible]rtio: [illegible] ipſa ſubinde inter Cognatos [illegible] & [illegible] [illegible] argumento ſunt, principatum fuiſſe hæreditarium. quod eum [illegible] [illegible] ſibi debitum, non ſuffragio Electionis, ſed prærogatiua Succeſſionis [illegible]ret.

[illegible] Regnum, quomodocumque illi inter ſe diſſentirent, obnoxium ſe ſu[illegible] [illegible]b[illegible]s agnoſcebat: nec per occaſionem diſſidentium, licet inde multum [illegible] pateretur, tentauit vnquam, ſe in libertatem aſſerere [illegible] ſubro[illegible] [illegible] ſucceſſores a[illegible] transferre. Tam erat fixum ratumque, Succeſſionem [illegible] [illegible] ad illius [illegible] Principes pertinere

HAEREDITARIA SVCCESSIO DOMVS

Lu[illegible]burgicæ.

P[illegible] Hæres Maſculus [illegible] Principum Bo[illegible] [illegible] Proſapiæ propagat[illegible] Bohemiæ [illegible]

[illegible] *noſtra* [illegible] *Romanorum Rex* [illegible] *Ducibus* [illegible] *regni Bohemia* [illegible] *& veſtrum quemlibet* [illegible] *de certa* [illegible] *de omnibus &* [illegible] *juramenta* [illegible] *ac tenore praſentium* [illegible] *Dominus* [illegible] *quod ex tunc ad eundem* [illegible] *tanquam* [illegible] *ordinarium Dominum* [illegible] *hareditarium* [illegible] *ac obedire modis omnibus* [illegible] *Datum* [illegible]

[illegible] *& Moravo* [illegible]

[illegible] *& hæreditarium* [illegible]

PRIMA SVCCESSIO HAEREDITARIA DOMVS *Auſtriacæ*

M[illegible] Albertum [illegible] *Auſtriæ* [illegible] *& Moravia* [illegible] Albertus [illegible] *Succeſſionem* [illegible] Albertus [illegible] [illegible]

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

[illegible] Prouinciarum adminiſtrationem in ſeſe recepiſſet, ad omnes S. R. Imperii [illegible], Principes & Ordines publicauit. Primo quidem minime ſeſe dubitare [illegible] & ſingulis, in. & extra S. R. Imperii limites, manifeſtum notumque eſſe, [illegible] bacum ſcilicet & periculoſum Statum priſcum iſtud Regnum [illegible] & incorporatæ Prouinciæ inciderint, & quanta inimiciſſima attentata [illegible] is ſuſcepta fuerint, vt etiam illi ipſi, qui ad tantam [illegible] operam & conſilia ſua ſuppeditaſſent, & tantos motus [illegible] extremam perniciem præcipitaſſent, grande adeo nefas teſtari co[illegible] [illegible] autem rerum omnium confuſionem peregrinos quoſdam [illegible] in Religione opinionem introduxiſſent, & vulgarem au[illegible] [illegible] Regum atque Principum aſtute ſibi conciliaſſent, anſam & [illegible] qui a Romano-Catholica ſegregatos non ſolummodo op[illegible] [illegible] fundam extirpare propoſitum ſibi in animum induxiſſent, [illegible] ipſam requirente [illegible] neceſſitate, ſatis ſuperque demonſtra[illegible] [illegible] argumentis, & probatiſſimis probationibus ad vnguem qua[illegible] [illegible] Iuſtum vero ad Coronam Bohemicam quod attineret, notori[illegible] [illegible] Catholicam Religionem de die in diem [illegible] diuerſis temporibus ſenſim [illegible] la autem [illegible] Euangelicam lucem in prædicto Regno illuxiſſe, [illegible] & ad conſeruationem optatiſſimæ pacis, pe[illegible] [illegible] & [illegible] ſancitæ fuerint. Quamdiu autem iſtæ conſtitutio[illegible] [illegible] obſeruatæ fuerint, tam diu etiam vtrimque res fe[illegible] [illegible] ſcandala iſta & feruida proſſus cerebella tam [illegible] R [illegible] poruiſſe, ſed omnia rurſum Romani [illegible] & peregrinorum Principum iugo ſubiicere decreuiſſe: Hinc igitur in [illegible] Prouinciis Religionis grauamina indies aucta, vnam practicam [illegible] contra Maieſtatis epiſtolam excogitatam, &, poſt illius ſuppreſſio[illegible] [illegible] miſeros ſubditos magnis perſecutionibus, latrociniis & in[illegible] [illegible] non Chriſtiano more, obnoxios fuiſſe. Reſtantes quoque in S. [illegible] contributiones Turcicas non ſolummodo collectas, verum etiam a[illegible] [illegible] ad conſeruationem & defenſionem propugna[illegible] [illegible] quædam auxilia pecuniaria & contributiones [illegible] partim obtentas, nullo modo autem ad prætenſum fi[illegible] ſed perniciem Ordinum Imperii & eorundem ſociorum fuiſſe impenſas. [illegible] medio non dumtaxat Chriſtiani Orbis propugnaculum perfora[illegible] [illegible] etiam nationem Hungaricam, ſalutem & conſeruationem ſui ſuo[illegible] [illegible] ſtatum redigendi, anſam & occaſionem accepiſſe. Quam[illegible] [illegible] Sereniſſimus Dominio Electores Principes, alioſque Imperii [illegible] conſilii apud exteros longe diſſitos Reges [illegible], Prin[illegible] [illegible] ſedulo interceſſiſſe quo melius iſti motus & late [illegible] tempore iterum componi potuiſſent, nihilominus [illegible] Matthiæ feliciſſimæ recordationis, nulli fideli conſiliario [illegible] participationem, vel etiam perſonis Principibus, &c. ſed multo poti[illegible] [illegible] Principalibus, immo plane exteris, vel [illegible] de[illegible] [illegible] Hinc igitur factum eſſe vt [illegible] certæ ſatisfa[illegible] [illegible] quam [illegible] maximopere [illegible] epiſtolicæ

dumtaxat promiſſiones, & ſcriptæ ſolummodo confirmationes Ordinibus earumdemue intercedentibus oblatæ fuerint: interea imperium vi & bellicis percutionibus inchoatum, leges fundamentales, Prouinciarum Priuilegia, cæterædemue obſeruantias, in quibus tamen omnium obligationum iura fundata, poſtpoſita fuiſſe, & Prouincias denique peregrino iugo & dominatui ſubijcere cœpiſſe. Interea, ſub prætextu caſtigandorum reorum, multa innocentium millia fuiſſe mactata, inſuper exteræ, Euangelicis hominibus odioſiſſimæ & inimiciſſimæ, nationes magno numero, imo multis equitum peditumque millibus, alio & ſpecioſo ſub prætextu, per S. R. Imperii ditiones & Dominia (quod tamen, abſq; conſenſu Dominorum Electorum nulli Romanorum Imperatori vel regi nunquam conceſſum eſſet) in Bohemiam incorporataſque Prouincias tranſitum feciſſent, quæ, iuxta malas ſuas intentiones, ferro flammaque multis locis deuaſtaſſent, ex miſerorum ſubditorum ſpoliis magnas diuitias corraſiſſent: quæ omnia in publice impreſſo deductionis ſcripto Ordinum Bohemiæ, ad quod ſeſe refert, copioſius & neruoſius comprehenderentur. Super hæc omnia ſeſe, penes cæteros Dominos Electores ſeculares, apud regiam electionem Mœnofrancofordianam per Dominum legatum ſuum adeo ſyncere & candide monuiſſe, ne videlicet, ante depoſitionem armorum, electio iſta adeo præcipitaretur, ſed potius vt Bohemiæ Ordinum legati audirentur, non vero, quod factum eſſet, reiicerentur, viata, per ipſorum medium, ad propoſitam interpoſitionem via eo melius & commodius componi potuiſſet. Poſtquam autem amicæ iſtiuſmodi interpoſitiones & propoſitiones locum non inuenerint, omnes proteſtationes fruſtra factæ fuerint, electio autem in regem interea à Bohemiæ Ordinibus incorporatarumque Prouinciarum in ſuam perſonam deriuata fuerit, coram Deo & hominibus bona conſcientia ſeſe teſtari, quod ſeipſum huic regno non coacto modo intruſiſſet, ſed ſolummodo Dei honorem & gloriam quæſiiſſet, ſuffeciſſe ſiquidem ſibi Electoralem Dignitatem & hæreditarios Principatus, maiores iccirco honores nunquam deſideraſſet, multo minus ad Coronæ Bohemicæ impetrationem, vi, vel dolo anhelaſſet, cuius rei Ordines Bohemiæ ſibi luculentiſſimum teſtimonium dediſſe, &, exigente neceſſitate, illud ipſum pluribus teſtari & confirmare poſſe. Teſtari præterea pura conſcientia quod, (ſi animaduertere potuiſſet bellum iſtud tragicum ſua reputatione ipſo etiam momento pacari, econtra vero pax optata rerum recuperari, & conſtanter retineri, atque ob id S. R. Imperium idonea ſecurari potuiſſet) omnes mundi honores, dignitates atque alias illecebras ad capeſſendam iſtam Coronam non impellere & irritare debuiſſent, verum eundem ſeſe ſæpe nunc dictam Coronam non modo non acceptare, verum etiam extremas ſuas vires impetrandæ & ſtabiliendæ paci impendere voluiſſe. Quocirca, in nomine S S. indiuiduæ Trinitatis, ad propagationem honoris diuini, auxiliante Deo Pragam ſeſe contuliſſe, & ita magno applauſu conſuetis cum ſolennitatibus in Regium thronum fuiſſe collocatum: In quo ſeſe neminem mortalium, etiam Romano Catholicæ Religioni addictos homines (quatenus regni conſtitutionibus ſeſe accommodarent & tranquille viuerent) nequaquam perturbaturum, neque in veteri ſuo Religionis exercitio eos ipſos impediturum: Ad impetrandam autem pacem cum omnibus, tam in ipſo Regno Bohemiæ & incorporatis Prouinciis, quam aliis Chriſtianis Regibus, Sereniſſimis Dominis Electoribus, Prin-

cipibus

cipibus & S. R. Imperii Ordinibus, præcipue vero cum vicinis, amicitiam & bonam Correſpondentiam ſartam tectamque conſeruare velle. Quos omnes & ſingulos peramice, humaniſſime& clementiſſime denique rogare, vt ſibi viciſſim in omnibus caſuum neceſſitatibus conſilio & auxilio contra ſuos hoſtes minime deeſſe dedignarentur, quod pro viribi ſeſe erga quemque recompenſaturum eſſe regiis verbis regie polliceretur.

CAPVT CXXII.

LEGATI CAESAREI IN CONVENTV CORRESPONDENTIVM PRINCIPVM NORIMbergenſi Propoſitio.

INterea Comitiis Norinbergæ à proceribus Vnionis cùm celebrarentur, Cæſar legatum Comitem à Hohenzollern/ cum ſequenti propoſitione eo miſit. Poſtquam Cæſar. ſua Maieſtas intellexiſſet, Conuentum quendam aliquot Electorum Principum atque Ordinum Imperii Norimbergæ fuiſſe inſtitutum, intermittere non potuiſſe, quin, tamquam Electus & Coronatus Romanorum Imperator, turbulentiſſimis præſertim hiſce motibus, ſeſeratione officii ſui Cæſarei & inde exorientibus diffidentiis, in tempore occurreret: Quo fine Cæſ. Mai. omnibus & ſingulis Principib. & cæteris Imperii Ordinibus clementiſſime ſignificare, ſibi a nupero inchoato Imperio Cæſareo, nihil fuiſſe gratius & acceptius, quam quod in S. R. Imperio conſtans pax & concordia conſeruaretur: quemadmodum etiam Religionis & prophanam pacem, penes alias S. R. Imperii Conſtitutiones, S. Cæſ. Maieſt. ſartam tectamque conſeruare. & omnibus grauiminibus commodiſſime obuiam ire velle in ſe recepiſſet: viciſſim vero ſperare Cæſ. ſuam Mai. Electores, Principes, alioſque S. R. Imperii Ordines quoque hanc ſuam Cæſ. clementiſſimam intentionem, ad ſalutem totius Reip. directam, pro virili promoturos, nec aduerſis aliis perſuaſionibus facile fidem adhibituros. In ſpecie vero ad motus Bohemicos quod attineret, ſperare Cæſ. ſuam Maieſt. Electores, Principes, alioſque aliquot S. R. Imperii Rotemburgi tum temporis congregatos Ordines non ſolummodo ex Cæſarea ſua epiſtola, ſub dato Francofurti x. die Septemb. verum etiam ex certa relatione & fundamentali refutatione in eodem Francofurto impreſſa, ſatis ſuperque cognouiſſe, ſumma iniuria nimirum Cæſ. ſuam Maieſt. adfectam, dum ſcilicet Bohemi pertinacem ſuam inobedientiam ſpecioſo titulo excuſare conati fuiſſent. Hiſce & perſimilibus enormitatibus vero vt maturo conſilio in tempore occurreretur, clementiſſime Cæſ. ſuam Maieſt. Electores, Principes, cæteroſque S. R. Imperii Norimbergæ ad confirmandam confœderationem congregatos Ordines adhortari & rogare, vt, fideliter conſideratis Cæſ. ſuæ Maieſt. paternis admonitionibus, contrariis Bohemorum informationibus & perſuaſionibus nullam omnino fidem adhibere dignarentur, ſed potius omnia ſua conſilia & actiones eo dirigerent, quo tamdem omnes enormitates & metuendæ extremitates (ad Turcorum proſperum ſucceſſum, & Chriſtianorum pernicioſiſſimum interitum) præcauerentur, & debitus Cæſ. Maieſt. tamquam ſummo à Deo conſtituto capiti & Magiſtratui, reſpectus attribueretur.

CAPVT CXXIII.

CORRESPONDENTIVM PRINCIPVM AD PO-STVLATA LEGATI CÆSAREI RESPONSIO.

AD Poſtulata iſthæc Cæſarea præſentes Domini Electores, Pri[illegible] & Ordines, eorumdemue conſiliarii & ſubdelegati ſequentibus fermè [illegible] Agere ſeſe Cæſ. ſuæ Maieſt. pro impertita ſibi clementiſſima ſalute & gratia, [illegible] ſuas gratias, & viciſſim ſuæ Maieſt. omnem corporis ſanitatem [illegible] que precari ex animo. In Principali autem cauſæ iſtius negotio [illegible] clarationem & reſolutionem: Nam quemadmodum Cæſ. ſua M[illegible] rit hunc conuentum propter turbulentum S. R. Imperii ſtatum p[illegible] inſtitutum, ita Correſpondentium vnicam eſſe ſententiam, quod ii, qui S. R. Imperio peculiari iuramento obligati eſſent, ad conſeruationem illius [illegible] honoris & reputationis, tam apud exteras Nationes, quam in [illegible] & S. R. Imperii ſubditos, curioſi & intenti eſſe debeant, quocirca eo [illegible] quod pariter ſummum ipſorum caput eo inclinaret. Quod autem C[illegible] ab inchoato Regimine Cæſareo, ad neceſſaria idonea media, vt [illegible] res extremitates in tempore præcauerentur, intenta eſſet, & mul[illegible] nibus finem imponere vellet, id Correſpondentes Euangelicos Regem [illegible] res, Principes & Ordines, qui hactenus magnis perſecutionibus & [illegible] bus fuiſſent obnoxii, libentiſſime percipere minime dubitantes, Cæſ. [illegible] non ſolum modo *velle*, ſed & *perficere* ad optatum finem perducturam. Quod autem Euangelici Ordines hactenus aliquot ab annis contra ipſ[illegible] maxumopere onerati fuerint, id Maieſt. ſuam Cæſ tam ex ve[illegible] uis S. R. Imperii Actis, imprimis autem Comitiorum, A. C. M D C X I I [illegible] bonæ ha[illegible]itorum, probe ſibi in memoriam reuocare poſ[illegible] qu[illegible] tiam eoſdem Euangelicos Ordines ad propagationem ſyncer[illegible] riæ, pacis & concordiæ, rotunde & categorice ſeſe declaraſſe. Lic[illegible] re etiamnum Cæſ. Matthia felicis. recordationis, prædicta [illegible] dudum tolli debuerint, nihilominus tamen, loco promiſſi effectus, [illegible] abſque vlteriori declaratione eſſe ſubſequuta, immo repetita et[illegible] Eu[illegible] rum grauamina iſta in aula Cæſ in hodiernum vſque diem ſuppr[illegible] & [illegible] permanſiſſe. Præterea Romano-Catholicorum magnas præpar[illegible] & peculiares earumdem copiarum per Rom. Imperium tranſitus, in [illegible] iudicium Euangelicorum Ordinum ſuſceptos, iisdem quoque [illegible] ſumpta arma [illegible] occaſionemque præbuiſſe. Peramice [illegible] humiliter, & humillime Cæſ. M. rogare, vt Religionis & prophana pa[illegible] Imperio conſeruari, Cæſ. A[illegible] Senatus, & Iudicium Cameræ [illegible] inſtitui, Iudicium Prou[illegible] in Sueuia non impediri, correſpondentes Electores, Principes & Ordines cum [illegible] modis inconuenientiis non amp[illegible] & demũ reſtitutionẽ Imperialis vrbis Donauerdæ, iuxta glorioſiſſimæ [illegible] recordationis Cæſ Rudolphi promiſſionem, & repetitam Inuict[illegible] Romanorum Imperatoris Matthiæ, feliciſſimæ memoriæ, reſtitutio [illegible] in effectum deduci queant. Multum autem rei iſti emolumenti allaturum, ſi compendi[illegible]

ſtitutio-

ſtitutionis Senatus Aulici Cæſ. Matth. p. m. Ordinibus Euangelicis non minus, quam cæteris etiam, a Cæſ. ſua Maieſt. communicaretur.

Rogarent etiam Ordines Euangelici Cæſ. Maieſt. humillimo cum obſequio, vt illud, quod laudatiſſimi eius Domini prædeceſſores, ad conſeruandā Religionis & prophanam pacem, verbis toties promiſiſſent, ipſo opere impleturos, vt hoc pacto vtrimque in optata pace & quieta tranquillitate cohabitari, & tamdē communis dulciſſima omnium Patria a pernicioſiſſimo interitu conſeruari poſſet. Quod ſi non ſperandum, &, quod malum tamen Deus clementer auerteret, forſitan contrarium nullæ ſalutis remedium metuendum eſſet, minime vitio ver[illegible]ſſe Cæſ. Maieſt. Ordinibus Euangelicis, ſi rebus Deo Ter. Opt. Max. commendatis, eiuſdem auxilio ſeſe ad neceſſariam a Deo ipſo & natura conceſſam defenſionem conuerterent, eamdemque in poſterum quoque continuarent. Ad Bohemicos motus tamden quod attineret, Ordines Correſpondentes Euangelicorum eorumdem initia & progreſſus ſummo ſemper cum cordolio percepiſſe, potiſſimum vero quum regnum illud, ratione eidem Regno a Cæſ. Rudolpho p. m. communicatæ Maieſt. epiſtolæ, in tutelam S. R. Imperii ſuſceptum eidemque liberum Religionis exercitium clementiſſime conceſſum fuerit. Cum vero, ad in tempore motibus iſtis occurrendum, multorum fideliſſimorum Patriotarum fideliſſimæ interpoſitiones & adhortationes nauci æſtimatæ, &, vice verſa, pernicioſa conſilia bellica pacificis conſultationibus præpoſita fuiſſent, id non immerito ſuo loco relinquendum: oneroſum tamen iuxta ac maximopere moleſtum fuiſſe, omnis generis præparationes bellicas, & peregrini militis introductiones tanto impetu eſſe continuatas: vnde merito belli ſedes in meditullio quaſi dulciſſimæ noſtræ Patriæ Germaniæ metueretur, cum tam recentia exempla in Bohemia & Auſtria cum Paſſauienſi & præſenti exercitu eius rei luculentum præberent teſtimonium, atque ob id nequaquam & multo minus Euangelici Ordines culpandi eſſent, quod periculo iſto perturbatarum rerum ſtatum, vbi Romano-Catholici initium fecerunt, ad contrariam defenſionem inſtituiſſent, quemadmodū etiam vnum vel alterum Ordinem Euangelicum potiſſimum autem hodiernum Regem Bohemiæ, vrgente neceſſitate, conceſſa defenſione coniunctis viribus ab hoſtium illatis iniuriis vindicare vellent. Iterum atque iterum igitur Cæſ. ſuam Maieſt. humillimo cum obſequio rogare & obteſtari ne forſitan S. R. Imperium per manifeſtam vim forſitan detrimenti aliquid capiat, ſed multo potius priſtino pacifico flori & vigori iterum reſtituatur. Sperare quoque omnes & ſingulos Correſpondentes Ordines Euangelicos Cæſ. ſuam Maieſt. iis (qui erga Rom. Imperium male affecti eſſent, & exteros peregrinos magnates, magis quam Cæſ. ſuam Maieſt. & ſalutem S. R. Imperii reſpicerent) minime adſtipulaturam, ſed multo magis tot Sereniſſimis Dominis Electoribus, Principibus, aliiſque Imperii Ordinibus plenariam fidem habituram, cum cæteri, ſub prætextu extirpandorum falſo dictorum hæreticorum, modo ad ſeditioſos motus ſerendos inclinarent: id quod Dominum Cæſ. Legatum, loco reſolutionis, cum oblatione ſingularis clementiæ & beniuolentiæ, celare noluiſſent.

CAPVT CXXIV.

LEGATI CAESAREI APVD SENATVM NORIMB. PROPOSITIO.

SImili modo prædictus Dominus Legatus Cæſ. Comes in Hohenzollern ciuitati Norimbergenſi xxvii. huius M Nouemb. nomine Cæſ. Maieſt. ſequentia proposuit. Eſſe nimirum ſibi a Cæſ. Maieſt. clementiſſime iniunctum, vt eadem illa, quæ à præſentibus Sereniſsim. Dn. Electoribus Principibus aliiſque S. R Imperii Ordinib. Norimbergæ congregatis nomine Cæſ. Maieſt. poſtulaſſet, per quendam ſibi bene notum fidumque hominem Ampliſſimo Senatui Norimbergensi proponeret, &, loco ſui, ſpectatiſſimo iſti Ordini Senatorio certo perſuaderet, omnia prædictis laudatiſſimis ſereniſque Dominis Electoribus, Principibus aliiſque S. R. Imperii Ordinibus in conuentu iſto Norimbergico nomine Cæſ. [illegible] propoſita, Maieſt Cæſ. etiam ex puro corde approbare & nihil aliud deſiderare, quam vt conſtans firmaque pax & concordia in vniuerſo S. R. Imperio conſeruaretur: vt autem noui & contrarii quidpiam debeat concedere, id non fore conſulcibile: Quæ vero à glorioſiſsimis ſuæ Maieſt. Dominis prædeceſſoribus iam olim conceſſa fuerint, ea verbis ſuis Cæſ. Maieſt ſuam rata habituram, præſtituram & ſeruaturam: ex animo autem dolere, quod tanta diffidentia in perſonam ſuam reiiciatur: Maieſt. enim coram ſe Legato expreſſa fuiſſe verba formalia, *peterentur dumtaxat quidpiam à Maieſtate ſua, quod ſi non iuſto tempore adimpleretur, tum demum contra Maieſtatē eam Caſaream querimoniæ inſtituerentur.* Et ſane Maieſt. ſua ſummam ſpem in Rempub. Norimbergicam collocaſſe, eam videlicet contrariis perſuaſionibus nullam prorſus fidem habituram, ſed multo magis, pro more laudatiſſimorum ſuorum maiorum, in bona erga Cæſ. ſuam Maieſt. deuotione permanſuram, id quod Cæſ. ſuam Maieſt. Cæſarea gratia & beniuolentia recompenſaturam eſſe. Lubentius etiam Maieſt. ſuam Francofurto Norimbergam, [illegible] Auguſtam Vindelicorum, cum Cæſareo ſuo Comitatu proficiſci voluiſſe: [illegible] vero intellexiſſet, aliquot copias, ad Maieſt. ſuam capiendam, in procinctu fuiſſe, conſiliū mutaſſe. Quem tamen tum temporis ſparſum rumorem falſum fuiſſe poſtmodum a fide dignis viris cognouiſſe. Petere iccirco vt hanc ſui expectationem aliis quoque vrbibus ſignificent. Minime quoque ſperare reliquas S R Imperii ciuitates ſeſe cum alienis & peregrinis negotiis implicaturas, multo minus [illegible] moturas, quod Principes, contra Religionis & prophanam pacem, vnum vel alterum S R. Imperii Ordinem hoſtiliter adoriri velint, vel debeant, [illegible] nihil emolumenti inde ſperare poſſent, & Principes monaſteria & alia bona Eccleſiaſtica ſibi ipſis reſeruaturos. Sin vero ciuitates, præter omnem Cæſ. [illegible] ſpem & opinionem, iſtiuſmodi alienis negotiis ſeſe immiſcere conarentur, [illegible] tarent Maieſt. ſuam Cæſ. ipſis hoc minime conceſſuram, ſed pro viribus [illegible] auxilia conquiſituram, & iſtiuſmodi vrbium conatus prohibituram, [illegible] ramque. Quæ autem inde ad ſæpe nunc dictas ciuitates vtilitas redundatura eſſet, facile poſſet colligi. Quocirca Maieſt. ſuam rogare Rempubl. Norimbergen. vt non ſolummodo iſtiuſmodi ad ſe non pertinentibus negotiis ſeſe non immiſcere, ſed multo potius omnibus viribus iiſdem reſiſtere non dedignaretur, [illegible] tandem ſalutaris & iamdudum exoptata pax & conſtans concordia in vniuerſo

uerſo S. R. Imperio ſartæ, tectæ, inuiolatæque conſeruarentur. Idque Cæſ. ſuam Maieſt. erga ipſorum Remp. Cæſarea gratia clementiſſime recompenſaturam. Bohemicos motus vero quod concerneret, ſperare Maieſtatem ſuam Ampliſſimum illius Reipubl. Senatum ſeſe modo dictorum motuum minime redditurum participem: rotunde ſiquidem Cæſ. ſuam Maieſt. ſeſe reſoluiſſe, quod Coronam Bohemicam poſtponere neque poſſit, neque velit. Sereniſſimum quidem Electorem Palatinum, Regem nunc Bohemorum, minime reprehendendum quod Coronam ſibi imponi paſſus eſſet ſi illud, ad ſtabiliendam propagandamque in S. R. Imperio pacem & concordiam, nec alio fine feciſſet: fateri ſiquidem ſeſe (legatū) neceſſum habere, niſi Coronam vel Dominus Elector Palatinus, aut Dominus Elector Saxoniæ, vel deniq; Illuſtriſſimus Gabriel Betlehem, Tranſſyluaniæ Princeps acceptaſſent, Bohemos deſperabundos eamdem Turcis vel Tartaris offerre, eorumdemue opem & auxilium implorare minime erubuiſſe. Nouum autem nunc Bohemorum Regem, Sereniſſimum Electorem Palatinum, immortalem à laudatiſſima domo Auſtriaca laudem & gloriam reportaturum, ſi noua dignitate ceſſeret, & coronam priori Dn. Ferdinando traderet. Quod ſi, vti metuendum, minus fieret, fortunæ aleam vtriſque Dominis committendam, & tum declaraturum euentum cætera.

CAPVT CXXV.

CORRESPONDENTIVM S. R. IMPERII ORDINVM AD BAVARIAE DVCEM LEGATIO ET Propoſitio.

HÆc dum agerentur, medio huius Menſis conuentus Electorum, Principum, aliorumque correſpondentium S. Rom. Imperii ordinum finem ſuum ſortitus eſt, in quo laudatiſſimi Imperii ordines poſtquam de tollendis magnis præparationibus bellicis, & conſeruatione pacis in Imperio egiſſent, ſplendidam quandam legationem ad ſereniſſimum Dominum Principem Bauariæ, nempe generoſiſſimum & inclytum Heroa, Dominum Fredericum Comitem Solmeio-Laubacenſem ablegarunt, qui ſequentis ferme argumenti propoſitionem Sereniſſimo iſti Duci Bauariæ, nomine Dominorum ſuorum principalium, ſcripto exhibuit. Intellexiſſe videlicet Regem Bohemiæ, Electores, Principes, aliosque S. Ro. Imperii ordines, Sereniſſimam eius celſitudinem per diſtinctos Legatos, tam oretenus, quam peculiaribus aliquot ſcriptis propoſuiſſe, quod videlicet ſuæ Celſitud. aliorumque Romano-Catholicorum ordinum præparationes bellicæ, ad legitimam ſui ſuorumque defenſionem, nullatenus vero vnius S. Rom. Imperii Ordinis offenſionem, ſuſceptæ fuerint, hac expreſſa tamen Catholicis reſeruata exceptione, niſi ipſis ad exceſſus promiſſorum ſuorum anſa & occaſio daretur, quorum omnium certam aſſecurationem Euangelici à Catholicis ordinibus ſibi pollicerentur.

Cum autem laudatiſſimis iſtis Euangelicis ordinibus, pacificus ſereniſſimæ Celſitudinis ſuæ animus & intentio, extincti nunc ferme & ſepulti Germanici cadons, iamdudū innotuerit, ita lubentiſſime percipere ordines quod omnia ſua

conſilia & actiones, turbul[illegible] ſimo poſtiſſimum hocce Imp[illegible] quo ſalutaris pax diutius in Imperio conſeruari & ad [illegible] gari, ignis quoque in cineribus adhuc ſcintillans [illegible]

E contra quo [illegible] omnes & ſing [illegible] reſpondiſſet [illegible] ſereniſſimæ eius Celſitudini firmam aſſecurationem [illegible] conſcientia quo [illegible] omnino iuſtiſſimi Dei [illegible] intentioni a [illegible] eſſet contrarium, quam motus in S. Rom. Imp[illegible] & Romano-Catholicæ Religioni addictos Dominos [illegible] Ordines abſque data occaſione, perſequendi, conſiderando [illegible] gelicorũ Ordi[illegible] conſilia & confœderationes, ad nullius ho[illegible] multo potius ad legitimam concellam ue defenſionem [illegible] quoque ſereniſſimam Celſitud. eius latere quantis o[illegible] annorum ſpatio, & mox a ſancita Religionis pace, Euangelici Ordines [illegible] rint, de quibus omnibus per ſumptuoſiſſimas legationes [illegible] multis cum lacrumis ſæpiſſime conqueſti fuiſſent. D[illegible] ſperaſſe, ſepoſitis omnibus iſtiuſmodi diffidentiis, tandem [illegible] media optatam pacem & concordiam, ad conſeruationem tranquill[illegible] perio, propagatam fore, potiſſimum vero cum ipſis Anno Chriſti M.DC[illegible] in Imperii comitiis Cæſarea ſatisfactio promiſſa fuerit, [illegible] periculum, & extrema rerum omnium confuſio ita poſtulanet [illegible] patientia autem grauaminum iſtorum amolitionem hactenus [illegible] rint, & nihilominus, ad teſtandam pacificam ſuam intentionem [illegible] uerint, quod ad multam ſanguinis effuſionem tam multorum [illegible] inuicem obligatorum membrorum Imperii ſpectaſſet, & [illegible] uiſsima aduerſus Euangelicos Ordines facta mandata, exe[illegible] perſequutiones & per typos comminatas comminationes [illegible] rint, de iis omnibus & ſingulis, requirente id neceſsitate, [illegible] ctionem inſtituere poſſe [illegible] per ſeſe ſat [illegible] cog[illegible]tum, quorum omnium cauſas, cauſarumque [illegible] m[illegible]te Cæſareæ Maieſtatis, & [illegible]ctionem totties idone [illegible] um iſtorum componendorum ſpectantia ſalutaria media, D[illegible] dium ſcrutatori commenda[illegible]ent.

Poſtquam vero interea [illegible] contrariis hinc inde diuulg[illegible] lici O[illegible] cederent, præ[illegible] iſta grauia una ſine cæde [illegible] quam tolli poſſe, & ipſos quoque Romano-Catholicos Ordines [illegible] aliud [illegible] magnam late ſpectandam præparationem [illegible] tra S. Rom. Imperii Conſtitutiones, omnium primi & abſque [illegible] ne, inchoaſſent, cum tamen prædicti Euangelici Ordines, [illegible] trariarum molitionum plane ignari, [illegible] ponenda arma conſilia [illegible] eſſent, & ad co[illegible] defenſionem [illegible] reniſſimam ei[illegible] tam quam ſapiens [illegible] rum principem [illegible] debere, an [illegible] Euangelici [illegible] periculo [illegible] cuſſe [illegible]

Ad maiorem autem virium ſuarum auctionem præter iam commemoratas cauſas, [illegible] quoque fuiſſe permotum, quod Gabriel Bethlehemus Turcorum [illegible] Vaſallus, bono cum principalis & Chriſtiani nominis infenſiſſimi [illegible] conſenſu & impetrata venia, indubiaque eiuſdem promotione, magno [illegible] exercitu præter omnium ſpem & expectationem in Hungariam ſuperiorem [illegible] ſuum traduxiſſet, aliquot finitima loca hoſtiliter occupaſſet, Viennam [illegible] Auſtriacorum verſus eum exercitu ſuo mouiſſet, & vna cum ſuis aſſeclis vrbem [illegible] illam ferme occupaſſet, etiam certis quibuſdam in locis, quod notorium, e[illegible] [illegible] uiſſet, ſcire videlicet ſeſe cum ſuo exercitu maiorum ſuorum viã, [illegible] hocce tempore, vbi amicorum manus ſibi ſuiſque non reſiſterent, [illegible] abſque vlla remora [illegible] ipſam etiam Bauariam penetrare poſſet: quibus ſic [illegible] fuiſſe ipſum pari tyrannide maiorum ſuorum veſtigia (quorũ [illegible] monumenta paſſim adhuc extarent) calcaturum, &, quemadmodum etiam [illegible] illa loca inter Viennam & Presburgum, omnia direptionibus & [illegible] crudeliſſime perditurum fuiſſe, eum rumorem (quod videlicet [illegible] [illegible], & inde omnia pericula declinanda & excutienda eſſent [illegible] [illegible] illud tamen ſeſe ſuo loco reliquiſſe. Quoniam vero [illegible] minæ, [illegible] tum temporis propter internam concordiam minime metuendæ [illegible] nullo finem [illegible] exoptatum attigiſſent, non [illegible] merito, perturbato [illegible] Statu Auſtriæ, ſeſe neceſſariam defenſionem inſtituiſſe, exemplum [illegible] Correſpondentium Dominorum Ordinum & legem naturalem, VIM VI RE[illegible] LICET, [illegible] Sperare igitur illud, quod in [illegible] [illegible] impediendos [illegible] militarium tranſitus, allegatum fuiſſet, non ad [illegible] conſcriptum exercitum (qui forſitan apud Correſpondentes [illegible] Ordines tranſitum neceſſum haberet) fore directum, ſeſe ſiquidem & [illegible] [illegible] ſuos [illegible] contra S. R. Imperii Conſtitutiones nihil ſuſcepturos, cautionem [illegible] neminem lædendi præſtituros, & tandem vnicuique Correſpõ[illegible] [illegible] gratiſſimæ pacis amanti Ordini ſimilia officiorum genera, quæ, vt [illegible] mortalium vnquam [illegible] exhibituros.

[illegible] ad tollendam omnis diffidentiæ ſcaturiginem, & abolen[illegible] Correſpondentium Dominorum Ordinum grauamina, apud [illegible] Catho[illegible] ordines [illegible] operam collocare deberet, vt videlicet arma deponerent, [illegible] manifeſta grauamina ſimpliciter, prout peteretur, tollerent, & tandem [illegible] [illegible] nem ſiue cautionem præſtarent, cuius intra duorum menſium [illegible] a ipſorum ſententia reſolutoria certo expectaretur. Id niſi fieret, [illegible] [illegible] plus expectaturos, vires ſuas aucturos, & libertatem [illegible] eſſe, omnia vero inde ſubſequentia [illegible] calamitatum [illegible] eius [illegible] etiam Correſpondentes Ordines C[illegible] [illegible] pro virili impedire, & ad [illegible] [illegible] nuenire in ſeſe recepiſſent, [illegible] [illegible] viro [illegible] paterno-amica officia ipſis [illegible] Ordinibus E[illegible] [illegible] talem [illegible] ellationem, & reſpe[illegible] [illegible] in rebus [illegible] momenti, & quæ [illegible] & [illegible] procul [illegible] Catholicis [illegible] [illegible] breui tempore [illegible] minime, præſenti rerum

 ſtatu.

perturbatarum ſ[illegible], ip[illegible]ſe cum illud ipſum (quemadmodum [illegible] tes Domini Ordines prudenter & facile quidem ſecum [illegible] pe[illegible] non ſolummodo ad vni[illegible]ſos Catholicos, verum etiam Rom[illegible] rem ipſum, S. Roman. Imperium eiuſque membra, ſuo modo [illegible] ctare, conſ[illegible]ando Catholicos pari modo, [illegible]ma[illegible]orum C[illegible] Ordines [illegible]ſſent, multis nunc ab annis ſ[illegible]ble[illegible]ationem oner[illegible]m [illegible] ſis in loci[illegible] pe[illegible]ſſe, quocirca de vtriſque pari modo tractandum eſſe, [illegible] vero quoniam Catholici, correſpondentium exemplum in eadem [illegible] priſca ſua libertate, in aliorum gratiam, ne latum quidem v[illegible] ſent: Quemadmodum etiam, viceuerſa, correſpondentium [illegible] Dominos Electores & Principes ad ſuas partes non adeo facile eſſe [illegible] vt ita per omnia ſibi adſtipularentur.

Conducibilius igitur fuiſſe ſeſe autumare, ſi Correſponde[illegible] munem hoc in negotio vſitatam viam ingreſſi, deſideria ſua ad vn[illegible] nes Catholicos, vel tamen ſaltim ad Reuerendiſſimum Dominum [illegible] Moguntinum tamquam S. R. Imperii Archi-Cancellarium, vel de[illegible] tholicorum Statuum delegatos, tum temporis Herbipoli O[illegible] congregatos, de[illegible]iſſent, præſertim cum modo iam dictus iſte c[illegible] polenis non (quemadmodum Romano-Catholicis imp[illegible] dam Correſpondentium libertatem Religionis, & eoſdem crudeliter [illegible] dos ſuſceptus eſſet, ſed quomodo verſa vice pax & concordia in S. [illegible] ſarta tectaue conſeruaretur, &, ni id fieri poſſet, quomodo ad[illegible] perſecutiones, turbationes & inuaſiones, neceſſaria & con[illegible] de[illegible] [illegible] euentum, & requirente id neceſſitate inſtitueretur: Facta etiam [illegible] Boh[illegible] (ex quibus ceu fonte, omnes iſtiuſmodi pericul[illegible] & [illegible] calam[illegible] promanaſſent) mentione, Ordinibus Catholi[illegible] f[illegible] prohibitum conuentus iſtiuſmodi celebrandi, quam ordinibus [illegible] [illegible]d etiam in vtriſque propoſitum & quæſitum fuerit

[illegible]æteras appenſas comminationes imprimis ſibi con[illegible] Cum Correſpondentes Ordines à Catholicis aſſecurati [illegible] nem bellicam ad naturalem & legitime conceſſam defenſion[illegible] prætenderetur, ad offenſionem Correſpondentium Ordinum, [illegible] de[illegible]retur occaſio, ſpectare

(Catholicorum.)

S[illegible]eque eandem cautionem Euangelici Catholic[illegible] p[illegible] [illegible] bel[illegible]gerandi daretur occaſio. nec fas eſſe vni, vt alte[illegible] ad[illegible] [illegible]tionemque præſcriberet, quo ordine nimirum [illegible] [illegible]s adminiſtrare debeat & velit, modo id fieret abſque [illegible] mente alterius [illegible] ſe non adeo manifeſte ſcire, q[illegible] graues factæ comminationes & periculoſæ propoſitiones nite[illegible] inſuper propter [illegible] graſſans incendium Bohemicum, & inte[illegible] [illegible]rius, non adeo facile præparationes ſuas bellic[illegible] miſſuros, nec, antequam Bohemi idem feciſſent, arma poſituros, [illegible] m[illegible]

Fronte capillata eſt, poſt hæc occaſio calua

Hoc tamen pro certo, comperto, atque cognito ſe ſe habere, multas triſtiſ[illegible] & nunquam ſatis deplorandas calamitates fuiſſe intermiſſas, ſi tam pater[illegible] fideles, atque grauiſſimæ adhortationes Sereniſſimi Ducis atque Electoris Saxoniæ Saxea adeo Bohemorum corda flectere & mouere potuiſſent.

Non immerito quoque quoſdam dubitare poſſe, an videlicet ſimiles propoſitiones & grauiſſima late ſpectantia poſtulata, a ſeſe & vniuerſis Catholicis [illegible]s requiſita, Euangelico Correſpondentium Ordinibus grata & accepta fuiſſent, nec ne. & an non potius exiſtimarent cum Catholicis Ordinibus (qui ipſis Euangelicis, non eſſent inferiores, nec a quouis ſibi leges præſcribi paterentur.) non tali modo, ſed multo magis tamquam cum vicinis, & membris vnius corporis, pacifico & conformi modo tractandum fuiſſe, imprimis cum categorice & rotunde ſeſe reſoluerint, ſeſe apud ſuos permanſuros, & contra violentam vim conceſſo legitimoque more defenſuros eſſe: Correſpondentes Ordines, vice verſa, illud, quod non eſſet, ſibi minime inculcari paterentur, Catholicos videlicet eo intentos eſſe vt ipſos, Euangelicos ſiue Correſpondentes, a libertate ſuæ Religionis excluderent, & eoſdem peregrino & intolerabili ſeruitutis iugo ſubijcerent: ad quæ nihilominus ipſos Euangelicos ſeſe reſoluiſſe, quod videlicet cum proprii ſanguinis profuſione, iactura vitæ, & magna vi bellica poſtulata [illegible] breui temporis ſpatio, recuperaturi eſſent, cum tamen Romano-Catholici [illegible] omni æquitati conſentanea media nunquam reſpuiſſent, multo minus Euangelico Correſpondentes Ordines propria auctoritate publico bello infe[illegible] eorum bona diripuiſſent, iiſdemque violentas manus iniecißent. Quā[illegible] copioſa iſthæc declaratio in vno dumtaxat negotio, non ſolummodo ad [illegible]onam, verum etiam in genere ad omnes Catholicæ Religioni addictos homines, &, vti videretur, partim etiam ad quoſdam Auguſtanam Confeſſionem [illegible]s Ordines ſpectaret, igitur non immerito ad intereſſentes ſuos aſſecla[illegible] potuiſſent. cū autem laudatiſſimis iſtis ſæpius nunc dictis Ordinibus Eu[illegible], ad auertendum peregrini, forte Turcici, iugi, ſolus totius S. Rom. Impe[illegible] cordique eſſet, etiam illos ipſos de ſe, tamquam pacifico in vniuerſo Romano Imperio [illegible]moſiſſimo Principe, nihil aliud [illegible]nt, ſeſe ſemper, ſi modo [illegible]ri potuiſſet, cum ipſis (Ordinibus Euangelicis) correſpondere [illegible] cui, continuatis atque propagatis adhuc iſtiuſmodi pericu[illegible] extremitatibus, aliud medium pro tempore nondum incidiſſet) ex beniuo[illegible]no iſto Euangelico-Correſpondentium, erga ſuam perſonam, reſpectu [illegible]re haud potuiſſe (Catholicis tamen cæteris & communi Reipublicæ [illegible] abſque damno & detrimento priuilegiorum & immunitatum ſuarum) quin [illegible] cam, & fideliſſimo ex corde profectam ſuam ſententiam & opinio[illegible]nam declararet, clementiſſime & amiciſſime ſimul omnes & ſin[illegible] rogans, et à [illegible] conceptis ſuis reſolutionibus deſiſtere, omnes circumſtan[illegible], quicquid inde ſuboriri poſſet, pro ſumma ſua prudentia & ſapientia mature, [illegible]is cum euentus belli fortuna, & occaſiones dubiæ, præuidere, ante ſubor[illegible] periculoſum incendium, propter grauiſſimas cauſas latius non propagare, ſed [illegible] potius ipſis ſuis cineribus illud extinguere ne grauarentur, conſiderantes Catholicos, cum nulliter ab altero cogi velleti æque, vt Euangelico Correſpon[illegible] iugo Turcico abhorrere, & pro libertate ſuæ Religionis, optimo ſuo

theſauro, proprii ſui ſanguinis profuſionem, vna cum iactura vitæ [illegible] turos, immo multo potius maiores vires ad legitimam ipſis conce[illegible] nem acquiſituros, vt ita totalis ruptura, &, quod ab Euang[illegible] tibus Ordinibus aliquoties prætenſum fuiſſet, peregrinum [illegible] immerito vtrimque eſſet metuendum. Sperare igitur ſeſe, Euangelico-Corre-ſpondentes Ordines poſtulata, conſilia, & præconcep[illegible] raturos, ſed meliorem conducibilioremque viam ingreſſuros, n[illegible] ter periculoſum iſtud incendium propagaturos.

CAPVT CXXVII.

CORRESPONDENTIVM LEGATORVM AD RESO-LVTIONEM DVCIS BAVARIÆ REPLICA.

ACcepta iſta & obſignata Sereniſſimi Ducis Bauariæ reſolutione, Corre[illegible] tium Euangelicorum Legati ſequentibus contra eandem rep[illegible] cepiſſe nimirũ ſeſe ex data & obſignata Sereniſ. Ducis Bauariæ, [illegible] tiſſimi, &c. quibus videlicet de cauſis Sereniſſima eius Celſitudo, [illegible] peculiaribus porrectis ſcriptis reſolutionibus clementiſſime & p[illegible] tate (quum poſtulata Euangelico-Correſpondentium Ordinum ad [illegible] ſuos, ſupra commemoratis de cauſis, tam exiguo ſibi tempo[illegible] deferre haud poſſet) ſignificauerit, præparationum bellicarum [illegible] pru eſſe cauſas, & Romano Catholicos, contra Euangelico-Corre[illegible] Ordines multa & grauia ſane onera prætendere: inprimis aut[illegible] E[illegible] me concedi quod ipſorum ſæpe allegata grauamina per ſeſe [illegible] tionem pati non poſſent, ſed violentiæ partim ſimilia viderentur, a [illegible] ris propoſitioni adnexis comminationibus, Romano Catholicos [illegible] nuiſſe, in ſinceritate perſeueraſſe, & omnes extremitates in [illegible] (quod Cæſaream Maieſtatem, vniuerſum Romanum Imperium [illegible] que Catholicos Ordines attingeret) ſummo ſtudio euitaſſe. [illegible] magis ad vniuerſalem tractationem ſpectaretur, & ſub intentat[illegible] ſitionibus Sereniſſima eius Celſitudo minime indigitaretur, c[illegible] tudinis ſuæ animus notorius, & vlterior reſolutio, quoad [illegible] rum menſium ſpacium Euangelico-Correſpondentium O[illegible] ctanda.

Quam[illegible] autem ſeſe talium particularitatum controuerſiis n[illegible] ſerum vero quis militis conſcriptionem inchoauerit, tam p[illegible] tus promouerit, diffidentias tantas in S. Rom. Imperio c[illegible] in vicinitate ſuſcitauerit, & late ſpectantes comminationes & peri[illegible] ſparſerit) minime implicatos velint, quoniam partim ad ſpecia[illegible] ſtructi eſſent, partim vero quod iſtæ circumſtantiæ adeo ſolide [illegible] quod de iiſdem diſputare vel dubitare velle, prorſus eſſet [illegible] tamen terrarum Orbi notorium fore ſeſe confidere, qu[illegible] uſſimi, clementes, & amici domini ſui Principales in omn[illegible] perii comitiis, aliiſque Principum conuentibus, de toties n[illegible]

mis duriſſimiſque oneribus proponendo conqueſti fuerint, nihilominus tamen oleum deſudando incaſſum laborauerint: & Æthiopem dealbauerint, quam infallibilem & ſynceram quoque Germanicam intentionem coram Deo, iuſta atque illæſa conſcientia freti, teſtati fuerint, quodque tam neceſſariam à Deo & natura ipſa conceſſam defenſionem, periculoſiſſimis hiſce tumultibus, non ad deſtructionem S R Imperii laudatiſſimarum Conſtitutionum, ſed multo magis ad earundem conſeruationem fuiſſe ſuſceptam, vt ita non ſolummodo ipſorum ſuæ fidei à Deo concrediti ſubditi legitime defenderentur, verum etiam omnibus imminentibus periculis in tempore obuiaretur: idcirco Cæſareæ Maieſtati, Domino ſuo clementiſſimo idonea media fuiſſe propoſita quibus non ſolum̃odo præſentes, verum etiam, infirma pax in Imperio ſanciretur & conſeruaretur, omnes futuræ calamitates facile tolli potuiſſent. Cum autem ſurdo hactenus facta fuiſſet fabula, Sereniſſima quoque eius Celſitudo ad factam ab ipſis propoſitionem eſſe nondum per omnia categorice reſoluiſſet, id ſuo ſane loco relinquerentur. Sollicitam communicationem vero cum reliquis Catholicis Ordinibus ſuis grato animo accipere, ſperantes ſpatio præfixorum duorum menſium, propter poſtulatam depoſitionem armorum, & ceſſationem conſcribendorum militum, rotundam exoptatamque reſponſionem ſubſecuturam. Ad particularia propoſita vero quod attineret, quamuis ad illa maiori ex parte reſponſum fuiſſet, & puto infallibili immotoque veritatis fundamento declarari poſſent, nil tamen facere, in præiudicium Dominorum ſuorum principalium facturos, potiſſimũ autem cum illa aliquantulum duriora apparerent, & ipſo facto maiori informatione indigerent, ſed acceptare ea multo magis citra adprobationem, hac cautela, ad partes ſcilicet referendum, ſibi reſeruata expreſſa haccce adhortatione addita ſe nihil in Dominorum ſuorum principalium præiudicium conceſſiſſe, ſed vice verſa illa ipſorum intacta & inuiolabilia reſeruata voluiſſe: non tamen dubitare ſeſe Sereniſſimam eius Celſitudinem omnibus iſtiuſmodi periculoſis extremitatibus ſummo mature obuiaturam, & clementiſſime conſideraturam. hoc, ad promiſſam continuationem, in Sereniſſimæ eius Celſitudinis laudem atque gloriam ceſſurum, neque ſe, pro ſumma eius dexteritate, ſe à pacis oſoribus in contrarium ſeduci conceſſuram. Interim tamen, iuxta præſcriptam inſtructionis ſuæ formulam, adiungere ſeſe Clementiſſimis, clementibus, & peramicis ſuis Dominis principalibus conuenientia imponi velle, tanquam illi ipſi, ab initio & progreſſu conſiderationis iſtius, peculiares quaſdam intentiones (quas extremitates iſtæ ſubſecutæ eſſent) habuerint, cum legatis aliud, & quidem contrarium, quod ſalua conſcientia aſſeuerare debuiſſent, propoſitum fuiſſet, præſertim vero indelebilem literam tot allegatarum, & hinc inde tranſmiſſarum epiſtolarum ſatis ſuperque teſtari, quam fideli zelo ſibi curæ cordique fuiſſe colliſionem iſtam in S. R Imperio tam arcte inter ſe inuicem colligatorum membrorum, & nihil optatius ſibi contingere & obuenire potuiſſe, quam vt in vicinis Regnis & Prouinciis deplorandæ tot calamitates, & innumeræ innocentis ſanguinis profuſiones, per conuenientiſſimas propoſitas interpoſitiones præcauerentur, imo nihil adeo ſibi contrariũ fuiſſe quod correſpondentiam diſſolutæ Disharmoniæ in S. R. Imperio, per immiſſionem peregrinorum longe diſſitorum magnatum atque Principum, oculis ſuis ipſis neceſſum habuiſſent, multo minus gratum ſibi fuiſſe, quod propaga-

tum patriæ ſpolium conniuentibus oculis approbare debuiſſent: [illegible] intermiſiſſe quod ad ſalutem Reipub. ſpectauerit, D[illegible] etiam, [illegible] iudicem, implorate [illegible] vtriuſque partis tam externas [illegible]tiones, quam [illegible] intentiones clementiſſime diiudicare ne dedignetur. Tertio etiam exi[illegible] peculiares iſtas præparationes bellicas, perforationes Conſtitutionum Co[illegible] S. R. Imperii & coactionem maiorum, in libertatis & Conſcientiæ neg[illegible] [illegible] illius Disharmoniæ in Imperio primum fuiſſe initium. Qu[illegible] cordan[illegible]am ſuæ propoſitionis opponerent, qua liquido conſtare & [illegible] eſſe, cum verbales promiſſiones, & reſpectiue denegationes, anteceſſ[illegible] etiam realem aſſecurationem & reſpectiue nullam aſſecurationem d[illegible] rum ac notum, (primo quidem ab iis, qui operi manum primo iniec[illegible] reſolutione [illegible] ſuperque digito quaſi demonſtrati fuiſſent) ſubſequi [illegible] eo contrarias eſſe extremitates ſcopo Correſpondentium iiſdemque [illegible] quaſi repugnare. Quinto, ſibi in memoriam reuocare non poſſe, quod, [illegible] ſcriptis, quam verbalibus propoſitionibus vllius intentatæ violentiæ [illegible] parti inferendæ facta fuerit mentio, ſed intentionem ſuam potiſſimum [illegible] taxat ſpectaſſe, quo videlicet pacto libertatem veræ ac ſaluificæ Religionis [illegible] tectamque conſeruare poſſent. Illatæ violentiæ abſque data ca[illegible] poſſe, multo minus illa grauamina, quæ ad tractationem nullam a[illegible] Imperii Conſtitutionibus & æquilibrio aduerſari. Ad refuſionem [illegible] rum ſumptuum quod attineret, Acta Imperii & ea de cauſa inſtitut[illegible] nes luculentius omnem rei ſeriem declaraturas, de hiſce [illegible] idem n[illegible] ſe in mandatis. De compoſitionis opere autem ſub Comitiis A. [illegible] M. [illegible] ex parte Euangelicorum ad præparatoria aliquot puncta ſubſecut[illegible] declarationem, aſt de pollicitationibus Cæſareis partem ad[illegible]am [illegible] tum tenuiſſe ſilentium. De Priuato ſcriptore hoc ſciendum, famoſos [illegible] bellos cum Priuilegiis & approbatione ſuperiorum fuiſſe impreſſos, [illegible] rima [illegible] modi calumniatoria ac comminatoria ſcripta ex S. R. Imperii [illegible] coll[illegible] Claſſicum præterea fuiſſe diuulgatum quo [illegible] [illegible] roboratæ & confirmatæ fuerint. De diſtributione bono[illegible] corum, quæ prætenderetur, nihil horum ſcire ſeſe, & ſperare Dom[illegible] les maioris eſſe æſtimationis quam nugatorum iſtorum [illegible] rii: Ad intentatas Reuerendiſſimo & Illuſtriſſimo Domino E[illegible] [illegible] communiones [illegible] neret tranſactione eaſden [illegible] damna per [illegible] contributionem eſſe reſarcita. Conce[illegible] [illegible] quarundam inclinationibus naturalibus, aliqu[illegible] [illegible] aſportarint, ſciendum tamen, [illegible] Correſpon[illegible] [illegible] ab [illegible] parte obtigiſſe quod illi excuſarent, q[illegible] [illegible], & ad extremitates iſtas enormes anſam [illegible] Si vero expeditiones contra communem [illegible] [illegible] Eccleſiaſtica[illegible] maturam iſtam [illegible] [illegible] non autem, aliarum expeditionum cauſa in imp[illegible] [illegible] mouiſſent [illegible] quam numeroſe Hiſp[illegible] [illegible] introducta [illegible] Britannos [illegible] [illegible]

tio fuiſſe conſpectos. Si de[illegible]que excurſionibus, direptionibus, aliiſque ſimilibus hoſtilibus graſſationibus in tempore idonea applicata fuiſſent remedia, deducta Gabrielis Betlehemi inuaſio quoque intermiſſa fuiſſet: cæterum, ad præcauenda maiora mala, ſereniſſima eius Celſitudo vt Catholicorum Ordinum categoricas ſubleuandorum vtrimque omnium onerum reſolutiones, quam primum potentiſſimo ſuo regi, & Sereniſſimis Dominis Electoribus, Principibus cæteriſq; correſpondentium Ordinum Dominis principalibus ſuis ſignificet, inſtanter ſeſe ſubmiſſimam eius Celſitudinem rogare & obteſtari: clementiſſime eiuſdem affectioni ſeſe humiliter commendantes.

CAPVT CXXVIII.

SERENISSIMI DVCIS BAVARIAE AD CORRESPONDENTIVM ORDINVM REPLICAM BREVIS RESPONSIO.

AD hanc correſpondentium Dominorum Ordinum replicam sereniſſimus Dux Bauariæ ſequenti forma reſpondit: Percepiſſe ſeſe Legatorum Dominorum Correſpondentium replicam: velle igitur armorum depoſitionem, & perſonarum onerum ſubleuationem cæteris Catholicis Ordinibus prima quaque occaſione ſignificare, &, intra duorum menſium ſpatium, ſi modo fieri poſſet, reſolutionem ipſorum iiſdem Correſpondentibus Dominis Ordinibus peramice communicare. Ad particularitates autem exorti incendii, & præparationum bellicarum initium quod attineret ignorare ſeſe, [illegible] Catholicæ Religioni addictorum hominum & propria ſua prouidentia ſubintelligeretur, an videlicet peculiares iſtæ præparationes bellicæ & Con[illegible]tiones militum contra S. R. Imperii Conſtitutiones, hocce paſſu Replicæ, ſuſceptæ fuerint, cum eædem nulli Ordini, in ſummis periculoſiſſimiſque anguſtiis, prohibitæ, ſed certo more modoque conceſſæ ſint, quemadmodum etiam ipſi Correſpondentium Domini Ordines magnas militum copias conſcripſerint, & idem faciundi aliis quoque exteris principibus & Dominis conceſſerint: hoc tamen ſcire ſeſe, ſuas conſcriptas copias iuxta S. R. Imperii Conſtitutiones, præſtita prius conſueta cautione, nullum S. R. Imperii Ordinem etiam in minimo læſiſſe, neque aliquid diripuiſſe, vel, quemadmodum ab altera parte factum, violenter ſibi de hoſpitio proſpexiſſe, vel miſeros ſubdito[s] preſſiſſe. Quod vero apud cæteros Ordines Catholicos ſequentes articulos in effectum deducere debeat. I. quod à Catholicis primum arma deponi. II. vt collectores militarium copiarum conſcriptiones intermitti. III. grauamina, in quorum tractationem Euangelico-Correſpondentes Ordines non conſentire poſſent, remoueri. IV. idoneæ cautiones & aſſecurationes, non verbis, ſed ipſo opere præſtari. V. in cæteris grauaminibus comparatio inſtitui & ad ipſam realitatem perueniri & tandem VI. quod intra duorum menſium ſpacium categorica reſolutoria reſponſio ſubſequi debeat, hac comminatione addita quod nulla in effectum deducerentur, Correſpondentes Domini Ordines tunc neceſſitati & occaſioni ſuæ pro requirente neceſſitate proſpicere poſſent: Item cum onera ſua intolerabilia ferme videantur, in contraria ſua legitima defenſione perſeuerare velint, & denique omnes ſubſequuturas calamitates & miſerias illi defendere & excuſare

excuſare tenerentur qui ad iſtas pe petrandas anſam occaſionemq́ præb[illegible] Hæc & ſimilia ſib maxime peregrina videri, idque potiſſimum e[illegible] videlicet prima grauamina nullam tractationem admitti in pun[illegible] mitigati, iſta de cauſa cautio præſtari, & demum ea ipſa de cauſa [illegible] menſium ſpacium definitiua ſententia & categorica Catholicorum [illegible] ſequi debeat, ſin autem iſta minus, vel ſaltim tamen dilatorie fierent, [illegible] in propoſitione intentata effectum ſuum ſortiri debeant, inde quaſi [illegible] quandam coactionem apparere, & ex contextu videri quod ea in ſe recip[illegible] at, quæ non in ſua poteſtate ſita eſſent, & Catholici, ſi comminatio[illegible] tentatis carere velint, prima grauamina tollere, ſin minus commin[illegible] intentatæ ſubſequi deberent. Cum vero, vti ex Replica appareret, ea n[illegible] telligerentur, [illegible]us ordo ex vtraque parte cogi poſſet, ſed omnia [illegible] præcauendas huiuſmodi extremitates directa eſſent, Domini legati quoque Do- minorum ſuorum Principalium iura ſarta, tecta illibataue reſeruantes [illegible] nem & aſſecur[illegible]em ſuam repeterent, illud merito ſuo iam loco relin[illegible] quorum Auguſtanæ Confeſſioni addictorum Ordinum, an in huiuſmo[illegible] lata conſentirent (ſi verba ex contextu intelligerentur) præſertim cum [illegible] ſeſe r[illegible]unde reſoluerint, abſque vlteriore requiſitione, mentionem fa[illegible]

Quod Domini legati propter reliquas particularitates (quæ [illegible] te excuſatæ, & reſpectiue refutatæ eſſent) maiorem informationem p[illegible] hac cautela, adhortatione & reſeruatione addita, quod illa omnia [illegible] dumtaxat acceptare vellent, ſcire ſeſe quid hac in cauſa ſibi faciundu[illegible] rundem erga Catholicos reſolutionem & adfectionem abſque omni [illegible] nuinum & pacificum non alienum intellectum habituram, iccirco ſ[illegible] lutem Reipub. & conſeruationem pacis & concordiæ ſpectaret [illegible] tempore intermiſſurum. Ad XVI. ſpeciales, & primas quidem, a[illegible] quod attineret, quum pacifica ſua intentio (quemadmodum Co[illegible] Dominorum Ordinum Legatos ex propoſitione ſua ipſos ſc[illegible]e) ſ[illegible] conſeruationem propagationemque tranquillæ pacis & concor[illegible] ſe e principio Bohemicorum motuum quidem ſalutifica & ad pace[illegible] media propoſuiſſe, & adhuc hodie eo inclinatum eſſe, cum autem [illegible] effecerit, contrarium quoque euentum eſſe vtrimque ſubſequutu[illegible] ne peregrinorum magnatum atque Principum ſcire ſeſe non ſ[illegible] ce propoſitionibus Rex Hiſpaniæ (qui tamquam Germanico ſ[illegible] tus Princeps conſanguineo ſuo Romanorum Imperatori op[illegible] & [illegible] ſet) ſubintelligeretur, ſed minime dubitare ſeſe etiam an ſanæ me[illegible] lud factum improbaturi ſint, necne, potiſsimum vero, cu[illegible] Betlehemus Tranſſyluaniæ Princeps hoſtiliter ſuperiorem Hu[illegible] & omnia ferme loca direptionibus, cædibus, incendiis atque ra[illegible] rit, eo magis dolendum vero eſſe, quod ea ipſa de cauſa [illegible] inſtituta, & peculiaria ſcripta, ſub titulo, Regni Hungariæ Occ[illegible] uulgata, & i[illegible]a ipſa de cauſa, ſingulares & conſueti hymni, Te Deum [illegible] &c quaſi de re bene geſta quibuſdam in locis decantari fuerint[illegible] ticul[illegible] vnde videlicet Harmoniæ diſſolutio, & perforation[illegible] Imp[illegible] maiorum cauſ[illegible] ſuam traxerint originem, ſeſe grau[illegible]

[illegible]

ſentire non poſſe, & multos exiſtimare, ſi Harmonia in priſtino ſuo flore & vigore perſtitiſſet, merito etiam omnia, quemadmodum Maiorum temporibus, in ſuo ſtatu conſiſtere, & ſpecialem iſtam longe ante inchoatam armationem, præſenti ſtatui apprime applicari poſſe, exempla prærerea in promptu adeſſe apud diuerſas Religiones amplectentes ordines in negotio Religionis ad maiora potiſſimum ſpectari, iiſdemue contraria ad cedendum cogerentur, quæ ramen minime huc ſpectarent. Quomodo autem hoc in articulo præſtanda aſſecuratio intelligenda eſſet, id ſuo loco ſeſe declaraturum.

Cum quinto puncto quomodo comparatum ſit, ex priori id poſſe intelligi, & cum in fine propoſitionis mentio fieret, ad tollenda grauamina, quæ tractationem nullam admitterent, multo potius idonea pacata & ſalutaria media proponenda eſſe & debere, illud, quemadmodum in prima reſolutione poſitum, eo potiſſimum adhuc intelligi: ſin vero ſiniſtrum & peregrinum quemdam intellectum ſortiri debeat, merito quoque hocce & ſexto in articulis omnia ſuo loco relinqui: numquam etiam ſeſe aliter informatum fuiſſe, quam in S. R. Imperio, priſcis à temporibus, & ab inſtitutione Iudicii Cameræ illud, iuxta prætenſiones Cathol corum, ita obſeruatum, & nullam aliam deciſionem eſſe ſubſequutam, eius rei gratia ramen hodierno tempore nouationem quandam introducei velle: lubens quoque ſeſe informationem meliorem deſiderare, quod videlicet æquilibrium & qualis conueniens Iuſtitia expectanda eſſet & an non maior & periculoſior forte labyrinthus metuendus, ſi etiam par numerus deſideratarum confœderatarum perſonarum inſtitueretur: & iidem ramen, in præſentibus occurrentibus controuerſis articulis, præſertim in hodierno late ſpectante Religionis negotio, nullam vel comparationem vel compoſitionem inuenire poſſent: ſi enim ille caſus non præcaueretur, multæ cauſæ imperfectæ relinquerentur, Iuſtitia impediretur, & tandem grauatæ perſonæ ope auxilioque deſtituerentur. quæ impedimenta in Cæſareo Iudicio Cameræ adeo magno numero, in ſimili Religionis negotio & perſonarum occurrere, & metuendum ne in aliis quoque locis in exequendo S. Iuſtitiæ munere remora forſitan iniiceretur: multo minus iſtiuſmodi occurrentes controuerſiæ ad vniuerſos S R. Imperii Ordines deferri poſſe, cum ad illud exequendum tempus, multæ ac diuerſimodæ incommoditates requirantur, &, licet fieret, nihilominus ad petitionem Principii impeditæ Iuſtitiæ peruenirit: idcirco prætenſa grauamina mature, & ſano quidem conſilio ponderanda. In refundendis ſumptibus vrbis Donauerdæ ſeſe heic primam ſuam reſolutionem repetere, nec iuſtificationem aliarum ciuitatum S. R. Imperii deſiderare, ignorare vero quis ex Catholicorum numero in Compoſitionem quamdam pure conſenſiſſet.

Ad priuatum ſcriptorem eiuſque diuolgata famoſa ſcriptiuncula quod attineret, pari modo ſeſe prius ſuam factam reſolutionem, quemadmodum & Betlehemi propoſitas actiones heic repetere, & ignorare, vice verſa, quæ comminationes in Sac. Roman. Imperii protocollis inuenirentur, è contrario tamen, mox à ſancita pace Religionis, multifariam Catholicis intentatas cominationes in peculiaribus impreſſis ſcriptis reperiri, qua de re diſtinctis in comitiis querelas inſtituiſſe. Conuentum principum vero Anno Chriſti M. D C. VII. celebratum ſingulares & ſanguineas prorſus minas ſpiraſſe. Diſtributionem Epiſcopatuum

aliorumque bonorum Eccleſiaſticorum Dominis Legatis incognitam, & Dominorum ſuorum Principalium reputationem & exiſtumationem maioris, quam iſtiuſmodi nugatoria ſcripta, æſtumationis eſſe, admodum lubenti animo ſeſe illud percepiſſe, idque potiſſimum eo magis, quod eamdem ſpem de ipſis concepiſſet, licet iſtæ diſtributiones apud magnæ exiſtumationis viros Principes ſparſæ atque diuulgatæ fuerint. Herbipolenſi quidem detentam pecuniam eſſe reſtitutam, nullam autem, magni illati damni cauſa, compenſationem factam, & grauiſſimis de cauſis Epiſcopum illum tam mature copias conſcripſiſſe.

Dum quoque Euangelico-Correſpondentium Ordinibus in tranſitionibus militaribus minime parſum fuiſſet, id Catholicis, ad quos iſtiuſmodi tranſitus non pertinuiſſent, nihil emolumenti adferre, nec illata ipſis damna compenſari: iccirco fruſtra factum excuſari, quod iſtud ſingulares ad rapinas quaſi a natura inclinatæ nationes perpetraſſent: tranſitus ſiquidem iſtos intra & extra S. R. Imperii limites, iuxta eiuſdem Imperii Conſtitutiones, abſque damno alterius inſtituendos, inobedientes vel ſtipendia nulla ſequentes milites coercendos & plectendos, & in omnibus conformem quamdam tam erga Euangelicos quam Catholicos Ordines, æqualitatem obſeruandam fuiſſe. Ordines quoque Romano-Catholicos conſtanter aſſeuerare ſeſe ad iſtā neceſſariam defenſionem & præparationem bellicam coactos fuiſſe, ingrato animo nolentes volentes quaſi eam dem ſuſcepiſſe & multo lubentius intermiſiſſe, id quod in deductione ſua latius eſſet deductum. De Hiſpanicis introductis copiis, quarum ſupra facta eſſet mentio, & quod vtrimq; vnius ferme generis milites reperti fuiſſent, ſimili modo commemoratum eſſe. Bohemorum tamen; Moravorum, Sileſiorum, & Auſtriacorum copias Cæſareum exercitum longe ſuperaſſe, nihil autem ad ſeſe pertinere, an vel Scoti, vel Britanni, fortunam ſuam periclitati, Correſpondentium Dominorum Ordinum ſtipendia ſequuti fuerint. In articulo X V I. iiſdem Dominis Ordinibus, ad præcauendas hoſtiū excurſiones, direptiones & perſimiles hoſtiles inuaſiones, nullā ſeſe metam præfigere, & iuſtificandam Betlehemi inuaſionē in ſe ſe non recipere, ſed multo magis ſuo loco relinquere. Repetere ſimul priorem ſuam reſolutionem, & quamuis ad talia alias non teneretur, apud cæteros Catholicos Ordines categoricam ipſorum reſponſionem reſolutoriam promouere, illudque Correſpondentibus Dominis Ordinibus quam primum ſignificare velle, quemadmodum etiam non ſolum ipſe, verum etiam omnes Catholici Ordines a iſtiuſmodi duris oneribus, curis, & periculoſis moleſtiis libentiſſime liberentur. Id quod ſeſe cum denunciatione ſuæ gratiæ & fauoris Dominis legatis ad poſtulata ſua clementiſſime ſignificare voluiſſe.

CAPVT CXXVIIII.

CAESAREAE MAIESTATIS AD VNIVERSOS S. R. IMPERII ORDINES EPISTOLA APOLOGEtica.

HIſce ita peractis Cæſar vniuerſalem caſſationem Electionis, Palatini, in promiſit. Nos FERDINANDVS NOMINIS eius II. electus Romanorum Im-

ſorum Imperator, ſemper Auguſtus, Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ & Sclauoniæ &c. Rex, Archidux Auſtriæ, Dux Burgundiæ, Stiriæ, Carinthiæ, Wirtembergæ &c. Comes Tyrolis &c. omnibus & ſingulis Electoribus, Principibus, Eccleſiaſticis & ſecularibus Prælatis, Comitibus, Baronibus, Dominis, Equitibus, Nobilibus, Mareſcallis Prouincialibus, Capitaneis præfectis Prouincialibus, Vicedominis, Quæſtoribus, Adminiſtraroribus, Iudicibus, Prætoribus, Conſulibus, Conſiliariis, ciuibus, communitatibus, aliiſque noſtrorum & Sac. Romani Imperii, hæreditariorum nóſtrorum Principatuū & Prouinciarum ſubditis & fidelibus cuiuſcunque ordinis & dignitatis amicitiam, clementiam, &c. Illuſtriſſimi, Reuerendiſſimi, amici, adfines, Electores, Principes, Generoſi, Nobiles, honeſti, & deuoti fideles. Quamuis minime dubiramus intra & extra S. R. Imperium omnibus & ſingulis eſſe notum in quem periculoſum perturbatumq; videlicet ſtatum regnum noſtrum Bohemiæ, præcipuum membrum & Electoratus S. Roman. Imperii inciderit, & quæ mala ex pernicioſiſſimo bello ſubſecuta fuerint Vt autem certa eius rei ſcientia ad vniuerſos peruenire poſſet, & omnes ſiniſtræ præconceptæ ſuſpiciones tollantur, miſerabilis iſta & deploranda clades potiſſimum inde exorta eſt, quod nimirum, viuente etiamnum Mathia Imperarore glorioſiſſimo &c. Bohemiæ Rege, feliciſſimæ memoriæ aliquot Bohemiæ Ordines contra Cæſareæ ſuæ maieſtatis relictos vicarios & officiales Prouinciales (ſub prætextu quaſi contra Religionis Priuilegia & maieſtatis literas intolerabilia grauamina ſibi impoſita fuiſſent) inauditum ferme antea proceſſum, abrogatione videlicet, aliquot præcipuorum officialium & præfectorum Prouincialium re ipſa ſuſceperint, abſente Rege & Domino ſuo, nullo habito reſpectu, officio mouerint, Regni regalia pro lubito ſuo ſibi vendicauerint, & nouam prorſus formam regiminis per acceptos directores inſtituerint: omnia quidem ſub titulo defendendæ Religionis, quod tamen à nullo ſanæ mentis homine aſſeuerari poteſt, idcirco etiam conatus iſtiuſmodi ſubditorum contra legitimum & ordinarium à Deo conſtitutum magiſtratum pro mera rebellione æſtimandi ſunt. Hæcce & ſimilia quidem ſuo loco relicta volumus, quemadmodum ſcilicet cum Apologiis Bohemicis, quæ ſub nomine vnius ordinis Regni Bohemiæ *ſub vtraq;*. (qui tamen ad mutationem Regiorum gubernaculorum æque nullam conceſſam Poteſtatem habent, quam minus ordinibus ſub vna conceſſuræ eſſent. hinc inde ſparſæ ſunt, comparatum ſit, & quam late vnius atque alterius priuata tranſgreſſio ſeſe extendat, ſiquidem ad ea, quæ ante noſtri imperii inchoationem acciderunt, non ſumus obligati, nec inſtituti noſtri eſt vt copioſius de iiſdem diſſeramus Confidimus tamen omnes æquitatis & pacis ſtudioſiſſimos ſynceritatis Germanicæ amatores ex hactenus typis diuolgatis informationibus ſatis ſuperq; collecturos, quod, ad abrogationem allegatorum grauaminū (quatenus etiam cum illis comparatum eſſet.) iuxta præſcriptam diuini verbi & vniuerſi iuris regulam alia idonea & commodiora ince[illegible] inueniri n[illegible] potuerint, quam quod iiſdem de cauſis vniuerſa patria in tam p[illegible] extremum excidium, cum profuſione tam multi innocentis ſanguinis pe[illegible]tari, & ordinario naturali Magiſtratui, ad intentionis & prætenſionis ſuæ d[illegible]rem, quaſi neceſſ[illegible]is de cauſis ad id impulſi fuerint, cauſa neceſſario dari oporteat, quemadmodum minime in dubium trahendum, licet in allegatis maieſtatis literis inde

exortæ differentiæ atque difficultates, per legitimam omni æquitati conformem compoſitionem ab vtriuſque Religionis Ordinibus tollendi cauſæ haud ſufficientes, numquam (quemadmodum omnibus perſuadere nitercentur) audi-ti fuerint, quod tamen tali nondum probato & deducto caſu, aliquot pacifici & beniuolentes reperiri potuerint qui Bohemorum, in prætenſo iure ſuo, patroci-nium ſuſcepiſſent, & pro iiſdem interceſſiſſent, quo pacto ad extrema iſtiuſmo-di numquam peruentum fuiſſet. Poſtquam autem, hiſce nunc omnibus expoſi-tis, puratitii Directores Bohemici, poſt ſanguineam factam confœderationem, deturbatione Regiorum Vicariorum, fidelibus & conſtantibus Ordinibus, per temeraria ſua attentata, timorem incutere voluiſſent, vt in malo ſuo propoſito eo melius perſeuerare: cæteros vero, quos in ſuas partes traxerint, eo melius ſibi obnoxios & fauorabiles reddere potuiſſent, ideo omnia armis & violenter ab ipſis peracta fuiſſe, quibus, inimicorum iſtorum attentatorum cauſa, ſeſe omni me-tuendæ pœnæ eriperent & ſubtraherent, vice verſa vero chara ſibi membra, tam SVB VTRAQVE, quam SVB VNA opprimerent, & ſic poſtmodum longe ſuas ante præconceptas intentiones in effectum deducerent.

Poſtquam autem præter paternam plane noſtram fidelem adhortatio-nem ad pœnitentiam, correctionem & agnitionem delictorum nullam anima-duertere potuerimus, ſed è contrario de die in diem perceperimus, quod exortum incendium interea ad incorporatas & alias hæreditarias Prouincias quoq; trans-ferri voluerit, hocce late ſpectante periculoſoque caſu ad contrariam quoque de-fenſionem nos iure accinximus: ad maiorem vero paternæ noſtræ inclinationis teſtificationem, & quod oppreſſionem miſerorum ſubditorum lubentiſſime a-uerſam videamus, nos ad reuocationem exoptatæ pacis & concordiæ, contro-uerſum iſtud negotium, S. Ro. Imperii aliquot ſynceris Electoribus & Principibus tamquam arbitris & Interpoſitoribus commiſimus, & nil amplius optatius acce-ptiuſque ſpectaremus, quam quod iſta abſque vlla mora cum armorum depoſi-tione (quod quidem propter varias oblatas & incidentes cauſas hactenus impe-ditum fuiſſet) effectui mandarentur. Quam parati autẽ ad iſtam interpoſitionem Bohemici ſubditi fuerint, & quas conditiones propoſuerint, ipſorum typis diuul-gati articuli & periculoſæ conditiones ſatis ſuperque demonſtrarunt. Poſtquam vero interea, laudatiſſima ſua Cæſarea & Regia Maieſtas Matthias, eius nomi-nis primus &c. vitam cum morte commutaſſet, & ita, reſpectu Regiæ noſtræ co-ronationis, & ordinum Bohemiæ incorporatarumque Prouinciarum præſtiti fi-delitatis iuramenti, regnum Bohemicum, cum omnibus ad illud ſpectantibus circumſtantiis, plenarie in noſtram perſonam translatum fuerit, ad omnia ſinte-riora mala præcauenda paterne intenti fuimus, & abſq, vlla mora promulgimus, vt, in tanta periculoſa mutatione, præcipue vero reſpectu literarum noſtrarum Reuerſalium, intra IV. Septimanarum ſpacium, confirmationes omnium Privi-legiorum Prouincialium ſuperiori Domino Burggrauio tramitterentur, & eo po-tiſſimum inclinauimus, quo nimirum modo Regnum Bohemiæ, & eiuſdem vni-uerſi & ſinguli ſubditi in pacificum priſtinum ſtatum rurſus collocarentur, ibique conſeruarentur, ius & iuſtitia omnibus adminiſtraretur.

Et quamuis à noſtris ſubditis nullam reſponſionem reſolutoriam receperimus, nihilominus tamen, ad impletionem literarum noſtrarum Reuerſalium,

in

in iiſdem intentatam Priuilegiorum confirmationem in omnibus verbis, punctis & clauſulis (quemadmodum nuper defunctus Cæſar ipſis Ordinibus idem feciſſet) ſeruandam, & quidem, maioris aſſecurationis gratia, duplicem, vna cum epiſtola adhortatoria ad Equeſtris Dignitatis viros, ciues & inquilinos Regni Bohemici, Pragæ congregatos, peculiari nuncio miſimus, quam etiam præſentibus tum temporis Ordinibus rite fuiſſe exhibitam, quod nos vice verſa de iure, à præſtatione noſtri officii, ab ipſis ſimilem obſeruantiam, erga ſuum ab ipſis electum & coronatum regem nobis polliceri voluerimus. Nihilominus tamen contrarium experti ſumus. Eamdem enim confirmationem noſtram regiam non modo non acceptarunt, ſed pactas, & copiis noſtris paulo ante imperatas inducias repudiarunt: ad paternas noſtras literas (in quibus poſtulauimus, vt quidam ex ipſorum medio, ſaluo ipſis promiſſo Regio conductu, ad colloquium, quo commodius omnia iſta periculoſa occurrentia extrema tollerentur, ad nos ſeſe conferrent) nihil reſponderunt, ſed, vice verſa, omnibus, ad ſeſe ſiſtendos, ſerio iniunxerunt: plures copias conſcripſerunt: Morauiæ Ordines ad defectum ſollicitarunt: conſcriptas ad neceſſariam defenſionē equitum, peditumque copias noſtri Marchionatus Morauici in ſuas partes attraxerunt: Brinnam inopinato impetu inuaſerunt: Capitaneum Prouincialem poſt malam tractationem arreſtarunt: Olmucium Morauiæ metropolim vi occuparunt, Senatum eiuſdem Reipublicæ abrogarunt, in cathedrali templo Religionis exercitium immutarunt, perſonas Eccleſiaſticas male acceperunt, eorum bona ſibi ſumpſerunt: Ordines monaſticos, tam viros, quam virgines, ad ſoluenda & reuocanda vota ſua, irritarunt: alii generis homines, ſibi obtemperare nolentes, & vota obſeruantes, tamquam proditores & publicæ pacis hoſtes proſcripſerunt: exortum in Morauia incendium in Auſtriam tranſtulerunt: vrbem Laa in finibus dura obſidione cinxerunt: paulo poſt in conſpectum noſtrum ante Metropolim noſtram Viennam ſeſe contulerunt, in arcem noſtram Cæſaream, ex mera petulantia, abſque vlla data cauſa, tormentum diſploſerunt: ad quam intentionem autem illud ab ipſis factum fuerit, illud viris prudentibus iudicandum relinquimus: Hiſce Bohemi non contenti, ſed Francofurti, in electione Cæſarea, Electoralem ſeſſionem, vocem, & electionem quam ex Aureæ Bullæ præſcripto & inſtituto obtinemus, omnibus modis per delegatos ſuos impedire conati ſunt, & cum hæreditariis noſtris ſubditis abſque noſtra voluntate & conſenſu, confœderationem inierunt: ſine vnica legitima cauſa, contra præſtitum ſuum nobis iuramentum, priuilegia noſtri regni Bohemici, & Sac. Rom Imperii conſtitutiones, eodem ipſo tempore, cum Cæſarea dignitas & Maieſtas in prædicto Francofurto nobis conferretur, ad aliā Bohemiæ Regis electionem acceſſere, vt iam taceamus, quid, a coronatione noſtra Cæſarea, apud aliquot Hungariæ proceres moliti fuerint, & eoſdem ab obedientia noſtra reuocauerint. Hæreditarii Chriſtiani nominis hoſtis clienti Gabrieli Betlehemo, Tranſyluaniæ Principi, ad arcis Caſſauienſis & totius ſuperioris Hungariæ occupationem perſuaſerunt, eidemque ad id commode perpetrandum omnem opem & auxilium præſtiterunt. penes eiuſdem Betlehemi exercitum, Danubium tranſgreſſi, & iterum ante noſtrum conſpectum Viennam vſque ſeſe iterum contulerunt, vbi abſque omni dubio illud ipſum, quod antea, effectui mandaſſent, niſi a contraria noſtra facta defenſione impediti fuiſſent: Cū

vero tum temporis res ipſis minime pro voto ſuo proſpere ſucceſſiſſet, iterum hæ-
reditarias noſtras prouincias hoſtiliter adorti, & flamma ferroque [illegible]
deuaſtarunt, quo facto ſacri Romani Imperii propugnaculum, cum multi inno-
centis ſanguinis profuſione, in extremum periculum præcipitatum fuit. In [illegible]-
ma erga nos, tamquam legitimum ſuum Magiſtratum à quo ne in minimis qui-
dem læſi fuerunt, adeo ſeſe hoſtiliter exhibuerunt, vt etiam omnibus diuinis hu-
maniſque Iuribus contrarios exceſſus ſuos, defenſores eorumdemue adhærentes
aſſeclæ, niſi denuo Cæſaream & Regiam ſuam dignitatem offendere & lædere ve-
lint, nequaquam iuſtificare poſſent. Iccirco contra Regiam noſtram coronatio-
nem & publicationem hactenus diuerſimodas calumnias ſparſerunt, [illegible]
vero quod literis noſtris Regiis reuerſalibus non per omnia ſatisfeciſſemus, [illegible]
contrario autem Regno aduerſantia pacta in præiudicium noſtræ coronæ, [illegible]-
mus, & iſtiuſmodi inexcuſabiles de nobis præpoſtero modo conceptas falſas im-
poſitiones diuolgarunt, quas omnino, vt poſſemus, heic impugnare & refutare
nimis longum foret.

Inter alias autem calumnias ad talia extrema tranſierunt, vt etiam funda-
mentales conſtitutiones regni, ipſorum patriæ, Caroli Quarti Bullam Auream,
regis Vladiſlai Inſtituta, Cæſaris Ferdinandi poſtremas literas Reuerſales, Co-
mitiorum vniuerſalium decreta de Ann. M.D.XLVII. & ad illa directos articulos
(quos Ordines præſtito ſolemni iuramēto approbando cōfirmarunt, & Octo-
centenarias obſeruantias, quoniam à Primiſlao, primo ipſorum Duce vſque ad no-
ſtram perſonam nemo in hoc regno, niſi a maſcula vel materna linea ad eamdem
illam regiam dignitatem procreatus, vel per regiarum filiarū pacta conn[illegible]
(rege Rudolpho, qui per hæreditaria pacta iſtam regiam dignitatem conſecu-
tus eſſet, & rege Georgio exceptis) ad talem regiam ſucceſſionem admiſſus fue-
rit, confundant & præcipitando proſternant: quemadmodum etiam ex vno la-
byrintho in alterum incidentes ipſam Caroli IV. bullam auream, & incorporatam
tam declarationem Cæſaris Friderici ſecundi priuilegii, iam primum, p[illegible]
elapſos ducentos ſeptuaginta duos annos, in dubium vocant, & tali [illegible]-
datiſſimo Imperatori & regi Bohemiæ (quem tamen omnes eius ſucceſſo-
res adeo commendent, quod præ omnibus aliis Regibus glorioſiſſimus Im-
perator, &c. Bohemiæ regnum tamquam pater & fundator, adeo e[illegible]
tantas dignitates ſuſtulerit per typis diuulgata ſcripta imputare conantur, [illegible]
ille loco declarationis alicuius, in emolumentum vtilitatemque ſuorum [illegible]-
ſorum & hæredum falſaſſet, & contra ſui decorem, aureæ bullæ & ſacri R[illegible]
Imperii Conſtitutiones feciſſet: cum tamen commemoratarum illud p[illegible]
conſenſu & præſcientia sereniſſimorum dominorum Electorum Imperii, [illegible]-
numque Bohemiæ non ſolummodo approbatum fuerit, & Aureā [illegible]
bergæ ſancitam præceſſerit, ſed etiam, penes alia, expreſſe in eo [illegible]
deo vt de temeritate & audacia iſta, in quam rebelles iſti inobedientes [illegible]-
cidiſſent, ſatis ſeſe mirari nequeat. Quamuis vero minime ſperaſſemus, [illegible]
iſtiuſmodi motu, pacificos animos probaturos eſſe, præſertim vero [illegible]
uenturos apud iſtiuſmodi ſacri Romani Imperii principem, qui etiam [illegible]
iuſdem ſacri Romani Imperii gratia, ſuis ſubditis imperaret, quorum [illegible]
iſtiuſmodi hoſtiles conatus, procul omni dubio illibenter expectatentur [illegible]

aniori

minus cogitaſſemus, quemdam in nondum cognito negotio, noſtris & domus noſtræ iuriſdictionibus in hoc noſtro regno ſeſe intruſurum & nauci iſtam æſtimandam electionem approbaturum, multo minus accepturum fuiſſe, nihilominus tamen in noſtris rebellibus ſubditis, præter omnem omnium ſpem & expectationem, immo contra fideliſſimas sereniſſimorum aliquot Electorum & ſacri Romani Imperii Principum factas ad,& dehortationes, nihil hoſtilium iſtiuſmodi conatuum deſideratum eſt, adeo vt probe inde coniectandum ſit (quod ſane permulti diu iam ante ſenſerint, & talia indicia de ſe dederint) quod tales innouationes in noſtro regno Bohemiæ metuendæ & à Coryphæis ſeditioſorum ſuorum rebellium iam dudum animaduerſæ fuerint. Quemadmodum nunc (vt de inhabilitate eligendorum vnius partis Ordinum, & de nullitate totius modernæ electionis nulla fieret mentio) abſque vlla deductione putatitii ipſorum iuris, ſine ſaluatione, abſolutione, & dimiſſione Ordinum nobis præſtiti iuramenti (quæ omnia & ſingula quoque ad rebelles noſtros ſubditos ſpectant) alterius partis ſubſequuta noſtri hæreditarii Regni inuaſio, noſtrorum ſubditorum in fidem alienam receptio, & finalis deſtitutio omnibus iuribus & Sac. Rom. Imperii Conſtitutionibus, imprimis vero ſolenni iuramento ſancitæ & confirmatæ paci prouinciali (in præiudicium omnium Regum & Principum cum ſcandaloſo exemplo, quod etiam Turci atque Tartari minime approbaturi eſſent,) aduertſentur, ſed apud Omnipotentem Deum, ſupremum omnium Regum atque Monarcharum Iudicem, modernum atque futurum mundum, imprimis vero Sac: Romanũ Imperium, à quo Electoralem iſtam dignitatem, & Archipincernæ officium tanquam feudum poſſideri, illius Sereniſſimos Dominos, Electores, Principes atq; Ordines (inter quos ipſe Elector Palatinus nos pro legitimo, acceptato & coronato Rege Bohemiæ agnouit) reſpectu Regiæ iſtius dignitatis ad electionem Romanorum Regis nos admiſiſſe, ſed mox ab exorto iſto incendio Bohemico ſeſe tanquam arbitros periculoſo iſti negotio amice componendo interpoſuiſſe, ſed & impoſterum, poſt in nos collatam ordinariam & legitimam ſucceſſionem continuaſſe. Immo apud nuperam iſtam electionem & coronationem, ad maiorem inſtituendam controuerſarum rerum amicam compoſitionem, à ſingulo Electorali Collegio approbata & concluſa ſcripta denunciatoria ſcribi & ſubſignari curauimus, quæ etiam potiſſimum ea de cauſa defendenda nobis ſunt quod in minimo etiam, abſque data cauſa, vllam à nobis intentatam offenſionem in memoriam nobis reuocare non poſſimus, ſed multo potius vnice, concordiæ, ad conſeruationem amplificationemque pacis, & amicæ vicinitatis, operam dedimus, illud excuſandum iis commendamus, qui ad omnia iſta enormia anſam, occaſionem & conſilia ſua contulerunt, & qui ſeſe abſque neceſſaria inſtructione, & meliori cognitione Iuris, ad id ſeſe feduci paſſi fuerunt, qui etiam procul omni dubio pœnam diuinam quam per temeritatem & iniuſtitiam iſtam in humeros ſuos deriuarunt, minime declinare poterunt. Vt autem noſtrum de nullitate iſtius nouæ electionis Bohemicæ ſilentium nemini obſtaculum & ſcandalum forſitan præbere queat, ſed multo magis noſtra tanquam legitime electi & coronati Regis Bohemiæ, paterna intentio & affectio omnibus innoteſcat: iccirco omnia, quæ contra perſonam & domum noſtram hoſtiliter de facto ſuſcepta & molita ſunt, quæque adhuc hodie temerario prorſus modo continuantur, cumprimis

contra

contra nos præpoſtero modo ſuſceptam nullam electionem, coronationem, & prætenſam detentionem & occupationem noſtri regni incorporatamque Prouinciarum optima Iuris forma annullamus, & ex Cæſarea & regia poteſtate tollimus, tamquã omni Iuri contraria, & nulla: nobis è contra, & noſtræ laudatiſſimæ domui, omnia in Iure conceſſa media, cauſſata arma, omnes pœnas & confiſcatas, ob delicta iſta in vniuerſali Iure feudali, ſacri Romani Imperii & regni Bohemiæ conſtitutionibus tranſgreſſoribus iſtis intentatas, per expreſſum reſeruantes. Teſtamur ideo coram Deo & vniuerſo mundo, quod, quemadmodum hactenus nobis cordi curæque ſemper fuit, quo videlicet pacto pax & tranquillitas in regnis & Prouinciis noſtris ſartæ, tectæque conſeruarentur, & miſeri noſtræ fidei à Deo concrediti ſubditi ab extremo excidio tuti præſtarentur, ita viciſſim omnia nobis per rebellionem iſtam ablata recuperaturos, auctoritatem maieſtatemque noſtram Cæſaream iis in locis conſeruaturos, & tamdem in eodem iſto propoſito noſtro, nullo autem alio, perſeueraturos. E contra ſummo nos tangimur cordolio, quæ nimirum hactenus (ex inſtinctu quorumdam aduerſariorum, ſub prætextu Religionis, rebellionem ſuam velantium) calamitates, cum corporum bonorumque iactura inæſtimabili, miſeris noſtris ſubditis, ab aduerſæ partis copiis militaribus illatæ fuerint: teſtamur ob id ſimiliter coram omnipotente Deo & vniuerſo mundo, nos ob tot tantaſque innocentis ſanguinis profuſiones, paupertates & extremam iſtam perniciem quæ calamitoſum iſtud bellum hactenus pepetit, & forſitan, ni arma in tempore deponantur, maiora pericula procreaturum eſſet, & quo nobis noſtriſque hæreditariis Regnis, Prouinciis, & ſubditis potiora damna inferuntur innocentiſſimos fore: In conſcientia ſiquidem noſtra nos probe, coram Deo mundoque, contentos animaduertimus, quod ad omnes iſtas extremitates nullam anſam occaſionemque dederimus, ſed literis noſtris vniuerſalibus plenarie ſatisfecerimus: immo ſi quis ſaltim aliquid à nobis forſitan in defectum deſiderauerit, adhuc eo inclinamus, quod nullus ordo, in rebus prophanam, & Religionis pacem ſpectantibus, contra eiuſdem Priuilegia & Maieſtatis literas à nobis onerari vel grauari debeat. Teſtamur hiſce præterea quod, ſi qua noſter exercitus, contra iura belli, conſtitutiones, & articulatas literas, [illegible]reptionibus, incendiis ac cædibus innocentibus perſonis, vna cum violationibus fœminarum & virginum, non pepercerit) iſti & perſimiles exceſſus, contra noſtram intentionem, immo contra expreſſa noſtra mandata acciderunt: [illegible] alto animo enormitates iſtas perpendimus, hac Cæſarea noſtra proteſtatione [illegible]dita, ſi à minimo quoque querela ad nos delata fuiſſet, vel adhuc deferretur, [illegible] exceſſus iſtos in ipſis etiam belli ducibus, ſi impunitos iſtos conniuentibus [illegible]lis introſpexiſſent, adhuc hodie ſeuera animaduerſione, in aliorum terrorem, vindicaturos eſſe. E contra obligati ſumus, (quod quidem nemo nobis iure vitio vertere poterit) noſtra regna & Prouincias, omniaque ad ipſas pertinentia [illegible]uo iure defendere, in iiſdem excitationem rebellionum, pro viribus extinguere, oppreſſos noſtros ſubditos (qui per violentam vim bellicam à nobis [illegible], priſtinam conſuetam obedientiam nobis præſtare non poſſunt, ſed alieno Domino obedire coguntur) in priſtinam ſuam libertatem reſtituere, vi ablata concesſis & legitimis mediis recuperare, & denique S. R. Imperii, noſtrorum [illegible]gnorum, & laudatiſſimæ domus noſtræ Priuilegia, libertates, & immunitates

ad[illegible]

ad extremam vſque ſanguinis guttam defendere. Quibus omnibus, poſt diuinum auxilium, confidimus & certo in tam iuſta cauſa nobis pollicemur, omnes Monarchas, Reges, Principes, Magiſtratus (quibus propter ſcandaloſum exemplū, ſi eiuſmodi ſubditorum perduelliones impunitæ relinquerentur, res merito cordi curæque eſſe debeat) potiſſimum autem ſereniſſimos Dominos Electores, Principes atque Ordines (in quorum præiudicium ceſſit nulla iſta Bohemica electio & coronatio) nobis omnem adſiſtentiam, opem auxiliumque præſtituros, qua de re etiam ipſos peramice & clementer rogatos volumus. Quibus omnibus & ſingulis, vice verſa, Cæſaream noſtram gratiam promittimus, expreſſa hacce declaratione addita, nos, iuxta exemplum laudatiſſimi Domini Ferdinandi, cuius nomen gerimus, optata pax & tranquillitas iterum introduceretur, vice verſa vero in Sac. Roman. Imperio omnes enormes diffidentiæ vtrinque tollerentur. Quod requirente id ſumma neceſſitate, per patentes haſce noſtras literas Cæſareas omnibus ſignificare voluimus, ſingulis, vobis amicitiam, paterno-amicam voluntatem, & gratiam clementiamque noſtram Cæſaream deferentes. Dabantur in vrbe noſtra Vienna 29. Ianuarii A. C. M. DC. XX. Regnorum noſtrorum, Romani primo, Hungarici ſecundo, & Bohemici tertio annis.

CAPVT CXXX.

RESPONSIO ROMANAE ECCLESIAE CATHOLICÆ PROCERVM AD SCRIPTVM à proteſtantibus 21. Decemb. 1619. Duci Bauariæ, Maximiliano oblatum.

IN ſuperioribus inter reliqua commemorauimus, quatenus nimirum Romano Catholici Electorales & Principales S. Rom. Imperii Ordines, ob poſtulata Euangelicorum Norimbergæ congregatorum Ordinum (qui Delegatos ſuos Monachium ad Sereniſſimum Bauariæ Principem Maximilianum remiſerant) conuentum Herbipoli, ad tollenda diuerſimoda in S. R. Imperio occurrentia grauamina, M. Martio Anni huius, ſupra Milleſimum ſexcenteſimum, Vigeſimi celebrauerint, & inter ſe inuicem, quo pacto nimirum firma & conſtans in Imperio concordia ſtabiliri poſſit, deliberauerint. Ad teſtandam igitur pacificam ſuam intentionem & inclinationem, prædicti Ordines Catholici ſequentem epiſtolam reſolutoriam Herbipoli, ſub Dato V. Martii, ad Ordines Euangelicos tramiſerunt.

Quod correſpondentes Norinbergæ congregati Ordines Euangelici, per Delegatos ſuos, Monachii XXI. Decemb. ſuperioris Anni M. D C. XIX. à Sereniſſimo & Illuſtriſſimo Principe Maximiliano poſtulauerint, &, ob nondum in S. R. Imperio ſublata diuerſimoda grauamina, cum graui quidem adnexa cōminatione propoſuerint, id Bauariæ Principem, vt promiſſis ſuis ſatisfaceret, cæteris Electoribus & Principibus per literarum copiam ſignificaſſe. Eo autem potiſſimum Catholicorum conſcriptas militum copias, (vt ſyncere antehac Illuſtriſſimus Princeps Bauariæ mentē ſuā Correſpōdentibus Dominis Ordinibus ex-

 plicaue-

plicauerit, & eandem aſſecurationem ab iiſdem petierit) ſpectaſſe, [illegible] rum hacce ſua confœderatione, ad ſui defenſionem, nullius hominis [illegible] tionem ſuſcepta, omnibus à Correſpondentibus prolatis & propoſitis [illegible] nibus (quæ in ſuperiori noſtra Continuatione Hiſtorica Paſchali ſingillatim [illegible] loco perſtrinximus) idonea & ſalubria remedia applicare ſtuduerint, & [illegible] cumprimis adlaborauerint, qua nimium ratione firma pax ipſo facto [illegible] & dulciſſima patria, omiſſis prætenſionibus priuatum emolumentum [illegible] tibus, ab imminenti interitu vindicari potuerit.

Et primo quidem ad petitam contrariam aſſecurationem Inluſtriſſimi [illegible] uariæ principis, ex vna, & correſpondentium Dominorum Ordinum, altera parte, quod attineret, eſſe iſtam non ſolummodo omni laude dignam, ſed [illegible] p[illegible]cæ ac germanæ fidei atque integritati omnino conuenientem, & extremè periculoſiſſimo [illegible]e hocce noſtro ſeculo admodum neceſſarium, præ[illegible] omnibus ferme in locis miles conſcribatur, & extra limites Conſtitutionum [illegible] perii quandoque euagetur. Quemadmodum autem Correſpondentes O[illegible] in ſyncera data fide Inluſtriſſimi Bauariæ Ducis turo meritoque adquieſce[illegible] tuiſſe ita viciſſim Catholicos Ordinibus Euangelicis minime diff[illegible] uiſſimis impoſitionibus ſtatim ab initio grauati fuerint. Ad cauſas aut[illegible] de prætenſas quod ſpectaret, neſcire Catholicos, paucis ſaltim exceptis, [illegible] mirum allegata compoſitio potiſſimum directa, vel qualis videlicet a [illegible] Ca[illegible]ea Maieſtate feliciſſ. memoriæ, onerum ſubleuatio promiſſa f[illegible] autem illius rei præ cæteris aliquo modo certiores reuocare ſibi in [illegible] Cæſarem iſtam confuſionem Bohemicam, qua negotia Imperii & [illegible] Ordinum Conuentus impediti fuerint, neutiquam approbaſſe ſed ſerio [illegible] ſublationem fuiſſe intentum, quæ etiam procul omni dubio ſubſequuta [illegible] ni iniqua Parca, nulli parcens mortalium, laudatiſſimo iſti Cæſari fila p[illegible] [illegible] nihilominus tamen minime eſſe dubitandum hodiernum Imperat[illegible] noſtr[illegible]rum, tamquam pacificum ſupremum caput, per delegatos ſuos, [illegible] rimbergenſem Correſpondentium Dominorum Ordinum Conuentum [illegible] & ſtabilienda in S. R Imperio concordia ſerio egiſſe. In impediendo [illegible] do iam dicta pace Romano-Catholicos culpa carere, qui in omni[illegible] [illegible] perii conuentibus ſubleuationem ſuorum grauaminum ab Ordinibus [illegible] procraſtinationem vero & ſacræ Iuſtitiæ ſubtractionem iocund[illegible] ergo hucuſque æquo ac patienti animo pertulerint: Igitur neutiquam [illegible] dem poſſe argui quod, quamuis potuerint, nec idonea media n[illegible]m tum [illegible] ris defuerint, ad realem iſtam executionem contra ſocios Ordines [illegible] rint, multo minus rem effectui mandauerint.

Ad contrariam quoq ipſorum (Catholicorũ) ſuſceptam [illegible] attineret, in æternũ ipſis imputari haud poſſe ipſos bellũ inteſti[illegible] mo inchoaſſe, & ita Correſpondentibus Ordinibus, ad contraria ſuſcepta [illegible] anſam occaſionemq; præbuiſſe, vti idipſum ex deductione & refutatione Inluſtriſſimi Bauariæ Ducis liquido conſtaret, & quaſi ad oculũ demonſtraretur. [illegible] vero parte toti ferme terrarũ Orbi manifeſtum eſſe, contrariam partem, [illegible] motuum Bohemicorum initio copias conſcripſiſſe, eaſdem aliqu[illegible] detinuiſſe, & motus iſtos in S. R. Imperio quaſi primũ inchoaſſe, vbi [illegible]

Catho-

Catholici potiſſimû eo ſpectaſſent, quomodo, iuxta Ro. Imperii Conſtitutiones, omnis violenta vis præcaueri, vice verſa vero cuilibet ſuum relinqui potuiſſet. In ſpecie vero, Rhenanû & Weſtphalicum tractum potiſſimum quod ſpectaret, Sereniſſ. Electorem Colonienſem, antequam ſeſe Francofurtum ad electionê Cæſaream recepiſſet, & in iſtis motibus bellicis, Archiepiſc. Epiſcopatus, & populos ſuos ad tempus relliquiſſet, ad ipſorum legitimam iure naturali cuiuis conceſſam defenſionem, & euitandas alias hoſtiles excurſiones, copias militum, & equitû aliquot alas conſcripſiſſe, & eaſdê, abſq; vllius alterius Ordinis læſione, in diuerſa ſuarum ditionum loca hinc inde diſtribuiſſe. Diuerſa vero parte Ordines Correſpondentes, longe ante, peregrinum militem è Belgio, inſalutato Sereniſſimo Colonienſi Septemuiro, in ſuperiorem Germaniam duxiſſe, qui Archiepiſc. Colonienſem, Epiſcopatus Monaſterienſem & Padebornenſem, Moguntiam, Wormatiam, Spiram, Herbipolim, Aichſtadium, Cathedrale Capitulum Auguſtanum, Ratiſbonam, Eluangum, Leuchtenbergam, aliquot Monaſteria in Sueuia, & omnes ferme paſſim locorum habitantes ſubditos Catholicos, loco in Imperii Conſtitutionibus debitæ remunerationis & ſolutionis, miſerû in modû direptionibus & attentatis incendiis hoſtiliter inuaſiſſet, adeo vt peiora à publico hoſte metuere nô potuiſſent. De immani in Archiepiſcopatu Moguntino perpetrato latrocinio, verba nulla amplius nunc faciemus, præſertim cum res ipſa loquatur, & mœſtæ coniuges, et ſteſq; orphani maritorum, parentumq; occiſorum fata adhuc lamentabiliter deplorent. An igitur Sereniſſimus Archiepiſcopus Colonienſis ad miſerorum ſuorum ſubditorum defenſionem non iure aliquot copias conſcripſerit, cuiuis ſanæ mentis homini liberum id relinquimus. Pari licentia Epiſcopus Bambergenſis & Herbipolenſis etiam arma arripuit, qui, niſi ad id fuiſſet a Franconiæ Ordinibus alterius partis laceſſitus, & quaſi coactus, lubens militem ſuum rurſum dimiſiſſet, quod tamen hoſte adeo vicino, & turbulento rerum omnium ſtatu in Imperio, facere non potuit, nec etiam licuit. Ad conſcribendum vero iuſtum exercitum quur Sereniſſimus Dux Bauariæ impulſus fuerit, ex Celſitudinis ſuæ Reſolutione id videre eſſe. Liquido etiam conſtare vniuerſis & ſingulis recte ſentientibus, vtra pars nimirum ad ſumenda arma primum impulſa fuerit.

Ordines Correſpondentes porro ſynceræ Illuſtriſſimi Ducis Bauariæ Reſolutioni eo magis fidere potuiſſe, quum iiſdem a Catholicis nullum periculum metuendum, multo minus damnum aliquod illatum fuerit. Eoſdem ſiquidem, Catholicos, multo libentius exoptatam pacem amplexuros fuiſſe, ni, ob grauiſſimas ſibi intentatas minas, diuerſimodas hoſtiles irruptiones, & alia metuenda grauiora pericula, ſuæ etiam cauſæ proſpicere coacti fuiſſent: Si enim à pace abhorruiſſent, & motibus ſtuduiſſent, ſciuiſſe ipſos, quid parti læſæ, Cæſareæ nimirû Maieſtati, tanquam ſupremo capiti, iuxta S. R. Imperii Conſtitutiones expectandû fuiſſet, cum in Receſſibus Ordinum Imperii de Annis M. D. XXV. XXVI. XXIX. & M. D. XXX. expreſſe ſit videre, quid nimirum in caſibus, vbi ſubditi contra legitimum ſuum Magiſtratum arma ſumerent, & rebellionem inſtituerent, faciundum eſſet, quod videl. nullus Princeps alterius Principis hoſti & auxiliaribus opê & auxilium ferre, multo minus alterius ſubditos, Religionis vel aliarum cauſarû gratia, in tutelam & patrocinium ſuum accipere debeat. Item patere ex digreſſu Ordinum Imperii modo dicti ANNI M. D. XXX. quod Cæſar & reliqui

Imperii Ordines inter ſe inuicem arctiſſime obligati ſint, omnia ſua regna po[illegible] los ac Prouincias in vnum contribuere, immo bonorum omnium, cu[illegible] ſione proprii ſanguinis, iacturam facere: quemadmodum etiam Anno M. D. [illegible] in iiſdem Conſtitutionibus Imperialibus probe cautum ſit, quomodo [illegible] Cæſaream Maieſtatem rebelles, & eorundem aſſeclæ Cæſarem debellare [illegible] puniri debeant. quæ tamen omnia, abſque culpabili repræhenſione [illegible] iam à Catholicorum parte in medio relinqui. Et quanquam ipſis, C[illegible] ad arripienda arma, occaſio data fuerit, nihilominus tamen vſum armo[illegible] diu declinaſſe, quo vſque videlicet eos neceſſitas ad eorundem arreption[illegible] pulerit.

Certo igitur Ordines Correſpondentes de Catholicis omni[illegible] licerentur, tutoque ipſis confiderent, ſibi in vniuerſo hocce mundi [illegible] gratius acceptiuſque poſſe accidere, quam vt late longeque in Rom[illegible] einſdemue vicinis incorporatiſue Prouinciis graſſans incendium ru[illegible] gui, Ordinum diffidentia iterum ad vigorem priſtinum reduci, & tan[illegible] Imperium non dumtaxat primo ſuo nitori reſtitui, verum etiam ab omni [illegible] interitu ſartum tectumue conſeruari queat: coram Deo inſuper ſeſe [illegible] teſtari poſſe, turbulentiſſimos iſtos in Romano Imperio exortos mo[illegible] ximopere diſplicere, & propterea ad ea excogitanda media ſerio e[illegible], quibus iſtiuſmodi inconuenientiis mature obuiã iri poſſit, qua in re n[illegible] ribus, ſumptibus, nedum propriæ ſuæ vitæ ſeſe parſuros eſſe. Sin vero, [illegible] nium ſpem & expectationem, ſæpius nunc dicti Domini Correſpond[illegible] Ordines hacce cum Catholicorum beniuola affectione, amica reſolutione, & [illegible] bia aſſecuratione non acquieturi ſint, ſed vice verſa, iuxta ipſorum inten[illegible] minationes, contra laudabiles S. R. Imperii Conſtitutiones & bonos m[illegible] nifeſta & violenta vi bellica, eoſdem Catholicos ad arma quaſi prouocare [illegible] illud ſeſe Deo potiſſimum & tempori commendare neceſſum habere, & [illegible] uito animo, ad à natura ipſa omnique iure conceſſam defenſionem inte[illegible] ſolemniter tamen iuxta proteſtari ſeſe, ſi forſitan maiores & periculoſio[illegible] tus in S. R Imperio exoriri debeant, ſeſe coram Deo & mundo excuſatos [illegible] le: econtra vero illi, qui (ſpretis poſtpoſitiſque S. R Imperii Conſtitut[illegible] propria auctoritate tantam intemperiem excitaſſent, vinculum ſacræ ac [illegible] næ pacis, abſque omni data cauſa, perrupiſſent, tantamque coram gra[illegible] ritate inexcuſabilem rerum omnium confuſionem ac deſolationem, ad [illegible] am laudabilis nationis Germanicæ ignominiam, in Imperio promoui[illegible] merarium illud ſuum factum excuſare teneantur.

CAPVT CXXXI.

INLVSTRISSIMI COLLEGII SEPTEMVIRORVM EPISTOLA DEHORTATORIA AD FRIDERICVM Comitem Palatinum vt Coronæ Bohemicæ nuper ſuſceptæ iterum renunciet ex conuentu Mulhuſiano in Martio 1620. data.

PAri modo Conuentus Electorum & Principum Mulhuſinu[illegible], de qu[illegible] in præcedenti Continuatione noſtra hiſtorica diximus, circa hoc tempu[illegible]

ſunt

ſeum ſortitus eſt, in quo imbi præſentes Electores & Principes, Moguntinus, Treuirenſis, Colonienſis, Saxo, Maximilianus Dux Bauariæ, & Lodoicus Haſſiæ Landgrauius ad Electorem Palatinum ſequentis ferme argumenti epiſtolam, ad teſtandam paternam ac fidelem ſuam affectionem, 21. Martii Calendarii Gregoriani miſerunt. Celare nimirum ſerenitatem eius ſeſe nolle, Romanorum Imperatorem, Hungariæ ac Bohemiæ Regem, Dominum ſuum clementiſſimum, Edictalem quandam Caſſationem & Annullationem nouæ nuperæ Electionis & coronationis Regio-Bohemicæ ad ſeſe tramiſiſſe, clementiſſima adnexa petitione vt, ad omnium notitiam, ea publice adfigeretur.

Cum iccirco alias, diuerſorum hinc inde in Romano Imperio exortorum motuum cauſa, congregati fuerint, intermittere ſeſe non potuiſſe, quin ſimul ſcriptum illud annullatorium neceſſario, Cæſareæ Maieſtatis nomine, perpenderent, minime dubitantes Ser. ſuam probe ſibi reuocaturam in memoriam quid videlicet Ser Suæ, ex ſyncera, non vero particulari conſideratione, ad communem Reipublicæ ac Illuſtriſſimæ domus eius ſalutem, ſignificari curauerint.

Quod autem Celſit. eius, ſpreta iſtac ſua tam fideli dehortatione, contra omnem ſpem & expectationem tam multorum fidorum Patriotarum, electionē & coronationem ab Ordinibus ſibi delatam acceptaſſet, & appræhenſionem armorum proprio ſuo exemplo comprobaſſet, illud iam ſuo loco merito relinqui. Quamuis vero ſperaſſent, Celſit. ſuam, prout abunde promiſiſſet, magis ad conſeruationem huius tam vetuſti ad S. R. Imperium pertinentis Electoratus, quam ad aliud quidpiam, ſpectaſſe, nec adhuc exiſtimare, vt, Ser. ſuæ culpa, illud, & conſequenter vniuerſum Romanum Imperium, in certum exitium, ruinam & deſolationem præcipitari debeat, nihilominus quum cumprimis Electoribus, tum etiam aliis fidelibus S. R. Imperii Principibus ſerio incumbat, vt omni confuſioni & exitiali malo S. R. Imperii mature obuiam eatur: ſeſe vero oculotenus quaſi videre, & rem ipſam loqui, perniciosiſſimum iſtum tumultum, per Neo-electionem iſtam in Regno Bohemiæ non modo non ſedatum, ſed multo magis altiores radices egiſſe, & longe lateque ſeſe in Hungaria, adeoque in ipſo Romano Imperio diffudiſſe, adeo, vt, ſi Celſ. ſua coronationem iſtam porro approbare dignetur, nil certius expectandum, quam ruina vniuerſi Regni Bohemici, inteſtinum bellum S. R Imperii, & indubia Coronæ Hungaricæ, quæ tam multo Chriſtiano ſanguine conſtitiſſet, a communi Chriſtiani nominis hoſte Turcico inuaſio, & metuenda S R. Imperii exitioſa deſolatio. Cum igitur arduum iſtud negotium vniuerſum Imperium, Cæſarem, & duos Electoralis Collegii Septemuiros concerneret, eo magis ſibi adlaborandum eſſe, vt, ratione officii, & præſtiti ſui iuramenti, Ser ſuæ rem aliquanto diligentius perpendendam ob oculos proponerent, ſimulque eandem peramice rogarent, vt haud grauatim cogitet, in extrema iſta electione Bohemica nullam ſedem vacuam, ſed cum publicato & coronato Rege, cui Ordines fidelitatis iuramentum præſtiterint, ſubordinatam fuiſſe, cui non ſolummodo dicti Ordines, verum etiam omnes Electores, & exteri potentiſſimi Reges atque Principes ante, & poſt Cæſaris Matthiæ obitum pientiſs. memoriæ, ad Regium titulum honoremque gratulati fuerint, verum etiam qui, ceu membrum Septemuiralis Collegii, ad Electionem Imperatoriam Francofur-

cum verſus vocatus, pro Septemuiro habitus, & ad Electorale Colloquium, votum & electionem admiſſus fuerit.

An autem Ordinibus Bohemicis fas fuerit regem Ferdinandum, quem etiam durante adhuc bello, pro Domino & rege ſuo agnouiſſent, propria authoritate, abſque cauſæ cognitione, de facto, nouo plane, & huc vſque non audito exemplo, adeo ignominioſe reiicere, & an iſtiuſmodi reiectio in feudo Imperii ſuperiorem recognoſcente, inſcio feudatario & Electorali Collegio, cui hoc modo peregrinæ & inhabiles perſonæ obtrudi potuiſſent, iure conſiſtere poſſit, & an Ser. ſua, ſi ſimile exemplum à ſuis ſubditis experiri cogatur, talem rebellionem æquo animo latura ſit, id vero ſibi liberum relinqui, imprimis autem cum, ſemel admiſſa iſta licentia, periculoſiſſimæ mundi, alias ad libertatem proni, confuſiones, & perſimiles Magiſtratuum ignominioſæ remotiones metuendæ. Dein Ser. ſua ſibi quoque in memoriam reuocare debuiſſet, quod aliquoties, auxilio aliorum Dominorum Electorum, aliorumque Imperii Principum, controuerſiam iſtam Bohemicam inter regem Ferdinandum & Bohemiæ Ordines exortam amice componere in ſe receperit, quæ etiam ratione Septemuiralis dignitatis & vocationis, teneatur Cæſari, tanquam Septemuirali Collegæ, in hiſce caſibus auxilium ferre, & eo omnino reſpicere quo pacto videlicet, iuxta laudatiſſimas S. Rom. Imperii Conſtitutiones, quilibet, imprimis vero ſummum Caput & membra Imperii, in decenti ſuo reſpectu, dignitate & libertate, vna cum populis & ditionibus ſuis, tranquille atque pacifice tueri ac foueri queant. Perpendere quoque Ser. ſua deberet, ſi inauditum iſtum Bohemorum proceſſum reiectionis & electionis (quem coram Deo & Mundo nunquam excuſare poſſent) diutius confirmando tolerare, & ita, hac ratione, S. R. Imperium, vna cum vicinis regnis & Prouinciis, potiſſimum autem Coronam Bohemicam in lanienam & vltimam mactationem præcipitare vellet, illud apud gratam poſteritatem Celſitudinis in omne æuum non excuſaturam, ſed ſibi, vice verſa, domuique ſuæ Illuſtriſſimæ, grauiſſima pericula accerſituram: facile enim coniectare poſſe, ipſam iamque experientiam teſtatam eſſe, & Edictale ſcriptum reipſa ſatis ſuperque comprobaſſe, Cæſarem & laudatiſſimam domum Auſtriacam (cuius potentia Serenitati ſuæ nota ſit,) hoc tam vetuſtum à Maioribus ſuis poſſeſſum regnum Bohemiæ, in quo Cæſarea ſua Maieſt. hæreditariam ſucceſſionem prætenderet, nequaquam ex manibus dimiſſuram, ſed multo potius, ope atque auxilio Auſtriacorum, aliorumque Gentilium & amicorum, extrema quæque tentaturam, ſuum ius manifeſta vi & violentia recuperaturam, & denique ſibi reſiſtentes, vel in hocce ſuo propoſito ſeſe impedientes, pro coniuratis hoſtibus habiturã & æſtimaturam.

Quamuis etiam minime dubitetur, aduerſam partem magna vi copiarum militarium, & potenti aſſiſtentia corroboratam, ac certo quaſi ſibi perſuadere, iuxta turbulenta hæcce tempora, & vigore tantæ confœderationis, eam iuſtæ parti præualituram, ſcire tamen econtra debere, hæcce omnia infallibilia eſſe fundamenta in iuſta Dei voluntate, non autem hominum diſpoſitione, conſiſtere tu, tempora namque & ſubditorum animos eſſe mutabiles & ſingulis momentis mutabilitati ſubiectos, idcirco minus in iis confidendum. Vice verſa Romanorum Imperatoris reſpectum atque auctoritatem apud multos, & externos, in magna eſſe exiſtimatione, minimeq; dubitandum, (ſi fidelibus ſuis ...

Ordini-

Ordinibus perturbatum ſuum pro tempore ſtatum explicaturus, eorumdemue opem atq; auxilium contra rebelles ſuos imploraturus eſſet) ipſum derelictum iri. Immo multos potentiſſimos Proceres, qui hactenus tragœdiæ huius ſpectatores dumtaxat fuiſſent, periculoſæ conſequentiæ ergo, oculos demum aperturos, & Cæſareæ ſuæ Maieſtati, tamquam in cauſa & periculo communi, omnibus viribus auxiliũ laturos. Quocunq; igitur res tamdẽ caſura eſſet, nihilominus tamen interea multos populos & prouincias peſſumdari, multum Chriſtiani ſanguinis innocenter effundi, &, quomodo metuendum, S. R. Imperium, quod cum ſumma mundi totius gloria tot ſecula floruerit, Turcis & exteris nationibus in prædam rapi, & ita priſcam Germanorum libertatem in ipſa iocundiſſima ipſorum Patria in miſerabilem ſeruitutem transmutari poſſe.

Quale emolumentum vero Celſit. ſuam in particulari ſperare, & quam ſyncere hi, qui ad tantam intemperiem pernicioſa conſilia ſuggerant, erga Ser. & Illuſtriſſimam domum ſuam affecti eſſent, id forſitan euentum, ſed ſero admodum, ſeu tempore edocturum: immo verendum Ser. ſuam finem tragici huius belli viuendo non adſecuturam, & idcirco intolerabilia onera iunioribus ſuis hæredibus poſt ſe relicturam. Quocirca Serenitatem ſuam peramice iterum rogare, velle nimirum, tamquam Chriſtianum ex Germano ſanguine procreatum Electorem, hæc omnia probe diligenterq; perpendere, adq; maiora & grauiora pericula nullam amplius anſam dare, ſed multo potius omnia ſua conſilia eò dirigere, vt ab Ordinibus arrepta arma rurſum deponantur, nullæ magis copiæ conſcribantur, Ordinibus Imperii cum pernicioſis militum tranſitionibus parcatur, Cæſareæ Maieſtati iuſte impetrata Corona Bohemica reſtituatur, & ita hoc modo omnia in priſtinum pacatum ſtatum, & Deo acceptam pacem, pro vnanimi omnium piorum Chriſtianorum voto, reducantur, vt tamdem innocentes humani ſanguinis effuſiones præcaueri, e contra vero ipſo facto demonſtrari poſſet, ſibi ſalutem Patriæ & conſeruationem S. R. Imperii curæ cordique fuiſſe, & tamdem bonum publicũ aliis priuatis conſiderationibus prætuliſſe. Hoc per ſe eſſe opus laudabile, æquitati & diuinæ legi conſentaneum, quod Serenitati eius non ſolummodo glorioſum, verum etiam multis modis frugiferum vtileque profuturum eſſet. Id quod Serenitatem eius, cui per omnia bene cupiant, ſeſe celare noluiſſe.

CAPVT CXXXII.

EPISTOLA DEHORTATORIA EX CONVENTU MULHUSIANO, AD MEMBRA ET Principes vnionis eodem tempore data.

HAc ad Sereniſs. Electorem Palatinum data epiſtola dehortatoria, Electores & Principes in Conuentu Mulhuſino exſatiari non voluere, ſed porius ad reducendam exoptatiſſimam pacem, &, ni fideliſſimis ſuis monitis præſtetur obedientia, denunciandam certiſſimam non ſolum regni Bohemiæ, verũ etiam totius S. R. Imperii, ſub dato Mulhuſii XI. Martii, Bohemiæ & Hungariæ Ordines hoc potiſſimum argumento literis à propoſito ſuo dehortari conati ſunt.

Quamuis, aiebant, minime dubitent, Ordines nunc ſcioſa expertos eſſe, quam

quam funeſtum tragicumque bellum, & exinde ſubſequutum miſerabile exci[illegible] um, ob illegitimam prohibitam vncti & coronati ſui regis [illegible] po[illegible] titiam alieni ſubrogationem, in ſuam ipſorum propriam p[illegible] &hac potiſſimum de cauſa moueri, atque, ni grauiora d[illegible] ſibi iſta pertinaci ſua creari malint, eo res ſuas dirigere debeant, quo omnia ruiſ[illegible] in pr[illegible] ſuum ſtatum redigi, & Cæſareæ Maieſtatis, regis ſui reiecti irritatum animum [illegible] terum placare queant, cumprimis vero id eo magis, quum, hiſtoria teſte [illegible] feſto teſtatum atque compertum ſit, quam parum iis feliciter ceſſerit, & [illegible] fectũ diuinæ gratiæ, proſpero ſucceſſu omnino caruerint, qui ſeſe, cõtra Dei præceptum & præſtitum naturali ſuo Domino iuramentum, Magiſtratui ſuo [illegible] mo obpoſuerint, nihilominus tamen ipſos, (Ordines) præter omnium [illegible] hominum & fidelium Patriotarum ſpem atque expectationem, in hunc vſque di[illegible] em ne minimum quidem pœnitentiæ indicium de ſe prod[illegible]iſſe. Ex quibus [illegible] bus colligere & videre ſit, ipſos priſtinas ſuas reſolutiones impoſter[illegible], vti & [illegible] ctenus, ſatis pertinaciter & præpoſtere defenſuros, omnia extrema, [illegible] certa pernicie & infallibili interitu patriæ ſuæ, tentaturos, & ita [illegible]na [illegible] multos pios & innocentes Chriſtianos, quos vera rei cognitio lateat, & [illegible] aures ſiniſtris perſuaſionibus indies oppleantur, in certum exitium præ[illegible] ros. Quum vero tam arduum negotium ampliſſimum regnum & [illegible] ctoratum S. R. Imperii attingat, in quo neque ipſis, nec alii cuiquam, [illegible] premo Imperii capite, & laudatiſſimo Electorali Collegio, decernere [illegible] nere liceat, ex quo, vti metuendum, non ſolum vetuſtiſſimum illud re[illegible] & inſignis Septemuiratus cum irreparabili damno S. Roman. Imperii co[illegible] etiam Imperium ipſum cum ſumma ruina & deſolatione collabi p[illegible] iccirco ipſis incumbere, vt funeſtum illud malum mature anteuertatur.

Quocirca abſque vlteriori mora ipſos r[illegible]gatos & admonitos velle, [illegible] nimirum errorem ſuum agnoſcere, omnes iſtas, & quæ forſitan m[illegible]lto [illegible] ſequuturæ eſſent, inconuenientias melius perpendere, & tandem C[illegible] Maieſtati, ſuo à Deo optimo præpoſito capiti, (quod promiſſis ſuis regiis [illegible] literis ſuis Reuerſalibus abunde ſatisfeciſſet.) non amplius reſiſtere, ſed multo [illegible] ti ratione præſtiti iuramenti teneantur, illi ſeſe humillimo cum obſeq[illegible] re, & ita à ſe ipſis atque S. R. Imperio omnia metuenda mala auertere ve[illegible] madmodum etiam ſeſe hunc potiſſimum in finem amicum, Dominum [illegible] um Electorem Palatinum, ad idem faciundum, vti ex adiuncta literarum copia videre ſit, amice admonuerint, & ipſi, vt res eo feliciorem euentum [illegible] omnia ſua officia obtulerint, firmiter ſperantes ipſos ſua conſilia, ad rec[illegible] nem optatæ Deoque acceptæ pacis, & auerſionem innocentis ſanguinis effuſionis impoſterum directuros. Sin autem, præter ſpem, fideliſſimæ i[illegible] ac paternæ prorſus adhortationes locum apud ipſos nullum inuenturæ, ſed [illegible] ſilia præualitura eſſent, ipſi denique priuata ſua emolumenta p[illegible] tranquillitati forſitan anteponere vellent: Scire ipſos debere, be[illegible] Cæſaream Maieſtatem affectionatos Ordines Imperii, quum iſta r[illegible] ipſos [illegible] que tangat, rem otioſis & conniuentibus oculis non amplius intu[illegible] ad poſtulationem Cæſ. Maieſtatis, iſtiuſmodi remedia applicaturos, [illegible] ampliſſimum iſtud regnum & Electoratus, vna cum incorporatis Prouinciis, [illegible]

tati ruina conſeruari, Romanum Imperium vero ab omni futuro periculo liberari queat.

Pari modo Sereniſſimi & Illuſtriſſimi Electores, & reliqui S. R. Imperii Principes ex eodem Mulhuſio, ſub dato ſuperiori, ad Correſpondentes Dominos Ordines, hoc tempore Halæ Sueuorum congregatos, ſequentis Epiſtolæ formulam ablegari curarunt.

Penes amica officia, ſcriptitant, ipſis & ſibi, prohdolor, plus iuſto conſtare, quo vſque nimirum Bohemicam intemperiem ſerpſiſſe, quod ſub ea non ſolummodo incorporatæ Prouinciæ, verum etiam regnum Hungariæ, quod hactenus vnicum totius Chriſtianitatis propugnaculũ fuerit, Chriſtiani nominis hoſtis infenſiſſimus, immo ipſum S. R. Imperium compræhendantur, adeovt ni Deus Ter Optimus Maximus peculiaribus mediis ſeſe medium interponere dignetur, nihil aliud ſperandum ſit, quam vltima deſolatio prædicti regni Bohemici incorporatarumq; Prouinciarum, amiſſio Coronæ Hungaricæ, & miſera S. R. Imperii euerſio. Licet autem ſeſe minime dubitare, ipſos, tamquam illuſtria S. R. Imperii membra, hoſce tumultus minime approbaturos, ſed, & quidem non immerito, tam innumeras cædes condigne deploraturos, nec quicquam attentaturos, quod forſitan Bohemos in pertinacia ſua confirmare, & Cæſareæ Maieſtati, Hungariæ ac Bohemiæ regi, ad recuperanda ſuæ Maieſtati a Deo clementiſſime conceſſa regna atq; Prouincias (quibus notorie abſq; vlla cauſſæ cognitione de facto, in præiudicium aliorum regum & Principum, priuatus ſit.) obſtaculo eſſe poſſet, præſertim cum Cæſar, tamquam ſummum caput Imperii, iuxta eiuſdem Conſtitutiones, in hiſce & ſimilibus anguſtiis nequaquam auxilio deſtitui, ſed omnibus modis adiuuari debeat, quo magis ſubditorum erga legitimos ſuos Magiſtratus rebelliones compeſcerentur: Sin vero, vice verſa, Bohemorum pernicioſa attentata foueri amplius debeant, non ſolummodo de vetuſtiſſimo iſto Bohemiæ regno, verum etiam de Corona Hungarica, immo de ipſo S. R. Imperio ſummam periclitationem, & intolerabile Turcorum ſeruitutis iugum fore metuendum. Quæ omnia, ſi modo ſalutaria atque pacifica conſilia locum habere, & econtra priuatæ conſiderationes ſeponi & euitari poſſent, diuina aſſiſtente gratia, præcaueri queant. Eandem in ſententiam, communis Patriæ emolumenti, & publicæ pacis recuperandæ gratia, ſeſe itidem ad amicum ſuum ſuauiſſimum, & Dominum filium Electorem Palatinum, quemadmodum etiam ad vniuerſos regni Bohemici incorporatarumq; Prouinciarum Ordines ſcriptitaſſe, & ex ſingulari beniuolentia eoſdem adhortatos eſſe, eo potiſſimum fine, vt contra Cæſaream Maieſt. aſſumpta arma iterum deponantur, Maieſtati ſuæ à Deo clementiſſime conceſſa Regna atq; Prouinciæ reſtituantur & demum exoptatiſſima pax vtrobique iterum conſtituatur, vti copioſioribus ex inſerta ſuarum literarum copia videre ſit. Clementiſſime igitur ſeſe rogare ipſos, vt huic quoq; tam ſerio negotio clementiſſimo ſuo patrocinio adeſſe, & tam Electorem Palatinum, quam etiam ipſos Bohemiæ Ordines, eo inclinare ne dedignentur, vt tandem illud præcaueatur, quod forſitan pernicioſæ deſolationi in S. R. Imperio, aliorum ſubditorum rebellioni erga legitimos ſuos Magiſtratus, denique metuendo horribili Turcorum iugo, anſam occaſionemque præbere queat.

CAPVT CXXXIII.

EPISTOLA DEHORTATORIA AD ORDINEM E-QVESTREM IMPERII EX CONVENTV MVLHV-ſiano exarata.

NE autem Sereniſſimi Domini Electores, aliique S. R. Imperii [illegible] Mulhuſino congregati Principes, nihil, ob motus iſtos Bohem[illegible] tum relinquerent, ſequenti formula ad S. R. Imperii Ordinem E[illegible] ptitarunt.

Neutiquã dubitare ſeſe (Electores &c.) ipſos (Equites Imperi[illegible] edoctos, quã tragicum bellũ, ob Bohemorum reiecti ſui coronati & v[illegible] & ſubſtitutione alieni, rebellionẽ, exortum ſit, & quot inde Prouinciæ [illegible] tæ, quotue, eadem de cauſſa, innocentes cædes commiſſæ fuerint: [illegible] minus dubitare, ipſos non ſolummodo rebellioni iſti Bohemicæ non [illegible] turos, ſed etiam probe conſideraturos pericula, quæ ipſis inde obo[illegible] non enim eſſe neſcios feuda ipſis a Cæſare & vniuerſo Romano Imperio c[illegible], eoque magis obligatos eſſe omne ſuum obſequium Cæſareæ ſuæ Ma[illegible] Ordinibus Imperii deferre, econtra vero ab omni ſeditioſo motu a[illegible] hilominus tamen cum probe ſibi perſpectum atq; cognitum eſſet, Bo[illegible] dines in id ſerio incumbere quo plures, præſertim è Nobilitate S. R. Im[illegible] partes pertraherent, quãplurimos autem plus ad emolumenta ſua [illegible] ſalutem Reipublicæ reſpicere, & ita plus inobedientes ſubditos, quam [illegible] am Maieſtatem, ſuum à Deo præpoſitum caput ſupremum, fauore pr[illegible] circo magna pericula, in quæ facile ob defectionem poſſent incidere, [illegible] los ponerent, & tamdem pœnas, in Cõſtitutionibus Imperialibus i[illegible] [illegible] ceæ M pertinaciter reſiſterent, vel ipſius hoſtibus auxilia ferrent, int[illegible] probe conſiderarent, nec ſeſe vnquã à Cæſareo obſequio per ſeditioſ[illegible] hemos diuelli patiantur. Id quod ipſis clementiſſime ſignificare, ſim[illegible] gare voluiſſe, vt cæteris quoque Nobilibus, Gentilibus ſuis, ſerio in[illegible] quam arcte nimirum Cæſari, & S. R. Imperio obligati eſſent, ideo ma[illegible] ſpicere & caute agere debere, ne forſitan, criminis læſæ Maie[illegible] rei facti, [illegible] um ſuorum ab Imperio Romano conſequutorum priuilegiorum ia[illegible] cogantur.

CAPVT CXXXIV.

EORVMDEM DOMINORVM ELECTORVM ET PRINCIPVM, EX CONVENTV MVLHVSINO, Ad Ordines Regni Hungariæ epiſtola.

Sub dato XI. Mart. A. C. M.DC.XX.

S. & Clementiam noſtram &c. Reuerendi, Generoſi, Nobiliſſimi, S[illegible], Am-pliſſimi & Prudentiſſimi, perdilecti fideles.

Quam-

Quamuis in regno Bohemiæ per eiuſdem Ordines factam reiectionem ſui à Deo Ter Optimo Maximo ipſis præpoſiti ſummi capitis, & electionem alterius Regis, ſubſequuta innocentiſſimi ſanguinis profuſio, & in hodiernam horam vſque adhuc durans perniciosiſſima Prouinciarum deuaſtatio atque deſolatio omnibus & ſingulis adeo nota cognitaque ſiet, vt non immerito omnia regna & Prouinciæ quaſi in ſpeculo ſeipſas intueri, & exinde diſcere debeant, quod præſtita iuramenta ſeruanda, & non contra legitimum ſuum Magiſtratum inſurgendum ſiet: nos etiam, indubia ſpe freti, confidimus, vos Bohemicis iſtis motibus atque confuſionibus minime operam veſtram addicturos, neque rebellioni iſti, in ſummum veſtrum damnum atque perniciem, ſubſcripturos, ſed multo potius Romano-Cæſareæ, & Hungariæ Bohemiæque Maieſtati, tamquam regi & Domino veſtro, voſmet ſubmiſſuros, eiuſdemque regna & Prouincias, ceu fideles obſequenteſque Ordines atque ſubditos decet, vna cum ipſo, ſartas tectaſq; conſeruaturos eſſe.

Verum enimuero quum in Hungaria res non ita pridem ſummum quidem imminens periculum intentauerint, &, ſin pernicioſis iſtis Conſiliatis, priuatum ſuum commodum emolumentumue publicæ ſaluti atque tranquillitati præferentibus, obtemperetur, vetuſtiſſimum laudatiſſimumq; hoc regnum, quemadmodum etiam Bohemiæ regnum, eidemque incorporatæ Prouinciæ, facilime in totalē deſolationem incidere, & eiuſdem Ordines inextinguibilem obiectionem exinde in ſeſe deriuare poſſent, quod nimirum ij fuerint, quorum impulſu vnicum illud totius Chriſtianitatis propugnaculum, ad cuius conſeruationem S Rom. Imperium tam infinitos ſumptus, vna cum multa ſanguinis profuſione, impendiſſet, hæreditario Chriſtiani nominis hoſti tradidiſſent, & eo ipſo modo commemorato hoſti aditum in Imperium aperuiſſent, quo melius tamdem diu ante præmeditatam ſuam tyrannidem atque crudelitatem ipſo facto exequeretur, Chriſtianam fidem obprimeret, & omnia Turcico ſuo iugo ſubiiceret: id quod vobis neutiquam confidimus, neque etiam vouemus.

Quamobrem intermittere nec potuimus nec voluimus, (præſertim quod à fide digniſſimis cognouerimus, Cæſaream S. M. decreuiſſe, quin breui in regno ſuo Hungariæ publica Comitia Prouincialia celebrarentur, & minime etiam dubitemus in iiſdem non paucos dumtaxat homines reperturos eſſe, qui, ſub vario prætextu quæſitoque colore, commemorati iſtius regni Ordines Bohemicæ iſti intemperiei immiſcere, & à debito Cæſareæ S. M. obſequio abalienare poſſent) quin præoccupando elementiſſimam hancce noſtram intentionem & admonitionem vobis omnibus & ſingulis fideliſſime communicaremus. Ne igitur, per irrequieta, minus pacifica, nimis calida, atque præcipitata conſilia, laudatiſſimum hocce regnum, in ſummum S. R. Imperii præiudicium, damnum, atq; extremam calamitatem præcipitetur, ſed in ſuo ſtatu, pace atq; quiete, penes illibata ſua priuilegia, conſeruetur, & metuendæ innocentiſſimi ſanguinis profuſiones præcaueantur. Itaq; intermittere noluim⁹, quin ex clementiſſima beniuolentiſſimaq; intentione vobis ſignificaremus, & ſimul vos omneis & ſingulos rogaremus, vt, inſtantibus iſtis in Comitiis, regni ſalutem proſperitatemque probe perpendere, nihil, quod iam, vel in futurum, ad illius periculum, incommoditatem vel obiectionem ſpectare videatur, approbare vel concludere, ſed iuxta laudatiſſimorum

morum veſtrorum Maiorum exemplum, reſpectum Cæſareæ M. Regiæ atque Domini Veſtri à Deo Ter Opt. Max. præpoſiti conſeruare velitis, eoque ab eo per vllum hominem, quiſquis etiam ille ſit, per vllam diſſimilem quandam informationem, vos abalienari patiamini. Per hoc abſque omni dubio laudabilis vetuſtiſſimique iſtius regni, omniumque eidem incorporatorum Ordinum atque ſubditorum incrementum, ſalus, atque proſperitas promouebuntur, oculiſque ſi obuerſantes innocentiſſimi ſanguinis profuſiones Prouinciarumque deuaſtationes præcauebuntur, & grata pax optima rerum conſtanter conſeruabuntur: quæ omnia vobis immortalem gloriam, vtilitatem commoditatemque parit ura ſunt. Nos vero vobis omnibus & ſingulis clementiam beniuolentiamq. noſtram denuo pollicemur. Quæ dabantur Mulhuſii X. & X X. Martij A. C. M D C X X

Electora: & Principalis Conuentus Mulhuſinus.

CAPVT CXXXV.

EORVMDEM DOMINORVM &c. EX EODEM CONVENTV AD REGNI BOHEMIAE: IN SIMILI AD SILEſia, Morauia, Supe: Inferioriſq; Luſatia Ordines Epiſtola

Sub dato XI & XXI. Mart. A. C. M. D C. XX

S. N. P. Generoſi, perdilecti fideles: Quamuis minime dubitemus, vobis ſatis ſuperque cognitum manifeſtumque eſſe, quam difficile ſanguinolentumque bellum ex ab Ordinibus in Bohemia proprio motu prohibitoque modo attentata reiectione legitimi ſui à Deo Ter Opt. Max. præpoſiti, acceptati, coronatique Regis & putatitia electione alterius exortum, quam miſerabili præterea modo iſtæ prouinciæ deſolatæ, atque inſuper multum ſanguinis innocentiſſime profuſum fuerit: ea propter propria auctoritate veſtra eo minus aliquid attentabitis, quo iſtius intemperiei vos participes reddere, ac vobis veſtriſque ſubditis ſimile vel maius onus imponere poſſitis, conſiderantes, vos ſummis eximiiſque feudis, dominiis, Priuilegiis, atque libertatibus à Rom. Cæſ. M. & Imperio donatos, & exinde eo magis in conſtanti illius deuotione permanſuros eſſe.

Nihilominus tamen, quum nos neutiquam lateat, multis in locis potiſſimum, ſummiſque viribus, eo laboratum fuiſſe, quo non ſolummodo adhuc plures Ordines, imprimis vero etiam S. Rom. Imperii Comites huic Bohemicæ rebellioni immiſcerentur: vndique quoque homines reperiantur, qui plus ad proprium ſuum commodum emolumentumque, quam Reipub. ſalutem proſperitatemque reſpiciant: res etiam hactenus quibuſdam in locis eo inclinauerint, quod ex ipſo in ſeditioſo negotio plus ſubditorum inobedientiæ, quam Cæſareæ M. noſtro à Deo Ter Opt. Max. præpoſito ſummo Magiſtratui, tributum fuerit, ex quibus omnibus illis ipſis, ſeditioſo iſti negotio ſeſe temere implicantibus, ſimilia magna pericula & incommoditates ſuboriri poſſent, conſiderando S. Rom. Imperii Conſtitutiones ſatis ſuperque demonſtrare quomodo erga illos, Cæſareæ S. M. ſeſe obponentes, vel eiuſdem aduerſariorum opem auxiliumque implorantes,

tes, procedatur: iccirco neutiquam prætermittere potuimus, quin vobis elementiſſime ſignificaremus, & ſimul vos obteſtaremur, vt videlicet hæc omnia probe perpendatis, iuramentum veſtrum Cæſareæ S. M. & S. Rom. Imperio præſtitum conſideretis, voſmet ipſos veſtroſque ſubditos reſpiciatis, atque tamdem eo ipſo in negotio adeo caute & prudenter agatis, vt in pace & quiete amplius durare poſſitis, atque per vos S. Rom. Imperio nullum maius præiudicium creetur. Id quod vos clementiſſime celare noluimus. Dabantur Mülhuſii XI. & XXI. Mart. A. C. M. D C XX.

Electota: & Principalis Conuentus Mülhuſinus.

CAPVT CXXXVI.

DVrante adhuc Electorum Principumque Conuentu Mülhuſino, Mauritius Haſſiæ Landgrauius ad Sereniſſ: Dominum Electorem Saxoniæ per delegatum ſuum ſequentem propoſitionem, Congregationem iſtam concernentem, & quid ſub ea conſiderandum eſſet, fieri curauit.

DOMINI MAVRITII HASSIÆ LANDGRAVII &c. AD: ET EXHORTATIO, AD SERENISS. Dominum Electorem Saxoniæ, per Theodorũ à Verder, intimum Mauritii Conſiliarium, & Mareſcallum Aulicum, in Conuentu Mülhuſino facta.

SERENISSIME, INLVSTRISSIME, POTENTISSIMEQVE Elector &c. Domine Clemẽtiſſime: Inluſtriſſimus Celſiſſimuſq; Princeps ac Dominus, dn. Mauritius, Haſſiæ Lãdgrauius, &c. elementiſſ. mihi iniunxit, huc vt me conferrẽ, ac, poſt inſinuationem huius epiſtolii manuatii, & clementiſſime conceſſum adeſſum, Sereniſſ. V. Cel. peramicam ſalutem, accepta grataque officia, corporis animæque proſperitatem impertitem, quodque Inluſtriſſima ipſius Cel. relationem de Sereniſſimæ V. Cel. proſpero ſtatu, felicique in hæc loca aduentu cum deſiderio expectarit, & ſumma cum lætitia perceperit. Porro Sereniſſ. V. Cel. latere nequit, quo pacto videlicet Inluſtriſſ. ipſius Cel. periculoſis difficillimiſque hiſce temporibus, ac confuſo omnium rerum ſtatu in S. R. Imperio, hactenus admodum ſollicita fuerit, atque eius rei gratia ſeſe ad Reuerendiſſimum Dominum Electorem Moguntinum Iſenacum verſus contulerit, vt inibi cum Reuerendiſſ. ipſius Cel. bona ex Correſpondentia & vicinitate fideliter communicaret, eamdemque eo commoueret, vt nimirum omnia ſua conſilia, imprimis in iſto imminenti Electorum Principumque Conuentu, eò dirigere velit, vt tamdem per fidam interpoſitionem exoptata pax & Concordia in S. Rom. Imperio iterum inſtaurari, & vice verſa deploranda diffidentia tolli poſſet.

Quum itaque ipſius Cel. inter alia etiam cognouerit, Sereniſſ. V. Cel. in celeberrimo iſto Sereniſſimorum Inluſtriſſimorumque Dominorum Electorum

& Principum Conuentu in perſona propria comparuiſſe, [illegible] perpendere potuerit, quod in eadem iſta tam inſigni congregatione [illegible] ius ſubiecti & materiæ tractatio ſuſcepta fiet, in qua totalis S. Rom. Imperii [illegible] na (quam tamen Deus Ter Opt. Max. clementiſſime auerruncare) conſiſtit; [illegible] circo exoptaſſe ſane Cel. ipſius, vt de tam arduo grauiſſimoque negocio cum Serenisſ. V. Cel. perſonaliter, & peculiariter, & quidē magis ſimpliciter colloqui atque conferre potuiſſet. Verum quum ipſius Cel metuat, peculiarem [illegible] Conuentum, ob rei grauitatem ægre fieri poſſe: ea propter renuem [illegible] perſonam huc ablegare, & Sereniſſimæ V. Cel. cordis ſui fidelitatem, & beneuolentiſſimam ſuam adfectionem per me aperire voluit: idque non cum [illegible], quaſi vnicum forſitan dubium in Serenisſ. V. Cel. tamquam prudentiſſimi, [illegible] tiſſimi, & heroici Principis, intentionem collocet, vel eamdem confundere conetur, ſed quum Cel. ſua, ratione hæreditariæ fraternitatis, ſeſe obligatam [illegible] tiat, vt comminarum ab aduerſa parte periculum non dumtaxat Serenisſ. [illegible] Cel. detegeret, verum etiam pro virili, & quantum quidem poſſet, [illegible] tum etiam quod pernicies & ſimul incrementum Euangelici ne[illegible] in hoc [illegible] ſetur: iccirco mihi ſummo ſtudio clementiſſime mandauit, vt Serenisſ. V. [illegible] Cel. nomine ipſius Cel. per Dei honorem, & gratæ poſteritatis, populorum prouinciarumque ſuarum, immo temporalis æternæque ſalutis reſpectu rog[illegible] forſitan cum papicolis & calidis ipſorum Conſiliis, meras cædes, belli atque [illegible] nienas ſpirantibus, familiaritatem quamdam contrahat, illiſque ſeſe [illegible], nec eo ſeſe ſeduci patiatur, vt à Deo Ter Opt Max. lateri ſuo, ad patriæ ſuæ defenſionem, & veræ Chriſtianæ relligionis conſeruationem, adcinctum gladium contra fideles veritatis diuinæ confeſſores, & propriæ ſuæ relligionis c[illegible] ſtringere, eumdemque eum illorum ſanguine contaminare conetur: idque [illegible] quentibus de cauſſis

I. Sin enim Serenisſ. V. Cel. (quod tamen Deus Ter Opt. Max clementiſſime auertere dignetur) ſeſe cum Papiſticæ relligionis cultoribus, [illegible] quocunque etiam prætextu id fieri poſſet, coniungere debeat, tum eo [illegible] tu ruinam S. ædificii Euangelicæ Eccleſiæ magna daretur anſa & occaſio, [illegible] omnibus Euangelicis Ordinibus procul omni dubio eo interpretaretur, [illegible] quod Serenisſ. V. Cel. ad modo commemoratam iſtam Eccleſiæ r[illegible] dediſſet.

II. Per iſtam ſegregationem quoque cæteris Euangelicis Ordinibus [illegible] cuperabile damnum atque detrimentum inferretur, quod neque coram [illegible] que omnibus Euangelicis hominibus in genere excuſari poſſet.

III. Sed Serenisſ. Veſtra Cel. iſtam ab Euangelicæ relligionis cultoribus perpeſſam calamitatem conſequenter ſibi ipſi ſuiſque imponeret. Sin enim Papicolæ, cum extirpatione Euangelicorum Ordinum, rem vſque ad Serenisſ. Veſtram Cel. & vnum adhuc alterumque Ordinem deduxiſſent, tum intentionem ſuam, de exequendo Concilio Tridentino, eo vſque promouiſſent, vt facile cum cæteris pro ſuo lubitu agerent: Nam etiamſi, viuente etiamnum Serenisſ. V. Cel. inter perſonas Euangelicas diſcretionem ſeruare vel diſpenſare poſſent, nihilominus tamen gratæ ipſius poſteritati, populis atque Prouinciis [illegible] [illegible], ſiquidem toti ferme terrarum Orbi cognitum manifeſtumque eſt,

po[illegible]

pontificios nemini Euangelicorum, qualis qualiſue iſte fiet, & quo etiam nomine is appelletur, ſi(?) em ... , ſed macta euidentiſsima iſtiuſmodi vtilitate, procul omni dubio minime ceſſaturi eſſent donec cum paucis adhuc reſtantibus intentionem ſuam adimpleuiſſent, & eoſdem radicitus quoque extirpaſſent.

IV. Porro quoque Sereniſs. V. Cel. conſideret, ſi forſitan ad obpreſſionem noui, electi, coronatique Regis (Bohemiæ) eiuſque recte credentium ſubditorũ opem auxiliumque aduerſæ parti latura eſſet, quod tum Sereniſs. Veſtræ Celſ. populi & prouinciæ multis onerosiſque tranſitibus, præſertim ab iis, qui Cæſareæ M. auxilio venturi eſſent, grauaretur: Certo enim certius, ſi res eo deueniat, tum aditus, ex altera (Bohemica) parte, adeo interclusos fore, vt commemoratæ iſtæ Cæſareæ M. in auxilium venturæ militareis copiæ neceſſario Sereniſs. Veſtræ Cel. prouincias tranſire neceſſum habeant.

Si quoque, pro V. pars aduerſa etiam in minimo ſecuritatem quamdam ſentiret, tunc nuſquam lubentius, quam ad Ser. Veſtram Cel. ſuum refugium ſumptura eſſet: idque potiſſumum III ſubſequentibus de cauſſis.

I. Quum Sereniſs. Veſtræ Celſ. Prouinciæ iſtiuſmodi inuaſionibus & irruptionibus aliquanto viciniores fient.

II. Cum vniuerſum negotium relligionem concernat, Ser. Veſtra Cel. etiam vero-orthodoxæ confeſſioni addicta fiet, & nihilominus, ſcopo hoc ſepoſito, forſitan imperatur: tunc procul omni dubio exacerbata lubentius hic, quam alibi, vindictam vltionemque de hoſte ſumptura eſſet.

III. Pari modo pars aduerſa exiſtumatura eſſet, quaſi Sereniſs. Veſtræ Cel. ſolutio magis, quam aliud quiddam ſibi curæ cordique ſiet. Sin vero Comœdiæ initium fieri debeat, tum Eccleſiaſtici in Bauaria, colum tractantes, neminem alium, quam Sereniſs. V. Cel. metuere neceſſum habebunt.

Nunc autem ipſa natura teſtatur quod bellicis ſub neceſſitatibus vbi plus metuatur, ibi plerumque & maior fortiorque inſtituatur oppoſitio.

VI. Et hac ratione maior pars, & vera belli moles ad Sereniſs. V. Celſit. limites, vel omnino in propriam Sereniſs. V. Celſit. prouinciam transferri & deriuari poſſet.

IIIX Illuſtriſſimam quoque ipſius Celſ. adhuc pro ſummo æſtumare periculo, quod exinde inextinguibile prorſus odium inter duas Electorales domos, Saxoniam & Palatinatum, exoriri, & Palatinus forſitan autumare poſſet, quaſi exaltatio & regia dignitas ipſi mera ex æmulatione inuideretur, cui tamen neutiquam inhiaſſet, multo minus, iuxta peculiares publicatas declarationes, ſcriptoque comprehenſas ſuas deductiones, iſtam dignitatem artibus fraudibuſque inhiaſſet, ſed pro puro Dei dono illud ipſũ ſeſe agnoſcere neceſſum habuiſſe, quem in finem etiam permotam fuiſſe, vt coronam iſtam acceptaſſet, & obpreſſæ iis in locis Religioni, quantum quidem fieri poſſet, omnibus modis ſuccurreret: ...ere etiam a Sereniſs. ipſius Cel. magis applauſum, quam diſſenſum, ſuccurſum quam occurſum expectaſſe: quemadmodum etiam Sereniſs. V. Cel. ſin electio in ſuam perſonam coinciſſet, Electori Palatino certo confidere potuiſſet, commemoratum illud odium, etiamſi a parte Sereniſs. V. Cel. inſignis aliqua victoria ſperanda eſſet, nullo modo ſublatum, ſed multo potius ad perpetuationem & perniciosam quamdam procraſtinationem prorogatum iri.

Quod-

Quemadmodum etiam pro IIX. perpetuo durans [illegible] Electoralis Collegii, & exinde mera ſuſpenſio & mutatio, cum perpetua [illegible] atq; totali deniq; ruina atque euerſione S. R. Imperii & innumera[illegible] di inconuenientiæ metuendæ eſſent.

Quo melius autem iſti incendio obuiaretur, operæ pretium fore [illegible] ſuam Celſ. autumare, ſi Sereniſs. V. Cel. impoſterum quoque, vti & hactenus, in terminis pacificis laudabiliter permaneret, & pontificiorum [illegible] Conſiliis ſeſe minime immiſceret, ſed, vice verſa, ratione conſcientiæ, & à Deo Ter Opt. Max. Clementiſſime conceſſæ ſummæ prudentiæ, auctoritatis, atque exiſtumationis, eadem, cane peius & angue, euitaret, & omnia [illegible] in medium proponeret. Eo ipſo enim non dumtaxat Sereniſs. V. Cel. [illegible] ſtans ſecuritas, verum etiam Euangelico negotio exoptatum refrigerium & ſalubrior reſpiratio dabitur, & eo ipſo illud per Sereniſs. Veſtræ Cel. [illegible] iterum laudabiliter ſtabiliretur, priſtino ſuo nitori reſtitueretur, & omnes [illegible] que hactenus in Statu publico exortæ difficultates tam in rebus Iuſtitiæ, quam prophanam pacem concernentibus, iterum tollerentur, atque, vice verſa, [illegible] in pacatum tranquillumque ſtatum iterum redigerentur.

Quamuis autem ab aduerſa parte prætenderetur, magnam iſtam [illegible] tiem, rerumque omnium confuſionem, non ad relligionis quodiam bel[illegible] ctare, minime tamen illud veritati videtur conſentaneum: Omnibus & [illegible] ſiquidem manifeſtum eſt atque cognitum, omneis iſtos periculoſos motus [illegible] ritatis perſequutionem eſſe exortos, & quod iidem fauore illorum, vni vel [illegible] relligioni addictorum, conſeruentur, & tamdem, ſi manifeſta vi, ferro & armis finiri debeant, vincentem tamdem partem alteram procul omni dubio ad [illegible] ligionis cultum adacturam eſſe. Ob id vero Sereniſs. Veſtra Celſ. non ſecus [illegible] alii etiam Euangelici Correſpondentes atque Vniti Principes & Ordines in [illegible] men læſæ Maieſtatis minime incurret: nullum enim horum modo co[illegible] ratis Confœderatis in ipſa rei veritate obiici poterit, quemadmodum [illegible] hactenus deducta Conſilia, facta, & declarationes contra Cæſaream S. M. [illegible] colarum Ligam, & Sereniſſimæ Veſtræ Cel. ipſæ fideliſſimæ Commun[illegible] litteræ & propoſitiones ſatis ſuperque teſtantur.

Ad impetrandam vero ſupra commemoratam pacificationem, & [illegible] compoſitionem omnium iſtarum difficultatum hoc eſt, tam abortiui intellectus inter Ordines vnius vel alterius relligionis, quam etiam Bohemici e[illegible] intereſſentium negotii, & media & mediatores nequaquam defuturi ſunt, quemadmodum etiam mediorum à Cæſareæ M. delegatis ipſis facta mentio, [illegible] res vero tam in: quam extra S. R. Imperii limites ſeſe facilime oſtenſuri e[illegible] do tempeſtiue, & antequam animi ex continuatione facti eo vehementius exacerbentur, rei ſuccurratur, & eo potiſſimum adlaboretur, quo melius om[illegible] ad exoptatum finem reducantur, quemadmodum etiam in ſpecie à duobus laudatiſſimis Regibus, Occidentalis Franciæ, & magnæ Britanniæ videlicet, [illegible] lentiſſimum præbent teſtimonium: cumprimis autem modo com[illegible] Galliarum Rex per duas peculiareis litteras non dumtaxat per Ordinarios, verum etiam extraordinarios ſuos delegatos Illuſtriſſimæ ipſius Cel. [illegible] ad pacificam tractationem aliquam detulit, id quod extractus iſtarum litterarum

Reueren-

Sereniſſimo Electori Moguntino communicati ſatis ſuperque teſtantur. Si quod extremum per diuinam gratiam adhuc reſiduum medium forſitan negligi aſſeſt, tunc ſane Sereniſs. V. Cel facilime & prudentiſſime colligere poterit, quid vitii exinde oriri poſſit, & quam difficilime ii, quibus de iſtiuſmodi mediis conſtitit, illud excuſare poterint.

Et hæc ſunt quæ Inluſtriſſima ipſius Cel. impulſu conſcientiæ coram Deo Ter Opt. Maximo, ratione negotii Euangelici & fraternitatis hæreditariæ, qua cum Serenſs. laudatiſſimaque domo Auſtriaca ferme conglutinata eſt, Sereniſs. V Cel. latere minime voluit: peramice rogans ne videlicet hancce erga dilectiſſimam patriam ex fideli corde directam adhortationem forſitan in malam partem interpretari, ſed multo potius eamdem ſibi gratam acceptamque eſſe patiatur, tum videlicet bona pacificatio & amica interpoſitio adhuc locum reperire poſſet, vice nunc ſecunda peramice rogans, vt Inluſtriſſimæ Celſ ſuæ reſpondere ne minime grauetur. Id quod Sereniſs. V. Celſ Inluſtriſs. ipſius Celſ. (cui alias peramicis officiis obſtricta obligataque eſt) omnibus modis recompenſare minime deſiſtet.

CAPVT CXXXVII.

SERENISS. DOMINI ELECTORIS SAXONIAE AD COMMEMORATAM DOMNI LANDGRAVII EPIſtolam Reſponſio.

Sub dato V. Mart A. C. M. DC XX.

INLVSTRISS. Princeps, adfinis atque Compater ſuauiſſime, Dil. V intimum conſiliarium & Mareſcallum aulicum, Theodoricum à Verder, in perſona propria ſolum audiuimus, cuius ipſi demandatam propoſitionem in Electorali & Principali Conuentu Mulhuſino ſatis ſuperque intelleximus.

Quemadmodum igitur, ob peramicam factam ſalutationem, Dil. V. peramicas gratias agimus, eidemue omnia noſtra officia omnemque temporalem atque æternam ſalutem deferimus, ita viciſſim Dil. V. commemoratam illam ſuam nobis in dicto Electorali & Principali Conuentu Mulhuſino factam propoſitionem procul omni dubio ex fideli corde profectam eſſe neutiquam dubitamus: eamdem tamen intempeſtiuam minimeque neceſſariam eſſe arbitramur, quum non cum iſtiuſmodi hominibus heic Mulhuſii conuenerimus, qui pernicioſa eiuſmodi conſilia, quemadmodum dilectioni V. videtur, in medium proponant, ſed quod cum Electoralibus noſtris Collegis, & iſtiuſmodi ſane Proceribus, qui vna nobiſcum totius S. R. Imperii ſalutem, proſperitatem, atque incrementum ſedulo perpendant, & nihil aliud in votis habeant, quam vt conſtans pax, quies, atque concordia, bonaque Correſpondentia iterum introduci, ſtabiliri, atque conſeruari poſſent, idque non motu proprio, ſed ratione difficilimi Electoralis officii, ſingularis inſtituræ Septemuiralis Coniunctionis, & ea ipſa de cauſſa præſtiti iuramenti deliberare atque conſultare deceuerimus, quo pacto videlicet magnus in Bohemiæ regno eidemue incorporatis Prouinciis exortus, atque ipſi S. Rom. Imperio immixtus motus iterum ſedari, late hinc inde ſerpens

incendium extingui, S. Cæſ. Maieſt. ſummus reſpectus & au[illegible] conſerua-ri, & omneis ſiniſtræ in ſummum præiudicium vergentes opiniones a nobis a-ctoribus auerti, & præcaueri poſſit, ne adeo periculoſiſſimo illi negotio [illegible] pe-regrinæ nationes ſeſe immiſceant.

Nos quoque hactenus noſtra quidem ex parte, iſtiuſmodi [illegible] pro-poſuimus conſilia, quæ magis ad pacem & quietem, quam maiorem [illegible] rerum confuſionem, directa fuerunt, cuius rei etiam ipſi noſtri [illegible] lentum teſtimonium præbere neceſſum habent: ideirco iſtiuſmodi [illegible] natoriis ad: & exhortationibus minime opus fuiſſet, quoniam [illegible] rali regimine hactenus tantum quidem didicimus, quod, [illegible] aſpera & minas ſpirante exhortatione, bene ſciamus, quomodo [illegible] turbatoque hocce potiſſumum tempore, noſtro Electorali [illegible] ctioni ſatisfacere queamus: hoc tamen iam ſuo loco relinqu[illegible] quieto ſtatui imputamus, & non minus illud ipſum præſtabimus, [illegible] Opt. Max, Romano-Cæſarea M. ordinario noſtro ſummo Magiſtratui, [illegible] bus fidelibus S. R. Imperii Ordinibus excuſare poterimus. Suo etiam [illegible] V. apud alios, vrgente neceſſitate, ſedulo inſtabit, vt nimirum omnia [illegible] & actiones eo dirigant, quo pacto S. R. Imperium vna cum ſuis membris [illegible] uari, ſummi capitis auctoritas atque exiſtumatio illibata [illegible], & [illegible] ſua, ratione Regiæ M. in Occidentali Francia ad Dilect. V. [illegible] huius anni, exaratarum litterarum, impoſterum vti & hactenus [illegible] gi atque defendi queat. Hoc modo pax & concordia faciliime re[illegible] tra vero omnis confuſio atque intemperies ſperanda eſt: a quibus [illegible] noſtra quidem ex parte maxumopere abhorreamus, nihilominus tamen, [illegible] fidelis S. Rom. Imperii Elector, Septemuirali noſtro officio [illegible] mus. Quod Dilect. V. &c. Dabantur Mulhuſii V. die Martij A. C. M. D C. [illegible]

Dei Gratia Ioan-Georgius [illegible]
Saxoniæ &c. [illegible]

CAPVT CXXXVIII.

INterea Elector Palatinus, veritus Mulhuſinum Conuentum [illegible] motum cauſſa inſtitutum, ad Sereniſſimum Inluſtriſſimumque [illegible] næ ſequentem epiſtolam, Coronæ Bohemicæ acceptationem con[illegible] legari curauit.

ELECTORIS PALATINI AD SERENISS. BAVA-riæ Ducem Epiſtola.

Sub dato XIV. & XXIV. Mart. A. C. M D C. XX.

NOs FRIDERICVS DEI GRATIA REX BOHEMIÆ, Comes Pala-tinus Rheni & Elector, Dux Bauariæ, Marchio Morauiæ, Dux [illegible] cemburgi, Marchio Super. Inferiorisque Luſatiæ &c. Sereniſſ. Principi, [illegible] gineo noſtro, Domino Maximiliano, Comiti Palatino ad Rhenum, [illegible] pe. & In-

pr & Inferiori Bauaria &c. S. N. P. & peramica officia &c. Illuſtriſſime Princeps, Conſanguinee Suauiſſime, Dilect. V. ſatis ſuperque procul omni dubio cognitum, atque adeo vniuerſo fermè terrarum Orbi cognitum manifeſtumque eſt, qualis antidhac in regno noſtro Bohemiæ periculoſus motus, & ſubſequutum in hodiernum vſque diem adhuc durans cruentum bellum, Prouinciarumque horrenda deſolatio atq; deuaſtatio extiterit. Procul omni dubio etiam Dilect. V. ex noſtris ad ipſam datis litteris, & typis publicatis manifeſtis ſufficientiſſimiſq; informationibus notorium erit, quibus nimirum neceſſariis ineuitabilibuſque de cauſſis, nos coronam iſtam (Bohemicam) harumque prouinciarum adminiſtrationem acceptauerimus, quas etiamnum hodie, poſt præſtitum nobis ſolemne conſuetumque homagium, diuina adſiſtente gratia poſſidemus: omneis quoque, candide atque ſyncere iudicantes, atque adeo ipſa grata poſteritas nobis luculentiſſimum perhibebit teſtimonium, nos, etiam ante adeptam iſtam Regiam dignitatem, omnia noſtra conſilia & actiones eo potiſſimum direxiſſe, atque hactenus nihil amplius in votis habuiſſe, quam vt ſanguinolentum illud bellum extinguetur, & prouinciæ in priorem ſuum pacatum tranquillumque ſtatum iterum redigerentur: & tamdem pro virili præcaueretur, ne videlicet iſtæ, & conſequenter vicini S. R. Imperii Ordines, introductione peregrini Germaniæ infeſti tyrannicique exercitus, vt hactenus apud aduerſam partem magno, proh dolor, cordolio factum, in maiora damna atque pericula præcipitarentur. Quod autem, ex aduerſa parte, prouinciæ cum iſtiuſmodi militaribus copiis repletæ, atq; per earumdem barbaricas hoſtilitates, crudeliſſimas lanienas, latrocinia atque direptiones extreme periclitatæ fuerint, id cottidiana teſtatur experientia. Iccirco ex illis ſimilibuſque extremitatibus tamdem neceſſario ſubſequutum, quod noſtri regni fideliſſimi Prouinciales Ordines & incorporatæ Prouinciæ, ratione ſalutaris alicuius confœderationis non minus multis modis grauiſſime preſſorum & fermè obpreſſorum regnorum & Prouinciarum, ad propriam ſuam conſeruationem & ſecuritatem, atque vt adhuc diutius quoque, vna cum ſuis hactenus tam care recuperatis priuilegiis, relligionem prophanamque pacem concernentibus, Maieſtatis litteris, atque libertatibus, ſartæ, quietæ tectæque cõſeruarentur, vicinam adſiſtentiam, coniunctionem, & auxilia impetrare neceſſum habuerint, quæ etiam nuper elapſo anno Princeps Tranſyluaniæ, Gabriel Betlehemus, ipſo facto præſtitit. Euentus etiam tum temporis, quemadmodum etiam in hodiernum vſque diem, luculenter ſatis teſtatus eſt, illum, dumtaxat commemoratorum regnorum prouinciarumque ſalutem atque proſperitatem, non vero particularem quamdam vtilitatem vel exaltationem quæſiuiſſe, multo minus Turcorum Imperatori ad ſubiugandas Chriſtianas prouincias, viam præparaſſe, ſed multo potius omnia ſua conſilia & actiones eo direxiſſe, vt omnẽ Chriſtianas prouincias occupandi, vel inuadendi occaſionẽ eidem Turcorũ Imperatori præcideret. in armorum depoſitionem ſiquidem & pactas cum Cæſarea S. M. inducias non ſolummodo lubentiſſime conſenſum ſuum præbuit, ſed ſimul eo potiſſimum ſpectauit, quo pacto nimirum iſtæ & impetrari & ſimul cum omnibus confœderatis prouinciis conſeruari poſſent: quamuis ex aduerſa parte diuerſimodæ hoſtiles inuaſiones, attentata, & conatus minime prætermiſſi fuerint. Pari modo noſmet ipſi quoque, ad confirmationem noſtræ ad pacem quietemq; ſpe-

ctionis intentionis, inducias iſtas approbauimus, & dumtaxat [illegible] declaratio ſiue reſolutio etiamnum ho[die] expectatur.

Quum itaque Dilect. V. pacificum, quietum, tranquillumque animum hactenus ſatis ſuperque cognouerimus, atque in futurum quoque [illegible] minime deſperemus: iccirco ex ſingulari erga Dilect. V. confidentia & [illegible] affectione intermittere non potuimus nec voluimus, quin eamdem per[illegible] amicè officioſe rogaremus, vt apud Cæſaream S. M. ſedulo condlaboret, quo [illegible] licet hactenus erga prouincias haſce exercitatus rigor mitigetur, [illegible] Polonia & ab aliis nationibus inſtituræ intermittantur, tot innocentiſſimi ſanguinis horrendæ crudeliſſimæque profuſiones præcaueantur, atque [illegible] ter S. R. Imperium a metuendo barbaricorum populorum periculo li[beretur], & [in] ipſo S. R. Imperii Conſtitutiones atque Cæſareæ Capitulationes decenter [illegible] obſeruentur: cumprimis autem neutiquam concedatur, vt cum ante commemorato Tranſyluaniæ Principe, Gabriele Betlehemo, factæ induciæ [illegible] labefactentur, ſed ſanctè inuiolabiliterq; conſeruentur, atq; de[illegible] Prouinciæ priſtino ſuo nitori, atque quieti reſtituantur, nec in vlteriorem deſperationem præcipitentur. Sin vero, præter omnem ſpem & expectationem, [illegible] indigitatæ fideliſſimæ admonitioni nullus locus relinquatur, ſed [illegible] hoſtilitates eo magis magiſque continuari debeant, tum coram Deo T. O. M. proteſtamur, noſque excuſamus, quod nos, cum noſtris confœderatis, legitimè conceſſiſque defenſionis mediis contra illegitimam violentiam pro [illegible] rique neceſſum habeamus. Confidimus itaque Dilect. V. nullas [illegible] cogitationes concepturam nec ad iſtiuſmodi conſilia inclinaturam, [illegible] per ſe difficile negotium adhuc difficilius redditura, vel in S. R. Imperio [illegible] rixarum diſcordiarumque ſemina paritura fient, ſed multo potius bona, [illegible] ſecura & acceptabilia media in medium propoſituram. Quemadmodum [illegible] Dilect. V. eo ipſo apud gratam poſteritatem immortalem laudem [illegible] ſibi comparabit, & de Republica optime merebitur, atque adeo [illegible] niſque prouinciis ingentem vtilitatem commoditatemque procreabit [illegible] ſim & nos in particulari fideli adfectione, amore, atque bona voluntate [illegible] ſum Dilect. V. recompenſabimus, & in omnibus oblatis occaſionibus [illegible] Germanaque Correſpondentia, & propagatione modo dicti Germani [illegible] ris conſtanter perſeuerabimus, eumdemque & impoſterum quoque [illegible] dis propagaturi ſumus, erga Dilect. quoque veſtram noſmet ad vlteriorem communicationem hiſce obſerimus, & in vtrimque facta pollicitatione [illegible] adquieſcimus. Dabantur in arce noſtra Regia Pragæ XIV vel XXIV. [illegible] A. C. M. DC. XX.

Dilect. V.

fideliſs. ſemper conſanguineus,

TRIBORAICUS

CATAT

CAPVT CXL.

SERENISS. DVCIS BAVARIAE AD ELECTORIS PALATINI EPISTOLAM LITTERAE RESPONſoriæ

Sub dato Monachii X. Aprilis A. C. M. DC. XX.

CONSANGVINEE AMANDISSIME DILECT. VESTRÆ litteræ, Sub dato XIIII. & XXIV. Martii, nobis bene ac decenter traditæ ſunt, in quibus Bohemicæ intemperiei originē & progreſſum, quodq; ineuitabilibus ex cauſis coronam Bohemicam acceptauerit, & omnia ſua conſilia & actiones eo potiſſimum direxerit, quo pacto nimirum motus illi iterum componi, Prouinciæ atque adeo vniuerſum S. R. Imperium ab omni vlteriori periculo, introductione peregrini tyrannici exercitus, præcaueri, & regnorum hæreditariarumque Prouinciarum confœderationes, ad relligionis prophanæque pacis, Maieſtatis litterarum, Priuilegiorum, libertatum, vicinæ adſiſtentiæ, coniunctionis atq; auxilii conſeruationem, vlterius propagari poſſent: Item quod Tranſyluaniæ Princeps non ſuam, vel Chriſtiani nominis hoſtis exaltationem, ſed regnorum Prouinciarumque ſalutem proſperitatemque promouendam, & Turcorum Imperatori omnem idoneam occaſionem amputandam præcidendamque quæſierit, inducias eum in finem iniert illaſque pro omnibus confœderatis prouinciis ſollicitauerit: vice verſā vero aduerſam partem ab hoſtilibus inuaſionibus minime deſtitiſſe &c. Item quod Dilectio veſtra eaſdem illas inducias adprobauerit, noſtrum pacificum animum hactenus probe cognouerit, eumdemque & impoſterum quoque in nullum dubium trahat, noſque ſimul peramice roget, vt apud Cæſaream S. M., vti illud bene poſſemus, omnia noſtra conſilia & actiones eo potiſſimum dirigeremus, quo melius hactenus vſurpatus rigor mitigari, inuaſiones ex Polonia aliarumque peregrinarum nationum intermitti, & innocentiſſimi ſanguinis crudeliſſimæ profuſiones, atque adeo totius S. R. Imperii pericula præcaueri, Cæſareæ Capitulationes probe obſeruari, pactæ cum Gabriele Betlehemo induciæ non labefactari, prouinciæ per ſublationem omnis bonæ ſpei ad bona pacificaque media non amplius in deſperationem redigi poſſent: quodque iidem, niſi continuatæ hactenus hoſtilitates prætermittantur, legitime conceſſis defenſionis mediis vti, ſed multo potius ſperare velit, nos nullas ſiniſtras cogitationes concepturos, neque vlla conſilia, quæ maiorem forſitan difficultatem parere poſſent, in medium propoſituros ſed iſtiuſmodi ſalutaria pacifica media arrepturos, quæ Deo grata, ac Reipublicæ vtilia forent, vlteriori peramica mentione facta, Dilect. V. in particulari illud ipſum nobis recompenſaturam, vſitatam hactenus Correſpondentiam continuaturam, vlteriorem coniunctionem propagaturam, & in vtrimque facta pollicitatione impoſterum quoque perſeueraturam eſſe.

Ad hæc Dilect. V. peramice celare nolumus, quod, mox ab exorto incendio Bohemico, perturbatum ſane illum ſtatum Coronæ Bohemicæ (quodque illud incendium latius ſerpere, & tam regna quam alias quoque hæreditarias prouincias, atque adeo vniuerſum Rom. Imperium in ſummum periculum atque ex-

tremam diſſolutionem præcipitare poſſet, & quo [illegible] nis hoſti contra totam Chriſtianitatem exoptata [illegible] traderetur, quam tamen hactenus cum omnibus ſuis viribus [illegible] potuiſſet) iam dudum præuiderimus, illumque ſollicito [illegible] dum animo quaſi in ſpeculo quodam viderimus: quocirca in [illegible] primis ſeditioſis Bohemiæ Ordinibus, poſtquam quoſdam [illegible] ſuo [illegible] ablegaſſent, & comprehenſo ſcripto perturbatum iſtum regni Bohemiæ [illegible] nobis ſignificaſſent, omnimodis commororus demonſtrationibus [illegible] nati ſumus, vt nimirum ab vlterioribus iſtiuſmodi hoſtilitatibus [illegible] mum Magiſtratum, qui omni tempore Maieſtatis litterarum, P[illegible] que libertatum conſeruationem ſit pollicitus, abſtinerent, & [illegible] deponerent: tum temporis quoque nil aliud colligere potuimus, [illegible] illi ipſi Ordines primum, antequam Inuictiſſimus Romanorum [illegible] thias militareis copias conſcripſiſſet, vel eaſdem in Bohemiam [illegible] Cæſareæ M[illegible] relictos Vicarios & Conſiliarios armata manu hoſti[illegible] partim deduxerint, quoſdam, abſque vllo in Bohemia vſitato [illegible] na prohibito proceſſu, inaudito etiam (quod tamen apud Ethnicos [illegible] ſtin[illegible] dictumque ſequentes, alias inauditum) ex Regia Pragenſi [illegible] fectam foſſam præcipitauerint, regiam arcem ciuitatemque occupauerint, [illegible] rium ad ſe attraxerint, Conuentus Prouinciales indixerint, D[illegible] præparationes bellicas inſtituerint, ordinarium ſuum a Deo illis [illegible] ratum, vnctumque regem, cui tamen debitum, conſuetumque [illegible] lemniter præſtiterunt, regni ſui reali poſſeſſione de facto priuauerint [illegible] defendenda, ipſi anſam occaſionemque præbuerint: hac fideli [illegible] admonitione, vt nimirum ab hoſtilibus ſuis attentatis impoſterum ab[illegible] ſareæ interpoſitæ promiſſæque bonitati atque clementiæ locum [illegible] facto compromiſſo adquieſcere, omnia imminentia mala ab re[illegible] auertere, & ordinario legitimoque ſuo capiti & regi ad ineu[illegible] defenſionem contrariam nullam anſam vel occaſionem da[illegible] ſpe freti ſi Bohemiæ Ordines hiſce & ſimilibus fideliſſimis admon[illegible] monſtrationibus morem geſſiſſent & obtemperaſſent, vel [illegible] iuxta beniuolentiſſimam clementiſſimamque Sereniſſimi Domini E[illegible] xoniæ inſtructionem, ad armorum ſuſpenſionem ſeſe velut [illegible] accomodaſſent, & non per inconceſſas, apud Germanos [illegible] nes, quaſi nulli amplius Cæſareo vel regio verbo credendum eſſet [illegible] illi ipſi aliique magni principes & Proceres nullam meliorem [illegible] præſtare potuiſſent, ad maiores periculoſioreſque innouation[illegible] ab ipſo hæreditario Chriſtiani nominis hoſte dependentes, Con[illegible] tractationes ſeſe ſeduci paſſi fuiſſent, tum procul omni dubio omnes [illegible] motus in pacificum ſtatum iterum [illegible] omnes hoſtilitates, & [illegible] exorta mala atque en[illegible] ſuiſſent: id quod [illegible] res, coryphæi, atque [illegible] apud Deum atque [illegible] tenebunt [illegible] officio, bono ſalutarique [illegible] quam de[illegible]

Ad [illegible] quas Dilectio Veſtra ob acceptationem [illegible]

prætendit, quod attinet, quemadmodum eaſdem ſuo iam loco relinquimus, ita Dilect. V. perantice & facile quidem ſibi reuocabit in memoriam, quid nimirum ad Dilect. V. petitionem ex ſyncero, fideli apertoque animo, tamquam recte ad ſe... amicus atq; conſanguineus, cui tam Dilect. V. proſperitas, incrementum, & progreſſus quam aduerſi caſus, damna atque detrimenta curæ cordique ſunt, Dilect. V. vice nunc ſecunda ſuaſerimus, & fideliſſime ſimul Dilect. V. admonuetimus, qua videlicet de cauſa oblatam coronam Bohemicam nō acceptare, atq; hoc modo ſeipſam in perículoſiſſimum labyrinthum præcipitare debuerit. ſiquidem inter alias cauſſas bene cogitandum fuit, quam minus nempe Cæſarea S. M. Matthias feliciſſimæ recordationis conceſſiſſet vt propria ſua regna atque Prouincias minime defendiſſet, atque protexiſſet, ita hodierna quoq; Cæſarea S. M. (tamquam pari modo ordinarius, vnctus, declaratus, coronatuſque Rex Bohemiæ, tam ob expectatā Succeſſionem, quam totius regni occupationem, cui etiam ipſius Directionis Præcipui conſuetum iuramentum ſolenniter præſtiterunt, eundem que pro Rege, Succeſſore, atque Domino ſuo & agnouerunt & habuerunt) non intermittet per bonam lenitatis viam, vel, niſi illud procederet, per neceſſa defenſionis media, ſeſe tueri, nec facile concedet, quod Cæſarea S. M. a propriis ſuis ſubditis propria auctoritate, & manifeſta violentia, de ſuo deturbari, & ſibi impoſitā coronā alteri relinquere neceſſum habeat. ſiquidem & noſmetipſi, & Dilect. V. minime conceſſura eſſet, ſin nobis in noſtris Principatibus ſimile eiuſmodi a noſtris ſubditis obuenire debeat: quam beniuolentiſſimam etiam noſtram intentionem, ad. & exhortationem, tamquam à fideliſſimo ſuo conſanguineo profectam, Dilect. V. in meliorem partem interpretata eſt, exinde etiam nos nullum dubium concepimus, ſed certum indicium habuimus, videlicet Bohemiæ Ordines eum Cæſarea S. M. tractationem quamdam iniiſſent, eamdem tum, iuxta diuerſimodas peculiares ſuas factas pollicitationes, ipſis Bohemiæ Ordinibus ſupra commemoratas ipſorum Maieſtatis litteras, aliaque regni priuilegia, de quibus in præſentem horam vſque etiamnum grauiter dimicant, iam ante confirmaſſe, & tamdem ipſi quoq, Ordines de concepta ſuſpicione, quod nimirum modo iam dicta Priuilegiorum confirmatio aliis de caſſis dilata fuiſſet, paululum temperaſſent ſeipſoſque aliquo modo liberaſſent: quemadmodum etiam pari modo eorumdem Bohemiæ Ordinum, ad cauſſæ ſuæ ſtabiliendæ iuſtificationem, prætenſio, apud ſyncere iudicantes (ambas partes audientes, & qui ab altera parte ſeſe præoccupari neutiquam patiuntur) ad hactenus deductum proceſſum minime ſufficiens eſſe videtur, multo minus Chriſtianis Principibus, Electoribus atque Principibus, Romano-Catholicam religionem neutiquam amplectentibus, nullo modo conducibilis ſiue vtilis, ſed multo potius ... regnis & incorporatis prouinciis, eumprimis autem S. Rom. Imperio, viciniſque regionibus, atque adeo Directioni V. ipſi, multis modis perniciosa atque periculoſa deprehenſa eſt, quod Gabriel Betlehemus, Tranſyluaniæ Princeps cum inſperata ſua irruptione iſti negotio ſeſe immiſcuit, quum is, vt ipſius ad portam Ottomannicam teſtantur litteræ, ſeſe Turcorum Imperatoris Vaſallum profiteatur, ab ipſo dependeat, & auxilium Turcicum in manibus quaſi habere debeat, vel ad minus tamen, (quemadmodum ipſius ad nos exaratæ teſtantur litteræ) impreſſionem iſtam cum Turcorum Imperatoris præſcitu, atque voluntate ſuſceperit,

rit, & quod eius conditio ita exigat: adeo vt, dependentia, [illegible] & auxiliaris Turcicæ Copiæ ipsis Turcis occaſionem [illegible] ine adimat, multo minus hæc regna & prouincias, pro Chriſtiani nominis hæreditarii hoſtis more, ad ſuam intentionem, quo S. R. Imperium modo [illegible] rato Chriſtiani nominis hæreditario hoſti tributarium faceret, via [illegible] xima. Quibus de cauſſis, communis Chriſtianitaris nomine, intermittere [illegible] poſſumus nec volumus, quin Dilect. V tamquā laudabilem, C[illegible] manumq; grauiſſimum Electorem, & præcipuam columnam S. Ro. Imperii, [illegible] illud præ aliis non immerito ab iſtiuſmodi ſubiectione & intol[illegible] cieo liberare atque vindicare prompta parataq; eſt, peramice [illegible] rogaremus, vt iſtiuſmodi adſiſtentiam, quæ plerumque ambas partes [illegible] ſolet, non dumtaxat ſua ex parte omnino poſthabeat, verum etiam alios, [illegible] lect. V. forſitan ab eo detinere conantur, (idipſum quod & nos, ex [illegible] tionis atque amicitiæ propediem facturi ſumus) cumprimis vero a[illegible] ra Cæſaream S. M. obnixe roget, vt omnem rigorem clementiſſim[illegible] am gratiæ ante omnia, iuxta omnem æquitatem, præferat, & illud, [illegible] que ex bello oriri ſolet, ſua ex parte omnino prætermittat, pa[illegible] Betlhemo inducias non labefactari patiatur, indubia ſpe [illegible] tio tam egregiarum eximiarumque prouinciarum neminem alium, quam [illegible] ream S. M. tangat, Dilect. V. ratione innatæ ſuæ pacificæ qualitatis, a[illegible] di extrema nullo modo anſam occaſionemque daturam, ſed mult[illegible] nea, honeſta, ſecura atque pacifica media, quorum Dil. V. ipſa men[illegible] grata acceptaque ſibi eſſe paſſuram. Neceſſarium tamen prima vice [illegible] mur, vt Dilectio V. ſeſe erga Cæſaream S. M. ipſo facto ita exhibeat, vt [illegible] Cæſ. M. exinde colligere neceſſum habeat, Dilect. V. ad nullum a[illegible] quam ad maiores interea vires adquirendas, ſuamque Cæſ. Mai[illegible] eneruandam, tendere. Sin vero, præter omnium ſpem & expecta[illegible] S. M. omnem ſuam præparationem bellicam, quam incredibilib[illegible] bor[illegible], atque moleſtia è longinquo oſtendit, ex prouinciis in al[illegible] ſu[illegible]que perſonam omni apparatu deſtituere, omnia variis in locis [illegible] re[illegible] S. M. hoſtili prorſus modo ad[illegible] & commiſſa confirmare, & n[illegible] pri[illegible]ari debeat, veremur ſane Cæſaream S. M non eo flectendam, ſed [illegible] omnia ſua conſilia & actiones eo directuram eſſe, quod videlicet [illegible] iis [illegible] debeat, qui cum præcipitatione e feneſtris & violenta [illegible] tus i[illegible]os inchoaſſent: conſiderando quod naturali rationi, omni æquitati, [illegible] gati[illegible]us iuribus, atque S. R. Imperii Conſtitutionibus conſentaneum [illegible] lum in auditum abſque ordinario proceſſu Iudiciario ſuo priuari, vel, [illegible] tione in tractationem quamdam inire, aut oppignorata manu [illegible] beat.

Id ſi fiat, omnino tum confidimus Cæſaream S. M. coram omnibus [illegible] ris, candide tam exteris quam inquilinis, S. R. Imperii Electoribus, Principibus, al[illegible] Magnatibus & Proceribus, obiectorum ſibi punctorum [illegible] [illegible], eorumdemque cognitionem adm[illegible] ordines [illegible], an vero Cæſarea S. M vel eiuſdem [illegible] [illegible] progenitores & patres laudatiſſimæ recordationis, [illegible]

ꝛum, declaratum, coronatum, agnitumque caput, in exceſſu, vel in defectu peccauerit, iſtiuſmodi proceſſum, depoſitionem & degradationem promeritum fuerit, & an alia electio ad manus ſumi debuerit.

Pari modo Dilect. V. liberum relinquimus, quũ ſua ſponte ad ſupra commemorata grata acceptaque pacifica media, vna nobiſcum in bona Correſpondentia hac in re vlterius communicare velit, vt hac ratione magis ad ſpecialiora eatur, & nobis ſimiliter iſtiuſmodi pacifica media fideliter communicentur, ad quæ omnia ſane noſtra conſilia & actiones conformabimus. Sin vero, præter omnium ſpem & expectationem, res, vti & hactenus, amplius differri, extremitates iſtiuſmodi continuari, peregrini atque adeo omnino ij, qui cum hæreditario Chriſtiani nominis hoſte agant, eiuſdemque præſcitu & voluntate tractare neceſſum habent, ſeſe negotio iſti immixturi ſient, vice verſa vero Romano-Cæſarea S. M. perſequi debeat, tunc eamdem, ratione noſtri officii præſtitique iuramenti, omnibus modis tueri atque protegere neceſſum haberemus. Similiter ſi in S. Rom. Imperio, vti hactenus factum, magni exercitus ex vno in alterum Circulum per Catholicorum Ordinum ditiones cum eorumdem ſumma pernicie, abſque vllo Superiorum Conſenſu tranſire, econtra autem Cæſareæ S. M. militareis copiæ in Vnitorum territoriis detineri debeant, quemadmodum Marchionem Badenſem, vti quidem non abſq; ſingulari admiratione percepimus, ex Orientalis Franciæ circulo per Epiſcopatum Spirenſem, & Domus Auſtriacæ prouincialia principalia territoria, abſque cautione & ſolutione præſtita, cum ſummo detrimento ſubditorum, cum ſuæ fidei concreditis copiis militaribus, munitione, aliaque præparatione bellica, in Alſatiam proceſſiſſe, inibi publicam viam Cæſaream occupaſſe, in peregrinis territoriis, vtpote Friburgi, Briſaci, & Ettenheymiæ, inſtitutam contrariam defenſionem loco mouiſſe, illis præſidiariis viuendi agendiq; præcepta præſcripſiſſe, atque adeo etiã ad Auſtriacas portas vſq; direptionibus, aliiſq; hoſtilibus incurſionibus omnia loca infeſta reddidiſſe, idq; ex Vnionis, cuius Dilectio veſtra caput, mandato factum fuiſſe, non ſecus, quaſi commemoratus ille Badenſis Marchio, & Vniti confœderatique Principes toti Germaniæ imperare, & leges præſcribere annitantur.

Iccirco, ſi illa impoſterum quoque continuari debeant, omnes tum candide iudicantes, & Dilect. V. ipſamet prudenter colligere poterit, hæc & ſimilia hoſtilia attentata nullam, ad pacem, quietem atque concordiam, viam præmonſtrare, ſed expreſſe nobis cæteriſque Romano-Catholicis, qui contra omnia protocolla, tam indigne tractantur & perſequuntur, arma ad contrariam defenſionem in manus quaſi tradere: immo quum metuendum ſiet, exortum in Bohemia incorporatiſque Prouinciis incendium omnino in S. Rom. Imperium intricari, atque adeo omnis cum Dilect. V. bona Correſpondentia & amicitia multis modis labefactari poſſet: iccirco coram Deo Ter. Opt. Max. ac vniuerſo mundo ſolemniter proteſtamur, quod, ſi n forſitan alias reſolutiones concipere neceſſum habuerimus, non omnia difficiliora reddituri, neque ad grauiores forſitan innouationes anſam occaſionemque daturi, multo minus fideliſſimam noſtram intentionem & adfectionem violaturi, ſed multo potius nos noſtroſque aduerſus violentiam, hoſtilia attentata defenſuri, & imminens toti S. R. Imperio eiuſdemque membris periculum auerſuri ſimus: quemadmodum etiam abſque vllo dubio

Fff Cæſarea

Cæſatea S. M. eiuſque laudatiſs. domus, cui leges præſcribere n... s ... licitum, veluti etiam cæteri Catholici, intempeſtiem confuſionem ... animo deteſtantes, minime intermiſſuri: ſed non ſecus, quemadmodum ... Dilect. ipſa, vna cum confœderatis ſuis amicis conceſſa defenſionis media accepturi ſunt.

Denique Dilect. V. iterata nunc vice peramice rogamus, oramus, ... teſtamur, vt, perpenſis omnibus Circumſtantiis, eo ſedulo cogitet quo pa... videlicet extremæ iſti, prohdolor, confuſæ rerum faciei, & totali ferme re... omni ſupra dictorum regnorum atque Prouinciarum totius S. Rom. Imperii in continenti idonea remedia adhiberi, & ad minus in eo ſtatu, qui a maioribus n... ad nos tralatus fuit, in conſtanti pace, bona fidelique Correſpondentia, ... omneis pacis publicæ hoſtes, conſeruari poſſent. Hiſce Dilection. V. ... tis, fideliſſimis, puris minimeque fucatis officiis, quemadmodum & ... ita impoſterum etiã obligati permanemus. Monachii X. April. A. C. M DC. XX.

CAPVT CXLI.

SVpra diximus Sereniſſimos Electores, aliosque S. R. Imperii Principes in conuentu Mulhuſino congregatos, Sereniſſimo Regi & Electori Bohemiæ reſtitutionẽ Coronæ Bohemicæ demandaſſe: verum cum ipſorum monita ... ctenus neutiquam inueniſſent: Cæſar, ſub finem Aprilis, aliquot monit... literas in S. R. Imperii ciuitatibus adfigi curauit, quarum tenorem ad Sereniſſimum Dominum Electorem heic ſubiicimus.

MANDATVM I. CAESAREVM.

NOs Ferdinandus II. Romanorum Imperator ſemper Auguſtus, Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ ac Sclauoniæ Rex &c. Archidux Auſtriæ, Dux Burgundiæ, Styriæ, Carinthiæ, & Wurtembergæ, Comes Tyrolis. Notum facimus Sereniſſimo atque Inluſtriſſimo Frederico Principi Palatino Electori &c. Nos vti omnibus innotuit, Anno ſuperiori ſupra Mille... centeſimum, Decimonono XXVIII. Auguſti, die D. Auguſtino ſacro, ... & S. R. Imperii ciuitate Mœno-francofurto, ex diuina prouidentia ... S. Imperii Electoribus (penes quos etiam ipſe Elector Palatinus ... ſuos comparuit, & conſueto ſolemnique præmiſſo iuramento omnia ... læ requiſita re ipſa impleuit) per legitimam ipſorum electionem in R... turum Imperatorem Romanorum, ordinario, ac legitimo mod... elect... ſubſequuto die Septembris conſuetis ac decentibus ſolemnitat... ſe. Quanquam vero nil aliud ſperaſſemus, quam Septemuirum ... vna cum ſuo electo, ac coronato Romanorum Imperatore, S. Ro... te, non ſecus, quam alii noſtri fideles ac obſequioſi Electores, & S. R. I... lumnæ fundamentales, omnia ſua conſilia & actiones, ex debito o... ſe, vt in S. R. Imperio, iucundiſſima noſtra Nationis Germanicæ p... incorporatis Electoratibus, Principatibus, & Prouinciis ... litas & firma concordia ſtabiliri, propagari & conſeruari, e con... A. C. M. DC. XVIII.

DC. XVIII. viuente adhuc Cæſare Matthia feliciſſimæ memoriæ, in Regno hæreditario noſtro Bohemiæ incorporatiſque Prouinciis exorta rebellio iterum ſedari poſſet, & in qua pacanda nos, poſt fatalem obitum Domini cognati & parentis noſtri, Cæſaris Matthiæ, tamquam electus atque coronatus Romanorum Imperator, Rex & Elector Bohemiæ, omnem noſtram operam & ſtudium impendimus. nihilominus tamen inuito prorſus animo percepimus, aliquot rebelles Bohemiæ Ordines, eorundemue aſſeclas, & incorporatas Prouincias, eo ipſo tempore quo in prædicto Francofurto Cæſarea noſtra Electio & Coronatio ſolenniter peracta fuit, contra datam nobis, tamquam legitimo ipſorum electo, vncto, atque coronato Regi, fidem, dictum Palatinum Septemuirum in Regem ſuum elegiſſe. In quam iniquam, illegitimam, atque inconformem electionem Elector ille non modo conſenſit, verum etiam in regnum illud ſe contulit, & à rebellibus iſtis, contra leges Aureæ Bullæ, Cæſarea & Regia Priuilegia, declarationes, & Vniuerſalis prouincialis conuentus decreta, coronationem acceptauit, atque hoc pacto nobis dictum Regnum, incorporataſque Prouincias, quantum in ſe & illis rebellibus fuit, vi & armis contra publicam fidem occupare conatus eſt, quemadmodum etiam poſt inefficacem iſtam nullius valoris electionem atque coronationem, à ſubditis noſtris homagium ſibi præſtari paſſus eſt: præterea in iſto Regno incorporatiſque Prouinciis (quæ nobis, tamquam electo atque coronato Regi Bohemiæ, iure diuino ac humano debentur) eiuſmodi negotia perficiunda ad ſe pertraxit, quæ tamen, iure ſucceſſionis & Coronationis noſtræ Regiæ, vnice ad nos ſpectauere, quemadmodum etiam periculoſis præparationibus bellicis, & hoſtilibus aliis intentatis noſtram Maieſtatem offendere, & ita in pertinaci ſuo propoſito hucuſque perſeuerare minime erubuit. Quamuis vero commemorati iſti enormes exceſſus ſæpe nunc dicti Electoris Palatini ſatis ſuperque nobis anſam occaſionemque præbeant, vt contra ipſum, in hac tam manifeſta rebellione (qua nobis noſtra Regna & hæreditariæ prouinciæ vna cum Electoratu re ipſa ad hunc vſque diem, contra omne ius & æquitatem detinentur) reali declaratione & executione, quam [illegible] [illegible] nobis [illegible] Conſtitutiones Imperii, omnino reſeruatam vo[illegible] [illegible]mus) ſtricto iure procederemus: nihilominus tamen commentas [illegible] ſoribus intentatas p[illegible], in Imperii Conſtitutionibus eiuſmodi tranſgreſ- eumdem [illegible] [illegible]uas, aliquandiu adhuc differre, & iteratis nunc vicibus [illegible] [illegible]ectorem Palatinum a propoſito ſuo auocare libuit. Mandamus igitur, & ſerio, ex Romana Cæſarea poteſtate & plenitudine, iniungimus ſæpe dicto Palatino Septemuiro, vt, ſub pœna intentatæ realis declarationis & executionis, nobis noſtrum Regnum Bohemiæ incorporataſque Prouincias, à Dato ad inſtantem futurumque diem primum Iunii, certo & re ipſa reſtituat & recedat. Id quod ipſum, iuxta æquitatem debitamque obedientiam, abſque vlla mora facturum confidimus. Sin minus, poſt effluxum tamdem præfixum terminum, declarationem, & in Conſtitutionibus Imperii mandatam executionem non longius procraſtinaturi ſumus. Quamuis etiam ſeueram noſtram hancce de: & adhortationem incluſis literis ad Palatinum perferre curauerimus, nihilominus tamen, vt hæc noſtra Cæſarea æquiſſima reſolutio omnibus & ſingulis fiat manifeſtior, eandem literis patentibus hinc inde adfigi curauimus.

mus. Dabantur in noſtra ciuitate Vienna 30. Aprilis A. C. M. DC. XX. Regnorum [illegible] noſtrorum Romani Anno I. Hungarici II. & Bohemici III.

CAPVT CXLII.

Pari modo Cæſarea ſua Maieſtas ſequentem epiſtolam monitorialem ad S. R. Imperii Principes atque Ordines ablegari curauit, cuius hæc ſequentia [illegible] fuere verba formalia.

MANDATVM II. CAESAREVM.

NOs Ferdinandus II. Romanorum Imperator ſemper Auguſtus &c. [illegible] eimus omnibus & ſingulis, noſtris, & S. R. Imperii Principibus, O[illegible] & membris, cuiuſcunque nominis, dignitatis & exiſtimationis, qui A. C. M. DC. XVIII. in noſtro Regno Bohemiæ incorporatiſque Prouinciis [illegible] bellioni, & paullo poſt A. C. M. DC. XIX. ſubſequutæ nullius valoris [illegible] tioni Electoris Palatini ſeſe adſociarunt, quorum omnium nomina no[illegible] ſpecie, Nemine Excluſo, commemorata & recenſita volumus, Nos, ta[illegible] Romanorum Imperatorem, patentes illas literas (quas dilectiſſimus n[illegible] natus & parens Cæſar Matthias, piæ memoriæ, ſub Dato vltimo I[illegible] A. C. M. DC. XVIII. vndique in S. Romano Imperio diuolgari & adfigi curauit [illegible] to XV. Ianuarii renouari curauit) ſingulisque ſerio iniunxiſſe, quod nemo, [illegible] cunque etiam ſtatus atque dignitatis ille eſſet, in ſuis Principatibus, C[illegible] bus, Ditionibus atque Ciuitatibus pro Regni noſtri Bohemici rebell[illegible] rationes bellicas, diribitoria arma, aliaſque munitiones bellicas, copi[illegible] litatium tranſitus permittere, ſed multo magis iiſdem omnibus, [illegible] fixis interdictis, quam reali executione obuiam ire debeat, idq; ſub [illegible] ſtitutionibus & Receſſibus S. R. Imperii tranſgreſſoribus deſtinat[illegible] [illegible] entibus hinc inde copioſioribus indicata atque renouata: [illegible] noſtris p[illegible] [illegible] ſane ſingulari moleſtia, indies magis, mag[illegible] tamen e contrario, non a[illegible] [illegible] conſentaneas patentes literas [illegible] petimus, prædictas illas omni æquita[illegible] [illegible] Bohemorum [illegible] tis S.R.Imp. Ordinibus floccipendi, multis in loc[illegible] [illegible] caput, & [illegible] contra nos Romanorum Imperatorem, Summum Imperii [illegible] natium Succeſſorem electum coronatumque Bohemiæ Regem, inp[illegible] legitimam coronationem Electoris Palatini fouere, & partim ſumm[illegible] grandi pecuniæ, partim vero aliis ſubſidiis bellicis iuuare, e contra [illegible] ſtros, ad recuperanda noſtra, conſcriptis copiis aditum per S. R. Imperium [illegible] cludere. Qu[illegible] muis vero in tanta o[illegible]um rerum confuſione, & [illegible] lione, vbi noſtro feudo & S. R. Imperii præcipua proprietate, contra [illegible] mana, & omnium gentium iura, hoſtili & manifeſta vi in hodiernum [illegible] adhuc priuamur, amplam materiam cauſſamque haberemus, vt [illegible] tutionum Imperii tranſgreſſores, reali noſtra declaratione & executione [illegible] deremus, quemadmodum illud ſæpe citatis Imperii Conſtitutionibus, [illegible] blicæ, & [illegible] ſecuritati [illegible] de Annis LIX. LXIV. contra illos qui Cæſareæ Maieſtatis hoſtibus opem auxiliumque ferrent, omni æquitati eſſet conſentaneum [illegible]

procederemus, nihilominus tamen innatam noſtram lenitatem atque miſericordiam ſeueritati & rigori Legum Conſtitutionumq; Imperialium adhuc aliquantulum anteferre volumus. Mandamus igitur vniuerſis & ſingulis, quod vnuſquiſq;, ſub graui in Conſtitutionibus intentata pœna (quam tamen, ni tempeſtiue huic Edicto noſtro obtemperetur, nobis, vtriuſtam, merito reſeruamus, nec eamdem tum amplius differre volumus) iſtis noſtris rebellibus, potiſſimum vero eorumdem capiti Electori Palatino, nullam opem, quocunque id modo fieri poteſt, ferat, ipſorum conſortia fugiat, ſed e contra Nos pro ſummo S. R. Imperii capite, electo atque coronato Bohemorum Rege, incorporatarumque Prouinciarum Domino legitimo colat, ſubditiſq; demum noſtris ad vlteriorem inobedientiam nullam cauſam occaſionemque magis præbeat. Id quemque ex æquitate facturum, ac obſequioſo ſuo officio minime defuturum confidimus. Dabantur in ciuitate noſtra Vienna XXX. Aprilis A. C. M DC. XX. Regnorum noſtrorum, Romani Anno I. Hungarici II. & Bohemici III.

CAPVT CXLIII.

MANDATVM III. CAESAREVM.

EIuſdem argumenti & tenoris Epiſtola ad: & dehortatoria S. R. Imperii ciuitates quoque ſui officii à Cæſarea Maieſtate ſunt admonitæ, quum autem illa, niſi mutatis mutandis, à priori modo commemorata epiſtola monitoria nihil differat, ſed in iiſdem formalibus, ne latum quidem vnguem à priori recedat, labore iſto, eum Crambe bis cocta mors ſit, heic ſuperſedebimus, & ad Sereniſſimi Domini Electoris Palatini epiſtolam Apologeticam properabimus, qui, loco reſponſionis ad Electorum Principumq; Imperii in conuentu Mulhuſino congregatorum ad ſe exaratas monitoriales literas ſequentibus ferme ſeſe iterum purgauit.

Aduolaſſe videlicet, à curſore Mœno-francfurtenſi, ſuperioribus diebus epiſtolam, Regio tamen ſuo titulo (quem tamen aliquot Reges atque Principes in: & extra S. Roman Imperii limites vtriuſque Religionis cultores ſibi adtribuerent) carentem & ſimul fidis ſuis Ordinibus Bohemiæ, Sileſiæ & Luſatiæ inſcriptam, quam nihilominus, iure tamen ſaluo, reſeraſſe & pellegiſſe, etiam annullationem, deſolationem & totalem interitum ſui regni qui ex iſtis, quos prætendant motibus, cum totali S. R. Imperii ruina ſubſequuturus eſſet, ex illa ad ſe perlata epiſtola probe cognouiſſe. Hanc equidem ipſorum curam atque admonitionem iam ſuo loco relinquere, ſcire etiam ſe ad vtilitatem emolumentumque S. Rom. Imperii procurandum obligatum eſſe, quem, nec alium ſcopum hactenus [illegible] n id adlaboraſſe ſerio, quo ſcilicet pacto metuenda pericula [illegible] ri, e contra vero priſtino ſuo nitori atque ſplendori il- retinuiſſe, ex vnice [illegible] à iocundi[illegible] patri[illegible] [illegible] nium a grata poſteritate certo ſibi polliceri. la reſtitui poſſet, cuius r[illegible] [illegible] nitoriales literas citius reſoluere voluiſ- Quamuis ve[illegible]o ſeſe ad haſce ipſ[illegible]rum mo[illegible] Cautionis probe ponderatum fuiſſet, ſe, ſi præcipuu[illegible] fundamentum allegatæ [illegible] [illegible]e poſſit nec debeat, nec vmquam cogitaſ- & quod nemo a[illegible]bitur & ſimul iudex eſſe [illegible] S. R. Imperii Principes tam arduum ne- ſe aliq[illegible] dumtaxa[illegible] Electores, aliosque

gotium in humeros ſuos deriuaturos, ſeque inauditum condemnaturos, ſed [illegible] co potius probe conſideraturos fuiſſe, etiam alios Electores Imperii & Princi[illegible] quibus ſalus Reipublicæ, ac reſpectus erga ſummum caput Imperii non minus, quam ipſis cordi curæque fuiſſet hocce præiudicio ſibi nequaquam [illegible] ſtruxiſſe, ſed potius ex ſufficienti data occaſione exiſtimaſſe ipſos ad [illegible] media, quibus imminens periculum commode præcaueri & auerti potuiſſ[illegible] ſe intentos: Quo etiam ſe ipſum adhuc hodie inclinare, modò & [illegible] quoque pars ad idem faciundum teneretur. Quod autem ad reſtitutione[illegible] e ac decenter impetratæ ſuæ coronæ admoneretur, id grauiſſime ſibi accid[illegible] factu eſſe perquam difficile, conſiderando Rudolfum II. Imperatorem glorioſiſſimum, feliciſſimæ & laudatiſſimæ memoriæ, duas ſimul coronas (quas tam [illegible] tra XXX. annos magna gloria & venerando decore geſtitaſſet. Cæſareæ Maieſtatis ſuæ Domino fratri tradere coactum, vt iam raceat hodiernum Rom[illegible] Imperatorem ad realem Coronæ Bohemicæ poſſeſſionem nunquã perueniſſe. Cum vero iſthæc ipſorum propoſitio non ſolummodo ad ſe, ſuam dignitatem, honorem, atque reputationem in particulari, verum etiam ad præcipuos Magnat[illegible] que Ordines Romano-Catholicam Relligionem amplectentes in. & extra I[illegible] pertineat, neceſſario arduum hoc negotium ipſis communicare coactum [illegible] in generali conuentu iſto Prouinciali fidelibus ſuis Ordinibus & præſentibus [illegible] temporis Legationibus, data occaſione, ſignificaſſe. Iccirco ipſis plenariam ſuam reſolutionem quam primum aperire neutiquam intermiſſurum, ex qu[illegible] ma[illegible] ſtiſſime videre poſſe, ſe neutiquam Turcorum Imperatori ad infeſtandum S. R. Imperium, eiuſque propugnaculum Hungariæ Regnum, anſam occaſione[illegible] dediſſe, verum multo potius ſuis hucvſque deductis conſiliis & actionib[illegible] gio ſuo regimine illud ipſum præſtitiſſe, quod à ſe, ſaluo iuris ac honori[illegible] poſtulari & potuiſſet atque debuiſſet. Interea vero, ad principalis cauſſæ declarationem vſque, bene ſperare ſeſe ipſos, ſine hactenus data, impoſterumque [illegible] da cauſſa, nihil contra ſuam perſonam regiam molituros, ſed potius præſen[illegible] ſtatum inconcuſſum relicturos, ſe enim rem iſtam, auxiliante diuina gratia, [illegible] loco competenti, quo iuxta proprietatem & qualitatem ſuam proprie pertin[illegible] ita deducturum, vt, contra præconceptas contrarias imaginationes, ardu[illegible] ſtud negotium non in maiores perículoſioreſque difficultates præcipita[illegible] qu[illegible] alias ſeſe, ad Regni ſui legitimam conſeruationem, ope ſuarum confœderata[illegible] Prouinciarum, vocationi ſuæ per omnia ſatisfacturum & euentum Deo Ter. Opt. Max. commiſſurum eſſe.

CAPVT CXLIV.

MANDATVM IV. CAESAREVM AD OFFICIALES Bellicos.

NOs FERDINANDVS II. DIVINA FAV[illegible] ctus Romanorum Imperator ſemper A[illegible] NTE CLEMENTIA [illegible] Bohemia, Dalmatia, Croatia Sclauoni[illegible] &c. Rex: Archidux Auſt[illegible] , Hungariæ gundiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ & Würtembergæ, Comes [illegible] Tyrolis & [illegible] rum facimus, tenore præſentium iſtarum litterarum, omnibu[illegible] noſtris & S. R. [illegible]

peru

perii Principibus, Ordinibus & membris, cuiuſcunque etiam dignitatis & Status iſti ſient, qui proxime elapſo M. D C. IIXX. anno in noſtro regno Bohemiæ exortæ, & poſtmodum in alias quoque eiuſdem regni incorporatas Prouincias diffuſæ rebellionis, ad illamque ſubſequutæ nullius valoris electionis & coronationis ſeſe participes reddiderunt, cumprimis autem omnibus belli Ducibus, equitum tribunis, capitaneis, ſigniferis, Officialibus, tam equitibus quam peditibus, publicum hocce noſtrum mandatum lecturis vel audituris: Quamuis nos, tamquam regnans Romanorum Imperator, illa ipſa inhibitorialia & auocatoria mandata quæ amandiſſimus & ſuauiſſimus quomdam noſter Dominus conſanguineus & parens, feliciſſimæ recordationis, in paullo ante commemorata rebellione & ſeditione Bohemica, Sub dato XXVII. Octob. nuperi M. D C. IIXX. anni, diuolgari curauit, in noſtro nomine proximo die XV. Ianuarii renouare, in S. R. Imperio publicare, &, vi in illis compræhenſæ grauiſſimæ pœnæ, omnibus belli Ducibus, officialibus, & gregariis militibus ſeuere mandari curauimus, ne videlicet Bohemicis iſtis rebellibus, eorumdem capitibus, Coryphæis, anteſignanis, atque aſſeclis vllam adſiſtentiam, opem & auxilium præſtarent, ſed ab iſtiuſmodi clandeſtinis prohibitiſque Conuenticibus omnino abſtinerent, quemadmodum illudipſum paullo ante commemorata inhibitorialia & auocatoria mandata aliquanto latius & copioſius teſtantur: nihilominus tamen ſingulari cum moleſtia ægre percipere neceſſum habemus, quod iſta noſtra mandata aliquot S. R. Imperii Principes, Ordines & membra floccipenderint, ſed contra nos, tamquam regnantem Romanorum Imperatorem, & eiuſdem S. Roman. Imperii ſummum caput, atque ſimul ordinarie ſuccedentem coronatumque Bohemiæ regem & Electorem, pro iſtius regni inobedientibus ſubditis, cumprimis vero pro Electore Palatino, illegitimo modo ab iſtis noſtris rebellibus in regem ſuum electo, operam ſuam addixerint, tam in: quam extra S. R. Imperii limites non contemnendum copiarum militarium numerum conſcripſerint, & contra S. R. Imperii Conſtitutiones hoſtilibus attentatis ſuis diuerſimode peccauerint. Licet vero modo commemorata ab inobſequioſis noſtris ſubditis ſuſcepta hoſtilia attentata, in toto S. R Imperio atq; adeo vniuerſo mundo notoria rebellione, qua nobis noſtra regna & hæreditariæ Prouinciæ, tamquam noſtra feuda & S. R. Imperii bona propria, contra omnia diuina humanaque iura, violento hoſtilique modo ſubtrahuntur, ita comparata ſient, vt nos ratione noſtrarum & S. R. Imperii Conſtitutionum, pœnalia media quamprimum arripere poſſimus: nihilominus tamen pro innata noſtra bonitate, lenitate, atque clementia, rigori atque vehementi ſtricto Iuri anteferre voluimus.

Quocirca mandamus adhuc, & quidem Semel Pro Semper ſerio præcipimus omnibus & ſingulis, tam in genere, quam in Specie, cumprimis autem omnibus iſtis commemoratis belli Ducibus, equitum tribunis, ſigniferis, Officialib⁹, tam equitum quam peditum militibus, cuiuſcunq; etiam nominis, Ordinis, atq; dignitatis iſti ſient, qui iam ante Bohemicæ rebellionis Coryphæis atque Anteſignanis operam ſuam addixerunt, & porro quoq; forſitan iiſdem addicturi ſunt, potiſſimum vero nobis atq; S. R. Imperio addictis, ſub graui pœna proſcriptionis, & iactura omnium ſuorum priuilegiorum, clementiæ, Iurium, Iuriſdictionum,

num, feudorum, bonorumque propriorum, immo omnibus [illegible], qui ad [illegible] S. Rom. Imperium minime pertinere videbuntur, ſub amiſſione corporis & vitæ, ſerio iniungimus vt belli Duces conſcriptas equitum, peditumque militares copias, mox ab inſinuatione noſtri huius mandati Cæſarei, abſque vlla mora dimittant, ipſi belli Duces, Capitanei, ſigniferi &c. ab vlterioribus iſtiuſmodi militum lectionibus & conſcriptionibus omnino deſiſtant: quemadmodum etiam a nobis tamquam Romanorum Imperatore & ſummo Capite, à præſtito ſeditioſis noſtris rebellibus inualido militari ſacramento denuo iterum abſoluuntur [illegible] ſub euitatione realis declarationis & executionis grauiſſimarum iſtarum in noſtris & S. Rom. Imperii, Conſtitutionibus intentatarum pœnarum. Datum in noſtra ciuitate Vienna 30. M. Aprilis A. C. M. DC. XX. Regnorum noſtrorum Romani I. Hungarici II. & Bohemici III. Annis.

CAPVT CXLV.

SENATVS ARGENTINENSIS AD ELECTORVM PRINCIPVMQVE IN CONVENTV MVLhuſino Litteras Epiſtola Reſponſoria.

Sub dato 22. April. A. C. M. DC. XX.

SEnatum Reipubl Argentinenſis perſpexiſſe ex literis ipſorum non ignorantes eos, quantopere conentur aliqui, Status & Ciuitates Imperii varias ad cauſam Bohemicam pertrahere, multique paſſim reperiantur, qui priuatum ſuum commodum publico præferentes, ſubditorum contumaciæ adſtipulari potius quam auctoritatem Maieſtatemque tueri Cæſaream videantur: Ex eo autem ſibi [illegible] ingens exiſtere periculum poſſe. Ex conſtitutionibus enim Imperii ſatis conſtare, quid illis fieri debeat, qui Cæſari vel ipſi ſe opponant, vel aduerſarios eius quacunque ratione iuuent & promoueant, addita admonitione, vt omnia illa, & quantopere Cæſariæ Maieſtati totique Imperio obligati ſint expendentes, participes ſe turbarum iſtarum non faciant, nec committant vt malis iſtis vel ipſi vel ciues ſui inuoluantur, imprimis vero commerciorum ſuorum rationem diligentiſſimam habeant, & Rempublicam ita adminiſtrent, vt pacem retinere & acquiſitis bene priuilegiis frui tranquille poſſint, nec malum aliquod Imperio imprudentia ſua accerſant. Hanc quidem literarum iſtarum ſummam fuiſſe. Non poſſe autem quin ad eas reſpondentes ipſis ſignificent, non ſolum defunctum Matthiam ſed modernum etiam Imperatorem Ferdinandum, hanc in ſententiam locutos ſecum fuiſſe, de beneuolo ſuo & pacifico animo dubitandum mihi [illegible] ſe, nec fidem illis, qui contrarium adſerant, & religionis negotium in Bohemia agi dictitent, vllo modo adhibendam, negari enim non poſſe, multos in Bohemia Auguſtanæ Confeſſioni addictos proceres & alios coactos ad turbas [illegible] fuiſſe, notum etiam eſſe, recuperatis à Cæſario milite locis tantam religioni, quanta Catholicis ab aduerſa parte, illatam iniuriam nunquam fuiſſe. Cum igitur reſpondiſſent, gratum ſibi admodum eſſe, quod negotium illud Electorum Collegio componendum Maieſtas Cæſaria permiſerit, nihilque in votis [illegible] habere quam vt honeſta ratione componi quam feliciſſime poſſit, [illegible]

q[illegible]

quidem pleriſque eiuſmodi videri, quod extra Imperii terminos conſtitutum, ſeſe non concernat, eamque cauſam eſſe, quod multi in Imperio Status immiſcere ſe ei hactenus recuſarint. In eorum numero ſe quoque eſſe, participes enim eius nondum factos, neque enim præiudicare ea in re ſuperioribus voluiſſe, & in vrbe ſua Imperii finitima ab exterorum incurſionibus defendenda, his potiſſimum periculoſis temporibus occupatos ſatis ſuperque fuiſſe. In reliquis Cæſareæ Maieſtati, ſupremo Imperii capiti & Domino ſuo clementiſſimo ad quælibet ſubiectionis & obedientiæ officia promptos paratoſque ſemper fore. Cæſarem reſponſo iſti ſuo acquieuiſſe, nec quod ipſi quidem animaduertere vlla ratione potuerint, ſuſpicionibus de ciuitate ſua ſiniſtris locum vllum in animo ſuo reliquiſſe. Illud equidem affirmare veriſſime poſſe, ab ipſo ſtatim turbarum Bohemicarum initio & Cæſari & Regni iſtius incorporatarumque prouinciarum Ordinibus admodum condoluiſſe, nihilque ſibi exoptatum magis accidere potuiſſe, quam ſi ſcintillæ ignis iſtius tam clare iam ardentis, in ipſis cineribus oppreſſæ atque ita incommodis inde conſecutis & perniciem toti Germaniæ minantibus modus aliquis ſtatutus fuiſſet, non enim parum detrimenti ad ſe, qui ſumptus in præſidiis, ob militares iſtos, qui facti in vicinia fuerint, copioſos tranſitus, facere non exiguos coacti fuerint, inde iam redundaſſe; Quemadmodum autem dilecti & honorati Maiores ſui, qui libera voluntate ad Imperium acceſſerint, libertatem iſtam ſuam ad ſe propagarint, eiuſque ratione habita nulli hactenus Cæſari Regiue iuramento obſtricti fuerint, nihilominus tamen & fidem ipſis ſeruarint, clauē iſtam Imperii ad Rhenum, contra ingentem exterorum militum vim non raro conſeruarint, incommoda & pericula varia à vicinis ſæpe regionibus ſumptu maximo propulſarint, & ad bellum contra Turcas gerendum milliones inſuper aliquot, (quod reſcriptis & teſtimoniis Imperatorum probari poſſit) expenderint, nec non Auſtriacæ etiam domui officia alia gratiſſima promptiſſimaque in vindicando ab infeſtationibus Rheni flumine, præſtiterint: Sic confidere omnino, quod permiſſam ſibi diuinitus Rempub. ſuam ita adminiſtrarint hactenus, vt nec ciuibus ſuis circa liberum commerciorum curſum, nec ſibi circa libertatis & priuilegiorum à multis Imperatoribus Regibuſque confirmatorum vſum, periculi quicquam metuendum ſit. Illis enim vel impediendis vel abrogandis cauſam nec Cæſari nec cuiquam alii actionibus ſuis datam ſcire, & nec Bohemicis, ſuperiores multo magis Ordines, quam liberas & Imperiales ciuitates concernentibus rebus immiſcere ſeſe impoſterum, nec periculum Imperio vllum creare velle, ſed Cæſari potius tanquam capiti, & Electoribus, Principibus, Statibuſque reliquis, tanquam Imperii membris vniuerſis & ſingulis debita ſubiectionis & beneuolentiæ officia exhibere reipſa magis quam verbis prædicare paratos eſſe. Fidem igitur contrariis relationibus vti nullam habeant, ſed in hac ſua veriſſima declaratione firmiter acquieſcant, deuote rogare. Cæterum cum notum ſit ipſis magis, quam vt declaratione vlla indigeat, tantam eſſe in Imperio diffidentiam & diſſenſionem, vt inferiores Ordines, qui pace omnium maxime indigent, proſpicere ſibi de conuenienti auxilio neceſſe omnino habeant, quo officia præſtare Cæſari totique Imperio debita & grata, ſuamque conſeruare libertatem & immunitatem poſſint, hæcque eorum ceſſare cura nequeat, donec pace in Imperio conſtituta, diſſenſio omnis, honeſta ratione, inter religionis vtriuſque ſoci-

os tollatur, & Ordinibus tam ſuperioribus quam inferioribus, de quiete publica ex legum & conſtitutionum præſcripto caueatur; At vero Electores qui componendis, quæ gliſcere omnibus in locis videantur, turbis conuentum Mulhuſii, vti profiteantur ipſimet, inſtituerint, ſpem bonam equidem concipere, futurum omnino, vt de ſalutaribus compoſitionis huiuſmodi mediis, & fontem ſcaturiginemque, ex qua malum omne in Sac. Rom. Imperio hactenus pro manarit, cum perpetua nominis ſui apud poſteritatem gloria obturent.

CAPVT CXLVI.

SERENISSIMI DVCIS BAVARIAE AD ELECTOREM PALATINVM ALTERAE MONITORIALES *Litteræ*.

Sub dato 5. Maii A. C. M DC. XX.

DE Sereniſſimi Inluſtriſſimique Bauariæ Ducis fideliſſima ad Electorem Palatinum facta ad: & exhortatione paullo ante diximus. Ne autem [illegible] commemorata ipſius Sereniſſima Celſitudo nihil intentatum relinqueret, [illegible] co ad teſtandam paternam ſuam erga inclytum nouum Bohemiæ regem & Palatinum Septemuirum affectionem, aliam epiſtolam admonitoriam, ſub dato 5. Maii, ablegari curauit, in qua, penes alia Inluſtriſſimam familiam Bauaricam concernentia, ſalutaria ſua propoſita media, ad conſeruandum priſtinum [illegible] atque nitorem S. R Imperii, Cæſareæ ſuæ Maieſtatis Regnorum hæreditariorum atque incorporatarum Prouinciarum repetiit, &, antequam eædem incolæ [illegible] ſeruitutis Turcicæ iugo ſubiiciantur, eundem Sereniſſimum Dominum Electorem Palatinum, ad ſaniora capeſſenda conſilia, adhortatus eſt. Verum cum, [illegible] omnem ſpem & expectationem, in ſæpe nunc citatis Regnis atque Prouinciis, [illegible] iebat Bauarus, periculoſiſſimæ præparationes bellicæ, & multæ innumeræ ſanguinis effuſiones omnis Iuſtitiæ & æquitatis metas tranſiliſſent, &, vti metuendum eſſet, Turcorum Imperator, Chriſtiani nominis hoſtis crudeliſſimus, præclariſſima iſta Regna atque Prouincias abſque vllo certamine occupare, & hac occaſione inuictiſſimos hucuſque Germanos facillime ſibi ſubiugare poſſet, etiam in mora ſummum eſſet periculum, multos S. R. Imperii Ordines turbulentum ſtatum Coronæ Bohemicæ florentiſſimarumque incorporatarum Prouinciarum dolere. Iccirco in nupero conuentu Mulhuſino, quo etiam Sereniſſima ſua Celſitudo Oratores ſuos ablegaſſet, Electores, alioſque S. R. Imperii Principes pretioſiſſimos iſtos motus Bohemicos probe perpendiſſe, & nullum ſalubrius remedium inueniſſe, quam vt corona Bohemica illi reſtitueretur, qui paulo ante iure ſucceſſionis eam legitimo electionis, vnctionis & coronationis modo impetraſſet. Iccirco Sereniſs. ſuam Celſ. rebelles Bohemiæ Ordines à pertinaci ſuo propoſito reuocare, ſe cum Cæſ. Maieſt. reconciliare, & tandem, propter pacem, & bonum publicum, priuatæ ſuæ prætenſioni renunciare debere, quo melius Bohemiæ, Hungariæ, incorporatarumq; Prouinciarum Ordines ſua iura, literas Maieſtatis, & Priuilegia, quorum gratia ſeſe iam in tantum labyrinthum præcipitaſſent, impetrare, & tot animarum Chriſtianarum millia ab interitu & miſerrimo ſeruitutis iugo vindicare atq; liberare poſſent,

Sin vero, citra omnem expectationem, Sereniſs. ſuam Celſ. ex hucuſq; cōtinuatis extremitatibus, & perniciosis conſiliis, coronam Bohemicam, incorporataſq; Prouincias, ſub ſcuto Bethlehemi, Principis Tranſyluaniæ, Turcorum Imperatoris Vaſalli, amplius tueri ac defendere malle, & hoc pacto S. Ro. Imperiū & ſeipſum Turcorum iugo ſubiicere velle atq; , reiectis ſalutaribus & fidelibus adhortationibus, & interceſſionibus tot, tantorumq; Electorū, aliorumq; S.R.Imp. Ordinum, bona ac ſalutaria conſilia repudiare, reuocare ſibi tum in memoriā debere, quam ſtrenue videl. Chriſtianiſſimus heros, Serenitatis eius gentilis, feliciſſimæ recordationis, Philippus Palatinus, Viennam Auſtriacorum à ſumma Turcorum violentia, & immani impetu, non ita pridem maſcule ac heroice liberaſſet, & hoc pacto apud omnes totius terrarum Orbis gentes immortale nomen, Conſeruatoris, Defenſoris & Patriæ Parris ſibi impetraſſet, vbi, vice verſa, Sereniſſima ſua Celſitudo apud omnem poſteritatem ſe ob id odioſam redderet, quod viuente adhuc priore Rege Bohemiæ, omnia Bohemorum contra naturalem legitimumque ſuum hactenus ſuſcepta hoſtilia facinora, approbaret, & non dumtaxat hæreditarias ſuas Prouincias, verum etiam ipſiſſimum S.R.Imperium manifeſto exitio exponeret, atq; ſæpe nunc citato totius Chriſtiani nominis hoſti ad certam eiuſdē Imperii perniciem quaſi fores reſeraret, ſeq; tamdem, quemadmodum Tranſyluaniæ, Moldauiæ, ac Valachiæ ab Ottomannica Porta dependentes Principes, miſerabili ac intolerabili Turcorum ſeruituti ſubiiceret. Sperare igitur ſeſe, Sereniſs. ſuam Celſ. fideliſſimis ac paternis prorſus admonitionibus tot S.R. Imperii Ordinum obtemperaturam, extremam ruinam Imperii, Regnorum iſtorum atq; incorporatarum Prouinciarum probe conſideraturam, piis & ſalutaribus monitis locū daturam; & deniq;, pro exigente rerum præſentium ſtatu turbulento, immortale nomen Defenſoris Patriæ contra immaniſſimum Turcam, & progreſſus eius, cōſequuturam. Si vero, iuxta grauiſſimas ab aduerſa parte intentatas comminationes, S. Cæſ. Maieſt. atq; adeo vniuerſum Rom. Imp. per Betlehemi Tranſyluaniæ Principis adſociationem maiori periculo exponi, & res vicinorum Regnorum, S. Cæſ. Maieſt. & iocundiſſimæ patriæ per ſe ſat turbulentæ, ad extremam deſperationem redigi deberent, adeo vt vna cum Electoribus, Principibus aliiſq; S.R. Imperii Ordinibus à Cæſare in auxilium vocetur, aperte tum ſe teſtari, quod petitioni iſti Cæſareæ, iuxta obedientiam Cæſareæ ſuæ Maieſtati debitam, ſatisfacere & velit & debeat, minime deſperans Sereniſs. ſuam Celſ. tot tantaſq; fideliſſimas piorum Chriſtianorumq; Principum interceſsiones æqui bonique conſulturam.

CAPVT CXLVII.

ORDINVM BOHEMIAE AD ELECTORES ET PRINCIPES IN CONVENTV MVLHVSINO RESPONSIO.

AD Electorum Principumque Mülhuſii congregatorum, quæ datæ fuerant 15. Maii, ſecutum fuit paulo poſt etiam Regni Bohemiæ Ordinū reſponſum in hanc ſententiam perſcriptum. Ex literis ipſorum ad legitime electum, coronatum, vnctum, regnantem & iuratum Regem ſuum, ſeque & incorporatas Regni prouincias Mulhuſio datis, non ſine dolore cognouiſſe, quam varias, poſthabitis omnibus publicis deductionibus, literis & apologiis ſuis, de diuino naturaliq; iure

permiſſa ſibi defenſione, ſuſcepto item religionis & libertatis ſuæ patrocinio & facta noui Regis electione atque coronatione cogitationes concernunt, [illegible] adhibitis etiam comminationibus a Rege ſuo ſeque omnibus ex[illegible] [illegible] ras iſtas reſpondere iam pridem voluiſſe, ſi ſe ſolos concernere & non ad [illegible] poratas quoque prouincias pertinere vidiſſent. Arduum autem [illegible] in quo non patriæ ſolum ſalus & libertas, ſed ipſa quoque religio, con[illegible] æterna beatitudo ſua vertatur, deliberandum ſibi ſolis ſumere nequaqu[illegible] iſſe, ſed quemadmodum bellum iſtud, ex quo ſecuta abdicatio iſta & noui Regis electio ſit, vnanimi omnium prouinciarum voto & ſententia ſuſcep[illegible] fuit, ita reſponſum etiam ad literas iſtas vnanimi omnium prouinciarum con[illegible] ſu perficiendum omnino ſtatuiſſe. Legatos igitur Sileſiæ & ſuperioris inf[illegible] Luſatiæ, (ad Morauiæ enim prouinciam datas nullas fuiſſe) in comiti[illegible] c[illegible] gregatos, literas iſtas, ſuperioribus ſuis exhibendas accepiſſe, & reſponſum q[illegible] primum procuraturos promiſiſſe. Eo accepto, literas miſſuros eiuſmodi pro[illegible] tere, vt illis omnem ſiniſtre de ſe ſuſpicandi cogitandique occaſionem [illegible] iri quam optime ſperent. Interim affirmare ipſis veriſſime poſſe & Reg[illegible] ſereniſſimum à fuſione innocentis ſanguinis aliiſque barbaricæ, quam d[illegible] annos perpeſſi cum irrecuperabili damno fuerint, perſecutionis effectis c[illegible] ſimis ſumme abhorruiſſe, & ſe nihil tantopere atque pacem & tran[illegible] expetere. Eam enim ab initio ſtatim turbarum iſtarum vnice deſideraſſe & [illegible] comparandam omnes actiones ſuas accommodaturos fuiſſe, dummodo [illegible] honeſtam tractationem, conſtituenda certi, per Ieſuiticas machinationes [illegible] partem aduerſam eſſe potuiſſent. Rogare igitur vt morulam iſtam ægre [illegible] rant, nec ad hoſtile aliquid aduerſus ſatis iam afflictum Regnum ſuum ten[illegible] adduci ſeſe patiantur: ſed eius potius tamquam ab externo milite mi[illegible] & ſine vllo religionis diſcrimine crudeliſſime deuaſtari præcipui S. R[illegible] ni membri & Electoratus curam patrociniumque fideliſſimum ſuſcipiant.

CAPVT CXLVIII.

SERENISS. POTENTISSIMIQVE DANORVM REGIS AD PROPOSITIONEM CAESAREAM *Reſolutio.*

Sub dato 28. April. A. C. M. DC. XX.

SVb finem Menſis Maii qui ad Daniæ Regem & Fredericum Vlricum Ducem Brunouicenſem ablegati à Cæſare fuerant, Henricus-Iulius Dux Saxoniæ, & Hieronymus ab Eſueren, legati, cum reſponſo eiuſmodi Viennam reuerſi ſunt. Gratum ſibi admodum eſſe, inquit Rex, quod per diuinam prouidentiam vnanimi Electorum voto Cæſar feliciter electus & coronatus fuerit: iccirco d[illegible] ipſi benedictionem & omnem proſperitatem ad annos plurimos ex animo precari. Dolere autem quod in tam turbulentum, ob Bohemorum & Hungarorum expeditiones bellicas, ab ipſo ſtatim electionis ſuæ Cæſareæ Regiæque tempore, ſtatum inciderit. Gratum ſibi magis fuiſſe, ſi ad extrema iſta nunquam p[illegible]

um fuiſſet, & Imperiũ ei tranquillum pacificumque obtingere potuiſſet. Media am proponi quibus turbæ iſtæ componantur, libenter cognouiſſe, nec poſſe nõ naximopere probare, quod pro ſuſpicionibus in Imperio exortis variis abrogan- lis, & diſſenſionibus quæ inter Status exortæ ſint componendis conuenire, cum Electoribus & Principibus aliis, certo quodam Imperii loco, deliberationemq; le pace in Imperio inſtauranda, & grauaminibus abrogandis, habita etiam Pro- eſtantium ratione, inſtituere decreuerit. Hoc vt quamprimum faciat auctorem pſi eſſe, Ea enim ratione malis omnibus remedium adhiberi, & pacem ſublatis liſſenſionibus omnibus, in Imperio conſtitui quam optime poſſe. Se vero tali ca- u, memorem veteris, quæ Maioribus ſuis cum domo Auſtriaca ſemper interceſ- it, familiaritatis, talem ſe exhibiturum, vt verum & fidelem habere ſe amicum eipſa experturus ſit.

CAPVT CXLIX.

INLVSTRISSIMI PRINCIPIS BRVNOVICENSIS AD CAESAR. PROPOSITIONEM RESOLVTIO.

Reſponſum Ducis Brunſuicenſis tale fuit: Gratias agere Cæſari, quod non tantum tam honorifica legatione dignari, & rerum ſuarum ſtatum ſibi aperire, ſed præſtitorum etiam laudatiſſimis auguſtiſſimiſq; Maioribus ſuis, maxime vero Rudolpho II. Cæſari à ſuo laudatiſſimæ memoriæ parente fideliſſimorum officiorum memor adhuc, munere tam eximio condecorare perſonam ſuam voluerit. Fateri lubentiſſime, ad quæuis gratitudinis officia obſtrictum ſeipſi perpetuo futurum. De motibus & turbis in Maieſtatis ſuæ Regnis & prouinciis exortis relationem cum dolore maximo; contra vero propenſam Maieſtatis ſuæ ad pacem voluntatem cum voluptate ſumma percepiſſe, lætari maximopere, quod ex naturali, quo erga Germaniam flagret, amore, primo quoque tempore ad certum quemdam in Imperio locum ſe conferre, & cum Electoribus Principibuſque aliis de turbis vbique componendis, & grauaminibus in Imperio abrogandis, tollendiſque ita ſuſpicionibus omnibus deliberationem ſuſcipere decreuerit. Paternam eius erga Imperium & Status omnes affectionem ſatis inde perſpicere. Quemadmodum igitur Maiores ſui Imperatoribus Romanis fideles ſemper fuerunt, vitamque & fortunas omnes ſuas pro eis, vt ex Maximiliani I. Caroli V. & Rudolphi II. conſtet maxime hiſtoriis, impenderunt, ita obligatum ſe quoq; ad omnia fidelitatis & ſubiectionis officia Maieſtati ſuæ totique Romano Imperio, quæ maxime ad pacem inſtaurandam pertinent, præſtanda atque declaranda agnoſcere. Nihil igitur in ſe deſiderari, nec etiam à ſubiectione debita abduci ſeſe permiſſurum, conſilia enim & actiones ſuas omnes, tam in conuentu Norimbergenſi, quam alibi, ad nullum alium finem hactenus direxiſſe. Acceptare autem promiſſionem Cæſaris, & firmiter ſtatuere, omnibus fidelibus Imperii Statibus atque ita ſibi quoque iuſtitiam eum adminiſtraturum, religionis & prophanam pacem conſeruaturum, inueſtituraſque & acquiſita bene priuilegia rata habiturum, atque ita vt in pace bonis ſuis frui omnes poſſint, facturum, nec militarem iſtam expeditionem ſuam in cuiuſquam perniciem, aut etiam bonorum ſpiritua-

lium, quorum nihil ipſe niſi legitime acquiſitum & a ſex Impera[illegible] matum poſſideat, vindicationem, (vt aliqui dictitent) ſed ad ſuam [illegible] ſionem conuerſurum. De cætero, ſe ſuamque domum, gratia ſua C[illegible] p[illegible] turum, & ab omni incommodo defenſurum ſperare.

CAPVT CL.

VNITORVM AD LITTERAS ELECTO-RVM ET PRINCIPVM IN CONVENTV Mulhuſino Epiſtola Reſponſoria.

IN conuentu iſto ad literas Electorum, quas Mulhuſio ad vnitos Principes & Status ſcriptas ſupra diximus, reſponſum hanc in ſententiam fuit: Diſſenſionibus & turbis, quæ in Bohemia exortæ, longe iam lateque promanarint, & [illegible] bellum finitimis etiam regionibus minentur grauiter commotos turbatoſ[illegible] idque eo magis quod periculum inde non exiguum toti Romano Imperio [illegible]nere videatur. In votis nihil magis habuiſſe, quam vt vel cauſæ eis nullæ datæ, vel ipſo ſtatim initio ſublatæ conuenientibus mediis fuiſſent. Fideliter equi[illegible] hoc fieret non ſemel monuiſſe. Haud obſcure enim vidiſſe, quæ inde inco[illegible]oditates exorituræ, quamque inde occaſiones aliqui, grauamina in Impe[illegible]n modo non abrogandi, ſed magis indies magiſque exaſperandi capturi [illegible]ſent, Bohemos equidem Francofurtum electionis Cæſariæ tempore a[illegible] nec in vrbem admiſſos nec auditos, ſed plane reiectos fuiſſe, non liben[illegible]uiſſe, inde enim proculdubio factum eſſe, vt inſolens illud & iuri genti[illegible]trarium factum reputantes, de nouo capite & Rege ſibi proſpiciendum p[illegible] quod alioqui mediis commodioribus adhibitis, factum forte non fuiſſet. [illegible] vero eo perducta iam res ſit, vt adhibitis conſiliis aliis, in miſerum iſtum ſta[illegible] omnia peruenerint, factum quidem infectum facere non poſſe, dolere tamen & euentum Deo committere, rationemque miſeriarum omnium Deo redden[illegible] ipſis, qui cauſam eis quomodocunque præbuerint, relinquere. Quam graue ſi in rebus conſcientiam concernentibus auxilium nullum inuenire, ſecum [illegible]tare haud difficulter poſſe, & propterea remedium etiam in cauſa iſt[illegible] commodius dudum exoptaſſe, quin & ſuam operam, dummodo gratam ea[illegible]turam ſciuiſſent, libenter adhibituros fuiſſe. De ſecuta poſt legatorum dim[illegible]nem reiectione, nouaque electione, an ſecundum leges patrias facta fuerit, n[illegible] eſſe iam quod diſputent, ſic enim ſtatuere, iudicium ſibi de tam arduo & di[illegible] negotio ſumere & toti Romano Imperio præiudicare, aliquibus Statibus no[illegible]cere, cauſæ igitur iſti curſum ſuum relinquere, velle auctoritatem tamen M[illegible]ſtatis Cæſariæ conſeruare & adſerere paratos ſemper eſſe, id enim & conſti[illegible]nes Imperii & honeſtam vnionem ſuam, quam tuendam & defendendam [illegible] magis exiſtiment, quod medium fore ſperent, quo ab oneribus & perpe[illegible] grauaminibus liberari aliquando poſſint, omnino requirere. Conſ[illegible]re Im[illegible] [illegible]ius potuiſſe, ſi id egiſſent prius, vt grauaminibus abrogatis, pax v[illegible] ſtitueretur, & turbæ iſtæ Bohemicæ componerentur, quibus an remed[illegible] aliquod, tam vehementi ipſorum comminatione adhiberi poſſit, valde dubi[illegible]

Quid

Quid porro facere debeant, & quam cauſam habeant officii ſui ſeſe admonendi, qui actiones ſuas omnes ad gloriam Dei, ſalutem Imperii, iuſtitiæ ex æquo adminiſtrationem & concordiam in Imperio conſeruandam direxerint, videre haudquaquam poſſe.

CAPVT CLI.

PROTESTANTIVM ATQVE CATHOLICORVM PRINCIPVM ET ORDINVM compoſitio Vlmenſis.

13. die Iunii A. C. M. DC. XX. facta.

INterea Electorum Principumque Conuentus Vlmenſis finem ſuum ſortitus eſt; in quo, perpenſis tam Correſpondentium Dominorum Principum, quam Romano-Catholicæ Ligæ grauaminibus, & hinc inde permutatis litteris, interuentu Galliarum Regis Ambaſſatoris ſequens tandem amica compoſitio ſancita eſt.

Dei fauente gratia, Nos Maximilianus Comes Palatinus Rheni, Dux Bauariæ &c. & Nos, eadem diuina gratia Ioachimus Erneſtus Marchio Brandenburgenſis &c. Notum facimus omnibus & ſingulis: Poſtquam non ſolummodo in S. R. Imperio, verumetiam aliis vicinis Regnis atque Prouinciis periculoſi motus atque tumultuoſæ ſeditiones hactenus exortæ, atque hac eadem de cauſſa magnæ vtrimque præparationes bellicæ ſuſceptæ ſint, adeo vt de iiſdem in hunc vſque diem ſiniſtræ admodum diu iam ante præconceptæ cogitationes ex hominum animis difficulter admodum euelli queant, quaſi ſcilicet apparatus iſte bellicus ad offendendum alterum Ordinem, non vero ad legitimam ſui defenſionem ſuſceptus fuerit. Vt autem omnes iſtiuſmodi diffidentiæ inter vtramque Vnionem impoſterum tolli, & maior vice verſa confidentia in S. R. Imperio ſanciri poſſet, interueniente Sereniſſimi potentiſſimique Galliarum Regis grauiſſimo & ampliſſimo Domino Legato, tum temporis in S. R. Imperii ciuitate Vlmenſi præſente, in ſubſequens compromiſſum & confœderatoriam aſſecurationem aſſenſum noſtrum præbuimus: Pollicemur ergo nos Maximilianus Dux Bauariæ &c. Catholicorum confœderatorum Generalis: & nos Ioachimus Erneſtus Marchio Brandenburgenſis, Euangelicæ Vnionis ſupremus Capitaneus, nomine nobis addictorum Dominorum Electorum, Principum atque Ordinum in fidem veraciſsimorum noſtrorum verborum, optima forma iuris omnium firmiſsime atque conſtantiſsime, quod nemo neque vnius, neque alterius Vnionis Elector, Princeps, atque ordo ſiue per ſe, ſiue per ſuos, qua ratione & prætenſione id etiam fieri vel excogitari queat, quibuſcunque præparationibus bellicis aduerſam partem, eiuſdemque Electoratum, Principatum, Prouincias, populos, ciuitates, pagos villaſque in eccleſiaſticis & ſecularibus, hoſtiliter inuadere, contra publicam Religionis prophanamque pacem perturbare, ſed multo potius Catholici cum Euangelicis & Euangelici cum Catholicis in ſyncera incorrupta fide, quiete & concordia conſtanter perſeuerare & velit & debeat.

Quo melius autem hocce noſtrum compromiſſum, q[illegible] vicinos Principes & Ordines, iuxta Imperii conſtitutiones, [illegible] ſtanter quoque impoſterum ſeruari & continuari queat, [illegible] copiæ militares, vbicunque locorum iam congregatæ, di[illegible], atque, a[illegible] nius alteriuſque damno, deduci, vice verſa vero nullæ amplius introduci [illegible]

Secundo, cautum quoque eſt, ſi forſitan vna, vel altera, Vnionum [illegible] piarum, ad legitimam ſui ſuorumque defenſionem conſcriptarum, ſecu[illegible] R. Imperii Conſtitutiones tranſitum petat, illum, ſufficienti tamen [illegible] ram partem non lædendi, data cautione, minime prohibendum eſſe, m[illegible] titio iſta fieret in tempore non opinato, & copiis iam alterius partis [illegible] propinquantibus.

Tertio, in hac noſtra tractatione Regnum Bohemiæ, eiuſdemque [illegible] poratas Prouincias minime, ſed vice verſa illos Electoratus, [illegible] Prouincias, vtriuſque partis confœderatis Electoribus, Principibus [illegible] S. R. Imperii ſubiectas (inter quas etiam Electoratum Palatinum, & [illegible] rias eius Prouincias, eum de iiſdem omnia ſaniora conſilia ſperent[illegible] volumus) comprehenſas eſſe indigetamus, & prædicto Regno Bohemiæ [illegible] demue incorporatis Prouinciis liberum curſum ſuum adhuc pro tempore [illegible] timus.

Quarto, omnia vtrimque in hoc conuentu propoſita grauamina [illegible] angelicorum Orthodoxos quam Romano-Catholicos attinentia, ob b[illegible] temporis, & carentiam defectumque ampliorum mandatorum, in aliu[illegible] diuſque tempus reiicimus.

Ad prætenſa quoque ab vtraque Vnione Sundhemi, & in eiuſdem [illegible] te, illata damna quod attinet, de illorum reſtitutione in futuro æqua [illegible] ſuſcipienda erit. Quæ omnia nos Maximilianus Dux Bauariæ, & nos Io[illegible] Erneſtus Marchio Brandenburgenſis, vna cum vtriuſque Vnionis Sere[illegible] Dominis Electoribus, Principibus, aliiſque S. R. Imperii Ordinibus, in[illegible] liter nos ſeruaturos eſſe, ſancte heic pollicemur. In maiorem rei confirm[illegible] compromiſſo huic propriis noſtris manibus ſubſcripſimus, & principal[illegible] ſigilla in fine appendi iuſſimus. Actum XXIII. Iunij & III. Iul A. C. M. D[illegible].

CAPVT CLII.

ELECTORVM, PRINCIPVM, ORDINVMQVE CORRESPONDENTIVM AD SERENISS. DOM. Electorem Saxoniæ Epiſtola.

Sub dato XX. Iun. A. C. M. D. C. XX.

PAullo ante, XX. d. Iunij nimirum, Confœderati Principes & Ordines, [illegible] nolæ aduentum, ſequentibus ferme verbis ad Sereniſs. Dominum Elect[illegible] Saxoniæ ſcripſitarunt: Certo videlicet percepiſſe ſeſe, Marchionem [illegible] in Hiſpanicis Prouinciis Belgicis viginti peditum, equitumque qu[illegible] conſcripſiſſe, minime dubitantes ipſum contra Superiorem Germa[illegible] ſumum vero Electoratum Palatinum, aliquid hoſtiliter moliturũ ſuſcep[illegible]

eſſe. Mi-

eſſe. Minime autem neceſſum, ſed ſupeſtuum iudicati, ſi Sereniſſimo Domino Electori ſignificare atque inculcare niterentur, quam late nimirum eiuſmodi militis introductio, iuxta Cæſaream capitulationem & S. R Imperii conſtitutiones, ſeſe extendat, & quam miſerabilis, ac deploranda innocentis ſanguinis laniena metuenda ſit, cumprimis autem quum toti ferme terrarum orbi cognitum atque perſpectum, quam immanem tyrannidem atq; inauditam crudelitatem in Prouinciis Auſtriacis hoſtes exercuiſſe, & quid inde Sereniſſimo Domino Electori atque vicinitati expectandum eſſe. Cauſſam tantæ expeditionis vero iam, tamquam ad ſeſe non ſpectantem, ſuo loco relinquere, videre tamen minime poſſe, cur tam late ſerpens ignis in iucundiſſima Germanicæ nationis patria accenſus & ad quem finem iſtius deſolatio, totalis ruina, atque perniciosiſſimus interitus potiſſimum directus ſit. Cum iccirco quilibet S. R. Imperii Ordo, cui ſalus atq; proſperitas iſtius curæ cordique eſſet, cladem iſtam auertere coram Deo & mundo teneatur: intermittere ſeſe neutiquam potuiſſe, quin Celſitud. ipſius rogarent vt, quod bene poſſet, in loco competenti periculoſiſſimas iſtiuſmodi reſolutiones prohibeat, quo tot tantæque innocentis ſanguinis profuſiones, populorum Prouinciarumque indubii interitus, & tamdem communis Euangelicæ Religionis oppreſſio prohiberi, vice verſa vero ſalutaris pax, firma ac conſtans concordia in S. R Imperio reſtaurari, atque impoſterum conſeruari queat.

CAPVT CLIII.

SERENISS. DOMINI ELECTORIS AD VNITORVM CORRESPONDENTIVMQVE ELECT. Principum &c. Epiſtola reſponſoria.

Sub dato IIXX. Iulii A. C. M. DC. XX.

IOan. Georgius Saxoniæ Elector, &c. S. P. & Officia noſtra promtiſſima: Inluſtriſſimi Principes, Conſanguinei, adfines, fratres, Patres, & compatres Suauiſſimi: Generoſi itidem, Honeſtiſſimi, Prudentiſſimi, Dilectiſſimi: Ex veſtris ad nos Vlmæ datis litteris ſatis ſuperq. intelleximus, quantis nimirum equitum, peditumque viribus Inluſtriſſimus Marchio Ambroſius Spinola in ſuperiorem Germaniam ſeſe conferat, & quid vlterius in modo commemoratis veſtris ad nos exaratis litteris petatis.

Et ſane quo ingens iſte Spinolæ apparatus bellicus potiſſumum inclinare videatur, id certo nobis hactenus ſcire minime licuit, niſi quod ex allatis hine inde nouis perceperimus, de quo tamen nihil certi vobis ſignificare poſſumus. Sin vero, quemadmodum Dilect. V. innuunt, cum magnis iſtis militaribus Copiis, res ſeſe ita habeat, tum nihil ſane aliud exinde coniectare poſſumus, quam quod Sereniſſimus Inluſtriſſimuſque Archidux Auſtriæ hactenus experiri, & propriis quaſi oculis experiri neceſſum habuerit, quod ipſius hæreditariæ Prouinciæ in ſupe: inferiorique Auſtria à ſibi, & nunc Romano-Cæſareæ, quemadmodum & Hungariæ Bohemiæque Regiæ Maieſtati debito obſequio abſtractæ, & inferioris Auſtriæ Dominia atque ditiones in extremam perniciem ruinamque præ-

cipitatæ fuerint: quocirca eumdem Inluſtriſſimum Archiducem Albertum [illegible] maturum, Quod vni permiſſum, id ſibi non eſſe prohibitum.

Noſtra quidem ex parte nos, vti Dilect. V. minime ignotum eſt, [illegible] initio exortorum iſtorum in Regno Bohemiæ motuum, nihil vmqu[illegible] miſimus, ſed adhortando, rogando, monendo & obſecrando om[illegible]em, [illegible] lapidem mouimus: verum hiſce omnibus laterem lauimus, Aethiopem [illegible] uimus, & exinde paruam ſane gratiam reportauimus. id quod tamen h[illegible] ſuo loco relinquimus: nihilominus tamen ſummo tangimur cordi[illegible] qu[illegible] cendium & ruinam iſtam dilectiſſimæ ſuauiſſimæque noſtræ patriæ ocul[illegible] noſtris intueri neceſſum habeamus: ſperamus tamen, & non modicum qu[illegible] bis adfert ſolarium, quod illa omnia contra noſtram voluntatem fiant: [illegible] certiores ſumus, ſin aliis quoque in locis pacificæ compoſitionis in[illegible] que media inita fuiſſent, tum procul omni dubio res ad iſtiuſmodi [illegible] numquam perueniſſent: nunc vero cum pernicioſiſſimum illud ince[illegible] dò, ceu Herpes, ſubinde maiores vires adquirat, & omnibus in locis fl[illegible] longe lateque ſeſe diffundat, etiam extrema illa indies magis magiſque [illegible] tur, nemo quoque alteri cedere conetur, nulla ſane, rebus ita conſtitutis h[illegible] media vel fingere vel reperire poſſumus, quibus intemperies iſta ex fun[illegible] quaſi ſanari, vel dumtaxat aliquantulum mitigari poſſit. Confidimus tamen D[illegible] um Ter Optumum Maxumum, ſin S. Rom. Imperium adhuc diutius c[illegible] debeat, eiuſmodi me: & remedia clementiſſime largiturum, quibus o[illegible] rerum confuſio, & perturbata facies, vel penitus ſedari, vel tamen ad [illegible] in tolerabiliorem ſtatum redigi queat. Id quod Dilect. Veſtræ pe[illegible] ſponſionis loco latere noluimus, iiſdemque gratam acceptamque noſtram a[illegible] tiam & Electoralem clementiam omni tempore pollicemur. Dabantur D[illegible] 18. Iulii A. C. M. DC. XX.

CAPVT CLIV.

CAESAREAE MAIEST. AD SERENISS. DOM. ELECTOREM, EXEQVVTIONEM CONTRA BOhemiam concernentes Litteræ.

Sub dato Viennæ 6. Iulii A. C. M. DC. XX.

SEreniſſime Elector, adfinis Inluſtriſſime &c. in quem turbulentum, [illegible] atque perturbatum omnino ſtatum Regnum noſtrum Bohemiæ, [illegible] incorporatis prouinciis, inciderit, & quam nauci, rebelles i[illegible] adeo noſtram dehortationem fecerint, bonamque conſcienti[illegible], [illegible] & omnem æquitatem poſtpoſuerint, id toti ferme terrarum Orbi [illegible], proh dolor, cognitum manifeſtumque eſt. Ne autem late iſt[illegible] dium in S. Rom. Imperio forſitan maiores vires adquirat, iccirco [illegible] viribus iterum reſtinguere decreuimus. Cum autem in veſtram [illegible] quam feudatarium Principem, propter hæreditatem Vn[illegible] q. am Bohemiæ Regem, noſtroſque hæredes, & veſtram d[illegible]

nem noſtram collocemus fiduciam, ideo vobis contra rebelles noſtros commemorati iſtius noſtri Regni Bohemiæ, iuxta clementiſſime vobis tramiſſas patentes litteras, demandamus, vt videlicet ſuo exercitu in regnum illud noſtrum, vbicunq; locorum illud factu dignum vobis videbitur, irrumpere, patentes noſtras litteras exequutoriales, vel earumdem fide dignam copiam, ipſis exhibere, eaſdem idoneis conſuetiſque in locis adfigere, arces, reſidentias, vrbes, villas, ac pagos occupare, Ducem rebellium, eorumdemue auxiliareis aſſeclas pro virili confundere, profligare, diſpergere, fideles vero, tam Sub Vna, quam Sub Vtraque ſpecie, ab omni iniuria vindicare, erga obedientes omnem clementiam, contra contumaces vero omnem rigorem ſeueritatemque adhibere: & in ſumma omneis ſuas, in exequutione iſta, actiones eo potiſſimum dirigere velit, quod, ad recuperationem noſtri Regni Bohemici, & inuectionem debiti obſequii, inſtaurationemque ſalutaris pacis atque concordiæ, optumum factu videbitur. Id quod de tanto noſtro ac Sac. Rom. Imperii fideliſs. Electore nobis ſerio pollicemur, & viciſſim vobis, debitæ gratitudinis loco, omnia peramica officia clementiſſime offerimus. Dabantur in ciuitate noſtra Vienna VI. Iulii An. Chriſti M DC XX.

CAPVT CLV.

ELECTORIS PALATINI AD MONITORIALIA CAESAREA MANDATA BREVIOR RESPONSIO.

DE diuerſimodis Cæſareæ M. ad Electorem Palatinum, reddendæ Coronæ Bohemicæ cauſſa, datis litteris monitorialibus ſuo loco dictum eſt. Quocirca ſequentibus ſeſe Palatinus excuſare conatus eſt: quo pacto non ita pridem ſub nomine Cæſareæ Maieſtatis ſeueriſſima mandata in ſui præiudicium in & extra S. R. Imperii limites publice ad valuas adfixa fuerint, & ſibi ex Romanæ Cæſareæ Maieſtatis plenipotentia iniunctum ſiet, vt legitimo titulo impetratam coronam Bohemicam, incorporataſque eiuſdem Prouincias, præfixo termino, certo & realiter Cæſareæ ſuæ Maieſtati reſtitueret, id ex prædictis Mandatis Cæſareis liquido commonſtrari poſſe. Quæ autem ab aduerſa parte in Bohemorum ignominiam, ob loco officioque motorum Cæſareorum miniſtrorum, in medium relinqui, ſed ad excuſationem omnibus denuo, cuiuſcunque ordinis atque dignitatis illi ſint, Bohemica deductoria ſcripta reuocare in memoriam, quibus videlicet grauiſſimis de cauſis Cæſarea Maieſtas, corona iſta priuata, eidemque ſeſe libera, conceſſa atque legitima electione Bohemorum ſubrogatum fuiſſe, penes diuinam gloriam, nil aliud, niſi communem patriæ ſalutem quæſiuiſſe, & tandem vnice in id alioſque Electores & S. R. Imperii Principes adlaboraſſe ſerio, quo videlicet periculoſiſſimæ iſtæ in Imperio ac potiſſimum in Bohemia, eiuſdemue incorporatis Prouinciis ſuſceptæ præparationes bellicæ intermitti, & viciſſim ſalutaris pacis remedia, ad firmam conſtantemque concordiam reſtaurandam, in medium proponi potuiſſent. Cum vero ordines Bohemici a libera Electione Rom. Imperatoris, in conuentu Sereniſſimorum Do-

minorum Electorum Mœno-Francfurtenſi, excluſi, multo minus, [illegible] ctis purgare volentes, auditi fuerint, ad alia media & coronæ im[illegible]tione [illegible] ceſſario fuiſſe coactos.

Quod autem ſibi, tanquam nunc legitime electo, vncto, atque c[illegible] Bohemorum Regi, iam obiici vellet, ſe coronam iſtam Cæſareæ Maieſtati contra fidem publicam, per rebellia arma, propria auctoritate detraxiſſe, in co[illegible] mam ſibi, liberæque electioni Bohemorum, fieri iniuriam, idcirco rei iſt[illegible] gnitionem ſynceris non ſuſpectis iudicibus in: & extra S. R. Imperi[illegible], [illegible] meritoque ſeſe relinquere. Ad hæc Ordines Regni Bohemici incorpora[illegible] iuſdem prouincias Romanorum Imperatori nullam omnino Iuriſdi[illegible] ([illegible] cepto S. R. Imperij poſſidente feudo) in iſto ſuo Regno Bohem. co conce[illegible] nullius Romanorum Imperatoris, atque Imperii iudicio, neque [illegible] Cæſ[illegible] neque in Camera Spirenſi, quemadmodum etiam aliis S. R. Imperii C[illegible] nibus, præparationibus bellicis, aliiſque Receſſibus Imperialibus vllo [illegible] tempore fuiſſe ſubiectos, ſed ſuis vti iuribus Prouincialibus, & Priuile[illegible] ptionibus atque conſuetudinibus frui ac gaudere. Facile quoque [illegible] gi poſſe quam inconcinne atque intempeſtiue nimirum Cæſareos con[illegible] Aulicos ſeſe huic priuato negotio immiſcere, & iudicium contra Maie[illegible] am exercere, qui tamen neq; ex qualitate & perſona ſua ad id minime voc[illegible] à ſecularibus Electoribus atque Principibus delecti eſſent, vt propria [illegible] te adeo temere ſeſe Imperii Principum participes redderent. Sed ſi Cæſ[illegible] Maieſtas, tanquam Archidux Auſtriæ, hæreditariam Coronæ Bohemi[illegible] repo[illegible] tionem ordinario conſuetoque iuris Proceſſu deductura eſſet, id non c[illegible] uatis ſuis Conſiliariis atque miniſtris, verum, iuxta tenorem Bohemicorum Priuilegiorum, coram ad iſtiuſmodi grauiſſima negotia pertinentibus idoneis [illegible] iudicibus, &, iuxta communium iurium conſtitutiones, tanquam Ac[illegible] & Actor, forum rei quærere neceſſum haberet: Quemadmodum etiam [illegible] Cæſarea ſua Maieſtas, ſi forſitan, tanquam Romanorum Imperator, [illegible] ius vocari debeat, tum Maieſtatem ſuam Cæſaream, iuxta præſcripta A[illegible] læ Caroli IV. coram Principe & Electore Palatino cauſam ſuam tueri, n[illegible] in cauſa propria iudicare debeat.

Cum vero Regia ſua Maieſtas, quæ in præſentem controuerſiam [illegible] ferentiam cum Cæſarea Maieſtate, tanquam Archiduce Auſtriæ, priu[illegible] cauſam prætendente, ob legitimam Maieſtatis ſuæ poſſeſſionem R[illegible] B[illegible] incorporatarumq; Prouinciarum, incidiſſet, hocce tempore nondum loco competente minimeque ſuſpecto in ius vocata ſit, cui tamen, iuxta Priuilegia Bohemica, lubens ſeſe ſubiicere velit: idcirco neminem Maieſtati [illegible] da[illegible] ſi Cæſareo, ſub dato 30. Aprilis, monitoriali mandato (quod omni[illegible] & Imperii Conſtitutionibus aduerſetur, etiam, iuxta Cæſaream capitulat[illegible], ipſamque Auream Caroli IV. Bullam, reipſa nullum nihilumque ſit [illegible] per omnia obtemperare poſſet.

Sin autem, præter omnem ſpem & exſpectationem, Cæſarea Maieſtas, [illegible] iuſ ſuo iuramento præſtito iam minime perpenſo, Maieſtatem [illegible] Regiam, [illegible] demue Confœderatos ordines atque Principes diris proſcr[illegible] non deſiſtat, ſed multo potius, ſuper prioſa in Bohemia atque incorpo[illegible]

uincias

uinciis continuata hoſtilia attentata, ad maiores periculoſioreſque ſeditiones in Imperio, aliiſque locis, anſam & occaſionem præbere conetur: illud quidem Deo Ter Opt. Max. tamquam iuſto iudici patienter commendare neceſſum habere, ſperare tamen diuinam prouidentiam vti hactenus, ita & impoſterum quoque Maieſtatem ſuam minime derelicturam, ſed elementiſſima media defenſionalia benigniſſime largituram. Proteſtari igitur coram Deo ac mundo ſolemniter, optimaque forma, ſi forſitan maius incendium (quod tamen Deus clementiſſime auertat) comminatas intentataſque proſcriptiones ſequi debeat, illud tum non Regiæ ſuæ Maieſtati, ſed, vice verſa, illis Conſiliariis atque Officialibus imputandum eſſe, qui Cæſareæ ſuæ Maieſtati iuratam capitulationem non modo non in memoriam reuocauerint, verum priuatum emolumentum atq; inſolentem dominatum in Prouinciis Bohemicis mera ex vindicta & priuata vltione, contra expreſſam iſtam capitulationem communemq; pacificum ſtatum Reipublicæ, quæſiuerint.

Et hoc Regiam ſuam Maieſtatem cuiuſuis iudicio liberum relinquere: ſperare tamen, neminem, ius & æquitatem amplectentem, poſt veracem hanc acceptam declarationem Regiam, nulla iſta Cæſareæque capitulationi aduerſantia ac repugnantia mandata executorialia contra Regiam ſuam Maieſtatem ad contrarium vel ſumptus executoriales, ad implendam iſtam domus Auſtriacæ priuatam prætenſionem, commotura, in quos tamen Archiduces Auſtriæ minime vnquam conſenſiſſent, & ſemper periculoſis iſtiuſmodi caſibus ſeſe extricaſſent. Idcirco Sereniſſimos Dominos Electores, alioſque S. R. Imperii Principes & Ordines eo minus eſſe obligatos, vt ſeſe contra Maieſtatem ſuam Regiam opponerent, ſed multo magis omnia conſilia & actiones ſuas eo dirigerent, ne videlicet Maieſtas ſua Regia (quum omnis S. R. Imperii ordo alterum in anguſtiis ſuis merito iuuare teneatur) de ſibi, in tanto periculoſo diſcrimine, non latis ſuppetiis condigne quæri videatur. Id quod peramice & clementer ſingulos rogare, iiſdemque viciſſim, vrgente neceſſitate, operam ſuam polliceri.

CAPVT CLV.

EIVSDEM DOMINI ELECTORIS PALATINI AD MONITORIALES LITTERAS CAESAREOBAVARICAS Reſponſio.

PAri ratione & Elector Palatinus Duci Bauariæ ſuas litteras reſponſorias tranſmiſit reaſſumendo prius ſingula, & ad illa omnia ſuo tempore ſufficienter reſpõſum etiam affirmans, cumque per legatum quoque ſuum, acceptatæ Bohemicæ coronæ cauſſas Dilect. ſuæ, expoſuerit: illis itaque nunc ſeſe adquieſcere velle.

Cauſas vero quas Ordines Bohemici vna cum ipſis Dominis confœderatis habuerint grauiſſimas quibus Cæſ. ipſius Maieſtas corona iſta priuata, eidemque libera conceſſa legitima electione Bohemorum ſubrogatus fuerit, cum refutatione contrariorum argumentorum in peculiari quodam deductiono ſcripto typis vulgato fuiſſe oſtenſas, adeo vt eaſdem ad nauſeam repetere non ſit opus. Satis ſe mirari non poſſe quod ſimpliciter de facto, contra iura, Imperii Conſtitu-

tiones atque Receſſus Capitulationem Cæſaream, in aula Imperatoria ſub no-mine & authoritate Cæſarea in cauſa propria cum nihil habeat [illegible] Ro-manum Imperatorem, ſed ſimpliciter contra domum Auſtriacam iura ſucceſſi-onis in Regno Bohemiæ prætendentem, contra ſeſe proceſſum fuerit

Quoad illa conſilia tam ab occultis quam apertis Chriſtianorum hoſtibus prouenientia atque ad ſeruitutem ſpectantia horum ſe non eſſe conſcium neque iis locum dediſſe vnquam: viceuerſa vero cum propter priuatas nonnullas inten-tiones fere totus periculoſe Chriſtianorum orbis commoueatur metuendum eſſe, ne hoc medio, & occaſione Turci ſeſe immiſceant

Superius dictum eſt qua ratione Sereniſſimus Dominus Elector Saxoniæ ad Executionem Cæſaream in manus ſumendam ſeſe præparauerit, [illegible] tamen Sereniſſimus quoque Bauariæ Dux cumulatiue reſolutiones non [illegible] & literas ad Coronam Bohemiæ tramiſerit, cum autem Domini Electoris [illegible] nem Ordines illi Bohemici ſubolfacerent, de mediis quibus quantum poſſibile, Electoris propoſitum impedirent cogitare cœperunt, & ad retardandam [illegible] tionem, ad ordines (quos vocant Außſchuß) Saxonicos Anganæ [illegible] Pragæ, ablegarunt literas.

Penes officia, &c. Dubio procul ad ipſos perlatum eſſe quo pacto [illegible] pridem ſub nomine omnium Regni Bohemiæ Ordinum ad Sereniſſimum [illegible] num Electorem Saxoniæ Ducem Legatos ſuos eum potiſſimum in finem [illegible] te Regiæ Suæ Maieſtatis elementiſſimi Domini ſui, erga Sereniſs. Celſitud. [illegible] iuſdemque ditiones limitaneas laudatiſſimas bene affectionatum animum [illegible] ficarent, ſui ipſius quoque affectionem erga Domum Saxonicam ſubmiſſe [illegible] literque teſtatam facerent, id quod hiſce conclamatis temporibus con[illegible] ex vtraque parte futurum eſſet, quod vt ab ipſius Celſ. pariter fieret, id [illegible] rent, ablegaſſe.

Cum autem ex dato Domini Electoris reſponſo Legatis ſuis, hoc [illegible] prehendere potuerint, Ser. Celſ. Suam longe aliter quam pro rei veritate [illegible] uerſariis informatam atque perſuaſam eſſe, & in eo vnice perſeuerare Cæſ. Ma-ieſt. Imperatori Ferdinando Coronam reſtituendam, & ad obſequium [illegible] redeundum eſſe, adiiciendo Cæſaream Commiſſionem Regnum incorporataſq; Prouincias concernentem ſibi demandatam eſſe, eius indubitatam executionem ſe non longius procraſtinaturum magnis iſtis præparationibus belli [illegible] conſpici poſſe, hoc ſeſe cum admiratione magna percepiſſe & cum patien[illegible] ternæ voluntati Dei totum negotium iuſtiſſimi commiſiſſe.

Cauſas ſibi & Dominis confœderatis tam ſuſceptæ defenſionis quam ab-dicationis Ferdinandi Cæſaris & ſubrogationis Regis ſui quam [illegible] eaſque veras & certiſſimas coram Deo mundoque excuſabiles, [illegible] tiis ſuis ad id obſtrictos deuinctoſque, & cum inuocatione nominis Dei [illegible] ſiſtentia ipſius eo reſolutos eſſe prædictas Concluſiones Comitiorum & [illegible] mis Regem, Dominum ſuum clementiſsimum quem vigore priuilegiorum an-tiquiſſimorum legitimo modo vnanimique conſenſu elegiſſent co[illegible] que homagium præſtitiſſent Dei Ter Optum. Maxum. adiutorio, con[illegible] que viribus omnium incorporatarum & confœderatarum Prouinciarum [illegible] regnorum tueri & Regiam eam Maieſtatem penes Maieſtatem Suam [illegible]

[illegible] & ſeſe

& politiæ confirmata Priuilegia ita protegere promptos paratoſque eſſe, vt vitam potius profundere quam ſe ipſos ſuoſque poſteros Hiſpanicæ ſeruitutis iugo (ad quod aduerſarii ipſorumque aſſeclæ collimare videntur in cuius rei vſum proteſtantium quoque Principum opera vtantur) ſubiicere velint.

Quod autem regnum illud cum incorporatis confœderatiſque ſuis prouinciis & regnis a Domo Saxonica alias amiciſsima ſibi iamiam nihil aliud quam hoſtiles irruptiones & impreſsiones expectare cogatur, illud nullo modo ditioni laudatiſsimæ & pacis amantiſsimæ ſed potius nonnullis profugis ſuis & in aula Electorali patriotis parum fidis iam degentibus ipſorumque conſiliis tribuere.

Vt autem Domini Ordines atque ciuitates Electorales Saxonici ſuam ad pacem & vicinam Correſpondentiam promptitudinem, ipſiſque nihil gratius accidere poſſe quam vt pacem cum ipſis habere poſsint, poſtmodum deprehendant, ſeſe ad illos haſce literas tramittere, eoſdemque amiciſsime rogatos voluiſſe, apud Dom. Electorem illa conſilia quæ ſolummodo prædictis in extremis hæreant, declinare & impedire ſtudeant, & aduerſus S. Reg. Maieſt. Regni confœderata Regna incorporataſque Prouincias, quæ coniunctim neque Domino Electori, neque Electoralibus ditionibus ne minimam quidem offenſionis anſam præbuiſſent, verum ipſum Dom. Electorem tanto honore vſque adeo proſecuta eſſent, vt per illud ipſum etiam non paucas occaſiones rerum bene peragendarum amiſiſſent, ſuam nolint ſubminiſtrare operam, contrario namque caſu ſeſe pro Regis ſui clementiſsimi, libertatum & priuilegiorum longo vſu receptorum, coniugum, liberorum fortunarumque ſuarum, defenſione exitum Deo Optim. Maxim. commiſſuri, illubentes & coactos illis vſuros mediis, quæ bellum ſecum ferre conſueuerit. Corollarii loco ipſos vti vicinos pro hac poſtrema vice admonitos velle, ne curam Euangelicæ Orthodoxæ religionis abiicere: verum, quo pacto iugum ſeruitutis Hiſpanicæ intolerabile non ſolum a ſuis ſed etiam poſteritatis ſuæ ceruicibus futuris temporibus auerti queat, probe conſiderare & ad animum reuocare, & ne quid hoſtilitatis ab ipſo Domino Electore attentetur, omnibus modis ipſi cum aliis præcauere dignentur.

CAPVT CLVI.

ORDINVM BOHEMIAE AD SERENISS. DOM. ELECT. SAX. EXEQVVTIONEM CAESAREAM concernentes, Litteræ.

Eiuſdem ferme tenoris, & aliquanto acerbiorem ſane epiſtolam, Bohemiæ Ordines ſubſequutur[æ] exequutionis ergo ad Electorem Saxoniæ ablegarunt.

Quid Illuſtriſſima S. Celſitud ab Regio Conſiliario & Luſatiæ ſuperioris Capitaneo Adolpho de Gerſdorff, de Ordinum conuocatione, deq; Commiſsione Cæſarea iiſdem ordinibus m[andanda], petierit, ſeſe tam ab illo ipſo Capitaneo, quam ab aliis certiores redditos, [inter] alia & hoc Celſ. ſuæ exercit[u]m limitibus quoque appropinquare, aliunde ipſis relatum eſſe. Satis igitur ſuperque appare-

apparere quo tendat & ſpectet iſta Commiſſio, cum ex [illegible] §. Celſ. [illegible] nuperrime legato ſuo data facile animaduerſum fuerit, quo [illegible] ab ipſorum aduerſaria parte per contrarias perſuaſiones eo adducta fuerit, [illegible] tra omnem ſpem nunc a prioribus diuerſas de ipſis opiniones foueat, [illegible] ex argumento conſtare ſua per Refer. ſcripta deductoria & Apologe[illegible] Celſ. fideliter nunquam relata fuiſſe, alias namque incredibile dictu for[illegible] Ser. Celſ. tamquam Electorem Euangelicæ Religioni addictum, cuius lau[illegible] mi prædeceſſores & in amplificanda & in conſeruanda Euangelica re[illegible] in libertatem contra pontificiam, Ieſuiticam atque Hiſpanicam tyr[illegible] eo ſtrenue vindicarint, tantumque impenderint, præterea cum tot & ta[illegible] ampliſſima ab hac ipſa Corona ipſius Sereniſs. Celſ. acceperit, in [illegible] iuſcemodi à miniſtris Romanis & Hiſpanis ab ipſo Cæſare extortæ [illegible] nis ſuam ſubminiſtraret operam, cuius deinceps adminiculo dudum [illegible] tionis deſideratus proceſſus contra Euangelicos S. R. Imperii ordines [illegible] facilius in effectum produci poſſet: Quod ipſum tam ex diuerſis d[illegible] ptorum pontificiorum pridem in publico typis euulgatis ſcriptis, S[illegible] riorum auxiliis opprimendos eſſe, de quo Paulus in ſua deliberatione [illegible] cis extirpandis iterum atq; iterum clariſſime loquitur, tam ex tr[illegible] na praxi plus quam ſatis compertum eſt, & lugubris illa ocularis d[illegible] Donawertenſium, Veſellanorum aliorumque locorum, maxime ve[illegible] ra maſſacreda & laniena Veltlinenſis, cum in Eccleſia inter prædica[illegible] des innocentiſſimorum hominum, muliercularum atque filiorum p[illegible] ſent, ipſa loquatur & illa conſecuta oppreſſio illius Nationis lib[illegible] ſic ſtantibus expectandum eſſet, ſatis ſuperque teſtetur. Imo i[illegible] iactare ſolitos vti & ex literis è Roma perſcriptis fide dignis hoc habe[illegible] ſeſe rebus Bohemicis ideo palam immiſcere hactenus tergiuerſatam, [illegible] Ser. ſuam Celſ. ad partes ſuas pertraxiſſet: imo ad eum locum nun[illegible] vt in omnibus ipſa ſeſe cum illa amplius nihil moretur, ad Eccl[illegible] lectorum Maiora, ad Papæ, Papicolarumque voluntatem, placitum, [illegible] accommodare cogeretur, & hac ratione, quemcunq; res etiam exitum [illegible] nente Domino, ſortirentur, hoc ipſum acri iudicio perpendere debere, [illegible] fuſione innocentis ſanguinis præſertim fidei conſortium, rationes [illegible] grauiſſimas reddendas eſſe, præterea ſe non perſpicere ſcriptitabant, [illegible] eiuſmodi Cæſareæ Commiſſiones contra iſtam coronam, eiuſdemque [illegible] ratas prouincias ſuſceptæ non ob notoriam ſolum exemptionem ea[illegible] due adeo ob notorium defectum iuriſdictionis, fundari queant, ver[illegible] illis non attentis, hæc attentata tam diuino quam humano iuri, [illegible] Conſtitutionibus Imperii atque Capitulationibus, nec non h[illegible] uinciarum legibus, atque ſtatutis fundamentalibus e diametro [illegible] plane nouum & inauditum aliquid, Romanum Imperatorem, in ſua p[illegible] mum & familiam ipſius, neutiquam vero Imperium concernente ca[illegible] Iudicem atque Executorem agere, & quod penes eum alii exiguo n[illegible] nes, nullis indictis Comitiis, nullo ordinario proceſſu præeunte, [illegible] Receſſibus diſponentibus, partiales ſeſe reddere, & ad priuatas A[illegible] ſiones armata manu hoſtiliter obtinendas atque defendendas, [illegible]

[illegible]

non dubitauerint, præſertim cum in eiuſmodi rebus tantum Romanum Imperium concernentibus earundem notificatio ac inſinuatio requiratur, & quod omnes tangit, ab omnibus tractari debeat: Cauendum vero, ne, quod Coronæ Bohemicæ per Domum Auſtriacam euenerit, illud ipſum pari modo S. R. Imperio futuris temporibus contingat, id Hiſpanico regimini atque ſucceſſioni ſubiiciatur, cuius rei inauguratio iamiam ob oculos verſatur.

Se quidem hiſce in anguſtiis atq; ærumnis prouidentiæ diuinæ nequaquam obſtrepere, ſed deciſionem cauſæ ſuæ, tuitionem atq; protectionem ab ipſo Deo cum patientia expectare velle, cui ſoli notiſſimum, neque Regem Dom. ſuum clementiſs. neque Ordines Regni, neq; Prouincias, (non conſiderato quod tam Regia ipſius Maieſtas, quam Prouinciæ incorporatæ probe nouerant, ad quid I[illegible]ſt. ipſius Celſitudinem Imperatoria aula ſolicitauerit, atque ipſi tum aliis ex locis, ex quibus nunc hoſtiliter oppugnentur, cum priores in armis fuiſſent, præuenire & anticipare eam potuiſſent) ipſius Inl. Celſ. nec minimam quidem offenſionis anſam præbuiſſe, verum eandem amore, reuerentia proſecutos eſſe, eiuſq; eiuſdem ditionibus iura vicinitatis coluiſſe, interea proprium commodum neglexiſſe, atque adeo iniurioſos in ſemetipſos extitiſſe.

Eiuſdem porro in ſanciendis fœderibus, in neceſſaria abdicatione Imperatoris Ferdinandi, & electione modernæ Regiæ Maieſt. in continuatione defenſionis, itidemque in conuentu Prouinciarum incorporatarum, per illorum cauſas iuſtas & validas habuiſſe, quorum primo omnium Deo Ter Opt. Max. omnibus deinde ordinibus, vbicunque locorum degentibus, qui modo ἄνευ πάθ[illegible] audire ac pronunciare [illegible] volent, rationes reddituros cum mœrore animi compertos hoc habere aſſerebant, quo pacto aduerſarii ſui ipſos atrociſſime calumnientur & proclament, & quemadmodum olim ab ipſis Ethnicis in Chriſtianos innocentes multa conficta fuerint, ſic & nunc nullum fere excogitari poſſe mendacium, quo ipſi non grauentur, & inprimis illud figmentum ab ipſis exaggerari atque amplificari, quaſi cum Turcis per Legatos colluſiſſent, conſpiraſſent atque [illegible]aſſent, imo vltro ipſi Turcis tranſitum per Imperium obtuliſſent, [illegible] eram calumniam [illegible] ipſis [illegible] cum ſui & confœderatorum [illegible]orum Legatis ad Portam Ottomanicam [illegible] in itinere modo nihil aliud in mandatis dediſſent, quam vt cum eadem vicinam correſpondentiam atque pacem conſtituerent, id quod alios quoque Chriſtianitatis magnates feciſſe, ipſiſque non male ceſſiſſe, in claro hoc etiam compendio Rom. Imperio plus ſyncerationis obtigiſſe, quam ad ipſum per Domum Auſtriacam vnquam redundaſſet, quæ pro lubitu ſuo ſine conſilio & [illegible] Electorum Imperii atque [illegible] Prouinciarum & bella inchoauerit & pacem conſtituerit, [illegible] in re [illegible] compendium fecerit, quod ſi opus eſſet, [illegible] poſſet. dum [illegible] ſtantibus per vim & violentiam [illegible] roſis Nationibus [illegible] Turco vicina regna & prouincias [illegible] decretum [illegible], ipſe Turcorum Imperator contra domum Auſtriacam atq; Hiſpanicam [illegible], tantas vires ſuſpectas habere, & contra illas ſeſe mouere [illegible], & quidem cum iſta eodem tempore acciderent, [illegible] prædictorum regnorum & prouinciarum legati [illegible] quam ſinceram [illegible] vicinam correſpondentiam & pacem [illegible]

Deo & múndo excuſabiles, quod non ipſis ſed parti aduerſæ illud [illegible] viceuerſa vero multo verius in miniſtros Cæſareos illud dici poſſe, [illegible] tanta apud Portam illam promittendo, ipſum Turcum contra mo[illegible] gariæ Regem induxiſſent & inuitaſſent, & ſuas technas quas in aula [illegible] tur, quibus cum contra confœderatos præualere poſſent, iactabu[illegible] profeſſi, hoc ſuo tempore & loco non diſſimulatum nec celatum iri

Ab illius ergo Seren. Celſ. ſumma animi ſubmiſſione & obſeruantia [illegible] re illam tanquam Euangelicum ex proceribus Electorem potentiſſimum [illegible] pientiſſimum iſta omnia quam diligentiſsime ſecum præponderare, h[illegible] impetu Coronam iſtam eiuſdemque incorporatas Prouincias non [illegible] tro innocenti ſanguini, qui ex neceſſario exterarum nationum inte[illegible] fundi poſſet, parcere, multo magis amicabilem & vicinam Co[illegible] cum Rege Domino ſuo clementiſſimo & cum reliquis Prouinciis co[illegible] reciproce ab illis hoc expectare debeat, quod Inluſtriſ. S. Celſitudini, ad [illegible] clementiſsimum, eiuſdem ſtatibus atque ſubditis ad incrementum e[illegible] tumque præſtari poſſit. Quod ſi vero contra omnem ſpem ip[illegible] Celſitudo copiis ſuis vel ſe, vel confœderatos ſuos dilectos ſiue ſupe[illegible] inferiori in Luſatia per vim turbare conetur, tum ratione confœ[illegible] Ordinationum Prouincialium, ad patriæ ſuæ eiuſdemque membrorum, [illegible] omnes hoſtiles impreſſiones tuitionem ſeſe teneri aiebant, quos etiam [illegible] quamdiu ſpiritus ſuos artus rexerit, tueri velint, & intermittere [illegible] debere quin coniunctis viribus ſeſe ad illa à Deo ipſo conceſſa defe[illegible] conferrent, proque tuitione Suæ Reg. Maieſt. tanquam ſuum te[illegible] giorum & libertatum antiquiſſimarum receptarum, penes Prouinc[illegible] ratas legitimo modo electum, coronatum Regem ac Dominum, v[illegible] [illegible] ſua patria & cum ipſis confœderatis Dominis, cum neque R[illegible] S. [illegible] neque ſtatus [illegible] Inluſtriſ. Celſitud. addicti [illegible] interendam vnu ne[illegible] [illegible] quam præbuiſſent, ſeſe adiuuante Deo impenſam vitæ & [illegible] [illegible] nouiter electi Regis Hungariæ, eiuſdem Hungariæ & Tran[illegible] um confœderatorum fideliſſimam aſſiſtentiam extrema qu[illegible] & [illegible] perpeſſuros, & per hoc oppreſſionem & ſeruitutem, quæ duo E[illegible] bus [illegible] dilſi[illegible] partim promiſsis, partim p[illegible] rum vi hoſtili eo adactis vt ſe [illegible] Duci Bauariæ ſubmitterent, [illegible] legiorum [illegible] facerent, ſe ipſos Gratiæ & Diſgratiæ [illegible] [illegible]ent, religionis libertatem in nuda ſpe & interceſſione collo[illegible] belli ſumptus refunderent, quin etiam præſidiarios intertenere [illegible] pon[illegible]ur, tamquam intolerabile, coram Deo & grata poſte[illegible] cuſabile pro viribus diuina aſſiſtente gratia auertere poſſint, [illegible] iuſto committentes. Concludendo ſubiunxerunt, Se-
reniſs. S. Celſ. ſibi fauere & cupere ſciant,
ipſam maleficiendi cupidam
non futuram.

CAPVT CLVII.

SERENISS. DVCIS ET ELECTORIS SAXONIAE, AD IAN-CASIMIRVM, SAXONIAE DVCEM, REſponſoriales Litteræ.

Sub dato 13. Octob. A. C. M. DC. XX.

INterea inclytus noſter Achilles Germanicus (Ducem & Electorem Saxoniæ Euangelico-Orthodoxæ religionis protectorem intelligo) Inluſtriſsimo Celſiſſimoque Principi ac Domino, Domino Ian-Caſimiro, Saxoniæ Duci ſequenti formula reſolutoria reſpondit: Ex acceptarum Litterarum pellectione ſeſe ſtatim ſatis ſuperque cognouiſſe, quid videlicet Elector Palatinus, Directores Regni Bohemici, & Haſſiæ Landgrauius Mauritius apud Celſit. ipſius efflagitauerint, pro qua communicatione ipſius Celſ. peramicas agere gratias, & exinde bonam Correſpondentiam & beniuolentiſsimam adfectionem erga domum Saxonicam ſatis ſuperq; colligere. Celare autem ipſius Cel. ſeſe iam non poſſe, omneis tres Ordines Euangelicos, Coronæ Bohemicæ, quoſdam ex ſuo medio Dreſdam, antequā expeditionem ſuam in Marchionatum Luſatiæ ſuſcepiſſet, ad ſe ablegaſſe, & idē ferme, quod apud Celſ. ipſius factum fuerit, tam oretenus, quam ſcripto compræhenſo, petiiſſe, quibus itidem certo atque peculiari quodam ſcripto tum temporis reſpondiſſe, vti ex adiuncta copia ſub lit. A. latius videre fiet. Quum vero omneis ſuæ intentiones & actiones eo potiſſumum ſpectent, quo tandem ſalutaris pax & concordia rurſus introduci, Ordinum libertates, Priuilegia & immunitates ſartæ tectæque conſeruari ac Chriſtiana in Auguſtana Confeſsione compræhenſa vera religio ad gratam poſteritatem vlterius propagari poſſent: iccirco eo minus ſperare potuiſſe ſuas nunc pacificas actiones, & debita erga S. Cæſ. Maieſt. obſequia pro hoſtilitatibus interpretari, in litteris patentibus, nomine Sereniſſimi Domini Electoris Palatini, pro publico hoſte proclamari, & commerciorum, ad emolumentum tam ſuperiorum, quam ſubditorum, ſpectantem vſum interdici, cum tamen, ad tollendam omnem præconceptam ſiniſtram ſuſpicionem, Or-Ordines Marchionatus Luſatici, per Prouincialem Capitaneum, Adolfum Gersdorffium, hunc in finem ſeſe congregaſſe, vt potiſſumum ex ipſis intelligeret, num, videl. ad præmonſtratam ipſis commiſsionem Cæſaream, gratiam clementiamq; Cæſaream acceptare, an vero in nouo iſto regimine, cui tamen peculiari quodam iuramento nondum obſtricti ſient, vlterius perſeuerare mallent. eoq; fine, ad expediundum illud negotium, Strenuum ſuum Commiſſarium, a Conſiliis bellicis, & ſuperiorem Inſpectorem Comitatus Manſfeldici Iacobum von Grünthal / zu Voigtſtädt [illegible] congregatos tum temporis ordines ab[illegible] vllo exercitu ablegaſſe. Poſtquam autem Marchionatus exercitus vrbem ſubito & ex improuiſo occupaſſet, Legatumq; ſuum primum Arreſto aliquandiu detinuiſſet, eundemq; primū Sittauiā, dein Pragam [illegible] captiuū deduxiſſet, ordin[illegible] a bona ſua inclinatione abalienaſſet, & vnam hoſtilitatem poſt alteram exercuiſſet, intermittere ſeſe haud quaquā potuiſſe, ad tutandam conſeruandamq; auctoritatē reputationemq;

Cæſaream, eiuſmodi appl[illegible] remedia, quibus, abſque tamen [illegible] detrimentoue incolarum, vrbe[illegible] occupaſſet, & tandem illud [illegible] poſita ſibi dem [illegible] que Commiſſio Cæſarea per omnia [illegible] men lubens intermiſiſſe, ſin modo & aduerſa pars ab eiuſmodi [illegible] natibus quoque d[illegible]iſſet, nec, vt habetur in prouerbio, [illegible] te crabrones irritaſſet. Ad ſe quod attineret, paternis ſuis ſalube[illegible] liſſimis adhortationibus ipſis nunquam defuiſſe, ſed plurimum ſudaſſe [illegible] ſum laboraſſe, laterem lauiſſe, Æthiopem dealbaſſe: viceuerſa vero [illegible] ſam omneis interpoſitiones repudiaſſe, periculoſas & omnibus [illegible] præiudiciales confœderationes cum peregrinis Principibus, inter [illegible] blici atque adeo hæreditarii chriſtiani nominis hoſtes compr[illegible] ſe, ſummum in terris chriſtianitatis caput contemptui habuiſſe, [illegible] mentis illu[illegible], & re ipſa ſatis ſuper[illegible] teſtatum feciſſe om[illegible] tuum & diuinæ ordinationis tæduiſſe, vel ſi caput quoddam [illegible] lud adeo arctiſſime conſtringendum, vt nomine quidem Magi[illegible] ritate tamen merum ſubditum referret.

Ad inſtitutum, M. Martio, Electoralem & Principalem Co[illegible] huſinum quem quidam clandeſtinum ſanguinariumque decretum [illegible] quod attinet, in iſto nihil aliud eſſe concluſum, quam quod [illegible] [illegible] Elector Palatinus per ſalutaria media [illegible] fuerit, [illegible] tum ab occupatis Regni Bohemiæ incorporatarumque eiuſdem [illegible] locis abſtineat, eadem que legitimo eorumdem poſſeſſori [illegible] [illegible] Bohemiæ Ordinibus in regem ſuum electo, coronato atque [illegible] tiam moribunda prior Cæſarea Maieſtas ad Regnum illud [illegible] ſtituat, prouincias ad debitum obſequium incitet, & a per[illegible] [illegible], [illegible] Sereniſſimos Pacificos Dominos Electores & [illegible] S. R. [illegible] [illegible] electum coronatumque ſuum, ſummum caput [illegible] que contra [illegible], pro requirente rei neceſſitate, condigne vind[illegible] media applicaturos quibus ca[illegible] Electoralis Regnique [illegible] præcipui feudi S. R. Imperii auctoritas ſarta tecta ac conſ[illegible]

Et hoc ſane Sereniſſimorum aliquot Dominorum [illegible] S. R. Imperii Principum, decretum Septemuiro Palatino [illegible] [illegible] comprehenſi ſcripto inſinuatum, poſtmodum vero [illegible] [illegible] orbi quoque innoteſceret, & ad cu[illegible]is notitiam [illegible] [illegible]. An igitur modo dictum publicatumque [illegible] [illegible] conſilium a pacificis patriæque amantiſſimis [illegible] [illegible] quibus [illegible] S. R. Imperii, ad reſtinguendum late [illegible] curæ cordique eſſet, clandeſtinum decretum, vel ſanguinarium [illegible] [illegible] rei veritate & iure nuncupari poſſet, omnibus [illegible] & pacificis hominibus ad cognoſcendum iudicandumque de eo [illegible] iam relinqui.

Ad [illegible] iuramentum quod attinet, quo Elector Palatinus [illegible] debeat, perque iſtas violationem feudum Bohemiæ [illegible] qui [illegible] ſuam [illegible]: licet enim ab electis [illegible] [illegible] modo in regnum illud incorporataſque Prouincias [illegible]

miæ aliquot feuda poſſideat, (de quo iam non iret infiecias) nihilominus tamen Septemuirum Palatinum pro huiuſmodi rege nondum agnouiſſe, nec titulum regium eidem impertiuiſſe, ſed potius grauiſſimis de cauſis eius rei gratia ſeſe excuſaſſe cumprimis quod ipſe Palatinus Cæſareo-Regiam Maieſtatem pro rege Bohemiæ iam ante agnouiſſet, eundem in proxima electione Cæſarea ad Electoralem ſeſſionem & conclaue ſeptemuirale non ſolum admiſiſſet, verum etiam in Romanorum Imperatorem elegiſſet, & hoc facto ſe ipſum Principem feudatarium Cæſareæ ſuæ Maieſtatis feciſſet, vnde etiam ſeſe, poſt vnanimem Sereniſſimorum Dominorum Electorum conſenſum, agnitionem & admiſſionem feudi iſtud a Cæſarea Maieſtate recognouiſſe & impetraſſe.

Similiquoque tenore litteratum Inluſtriſſimum Celſiſſimumque Principem ac Dominum, Dominum Landgrauium Haſſiæ Mauritium ſe ſollicitatum eſſe: ad cuius poſtulata factam reſponſionem Inluſtriſs. ipſius celſitudinem per adiunctam copiam copioſioribus percepturam. Sperare tamen modo commemoratum Dominum Landgrauium Mauritium ab exercitu Spinoliano minime infeſtatum iri, modo ne ad id anſa occaſioque præbeatur.

CAPVT CLVIII.

EIVSDEM SERENISS. DOMINI ELECTORIS SAXONIAE AD CHRISTIANVM, ET FREDERICO-*Vlricum, Duces Brunſuicenſes & Lunaburgenſes Reſponſio.*

Sub dato 5. Septemb. A. C. M.D C.XX.

PEramica noſtra officia, atque una temporaliſque ſalutis proſperitatem &c Reuerendiſſime, Inluſtriſſimi Principes, perdilecti adfines, fili & compater. Dilect. Veſtrarum litteræ veſtræ nobis eo ipſo tempore, quo ex montana noſtra arce Stolpenſi egreſſi ſumus, bene ac decenter ſunt redditæ, poſtquam contra Marchionatum Superioris Luſatiæ nobis a Romano Cæſarea Hungariæ Bohemiæque Maieſtate &c. clementiſſime demandatam, atque vniuerſæ Reipublicæ ſalutarem ſusceptam Commiſſionem Cæſaream exequi conaremur. Ex quarum pellectione percepimus quid videlicet Dilect. Veſtræ vtrumque, perturbati in S. Rom. Imperio ſtatus cauſſa, ſibi in memoriam reuocent, atque exiſtument per noſtram aliorumque præcipuorum S. R. Imperii Ordinum amicam interpoſitionem omnibus iſtis inconuenientiis commodiſſime obuiari poſſe, ideirco eius rei gratia communicationem inſtituendam, & quamprimum de modo procedendi tractandum eſſe. Exinde igitur non dumtaxat Dilect. Veſtrarum laudabilem erga S. R. Imperii ſalutem atque proſperitatem ſollicitudinem deprehendimus, ſed etiam eum [illegible] fateri neceſſum habemus, eundem, S. R. Imperii, ſtatum adeo perturbatum, [illegible] corruptum eſſe, vt, rebus ita peſſime conſtitutis, ſi non totalis tam [illegible] ægræ Harmoniæ ruina, ſaltim tamen corporis [illegible] membratio [illegible] da [illegible] idque potiſſimum quum Cæſareus reſpe[illegible] apud plroſque [illegible] S. R. Imperii Conſtitutiones pro [illegible] [illegible] diffidentia [illegible] adeo in immenſum excreſcat, vt etiam, periculoſo hoc potiſſimum tempore, ignoretur, cui videlicet ex animo fiden-

 dum,

dum, quid faciundum vel intermittendum ſiet: quæ omnia [illegible] Bohemicis non parum ſane aucta ſunt, dum ſub iſtorum prætextu [illegible] grandes præparationes bellicas inſtituerint, & præſentia in Sac. R[illegible] rio exorta difficilima grauamina plus armis, quam amicabili compo[illegible] penitus tolli, aut ad minus tamen ſubleuari voluerint. id quod Vnionis Co[illegible]tus Norimbergenſis, & exinde ad Romano-Catholicos Ordines exaratæ li[illegible] ſatis ſuperque teſtantur. Quibus omnibus de cauſſis modo iam dicti co[illegible] morati Catholici Ordines inauditas alias præparationes bellicas [illegible] Quibus mediis autem arrepta arma vel ſuſpendi, vel omnino iterum [illegible] ſint, de eo prius Dilectionum Veſtrarum prudentiſſima iudicia au[illegible] quoque & noſtras cogitationes lubentiſſime reuelabimus.

Exiſtumant ſane Dilect. Veſtræ, ſi, ante electionem Mœnof[illegible] ſem, Bohemiæ Ordinibus, re adhuc integra, in peculiaribus ſuis poſtul[illegible] preſſis in litteris & ſigillis, iuribus & conſuetudinibus bene fundatis, [illegible] facta, apud eamdem electionem quoque toties conqueſta grauamina, [illegible] quidem in Cæſarea poteſtate conſtitiſſet, ſublata fuiſſent; tum ab[illegible] dubio perniciosam inter Ordines diffidentiam tolli, & in meliorem [illegible] remque Statum redigi potuiſſe, quæ ſane iam ſuo loco relicta volumus. [illegible] ctionibus tamen Veſtris peramice iam ſignificamus, fideliſſimorum Sac. [illegible] Imperii Ordinum interpoſitionem, ad tollendam intemperiem iſtam B[illegible] cam, numquam defuiſſe: quæ tum temporis potiſſumum cum in [illegible] tuta atque ſuſcepta fuit, quo melius Cæſareo-regius, atque adeo ſummi [illegible] ſtratus reſpectus atque obſequium conſeruari, omneis periculoſæ [illegible] tiæ tolli, & ſimul etiam Ordines vna cum ſuis care recuperatis Maieſtati[illegible] iuribus, iuriſdictionibus, libertatibus, atque priuilegiis, tueri [illegible] potuiſſent. Sin itidem nobis, aliſque præcipuis Sac. Rom. Imperii [illegible] interponentibus obtemperatum fuiſſet, tum ſperare potuiſſem[illegible] riculoſam illam mutationem regiminis, & deſperatos illos termino[illegible] Turci atque Tartari adtrahuntur, & cum iiſdem pacifici moleſtantur, [illegible] perueniſſe.

Quam magni autem quidam Electorum aliorumq; S. Ro. Imperii [illegible] peramicam pacificamq; iſtam interpoſitionem fecerint, prim[illegible] pus protraxerint, non neceſſariis ac nihili probationibus re[illegible] le de interponentibus loquuti fuerint: alteri vero ab Electorali Colleg[illegible] electionem omnino reiecerint, nouum regem elegerint, & eo ipſo om[illegible] micæ compoſitionem ſpectantia media præſciderint, haud iam c[illegible] Romana Cæſareo-Regia Maieſtas ipſa interpoſitioni iſti ſeſe ſubm[illegible] bus Priuilegia atque libertates ſuas adeo confirmauerit, quem[illegible] pſius de ſe datæ Reuerſales litteræ per omnia requiſiuit, id toti [illegible] cognitum atque perſpectum eſt, nec [illegible] V[illegible] gnotum eſſe pote[illegible] mi[illegible] me videamus, quæ & qualia rebus [illegible] ferme deſperatis app[illegible] media: ſed, vice verſa, [illegible] tangimur cordolio, quod [illegible] [illegible], iuſta atq; iuriſdictiones, [illegible] imum animæ noſtræ [illegible] [illegible] pura atq; [illegible] vide[illegible] dub[illegible] belli [illegible] [illegible] nunc dictam interpoſitionem [illegible]

quod tamen contra noſtram voluntatem atq; intentionem fit, & mutari nequit, niſi Deus Ter Opt. Max. hominum animos eo dirigat, vt à pernicioſiſſimo iſto ſuo propoſito deſiſtant & agnoſcant, quid nimirum ſibi ſuiſq; vel profuturum vel obfuturum eſſet: cuius rei gratia diuina ipſis ſemper imploranda Omnipotentia.

Ad in S. Rom. Imperio hinc inde exorta grauiſſima grauamina vero quod attinet, ex intimis cordis noſtri penetralibus ſane exoptaremus, quod vel nulla eſſent, vel tamen ex æquitate, per in S. R. Imperio vſitatum modũ, omnino tollerentur: quemadmodum, noſtra quidem ex parte, in locis competentibus ad: & exhortando in nos nihil vmquam deſiderari paſſi ſumus, ſed Inter: vel Compoſitionis diem non vna duntaxat vice fideliter ſuaſimus, indubia ſpe freti, ſi Cæſarea S. M. inter mortales viuere non deſiiſſet, & in regno Bohemiæ exorta, atqs nunc adhuc durans, pericoloſiſſima ſeditio non vniuerſam fermeGermaniam peragraſſet & infeciſſet, procul omni dubio ad priſtinæ bonæ Correſpondentiæ continuationem, grauaminumque iſtorum ſublationem factum fuiſſet initium. Equidem in nupera Mœno-francfurti peracta electione aliquot S. Ro. Imperii Electores in perſona propria comparere minime potuerunt, vice verſa vero tũ temporis præſentes (Septemuiri) ob imminentia pericula domum & ad prouincias ſuas iterum properarunt, nouum electum caput autem non ſufficienter informatum fuit, & in tam arduo difficilimoque negotio Romanorum aliquis Imperator, abſque conſenſu & præſcitu Electorum, non ſolet procedere, imprimis quum id iuxta tenorem Capitulationis atque Sac. Rom. Imperii Conſtitutionum fieri oporteat.

Verum enimuero hodierno tempore regnans Cæſarea Maieſtas, quantum quidem ſcire nobis licet, mox a peracta electione iſta Mœnofrancfurtenſi, in Correſpondentium Dominorum Principum & Ordinum Conuentu Norimbergenſi per Delegatum ſuum, Comitem Hohenzollerenſem, adeo tũ temporis ſeſe declarauit, vt Principes & Ordines eũ reſolutione ſiue declaratione iſta Cæſarea ſatis ſuperque contenti fuerint, eamdem quoq; reſolutionem apud Dile. V. per peculiarem alium quemdam legatum repetiit, nec dubitamus Cæſaream S. Maieſt. promiſſis ſuis ſatisfacturam, modo ex infinitis ſuis anguſtiis tamdem eriperetur, & in integrum iterum reſtitueretur. Nihilominus tamen Catholici non contemnenda ſane iniuria adfecti, & è Norimberga admoniti fuerunt, vt certo tempore ſeſe declararent, num videlicet toties repetitis conqueſtiſque grauaminibus per finalem quamdam declarationem imponere velint, nec ne. Quoniam autem per Vlmenſem tractationem omnia ad leniorem viam directa, & eorumdem grauaminum ſubleuatio in opportunius tempus reiecta fuerit, non immerito etiam moderationi iſti iam ſuus locus rellinquitur.

Equidem noſtra ex parte ſane, in tam perturbata ac triſti omnium rerũ facie, nullum melius inuenire poſſumus medium, quocunq; locorum res etiam diiudicanda reiiciatur, quam vt quilibet S. R. Imp. Ordo Cæſareæ S. M. in commemoratis iſtis ſuis anguſtiis & anxietatibus pro virili ſuccurrat, Bohemicam intemperiem, omnium exortorum malorum fontem atque ſcaturiginem, pro viribus ſedare accomodareque iuuet, Cæſareo-regium reſpectum conſeruet, ac tum demum, poſt ſedatam iſtam perturbatæ rei confuſionem, vna cum aliis S. Roman. Imperii Ordinibus eo ſedulo adlaboret, quo commodius toties nunc

com-

commemorata conqueſtaque grauamina, iuxta S. R. I. [illegible] tollantur, vel ſaltem mitigentur. Et hoc modo Domini [illegible] quae tribuitur, Magiſtratui debitum obſequium conſeruatur, Ordines [illegible] diti, vna cum ſuis priuilegiis, libertatibus, iuribus atque [illegible] perniciosiſſimae innocentis ſanguinis profuſiones, pro [illegible] dae deuaſtationes [illegible] tur, exoptata iam dudum pax [illegible] extremo [illegible] metuēda mala auertentur, cumprimis [illegible] ſtiana noſtra religio incorrupta conſeruatur, atque ad gratam po[illegible] pagatur.

Et hunc in finem, quemadmodum id coram Deo Ter Opt. Max. [illegible] [illegible] ſcientia teſtamur, hiſce inſertam Caeſareo [illegible] [illegible] em in humeros noſtros ſuſcepimus, Ordinibus pro copia [illegible] [illegible], & cum copiis noſtris militaribus in Marchionatus [illegible] progreſſi ſumus in dubia ſpe freti, Ordines modo iam commemoratos [illegible] natus (quemadmodum modo a quibuſdam factitatum) Caeſareo [illegible] mentum & ſollicitudinem noſtram agnituros, atque ſeſe ita geſturos, [illegible] adm[illegible] propria ipſorum proſperitas & vniuſcuiuſque incremen[illegible] [illegible] videntur, & quod ex intimis cordis noſtri penetralibus ſerio exoptamus.

[illegible] amice igitur Dilect. Veſtras hiſce rogamus, ne iſtam n[illegible] [illegible]lutarem intentionem forſitan in malam partem interpretentur, [illegible] preſſo & ferme iam oppreſſo ſummo Magiſtratui omnibus [illegible] dedignentur, exoptatiſſimam communemque omnium ſalutem, [illegible] niuerſum S. Rom. Imperium priſtino ſuo nitori vigorique, [illegible] [illegible] nent periculo & infortunio liberent, atque tandem [illegible] nem non ſecus, [illegible] deſtinatum ſcopum directam eſſe, interpretentur [illegible] dquique apud ſiniſtre iudicantes excuſatos habeant. Id [illegible] mi[illegible] ſponſionis loco [illegible] noluimus, [illegible] gra[illegible] noſtra [illegible] tiam lubentiſſime obſtricimus. Dabantur Biſchofſwerdae 5. Septemb. [illegible] XX.

CAPVT CLIX.

EIVSDEM SERENISS. DOMINI ACHILLIS NO-STRI SAXO GERMANICI AD FREDERICVM [illegible] [illegible] Brunſuicenſem Epiſtola reſponſoria.

Sub dato 13. Octob. A. C. M DC XX.

AD In[illegible] Potentiſſimique Principis ac Domini, Domini [illegible] [illegible] Ducis Brunſuicenſis & [illegible] atque S[illegible] nus Elector Saxoniae ſequentibus [illegible] cur[illegible] [illegible] videlicet [illegible] onem Bo[illegible] & armorum ſuſpenſionem [illegible] [illegible] in ipſi [illegible]

[illegible]

[illegible] viſceribus maximopere [illegible] cum vniuerſo [illegible] Chriſtianæ bono, [illegible] exoptatum [illegible]. Si enim vllo vnquam tempore tranquil[illegible] in deſideratam fuiſſe, hiſce potiſſimum irrequietis turbulent[illegible] eandem maximopere eſſe neceſſariam vbi omnia ſurſum deorſumque vergant, & extremum interitum ac excidium minari videantur. Quum autem hactenus nullus certus pacificationis modus, quo pacto videlicet omnia [illegible] in S. R. Imperio gliſcentes periculoſiſſimæ controuerſiæ [illegible] commodeque tolli poſſent, præmonſtratus fuerit, neceſſario priorem [illegible]ſtam factam reſolutionem & grauiſſimas in eadem allegatas motiuas heic repetere, imo [illegible] ſuam ſententiam iterum iterumque in medium proponere, quod nimirum [illegible] hiſce temporibus nullum conducibilius ſalutarius [illegible] reperiri remedium, quam [illegible] S. C. Maieſtati [illegible] ſuccurratur, omnis ſuſpecta neutralitas [illegible] incendium bellicum in ſuis quaſi cineribus iterum [illegible], & [illegible] pro [illegible] adlaboretur, quo videlicet pacto periculoſiſſima in S. R. Imperio h[illegible] ta [illegible] tuto tolli queant. Omnium [illegible] præparationum bellicarum fontem atque [illegible] eſſe Bohemicam, [illegible] turam, priuſquam [illegible] iſta obturata fuerit, omniaque in peiſum [illegible].

Interpoſitionem, armorumq. ſuſpenſionem fruſtra iam ſuſcipi, præſertim quū neutra pars [illegible] ceſſura ſiet, ſumptus bellici itidem, ob prægrandes in[illegible]tas præparationes bellicas, in infinitum e[illegible], & [illegible] victoriam ſuam per[illegible], quo tandem res ex optatum finum [illegible]tur. Licet vero [illegible] quædam, de qua [illegible], ſpes quædam poſſet concipi, nihilominus tamen [illegible] apud Bohemos [illegible] ſpectum, quod impetratam Cæſareo [illegible] commiſſionem [illegible] Marchionatus ſuperioris & inferioris Luſatiæ in [illegible] receper[illegible] etiam Bohemos hancce ſuam pacificam intentionem pro hoſtilitate acceptaſſe, & ob [illegible] commerciorum vſum, quem hactenus cum populis Saxonicis exercuerint, [illegible] Liberum [illegible] Celſitudini [illegible]quere, [illegible] ſe vero hac [illegible], quod pro [illegible]ter ſe explicare, nec aliud [illegible] poſſe præter [illegible] exoptatoque [illegible] deſperetur. [illegible] in ſuperiori Luſatia [illegible] pro Epilogo Sereniſſimus Dominus Elector Saxoniæ [illegible] duos [illegible], cum [illegible] vero Regiam metropolim [illegible], inferiorem autem Luſatiam [illegible] occupaſſe, & præſidia ſua [illegible] impoſuiſſe. Id quod ſuam Celſitudinem [illegible] tempore latere noluiſſe.

CAPVT CLX.

EIVSDEM DOMINI ELECTORIS SAXONIAE AD ILLVSTRISS. HASSIAE LANDGRAVIVM Reſponſorial. Litera.

commemorata conqueſta [illegible] grauamina, iuxta S. R. Imperii [illegible] tollantur, vel [illegible] mitigentur. Et hoc modo Dominis atque [illegible] que tribuitur, Magiſtratui debitum obſequium conſeruatur, Ordines atque [illegible] dicti, vna cum ſuis priuilegiis, libertatibus, iuribus atque iuriſdictionibus [illegible], perniciosiſſimæ innocentis ſanguinis profuſiones, prouinciarumque [illegible] de deuaſtationes præueniuntur, exoptata iam ſudum pax reuocatur, omnia [illegible] [illegible] mala auertuntur, cumprimis vero vera [illegible] ſtiana [illegible] religio incorrupta conſeruatur, atque ad gratam poſteritatem [illegible] pagatur.

[illegible] hunc in finem (quemadmodum id coram Deo Ter Opt. Maximo [illegible] [illegible] itaque [illegible] teſtamur, hiſce inſertam Cæſareo Regiam [illegible] [illegible] humeros noſtros ſuſcepimus, Ordinibus pro copia communicauimus & cum copiis noſtris militaribus in Marchionatus ſuperioris [illegible] progreſſi ſumus. indubia ſpe freti, Ordines modo iam commemorati Marchionatus (quemadmodum modo a quibusdam [illegible] factitatum) Cæſareo [illegible] mentiam & ſollicitudinem noſtram agnituros, atque ſeſe ita geſturos, [illegible] admodum id [illegible] propria ipſorum proſperitas & vniuſcuiusq; incrementum [illegible] videbitur, & quod ex intimis cordis noſtri penetralibus ſerio exoptamus.

[illegible] igitur Dilect. Veſtras hiſce rogamus, ne iſtam noſtram [illegible] [illegible] intentionem forſitan in malam partem interpretentur, ſed [illegible] perlio & [illegible] ne iam oppreſſo ſummo Magiſtratui omnibus viribus [illegible] dedignentur, exoptatiſſimam communemque omnium patriam, atque [illegible] [illegible] S. R. Imperium priſtino ſuo nitori vigorique reſtituant, [illegible] nonent periculo & infortunio liberent, atque tandem noſtram [illegible] nem non [illegible] quam ad deſtinatum ſcopum directam eſſe, interpretentur [illegible] denique apud ſiniſtre iudicantes excuſatos habeant. Id quod Dilect. [illegible] mic [illegible] reſponſionis loco celare noluimus, [illegible] gratia noſtra [illegible] tiam lubentiſſime obſeruamus. Dabantur Biſchofſuerdæ 5. Septemb. A. C. M. D. C. XX.

CAPVT CLIX.

EIVSDEM SERENISS. DOMINI ACHILLIS NOSTRI SAXO GERMANICI AD FREDERICO FILIVM D[illegible] Pruſſium, [illegible]em Epiſtola reſponſoria.

Sub dato 13. Octob. A. C. M. D C. X X.

AD Illuſtriſſimi Potentiſſimique Principis ac Domini, Domini [illegible] [illegible] Domini B[illegible] & [illegible] incipit atque S[illegible] nus Elector Saxoniæ [illegible] re[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Bo[illegible] [illegible] mor[illegible] [illegible] ſignifica[illegible] Q[illegible] [illegible] Cæſ. [illegible]

Conſilio

[illegible] viſceribus maxumopere exoptare, vt eadem quoq; magno cum vniuerſæ Reipubl. Chriſtianæ bono, [illegible] exoptatum finem ſortiatur. Si enim illo vnquam tempore tranquillitatem [illegible] in deſperatam fuiſſe, hiſce potiſſumum irrequietis turbulentiſque temporibus eandem maxumopere eſſe neceſſariam vbi omnia ſurſum deorſum [illegible] vergant, & extremum interitum ac excidium minari videantur. Quum autem hactenus nullus certus pacificationis modus, quo pacto videlicet omnia [illegible] adhuc in S. R. Imperio gliſcentes periculoſiſſimæ controuerſiæ tuto commodeque tolli poſſent, [illegible] monſtratus fuerit, neceſſario priorem iſtam factam reſolutionem & [illegible] in eadem allegatas [illegible] heic repetere, imo totam ſuam ſententiam iterum iterumque in medium proponere, quod nimirum perturbatiſſimis exulceratiſque hiſce temporibus nullum [illegible] ſalutarius reperiri [illegible] vt S. C. Maieſtat. [illegible] omnis ſuſpecta neutralitas [illegible] ſeponatur, [illegible] bellum in ſuis quaſi cineribus iterum reſtinguatur, & tandem [illegible] elaboretur, quo videlicet pacto periculoſiſſima in S. R. Imperio [illegible] grauamina tuto [illegible] queant. Omnium [illegible] præparationum [illegible] fontem atque [illegible] eſſe Bohemicam, [illegible] nunquam ceſſaturam, [illegible] quam ſcaturigo iſta obturata fuerit, omniaque in peius [illegible].

Interpoſitionem, armorumq; ſuſpenſionem fruſtra iam ſuſcipi, præſertim quũ neutra pars alteri ceſſura ſiet, ſumptus belli [illegible] dem, ob prægrandes inſtitutas præparationes bellicas, in infinitum creuerint, & [illegible] victoriam ſuam perſequi, quo tandem res exoptatum ſuum finem [illegible]. Licet vero de interpoſitione quadam, de qua tamen admodum dubitatur, ſpes quædam poſſet concipi, nihilominus tamen ſe apud Bohemos [illegible] quod impetratam Cæſareo Regiam commiſſionem contra Marchionatus ſuperioris & inferioris Luſatiæ in humeros ſuos receperit: [illegible] Bohemos hancce ſuam pacificam intentionem [illegible] acceptaſſe, & ob [illegible] commerciorum vſum, quem hactenus cum populis Saxonicis exercuerunt, [illegible] interdixiſſe. Liberam [illegible] Sereniſſimæ ipſius Celſitudini [illegible] linquere, ad [illegible] ſcopum iſta ſua [illegible] ſuſpenſio [illegible] ſiet: ſe vero hac [illegible] tum velle, quod pro [illegible] expliciare, nec aliud quicquam [illegible] recipere poſſet [illegible] exoptatoq; rerum ſucceſſu omnino deſperet. [illegible] Alias in ſuperiori Luſatia [illegible] pro Epilogo Sereniſſimus Dominus Elector Saxoniæ, [illegible] Regiam [illegible] Budiſſinum, inferiorem autem Luſatiam [illegible] occupaſſe, & præſidia ſua [illegible] impoſuiſſe. Id quod ſuam Celſitudinem [illegible] tempore latere noluiſſe.

CAPVT CLX

EIVSDEM DOMINI ELECTORIS SAXONIAE AD INLVSTRISS. HASSIAE LANDGRAVIVM Reſponſoriales Literæ.

S[illegible] die [illegible] Anno [illegible] M DC XX.

P[illegible] [illegible] potest [illegible] [illegible] n die XXI [illegible] hanc ac [illegible] [illegible] quod [illegible], ob [illegible] Marchionis Spinolæ, [illegible] defuit.

Quemadmodum [illegible] Marchionis Spinolæ [illegible] [illegible] [illegible] Cæsareæ [illegible] [illegible] Cæsarea S. M. [illegible] [illegible] causa [illegible] [illegible] quæ Cæsarea S. M. [illegible] [illegible] [illegible] Cæsareæ M. [illegible] Serenissimus Archidux [illegible] Marchio [illegible] Spinola [illegible] [illegible] à Cæsarea S. M. [illegible]

Quam [illegible] Dn. [illegible] [illegible] Regni Bohemiæ [illegible] [illegible] Cæsareæ S. M. [illegible] [illegible] Electoribus [illegible] [illegible]

[illegible] Marchionis Spinolæ [illegible] [illegible]

[illegible] Equidem, noſtra ex parte, [illegible] & [illegible] noſtram patriam, [illegible] Sac. Romanorum Imperium [illegible] tranquillitati, atque concordiæ [illegible] ſane animo [illegible] modo fideliſſimis noſtris [illegible] exhortationibus locus relictus [illegible] camino, vtantur, a [illegible]

Quum itaque modo commemoratis fideliſſimis noſtris monitis [illegible] dealbarimus, incentores [illegible] itaque ad [illegible] eoque etiam [illegible] s, [illegible] nec nos ad [illegible] es [illegible] quam anſam occaſionemque præbuit [illegible] Maximus vbi [illegible] & emolumentum [illegible]

Interea hæreditariæ noſtræ inſtitutæ fraternitatis atque concordiæ haud [illegible] ſed, [illegible] modo Dilectio Veſtra ad nullam offenſionem [illegible] præbeat, & quatenus in propria noſtra prouinciali defenſione, [illegible] non occupati ſimus [illegible] vſque nos illi [illegible] exhibebimus. Et hæc ſunt, quæ Dilect. Veſtram [illegible] [illegible] us, eidemque ſimul gratiſſima [illegible] Datum [illegible] 25 Aug. A. C. M. DC. XX.

CAPVT CLVI.

ALBERTI ARCHIDVCIS AVSTRIAE AD EVMDEM DOMINVM, HASSIAE LANDGRAVIVM, *Mauritium litteræ.*

Sub dato 6. Aug. A. C. M. DC. XX.

Illuſtriſſime Princeps, [illegible] Poſtquam Hiſpaniarum [illegible] & [illegible] proh dolor, [illegible] præcipitem [illegible] Romano Cæſaream [illegible] adeo tot [illegible] damnum A[illegible] [illegible] iccirco [illegible] nent [illegible] Cæſ. M. [illegible] eam [illegible] [illegible] Cæſ. S. [illegible] ana luce [illegible] contra omnia [illegible] Dilectione [illegible] Vestra [illegible]

 [illegible]

[illegible] Electori Palatino [illegible] Cæſareæ S. M. [illegible] allam vel aſſiſtentiam [illegible] etiam præter [illegible] re haud [illegible]. Vice verſa tamen [illegible], quæ [illegible] Dilectioni Veſtræ [illegible], ſi Cæſarea S. M. opem ferre, vel [illegible] tri [illegible] ad [illegible] eſſe [illegible], nec [illegible] domus noſtræ ne [illegible] quod [illegible] noſter exercitus, & vires bellicæ, quas [illegible] vel impoſterum [illegible] [illegible] Electorum Palatinum [illegible], neque Veſtra Dilect. [illegible] ſubditos [illegible] ere, vel [illegible] [illegible] nos [illegible] taxat cum Dilect. Veſtra in [illegible] [illegible] adhuc [illegible] noſtram. [illegible] [illegible] ſeſe ue omnibus [illegible] quem [illegible] [illegible] noſtro Conſiliario Gerardo [illegible] I. V. L. [illegible] [illegible] plenariam adem [illegible] ere vel [illegible] obligari [illegible] & [illegible] us. Dabantur [illegible] monti [illegible] Aug. [illegible] C. M. D. C. XX.

CAPVT CLXII

I[illegible], poſtquam Marchio Ambroſius Spinola in Superiorem [illegible] [illegible] ſubſequentes litteræ inter Cæſaream Maieſt. [illegible] [illegible]que S. Romani Imperii Electores, Principes, & Ordines commu[illegible]

S. CAESAREAE MAIEST. AD REVERENDISS. DOMINVM ELECTOREM MOGVNTINVM Litteræ.

[illegible] A. C. M. D. C. XX.

FERDINANDVS II. DEI GRATIA, Electus Romanorum Imperator Semper Auguſtus &c. Reuerendiſſime Elector &c. Quam [illegible] [illegible] uerſæ conſ[illegible]latæ Reipubl[illegible]cæ cordi [illegible] ſit, vt perturb[illegible] in [illegible] Bohemiæ [illegible] nunc in [illegible] noſtra regna, [illegible] [illegible] ad [illegible] a [illegible], [illegible] [illegible] Auſtriæ [illegible], [illegible] [illegible] c[illegible]ge[illegible] poterit.

[illegible] [illegible] m [illegible] [illegible] [illegible] T. [illegible] [illegible], & S. R. Imp. [illegible] Vice [illegible] cum von [illegible] [illegible] 1. E[illegible] Spon[illegible] [illegible] [illegible] axillis, [illegible] abſq. [illegible] [illegible] [illegible] II. Q[illegible] [illegible] [illegible] Electorem & S[illegible] [illegible] n[illegible] [illegible] p[illegible] [illegible] [illegible]

Qu[illegible] difficultates [illegible]

pro[illegible]

[illegible] absque vlla mora [illegible] [illegible] Imperii [illegible], & S. R. Imperii [illegible] [illegible] [illegible], Ian-Ge[illegible]n Comitem Hohenzollerensem & Sigmaringensem [illegible] Consiliarium nostrum intimum [illegible]ue Consilii Præsidentem [illegible] Electorem Saxoniæ, [illegible] [illegible] ablegauimus [illegible] [illegible]que spe & fiducia [illegible] [illegible] & [illegible] decretos [illegible] nobis præstituros. Quum [illegible] S. R. I. [illegible] Constitutionibus conformem [illegible]ationem, [illegible] [illegible] [illegible] promotam videamus: [illegible] [illegible] pro ratione temporis nondum [illegible] possimus, quid ante commemoratus [illegible] in hoc [illegible] apud Saxoniæ Electorem [illegible], nobis & oppressæ [illegible] vero minima [illegible] [illegible] [illegible] admodum perniciosa [illegible]: [illegible], modo viam [illegible], qu[illegible] [illegible] [illegible] præcaueantur, D[illegible], [illegible] copiam & [illegible] hanc [illegible] fideliter communicamus, quid vi[illegible] paullo [illegible] Comitis Hohenzollerani & [illegible] [illegible] Dilectæ [illegible]scripsimus: ex [illegible] [illegible] [illegible] quod Dilect. T. & modo commemorato [illegible] Duci Bauariæ [illegible] omnia committamus, omnemq[illegible] [illegible] [illegible]m in vos collocamus, & in eo, quid nimirum nobis [illegible] [illegible]m vel [illegible]mittendum sit, adquiescamus. Sin autem Sereniſſimi Domini Electoris cauſ[illegible] [illegible] perpendendæ videantur, adeo vt abſque Electoralis Collegii deliberatione & decreto proſcriptio locum habere nequeat: in eo casu Dilect. T. clementer rogamus, oramus, & o[illegible], vt o[illegible] & [illegible] [illegible], quo abſque vlla mora tota dicta Proſcriptio in [illegible] [illegible] [illegible] promoueatur. In eo Dilect. T. non minus, quam hactenus [illegible] [illegible]que S. R. Imperii negotiis sollicitudinem, curam, atque [illegible] [illegible] terrarum Orbi manifeſtabit: id quod nos Cæſareo-Regia clementia [illegible]. T. cui alias & bene cupimus & fauemus, recompenſaturi ſumus. Dabi[illegible] in ciuitate noſtra Vienna I. Iunii A. C. M.DC.XX. Regnorum noſtrorum &c.

FERDINANDVS.

IAN-LODOICVS von Ulm.

Ad mandatum S. Cæſ. Maieſt. [illegible]

CAPVT CLXIII.

EIVSDEM S. CAES. MAIEST. AD COMITEM HOHENZOLLERENSEM EPISTOLA.

Sabbato I. Iulii A. C. M.DC.XX.

FERDINANDVS &c. Generoſe, [illegible], fidelis &c. [illegible] [illegible], vt [illegible] Bohemiæ noſtræ [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ... abſque vlla mora [illegible] ... Burgundicum [illegible] ... apud Elect. Sax. [illegible] ... Cæſareis [illegible] ... de cuius promotione ... publicatione [illegible] ... illamque [illegible] ... prætextatur [illegible] ... Reuerendiſ. Electori Moguntino ſignificauit ... Electori Saxoniæ [illegible] ... Albertus [illegible] ... Moguntino & Saxoni [illegible] ... Electorali Collegio [illegible] ... Moguntinum Electorem & [illegible] ... Cæſareæ [illegible] ... In [illegible] ... M. D. [illegible]

CAPVT CLXIV

EIVSDEM S. CAES. MAIEST. AD DVCEM BAVARIÆ, DE [illegible] MVTANDIS, AD [illegible]

[illegible]

S[illegible] ... Moguntinum [illegible] ... Archiepiſcopum Albertum [illegible] ... [illegible]

[illegible]

[illegible] ſupra c[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]tend[illegible]. Q[illegible] [illegible]
(quam par [illegible] [illegible]
[illegible]mus & [illegible] [illegible] Serenisſimo [illegible]
[illegible] ſuaſ[illegible] [illegible]que & no[illegible] [illegible] dar[illegible]
ſuri ſumus: [illegible] Saxoniæ, [illegible]
Ve[illegible] ad [illegible] in [illegible] & [illegible]em vires [illegible]
iunctura [illegible] a [illegible] Cæſ. [illegible] Maj. [illegible] ſucce[illegible]
pere [illegible] [illegible]
in [illegible] Electoris Moguntini, [illegible]
bavariæ & Bavariæ Ducis [illegible] & [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Electorum Saxoniæ & Bavariæ Ducum [illegible]
[illegible] & tenta[illegible] [illegible] executionem ab[illegible]
[illegible] & [illegible]agitatur [illegible] Veſtræ tamquam [illegible]
m[illegible] ſummoque nec[illegible] [illegible] ſignificare, & [illegible]
& [illegible] implor[illegible], [illegible] hactenus, ita & [illegible]
[illegible] clementiſſime bene c[illegible]. Datum [illegible]
[illegible] Iulii [illegible] C. M. DC. XX.

CAPVT CLXV.

IOACHIMO ERNESTI MARCHIONIS ONOLTZBACHICI AD REMPVBLICAM MOENO FRANCfurtinſem Litteræ.

VIr [illegible] Onolzbac[illegible] [illegible] Correſponden[illegible] [illegible]
[illegible] & [illegible] Generalis [illegible] ad Sen[illegible] [illegible]
franco[illegible] [illegible] epiſtolam [illegible]: Non potuiſſe [illegible]
[illegible], [illegible]idem res & ipſa neceſſitas hoc [illegible], quin [illegible]
[illegible] de [illegible] cum exercitu Euange[illegible] Correſpondentium [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] gratia [illegible]
[illegible] ſed dumtaxat ea mente & intentione [illegible]
[illegible]
[illegible] con[illegible] Ordines [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Romanum [illegible]
Cum ergo [illegible]
[illegible]
[illegible] Marchionem Spinolam [illegible]
[illegible] Franco[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] tanquam [illegible] prudenter [illegible] & [illegible] ab eo, quod [illegible] non solum [illegible] & in[illegible] etiam per [illegible] de quo [illegible] in primis Deo [illegible] reddituri [illegible]

[illegible] & [illegible] præsertim cum [illegible] & [illegible] & [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] & consequenter [illegible] [illegible]

CAPUT [illegible]

MARCHIONIS AMBROSII SPINOLÆ AD [illegible] LITTERAE.

[illegible]

D[illegible]

[illegible] Gerardo Pe[illegible], Serenis[illegible] Archiduc[illegible] Alberto Conſiliario [illegible] non fecit, quam [illegible] cognoſceri [illegible] reſponſ[illegible] [illegible] m[illegible]s, eam[illegible] [illegible] commendamus. Da[illegible] Sebaſtian-Engers [illegible] Augu[illegible] A. C. M. DC. XX.

Dilect. Veſtr[illegible]
Offic[illegible]
Ambroſius Spinola Marc[illegible]
[illegible]

CAPVT CI[illegible]

EIVSDEM MARCHIONIS SPINOLAE AD S. P. Q. MOENOFRANCOFVRTENSEM EPISTOLA.

[illegible] Spinola [illegible] [illegible] Fran[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ipſos [illegible] [illegible] incolas atque [illegible] Francofurtenſ[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Mandata ergo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] valini.

[illegible] Lundorp[illegible] [illegible] Dn. Ter [illegible]

CAPVT

CAPVT CLXVIII.

ALBERTI ARCHIDVCIS AVSTRIAE AD EAMDEM REMPVB. MOENOFRANCFVRTENSEM

Litter[illegible].

N[illegible] intervallo [illegible] periculoſiſſimi [illegible] & machina[illegible] Sere[illegible] atque Illuſtriſs. D. A[illegible]dux Alb[illegible], cum p[illegible]o [illegible] Francofurtenſi [illegible] varias & quidem ſiniſtras cogi[illegible] & militares Cæſareanas copias fuiſſe ſubm[illegible] [illegible] Auguſti ad ciuitatem Franco[illegible] [illegible]

[illegible] Marchioni [illegible] progreſſu [illegible], illi præcepit [illegible] copias ad Cæſ. S. Mai[illegible] & [illegible] pertinere, & [illegible] Archid. [illegible]dum eſſe quatenus ciuitas [illegible] Maieſtatis Cæſ. [illegible] & [illegible] p[illegible] iuramenti [illegible] [illegible]

CAPVT CLXIX.

CAESAREAE MAIEST. AD EVNDEM S. P. Q. MOENOFRANCOFVRTENSEM [illegible]

P[illegible] Illuſtriſſimi [illegible] [illegible] concept[illegible] [illegible] quam [illegible]

Cæſarea [illegible] Maieſtas [illegible] [illegible]

[illegible]

CAPUT [illegible]

SPINOLAE [illegible]

ſummaria.

Subſcr[illegible] 25 Auguſti A. C. M. DC. [illegible]

NOS Ambroſius Spinola Marchio [illegible]

[illegible]

[illegible] eſſe [illegible], [illegible] Moeno-[illegible] Reipublicæ legibus & ipſi æquitati conformem eſſe iudicemus, [illegible], loco & nomine ſuorum Principalium, [illegible] quoque in [illegible] M. Domini noſtri Clementiſſimi [illegible] conſtanter [illegible] recepeint. Idcirco, tenore præſentium harum litterarum, non [illegible] verbis, quam fide [illegible], [illegible] promittimus atque pollicemur, quod [illegible] [illegible] exercitu communi [illegible] Francofurtenſi, [illegible] [illegible] omnibus modis [illegible], ſub nullo prætextu militem ullum introducere, nec quicquam hoſtiliter [illegible] [illegible]. Et hiſce omnibus antedictis [illegible] adquieſcere poterunt. In fi-[illegible], litteris hiſce manu [illegible] [illegible] Caſſelis, 21. Auguſti. A. C. M. DC. XX.

AMBROSIVS

Locus [illegible].

CAPVT CLXXI.

[illegible] CAES. MAIEST. AD REGEM DANIAE, IN [illegible] [illegible], AD CHRIST. DVCEM [illegible] [illegible] S. Rom. Imperij [illegible] & ciuitatem Lubecam litteræ.

P[illegible] Vobis ex [illegible] noſtris proxime elapſo M. [illegible] [illegible] Cæſare s [illegible] [illegible] & Pro-[illegible] [illegible] & Rom. Imperij [illegible] [illegible] partes [illegible], [illegible] S. Rom. Imperij [illegible] [illegible] vero contra [illegible] Mulhuſinæ [illegible] [illegible] S. R. Imperij [illegible] & [illegible] in S. Rom. Imperio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], & [illegible].

[illegible], [illegible]

 [illegible]

[illegible] & H [illegible] [illegible] adici Ottonis Melander [illegible] V. [illegible] modum etiam non [illegible] D. V. [illegible] tionibus ſufficienter [illegible] & intelleximus, [illegible] iuxta commentum [illegible] exortorum in S. Rom. Imperio [illegible] ſtro regno & Electoratu Bohemiæ, [illegible] nobiſcum, & [illegible] noſtra [illegible] poſſimus [illegible] iuxta laudabile exemplum [illegible] Maiorum [illegible] [illegible], [illegible] propaga[illegible] [illegible] ipſo [illegible] ad finem ſentire [illegible].

Quemadmodum igitur Dil. V. [illegible] officium [illegible] oblatione [illegible] gratias [illegible], ita viciſſim Dil. V. certo [illegible] ant, nos non dumtaxat in [illegible] a Dilect. V. [illegible] fideliqüe [illegible] conſtanter [illegible], verum etiam paria [illegible], [illegible] mentiæ officia Dil. V. [illegible]. Quoniam autem [illegible] [illegible] ad [illegible] S. R. Imper. [illegible] & [illegible] [illegible], quum Elector Palatinus contra [illegible] compa[illegible] Dilect. V. [illegible] hinc inde in S. R. Imperio excita[illegible] [illegible] eo magis [illegible] noſtra [illegible]

[illegible] tamen, modo [illegible] paululum [illegible] pax atq; [illegible] [illegible] quod apud noſtri [illegible] [illegible] noſtra [illegible] [illegible] Regem & [illegible] [illegible] præparationes bellicas [illegible] [illegible] Archiducum Auſtriæ [illegible] [illegible] noſtrum [illegible] [illegible] extrema [illegible]

[illegible], [illegible] con[illegible] ad [illegible] Bohemiæ re-gno [illegible] incorporata [illegible] p[illegible] hinc deducta hæred[illegible] [illegible] exemplo declinaverint.

Q[illegible] commemorato, haud vero alio modo comparatæ ſese, [illegible] illud a[illegible] tamen [illegible] magis commemoratam [illegible] [illegible] Conſtitutionum Religionis prophanæque pacis, vlliusque [illegible] Ordinis [illegible], ad recuperationem noſtrorum legitimo conſenſuque [illegible], quod nobis, tanquam Romanorum Imperatori, Bohemiæ re-gi [illegible] lęſo offenſoque Ordini omni de iure competit, quod-que [illegible] Veſtræ in [illegible] ſubſequentibus caſibus (quos tamen Deus [illegible] Optimus Max[illegible] clementiſſime auerruncat) procul omni [illegible] eſſe [illegible] etiam hoc in caſu Vnus Ordo [illegible] ipſorum capi-[illegible], nobis perſuadeamus, [illegible] illa non [illegible], quam omnibus modis legi-[illegible] & æquitati conſentanea interpretaturas eſſe. Iccirco co[illegible] [illegible] Veſtr[illegible] ſupra alligatas noſtras [illegible] litteras iuxta omneis ſuas [illegible] hic repet[illegible], ac [illegible] Veſtras peramice & clementer rogamus [illegible] obteſtamur, nullas aliter atque aliter interpretari, ſed multo potius erga [illegible] domum, cum [illegible] illiuſmodi peramicis oblatis officiis con-[illegible], atque [illegible] noſtris rebus, eorumdemue aſſeclis & [illegible] opem aux[illegible] in locis [illegible] permittere [illegible], atque pacifici animi [illegible] voluimus. Viennæ &c.

CAPVT CLXXII.

EIVSDEM S. CAESAR. MAIEST. AD CAROLO-[illegible] DONA, EPISTOLA.

Sub dato [illegible] A. C. M. DC. XX

GEnero[illegible] [illegible] & [illegible] litteras [illegible], ſub dato 23. Iulij, vna cum re-ſponſo Brandenburgico, a te [illegible] (in quo bene ac decenter [illegible]) ac-cepimus, & tua cum expeditione, [illegible] imposterum quoque eo modo con[illegible] [illegible], cum Cæſarea gratia atque clementia bene [illegible] noſter [illegible] & aulico Conſilio [illegible] Georgius, Comes in Ho-[illegible] [illegible] & [illegible] exp[illegible] [illegible] haud [illegible], quod ad [illegible] ſub dato [illegible] noſtram, ſub dato 12. Aug. [illegible] binas ad nos exaratas litte-[illegible] [illegible] bene [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

Augusti A. C. M. DC. [illegible]

FERDINANDUS.

[illegible]

Ad Mandatum S. Cæs. Majest. proprium.

CAPUT CLXXIII.

EIUSDEM ROMANORUM IMPERATORIS AD [illegible] ELECTOREM SAXONIAE LITTERAE

[illegible] Augusti A. C. M. DC. XX.

FERDINANDUS electus Romanorum Imperator [illegible]

[illegible]

Ad præſtandum itaque obſequium humilimum Capitanei & Conſiliarii eiuſdem Equeſtris Ordinis ad Collegas ſuas pro totius informatione rei ſcriptum ſequens 26. Septemb. dediſſe dicuntur. Quæ ſacratiſſima Cæſarea Rom. Hung. etiam & Bohem. Regia Maieſtas ſub dato Viennæ tertio huius menſis Septembris [illegible], tum etiam ipſius Maieſt. Generalis Capitaneus Illuſtriſſimus, Sereniſſimus Princeps ac Dominus, Dominus Ambroſius Spinola Marchio Seſtenſis, ex caſtris Oppenheimenſibus ſub dato 23. eiuſdem Wetteranæ & Rhenanæ, nec non pertinentium locorum Nobilitatis liberæ Capitaneis & Conſiliariis in ſcriptis ſignificarunt, illud debito modo, candide, & ad certiorem informationem, ne quis ignorantiam illius, ſiue breui ſiue longo temporis interuallo prætendere poſſit, [illegible] adiunctionem [illegible] preſſorum exemplarium, quorum formam authenticam ad [illegible] haberent, illos celare noluiſſe. Ipſum porro Caſ. Maieſt. Generalem (ſiue [illegible] Generaliſſimum die D. Matthiæ Apoſtolo ſacro proclamatum) clementer [illegible] ſe obtuliſſe cuiuſcunque Rhenani tractus & Wetterauiæ locorum [illegible] pertinentiū Nobilitatis Capitaneo, ſub ſpeciali quodam [illegible], [illegible] Guardiæ, Aquilæ Cæſareæ & inſignium (verum tamen, ad præcauendum [illegible] abuſum, iuramento corporali illis prius obſtrictis Capitaneis quod videlicet [illegible] eiuſmodi ſigna, niſi quem nouerint in Glorioſiſſ. Cæſar. [illegible] ſeruatione [illegible] permanſiſſe, impertire velint) ipſis tranſmiſſuros eſſe.

CAPVT CLXXXI.

COPIA LITTERARVM CAPITANEORVM EQVESTRIS ORDINIS RHENANO-VVESTERAVICI, de Vnionis Copiis Militaribus conquerentium.

Sub dato 16. & 26. Septemb. A. C. M. DC. XX.

Præmiſſa [illegible] noſtra [illegible]: Nobiliſſime, Strenue, cumprimis amandiſſime adfinis, & amice [illegible]. Quod Romano-Cæſarea, Hungariæ Bohemiæque Regia Maieſtas, ſub dato Viennæ 3. huius M. Septembris, tum etiam [illegible] S. M. conſtitutus Generalis campi Mareſchallus, Illuſtriſſimus Princeps ac Dominus, Dominus Ambroſius Spinola Marchio Seſtanus &c. ex caſtris Oppenheimenſis, 23. eiuſdem ad Capitaneos, Conſiliarios, & [illegible] S. [illegible] Imperii Ordinis Equeſtris Rhenano-Wetterauici, ad nos clementiſſime [illegible] id omne vos omneis & ſingulos debito ex obſequio, beniuolentiſſime, & ad certiorem melioremque informationem, ne quiſpiam ſeſe ignorantia excuſare poſſet, [illegible] his inſertis Originalibus, celare nec voluimus nec debuimus. Quocirca [illegible] commemoratus [illegible] Cæſareus [illegible] (ante [illegible]) ille Matthiæ Apoſtolo in [illegible] ſeſe [illegible] cuiuſuis loci Capitaneo, [illegible] Ordinis Rhenano-Wetterauici circuli, ſpeciale quoddam [illegible], loco Salueguardiæ, Cæſareæ aquilæ & [illegible] attamen ad præcauendum omnem abuſum, præmiſſo corporali iuramento & obligatione [illegible], quod videlicet eiuſmodi ſignata nemini [illegible] nec [illegible]eant, niſi iis, qui in

Cæſarea deuotione realiter conſtanterq; perſeuerauerint, tramitte cupit. Quæ vobis, vti ſupra dictum, celare non voluimus nec debuimus, vobiſque omnibus & ſingulis, noſtra quidem ex perſona, grata, peramica, acceptaque officia pro virili præſtare cupidi atque prompti permanemus. Dabantur Moguntiæ 16. & 26. Septemb. A. C. M. D C. X X.

Singuli Capitanei liberi Sac. Rom. Imperii Equeſtris Ordinis Rhenano-Wetterauici, aliorumq; ad tractum illum pertinentium locorum.

CAPVT CLXXXII.

HÆc dum circa Rhenum gererentur, Sereniſſimus Rex Daniæ &c., ob durantes adhuc cum Hamburgenſibus controuerſias, ſequentes litteras cum modo dictis Hamburgenſibus, aliiſque S. Rom. Imperii Principibus, commutauit.

SERENISS. POTENTISSIMIQVE DANORVM REGIS &c. AD SPQ. HAMBVRGENSEM LITtera.

Sub dato 29 Iunij A. C. M. D C. X X.

HOneſtiſſimi, perdilecti fideles: Notum facimus omnibus & ſingulis, quatenus non dumtaxat ex inferioris Saxoniæ Circuli denunciantibus Principibus, Adminiſtratore Magdeburgico, & Duce Brunſuicenſi, verum etiam vicinis aliquot exteriſque locis percepèrimus, vos de nobis, & quidem nullo modo legitimo, fuiſſe conqueſtos, quaſi duo magna Orlagiana nauigia in libero noſtro fluuio Albidos detinuerimus, & 7. ab vrbe milliaribus, & ad explodendi ſclopeti ſpacium à ſe inuicem collocari iuſſerimus, eo potiſſumum fine, vt tranſeuntes naueis per tormentorum diſploſionem, detentionem viſitationemque noſtri iuris voluntatiſque facere poſſimus: immo quod ferme nulla ab noſtri maris præfecto conſpecta nauis, etiam ſi vela demittat, tuto tranſire ac redire queat, quo facto, veſtram iuxta prætenſionem, commercia impediantur, & mercatores, in committendis ſuis fluuio Albidos mercibus, deterreantur, quodque exinde maiora pericula atque difficultates facile exoriri poſſent, quemadmodum commemoratæ iſtæ variis diuerſimodiſque iſtiuſmodo nauei-quærelis refertæ litteræ ſatis ſuperque teſtantur.

Nunc autem veſtræ tam diuerſimodæ traductiones, & falſæ, nullo fundamento nixæ diffamationes, a noſtris hæreditario iuramenro nobis obligatis ſubditis profectæ, nobis admodum peregrinæ viſæ ſunt, conſiderando in Regiam noſtram mentem numquam incidiſſe, quod vos, veſtroſque, vel etiam quemdam alium mortalium, modo officii limites non tranſgrederentur, offendere vel commerciorum vſum vmquam retardare aut impedire voluerimus, quemadmodum etiam fictitias iſtiuſmodi veſtras impoſitiones falſaſque prætenſiones neque vos, neque alius quidam honeſtatis ſtudioſus, vllo iuris ſaluo titulo probare poterit, excepto, quod, iuxta omnium gentium populorumque morem atque conſuetu-

ſuetudinem, veſtræ aliarumque exterarum nationum naues, abſque vlla liberorum Commerciorum læſione, ante noſtras Regias naues vela demittere neceſſum habeant, ad quod vos, tamquam noſtri hæreditario iuramento nobis obligati ſubditi, magis forſitan quam aliæ peregrinæ nationes, præſertim in libero noſtro minimeque controuerſo fluuio Albidos obligati eſtis: neque interea vnica veſtra, vel externa nauis, quamdiu Orlagiana noſtra nauigia inibi comorata ſunt, detenta fuit. Quocirca veſtras fictitias, nullo fundamento nixas, in ſummum tamen noſtræ Regiæ Maieſtatis, auctoritatis, atque exiſtumationis præiudicium vergentes prætenſiones, impoſitiones & obiectiones, tamquam à noſtris nobis hæreditario iuramento obligatis obſtrictiſque ſubditis, vobis neutiquam tribuiſſemus: ſed vice verſa facile credimus, quod veſtri nautæ, ex mera pertinacia & audacia, volentes, in contemptibilem noſtrum deſpectum, coram Orlagianis noſtris nauibus vela dimittere nolentes, ad detentionem tormentorumque exploſionem anſam occaſionemque dederint, id quod vos nullo modo nobis, ſed multo potius modo commemoratorum veſtrorum nautarum petulantiæ atque libidini imputare neceſſum habetis: toti terrarum Orbi ſiquidem cognitum manifeſtumque etiam paſſim & vbiuis gentium vſu receptum eſt, quod omneis naueis mercatoriæ, coram iſtis noſtris Orlagianis nauibus, etiam in peregrinis fluuiis maribuſque totius mundi, vela dimittant, iiſdemque debitum honorem atque reuerentiam exhibeant, minime nunc conſideratis quod contra veſtros tranſgreſſores nulla acrimonia & ſtricti iuris obſeruantia, ſed omnis moderatio & lenitas vſurpata, multo minus vlla nauis, vel in ac: vel in receſſu, detenta fuerit

Quum itaque hac de cauſſa à vobis, tamquam hæreditario iuramento nobis obligatis obſtrictiſque ſubditis, tam ignominioſe, nullo tamen fundamento, & contra ipſam Meridiana luce clariorem veritatē, traducti fuerimus, id iā ſane ſuo loco relinquimus, & æſtumare neceſſum habemus, vos, vti hactenus quoque factum, pari ſuſpicione & contraria diffidentia, apud alios etiam Monarchas, Reges, Principes, & Ordines, nos traduxiſſe: quæ tamen omnia ſuo tempore in auctores ſuos recident. Icciroo à vobis interea vehementer atque ſimul clementer petimus, vt in poſterum vobis ab iſtiuſmodi fictitiis calumniis, obiectionibus, turpiſſimis diffamationibus & traductionibus, contra veſtrum legitimum hæreditariumque Dominum, temperetis, nobis debitum reſpectum exhibeatis, & ad nullas periculoſas adfectiones nobis anſam occaſionemque præbeatis. Id vergit in proprium veſtrum emolumentum, & nos viciſſim regia Clementia vobis impoſterum bene cupimus. Dabantur in noſtra munitione & ciuitate Crempe 29. Iunii A. C. M. DC. XX.

CHRISTIANVS

Manu propria.

CAPVT CLXXXIII.

INFERIORIS SAXONIAE CIRCVLI DENVNCIATORIORVM PRINCIPVM, CHRISTIANI GVILIelmi Adminiſtratoris Magdeburgici, & Frederico-Vlrici Ducis Brunſuicenſis &c. ad regem Daniæ Litteræ.

Sub dato Veneris poſt Aſcenſionem Chriſti A. C. M. D C. XX.

SEreniſſime Potentiſſimeque Princeps, Sereniſs. Veſtræ Reg. Dig. nos ſalutem & peramica noſtra officia nunc & ſemper deferimus promtiſſima ac paratiſſima. Peramice Domine agnate, adfinis, & Compater regiæ Dig. & Dil. Veſtræ ſignificare neceſſum habemus quod nobis Senatus atque Coſs. Reipub. Hamburgenſis litteris expoſuerint, quatenus nimirum Regia Dig. & Dil. Veſtra nuperrime elapſo Aprili, duas magnas armataſque Orlagianas naueis in limine fl. Albidos deduxerit, & 7. ab vrbe milliaribus, ad ſclopeti explodendi ſpacium, ſeorſim collocauerit, eum potiſſimum in finem, vt tranſeuntes naueis ſui iuris voluntatiſque facere poſſet, ſimul ſummiſſe rogantes, vt, quum eo ipſo facto commercia detineantur, mercatores, in committendis ſuis fluuio Albidos mercibus, deterreantur, & exinde diuerſimodæ inconuenientiæ, periculoſæque difficultates metuendæ fient, nos, tamquam laudatiſſimi inferioris Saxoniæ Circuli denunciatorii Principes, ratione noſtri officii, Regiam Dig. & Dil. Veſtram peramice rogaremus, vt videlicet præpoſterum illum Ordinem iterum abrogaret, & Comercijs liberum impeditumq; ſuum curſum permitteret, quemadmodum Regia Dig. & Dil. Veſtra ex inſerta iſta litterarum copia aliquanto latius depræhendere & intelligere poterit.

Etiamſi vero æſtumemus quod Regia Dig. & Dil. Veſtra ad modo commemoratam rerum confuſionem, peculiaribus nobis tamen minime cognitis de cauſſis, commota fuerit, quas nunc non immerito ſuo iam loco relictas volumus, nihilominus quum animaduertamus, Senatum iſtius Reipublicæ, nobis ſupplicantem, ſubſequutam exinde tormentorum diſploſionem contra tranſeuntes naueis, quemadmodum etiam earumdem detentionem & viſitationem, pro oneroſa Commerciorum remoratione allegare, ad quam Reg. Dig. & Dil. nullam occaſionem anſamque dediſſe prætendit: Dilect. Veſtræ tamen minime fiet incognitum, in quo perturbato perículoſoque ſtatu vniuerſum S. Rom Imperium, ob excitatam, & cottidie magis magiſque creſcentem, intemperiem Bohemicam, conſiſtat, ad quam non immerito late ſeſe extendentes differentias & periculoſas controuerſias, inter Chriſtianum Ducem Brunſuicẽſem ac Luneburgenſem, & ciuitates Lubecam & Hamburgum, ob permeationem Gammerortii &c. exortas, locamus, ex quibus facile, ſi id diuina prouidentia permittat, late ſeſe diffundens pericoloſiſſimumque iſtiuſmodi incendium excitari poſſet, quo totus inferioris Saxoniæ Circulus in extremam perniciem, ruinam, atque deſolationem præcipitaretur: in quibus caſibus, nobis, ratione noſtri officii, inuigilare incumbit, vt eo commodius perículoſiores innouationes, quantum quidem vires

vires humanæ permittere videntur, præcaueri, econtra vero exoptata iam dudum pax, concordia atque quieta tranquillitas iterum reduci poſſent: quemadmodum Regiam Dig. & Dil. Veſtram ad illius conſeruationem inclinare minime ignoramus, ſed multo potius certiores ſimus, regiam Dig. atque Dil. Veſtram nihil vmquam prætermittere, quod in Reipublicæ, in particulari vero inferioris Saxoniæ Circuli emolumentum atque incrementum pertinere videatur.

Icciroo Regiam Dig. & Dil. Veſtram, tenore præſentium iſtarum noſtrarum litterarum, peramice rogamus vt, tamquam pacificus, à Deo Ter Optumo Maxumo ſingulari erga S. Iuſtitiam zelo dotatus Rex, illud probe perpendere, Marispræfectum cum armatis nauibus reuocare, commerciis celerem ſuum curſum permittere, ſeſeque, vti de Reg. Dig. atque Dil. Veſtra nobis certo pollicemur, erga commemoratam illam ciuitatem, atque adeo conſequenter erga totum iſtum inferioris Saxoniæ circulum, ita exhibere clementiſſime dignetur, ne noſtra hoc in negotio deducta bona intentio & intercesſio fruſtra ſuſcepta eſſe videatur: Summa infallibilique ſpe & fiducia freti Senatum & Coſſ. Hamburgenſes Regiæ Dig. & Dil. Veſtræ omni tempore debitum reſpectum præſtituros, ad nullam offenſionem aliam occaſionemque daturos, exoptatam iam diu pacem ſummo ſtudio ſectaturos, & omnia ſua conſilia & actiones eo directuros; quo commodius iſtiuſmodi attentata impoſterum præcaueri queant.

Id quod Regiam Dig. & Dil. Veſtram, pro rei neceſſitate, celare noluimus, eidemque ad præſtanda grata acceptaq; officia, omnibus incidentibus ſub occaſionibus, obligati permanemus. Dabantur die Veneris poſt Aſcenſionis Chriſti A. C. M. DC. XX.

DEI GRATIA Nos { Chriſtianus Guilielmus, Poſtulatus Adminiſtrator Primatus & Archiepiſcopatus Magdeburgici, Coadiutor Epiſcopatus Halberſtadenſis, Marchio Brandeburgenſis, in Boruſſia &c. Dux &c & Frederico-Vlricus, Dux Brunſuicenſis, ac Luneburgenſis &c.

CAPVT CLXXXIV.

SERENISSIMI POTENTISSIMIQVE DANORVM REGIS, AD DOMINI ADMINISTRATORIS MAGDEBVRgici &c. & Ducis Brunſuicenſis Litteras, Epiſtola Reſponſoria.

Sub dato 28. Iunii A. C. M. DC. XX.

REVERENDISSIMI, Inluſtriſſimi Principes, agnati, adfines, compatres, & filii, amandiſſimi Suauiſſimi &c. Litteras Veſtras ſub dato Veneris poſt Aſcenſionis Chriſti A. C. M. DC. XX. bene ac decenter accepimus, & exinde aliquanto latius percepimus, quatenus Senatus & Coſs. Reipub. Hamburgenſis de nobis conquerantur, quaſi binas noſtras armatas Orlagianas naueis in liberum noſtrum Albidos fluuium 7. ab vrbe milliaribus, ad vnius ſclopeti diſploden-

di ſpacium ſeórſim collocauerimus, eo potiſſimum fine, vt tranſeuntes naueis per tormentorum diſploſionem viſitationem, periculoſamque detentionem, noſtri iuris voluntatiſque faceremus, ſimul rogantes, quum eo ipſo commercia impediantur, mercatores, in committendis ſuis fluuio Albidos mercibus, deterreantur, & alias omneis periculoſæ inconuenientiæ & diffidentiæ excitentur, vt Dilect. Veſtræ tamquam inferioris Saxonici circuli denunciatorii Principes, nos ad deducendas iſtas Orlagianas naues peramice commouerent atque inſtigarent.

Ad hæc Dilect. Veſtras celare minime poſſumus, quod nobis Hamburgenſium noſtrorum ſubditorum diuolgatæ iſtæ ſuæ calumniæ atque fictitiæ, in ſummum Regiæ noſtræ Maieſtatis, auctoritatis, atque exiſtumationis vergentes obtrectationes admodum peregrinæ viſæ fuerint, ac iſtiuſmodo attentata ipſis minime tribuiſſemus, ſed potius clementiſſime ſperaſſemus, ipſos, tamquam hæreditario iuramento nobis obligatos obſtrictoſque ſubditos, iſtiuſmodi calumnias miſſas facturos, & econtra nobis omnem debitum reſpectum & obſequium præſtituros: nihilominus tamen falſas iſtas nulloque fundamento nixas Hamburgenſium obiectiones eo directas eſſe autumamus, quo facilius nos apud exteros Monarchas, Reges, Principes, & Ordines eo magis magiſque vti hactenus factum traducerent atque adeo rem in ſiniſtrum intellectum vel dubium traherent, id quod nos heic ſuo loco relinquimus.

Quamuis autem nobis arduæ & graueis impulſiuæ cauſſæ minime defuerint, quæ nobis, ad commemoratas noſtras naueis Orlagianas in fundum noſtrum collocandas, anſam occaſionemque præbuerint, ſiquidem toties nunc dictum Albidos fluuium, ad omneis fines noſtri Ducatus Holſatiæ vſque ſeſe extendentem, cum omni ſuperioritate à S. Rom. Imperio Germanicæ Nationis vt feudum obtinemus, & in eo ſubditis noſtris, Hamburgenſibus ne minimum quidem dominium vel Superioritatem (quæ prætenſa ipſorum iuriſdictio etiam in ipſo Cæſareo Cameræ iudicio per definitiuam ſententiam ſublata eſt) ſed nudam dumtaxat nauigatiolem concedimus: exinde etiam eo ipſo fluuio abſque ipſorum (Hamburgenſium) vel alterius cuiuſdam præſcripto, pro lubitu noſtro vtimur, nec eius rei gratia iiſdem Hamburgenſibus vllam rationem reddere tenemur: nihilominus tamen Dilect. Veſtris vere affirmare poſſumus in mentem noſtram numquam nobis veniſſe, quod per modo dictas iſtas naues Orlagianas neque ipſos, modo quiete pacificeque ſeſe continuerent, neque alium quemdam offendere, multo minus libera commercia impedire voluerimus, quemadmodum illud nobis Hamburgenſes falſo obiicere conantur: ſed in ipſa rei veritate ita comparatum eſt, quoniam tam à noſtris, quam vicinis in ripa Albidos ſitis ciuitatibus multifarias querelas cognouerimus Hamburgenſes in libero iſto noſtro Albidos fluuio multis nunc ab annis omnem violentiam exercere, naues ad alia loca velificantes per Tonnenboyerum ſuum ſumma vi ſæpius verſus Hamburgum cogere, & illuc omnia commercia, ſub graui pœna prohibito monopolico modo, in ſummam vicinarum ciuitatum atque Prouinciarum perniciem, transferre conati fuerint. Itaque ratione officii, & reſpectu ſummi Magiſtratus, iuxta habentia noſtra Regalia, illam Hamburgenſium inſolentiam diutius ferre minime potuimus, cum potiſſimum inſi-

in finem vt preſſis non dumtaxat legitimo modo ſuccurreremus, verum etiam quo melius commodiuſue libera commercia in toto iſto Albidos fluuio inferiori ſarta tectaque conſeruaremus, id quod nemo honeſtatis integritatiſque ſtudioſus nobis forſitan in deteriorem partem interpretari poterit.

Quamuis etiam Hamburgenſium naueis à noſtro maris præfecto aliquando tormentis impetitæ & ad debitam nobis præſtandam reuerentiam adhortatæ fuerint: nihilominus tamen ad vim iſtam faciundam ipſi Hamburgenſes, præfracta ſua pertinacia & petulanti reſiſtentia, ipſi anſam occaſionemque præbuerunt, dum coram noſtris Orlagianis nauibus, in minime controuerſo noſtro fundo & fluuio Albidos vela dimittere petulanter recuſauerunt, cum tamen vniuerſo terrarum Orbi cognitum manifeſtumque ſiet, quod in exteris etiam maribus aliæ mercatoriæ naues toties nunc commemoratis noſtris Orlagianis nauigiis, vela dimittendo, debitum honorem atque reuerentiam exhibeant illudque facere iure teneantur, cum tamen erga Hamburgenſes omnis adhibita fuerit moderatio, id quod omneis ſyncere candideque iudicantes, in ipſa rei veritate fateri neceſſum habebunt, atque teſtari tenebuntur.

Quocirca Dilect. Veſtras etiam atque etiam rogamus ne intempeſtiuis iſtis Hamburgenſium nullo fundamento nixis impoſitionibus & traductionibus fidem habeant, ſed vice verſa nobis certo confidant, quemadmodum nobis numquam in mentem venerit, vt commercia vllis modis impediremus, ita viciſſim omneis noſtras actiones & conſilia eo potiſſumum dirigimus, vt libera commercia omnibus modis promoueantur, & omneis in Sac. Roman. Imperio Germanicæ Nationis exortæ atque etiamnum durantes difficultates proxima quaque occaſione commode tollantur, econtra vero exoptata pax & concordia, per amicam pacificorum Principum Ordinum interpoſitionem reducantur atque ſtabiliantur, & tamdem inferioris Saxoniæ Circulus in priſtino ſuo nitore atque vigore conſeruetur. Poſthæc etiam Dilect. Veſtræ noſtris hæreditario iuramento nobis obligatis obſtrictiſque ſubditis haud grauatim interdicere non dedignabuntur vt ab iſtiuſmodi falſis impoſitionibus & calumniis impoſterum omnino abſtineant, & ad nullam amplius periculoſam innouationem anſam occaſionemque pertinaciter præbeant, ſed multo potius ſeſe nobis vt fideles ſubditos exhibeant. Idque Dilect. Veſtris omnibus modis recompenſare omni tempore peramice ſtudebimus: eaſdem ſimul diuinæ protectioni atque tutelæ commendantes. Dabantur è munitione noſtra Crempe XXVIII. Iunii A. C. M. DC. XX.

CHRISTIANVS

Manu propria

CAPVT

CAPVT CLXXXV.

COSS. AC SENATVS REIPVB. HAMBVRGENSIS AD INLVSTRISS. INFERIORIS SAXONIAE *circuli denunciatorios Principes Litteræ.*

Sub dato 6. Maii A. C. M. D C. XX.

REVERENDISSIME, Inluſtriſſimi Principes &c. Inluſtriſs. Veſtris Celſ paratiſſima promptiſſimaque noſtra obferimus officia: *Inluſtriſſimi* Celſiſſimique Principes: Quo pacto Sereniſſimi Potentiſſimiq; Principis ac Domini Chriſtiani, eius nominis 4. Daniæ, Noruegiæ, Vandalorum Gothorumque Regis, Ducis Sleſuicenſis, Holſatiæ, Stormariæ, & Ditmarſiæ, Comitis Oldenburgenſis & Delmenhorſtii &c. Domini noſtri clementiſſimi, duæ magnæ beneque armatæ Orlagianæ naueis vltimo die Aprilis in Albidos fluuio vela ventis commiſerint, ventoque ſecundo, ſeptem ab vrbe milliaribus, ad vnius ſclopeti diſplodendi ſpatium ſeorſim conſtiterint, eo potiſſumum fine quo magis tranſeuntes naues ſuæ poteſtati voluntatique ſubiicerent.

Quamuis autem Orlagianarum iſtarum nauium præſentia liberis Commerciis admodum moleſta fiet, cum mercatores, ſub iſtis periculoſis incommoditatibus, commemorato iſti Albidos fluuio merces ſuas non facile committant, alias etiam inconſueta iſta naualis expeditio diuerſimodas difficultates pariat, nihilominus tamen exinde admodum ſiniſtræ cogitationes excitantur, & ſubſequuti actus magnas enormeſq; inconuenientias demonſtrant: etiamſi enim tranſeuntes naues mercatoriæ, conſpectis Regiis nauibus, illico, ad exhibendam modo dictis Regiis nauibus debitam reuerentiam, vela, priſco de more demittant, nihilominus tamen maris Præfectus inopinato tormenta contra illas diſplodit, adeo vt quemlibet ictum 4. thaleris perſoluere, anchoras inijcere, ſeſeque perluſtrari atque viſitari neceſſum habeant, qua de re paſſim apud nos quærelæ inſtitutæ ſunt.

Nunc autem humanis noſtris cogitationibus illas cauſſas, per quas Regia S. M ad innouationem commota fuerit, comprændere minime poſſumus: quidem eidem ſuæ Reg. Maieſtati ad nullam aliquam offenſionem anſam occaſionemque præbuimus, multo minus ſumus promeriti vt nobis, in ſummum Reipublicæ noſtræ damnum atque detrimentum, commercia commemorato modo detineri vel impediri debeant, id quod per tormentorum infeſtationes, nauiumque viſitationes ipſo facto commonſtratur.

Quum itaque per iſtam innouationem, & exinde metuendas perniciofas ſequelas non dumtaxat commercia impediantur, quæ ſane remora vnumquemque tangit, verum etiam inferioris Saxoniæ circulus eo ipſo non parum periclitetur. Iccirco Inluſtriſs. Veſtris Cel., tamquam inferioris Saxoniæ circuli denunciatorus Principibus, iſtam noſtram per equutionem officioſiſſime ſignificare, eaſdemque ſummiſiſſimo ſtudio rogare, orare, & obteſtari voluimus, vt exinde metuendas pernicioſiſſimas ſequelas clementiſſime perpēdere, malū maius anteuertere, & dehortatoriis ſuis litteris rē eo deducere ne dedignētur, vt impoſterū iſta inno-

[illegible] Saxon[illegible] abrupam, co[illegible] nō amplius impediri, [illegible] per [illegible] concordia iterum reduci [illegible] queat, [illegible] illud ad conſeruationem [illegible] preſſorum Commer[illegible] um, cuſtodiam [illegible], & [illegible] onem omnis maioris [illegible] perieci, [illegible] dolor, [illegible] S. Rom. Imperium & omnia [illegible], nullo excepto, [illegible], vergit, ad quæ [illegible] Ve[illegible] Cel. [illegible] iam ante [illegible], illud ipſum quoque inferioris Saxo[illegible] officium requirat, [illegible] earundem V[illegible] Cel. opem auxi[illegible] imploramus, [illegible] Dei Ter Optimi Maximi [illegible] protectioni ob[illegible] ſequi[illegible] imo ſtudio commendamus. Dabantur, ſub ciuitatis noſtræ ſigillo, VI. Maij A. C. M DC. XX.

Illuſtriſs. V[illegible] Celſ.

ad omnia præſtanda officia p[illegible] om-
p[illegible] imi paratiſſimi,

Coſſ. & Senatus Reipub
Hamburgenſ[illegible].

CAPVT [illegible]LXXXVI.

FERDINANDI II. ROMANORVM IMPERATORIS [illegible] ELECTORIBVS, POST CORO. nationem [illegible] porrecta Capitulatio.

Sub dato 28 Aug. A. C. M. DC. XIX

NOS FERDINANDVS II DEI GRATIA electus Romanorum Rex, [illegible] Auguſtus, H[illegible], B[illegible], Dalmatiæ & Sclauoniæ Rex: Arch[illegible] [illegible] Carniolæ, Luc[illegible], [illegible] S.[illegible] Princeps S[illegible], [illegible] S. Rom. Imp[illegible] [illegible] Luſatiæ, Principatus [illegible], [illegible] lis, P[illegible], K[illegible], & [illegible], Landgrauius Alſatiæ, & c[illegible] præ[illegible] arum literarum omnibus & ſingulis.

Poſt[illegible] iam, [illegible] clementia, [illegible] per ordinari[illegible] electionem Reuerendiſſi[illegible] rum Illuſtriſſimorum[illegible], Ian Su[illegible] Mog[illegible] [illegible] Tre[illegible] enſis, & Ferdinandi Coloni[illegible], [illegible] que[illegible] madmodum etiam loco F[illegible] [illegible] Ian Georgij [illegible] Saxoniæ [illegible], [illegible] Magdeburgen[illegible] ſis, Ian [illegible] Brandenburgenſis, omnium S. Rom. Imperij [illegible], Regnum A[illegible] Italiam Archicancellariorum, &c. [illegible] rum, D[illegible] noſtrorum [illegible] electorum per D[illegible] ple[illegible] potentiam [illegible], [illegible] Munte[illegible] bergæ Dominum, [illegible], nobilem Hel[illegible]

Dominum Equitem, & Capitaneum, & [illegible] Wallhagiz [illegible] ad honorem [illegible] Romani Regis [illegible] in Dei [illegible] Christianitatis Germanicae Nationis, & Reipublicae [illegible] iccirco ea libera [illegible]ſſimaque voluntate, [illegible] & Electoribus, in ſequentes articulos, pacta, & condi[illegible] noſtrum [illegible] accepta[illegible], & [illegible]

Articulus, Sive Capitulum I.

PROTECTIO ECCLESIAE, PACIS, IVRIS ET Concordiae.

I. [illegible] Regiae dignitatis [illegible] Romanae Sedis [illegible] Ad[illegible] in [illegible] protectione [illegible] [illegible], [illegible] & [illegible] [illegible] Ordinationi [illegible] libertati[illegible] [illegible]

At[illegible], & ſubſequentibus XV [illegible] *[illegible] & [illegible]* [illegible] Electores Se[illegible] [illegible], quod in eo, curus de Romana Sede, & [illegible] [illegible] conſcituto, [illegible]

II.

AVREA BVLLA, RELIGIONIS ET PROFANA PAX, ALIAEQVE S. ROM. IMPERII LEGES atque conſtitutiones.

DEbemus & volumus etiam Auream Bullam, Religionis [illegible] [illegible] eandem pacem, [illegible] Comitiis [illegible] A. C. M. D. L V. [illegible] [illegible], & cuncta eiſdem [illegible] S. Rom. Imperii [illegible] modo [illegible] A. C. M. D. L V. [illegible] & [illegible] S. Rom. Imperii [illegible]

III.

GERMANICA S. ROM. IMPERII NATIO EIVSDEM ORDINES, LIBERTATES, IVRA & iuriſdictiones.

[illegible]

OMnibus modis quoque debemus & volumus Germanicam Nationem, S. Rom. Imperium, Electores, [illegible] Principes, Comites, Barones & Ordines apud eorundem dignitates, iura, [illegible], potestatem & potestatem, [illegible], [illegible] abique [illegible] contradictione [illegible] Regalia, [illegible], libertates, [illegible], [illegible] ipsorum [illegible], hactenus [illegible], tota [illegible] in optima forma, abique [illegible] negatione, [illegible], & [illegible] Res [illegible] atque [illegible], [illegible] praeiudicium.

IV.

COLLEGIALI-ELECTORALES CONVENTVS ET RHENANO-SEPTEMVIRALIS coniunctio & concordia.

COnventus [illegible], et quae ſcripto Aureae Bullae, [illegible] S. Rom. Imperii, [illegible] ipsorum necessitate & [illegible] [illegible], [illegible] ad [illegible] consultandumque [illegible] [illegible] rei [illegible] [illegible], nec [illegible] in hisce vel aliis, nos et iuxta [illegible] Bullam, [illegible] debemus & volumus [illegible] Electorum [illegible] & [illegible] Rhenanam [illegible], [illegible] cum [illegible] Romanorum Imperatorum [illegible] [illegible] comprehensis [illegible] [illegible] mus & [illegible].

V.

CONFOEDERATIONES ET SEDITIONES SIVE REBELLIONES CONTRA Electores.

DEbemus & volumus [illegible] [illegible] confoederationes, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] & quae [illegible], [illegible], [illegible], Electores, [illegible] per S. R. Imperii [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] & prohibere & [illegible]

[illegible]

[illegible]

FOEDERA CVM PEREGRINIS NATIONIBVS [illegible] S. ROM. IMPERII ORDINIBVS, IN [illegible] Imperii negotiis.

DEbemus & [illegible] propter au[illegible] [illegible] Nationibus [illegible] [illegible] us.

LIIX

VIOLENTER ABLATA BONA.

QVidquid etiam hactenus vnicuique [illegible] ius [illegible] abſque [illegible] bonorum [illegible] & quæ [illegible]

LIX.

ALIENATA, VEL NON ALIENATA, S. ROM. IMPERII BONA.

ADhæc & in ſpecie debemus & [illegible] a S. [illegible] Imperio [illegible] taxat ſine [illegible] um [illegible] Dominia, aliaq; exi[illegible] a [illegible] Nationū [illegible] peruenta [illegible] præſertim cum [illegible] & feuda in Italia vel aliis [illegible] Cancellarium [illegible] eo [illegible] Romani Imperii [illegible]

IX.

VICINA PAX, ET PEREGRINAE MILITAREIS COPIAE.

PAri modo debemus & volumus, toto nostro Imperii tempore, tum vicinis [illegible] quæ [illegible], bonam amicitiam & Correspondentiam [illegible] [illegible] rixis, [illegible], vel bella [illegible] S. Rom. Imperii [illegible] [illegible] vel [illegible]cipere, neque [illegible] peregrinas militares [illegible] in [illegible] introducere, absque præſcitu, conſilio, atque conſenſu [illegible] S. Rom. Imperii Ordinum, ad minus vero VI. Electorum. Sin etiam ab uno vel altero S. Rom. Imperii Ordine illud fieret & peregrinus forſitan miles in Imperiũ [illegible], tum ſimiliter [illegible] modis impedituri ſumus. Vice [illegible] Imperii [illegible] nobis licebit.

X.

S. ROM. IMPERII COMITIA, PECVNIA CANCELLARIÆ, ALIAQVE ONERA.

SImiliter & ipſos Electores aliosque S. Rom. Imperii Ordines Comitiis, pecuniæ Cancellariæ [illegible] impoſitionibus & [illegible] [illegible] & abſque legitima cauſſa onerare [illegible] Imperii [illegible] [illegible] impoſitiones & Comitia, abſque præſcitu & [illegible] VI. Electorum, [illegible]m Comitia, præter Imperii Germanicæ Nationis [illegible], nec Imperii [illegible] Ordinum [illegible] contributiones & auxilia ad [illegible] [illegible]atum, finem [illegible] & volumus.

XI.

AVLICA ET IMPERII OFFICIA.

DEinde [illegible] Regni & Imperii officia [illegible] Imperii [illegible] cum Natione, quam cum nativis Germanis, [illegible] [illegible] ſecum principibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, & [illegible], niſi nobis atque S. Rom. Imperio [illegible] [illegible] obligati ſint [illegible], [illegible], honorum, dignitatum, [illegible] atque [illegible] abſque [illegible] [illegible] abſque omni [illegible]

XII.

LINGVA ET LOQVELÆ.

IN Scriptis & S. Rom. Imperii [illegible] quoque nullam aliam linguam [illegible] [illegible], quam Germanicam vel Latinam, exceptis locis in quibus alia [illegible] [illegible].

XIII.

COMPARITIO EXTRA S. ROM. IMPERIVM, & CITATIO CORAM PEREGRINO MAGISTRATV.

SI [illegible], Principes, [illegible], Comites, [illegible], [illegible] S. Rom. Imperii [illegible] Magistratum [illegible] S. Rom. Imperii [illegible]

XIV.

PEREGRINA ET RHOTVEILIANA IVDICIA.

IN ſpecie etiam, (quam Electores S. R. Imperii, [illegible] ante alios Ordines, non [illegible] Aureae Bullae, [illegible] iudicii, [illegible] pro ſe, quam [illegible] [illegible] modo commemorati ipſorum ſubditi [illegible], ut [illegible] [illegible] Rhotueilenſi aut eo iudicio [illegible], &, [illegible] ſubditi [illegible] [illegible] proceſſus non ſolum [illegible] accipiant, ſed & [illegible] [illegible], & debeant.

XV.

ACTIONES PONTIFICIAE CONTRA CONCORDATA PRINCIPVM.

QVum [illegible] contra concordata Principum, [illegible] Eccleſiam, Summus Pontifex, [illegible] Rom. [illegible], [illegible], Gratiis, Reſervatis, & Annatis [illegible] [illegible] in Romana aula [illegible], [illegible] [illegible] S. R. Imperii Ordinum, apud S. Pontificem [illegible] Principum, [illegible] A. C. M. D. XX [illegible] [illegible]

XVI.

INTOLERABILIS VSVRA MAGNAE SOCIETATIS MERCATORIAE.

PAt modo [illegible] Societati [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] S. Rom. Imperio, [illegible] [illegible] [illegible] Electorum, [illegible]que S. Rom. Imperii Ordi[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

XVII.

AVCTIO, ET INSTITVTIO VECTIGALIS.

DE[illegible] [illegible] in [illegible], [illegible] Germanica [illegible], & S. Rom. Imperium [illegible] [illegible] vectigalibus [illegible] gravatum [illegible], nunc impositum [illegible] alias [illegible] [illegible] [illegible] Consilio, [illegible], voluntate & permissu [illegible] Electorum.

IIXX.

LITTERAE REVERSALES ERGA SEPTEMVIROS, OB CONCESSA VECTIGALIS privilegia.

SI[illegible] [illegible] Ordines, [illegible] a nostris Antecessoribus, [illegible] Imperatoribus, [illegible] S. Rom. Imperii Electorum [illegible], vel certa reservatione, [illegible] concessa, vel antiqua [illegible] vel prorogata fuerunt, modo & [illegible] commemorato Electores, ipsorum [illegible], [illegible] immunes [illegible] bona & [illegible] vectigalibus, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ordines modo [illegible] [illegible] [illegible], vt videlicet [illegible] Electoribus proxime [illegible] absque mora tradant Illi [illegible] nova vectigalia [illegible] exhibitionem [illegible] [illegible] modo [illegible].

XIX.

LICENTIAE, RHENOQVE IMPOSITAE NAVEIS BELLICAE

ET [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Imperii [illegible]

[illegible]

[illegible] Rheni fluuii [illegible] [illegible] [illegible] Electoribus [illegible] [illegible] [illegible] Imperio [illegible] introductis [illegible], & [illegible] vectigalia [illegible] abrogentur.

XX.

PROMOTORIALES AD S. ROM. IMPERII SEPTEMVIROS IN REBVS VECTIgalia concernentibus.

Si etiam quispiam a nobis vectigalis concessionem, & renouationem [illegible] priorum a nobis supplicando petierit, [illegible] promotionem, vel intercessionem ad S. Rom. Imperii Electores [illegible] [illegible]s.

XXI

NOVA, PROPRIA, ET VIOLENTO MODO INSTITVTA VECTIGALIA.

Similiter [illegible] [illegible] [illegible], vnicum nouum vectigal [illegible] [illegible], atque territoriis, extra nostram [illegible] [illegible] consensum instituissent, [illegible] & singulos, quam[illegible] [illegible] [illegible] quam permitteremus, [illegible] & propria [illegible] noua vectigalia [illegible] [illegible].

XXII.

SVBLATIO CAVSSARVM CVM ELECTORIBVS CONTROVERSARVM VECTIGAlia concernentium.

Si [illegible] vectigalium [illegible] vectigalis [illegible] [illegible] vectigali [illegible]

[illegible]

XXIII.

VECTIGALIVM EXEMPTIONES ET PROMOTORIALES LITTERÆ.

[illegible]

XXIV.

LIBER IMPEDITVSQVE CAVSSARVM FORENSIVM, ETIAMNVM LITIGANTIVM, [illegible]

[illegible]

XXV.

VIOLENTA ORDINVM OBPRESSIO.

[illegible]

XXVI.

DECLARATIO, VEL SVPERIOR PROSCRIPTIO.

[illegible]

[illegible] defendo [illegible]

XXVII.

OBLIGATAE CONTRIBVTIONES S. ROM. IMPERII CIVITATVM, ALIIQVE REDITVS.

P[illegible] S. Rom. Impe[illegible]

XXVIII.

FEVDA VACANTIA.

S[illegible]

XXIX.

CONSERVATIO ET ACCEPTIO S. ROM. IMPERII FEVDORVM.

O[illegible]

[illegible]

XXX.

S. ROM. IMPERII IVRISDICTIO IN BONIS HAEREDITARIIS.

S[illegible]

[illegible]

XXXI.

RECVPERATA BONA

[illegible]

XXXII.

DEFECTVS MONETARII.

[illegible]

XXXIII.

CONCESSIO LIBERTATIS MONETARIÆ, ET SVBLATIO ABVSORVM PRIuilegiorum.

[illegible]

XXXIV.

SVCCESSIO ET LIBERA ELECTIO.

C[illegible]

XXXV.

IVRISDICTIO VICARIATVVM.

P[illegible]

XXXVI.

ACTIONES PRIORVM VICARIORVM.

Q[illegible]

XXXVII.

ROMANO-REGIA CORONA, ATQVE CAESAREA RESIDENTIA.

S[illegible] Romanorum Regem [illegible]

XXXVIII.

XXXVIII.

RESCRIPTA, MANDATA, & PONTIFICIA INDVLTA CONTRA LEGES ET PACEM S. Rom. Imperii.

I[illegible] quoque nullis [illegible] nihil, in præiudicium Aureæ Bullæ [illegible] Imperii Constitutionum, supra commemoratæ pacis religionis [illegible] pacis [illegible] [illegible] factæ sunt vel in posterum [illegible] Principum [illegible] S. Rom. Imperii [illegible] vel [illegible] per [illegible] & pro nobis [illegible] S. R. Imperii [illegible] Maiestate [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] etiam ea [illegible] atq; inualida pro[illegible], & [illegible] Testimo[illegible] [illegible] haud [illegible].

XXXIX.

AVDIENTIA, EXPEDITIO, FEVDA, ELECTORALES CONSIDERATIONES, CAESAREI [illegible] & Imperii Consiliarii Aulici.

D[illegible] omnibus S. Rom. Imperii Electoribus, Princi[illegible] [illegible] & legatis omni tempore [illegible] iuxta [illegible] S. Rom. Imperii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] S. Rom. Imperii [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] decenter [illegible] administretur.

XL.

IMPERII AVLICI CONSILII CONSTITVTIO, VISITATIO ET REFORMATIO.

C[illegible] Imperii consilio aulico [illegible] [illegible] S. R. Imperii [illegible] Archiepiscopo Moguntino [illegible] Rom. Im-

 perii

[illegible]

XLI

ELECTORALES OFFICIALES, ET AULAE CAESAREAE OFFICIA HAEREDITARIA

Q[illegible]

XLII

OBLIGATIO CAESAREI INTIMI AULICI CONSILII AD HANCCE CAESAREAM

Capitulationem.

Q[illegible]

XLIII

CAESAREA, INTERPOSITO IURAMENTO CONFIRMATA OBLIGATIO.

E[illegible]

OBSIGNATIO ET CONFIRMATIO.

I[illegible]

[illegible] Auguſti, anno [illegible] Domini & Salvatoris noſtri IESV CHRISTI, M DC XIX. Regnorum noſtrorum Romani, Hungarici & Bohemici [illegible].

CAPVT CLXXXVII.

SAC. ROM. IMPERII ELECTORVM AD ELECTOREM PALATINVM, NE OBLAtam ſibi Coronam acciperet, epiſtola monitoria.

P[illegible] Imperii [illegible] Ordines, [illegible] Romanorum Imperatorem Ferdinandum [illegible] in Bohemiâ e[illegible].

Quamvis autem illud nunc non [illegible] & [illegible] a Deo Ter Optimo Maximo [illegible] Sac. Roman. Imperii & [illegible] exhortatione [illegible] Sac. Roman. Imperii Electoribus, [illegible] S. Roman. Imperii [illegible] S. Rom. Imperii [illegible] S. Rom. Imperii [illegible] Corporis Electoralis [illegible] Dilect. Veſtra [illegible] in meliorem partem [illegible].

Equidem

[illegible]

[illegible]

[illegible]

CAPVT CLXXVIII.

D[illegible]

LITERÆ MONITORIÆ AD CAPITANEVM SILESIAE.

T[illegible]

[illegible]

[illegible]

CAPVT CLXXXVIII.

H[illegible]

CAPVT XC.

REGIS POLONIÆ POSTVLATVM AD SENATORES REGNI, SILESIOS

I[illegible]

CAPVT CXCI.

REGIS POLONIÆ LITERÆ DEHORTATORIÆ AD IOHANNEM-CHRISTIANUM, Ducem Lignicenſem, Generalem in Sileſia Capitaneum.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

CAPVT CLXXXVII.

ALIAE LITERAE REGIS POLONIAE DE-
HORTATORIAE AD ORDINES SILESIAE.

[illegible]

[illegible]

CAPVT CXCIII.

H[illegible]

ARTICVLI CONDITIONALES, SVPER QVIBVS BOHEMI ELECTOREM PALATINUM in regem ſuum elegerunt.

P[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

REVERSALES ELECTORIS PALATINI … OB REGNUM BOHEMIAE.

NOS … [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

CAPVT CXCIV.

[illegible]

LITERÆ BOHEMORVM AD REGEM POLONIÆ, ET SPIRITVALES ET CLE-ricos, eorumq; terram [illegible]

[illegible]

[illegible]

CXXVI. CXXVI.

M[illegible]

LITERÆ RESPONSIONALES ELECTORIS SAXONIÆ, LEGATIS BOHEMICIS DATÆ.

[illegible]

[illegible]

CAPVT CCXCVII.

RESOLVTIO CAESAREA, INFERIORIS AVSTRIAE ORDINIBVS IN PVNCTO praſtandi homagii data.

SAcra Cæſarea Maieſtas, Vngariæ ac Bohemiæ Rex, Archidux Auſtriæ &c. [illegible] Ordinibus Inferioris Auſtriæ, Aug. [illegible] Con- [illegible] [illegible] Apr. [illegible] [illegible] [illegible] S. Cæſ. M. [illegible] [illegible] S. Cæſ. Maieſt. [illegible]

[illegible] S. Cæſ. Maieſt. [illegible] Compla- [illegible] [illegible] S. Cæſ. Maieſt. [illegible] [illegible] S. Cæſ. Maieſt. [illegible] [illegible] in puncto [illegible] Ordi- [illegible] S. Cæſ. Maieſt. [illegible]

CAPVT CCXCVIII.

DECLARATIO ORALIS S. CAES. MAIESTATIS DATA INFERIORIS AVSTRIAE Euangelicorum Ordinum [illegible] exercitium Religionis concernens.

PRæſupponit [illegible] Auguſtanæ Con- feſſionis [illegible] ſuo [illegible] Cæſarem [illegible] [illegible] Cæſ. Maieſt. [illegible]

[illegible]

CAPVT CCLIX

LITERAE VIENNA AD ELECTORES [illegible] EXECVTIONEM REGNI BOHE-[illegible]

[illegible]

CAPVT CC.

ALTERA RESOLVTIO ELECTORIS SAXONIAE.

[illegible]

[illegible]

CAPVT CCI

LITERAE ELECTORIS SAXONIAE AD LVSATOS, EXECVTIONEM SIBI COMMISSAM concernentes.

SAlutem & omnia bona &c. Admodum [illegible] gratioſi Præ[illegible] &c. dilecti. Qualem S. Cæſ. Maieſtas, Dominus noſter clementiſſimus, commiſſionem, [illegible] chionatum ſuperioris Luſatiæ concernentem, [illegible], ex adiuncta copia cum vero Originali exacte collata, pluribus cognoſcetis. Etſi autem nihil magis optauiſſemus, quam vt nobis Commiſſione parceretur: quia tamen S. Cæſ. Maieſtati, vtpote Regi Bohemiæ atque Electori, ac ſupremo Feudi Domino obedire [illegible] tenemur, ideo Commiſſionem [illegible] Cæſaream & [illegible] [illegible] ſuſcepimus, præſertim cum [illegible] quod S. Cæ[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] dabunt [illegible] teſtatam facere [illegible].

Ne autem diutius d[illegible] Commiſſio illa, [illegible] ad effectum [illegible], in vicinium nos [illegible], idque per præſentem noſtrum Legatum [illegible] vobis & notificare voluimus. Ac quoniam ex [illegible] S. Cæſar. Maieſtate [illegible] benignus ac paternus ſatis ſuperque pater, paratus quippe ad [illegible] ea [illegible] omnia illa, quæ hactenus temerarie [illegible] loqui [illegible] [illegible] contra S. Cæſ. Maieſtatis perſonam, officium, [illegible] dignitatem [illegible] ac patrata ſunt, modo debita ipſi reuerentia ac ſubiectio exhibeatur. [illegible] omnes ac ſinguli Commiſſionem hanc Cæſaream atque Regiam [illegible], vobis ipſis, coniugibus ac liberis veſtris, deniq; bonis & facultatibus veſtris apprime profuturam probe perpendetis ac conſiderabitis, quod aliud medium non ſit, per quod pax & tranquillitas reſtaurari, Cæ[illegible] emolliri, exercitus eiuſdemque violentia auerti poſſit, [illegible] accepta [illegible], ac iuramentum, quo [illegible] obſtricti eſtis, o[illegible]. Notandum [illegible] vobiscum [illegible] vos [illegible] cauſam [illegible] a S. Cæſ. Maieſtate [illegible], cum nunquam [illegible] aut pla cepentis multo [illegible] grauati fueritis.

Quare cum periculum ſit in mora, atq; exercitus ob vitandas [illegible] incommoditates celeritatem requirat, ideo vos monemus, vt [illegible] à tempore [illegible] numerando, per Legatos, quibus [illegible] inde [illegible] periculo proficiſcendi poteſtatem [illegible] facimus, [illegible] vos ac [illegible] declaretis, quod [illegible] [illegible] mandato [illegible] [illegible] [illegible] ne. [illegible] obteſtamur [illegible] mur, ne Mandato Cæſareo reſiſtatis, [illegible] vteres, [illegible], facultates, priuilegia, libertates, [illegible], ac [illegible] preciofiſſimum animarum [illegible] tram theſaurum, [illegible] Chriſtianam Religionem, [illegible] de[illegible]. Nec vos à laudabili [illegible] Confœderatio, [illegible] reliquis

Prouinciis inita, atque incommoda exinde ſecutura: cum dicta Confœderatio à S. Cæſ. Maieſtate iam ſit caſſata, atque omnino è medio ſublata Nos etiam prompti ac parati ſumus, vos omnes ac ſingulos defendere, in gratiam Cæſaris reponere, atque in ſumma efficere, vt priuilegia, libertates, iura atque immunitates veſtræ conſeruentur, ac puræ & Chriſtianæ Religionis exercitium ita concedatur, vt de hiſce omnibus certiſſime aſſecurati occaſionem, humiles nobis gratias referendi, ſitis habituri.

Adhæc proteſtamur ex bona ac fideli noſtra conſcientia, quod nihil aliud niſi pacem, quietem, tranquillitatem & veſtram omnium ſalutem quæramus, atque econtra cædem, ſanguinem, exitium, quantum in nobis eſt, ac veſtra conceſſione nobis licebit, à vobis, vxoribus, liberis, bonis ac facultatibus veſtris auertamus: ad quem finem huc nos cum exercitu noſtro contulimus, non tanquam hoſtis, ſed vti amicus & Commiſſarius Cæſareus ac fidelis conſultor, qui vos [illegible] per amore ac fideli beneuolentia complexus, commoda veſtra promouit, damna auertit, non vt vos conturbemus ac in mœrorem coniiciamus, ſed in gaudium ac lætitiam, non vt vos perdamus, ſed defendamus atque ab omnibus hoſtilibus inuaſionibus liberos atque immunes conſeruemus. Quod ſi vos, vt ſperamus ac vtilitas veſtra exigit, debito nobis modo accommodaueritis, iam compotes facti eſtis eorum, quæ cupitis ac deſideratis: ſin minus, temporalem atque æternam veſtram ſalutem, priuilegia atque libertates manifeſtiſſimo periculo exponetis: ſuper quo coram vobis & omnibus excuſati eſſe volumus, ſi id efficiendum deinde dederimus, quod dicta Commiſſio fieri a nobis exigit. Ad hæc expectamus veſtram categoricam, perfectam, rotundam, ſine omni exceptione ac conditione reſponſionem, vobiſque Electorali noſtra gratia fauemus. Dabantur [illegible] pæ [illegible] Auguſti, ann. 1620

CAPVT CCII.

LITERAE DVCIS BAVARIAE AD ELECTOREM PALATINVM, REGEM TVM TEMPORIS BOhemiæ, Executionem concernentes.

QVam candido, ſyncero ac fideli animo, tam ante, quam poſt nouam [illegible]orum & putatiuam electionem Dilectioni Veſtræ ſub dato 24. & 26. [illegible]tembris, 7. & 26. Octobris, anni præteriti, ac ſub dato 24. Martij, [illegible] Aprilis, & 5. Maij, præſentis anni, deductis omnibus circumſtantiis ſcripſerimus, quibus de cauſis D. V. coronam alienam, alii iam agnito, coronato ac ſuccedenti Regi impoſitam, non acceptare, a Porta Turcica, & dependentibus ab illa vaſallis [illegible]ne, aſſiſtentia ac ſubiectione Germaniæ [illegible] abſtinere, ite[illegible] hac illicita, omnibus regibus ac principibus præiudiciali, electione, non ſolum [illegible], maxime hactenus [illegible] laboribus conſtructa a progenitoribus, Hungariam & Bohemiam, vna cum [illegible] hæreditariis Auſtriæ, ad extremam perniciem atque interitum adducere, [illegible] Turcicam [illegible] verum etiam [illegible] Romanum Imperium in motum [illegible] & diſſolutionem totam deuoluere, ac [illegible] nationum exterarum exponere, [illegible]lo modo

lo modo debeat, iam manifeſtum ac cognitum D. V. eſſe putamus. Miramur autem, quod D. V. vtpote primarius Imperii Elector, qui pace & tranquillitate cum ſuis ſubditis ſummo cum honore atque authoritate frui potuiſſet, ſe atque alios in tam grauia ac manifeſta pericula præcipites dare, atque anſam præbere velit, quod ſub veſtro nomine hæ prouinciæ tam miſera ac cruenta ſanguinis Chriſtiani profuſione fœdentur, conſpurcentur ac peſſundentur; quodque non potius ſecundum legem à natura inſitam, QVOD TIBI NON VIS FIERI, ALTERI NE FECERIS, alienam hanc Coronam legitimo ipſius Regi reſtituat, rebelles prouincias ad obedientiam debitam reducat, pacem ac concordiam promoueat, & ad exemplum fortiſſimi Herois, Philippi, Comitis Palatini, laudatiſſimæ memoriæ, eaſdem prouincias defendat potius, quam Turcarum faucibus immittat. Semper enim nos ita declarauimus, fore, vt ſi S. Cæſ. Maieſtas, & cum ea communis noſtra patria, vlterioribus periculis obiiciatur, noſque à dicta S. Cæſ. Maieſtate vigore iuramenti eidem a nobis præſtiti ad ſuccurrendum ipſi ſollicitemur, obligatos atque obſtrictos nos eſſe agnoſcamus, S. Rom. Cæſ. Maieſtati, vtpote ſummo noſtro capiti atque Magiſtratui, ac communi, ad interitum vergenti, patriæ (quod facere omnes, poſtpoſitis cunctis aliis reſpectibus, tenemur) pro viribus adeſſe, auxilium ferre, ac publicam ſalutem in integrum reſtituere, ſartamque ac tectam conſeruare.

Ad iſtiuſmodi fideles admonitiones, iuxta alias rationes vniuerſales, cum primis etiam ob propinquam cognationem, nomen ac proſapiam, tum ob ſinceram quoque amicitiam, beneuolentiam ac vicinitatem commoti ſumus, ita & D. V. eum in finem factas eſſe eaſdem ſcit eſt atque ipſa agnouit. Quod autem inanes, fructu caſſæ atque irritæ fuerint, ac res ad extrema deducta, ideoque S. Cæſ. Maieſtas ad neceſſaria media, præſertim vero ad commiſſionem, Auſtriam ſuperiorem ac regnum Bohemiæ concernentem, noſtræ perſonæ iniungendam atque imponendam commota fuerit, etiamſi libenter vidiſſemus, quod noſtræ perſonæ hac in parte parſũ fuiſſet, tamẽ intermittere nullo modo debuim' ac voluimus, quin D. V. dictã Cæſaream Cõmiſſionem, vigore adiunctæ copiæ, communicaremus, [illegible] adhortaremur, vt negotium ad extrema deduci haud concedat, ſed noſtris, atque aliorum bene affectionatorum Electorum, Principum atque Ordinum, admonitionibus locum relinquat, Coronam prius declarato ac legitime ſuccedenti Regi reſtituat, Bohemos atque incorporatas prouincias ad Sacræ Cæſ. Maieſtatis obedientiam reducat, contraria, ex Turcica origine profecta, atque ad Germanorum ſubiectionem vergentia, conſilia, deſperata atque exacerbata, deponat, iiſdemque renunciet.

Id vbi D. V. fecerit, faciet rem Deo gratiſſimam, ſibique, ac regno Bohemiæ & incorporatis prouinciis perutilem. Sin minus, S. Cæſ. Maieſtati in functione iſta ſatis quam ardua ac difficili morem gerere cogemur, vti & eum in finem, ſecundum tenorem præfatæ Cõmiſſionis, iam in itinere ac procinctu ſumus, atque in Bohemiam, vt debito modo contra Ordines illos atque ſubditos procedamus (nam alia res eſt cum D. V.) tendimus.

Auſtria ſuperior ſupra Enſam iam S. Cæſ. Maieſtatis deuotioni ſe accommodauit. Optauiſſemus quidem, vt ſine vlla moleſtia ac grauamine fieri potuiſſet. Sed quia ditio illa negotium hoc ad iſtiuſmodi terminos deduci permiſit, in

 tanta

tantâ militum multitudine, præſertim cum hoſtiliter ſe ab initio exercitui oppoſuerint, tam accurata diſciplina obſeruari non potuit: Cumque belli incommoda paſſim nota ſint, Deo res hæc eſt committenda. Dabantur Freiſtadii, 25. Auguſti, Anno 1620.

CAPVT CCIII.

LITERAE DVCIS BAVARIAE AD ORDINES BOHEMIAE.

NOS, Dei Gratia, Maximilianus, Comes Palatinus Rheni, Dux Bauariæ, notum facimus Ordinibus, Subditis, omnibuſque ac ſingulis ad regnum Bohemiæ pertinentibus, quod inuictiſſimus atque illuſtriſſimus Princeps ac Dominus, Dominus Ferdinandus II. electus Romanorum Imperator, &c. Dominus atque [illegible]atus noſter clementiſſimus, grauem Commiſſionem, teſtante adiuncto Originali, vos omnes ac ſingulos concernentem, iniunxerit.

Et autem nos, atque omnes illi, quibus turbulenta hæc tempora [illegible] cordique ſunt, ſummo cum dolore conquerimur, quod, neglectis quam [illegible]rum Regum, Electorum, Principum atque Ordinum fideliſſimis admonitionibus, pericula regni huius atque contaminatarum prouinciarum, ipſius etiam Romani Imperii in dies magis magiſque cumulentur, atque extrema, cum [illegible]bili damno, iactura, ac ſanguinis Chriſtiani profuſione coniuncta, ten[illegible]. Tamen, vt ſummo Magiſtratui a Deo nobis propoſito morem geramus, [illegible] Commiſſionem, vtut grauis ac ponderoſa illa ſit, ſuſcipere coacti [illegible]. Itaque præmemoratam Cæſaream Commiſſionem vobis nunciamus atque [illegible], atque adeo iubemus, vt è veſtigio atque in continenti, poſtquam hæc vobis inſinuatio atque citatio facta fuerit, Commiſſioni Cæſareæ morem geratis, ac regnum periculis & ſeruitute Turcica imminente, in quæ a vobis coniectum eſt, liberetis, nec a quoquam homine, quicunque ille ſit, a propoſito vos [illegible] patiamini, S. Cæſ. Maieſtati, quippe legitimo, coronato, vnctoque [illegible] veſtro Regi, cui iuramentum ſanctè præſtitiſtis, qui quoque morigeros in gratiam ſuam vult recipere, vos ſ[illegible] atque in [illegible] viam, ſeu potius, quam per[illegible] ac diffidij eligatis, [illegible] vero [illegible], ne in perpetuum nomi[illegible] dedecus, vos, vxores ac liberos veſtros, [illegible] florentiſſimum etiam regnum, aliis in prædam ac direptionem exponatis. Iam enim cum exercitu noſtro in itinere ac procinctu ſumus, eum in finem, vt vigore Commiſſionis Cæſareæ morigeros defendamus, refractarios autem ac rebelles ad obedientiam redigamus.

Qua de cauſa etiam ſeuere vos [illegible] volumus, vt [illegible] a S. Cæſarea Maieſtate oblatam reſpuatis, ſed potius, [illegible] veſtra, veſtrorum, regni ac totius Chriſtianitatis [illegible] vobis curæ [illegible] eſt, eandem agnoſcatis, atque hanc inſinuationem, [illegible]tionem ac citationem exemplo omnibus in locis publicetis, ne, ſi neglectum id a vobis fuerit, excuſatio vobis incumbat. Datum Freyſtadii 25. Auguſti, ann 1620.

CAPVT

CAPVT CCIV.

RESPONSIO ORDINVM BOHEMIAE AD LITERAS DVCIS BAVARIAE.

ILluſtriſſime Princeps, &c. Literas C. V. ad tres regni Bohemiæ Ordines datas accepimus, & ex illis, vt & ex literis Imperatoris Ferdinandi patentibus, intelleximus, quod tam Ordinibus huius regni, quam Regiæ Maieſtati Bohemiæ Domino noſtro clementiſſimo, multæ atque grandes accuſationes, in ſingulare honoris ac nominis noſtri detrimentum, obiiciantur, quæ tamen nullo modo probatæ, nec vnquã à nobis conceſſæ fuerunt, vti ex literis Regiæ Maieſtatis contra mandatum Cæſaris caſſatorium editis, atque ex Ordinum deductione, in lucem publicata, liquido conſtat, in quibus ſufficientibus argumentis eſt demonſtratum, quod Regni huius Ordines atque incorporatæ Prouinciæ rationes grauiſſimas ac prægnantiſſimas habuerint, ea faciendi, quæ ius, iuſtitia atque æquitas illos facere permiſit, quodq, etiamnum parati ſint, de omnibus ac ſingulis rebus à ſe geſtis coram Deo atque omnibus, ſiniſtra affectione non præoccupatis, debitam rationem reddere.

Et quia neque Regia Maieſtas neque nos Celſ. Veſtræ vnquam anſam ſiue occaſionem diſſidij præbuimus, ſed ſemper vicinitatem beneuolã ac fidelem conſeruauimus, igitur etiam ſperamus, Celſitud. Veſtram, quippe prudentem ac primarium Imperii Principem, his contraria non eſſe affectaturum, nec contra Regiam Maieſtatem, hoc regnum atque incorporatas ac confœderatas prouincias hoſtile aliquid ſuſcepturum, atque ab executione ſtatim, parte altera inaudita, contra omne fas & æquum, exorſurum.

Si vero aliquis fuerit, qui Regnum hoc hoſtiliter inuadere audebit, paratiſſimo obligati erimus ſub vitæ, honoris, opum ac ſanguinis iactura, patriam defendere, coniunctis manibus ac viribus Regiam Maieſtatem, vtpote noſtrum, vigore Priuilegiorum noſtrorum, ordinarium, electum ac coronatum Regem ac Dominum, contra vim ac tyrannidem cum profuſione ſanguinis ac vitæ tueri, atque euentum iuſtiſſimo Deo committere. Et cum hac ratione patentibus Cæſaris literis nihil deferre poſſimus, igitur Celſ. Veſtræ in Originali rurſum tranſmittitur. Datum Pragæ 30. Auguſti anno 1620.

CAPVT CCV.

RESPONSIO REGIS BOHEMIAE AD LITERAS DVCIS BAVARIAE.

ILluſtriſſime Princeps, Literas D. V. ſub dato 2 præſentis menſis Auguſti accepimus, atq, ex iiſdem intelleximus, quod D. V. cum exercitu ſuo in regnum noſtrum Bohemiæ tendat, atque poſtulet, vt dictam Coronam priùs electo, coronato ac legitime ſuccedenti Regi reſtituamus, & conſilia, ad Turcicam ſeruitutem collimantia, ſeponamus.

Reuocamus autem nobis in memoriam literas illas, quas cum D. V. in negotio hoc, Electionem Bohemicam concernente, communicauimus, itemque, quæ per Legatos D. V. reſponſionis vice ſignificanda duximus, ex quibus D. V. procul dubio ſatis intelligere potuit, quam grauibus ac iuſtis de cauſis commoti Coronam hanc acceptauerimus. Illis literis adhuc inhæremus, præſertim cum & D. Veſtram de amicitia ac beneuolentia noſtra ſatis & ſufficiéter aſſecurauerimus. Notum etiam eſt Dilect. Veſtræ, quod iam aliquot vicibus Ordines Bohemiæ atq; incorporatarum prouinciarum, Reiectionem Cæſaris, atque Ius liberæ electionis certiſſimis validiſſimiſque argumentis ac rationibus defenderint, ac contrarias obiectiunculas firmiter reiecerint, & confutauerint, ad quarum deductionem adhuc nos referimus. Cumprimis vero alienum ac peregrinum eſt auditu, quod tam nulliter ac de facto contra omne ius, conſtitutiones Imperii, ac Capitulationem Cæſaream, ſub nomine Imperatoriæ Maieſtatis in propria cauſa, cum nos, regnum noſtrum ac confœderatæ prouinciæ non cum Romanorum Imperatore, ſed cum Domo Auſtriaca, ius hæreditarium in Regnum noſtrum prætendente, litem agitemus, aduerſus nos proceſſum fuit. Nos certe bona conſcientia freti ſumus, quod nequaquam deſperatis conſilius, ab hoſte Chriſtianitatis originem ducentibus, atq; ad Turcicam ſubiectionem vergentibus, locum demus, aut iiſdem ducamur aut fruamur. Aduerſa potius pars videat, ne dum priuatas ſuas intentiones cum totius Chriſtianitatis Commotione, periculo atq; diſpendio, mordicus defendere ac tutari volunt, Turcæ occaſionem, tumultibus ſe hiſce immiſcendi, præbeat, quo caſu in omnem euentum totum hoc negotium Deo Opt. Max. iuſtiſſimo iudici committimus, ac D. V. omnis generis officia exhibere propenſi ſumus. Datum Pragæ 30 Auguſti Anno 1620.

CAPVT CCVI.

Bohemi, atque Rex cum viderent, Executionem continuari, ſequentes literas publicarunt.

REGIS BOHEMIAE MANDATVM GENERALE, AD OMNES CORONAE BOHEMICAE VASALLOS.

NOS, Fridericus, Dei Gratia, Rex Bohemiæ, Comes Palatinus Rheni, Elector, Dux Bauariæ, Marchio Morauiæ, Dux Lucelburgi, & Sileſiæ, Marchio ſuperioris atque inferioris Luſatiæ, &c. Illuſtrib. Electoribus, ac Principibus, amicis noſtris, patruis, auunculis, & affinibus, amicitiam noſtram, atque omnia, quæ prodeſſe poſſunt, bona: Generoſis autem & inclytis, Comitibus, Baronibus, Dominis, Nobilibus, Equitibus, Conſulibus, Rebuſpublicis, atque aliis omnibus

mnibus noſtris, ac regni noſtri Bohemiæ vaſallis, incolis atque ſubditis, gratiam noſtram deferimus.

Illuſtres ac dilecti patrui, auunculi atque affines, Electores ac Principes, itemque Generoſi, Inclyti ac dilecti fideles: Non dubitamus, eſſe iam notorium, in quam periculoſum ſtatum Regnum hoc vna cum Confœderatis prouinciis, ab aduerſariis ſuis, eorumdemque auxiliatoribus ac complicibus, ſine vlla legitima ac iuſta cauſa, ex mero odio atque inſatiabili vindictæ cupiditate, coniectum ſit, dum contra incolas atque ſubditos noſtros, abſque vllo diſcrimine in corporibus ac bonis eorum immanius ac ferocius, quam Turcæ, Tartari, Ethnici atque increduli, crudeliter ac beſtialiter ſæuierunt, ac cum profuſione innumerabilis Chriſtiani ſanguinis, & irreparabili damno prouinciarum incorporatarum, atque his vicinarum, animum ſuum tyrannicum expleuerunt.

Etſi autem ab illo tempore, quo poſt legitimam ac iuri conſentaneam Abdicationem Cæſaris Ferdinandi, Corona hæc per Dei gratiam ac ſingularem prouidentiam, vnanimi Ordinum conſenſu atque electione, ad noſtram perſonam deuoluta fuit, nihil nobis magis curæ ac cordi fuit, niſi vt tumultibus hisce, totalem Prouinciarum interitum certo ſecum ferentibus, obuiaremus, pacemque ac concordiam repararemus, quem in finem ex amicorũ & cognatorum conſilio, itemq; Ordinũ noſtrorum cõſenſu, ad inducias cum hoſte noſtro feriẽdas ceſſationem armorum & tractationem pacis amicam nos obtulimus, ac tantum, quãtũ abſq; læſione dignitatis noſtræ regiæ nobis liceat, facturos nos eſſe promiſimus: tamen experiri coacti ſumus, quod non ſolum Chriſtiana & æquitati cõſentanea hæc noſtra intentio ab aduerſa parte contemtibiliter repudietur, ſed &, vltra priora immaniſſima & crudeliſſima facinora, arma arrepta peruicaci perſeuerantia atque hoſtilitate continuentur.

Ex quibus omnibus meridiana luce clarius conſtat, intentionem ac propoſitum aduerſariorum noſtrorum iſtud eſſe, vt ſub prætextu ſummi magiſtratus atque auxilio aliorum, intra atque extra Imperium, etiam vaſallorum regni huius, totaliter nos perſequantur: quem in finem etiam peregrinum exercitum, contra conſtitutiones Imperiales, libertatem Nationis Germanicæ, & iuratam capitulationem induxerunt.

Quia vero conſtanti, forti atque magno animo, nos ipſos, Regnum noſtrum, eidemque incorporatas prouincias, & in illis tot miſeros, innocentes atque afflictos Chriſtianos defendere, atque ab vlterioribus calamitatibus, preſſuris atque moleſtijs immunes ac ſaluos reddere decreuimus, cumque Ordinibus noſtris, qua ratione vis atque violentia à nobis auertenda ſit, conſilium inimus, neminem ea audacia præditum fore ſperamus, cuiuſcunque ſtatus ſit aut conditionis, qui nobis ac Coronæ noſtræ Bohemicæ iure feudi obſtrictus atque obligatus eſt, vt coactam hanc noſtram defenſionem quouis modo aut prætextu impedire, aut nos & Coronam noſtram Bohemicam vna cum incorporatis prouinciis, vaſallis aut ſubditis noſtris, armis & vi bellica inuadere aut adoriri conetur.

Moni-

Monitos itaque vos omnes ac ſingulos, quotquot feuda à nobis, & Corona noſtra Bohemica agnoſcitis, volumus, atq; adeo regia Bohemica poteſtate omnino mandamus, vt nemo veſtrum ſub feudi amiſſione, ac pœna in iuribus feudalibus conſtituta, cuius conditionis, ordinis, aut dignitatis ſit, aduerſario noſtro contra nos atque Ordines Coronæ noſtræ Bohemicæ, & incorporatas prouincias quoquam modo auxilium aut ſubſidium ferat, ſiue id fiat mediante exercitu, pecunia, tormentis, munitione, commeatu, conſilio, actione, ... quocunque modo, ſed potius, ſi id quiſpiam præſumere aut factitare auſit (quod tamen futurum haud ſperamus) modis omnibus impediat atque auertat.

Similiter omnes ac ſingulos Capitaneos, Officiarios atque gregarios milites, Nobis ac Coronæ Bohemicæ feudi iure obſtrictos, aut alias ... obligatos, ... aduerſarii noſtri caſtris iã militantes, monitos ſub eadem pœna volumus, vt intra quatuordecim dierum ſpacium, ab inſinuatione huius mandati ... ex aduerſari & eorundem caſtris ... vel alio quouis obſtaculo ... mandato noſtro parebunt, ... gratiam & clementiam agnoſcere debebant, ... ſi a perſeuerant, ... contra ... multo minus in integrum reſtituentur ... conformabit, ſibique a damno ac periculo cauebit. In ... ſigillum noſtrum regium literis hiſce appendi iuſſimus. Actum ... regni 18. Auguſti, ann. 1620. Regni noſtri Bohemici primo.

Ad Mandatum Sacræ Regiæ Maieſtatis proprium.

CAPVT CCVII.

LITERAE SPECIALES REGIS BOHEMIAE AD ILLVSTRISS. PRINCIPES, IOANNEM CASIMIrum, & Ioannem Erneſtum, Seniorem, Duces Saxoniæ, Iuliaci, Cliuiæ & Montium &c. feuda Bohemica concernentes.

NOS, Fridericus, Dei Gratia, Rex Bohemiæ, Comes Palatinus Rheni, & Elector, ... Illuſtr. Principibus ac Dominis, D. Ioanni-Caſimiro, & Ioanni-Erneſto, Senioribus, Fratribus, Ducibus Saxoniæ, Iuliaci, Cliuiæ & Montium, &c. ... atque omnia bona deſtinamus, ... Illuſtriſſ. Princeps ac Dominus, D. Ioannes-Georgius, Elector Saxoniæ, poſtquam nuper elapſo tempore, ... ex inſtinctu ... & ſceleratorum, ex hac Corona proſcriptorum, tum etiam ... ſpiritualium, quam ſecularium Prædicatorum, Pontificæ Ligæ & Hiſpanicæ ... addictorum, contra nos, Coronam noſtram Bohemicam ... pro-

[illegible] nuncias ſeſe aſſociare [illegible], & c[illegible] Mul-
[illegible] celebrati, [illegible] clandeſtinæ conclu[illegible]
[illegible], ante paucos dies cum exercitu ſuo [illegible] Lu-
ſatiæ, præcipuum [illegible]
con[illegible], atque [illegible] dicta [illegible]
[illegible] atque [illegible], ſed [illegible]
[illegible] co[illegible] noſtram [illegible]
[illegible] fuerit. [illegible] noſtra, Deo ſic diſponente.

C[illegible] hoc[illegible] facto N[illegible], quippe [illegible] Bohemiæ Regem [illegible]
[illegible] ob[illegible]
[illegible], & [illegible] ſeipſum de
[illegible] ſufficienté ha-
b[illegible] noſtro in-
[illegible] au-
tem [illegible] & [illegible] ob[illegible], m[illegible] noſtram
[illegible] ob oculos [illegible] p[illegible], [illegible] ob dominorum
[illegible]orum culpam p[illegible] copia D. D. V. V.
cognoſcere, [illegible] reddidimus,
quod & D. D. V. V. [illegible] monemus atque poſtula-
mus, vt ſtatim [illegible] D. D. V. V. omnes illos [illegible]
principatus [illegible] ac ſubditos, [illegible]
[illegible] vacant, [illegible], regia [illegible]
[illegible] authoritate ſua [illegible] ac [illegible] obligant
ac, ſi de [illegible] compell[illegible], ſub [illegible]
[illegible] feudorum [illegible], quæ D. D. V. V. a Bohemica Corona dependere a-
gnoſcunt. Nec v[illegible] operam na[illegible]abimus, ne dicto Electori ab aduer-
ſariis noſtris, Ligæ additis, vel pecunia, vel tormentis bellicis, vel militibus, vel
ap[illegible]ne tra[illegible] quicquam [illegible] aut ſubſidii contra nos, regnum noſtrum,
atque inc[illegible]

[illegible] D. D. V. V. [illegible]
ſingulis [illegible], & contra [illegible] vita,
corpore, ſanguine atque opibus [illegible] D. D. V. V. [illegible] eſſe promittimus.
Dabantur ſub impreſſione noſtri ſigilli in arce noſtra regia Pragenſi, 2[illegible] Septem-
bris, anno 161[illegible]. Regni noſtri primo.

Ad Mandatum Sacræ Regiæ Ma-
ieſtatis proprium.

CAPVT CCVIII

LITERAE OFFICIARIORVM BOHEMICORVM AD ELECTOREM SAXONIAE, CVR EXECV-
tionem aduerſus illos ſuſcipere non debeat.

T[illegible] Sere-

[illegible] atque [illegible] Hiſpanico [illegible] egregium [illegible] dium.

Cogimur quidem [illegible] hoc [illegible] Dei [illegible] atque eius aux[illegible] [illegible] quod Regia Maieſtas [illegible] Dominus noſter clementiſſimus [illegible] Regni huius [illegible] a quidem [illegible] corum commoda [illegible]

Quod [illegible] Cæſare Ferdinandi [illegible] & [illegible] Deo [illegible]

[illegible] Legatos noſtros [illegible] Turca [illegible] Chriſtiani [illegible] Turca [illegible]

Quod [illegible] Turca [illegible] Domum Auſtriacam & Hiſpanicam [illegible] nihil aliud, quam [illegible] pacatæ & tranquillæ [illegible] Dei [illegible] Regum [illegible]

Veſtram igitur [illegible] atque adeo [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

CAPVT CCLX

COPIA LITERARVM, AD ANGVSTIOREM ORDINVM PROVINCIALIVM DELECTVM, [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Electoris Saxoniæ [illegible] Regem [illegible] Bohemiæ, atque [illegible] Saxoniæ [illegible] continuationem [illegible] Quæ [illegible] [illegible] hactenus [illegible] Regnum [illegible] Cæsarem [illegible] Regnum [illegible] provincias [illegible] nos [illegible] Dei [illegible] Iesu Christi [illegible] nostra [illegible] Regnorum [illegible] Principum [illegible]

Quod [illegible] Electorali Saxoniæ [illegible] Ordinibus [illegible]

[illegible] Electoris [illegible] Regni [illegible] Regum [illegible] provinciis [illegible]

[illegible] Regnum [illegible] Septembris [illegible]

[illegible] Cancellarij in regno Bohemiæ.

CAPVT CCX.

EQVITVM ELECTORATVS SAXONIAE, [illegible]NAE NVPER CONGREGATORVM, RESOLVTIO

Electori lata.

SE[illegible] Celſitudini in [illegible] per [illegible] iuſsit. V[illegible] vna cum [illegible] & [illegible] conſuluimus. Qua[illegible] ſunt, [illegible] Celſitu[illegible] [illegible] Commiſſarii illa [illegible] qui potiorem [illegible] compr[illegible] de[illegible] Celſitudini [illegible] ſe, po[illegible]

[illegible] eſt, Sere[illegible] Celſitudini [illegible] [illegible] atque on[illegible] & eius [illegible], [illegible] præſtare [illegible] Sereniſ. Veſtram Celſitud. [illegible] rogamus, [illegible] animo ſuſcipiat, ac patienter perpendat.

A principio [illegible] Sereniſ. Veſtræ Celſitudini [illegible] ad illos [illegible] hoc [illegible] Veſtræ [illegible] atque [illegible]

[illegible] Veſtra Celſitudo in mandato ſuo [illegible] [illegible] Sereniſ. Veſtræ [illegible] [illegible] us. Quia [illegible]

[illegible] Veſtram Celſit. [illegible] [illegible] que eſt conſtituanda.

[illegible]

Propoſitum [illegible] nobis [illegible], Sereniſſ. Veſtrae Celſitudinis [illegible] [illegible] prae[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], qui [illegible] fuerunt, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] ſemper nobis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ach[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quam [illegible] noſtros [illegible] [illegible], & Sereniſſ. Celſ. Veſtrae [illegible] ad [illegible] [illegible].

Quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] poſſumus, [illegible] & propriam noſtram ſalutem [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] Sereniſſ. Veſtrae Celſitudini [illegible], atque vt equites generoſos [illegible] [illegible] propugnabimus, [illegible] Sereniſſ. Veſtram Celſitud. [illegible] hanc noſtram admonitionem in bonam partem [illegible] [illegible] Sereniſſ. Veſtram Celſitudinem diuinae protectioni [illegible] gratiae ac fauori commendamus. [illegible] Milnae 12. Septemb. [illegible]

Serenis. Veſtrae Celſitudinis
Obedientiſſimi ſubditi

Theodericus [illegible] a [illegible], & [illegible]
[illegible] a Golſtein, &c.

CAPVT CCXI.

LITERAE DEHORTATORIAE REGIS BOHEMIAE AD N. N. COMITES, DOMINOS, NOBILES AC *Vaſallos Principatus Vergilandiae.*

NOS [illegible], Dei gratia, [illegible], Comes Palatinus Rheni, S. Rom. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], & [illegible] [illegible] N. N. [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] [illegible], & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Principatus Vergilandiae [illegible]

[illegible], eos omnes ac ſingulos, [illegible] per hanc [illegible] deliberationem, [illegible] Regia [illegible] poteſtate, [illegible] authoritate, [illegible] a iuramento [illegible] abſoluimus, liberamus, ac denique [illegible] ac perfectè eximimus: ac ſuper hæc omnia parati ſumus, eos omnes & ſingulos non ſolum in Religione vera Christiana, ac ſyncera verbi Diuini profeſſione, atque vſu ſacroſanctorum Sacramentorum, [illegible] & vitam, bona omnesque facultates, priuilegia, [illegible] immunitates & conſuetudines [illegible] viribus defendere, ſed & ab omnibus [illegible], grauaminibus, violentiis, exactionibus ac tributis [illegible], [illegible] ac [illegible] aliis, quibus hactenus a Magiſtratu [illegible] & valetudinis [illegible], vexati atque [illegible] in poſterum liberare.

Quod [illegible] accommodauerint, & Magiſtratui [illegible], [illegible] tormentis bellicis, vel alio quouis modo, [illegible] Germaniæ [illegible] incorporatæ [illegible] auxilium præſtiterint, quod tamen [illegible] mus, in illos [illegible], qui [illegible] hæc noſtra oblata [illegible] contra nos ac [illegible] contra [illegible] tem ac con[illegible], bona atque facultates [illegible] remedia, quibus, largiente Deo, non deſtituemur, ac ſecundum [illegible] gladio [illegible], vt infideles [illegible] ve ſtræ, [illegible] ac legitimum Dominum [illegible] perſpicient [illegible]. Nec enim [illegible], quod [illegible] ac [illegible]. Ne igitur [illegible] diligenter prouideatis, debitamque nobis ac [illegible] præſtetis. Datum in [illegible] noſtra regia Pragenſi, 18 Septembris, anno 1620.

Ad Mandatum Sacræ Regiæ Maieſtatis [illegible]

FINIS.

SAC. ROM. IMPERII BELLI PACISQVE TRACTATIONVM INDEX CAPITVM.

Anterior numerus caput, poſterior paginam deſignat.

CAP. I. CÆſ. M. ad Electorem Palatinum epiſtola. [illegible]
II. Eiuſdem ad Vniarum ciuitatum Imperialium deputatos, Hailbrunnæ congregatos, litteræ. [illegible]
III. Correſpondentium Dominorum Principum atque Ordinum, ad S. Cæſar. Maieſt. epiſtolam, litteræ reſponſoriæ. [illegible]
IV. Propoſitio Cæſarea Ordinibus Bohemiæ ad deliberandum [illegible]
V. Bohemiæ Ordinum, ad iſtam Cæſaream propoſitionem [illegible] [illegible]
VI. Cæſarea in Conuentu Presburgenſi [illegible] propoſitio. 16. 17. 18. [illegible]
IIIX. Cæſareæ M. prima ad Bohemiæ Ordines, [illegible] Conuentum, epiſtola monitoria. [illegible]
IIX. Ordinum Bohemiæ Defenſorum ad omnes Euangelicæ [illegible] Pragenſes neceſſaria adhortatio [illegible]
IX. Ordinum Euangelicorum in Collegio Carolino [illegible] gæ [illegible]
X. Ordinum Bohemicorum ad Cæſ. Maieſt. [illegible] Apologetica. [illegible]
XI. Eorundem ad Cæſar. M. Apologia. [illegible]
XII. Proſcriptio Patrum Societatis Ieſu e Regno Bohemiæ. [illegible]
XIII. Cæſ. M. ad apologiam Bohemicorum Ordinum reſponſio. [illegible]
XIV. Cæſareæ patentes litteræ Ordinibus Bohemiæ, [illegible] præparationes bellicas [illegible] [illegible]
XV. Eiuſdem C. M. ad Dominos Electores Epiſtola. [illegible]
XVI. Eiuſdem C. M. patentes litteræ, ad S. Rom. Imperii Electores & Principes, [illegible] concernentes. [illegible]

[illegible]

XVII. Eiuſdem ad Ordines Bohemiæ tranſmiſſas litteras [illegible] concernens epiſtola. 45.46.

IIXX. Ordinum Bohemiæ ad Cæſareæ iſtas litteras reſponſio. 4[illegible] 47.

XIX. Plenaria Cæſareæ M. ad [illegible] tas Bohemiæ [illegible] litteras reſponſio. 48.

XX. Ordinum Bohemiæ ad litteras Cæſ. Maieſt. contraria epiſtola. [illegible]

XXI. Ordinum Auſtriacorum ad Cæſ. Maieſt. monitoriales litteræ. 5[illegible] &c.

XXII. Cæſareæ primæ informationis mentio. 6[illegible].

XXIII. Cæſ. M. [illegible] II. inſinuatio. 66. 67. &c.

XXIV. Cæſ. Maieſt Rudolphi II. p. m. Maieſtatis litteræ. 7[illegible]

XXV. Tranſactio quæ inter Ordines, ſub vna, & ſub vtraque ſpecie, facta, & tabulæ prouincialis inſerta eſt. 76 77.

XXV[illegible]. Rudolphi II. Imp. principibus & Ordinibus Sileſiæ communicatæ Maieſtatis litteræ. 78 79.

XXVII. Neohuſianorum ad Tampirium litteræ. 83 84.

XXVIII. Ordinum Bohemiæ ad Cæſ. M. epiſtola. 84 85.

XXIX. Cæſ. M. ad petitam Bohemiæ Ordinum pacificationem, epiſtola reſponſoria. 8[illegible].

XXX. Regis Ferdinandi ad Bohemiæ Ordines epiſtola monitoria 8[illegible].

XXXI. Ordinum Bohemiæ ad Cæſ. M. epiſtola apologetica [illegible] & [illegible]

XXXII. Cæſ. M. ad commemoratam Bohemiæ Ordinum epiſtolam, tractationem & interpoſitionem concernentem, reſponſio. 91. 92.

XXXIII. Eiuſdem C. M. ad Sereniſſ. Dominum Electorem Saxoniæ epiſtola eamdem interpoſitionem concernens. [illegible]

XXXIV. Sereniſſ. Domini Electoris Saxoniæ ad Bohemiæ Directores epiſtola. 93.

XXXV. Directorum Bohemiæ, ad Electoralem Saxonicam epiſtolam, reſponſio. [illegible]

XXXVI. Copia conſiderationum Ordinum Bohemiæ, Statum [illegible] cum concernentis. 96. 97. 98 99. &c.

XXXVII. Cæſ. M. ad Electorem epiſtola. 105

XXXIX. Sereniſſimi Ducis Bauariæ ad Ordines Bohemiæ [illegible] ola. 10[illegible]

XL. Confœderatorum S. Rom. Imperii Ordinum ad Cæſ. M. epiſtola. [illegible]9 110 11[illegible]

XLI. Comitis a Thurn ad Au[illegible] literæ, [illegible] ſionem ſuam in Auſtriam concernentes. 112.

XLII. Ordinum Bohemiæ ad Cæſ. Maieſt. litteræ declaratoriæ, interpoſitionem concernentes. 114. 115. 116.

XLIII. Cæſ. M. ad Ian [illegible] Ducem [illegible] cenſem epiſtola. 1[illegible]9.

XLIV. Ian. Ch[illegible] epiſtola reſponſoria. 120.

XLV. Eiuſdem [illegible] ad Bohemiæ Ordines litteræ, hoſtilem in Auſtriam [illegible] 12[illegible]

XLVI Bohemiæ Ordinum ad Duc. Ian. Chriſtian. [illegible] [illegible] 133.

XLVII Cæſ. M. [illegible] ad Bohemiæ Ordines [illegible] nitoria. [illegible]

XLVIII Ordinum Evangelicorum in Sileſia ad Bohemiæ Ordines [illegible] patria [illegible] [illegible]

XLIX Ordinum Bohemiæ ad Sereniſſ. Dominum Electorem Saxoniæ [illegible] ſpenſionem [illegible] rum [illegible] [illegible] 140.

L Sereniſſimi Domini Electoris Saxoniæ ad Bohemiæ [illegible] ſponſio 142.

LI [illegible] Auſtriæ Ordinum Evangelicorum ad Cæſ. Maieſt. [illegible] [illegible]

LII [illegible] Comitis Mansfeldij profeſſio in Cæſarem. [illegible]

LIII [illegible] Ordines [illegible] parentes [illegible] [illegible] &c.

LIV Electoralis Palatini Vicariatus ad [illegible] Principes, & Ordines [illegible] [illegible]

LV. Domini [illegible] Moguntini [illegible] ſtantem [illegible] elect[illegible] Regis Ferdinandi [illegible] [illegible]

LVI Copia plenipotentiæ [illegible] Alberto [illegible] ceſſæ. [illegible]

LVII [illegible] [illegible] Vicarius & Comitiis [illegible] [illegible]

LVIII Eiuſdem Regis Ferdinandi litteræ [illegible] populos [illegible] [illegible]

LIX. Directorum Bohemiæ ad Vniuerſalem Conuentum Prouinc[illegible] [illegible] [illegible]

LX. Eorumdem Bohemiæ Directorum ad Se[illegible] Duce[illegible] [illegible] propoſitio [illegible]

LXI Sereniſſimi Ducis Bauariæ ad ſtatus Bohemiæ Directores [illegible] [illegible] reſponſio. [illegible]

LXII Domini Poppelij ad Comitem à Thurn epiſtola. ibid.

LXIII Comitis à Thurn ad Poppelium [illegible] epiſtola [illegible] reſponſio. 16[illegible]

LXIV Ordinum Morauiæ contra Patres Societatis [illegible] Decretum [illegible] [illegible] ibid. [illegible]

LXV [illegible] Auſtriæ Ordinum ad Cæſ. Maieſt. [illegible] [illegible] [illegible]

LXVI [illegible] à Thurn [illegible] Bohemiæ [illegible] in Auſtriam [illegible] [illegible]

LXVII Bohemiæ Ordinum Directorumque ſi [illegible] ad [illegible] comprehenſi articuli [illegible]

LXVIII Alij articuli [illegible] neceſſitatem [illegible] [illegible] Religionis [illegible] Bohemiæ Directoribus comprehenſi [illegible]

LXIX Sileſiæ Principum & Ordinum ad Regem [illegible] [illegible] [illegible]

tio 174 &c.

LXX Extractus [illegible] Punctorum, articulorumque, de quibus Inferioris Auſtriæ Ordines, ab Rumano Catholicis, eiuſdem Archiducatus, Ordinibus [illegible] catégoricam reſponſionem inſtanter poſtularunt 177

LXXI. Litterarum Patentium, Ieiſsitarum ex Sileſia proſcriptionem concernentium Copia. 178.

LXXII. Bohemiæ Directorum, o[illegible] inſultationem Regis Ferdinandi, ad Cæſaream electionem Mœnofrancfurtenſem, conſideratio. 181

LXXIII. Sereniſſimi Domini Electoris Saxoniæ, ad poſtulata Bohemorum, clementiſſima reſolutio 182.

LXXIV. Archiducis Leopoldi Decretum, diſarmationem ciuium Viennenſium concernens. 182.

LXXV. Ordinum Morauiæ in Conuentu Prinnenſi decreti articuli 185.

LXXVI [illegible] Bethlehemi, Tranſyluaniæ Principis, ad Bohemiæ Morauiæque Ordines epiſtola 185 186

LXXVII. Ordinum Bohemiæ ad Gabrielem Tranſyluaniæ Principem litterarum extractus. 186.

LXXVIII. Regiæ M. Ferdinandi ad obiecta Bohemorum reſponſio recenſeria 187.

LXXIX. Electoralis Moguntina ad Bohemiæ delegatos, Hanouiæ commorantes, epiſtola. 190.

LXXX. Dominorum Electorum ad Bohemiæ Ordines epiſtola. 193.

LXXXI. Copia [illegible] Bohemiæ Ordinum incorporatarum, Prouinciarum ad [illegible] electionem, concernentium. 194.

LXXXII & LXXXIII. Cæſareæ informatio & fundamentalis relatio. 196. 197 198 199.

LXXXIV. Ad primam Bohemiæ Directorum epiſtolam reſponſio. 200. 201. 202. &c.

LXXXV. Ad alteram, & ſub epilogo, tertiam Bohemorum epiſtolam reſponſio 206. 207. [illegible] &c.

LXXXVI [illegible] Bohemiæ Directorum ad Reuerendiſſimum Dominum Septemuirum Moguntinum epiſtola. 212 [illegible] 214 &c.

LXXXVII. Ad [illegible] Septemuirale, Mœnofrancfurti congregatum, Collegium, Ordinum Directorumque Bohemiæ epiſtola [illegible] 22[illegible] 21[illegible]

LXXXVIII. Eorumdem Bohemiæ Directorum ad idem laudatiſs. Electorale Collegium epiſtola altera. 222

LXXXIX. Vladislai Regis, filio ſuo Lodoico, deſignato Bohemiæ Regi, [illegible] 21[illegible]

XC. [illegible] Regis Vladislai Conſtitutio [illegible] Dunenſem, Mareſiæ hæreſin concernens 226 22[illegible] &c.

XCI. Ferdinandi Archiducis, ad Regni Bohemiæ Ordines legatio [illegible] & 228 &c.

XCII. [illegible] Romanorum Imperatoris Ferdinandi I. de [illegible] Bohemicæ 228.

Re-

XCIII. Rudolphi II Rom. Imper. Ordinibus Bohemiæ [illegible] Reuerſales litteræ. [illegible]
XCIV Archiducis Matthiæ Reuerſales litteræ. [illegible]
XCV Friderici Romanorum Imperatoris Regi Wladislao [illegible] catæ feudales litteræ. 234
XCVI. Copia Regis Ferdinandi nouarum immutatarum [illegible] uerſalium, quæ, loco priorum, ſub numero XIII Ordinibus obtrudi [illegible] [illegible]
XCVII Contractus matrimoniorum Regalium inter [illegible] dam Lodoicum, Hungariæ Regem, & Mariam, Regis Hiſpaniarum [illegible] nec Sereniſs. Ferdinandum, tunc Archiducem Auſtriæ, & Annam, [illegible] Hungariæ Regis filiam, medio Maximiliani Romanorum Imperatoris facti [illegible]
XCVIII. Formula iuramenti, quod ſupremus Regni Bohemiæ B[illegible] nius præſtare tenetur. [illegible]
XCIX. Maximiliani II. ad Bohemiæ Ordines epiſtola, gratiarum a[illegible] nem, ob conceſſum ſibi Regium titulum, concernens. [illegible]
C. Articuli & compoſitio inſtitutionem, poteſtatem, & expedi[illegible] Defenſorum concernens: de traditione itidem conſiſtorij, & Acad[illegible] [illegible] in Religionis controuerſiis. 245 24[illegible]
CI Matthiæ Vngariæ &c. Regis, ante ſuum in Bohemiam [illegible] dinibus communicatæ Reuerſales litteræ 24[illegible]
CII. Eiuſdem Domini Hungariæ Regis Matthiæ [illegible] ante M[illegible] [illegible] rationem, Ordinibus Bohemiæ conceſſæ Reuerſales litteræ. [illegible]
CIII Eiuſdem Hungariæ & deſignati Bohemiæ Regis, [illegible] [illegible], vniuerſalis Ordinibus repræſentata obligatio ſiue reuerſales litteræ, [illegible] [illegible] concernentes. [illegible]
CIV. [illegible] Ordinum Sileſiæ ad Cæſaream propoſitionem, in Principum Conuentu Vratislauienſi, reſponſio, motum Bohemicum [illegible] [illegible], demonſtrans. 2[illegible]
CV. Alterum, Principum, Ordinumque Sileſiæ, in Conuentu [illegible] [illegible] decretum, Cæſarem Ferdinandum, nouiterque [illegible] [illegible] [illegible]
CVI. Caroli Archiducis Auſtriæ, Epiſc. Brixinenſis & Vratislauienſis, Ad [illegible] Sileſiæ Ducem &c. epiſtola. [illegible]
CVII. Do[illegible] Ordinum, [illegible] [illegible] Delegatorum, ad Polonorum Regem [illegible] [illegible] copia. 2[illegible]
CVIII. [illegible] Regis Poloniæ [illegible] [illegible] [illegible]
CIX. [illegible] Bohemiæ [illegible] [illegible] [illegible]
CX. [illegible] [illegible] [illegible]

CXI Alia informatio ſuper hodierno Bohemiæ Statu, Daniæ Regi, necnõ Inferiori & ſuperiori Circulo Saxonico S. Rom. Imperii Statibus à commiſſariis Cæſareis communicata. 323. 324. 325 &c.

CXII. De electione & Succeſſione Regum Bohemiæ, Caroli IV Romanorum Regis. 334. 335. 336 &c.

CXIII. Diſpoſitio Regis Wladislai ratione Duciſſæ Annæ hæredis ſuæ Maieſt. 337.

CXIV. Maieſtatis Regis Ferdinandi I. qualiter ad Duciſſa Annam coniugem S. Regiæ Maieſt. poſt obitum Regis Lodoici Regnum Bohemiæ cum ſuis pertinentiis deuolutum &c. & quomodo dicta ſua Maieſtas in Regem Bohemiæ electa fuerit. 338.

CXV Probatio quod Imperator Ferdinandus II. Hungariæ & Bohemiæ Rex &c in Regem Bohemiæ tantum aſſumptus atque coronatus, non autem electus fuerit 339

CXVI. Pacta domus Auſtriacæ cum Rege Hiſpaniarum. 342.

CXVII. Ferdinandi Auſtriæ Archiducis obligatio. 344.

CIIXX. Matthiæ II. Rom. Imperatoris Confirmatio. 347.

CXX. Sereniſs. Electoris Saxoniæ ad Septemuiri Palatini litteras Epiſtola Reſponſoria. 350.

CXXI. Regis Bohemiæ, ob acceptam coronam Bohemicam, ad S. Rom. Imperii Ordines epiſtola apologetica. 352.

CXXII. Legati Cæſarei in Conuentu Correſpondentium Principum Norimbergenſi propoſitio.

CXXIII. Correſpondentium Principum ad poſtulata legati Cæſarei reſponſio. 356

CXXIV. Legati Cæſarei apud Senatum Norimbergenſem facta propoſitio. 358

CXXV Correſpondentium S. Rom. Imperii Ordinum ad Bauariæ Ducem Legatio & propoſitio 359. 360. 361. 362 &c.

CXXVI. Ducis Bauariæ ad poſtulata Correſpondentium Ordinum reſponſio 363. 364. 365 &c.

CXXVII Correſpondentium Legatorum ad reſolutionem Ducis Bauariæ Replica 372

CXXVIII. Sereniſſimi Ducis Bauariæ ad Correſpondentium Ordinum Replicam breuis reſponſio 375. 376. 377 &c.

CXXIX. Cæſareæ Maieſt. ad Vniuerſos S. Rom. Imperii Ordines epiſtola Apologetica. 378. 379. 380 &c.

CXXX Reſponſio Romanæ Eccleſiæ Catholicæ Procerum ad Scriptum à proteſtantibus XXI. Decemb. A. C. M D C. XIX Duci Bauariæ Maximiliano oblatum 384

CXXXI. Indulgentiſſimi Collegii Septemuiralis epiſtola exhortatoria ad Fredericum Comitem Palatinum, vt Coronæ Bohemicæ nuper ſuſceptæ renunciet, ex Conuentu Mulhuſano data. 388.

CXXXII. Epi-

CXXXII. Epiſtola dehortatoria ex Conuentu Mulhuſano [illegible] Principes Vnionis [illegible] data [illegible]
CXXXIII. Epiſtola dehortatoria ad Ordinem Equeſtrem [illegible] Conuentu Mulhuſano [illegible]
CXXXIV. Eorundem Dominorum Electorum & [illegible] Conuentu Mulhuſino ad Ordines Regni Hungariæ epiſtola [illegible]
CXXXV. Eorundem Dominorum &c. ex eodem Conuentu [illegible] Bohemiæ [illegible] ad Sileſiæ, Morauiæ, Superioris inferiorisque Luſatiæ [illegible] epiſtola. [illegible]
CXXXVI. Domini Mauritii Haſſiæ Landgrauii &c. ad [illegible] Sereniſſimum Dominum Electorem Saxoniæ, per Theodorum a [illegible] Conſiliarium & Mareſchallum aulicum, in Conuentu Mulhuſano [illegible] [illegible]
CXXXVII. Sereniſſimi Domini Electoris Saxoniæ ad [illegible] Domini Landgrauii epiſtolam reſponſio. [illegible]
CXXXVIII. Electoris Palatini ad Sereniſſ. Bauariæ Ducem epiſtola [illegible]
CXL. Sereniſſ. Ducis Bauariæ ad Electorem Palatini epiſtolam [illegible] ſponſoriæ 40[illegible]
CXLI. Cæſareæ monitoriales litteræ in liberis Imperii ciuitatibus publ[illegible] ad [illegible]
CXLII. Mandatum Cæſareum II. [illegible]
CXLIII. Mandatum Cæſareum III. [illegible]
CXLIV. Mandatum Cæſareum IV. [illegible]
CXLV. Senatus Argentinenſis ad Electorem Principes [illegible] Conuentu Mulhuſano [illegible] epiſtola [illegible]
CXLVI. Sereniſſimi Ducis Bauariæ ad Electorem Palatinum [illegible]
CXLVII. Ordinum [illegible] ad Electores & Principes in Conuentu Mulhuſano reſponſio [illegible]
CXLVIII. [illegible]
CXLIX. [illegible]
CL. [illegible] ad litteras Electorum & Principum in Conuentu Mulhuſano [illegible] reſponſoria [illegible]
CLI. [illegible]
CLII. Electorum, Principum, [illegible] Sereniſs. Dominum Electorem Saxoniæ epiſtola [illegible]
CLIII. [illegible] Electorem Palatinum & [illegible] epiſtola reſponſoria [illegible]
CLIV. [illegible]
CLV. Electoris Palatini ad monitoriala Cæſarea mandata breuior reſponſio.

ſponſio. 42[illegible]

CLVI. Ordinum Bohemiæ ad Sereniſs. D[illegible]num Ele[illegible] Saxoniæ exequutionem Cæſaream concernentes litteræ. 431.

CLVII. Sereniſſimi Ducis & Electoris Saxoniæ ad Ian Caſ[illegible], Saxoniæ Ducem, reſponſoriales litteræ. 435.

CLVIII. Eiuſdem Sereniſſimi Domini Electoris Saxoniæ ad Chriſtianum & Frederico-Vlricum Duces Brunſuicenſes & Luneburgenſes reſponſio. 43[illegible].

CLIX. Eiuſdem Sereniſſimi Domini Achillis [illegible] Saxo-Germanic ad Frederico-Vlricum Ducem Brunſuice[illegible]n epiſtola reſponſoria. [illegible]

CLX. Eiuſdem Domini Electoris Saxoniæ ad Illuſtriſſimum Haſſiæ Landgrauium reſponſoriales litteræ. 441. 442.

CLXI. Alber[illegible] Archiducis Auſtriæ, ad eundem Dominum Haſſiæ Landgrauium Mauritium, litteræ. [illegible]3.

CLXII. S. Cæſ. Maieſt. ad Re[illegible]diſſimum Dominum Electorem Moguntinum litteræ. 444.

CLXIII. [illegible] S. Cæſ. Maieſt. ad Comitem Hohenzollerenſem epiſtola. 445.

CLXIV. Eiuſdem S. Cæſ. Maieſt. ad Ducem Bauariæ, &, mutatis mutandis, ad Albertum Archiducem Auſtriæ epiſtola. 44[illegible].

CLXV. [illegible]h[illegible] Ernesti Marchionis [illegible]ltzbachici ad Rēpub. Mœnofrancfurtanam [illegible]. 44[illegible].

CLXVI. [illegible] Spinulæ ad Marchionem [illegible] litteræ. 44[illegible].

CLXVII. [illegible] Marchionis Spinolæ ad S. P. Q. Mœnofrancfurtenſem epiſtola. 4[illegible]0.

CLXVIII. Al[illegible] Archiducis Auſtriæ ad eandem Rempub. Mœnofrancofurtenſem litteræ. 451.

CLXIX. C[illegible] Maieſt. ad eundem S. P. Q. Mœnofrancofurtenſem epiſtola. [illegible]

CLXX. [illegible] Mœnofrancofurtenſem [illegible]. 45[illegible].

CLXXI. S. Cæſ. M. ad [illegible], mutatis mutandis, ad Chriſt. Ducem Luneburg. Cathedralis Capituli Magdeburg. alioſque S. R. Imperij Principes, & [illegible] litteræ. 453.

CLXXII. [illegible] S. Cæſ. Maieſt. ad Carolo H[illegible] à Don[illegible] epiſtola. 455. 4[illegible].

CLXXIII. Eiuſdem Romanorum Imperatoris ad Sereniſs. Do[illegible] [illegible] S[illegible] litteræ. 4[illegible]. & 4[illegible].

CLXXIV. Reuerendiſſimi Electoris Moguntini ad S. Cæſ. Maieſt. litteræ. 458.

CLXXV. Extract Electoralis Moguntinæ reſolutionis ſiue d[illegible], [illegible]tionis Burgundic[illegible] [illegible] conc[illegible]ns. 4[illegible].

CLXXVI. Sereniſſimi Archiducis Alberti Anglicanæ legationi facta [illegible]tio. 4[illegible].

CLXXVII. Cæſ. M. ad querelam Ordinum [illegible]

[illegible] tractatus, Reſponſio. ibid. & 462

CLXXIIX. Eiuſdem Cæſareæ Maieſt. pro [illegible] a [illegible] ibid. & 463

CLXXIX. Eiuſdem Romanorum Imperatoris, pro [illegible] Ordinis [illegible] Equeſtris, literæ. ibid. & 464

CLXXX. Marchionis Ambroſii Spinolæ ad [illegible] Ordines [illegible] literæ, avocatorium mandatum Cæſareæ Maieſt. contra Elect. Palat. concernentes. [illegible]

CLXXXI. Copia litterarum Capitaneorum Equeſtris Ordinis Rheno-Wetterauici, de Vnionis copiis multitationibus conquerentium. [illegible]

CLXXXII. Sereniſſimi Potentiſſimique Danorum Regis &c. ad [illegible] Hamburgenſes literæ. [illegible]

CLXXXIII. Inferioris Saxoniæ circuli denunciatoriorum Principum, Chriſtiani Guilielmi, adminiſtratoris Magdeburgici, & Frederici [illegible] Brunſvicenſis &c. ad [illegible] [illegible]

CLXXXIV. Sereniſſimi Potentiſſimique Danorum Regis, [illegible] Adminiſtratoris Magdeburgici &c. & Ducis Brunſuicenſis &c. [illegible] literæ reſponſoriæ. [illegible]

CLXXXV. Coſſ. ac Senatus Reipubl. Hamburgenſis ad Inferioris Saxoniæ denunciatorios Principes literæ. [illegible]

CLXXXVI. Ferdinandi II. Romanorum Imperatoris [illegible] Electoribus, poſt coronationem, Mœnofrancofurti [illegible] [illegible]

CLXXXVII. Sac. Rom. Imperii [illegible] ne oblatam ſibi coronam acceptet, epiſtola monitoria. [illegible]

CLXXXVIII. Litteræ monitoriæ [illegible] [illegible]

CLXXXIX. Archiducis Auſtriæ Epiſcopi [illegible] &c. [illegible] literæ. [illegible]

CXC. Regis Poloniæ poſtulatum ad Senatum Regni [illegible] ibid. & 490

CXCI. Eiuſdem Polonorum Regis literæ [illegible] Cardinalem, Ducem Lignicenſem, [illegible] [illegible]

CXCII. Eiuſdem aliæ ad Ordines Sileſiæ literæ [illegible] [illegible]

CXCIII. Articuli conditionales, ſuper quibus Bohemi [illegible] in Regem ſuum elegerunt. [illegible]

CXCIV. Litteræ Bohemorum ad Regem Poloniæ [illegible] torum, cæterorumque ſuorum in Sileſia. [illegible]

CXCV. Conſiliarii Regem ſuum monent [illegible] ferat. [illegible]

CXCVI. Literæ Reſponſionales Electoris Saxoniæ [illegible] datæ. [illegible]

CXCVII. Reſolutio Cæſarea, Inferioris Auſtriæ Ordinibus in puncto [illegible] homagii data. 502.

CXCVIII. Declaratio oralis S. Cæſ. Maieſt. data Inferioris Auſtriæ Evangelicorum Ordinum [illegible] ibid. & [illegible]

CXCIX. Literæ, Viennæ ad Electorem Saxoniæ miſſæ, ex [illegible] Regni Bohemici [illegible] concernentes. ibid.

CC. [illegible]

CC. Altera Electoris Saxoniæ Reſolutio 50[illegible]
CCI. Litteræ Electoris Saxoniæ ad Luſatos, executionem ſibi commiſſam concernentes 505.
CCII. Litteræ Ducis Bauariæ ad Electorem Palatinum, Regẽ, tum temporis, Bohemiæ, exequutionem concernentes. 506.
CCIII. Eiuſdem Bauariæ Ducis ad Ordines Bohemiæ litteræ. 508.
CCIV. Reſponſio Ordinum Bohemiæ ad Ducis Bauariæ litteras. 509.
CCV Reſponſio Regis Bohemiæ ad litteras Ducis Bauariæ. 509.
CCVI. Eiuſdem Bohemiæ Regis mandatum Generale ad omneis Coronæ Bohemicæ Vaſallos. 510.
CCVII. Eiuſdem Boh. Regis ſpeciales litteræ ad Inluſtriſſ. Principes Iano-Caſimirum, & Iano Erneſtum, Seniorem, Duces Saxoniæ &c. feuda Bohemica concernentes. 512.
CCVIII Litteræ Officialium Bohemicorum ad Electorem Saxoniæ, cur exequutionem aduerſus illos ſuſcipere non debeat. 513.
CCIX Copia litterarum ad anguſtiorem Ordinum Prouincialium delectum, vti & ad aliquas Electoratus Saxoniæ vrbes datarum, vt ab electoratu ſecederent. 516.
CCX. Equitum Electoratus Saxoniæ Miſnæ nuper congregatorum reſolutio Electori data. 518.
CCXI. Litteræ dehortatoriæ Regis Bohemiæ ad N.N. Comites, Dominos, Nobiles, ac Vaſallos Voitlandiæ. 519.

LVNDORPI AD CANDIDVM LECTOREM.

EPILOGVS.

SI bene quid dixi, Chriſto gratare datori:
Sin male? da veniam. NAM QVIS VBIQVE SAPIT?

ITIDEM AD LECTOREM.

NIhil te moueat, Candide Lector, quod finis primi quaternionis, & initium ſecundi, ſibi mutuo non reſpondeant: nam Index capitum ſecundo quaternioni deſtinatus fuerat, qui tamen ſuo quodam conſilio totius operis fini demum ſubiunctus eſt.

FINIS

K.144.

LVI
639

Digitized by Google